This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A 971,104

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN • LIBRARIES

1023

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՕՐԻՆԵԱՑ

ՄԻՀՐԱՆ ԱԲԻԿԵԱՆ

Քարտուղար թարգման ի Դրան Սպարապետի

եւ Ուսուցիչ

Օսմաներէն, Արաբերէն եւ Պարսկերէն լեզուաց

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաւել քան 30,000 հին եւ նոր գրագիտական, արուեստական, բնական եւ գիտական բառ, եւ 8000 է աւելի [illegible] ասացուած, ոճ, եւ Արաբերէն ու Պարսկերէն առածք եւ ասացուածք.

معارف نظارت جليله سنك ٤٤٣ نومرولى رخصتنامه سيله طبع اولنمشدر

ՓՈՐԱԳՐԻՉ ՍԵՐՎԻՃԷՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Աղբիւրին քով.

1892

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARIES

Grad
Liren
587
Buhr

RAD
2E1/
-87
2199

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Շնորհիւն Աստուծոյ այսօր ի լոյս կ'ընծայեմ սոյն Բառարանը որ ազգիս մի մեծ և ամենակարևոր պէտքը գոհացնել կուգայ և որոյ նման մի գործոյ պակասն զգալի էր Տաճկահայոց մէջ երկար ատենէ ի վեր ։

Մենք երբէք յաւակնութիւն չունիմք կատարեալ և անթերի գործ մը յօրինած լինելու, այլ սակայն սա հաւատքը ունիմք թէ, նոյն իսկ մեր ասպարէզին բերմամբ՝ Օսմանեան լեզուին անդուլ կիրառմամբն ու մշակմամբը զբաղեալ լինելով, այսպիսի գործոյ մը պահանջմանց ու դժուարութեանց գիտակցութեամբն աշխատեցանք ու ջանացինք ըստ կարի գոհացուցիչ ու օգտակար ընծայել զայն ։ 17 տարիէ հետէ բարձրագոյն Ուսումնարանաց մէջ բարձրագոյն կարգերու Օսմաներէնի, Պարսկերէնի և Արաբերէնի մեր անընդհատ դասախօսութիւնք . երկրորդ, 15 տարիէ հետէ համընթացաբար մեր վարած Թարգմանչութեան բազմապահանջ պաշտօնը ի Դրան Սպարապետի, հայթայթած են մեզ բազմապատիկ պատեհութիւններ Օսմանեան լեզուի բառերուն և ասացուածներուն պաշտօնական և գրագիտական երանգներն լաւ ուսումնասիրելու և նոցա ուժերը և սահմանները ճշդելու և որոշելու ։ Այս պարագայից կը պարտիմ փոքր ի շատէ յաջողութիւն մը զոր կը յուսամ ձեռք բերած ըլլալ յօգուտ և ի դիւրութիւն անոց որք Օսմաներէնի նման պիտանի լեզուի մ'ուսմամբ կը պարապին ։

Գալով գործոյս պարունակութեան, հետևեալ կէտերն են առաւել ուշադրութեան արժանի ։

Ա.

Աստ ամփոփեալ են միայն այն բառեր որք Օսմանեան արդի և հին գրականութեան մէջ մուտ գտած են ։ Ի բաց թողած եմք զանոնք որք -թէպէտև Գամուսի և Ախթէրիի (արաբական բառարաններ են) և Պուրհանի Գաթըի և Ֆէրհէնկի (պարսկերէն բառարաններ են) լայնատարած էջերը գրաւած են, բայց որոց գործածութեան չեմք պատահած ցարդ հարիւրաւոր ընտիր մատեաններու և պաշտօնական գրուածոց մէջ ։ Այսպիսիք մեզ

համար են և կը մնան բոլորովին անպէտ և անսովոր բառեր որոնցմով չուզեցինք ծանրաբեռնել մեր գործը՝ խուրուխուր հետևելով հանրածանօթ Լուղաթը օսմանիյէի օրինակին, որ՝ այս պատճառաւ՝ առիթ տուած է հմտագունից արդար քննադատութեան. Այսու հանդերձ մենք չեմք կարող պնդել թէ աստ պարունակեալ կան ի գործածութեան տեսնուած բոլոր Օսմաններէն բառերն. Գիտեմք թէ կան և դեռ պիտի ըլլան բառեր և կամ նշանակութիւններ որք չպիտի գտնուին աստ. քանզի օր ըստ օրէ խել մը հրապարակագիրներ ձեռնհաս թէ ոչ, ըստ իւրեանց քմաց ածանցմամբ բառեր շինելու կամ գտնուածներն բանաըզբօսիկ իմաստով գործածելու մոլութիւնն ունին. Արդ չէինք կարող մեր սոյն գործի մէջ տեղի տալ այս տեսակ բառից և իմաստից, և կը յուսանք որ ոչ ոք կը մեղադրէ զմեզ քանի որ շաբաթական հանդէս մը չէ սոյն որ ամեն նորելուկները ժամանակին հասցնէ.

Բ.

Կը մնայ մեզ խօսիլ բառերու ուղղագրութեան և արտասանութեան վրայ. Նախ Թուրքերէն բառերը, ցաւ է մեզ ըսել, ցարդ որոշ և հաստատուն ուղղագրութիւն մը չունին. Շատ մը հեղինակներ իրարմէ տարբեր և քմացածին ձևերով կը գրեն զանոնք, մանաւանդ ձայնաւոր տառերու մասին զորս ըստ կամս կը շռայլեն կամ կը խնայեն. մանաւանդ այժմու լեզուագէտ գրագէտ երիտասարդութիւնը մասնաւոր փոյթ և ջանք կը ցուցնէ ըստ կարի արտասանութեան համաձայնեցնել Թուրք բառից ուղղագրութիւնն. Սակայն, որովհետև պաշտօնական գրութեանց ոճն ու կերպը միշտ մեծ ազդեցութիւն ունին պետական ազգի մը լեզուին վրայ, և թէ Օսմ. Տէրութեան պաշտօնատունք կը շարունակեն հետևիլ ի վաղուց ընդունուած բուական կոկիկ ուղղագրական գրութեան մը, որ այս պատճառաւ կը մնայ դեռ ամենէն ընդհանուրը. մենք ևս հետևեցանք սոյն գործոյն մէջ որպէս ըրած եմք մեր այլ գործոց մէջ.

Գալով արաբերէն և պարսկերէն բառերու, սոնք ինչպէս յայտնի է, ամենքն ալ ի հնումն ճշդուած և սահմանուած անխախտ յատուկ ձևեր ունին, որք նոյնութեամբ օսմաններէնի ան-

ցած են ։ Բայց ի՛նչ օգուտ որ ատոնց մասին ալ դժուարութիւն մը կայ. և այն օսմաներէնի մէջ իրենց արտասանութեան միօրինակ չլլալն է . կայ պաշտօնական արտասանութիւն մը, և կայ ազատ արտասանութիւն մը ։ Այս մասին ալ հետևեցանք ընդհանրապէս ի բազմաց հմտագունից ընդունուած կերպին և զայն միայն նշանակեցինք աստ ։

Գ.

Մեծ խնամք տարինք նախ և առաջ դնելու բառից բնիկ ու նախնական նշանակութիւնը, և յետոյ ի մէջ բերելու նոցա երկրորդական առումներն և փոխաբերական իմաստներն, ինչպէս նաև նոցին ուստի ածանցիլը և անոնցմով շինուած ոճերն ու առացուածքն, ջանալով բանաւոր կարգի մը հետևիլ յայսմ, և ո՛չ խառն ի խուռն կուտելու, ինչ որ ուսանողին կը պատճառէ մեծ դժուարութիւն և կորուստ ժամանակի ։

Դ.

Աստ գրած եմք տեղեաց եւ անձանց այն անուններն միայն որք հայերէնի մէջ տարբեր ձայնիւ համապատասխան մ՚ունին. ինչպէս, Ուրֆա՝ Եդեսիա. Գապիլ՝ Կայէն ։

Ե.

Ներկայ գործոյս մէջ ինչպէս կը տեսնուի, զուտ Թուրք բառերու ստուար քանակութիւն մը զետեղած եւ նոցա առումներն մանրամասնօրէն բացատրած եմք. ասի՛ Թերեւս Տաճկահայոց ոմանց աւելորդ յոգնութիւն եւ անպէտ բան մը երեւի, ըստ որում այդ բառք քաջայայտ և հանրածանօթ են առ նոսա։ Բայց ըստ իս այնպէս չէ։ Մեր բառարանն Օսմ. լեզուի բառարան է. արդ օսմաներէնի հիմը Թուրքերէն է. հետևապէս հարկ է որ Թուրքերէնն ներկայանայ անդ իւր գործածական բառից ամբողջ մթերքովն, Թէպէտ բազումք մեզ արդէն ընտանի ։ Բառարանն ժողովածոյ մ՚է լեզուի մը բառերուն, և ոչ անոնց միայն որք առաւել կամ նուազ անծանօթ կամ քիչ գործա-

ծական են ։ Ու յետոյ ինչպէս կարելի է հասարակութեան մը դիտցածին ու չգիտցածին չափ ու սահման որոշել ։ Եթէ հարկ լինէր ամեն ծանօթ բառ բառարանէն արտաքսել՝ յայնժամ Հայերէն Աւձեան բառարանէն ալ պէտք էր ի բաց հանել բոլորովին հացի ջուրի պէս ամենուն յայտնի եղող բառերն ։ Նոյն իսկ ծանօթ բառերու մասին ուսանողք կրնան օգտուիլ բառարանէ մը, նոցա ուղղագրութեան կամ այն բառերով կազմուած ոճերուն տեղեկանալով ։ Բայց աստի զուտ Թուրք․ բառերը և ասացուածները խիստ մօտաւոր ապագայի մէջ կարծեմք թէ Օսմ․ գրականութեան ամենաազնիւ գոհարները պիտի լինին ։

Զ․

Իբրև մի մեծ հարկ, մեծաւ խնամօք ամփոփած եմք առատ Պաշտօնական, Պատմական, Իրաւագիտական, Բժշկական, Անդամագիտական, Թուաբանական, Երկրաչափական, Քիմիական, Բնագիտական, Բուսաբանական, Զինուորական, Վաճառականական և այլ գիտական բառեր ։

Ահա ասոնք են՝ ըստ մեր դատողութեան՝ գործոյս առաւելութիւնքն, յորոց յուսամ եմ թէ պիտի օգտին մեծապէս մեր վարժարանաց ուսանողք և միանգամայն ամեն անոնք որք հետամուտ են օսմաներէնի դպրութեան ։ Մենք ըրինք ինչ որ մեր համեստ կարողութիւնը ու միջոցք ներեցին մեզ․ կատարելագունին արտադրութիւնը կը թողումք կարողագունից ։

Ի վերջ բանիս, կը խնդրեմ բառարանս թղթատող հմուտ անձերէ որ եթէ նորա մէջ որ և է պակաս մը նշմարեն, արդիւնք մոռացման կամ անուշադրութեան, բարեհաճին ծանուցանել մեզ առ ուղղութիւն փոխան մեղադիր լինելու, գիտնալով որ ըստ գաղղիական առածի « la critiquc est facile l'art est difficile » այսինքն թէ « Դիւրին է քննադատել, բայց դժուարին է առնել » ։

ՄԻՀՐԱՆ ԱՐԻԿԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Համար 111|2

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդս իւր Օժանդակ Քննիչ Յանձնախմբի միջոցաւ ի քննին առնելով Աբիկեան Մեծ. Միհրան Էֆէնտիի երկասիրած «Տաճկերէնէ Հայերէն Բառարան»ն, գոհութեամբ կը յայտարարէ որ մեծ խնամով եւ հմտութեամբ յօրինուած գործ մ'է եւ կրնայ նկատուիլ իբրեւ գնահատելի ծառայութիւն մը Տաճկերէն լեզուի ուսման, հետեւապէս շնորհաւորելով զՄիհրան Էֆէնտին իւր այս կարեւոր երկասիրութեան համար, կը յանձնարարէ Ազգային Վարժարանաց Պատուարժան Հոգաբարձութեանց, Տեսչաց եւ Ուսուցչաց որ ընդունին նոյն Բառարանն իրենց Ուսումնարանաց մէջ ի գործածութիւն, համաձայն Բարեկարգութեան Հրահանգի Ազգային Վարժարանաց:

Ի Դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ	**Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ**

21 Մարտ 1886
ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

Կնիք
Ուսում. Խորհրդոյ

Հաստատեմք եւ մեք զվկայութիւն եւ զյանձնարարութիւն Ուսումնական Խորհրդոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան:

Պ. Կ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ա.	Արաբերէն	ինչ.	Ինչպէս
աղաւ.	Աղաւաղեալ	իրա.	Իրաւագիտական
անդա.	Անդամագիտական	հ.	Հայերէն
ասաց.	Մասնաւոր ասացուած	հուն.	Հունգարերէն
բժշ.	Բժշկական	ճար.	Ճարտարապետական
բնա.	Բնագիտական	յգ.	Յոգնակի
բուս.	Բուսաբանական	յ, յուն.	Յունարէն
գ. , գաղ.	Գաղղիերէն	պ.	Պարսկերէն
ե. գ.	Եզակի գործածութեամբ	պաշ.	Պաշտօնական
եզ.	Եզակի	ռմ.	Ռամկօրէն
երկրա.	Երկրաչափական	ս. գ.	Սխալ գործածութ.
երկւո.	Երկւորական	վիր.	Վիրաբուժական
զինւո.	Զինուորական	փոխ.	Փոխաբերաբար
զոր.	Զոր օրինակ	յգ. . . .ի	Յոգնակի . . .ի
ը. թ.	Ըստ Թուրքաց	. . . ութ.	. . . ութիւն
թ.	Թուրքերէն [Թեամբ	թուա.	Թուաբանական
թ. գ.	Թուրքական գործածու.	իտա.	Իտալերէն

(١) կը ցուցնէ ایتمك կամ ایلك

(او) » اولق

(*) » իգական սեռը

[. . .էն] » ածանցեալ . . .էն

— այս նշան յօդուածին գլուխը գտնուած բառը չի կրկնելու համար կը գործածուի ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՏԱՃԿԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

ا

ا Էլիֆ Առաջին տառ Օսմաներէն այբուբէնի. արժէքն է 1։ Նաև կոչականի մասնիկ է։ Ինչ. شاها ո՜վ արքայ։

آ ա [Ի] Ով։

آئب աէպ [ա] Դարձող [اياب էն]։

ائتلاف իթիլաֆ [ա] Համաձայնիլ, համաձայնութիւն [ألفت էն]։ كارانه — جويانه — խաղաղասիրական, հաշտարար ոգւով.

ائمه էիմմէ* [ա] Իմամներ [եզ. امام]։

اب էպ [ա] Հայր [յգ. آباء]։

آب ապ [պ] 1. Ջուր 2. Արցունք 3. Շողիւն. աաոց. و هوا — կլիմայ. و دانه — օրապահիկ. طرب — գինի. حيات — անմահական ջուր, յորմէ խմողը, կ'ըսեն թէ չի մեռնիր։

ابا [ա] Հօրմէ. عن جد — էպէն ան ճէտտ. որդւոց յորդիս։

آباء ապա* [ա] Հայրեր [եզ. اب]։

اباء էպա [ա] Ընկրկիլ։

ابابيل էպապիլ [ա] Ծիծառն։

اباته էպանէ* [ա] Օթեվանեցնել (بيت էն)։

اباحه էպահա* [ա] 1. Թոյլատրել 2. Ներելի համարել 3. Շընորհել։

اباحى էպահի [ա] Ներելի համարող։

آباد ապատ* [ա] Ցաւխոտանք.

[Եղ. ابد] — ابد ال յաւիտեանս յաւիտենից։

آباد ա̄պատ [պ] 1. Շէն 2. Հոյակապ 3. Դաշտ։

آبادان ա̄պատան [պ] Շէն, ծաղկեալ։

ابادانلق ապատանլըգ [թ] } Շէնութիւն,
آبادانی ա̄պատանի [պ] } Հոյակապութիւն։

آبادی ա̄պատի [պ] Տեսակ մը դեղին և փայլուն թուղթ։

ابار էպա̄ր* [ա] Ջրհորք [Եղ. بئر]։

اباریق էպարիգ* [ա] Շռնիճք [Եղ. ابریق]։

اباطیل էպատիլ* [ա] Ունայն բաներ [Եղ. باطل]։

اباعد էպա՛ըտ* [ա] 1. Հեռագոյնք [Եղ. ابعد] 2. Թշնամիք։

آبال ա̄պալ* [ա] Ուղտեր [Եղ. ابل]։

ابالیس էպալիս* [ա] Դեւք [Եղ. ابلیس]։

آبانوز ապանօզ [թ] Ոպնիազ։

ابتداء իպթիտա [ա] 1. Սկսիլ, սկիզբ [بدء] 2. Նախ։ — սկըսելով։

ابتدائی իպթիտաի } [ա] Նախնական, սկզբնական։
ابتدائیه իպթիտաիյէ }

ابتدار իպթիտար [ա] 1. Փութալ 2. Ձեռնարկել։

ابتذال իպթիզալ [ա] Անշքանալ [առատութեան պատճառաւ], ստորնանալ. [بذل էն]։

ابتر իպթէր [ա] 1. Անսերունդ 2. Անյիշատակ։

ابتسام իպթիսամ [ա] Ժպտիլ։

ابتصار իպթիսար [ա] Հեռատեսութիւն [بصیرت էն]։

ابتلاء իպթիլա [ա] 1. Փորձութիւն մը կրել. փորձութիւն (بلا էն) 2. Ինքզինքը տալ։

ابتلال իպթիլալ [ա] Թրջիլ։

ابتناء իպթինա [ա] Հիմնուիլ, յենուլ [بناء էն] — յենլով։

ابتهاج իպթիհաճ [ա] Ցնծութիւն, զուարթութիւն. [بهجت էն]։

ابتهال իպթիհալ [ա] Ջերմեռանդութեամբ աղերսել. պաղատանք։

اجال իճալ [ա] Փառաւորել. մեծարել։

ابجد حسابی էպճէտ հիսապը [թ] Թուրքերէն տառերուն թուական արժէքը ցոյց տուող հաշիւ մ'է։

ابحاث էպհաս* [ա] Խօսակցութիւնք, խօսքեր [Եղ. بحث]

ابحار էպհար* [ա] Ծովեր [Եղ. بحر]։

ابحر էպհուր [ա] Ծովեր [Եղ. بحر]։

ابخره էպխիրէ* [ա] Շոգիներ [Եղ. بخار]։

ابخل էպխէլ (ա) Ամենագծծի [بخیل էն]։

ابد էպէտ (ա) Յաւիտեան [Յփ. آباد]։

ابدا էպէտա [ա] 1. Յաւէտ 2. Երբեք։

ابداً էպէտէն [ա] Յաւիտեանս։

آبدار ա̄պտար [պ] Ցողշողուն։

ابداع ըպտա՛ [ա] Հնարում, նորաձեւութիւն, ստեղծել, ՚ի գոյ ածել (بدع. էն]։

ابدال ըպտալ* [ա] 1. Ճգնաւոր մարդիկ [եզ. بدل] 2. ապտալ խօսք. Մարդ որ բանի մը վրայ հոգ չ՚ըներ, ճգնաւոր 3. Պարզամիտ.

ابدال ըպտալ [ա] 1. Փոխել [بدل էն] 2. քեր. Տառափոխութիւն։

ابدان ըպտան* [ա] Մարմիններ. [եզ. بدن]։

آبدان ապտան [պ] Առատաշէն։

آبدست ապտէսթ [պ] Լուացում զոր պարտին կատարել մահմետականք աղօթքէ առաջ. տաճ. بوزمق — ապ. գործ ընել. خانه — ճեմիշ։

ابدع ըպտա՛ [ա] Ամենանոր [بديع էն]։

ابدعون ըպտէտնէմուն [պ] Յաւիտենական.

ابدی ըպտէտի
ابدیه ըպտէտիյէ } [ա] Յաւիտենական, մըշտնջենական։

ابدیت ըպտէտիյէթ* [ա] Յաւիտենականութիւն։

ابذال ըպզալ [ա] Առատօրէն շընորհել [بذل էն]։

ابر ըպր [պ] Ամպ։

ابر ըպէր* [ա] Ասեղներ [եզ. ابره]։

ابراء ըպրա [ա] 1. Անպարտ կացուցանել [برائت էն] 2. Անպարտագիր. տաճ. سندی — կամ نامه — անպարտագիր, անդորրագիր։

ابرار ըպրար* [ա] Արդարք, բարեպաշտք [եզ. بار . بر]։

ابراز ըպրազ [ա] Ցուցնել, ցոյց տալ, յայտնել [بروز էն]։

ابرالشمق ըպրալշմագ [թ] Զերծ անպարտ կացուցանել։

ابرام ըպրամ [ա] Պնդել։

ابرانامه ըպրանամէ [պ] Անդորրագիր, անպարտագիր։

ابرش ըպրէշ [ա] Ճանճկէն [ձի]։

ابرص ըպրաս [ա] Բորոտ։

ابرجن ըպրէնճէն [պ] Ապարանջան։

ابرو ըպրու [պ] Յօնք. [յգ. ابروان]։

آبرو ապրու [պ] 1. Ամօթխածութիւն. 2. Փառք. պայծառութիւն. տաճ. دوكك — նուաստանալ։

ابرو ըպրու [թ] Կճակերպ [թուղթ եայլն)։

ابره ըպրէ* [ա] 1. Ասեղ. [յգ. ابر] 2. Խայթ. Սլաք։

آبریز ապրիզ [պ] 1. Արտաքնոց [ա- ղբա. ավարրդ] 2. Միզաւան. [աղբա. հավրօզ]։

ابریز ըպրիզ [ա] Անարատ ոսկի.

ابریشم ըպրիշիմ [պ] Մետաքս գեր- ձան, թել, [աղբա. էպիւշիմ]։

ابریق ըպրիգ [ա] Շանիճ [յգ. اباریق] دار — շանիճ բռնող։

آبستن ապիսթէն [պ] Յղի ։

ابشار ըպշար [ա] Աւետել (بشارت էն]։

ابصار ըպսար* [ա] 1. Աչքեր (եզ.

بصر] . 2. Տեսք. տեսութիւնք. ասաց . — اولی ال ուլիւլ-էպ-սար Հեռատես՝ կորովամիտ մարդիկ :

ابط իպտ [ա] Անութ :

ابطاء իպտա [ա] Յամր ընթանալ :

ابطال էպտալ* [ա] Քաջեր :

ابطال իպտալ [ա] Եղծանել. ջնջել. [بطالت էն] :

ابعاد էպ'ատ* [ա] Երեք. Տարածութիւնք. ثلثه — երեք տարածութիւնք որք են լայնութիւն, երկայնութիւն և խորութիւն :

ابعاد իպ'ատ [ա] Հեռացնել. վանել [بعد էն] :

ابعد էպ'ատ [ա] Հեռաւորագոյն [بعيد էն] :

ابقاء իպգա [ա] Հաստատել. անխախտ պահել [بقا էն] :

ابكاء իպքա [ա] Լացնել [بكا էն] :

ابكار էպքար* [ա] Կոյսեր [եզ. بكر] :

ابكم էպքէմ [ա] Համր :

ابكميت էպքէմիյէթ* [ա] Համրութիւն :

آبكون ապքիւն [պ] Կապոյտ :

آبكير ապքիր [պ] Լճակ :

آبكينه ապքինէ [պ] 1. Ապակի 2. Հայելի :

ابل իպլ [ա] Ուղտ. [եզ. آبال] :

آبلا ապլա [թ] Մեծ քոյր :

ابلاغ իպլաղ [ա] Հասցնել. [بلوغ էն] :

آبلاق ապլագ [թ] Բոլորադէմ :

ابلج էպլէճ [ա] Բացայայտ :

ابلق էպլէք [թ] Որձառ :

آبلوقه ապլուգա Պաշարում. [ա-ղա. պլօգգօ բառէն] :

ابله էպլէհ [ա] Տխմար. անմիտ. [بلاهت էն] : ی — տխմարութիւն. տխմարական :

ابلهانه էպլէհանէ [պ] Տխմարօրէն.

ابلهفريب էպլէհֆիրիպ [պ] Տխմար խաբող. انه — խաբէական :

ابلهيت էպլէհիյէթ* [ա] Տխմարութիւն :

ابليس իպլիս [ա] Դեւ. [յգ. اباليس . ابالسه] : انه — սատանայական :

ابن իպն [ա] Որդի. [յգ. ابنا . بنى] :

ابناء էպնա* [ա] Որդիք. զաւակունք. [եզ. ابن . بن] : ասաց. دهر — մարդիկ. سبيل — ճամբորդք. جنس — համազգիք :

ابنة իպնէթ* [ա] Դուստր. [յգ. بنات] : مريم — يوسف :

ابنيه էպնիյէ* [ա] Շէնքեր. [եզ. بنا] : ասաց. خيريه — բարեպաշտական հաստատութիւնք :

ابو էպու [ա] Հայր [յգ. آباء] : بكر — Հայր Պէքիրի. البشر — Նախահայրն Ադամ :

ابواب էպվապ* [ա] 1. Դուռներ. [եզ. باب] : 2. (գրոց) Գլուխներ 3. քէր. Լծորդութիւնք :

ابوال էպվալ* [ա] Մէզեր [եզ. بول] :

ابوبه էպվիպէ* [ա] տե՛ս ابواب [եզ. باب] :

ابوت էպուվվէթ* [ա] Հայրութիւն.

آبور جبور ապուր ճապուր [Թ] Խառնափնդոր :

آبوق صابوق ապուգ սապուգ [Թ] Զառանցական, ափեղցփեղ :

آبونه ապօնէ [Ֆրն.] Բաժանորդ :

ابوی էպէվի [Ա] Հայրական [էգ. ابویه] :

ابوین էպէվէյն [Ա] Ծնողք :

ابه էպէ [Թ] Մանկաբարձ կին : كوجی — էպէ կէօմէճի մոլոշ :

ابهاج էպհաճ [Ա] Զուարթացնել. ոգևորել. [بهجت էն] :

ابهام էպհամ [Ա] 1. Մթին և անորոշ ընել, մթութիւն, անորոշութիւն 2. Բոյթ :

ابهت էպհէթ* [Ա] Մեծութիւն. փառաւորութիւն :

ابهتلو էպհէթլու [Թ] Մեծ. մեծաշուք. (մակդիր հրաժարեալ եպարգոսաց) :

ابهر էպհէր [Ա] Բժշ. Շնչերակ :

ابهم էպհէմ [Ա] Անխօս, անբան :

ابیات էպյաթ* [Ա] Ոտանաւորի տուներ. [եզ. بیت] :

آبیاری ապյարի [Պ] Ոռոգում. Ջրում :

ابیض էպյազ [Ա] Ճերմակ, սպիտակ [بیاض էն] :

آپ ապ կամ اپ էպ Թուրքերէն մասնիկ մ՚է որ | ով սկսեալ ածականներու իմաստին սաստկութիւն կուտայ. զոր. آچیق — բոլորովին բաց. — اشكاره բոլորովին ակներև :

اپارمق ափարմագ [Թ] Գաղտագողի յափշտակել, կորզել :

اپسم էպսէմ [Թ] Լռակեաց :

آپولت ափօլէթ [Ֆ] Ուսանոց :

ات էթ [Թ] Միս. ապաց. كسيى — բարեկենդան. یك — բամբասել. یاران — մսանաշութ :

آت աթ [Թ] Ձի. ապաց. میدانی — ձիարձակարան. بالغی — գետաձի :

آتا աթա [Թ] Հայր. ապաց. لر — Հարք, նախնիք. — قاین աներ :

آتاشه میلتر աթաշէ միլիթէր [Ֆ] Զինուորական կցորդ դեսպանատան :

آتاشه ناوال [Ֆ] Նաւային կցորդ :

آتاق աթագ [Թ] Համարձակ, խիզախ. [ռմկ. աթիգ] :

اتباع էթպա՛* [Ա] Հետևորդք [եզ. تابع] :

اتباع իթթիպա՛ [Ա] 1. Հետևիլ, հնազանդիլ [تبعیت էն] 2. իթպա՛ Հետևցնել :

اتحاد իթթիհատ [Ա] Միանալ. միաբանութիւն [احد էն] :

اتحاف իթհաֆ [Ա] Յարգի բան մը ընծայել [تحفه էն] :

اتخاذ իթթիխազ [Ա] 1. Ձեռք առնուլ [اخذ էն] 2. Համարել. նկատել : كرده — ձեռք առած :

اتر էթէր [Ա] Եթեր :

اتراب էթրապ* [Ա] Ընկերք :

اتراك էթրագ* [Ա] Թուրքեր [եզ. ترك] :

اتربه էթրիպէ* [Ա] Հողեր, փոշիներ [եզ. تراب] :

اتساع իթթիսա՛ [Ա] Ընդարձակիլ :

տարածութիւն [وسعت էն] ։

اتسام իթթիսամ [ա] Դրոշմեալ լի- նել [وسم էն] ։

آتش աթըշ [թ] Արձակում ։

آتش աթէշ [զ] 1 . Հուր , ջեր- մութիւն 2 . Վիշտ ։ آلق — բռնկիլ . ه ويرمك — այրել ։

آتشبار աթէշպար [զ] Հուր տե- ղացող ։

آتشپاره աթէշփարէ [զ] Կրակի կը- տոր . կայծ ։

آتشپرست աթէշփէրէսթ [զ] Կրա- կապաշտ . [ջ . آتشپرستان] ։

آتشجی աթէշճի [թ] Կրակարար ։

آتشدان աթէշտան [զ] Կրակարան ։

آتشزبان աթէշզէպան [զ] Բոցալե- զու ։

آتشفشان աթէշֆէշան [զ] Հուր ցայ- տող ։ كوه — հրաբուղխ ։

آتشكده աթէշքէտէ [զ] Ատրուշան ։

آتشلك աթէշլիք [թ] 1 . Կրակի տալ . 2 . Գրգռել ։

آتشلنمك աթէշլէնմէք [թ] Զայրա- նալ ։

آتشمق աթըշմագ [թ] 1 . Իրարու նետել . 2 . Իրարու դէմ խօսիլ , յարձակիլ ։

آتشناك աթէշնաք [զ] 1 . Կրակոտ 2 . Ցասկոտ ։

آتشه ميلتر աթաշէ միլիթէր [ֆրան.] Զինուորական կցորդ ։

آتشين աթէշին [զ] 1 . Հրեղէն 2 . Կրակոտ ։

اتصاف իթթիսաֆ [ա] Հանգամանք ունենալ , օժտեալ ըլլալ [وصف էն] ։

اتصال իթթիսալ [ա] Կցորդութիւն, կցել [وصل էն] ։ نده — կից . حروف — կից գրեր ։

اتضاح իթթիզահ [ա] Բացորոշու- թիւն , բացայայտութիւն [وضوح էն] ։

اتضاع իթթիզա' [ա] Խոնարհու- թիւն, խոնարհիլ [وضع էն] ։

اتعاب իթ'ապ [ա] Յոգնեցնել [تعب էն] ։

اتفاق իթթիֆագ [ա] 1 . Համաձայ- նիլ , միաբանիլ [وفق էն] 2 . Համաձայնութիւն , միաբա- նութիւն [ջ . اتفاقات] 3 . Զուգադիպութիւն . اً — դիպ- ուածով . ى — դիպուածական.

اتفاقيات իթթիֆագըյյաթ* [ա] Դիպ- ուածական բաներ ։

اتقاء իթթիգա [ա] Զգուշանալ, երկնչիլ [وقايه էն] ։

اتقان իթթիգան [ա] Ստոյգ գիտակ- ցութիւն [يقين էն] ։

آتق աթըգ [թ] Թեղան ։

اتقياء էթգըյա* [ա] Երկիւղածք [էղ . تقى]

اتك էթէք [թ] Փէշերը ։ տաշ . طاغ — ى լերան ստորոտ . اكسك — անամօթաբար ազգիկ ։

اتكاء իթթիքա [ա] 1 . Յենուլ [تكيه էն] ։ 2 . Ապաւինել ։

اتكلمك է թէ քլէմէք [թ] Փէշերը համբուրել , բռնել ։

اتلاف իթլաֆ [ա] 1 . Սպաննել [تلف էն] 2 . Վատնել , փճա- ցնել ։

آتلامق աթլամագ [թ] Ոստնուլ ։

اتلامه ադլամա [թ] 1. Ընդոստատում 2. փախցուկ ։

اتلمق ադլամագ [թ] Ցատկել ։

آتلو աթլը կամ آتلى աթլը [թ] Ձիաւոր, ձիով ։

اتم էթէմմ [ա] կատարելագոյն [اتم էն] ։

آتماجه աթմաճա [թ] Բազէ ։

اتمام իթմամ [ա] Ամբողջացնել, աւարտել [تمام էն] ։

آتمجه ադմաճա [թ] Բազէ ։

آتمق աթմագ [թ] Նետել ։ ասաց. — رنك գունաթափիլ, ածգունիլ. — طوپ սնանկանալ. — تفنك հրացան պարպել. — توقات ապտակել. — حرف թշնամանք ընել. — نعره աղաղակ բառնալ. — قرعه վիճակ ձգել. — جان անձկանօք փափագիլ, ապաստանիլ. — يورك սիրտը բաբախել ։

اتمك էթմէք [թ] 1. Հաց 2. Շահ, վաստակ ։

اتمكجى էթմէքճի [թ] Հացագործ ։

اتهاب իթթիհապ [ա] Նուէր ընդունիլ [هبه էն] ։

اتهام իթթիհամ [ա] Ամբաստանել, ամբաստանութիւն [تهمت էն] [յգ. اتهامات]։

اتهامنامه իթթիհամնամէ [պ] ամբաստանագիր ։

اتهاميه իթթիհամիյէ* [ա] Ամբաստանական ։ — يه هيئت ամբաստանիչ ատեան։

آتى աթի [ա] Եկող, ապագայ [اتيان էն]։ — زوجه յետագայ կերպով ։

آتى البيان աթիյիլպէյան } [ա] ի ստորև
آتى الذكر աթիյիզզիքր } յիշատակելով. յետագայ ։

اتيان իթեան [ա] 1. Գալ 2. Բերել ։

آتيه աթիյէ* [ա] Եկող, յառաջիկայ, յետագայ ։

اثاث էսաս [ա] Կահ կարասի ։

آثار ասար* [ա] Գործեր. նշաններ. [եզ. اثر] ։

آثام ասամ* [ա] Մեղքեր [եզ. اثم] ։

اثبات իսպաթ [ա] 1. Ապացուցանել, հաստատել [ثبوت էն] 2. վերստին բերել ։

اثر էսէր [ա] 1. Հետք, նշան [յգ. آثار] 2. Արդիւնք 3. Երկ, գործ 4. Յիշատակ, Յիշատակարան ։

اثقال էսգալ* [ա] 1. Ծանրութիւնք 2. Բեռնք. ասաց. — علم جر մեքենագիտութիւն։

اثقل էսգալ [ա] Ծանրագոյն [ثقيل էն] ։

اثلاث էսլաս* [ա] Մէկ երրորդք [եզ. ثلث] ։

اثم իսմ [ա] Մեղք [յգ. آثام] ։

آثم ասիմ [ա] Մեղաւոր [اثم էն]։

اثمار էսմար* [ա] Պտուղներ [եզ. ثمره] ։

اثمان էսման* [ա] Գիներ, արժէք [եզ. ثمن] ։

اثناء էսնա* [ա] Միջոց (ժամանակի կամ տեղւոյ) ։

اثنا عشر իսնա ‘աշէր [ա] Տասն երկու ։

اثنين իսնէյն [ա] **1**. Երկու. **2**. Երկուշաբթի. — يوم ال երկուշաբթի։

اثنیه իսնիյյէ* [ա] Գովեստներ [եզ. ثنا]։

اثواب էսվապ* [ա] Զգեստներ, հանդերձներ [եզ. ثوب]։

اثیر էսիր [ա] Եթեր ։

آج աճ [թ] Անօթի ։ ասաց. — كوزلو ծակաչքը, անյագ ։

اجابت իճապէթ* [ա] **1**. Պատասխանել [جواب էն] **2**. Ընդունիլ ։

اجارات իճարաթ* [ա] Վարձքեր ։

اجاره իճարէ* [ա] Վարձք. վարձում [յգ. اجارات]։

اجازت իճազէթ* [ա] Արտօնութիւն [جواز էն]։

اجازتنامه իճազէթնամէ [պ] Արտօնագիր ։

اجاله իճալէ* [ա] Շրջեցնել [جولان էն]

اجانب էճանիպ* [ա] Օտարականք [եզ. اجنبي]։

اجبار իճպար [ա] Ստիպել, բռնադատում [جبر էն]։[յգ. اجبارات]

اجتباء իճթիպա [ա] Ընտրել [جبايت էն]։

اجتراء իճթիրա [ա] Համարձակիլ [جرأت էն]։

اجترار իճթիրար [ա] **1**. Քարշել [جر էն] **2**. Որոճալ ։

اجتسار իճթիսար [ա] Համարձակիլ, յանդգնիլ [جسارت էն]։

اجتساس իճթիսաս [ա] Հետազօտել [جس էն]։

اجتلاب իճթիլապ [ա] Գրաւել, յանկուցանել [جلب էն]։

اجتماع իճթիմա‘ [ա] Հաւաքում, նիստ, հաւաքուիլ [جمع էն]։

آجتمق աճըթմագ [թ] Ցաւցնել, վշտացնել ։

اجتناء իճթինա [ա] Քաղել ։

اجتناب իճթինապ [ա] Հեռի կենալ, զգուշանալ ։

اجتوار իճթիվար [ա] Դրացի ըլլալ [جوار էն]։

اجتهاد իճթիհատ [ա] **1**. Ջգնիլ, ճիգ [جهد էն] **2**. Մեկնութիւն աստուածային օրէնաց. **3**. Վարդապետութիւն ։

اجداد էճտատ* [ա] Հաւեր, պապեր, նախնիք [եզ. جد]։

اجر էճր [ա] Վարձ [յգ. اجور . اجورات]։

آجر աճըր [ա] Վարձու տուող, վարձքով մէկը բռնող [اجرت է]

اجراء իճրա [ա] **1**. Կատարել, [جريان էն] **2**. Գործադրութիւն **3**. Հոսեցընել ։

اجراآت իճրաաթ* [ա] Գործադրութիւնք ։

اجرام էճրամ* [ա] Մարմինք. [եզ. جرم ճիրմ]։

اجرت ուճրէթ* [ա] Վարձք, թոշակ [յգ. اجورات]։

اجزاء էճզա* [ա] **1**. Մասունք [եզ. جزء] **2**. Քիմիական բաղադրութիւնք, դեղորայք [ադա. էզա] **3**. Անկազմ [գիրք]։

اجزاجی էճզաճը [թ] Դեղագործ ։

اجزاخانه էճզախանէ [պ] Դեղարան ։

اجساد էճսատ* [ա] Մարմինք [եզ. جسد]:

اجسام էճսամ* [ա] Մարմինք. [եզ. جسم]:

اجفان էճֆան* [ա] Արտեւանունք [եզ. جفن]:

آجقمق աճըգմագ [թ] Անօթենալ:

اجل էճէլ [ա] 1. Պայմանաժամ [յգ. آجال] 2. Մահ:

اجل էճլ կամ էճիլ [ա] Պատճառ. دن — պատճառաւ:

اجل էճէլլ [ա] Վսեմագոյն, ամենավսեմ [جليل էն]

اجل էճլ [ա] Բժշ. Պարանոցի կարկամութիւն:

آجل աճիլ [ա] Ապագայ ժամանակի կապուած [اجل էն] [էգ. آجله]:

آجلاً աճիլէն [ա] Պայմանաժամով:

اجلاء էճլա [ա] 1. Փայլեցնել [جلا էն] 2. Վտարել. վտարել:

اجلاد էճլատ* [ա] Մորթեր [եզ. جلد]:

اجلاس էճլաս [ա] Նստեցնել, բազմեցնել [جلوس էն]:

اجلاف էճլաֆ* [ա] Ստահակք, շինականք:

اجلال էճլալ [ա] Մեծութիւն, փառք [جلالت էն]:

آجلق աճլըգ [թ] Անօթութիւն:

اجله էճիլլէ* [ա] Մեծամեծք [եզ. جليل]:

اجماع էճմա' [ա] Միաձայնութիւն [جمع էն]:

اجمال էճմալ [ա] 1. Ամփոփել [جمله էն] 2. Քաղուած, համառօտ բովանդակութիւն: տաչ. احوال — քաղաքական տեսութիւն, խմբագրական յօդուած. — ال علی وجه ـی վէճհիլ էճմալ կամ ی — համառօտիւ:

آجتراق աճըմըրգ [թ] Սակաւ ինչ դառն:

اجمعين էճմա'ին [ա] Համայնք:

اجناد էճնատ* [ա] Բանակք, զօրախումբք [եզ. جند]:

اجناس էճնաս* [ա] 1. Սեռեր, տեսակներ [եզ. جنس] 2. Պէսպէս:

اجنبي էճնէպի կամ اجنبيه էճնէպիյէ* [ա] Օտար [յգ. اجانب]:

آجنته աճէնթա [է] Գործակատար. لق — գործակատարութիւն:

اجنحه էճնիհա* [ա] Թեւեր. [եզ. جناح]:

آجنق աճընըգ [թ] Վշտանալ, ցաւիլ:

اجنی էճնի [ա] Զար ոգի, դեւ:

اجنه էճիննէ* [ա] Սաղմեր [եզ. جنين]:

اجوبه էճվիպէ* [ա] Պատասխանիք [եզ. جواب]:

اجود էճվէտ [ա] Ամենաբարիոք [جيد էն]:

اجور էճուր* [ա] Վարձքեր [եզ. اجر]:

اجورات էճուրատ* [ա] Վարձքեր [եզ. اجرت]:

اجوف էճվէֆ [ա] 1. Մէջը պարապ [جوف էն] 2. Անոպիտան 3. Քեր. Արմատին Բ. տառը ی և و եղող բառ:

اجهزه էճհիզէ* [ա] 1. Հանդերձանք հարսի, ննջեցեալի և ճամբորդի [եզ. جهاز] 2. Բժշ. կազմածք մարմնոյ ։

اجهل էճհէլ [ա] Խիստ տգէտ, ամենատգէտ [جاهل էն] ։

آجی աճը [թ] 1. Լեղի 2. Ցաւ, կսկիծ. Աւաջ. قوروق — սի. — ախ. քէն. سوز — դառն խօսք — چکمك — վիշտ կրել. سنی چیقارمق — վրէժ առնուլ. վնասը հանել. آغاج — կեղեւ կուսանենոյ. مارول — վայրի հազար. سس — անախորժ կամ աղիողորմ ձայն. — — դառնագին ։

اجياف էճիաֆ* [ա] Պիղծ բաներ. [եզ. جيفه] ։

اجيال էճիալ* [ա] Ցեղեր, սերունդներ [եզ. جيل] ։

اجير էճիր [ա] Վարձկան, վարձքով բռնուած մարդ [اجرت էն] ։

آجيلق աճըլըգ [թ] Դառնութիւն ։

آجيمق աճըմագ [թ] 1. Ցաւիլ 2. Մեղքնալ ։

آجيو աճիօ [իտա] Լումայափոխութեան շահ ։

آچدرمق աչդըրմագ [թ] Բանալ տալ ։

آچق աչըգ [թ] 1. Բաց 2. Մերկ 3. Յստակ 4. Բաց (գոյն) 5. Թափուր 6. Անջատ 7. Բաց, պակասորդ. հաշուի, հաստութի 8. Անպատկառ, աղատօրէն ։
Աւաջ. — الی առատաձեռն. — كوز աչալուրջ. — مشرب անպարկեշտ. — ده قالمق անբաժին, անպաշտօն մնալ. — دن آچيغه բացէ ի բաց ։

آچقلق աչըգլըգ [թ] 1. Բացութիւն 2. Յստակութիւն 3. Բաց տեղ 4. Անջրպետ ։

آچلمق աչըլմագ [թ] 1. Բացուիլ 2. Բացուիլ, գաղտնիք տալ 3. Պատռուիլ 4. Զարգանալ 5. Զուարթանալ. Աւաջ. — آرا խռով ըլլալ ։

آچمق աչմագ [թ] 1. Բանալ 2. Սփռել 3. Ըսել, յայտնել 4. Գզել ։
Աւաջ. — ال մուրալ. — قلم գըրիչ կարել. — كوز սթափիլ. ազատիլ. — فال բաղդի նայիլ. — مهر կնիքը խզել. — بيراق դրօշ պարզել. ապստամբիլ. — آغز լռութիւնը խզել ։

آچه‌لق աչմալըգ [թ] Աղտ կամ ժանգ քնջող օճառ և այլ ինչ ։

آچيق աչըգ [թ] տե՛ս آچق ։

آچيقلق աչըգլըգ [թ] տե՛ս آچقلق ։

احاجى էհաճի* [ա] Հանելուկներ [եզ. احجيه] ։

آحاد ահատ* [ա] 1. Միաւորք [եզ. احد] 2. Անհատք. ناس — ժողովուրդ, հանրութիւն ։

احاديث էհատիս* [ա] Աւանդութիւնք Մուհամմէտի [եզ. حديث] ։

احاسن էհասին* [ա] Ամենագեղեցիկք [եզ. احسن] ։

احاطه իհաթա* [ա] 1. Շրջապատել, պարփակել 2. Լիովին ըմբռնել, հմտութիւն :

احاله իհալէ* [ա] 1. Յանձնել [حواله էն] 2. Կառավարութեան իբր ո և է հասոյթը մէկու մը վաճառելը :

احباء ահըպպա* [ա] Բարեկամք, սիրելիք [եզ. حبيب] :

احب էհապպ [ա] Ամենասիրելի [حبيب էն] :

احباب ահպապ* [ա] 1. Բարեկամք [եզ. حبيب] 2. Եզ. Բարեկամ. բարեացակամ:

احبابلق ահպապլըգ [թ] Բարեկամութիւն, մտերմութիւն :

احبال ըհպալ [ա] Յղացնել :

احبن ահպէն [ա] Եղ. Ջրգողեալ :

احتباس իհթիպաս [ա] Փակուիլ մնալ, արգիլուիլ. [حبس էն]. البول — միզարգելութիւն :

احتجاب իհթիճապ [ա] Պահուըտիլ, ծածկուիլ [حجاب էն] :

احتجاج իհթիճաճ [ա] Ապացուցանել [حجت էն] :

احتجام իհթիճամ [ա] Արիւն առնել [حجامت էն] :

احتداد իհթիտատ [ա] 1. Սաստկանալ [حدت էն] 2. Եղ. Գրգռութիւն :

احتذار իհթիզար [ա] Զգուշանալ [حذر էն] :

احتراز իհթիրազ [ա] Զգուշանալ, զգուշութիւն : قيود — يه վէրապահումներ [حرز էն] :

احتراق իհթիրագ [ա] Այրիլ [حرق էն] :

احترام իհթիրամ [ա] 1. Պատուել, յարգել [حرمت էն] 2. Յարգանք [յգ. احترامات] :

احتساب իհթիսապ [ա] 1. Հաշուել [حساب էն] 2. Հարկ, տուրք. آغاسى — Հին ատենք քաղաքապետ որ էր միանգամայն ոստիկանապետ :

احتسابيه իհթիսապիյէ* [ա] Սակ, տուրք :

احتساس իհթիսաս [ա] 1. Զգածուիլ [حس էն] 2. Զգացում [յգ. احتساسات]

احتشاء իհթիշա [ա] Եղ. Մարմնոյ մէջ փորոց հաւաքումը [حشو էն] :

احتشاد իհթիշատ [ա] Ժողովուիլ, հաւաքում :

احتشام իհթիշամ [ա] 1. Շուք, մեծապայծառ փառաւորութիւն [حشمت էն] 2. Պատկառանք :

احتضار իհթիզար [ա] Հոգեվարք, օրհաս [حضور էն] :

احتطاب իհթիթապ [ա] 1. Փայտ կտրել [حطب էն] 2. Անտառահատութիւն :

احتفال իհթիֆալ [ա] 1. Ժողովուիլ, ակմբիլ 2. Մեծարանք [յգ. احتفالات] :

احتقار իհթիգար [ա] Նուաստանալ [حقارت էն] 2. Արհամարհանք :

احتقان իհթիգան [ա] Գրեխ, գրեխել [حقنه էն] :

احتكار իհթիքեար [ա] Համագրաւում վաճառաց :

احتكاك իհթիքեաք [ա] Շփումն [حك էն] ։

احتلام իհթիլամ [ա] Երազափոր-ձութիւն . [حلم էն] ։

احتماء իհթիմա [ա] Պահեցողու-թիւն [حمايت էն] ։

احتمال իհթիմալ [ա] Հաւանակա-նութիւն , կարելիութիւն [حمل էն] ։

احتمالات իհթիմալաթ* [ա] Հաւանա-կանութիւնք ։

احتواء իհթիվա [ա] Պարունակել . բովանդակել . — شوكت վեհու-թիւն պարունա՛կող, վեհա-շուք ։

احتياج իհթիեաճ [ա] Կարօտու-թիւն , պէտք [յգ. احتياجات] [حاجت էն] ։

احتياط իհթիեաթ [ա] Նախազգու-շութիւն, շրջահայեցութիւն. ասոց. له — վերապահմամբ , նախզգուշութեամբ. اچقسى — պահեստի դրամ. عسكرى — عساكر احتياطيه պահեստի զօրք. لى — զգուշաւոր. ا — առ ի զգուշութիւն . ى — . يه — նախզգուշական ։

احتياطكار իհթիեաթքեար [պ] Զգու-շաւոր . انه — զգուշաւոր կերպիւ ։

احتيال իհթիեալ [ա] Նենգութիւն, դաւ [حيله էն]։

احجار ահճար* [ա] Քարեր [եզ. حجر] سماويه — երկնաքարք ։

احجيه ուհճիյյէ* [ա] Հանելուկ [յգ. احاجى] ։

احد ահատ [ա] 1. Մէկ [յգ. آحاد] 2. Անհատ 3. Կիւրակէ ասոց. — يوم ال կիւրակէ . هما — երկուքէն մին ։

احداث իհտաս [ա] 1. Յառաջ բերել [حدوث էն] 2. Հաս-տատել ։ كرده — հաստատուած ։

احدب ահտեպ [ա] Կուզ ։

احد هما ահատուհումա [ա] Եր-կուքէն մին ։

احدى ըհտա* [ա] Մէկ ։

احديت ահատիյեթ* [ա] Միու-թիւն , մի հատ ըլլալ . بارگاه — մի Աստուածութեան աթեան. — ذات մի Աստուած ։

احرا ահրա [ա] Աւելի արժանի ։

احرار ահրար * [ա] Ազատք , ազ-նուականք [եզ. حر] انه — ազատականի վայել ։

احراز ըհրազ [ա] Ստանալ , հա-սանել , վայելել ։

احراق ըհրաք [ա] Այրել . [حرق է

احرام ըհրամ [ա] Ուխտաւորի վե-րարկու ։

احزاب ահզապ* [ա] Հատուածք Կուրանի , որք են ընդամենը 120 հատ [եզ. حزب հըզպ] ։

احزان ահզան* [ա] Տխրութիւնք՛, վիշտք [եզ. حزن] ։

احساس իհսաս [ա] Զգացնել , ըզ-գալ [حس էն] ։

احسان իհսան [ա] 1. Շնորհել [حسن էն] 2. Շնորհ [յգ. احسانات]։

احسانديده իհսանտիտէ [պ] Շնորհա-պարտ [յգ. احسانديدكان] ։

احسانوايه իհսանվայէ [պ] Շնորհա-տու . շնորհաձիր .

احسن ահսէն [ա] Ամենագեղեցիկ, լաւագոյն [حسن էն] ։

احشاء ահշա* [ա] Փորոտիք [եզ. حشو] ։

احصاء իհսա [ա] Թուել ։

احضار իհզար [ա] 1. Պատրաստել [حضور էն] 2. Մէկու մը առաջը հանել ։ پوصلهسی— կոչման գիր (դատաւորի) ։

احطاب ահդաբ* [ա] Փայտեր [եզ. حطب] ։

احفاد ահֆադ* [ա] Թոռներ [եզ. حفيد] ։

احق էհագգ [ա] Արժանաւորագոյն [حق էն] ։

احقاق իհգագ [ա] Արդարութիւն ընել, իրաւունն առնել [حق էն]

احقر ահգար [ա] احقرين ահգարին [զ] Ամենախոնարհ, գձուձ [حقير էն] ։

احكام ահքեամ* [ա] 1. Վճիռներ [եզ. حكم] 2. Հրամանք, պատուէրք 3. Տրամաբանութիւնք 4. Գուշակութիւնք ։

احكام իհքեամ [ա] Ամրացնել [حكم էն]

احكم ահքեմ [ա] Իմաստնագոյն [حكيم էն] ։

احلا կամ احلى ահլա [ա] Աւելի կամ ամենաքաղցր [حلو էն]։

احلاء իհլա [ա] Քաղցրացնել [حلاوت էն] ։

احلام ահլամ* [ա] Երազներ ։

احليل ըհլիլ [ա] 1. Ծակ առնքի, կամ միզուկի [յգ. احاليل] 2. Միզուկ ։

احمال ահմալ* [ա] Բեռներ [եզ. حمل] ։

احمال ըհմալ [ա] Բեռնաւորել [حوله էն] ։

احمد ահմէտ [ա] Մուհամմէտի մականուններէն մին է, որ կը նշանակէ ամենագովելի [حميد էն] ։

احمر ահմէր [ա] Կարմիր [حمرت էն] ։ — بحر احمر Կարմիր ծով ։

احمرار իհմիրար [ա] Սաստիկ կարմրութիւն [حمرت էն] ։

احمق ահմագ [ա] Տխմար, ապուշ [حماقت էն] ։

احوال ահվալ* [ա] Վիճակներ, պարագաներ [եզ. حال] ։

احور ահվեր [ա] Սեւաչեայ ։

احول ահվէլ [ա] Շիլ ։

احياء իհյա [ա] 1. Կենդանացընել [حيات էն] 2. Վերականգնել 3. Մշակել 4. Լրնուլ բարեօք, ցնծութեամբ 5. ահյա* [ա] Ողջեր, կենդանիներ [եզ. حى]։

احيا كرده իհյաքեարտէ [պ] Կանգնած, կառուցած ։

احيان ահյան* [ա] Ժամանակներ [եզ. حين] ։

احياناً ահյանէն [ա] Երբեմն, մերթ ընդ մերթ ։

اخ էխ [ա] Եղբայր [յգ. اخوان ․ اخوت] ։

آخ ախ [թ] Ա՜հ, եղո՜ւկ ։

اخافه իխաֆէ* [ա] Վախցնել, սպառնալ [خوف էն] ։

اخبار ախպար* [ա] 1. Լուրեր, տեղեկութիւնք [եզ. خبر] 2. Պատմութիւնք։

اخبار իխպար [ա] 1. Լուր տալ,

ղեկոյց [خبر էն] 2. Տեղեկու-թիւն [յգ. اخبارات] ، صيغهٔ —يه ، սահմանական եղանակ :

اخبارنامه իխպարնամէ [պ] Ազդա-րարական :

اخباری իխպարի [ա] 1. Սահմա-նական [خبر էն] 2. Տեղեկու-թեան փոխարէն արուած վարձք :

اخت օխթ* [ա] Քոյր [յգ. اخوات] ،

آختاپوت ախթափօթ [յու] 1. Ութո-տանի 2. Քթափոսից և արգանդի մէջ բուսած ուռ-ուցք մը :

اختبار իխթիպար [ա] Փորձառու-թիւն, Հմտութիւն [خبر էն] ،

اختتام իխթիթամ [ա] Վերջացում [ختام էն] ،

اختر ախթէր [պ] Աստղ [յգ. اختران] ، աստղ. شناس — աս-տեղագէտ. — نيك բարեբաղդ. — بد վատաբաղդ.

اختراع իխթիրա՛ [ա] Հնարել, գիւտ [յգ. اختراعات] ، — ی նո-րահնար :

اختراعكرده իխթիրա՛քէրտէ [պ] Հը-նարած, գիւտ :

اختران ախթէրան [պ] Աստղեր :

اختشاع իխթիշա՛ [ա] Հեզութիւն, հլութիւն [خشوع էն] ،

اختصار իխթիսար [ա] 1. Համա-ռօտել [خصر էն] 2. Խոսք. Պարզումն, պարզել. على طريق — ال համառօտիւ ،

اختصاص իխթիսաս [ա] 1. Յա-տուկ եւ սեպհական ըլլալ [خصوص էն] 2. Ընձնուիրու-թիւն 3. Մասնագիտութիւն. — يون մասնագէտք ،

اختصام իխթիսամ [ա] Թշնամու-թիւն, վէճ [خصومت էն] ،

اختطاف իխթիթաֆ [ա] Յափշտա-կել, շլացնել [خطف էն] ،

اختفاء իխթիֆա [ա] Պահուըտիլ [خفاء، خفی էն] ،

اختلاج իխթիլաճ [ա] Կծկիլ خلجان էն] ، اجفان — աչքի քթթելը.

اختلاس իխթիլաս [ա] Նենգու-թեամբ գողանալ, գաղտա-գողութիւն [յգ. اختلاسات] ،

اختلاط իխթիլաթ [ա] 1. Խառնը-ւիլ [خلط էն] 2. Մտերմու-թիւն 3. բժշ. Յարակցութիւն ախտից 4. Հաղորդակցութիւն, միմեանց դիպում ،

اختلاف իխթիլաֆ [ա] 1. Հակա-ռակութիւն, վէճ [خلاف էն] [յգ. اختلافات] 2. Զանազա-նութիւն, խտիր ،

اختمار իխթիմար [ա] Խմորում [خمر էն] ،

اختناق իխթինագ [ա] Խեղդուում [خنق էն] ، رحم — արգանդա-խեղդ ،

اختيار իխթիյար [ա] 1. Ընտրել [خيار էն] 2. Ընտրութիւն, կամք 3. Թուրք. Ծեր ، — ی —بلا ակամայ ،

اختيارلق իխթիյարլըգ } [թ] Ծե-րանալ ،
اختيارلنمق իխթիյարլանմագ }

اختياری իխթիյարի [ա] Կամաւոր, ինքնակամ [էգ. اختياريه] ،

اخذ ախզ [ա] Առնել. ապագ. — واعطا առևտուր. ا وكرفت — ծերբակալել :

آخذ ախըզ [ա] Առնող [اخذ էն] :

آخر ախէր [ա] Ուրիշ :

آخر ախըր [ա] Վերջ, վերջին [յգ. اواخر] : — الامر ապագ. վերջապէս. o — الى էլա ախըրէհի և այսպէս ցվերջ :

اخراج իխրաճ [ա] Դուրս հանել, արտածել [خروج էն] :

اخراجات իխրաճաթ* [ա] Արտածութիւնք :

آخربين ախըրպին [պ] Հեռատես. — انه Հեռատեսի վայել :

آخرت ախիրէթ* ախրէթ կամ آخره ախիրէ* [ա] Հանդերձեալ աշխարհ. اولادى — հոգեզաւակ :

آخرتلك ախրէթլըք [թ] 1. Հանդերձեալն վերաբերեալ. 2. Հոգեզաւակ :

اخرس ախրէս [ա] Համր :

اخروى ուխրէվի [ա] Հանդերձեալն վերաբերեալ, անդենական [յգ. اخرويه]:

اخرى կամ اخرا ուխրա* [ա] Ուրիշ, միւս : [յգ. آخر ի] :

آخرين ախըրին [ա] Արդիք, վերջինք [եզ. آخر] :

اخس էխաս [ա] Ամենաժլատ. [خسيس էն] :

اخشاب ախշապ* [ա] 1. Փայտեր (եզ. خشب) 2. Փայտաշէն :

اخشام ախշամ [թ] Երեկոյ :

اخشاملامق ախշամլամագ [թ] Մինչ երեկոյ շարունակել :

اخشاملين ախշամլայըն [թ] Երեկոյին:

اخص էխասս [ա] Ամենաբնտիր (خاص . خصوص էն) :

اخضر ախտար [ա] Կանանչ. [خضرت էն] :

اخطا իխտա [ա] Սխալեցնել :

اخطار իխտար [ա] 1. Յիշեցնել, ծանուցանել, [خطور էն]. 2. Ծանուցում, ազդ [յգ. اخطارات] :

اخف էխաֆֆ [ա] Ամենաթեթև [خفيف էն] :

اخفاء իխֆա [ա] Գաղտնի պահել [خفا . خق էն] : نفس — պահուըտիլ :

اخكر ախկէր [պ] Խարոյկ, կայծ

اخلاء իխլա [ա] Պարպել [خلو էն]: سبيل — բանտէն արձակել :

اخلاء էխիլլա* [ա] Ընտիր բարեկամք [եզ. خليل] :

اخلاص իխլաս [ա] Անկեղծութիւն, անկեղծ բարեկամութիւն [خلوص էն]: ապագ. كار — . — ور . مند — անկեղծ, անձնուէր :

اخلاصنامه իխլասնամէ [պ] Սիրագիծ :

اخلاط ախլաթ* [ա] Խառնուածք կամ հիւթք մարմնոյ (եզ. خلط) :

اخلاط ախլաթ [թ] Վայրի տանձ .

اخلاف ախլաֆ* [ա] Յաջորդք, ապագայ սերունդ [եզ. خلف]:

اخلاق ախլագ* [ա] Բնութիւնք, բարք. [եզ. خلق] : يه — բարուց վերաբերեալ. يون — բարոյախօսք :

اخلال էխլալ [ա] Եղծանել, խանգարել, փճանել. ناموس — պատիւ արատաւորել. [خلل էն]։
اخلامور ըխլամուր [թ] Թմբի ։
اخلص ախլաս [ա] Անկեղծագոյն [خالص էն] ։
اخماس ախմաս* [ա] Մէկ հինգերորդք. [էզ. خمس]։
اخماد ըխմատ [ա] Մարել ։
اخناق էխնագ [ա] Խեղդել. [خنق է]
اخو էխու [ա] Եղբայր ։
اخوات ախավաթ* [ա] 1. Քոյրեր ։ [էզ. اخت] 2. Նմանք ։
اخوان ըխվան* [ա] 1. Եղբարք [էզ. اخ] 2. Ընկերք. մտերիմք ։ տեսց. وطن — հայրենակիցք. لق — տրեխլութիւն։
اخوت ուխուվվէթ* [ա] Եղբայրութիւն. كاری — . كارانه — եղբայրաբար ։
اخوت ըխվէթ* [ա] Եղբարք [էզ. اخ] ։
اخوتكارانه ուխուվվէթքեարանէ [պ] Եղբայրաբար ։
آخور ախօր [պ] Ախոռ. տեսց. — مير ախոռապետ ։
اخوى ուխուվվի } [ա] Եղբայ-
اخويه ուխուվվիյէ* } [ա] րական։
اخوتكاری ուխուվվէթքեարի [ա] Եղբայրութիւն։
اخى էխի [ա] Եղբայր իմ։
اخيار ախյար* [ա] Բարիներ.
اخير ախիր [ա] Վերջին. [էգ. اخيره] ։ آ — վերջերս ։
آد ատ [թ] 1. Անուն. 2. Համբաւ ։

اداء էտա [ա] 1. Վճարել, կատարել 2. Գեղգեղանք 3. Եղանակ 4. Նազանք. ցոյց ։
آداب ատապ* [ա] 1. Պատշաճութիւնք. սովորոյթք, բարքեր [էզ. ادب] 2. Օրէնք, կանոնք ։
ادات էտաթ* [ա] 1. Գործիք [յգ. ادوات] 2. Քեր. Մասնիկ ։
اداره իտարէ* [ա] 1. Դարձնել, պտտցնել [دور էն] 2. Վարել, վարչութիւն 3. Մատակարարութիւն 4. Խնայողութիւն. — خانه վարչատուն ։
آداش ատաշ [թ] Անուանակից ։
آدامق ատամագ [թ] Խոստանալ, ուխտել ։
ادامه իտամէ* [ա] Շարունակել [دوام էն] ։
ادانه իտանէ* [ա] Փոխ տալ (դրամ) [دين էն] ։
ادانى էտանի* [ա] Ստորնագոյնք, դուեհիկք [էզ. ادنى] ։
ادب էտէպ [ա] 1. Պարկեշտութիւն, կրթութիւն [յգ. آداب] 2. Բարւոք բարք 3. Բանաստեղծութիւն ։ տեսց. ى — ամօթալք. — ترك լրբութիւն ։
ادباء էտիպպա* [ա] Գրագէտք, բանաստեղծք [էզ. اديب] ։
ادبار իտպար [ա] Ձախորդութիւն։
ادبسز էտէպսիզ [թ] Անկիրթ, որբկալ ։ لك — անկրթութիւն, որբկալութիւն ։
ادبى էտէպի } [ա] 1. Բարոյ
ادبيه էտէպիյէ* } վերաբերեալ, կրթական 2. Գրագիտական ։

ادبيات էտէպիյյադ* [–] 1. Կրթական բաներ 2. Բանաստեղծական նիւթեր 3. Գրագիտութիւն :

ادخار իտտիխար [–] Համբարել, կուտել [ذخيره էն] :

ادخال իտխալ [–] Ներմուծել [دخول էն] :

ادخالات իտխալադ* [–] Ներածութիւնք :

ادراج իտրաճ [–] Ի մէջ դնել, ներմուծել [درج էն]:

ادرار իտրար [–] Մէզ :

ادراك իտրագ [–] 1. Վերահասու լինել, իմանալ [درك էն] 2. Իմացականութիւն 3. Հասնիլ :

ادرنوى էտիրնէվի [–] Ադրիանուպոլսեցի :

ادرنه էտիրնէ [Ի] Ադրիանուպոլիս:

ادره էտարէ* [–] Բժշ. Օդանք :

ادعاء իտտիա [–] 1. Պահանջել [دعوى էն] 2. Պահանջում 3. Թեկն ածել, յաւակնիլ 4. Ցամաքիլ, պնդել. տարց. كرده — պահանջած, պնդած. جى — յամառ :

ادعيه էտ'իյէ* [–] Աղօթքներ [եզ. دعا] :

ادغام իտղամ [–] Քեր. Նոյնաձայն տառընթերակից Գրերէն առաջինը ջնջել և միւսին վերայ կրկնակ մը դնել:

ادله էտիլլէ* [–] Ապացոյցք, փաստք [եզ. دليل] :

آدم Ատէմ [–] 1. Ադամ 2. Մարդ, անձ 3. Գործակատար, սպասաւոր 4. Կուսակից :

տարց. عقللو — բանաւոր. باشنه — մարդ գլուխ. جى — մարդիկ. قومق پريه — մէկու մը կարեւորութիւն ընծայել. մեծարել. پيرا — առաջնորդ :

ادمان իտման [–] 1. Տեւականութիւն 2. Ճարտարութիւն, վարժութիւն :

آدجغز ատամճըղազ [Ի] Խեղճուկ կամ սիրուն մարդ :

ادجلين ատամճըլայըն [Ի] Մարդու պէս, մարդավայել, շնորհքով :

آدجيل ատամճըլ [Ի] Անընդել կենդանի որ անհաշտ կը լինի մարդկան, որպէս խածան ձի եայլն :

آدملك ատէմլիք [Ի] Մարդկութիւն:

ادمه էտմէ* [–] Մորթ. لحيه — մսամորթ :

آدمى ատէմի [–] 1. Մարդկային [էգ. آدميه :] 2. Ադամական :

زاده — մարդու զաւակ :

آدميان ատէմիյան [Պ] Ադամականք որ է մարդիկ [եզ. آدمى] :

آدميت ատէմիյյէթ* [–] 1. Մարդկութիւն 2. Մարդասիրութիւն :

ادنا } ادنى } էտնա [–] Ամենաստորին, անարգ, չնչին [յգ. اداني] :

ادواء էտվա* [–] Ախտեր [եզ. دواء]:

ادوات էտէվադ* [–] 1. Գործիներ

[յդ. ادات] 2. քեր. Մասնիկներ ։

ادوار էտվար* [ա] Շրջաններ, դարեր [յդ. دور] ։

ادويه էտվիյէ* [ա] Դեղեր [յդ. دواء] ։

ادهم էտհէմ [ա] Սև ձի ։

ادهى էտհա [ա] Յոյժ կորովամիտ ։

اديان էտեան* [ա] Կրօնքներ [յդ. دين] ։

اديب էտիպ [ա] 1. Պարկեշտ, կրթեալ [ادب էն] 2. Գրագէտ, բանասէր [յգ. ادبا] ։

اديبانه էտիպանէ [պ] Քաղաքավարի՝ գրագէտի վայել ։

اديبه էտիպէ* [ա] 1. Կրթեալ 2. Գրագէտուհի ։

آدم ատըմ [թ] Քայլ ։

اذا էզա [ա] Նեղութիւն, տանջանք ։

اذابه էզապէ* [ա] Հալեցնել, հալում [ذوبان էն] ։

اذاعه էզաա* [ա] Տարածել ։

اذاقه էզագա* [ա] Ճաշակեցնել [ذوق էն] ։

آذان ազան* (ա) Ականջներ [յդ. اذن] ։

اذان էզան [ա] Աղօթքի հրաւէր, ուղղեալ առ Մահմետականս ։ اوقومق — جانه մտցնել, ի կոչուոտ մտնել ։

آذر ազէր [պ] Հուր, կրակ ։

آذربايجان ազէրպայճան [պ] Ատրպատական ։

آذرپرست ազէրփէրէսթ [պ] Կրակապաշտ ։

اذعاج իզաճ (ա) Նեղել ։

اذعان իզան [ա] 1. Հնազանդիլ 2. Համակացողութիւն, դատողութիւն. տարց. — قرين իմացուած. لى — զգայուն, մտացի. سز — անզգայ ։

اذكار էզքեար* [ա] 1. Յիշատակութիւնք [յդ. ذكر] 2. Փառաբանութիւնք, աղօթք ։

اذكياء էզքիյա* [ա] Ուշիմներ. [յդ. ذكى] ։

اذل էզէլլ [ա] Ամենաանարգ, խոնարհ [ذلت էն] ։

اذلال իզլալ [ա] 1. Անարգել, [ذلت էն] 2. Խոնարհութիւն ։

اذله էզիլլէ* [ա] Անարգ անձինք, խոնարհք [յդ. ذليل] ։

اذن իզն [ա] Հրաման, արտօնութիւն ։

اذن ուզուն [ա] Ականջ [յգ. آذان] ։

اذناب էզնապ* [ա] Պոչեր [յդ. ذنب] ։

اذننامه իզննամէ [պ] Արտօնագիր ։

اذواق էզվագ* [ա] Ճաշակներ, հաճոյքներ [յդ. ذوق] ։

اذهان էզհան* [ա] Մտքեր [յդ. ذهن] ։

اذيال էզեալ [ա] Քղանցքներ [յդ. ذيل] 2. Յաւելուածք ։

اذيت էզիյէթ* [ա] Նեղութիւն, տանջանք [յգ. اذايا] ։

اذين ուզէյն [illegible] Փոքր. Ականջիկ ։

ار էր [թ] 1. Այր, այր 2. Կտրիճ. տարց. ه — وارمق այրանալ (կնոջ համար կ՚ըսուի). ى — سوزينك խօսքին տէրը, խոստմնապահ. باشى —

[ադա . էլ պաշը] գլխաւոր .

آرا կամ آره արա [թ] 1. Միջոց տեղւոյ կամ ժամանակի 2. Մէջ. տաոց. ـه كيرمك — միջամտել. ورمك — դադար տալ. ده — . صره — մերթ ընդ մերթ. سى بولمق — հաշտեցնել. بولمق — առիթ մը գտնել. دن — այս բանէ յետոյ :

آراء արա* [ա] 1. Կարծիքներ, խորհուրդներ [եզ. رأى] 2. Քուէներ :

آرا արա [պ] 1. Զարդարող 2. Փայլ տուող : — عالم աշխարհաշէն.

اريكه ارا էրագէ* [ա] Գահեր, բազմոցներ [եզ. اريكه] :

ارائه էրաէ* [ա] Ցոյց տալ, ցուցնել [رؤيت էն] :

آرابه արապա [թ] Կառք, սայլ :

آراتمق արաթմագ } [թ] Խուզարկել տալ :
آراندرمق արանտըրմագ }

اراجيف էրաճիֆ* [ա] Սուտ զըրոյցք [եզ. ارجوفه] :

اراحه էրահէ* [ա] Հանգստացընել [راحت էն] :

ارادات էրատաթ* [ա] Կամքեր, հրամաններ :

ارادت էրատէթ* [ա] 1. Կամենալ 2. Կամք .

اراده էրատէ* [ա] 1. Կամենալ, հրամայել 2. Կամք, հրաման [յգ. ارادات] : տաոց. سنيه — կայսերական հրաման : ساميه — մեծ եպարքոսական հրաման :

عليه — նախարարական հրաման :

اراذل էրազիլ* [ա] Անձնախայտառակք, ստահակք [եզ. ارذل] :

آراروت արարութ [թ-ր] Տեսակ մը անուշիկ նշայ :

آراسته արասթէ [պ] Զարդարուած, յարդարուած :

آراشدرمق արաշտըրմագ [թ] Խուզարկել, քննել :

اراضى էրազի* [ա] Հողեր, գետիններ, երկիրներ [եզ. ارض] : عثمانيه — Օսմանեան հողեր, երկիրներ : سنيه — կայսեր յատուկ գետինները :

اراقه էրագա* [ա] Թափել. دم — արիւնահեղութիւն :

آرالتمق արալթմագ [թ] Իրարմէ զատել :

آرالمق արալմագ [թ] 1. Անջատել 2. Դադար տալ :

آرالق արալըգ [թ] 1. Անջրպետ 2. Ճեղք, ծակ 3. Ժամանակ, միջոց 4. Միջանկեալ. տաոց. ده — մերթ ընդ մերթ. —ى այս միջոցիս, այս օրերս:

آرام արամ [պ] Հանգիստ, դադար. سز — անհանգիստ, անհանդարտ. سوز — հանգիստ վըրդովող :

آراماز արամազ [պ] Կեցող :

آرامق արամագ [թ] 1. Որոնել, փընտռել 2. Ցանկալ, պէտքը զգալ :

آرامكاه արամկեահ [պ] 1. Հանգըստավայր 2. Բնակարան :

ارامل էրամիլ* կամ ارامله էրամիլէ*

[ա] Այրի կանայք [եզ. ارمله] ։

ارامنه էրամինէ* [ա] Հայեր [եզ. ارمنی] ։

آرامیده արամիտէ [պ] Հանդարտած ։

ارانلمق արանըլմագ } [թ] Փնտռուիլ ։
آرانمق արանմագ }

آرایش արայիշ [պ] Զարդ ։

آراینده արայինտէ [պ] Զարդարող ։

آرایجی արայըճը [թ] Փնտռող ։

ارب էրպ [ա] Բժշ. Աճուկ ։

ارباء էրպա [ա] Տոկոսով շահեցնել ։

ارباب էրպապ* [ա] 1. Տէրեր 2. Բ. Գ. Ճարտար, ձեռնհաս. ասաց. مطالعه — ընթերցողք. مراجعت — դիմողք. اختلال — յեղափոխականք ։

ارباح էրպահ [ա] Տոկոսիք տալ, շահս տալ [ربح էն] ։

اربعاء էրպա'ա* [ա] Չորեքշաբթի ։

اربعه էրպա'ա արպա'ա [ա] Չորս ։

اربعین էրպաին [ա] Քառասուն 2. Ձմեռնային խիստ ցրտաշունչ քառասուն աւուրք ։

آرپاجی արփաճը [թ] Հմայող, վհուկ ։

آرپه արփա [թ] Գարի ։

آرپەجق արփաճըգ [թ] Գարիկ ։

آرپەلق արփալըգ [թ] 1. Գարիի արտ 2. պաշ. Աւատական երկիր ։

ارتباط իրթիպադ [ա] 1. Կապուիլ [ربط էն] 2. Կապակցութիւն, առընչութիւն, սէր ։

ارتجاء իրթիճա [ա] 1. Աղաչել, աղօթել [رجا էն] 2. Յուսալ ։

ارتجاج իրթիճաճ [ա] Սարսուռ, տատանում ։

ارتجاف իրթիճաֆ [ա] Խանգարում ։

ارتجال իրթիճալ [ա] Յանպատրաստից բան մ'ընել ։ اً — յանպատրաստից ։

ارتحال իրթիհալ [ա] 1. Չուել [رحلت էն] 2. Վախճանիլ ։ — دار بقا միւս աշխարհը չուել՝ որ է մեռնիլ ։

ارتداد իրթիտատ [ա] 1. Ուրացութիւն [رد էն] 2. Բժշ. Նուազումն ջերմի ։

آرترمق արթըրմագ [թ] Աւելցնել ։

ارتزاق իրթիզագ [ա] Սնանիլ, ապրիլ [رزق էն] ։

ارتسام իրթիսամ [ա] 1. Պատկերանալ, գծուիլ [رسم էն] 2. Երկրա. Մտորաձգում ։

ارتشاء իրթիշա [ա] Կաշառառութիւն [رشوت էն] ։

ارتشاح իրթիշահ [ա] 1. Քրտնիլ رشحه էն 2. Բժշ. Ընդմտումն ։

ارتشاف իրթիշաֆ [ա] Ծծել ։

ارتصاد իրթիսատ [ա] Դիտել [رصد էն] ։

ارتضاء իրթիզա [ա] Հաճութիւն [رضا էն] ։

ارتضاع իրթիզա' [ա] Կաթ ծծել [رضاعت էն] ։

ارتعاب իրթի'ապ [ա] Ահաբեկիլ [رعب էն] ։

ارتعاج իրթի'աճ [ա] Բժշ. Պալարի մը մէջ. ջրոյ տատանման ձայնը ։

ارتعاش իրթի'աշ [ա] Դող, սարսուռ [رعشه էն] ։

ارتقاع իրթիգա' [ա] Բարձրանալ, բարձրութիւն [رفعت էն] ։

ارتفاق իրթիֆագ [ա] Յօգտակարութիւն ընկերաց [رفق էն] ։

آرتق արթըգ [թ] 1. Մնացած, աւելորդ 2. Այլ, այլեւս ։

ارتقاء իրթիգա [ա] Վերանալ ։

ارتكاب իրթիքեապ [ա] 1. Մեղանչել [رکوب էն] 2. Եղծում [ارتکابات . յգ.] ։ ـجى — փոքրոգի ։

ارتكاز իրթիքեազ [ա] Բեւեռիլ ։

ارتكاض իրթիքեազ [ա] Տատանում ։

آرتمق արթըմագ [թ] Աւելնալ, աճիլ, բազմանալ ։

ارتهان իրթիհան [ա] գրաւ առնուլ [رهن էն] ։

ارتياب իրթիյապ [ա] Տարակուսիլ [ريب էն] ։ وارستهٔ قيد — տարակուսէ ազատ ։

ارث իրս [ա] Ժառանգաւորութիւն . — بال պէս իրսէ ժառանգաւորութեամբ ։

ارثا իրսէն [ա] Ժառանգութեամբ ։

ارثى իրսի } [ա] Ժառանգական ։
ارثيه իրսիյյե* }

ارجاع իրճա [ա] 1. Դարձնել [رجوع էն] 2. Վերածել ։

ارجح էրճահ [ա] Աւելի կամ ամենա-նախապատիւ [رجحان էն]

ارجمند էրճիւմէնտ կամ էրճմէնտ [պ] Յարգի, արժանեաց տէր ։

ارجوانى էրճիւվանի [պ] Ծիրանեգոյն ։

ارجوفه ուրճուֆե* [ա] Սուտ զրոյց ։

ارحام էրհամ* [ա] 1. Արգանդներ [յգ. رحم] 2. Ազգականք ։ ذوى ال — արենակիցք՝ որք են մօտ ազգականք ։

ارحم էրհամ [ա] Աւելի կամ ամենագթած [رحمت . رحيم էն] ։

ارخاء իրխա [ա] Թուլացնել, թողուլ [رخاوت էն] ։

ارخاص իրխաս [ա] Աժանցնել ։

آرد արտ [թ] 1. Ետեւ 2. Վերջ ։ [illegible] . ینه دوشمك — Հալածել, հետամուտ ըլլալ ։ صره ى — եանէն . كسلك ى — Հատնիլ, դադրիլ ։

اردبهشت էրտիպիհիշթ [պ] Ապրիլ (ամիս) ։

اردو օրտու [թ] 1. Բանակ 2. Բանակետղ ։

اردوكاه օրտուկեահ [պ] Բանակետղ ։

آردیج արտըճ [թ] Գիհի ։

آردین արտըն [թ] Յետկոյս, յետս ընդդէմ ։

ارذال էրզալ* [ա] Խայտառակ, անգոսնելի մարդիկ [յգ. رذيل] ։

ارذل էրզէլ [ա] Աւելի կամ ամենախայտառակ [յգ . اراذل] ։ — عمر խոր ծերութիւն ։

ارز էրզ [ա] Բրինձ ։

ارزاق էրզագ [ա]* Ուտեստներ, պարէններ [յգ. رزق] ։

ارزان էրզան [պ] Աժան ։ — بيورمق շնորհել, աժան համարել ։

ارزانى էրզանի [պ] 1. Աժանացում 2. Շնորհում ։

ارزن الروم էրզինիւրրում [ա] Կարին ։

آرزو արզու [պ] Փափաք, տենչ ։ — چكمك բաղձալ, — لى փափաքող ։

آرزوداشته արզուտաշթէ [գ] Փափագեալ ։

آرزوکش արզուքէշ [գ] Փափագող ։

آرزولق արզուլուգ [թ] Փափագիլ ։

آرزومند արզումէնտ [գ] Փափագող ։

ارژنك էրժէնկ [գ] Հաւաքածոյ նկարք Մանի անուանեալ եզական պատկերահանին ։

ارساء էրսա [ա] 1. Հաստատել 2. Երկաթ նետել ։

ارسال էրսալ [ա] Ղրկել [رسالت էն] ։ առած. مثل — առակ մը յիշել. لحیه — մօրուս արձակել ։

ارسالات էրսալաթ* [ա] Առաքումներ, փոխադրութիւնք ։

ارسطو էրէսթօ [ա] Արիստոտել ։

آرسلان արսլան [թ] 1. Առիւծ 2. Կորիւն ։

آرسنيق արսէնիք [ֆրղ.] Զառիկ ։

ارش էրշ [ա] Արեան գին ։

آرش արշ Օ՞ն, յառաջ [աղաւ. գաղղիական մարշ բառէն] ։

ارشاء էրշա [ա] Կաշառք տալ, կաշառել [رشوت էն] ։

ارشاد էրշատ [ա] 1. Ուղիղ ճանապարհ առաջնորդել [رشد էն] 2. Առաջնորդութիւն. ուղղափառութիւն [յգ. ارشادات] 3. Աշակերտ ընել ։

ارشته էրէշթէ [գ] Տեսակ մը դըդմաճ [աղաւ. էվրիշթէ] ։

ارشد էրշէտ [ա] Ամենախելահաս [رشيد էն] ։

آرشون արշուն [թ] Կանգուն ։

آرشونلق արշունլուգ [թ] Կանգունով չափել ։

آرشين արշըն [թ] Կանգուն ։

ارصاد էրսատ [ա] Դիտել [رصد էն] ։

ارض արզ [ա] 1. Հող 2. Երկիր [յգ. اراضی] ։ کرهٔ — երկրագունդ ։

ارضاء էրզա [ա] Հաճեցնել, գոհացնել, [رضا էն] ։

ارضاع էրզա՛ [ա] Ծիծ տալ ։

ارضين արզին [ա] Երկիրներ [եզ. ارض] ։

ارضيه արզիյէ* կամ ارضی արզի [ա] Երկրային ։

ارغات ըրղաթ [յուն.] Բանուոր ։

آرغاج արղաճ [թ] Թեզան կտաւոյ ։

ارغنون էրղանուն [յուն.] Երգեհոն ։

ارغوان էրղէվան [գ] Ծառ մ՚է կարմրածաղիկ ։

ارغوانی էրղէվանի [գ] Ծիրանեգոյն ։

آرغيق արղըմուգ [թ] Նիհարնալ, վատիլ ։

آرغين արղըն [թ] 1. Նիհար, վտիտ, 2. Խոնջած ։

ارفع էրֆա՛ [ա] Ամենաբարձր [رفيع էն] ։

آرق արգ [թ] Արուգ, նիհար, մսաթափ, վտիտ ։

ارقام էրգամ* [ա] Թուանշանք [եզ. رقم] ։

آرقداش արգատաշ [թ] Ընկեր ։ لق— ընկերակցութիւն ։

آرقلنمق արգըլանմագ [թ] Նիհարնալ ։

آرقوری արգուրը [թ] 1. Կողմնակի, խոտորնակ 2. Զառիվայրից [աղաւ. ույգըրը] ։

آرقه **արգա** [թ] 1. *Կռնակ* 2. *Ետև* 3. *Պաշտպան* ։ *առած.* آرقه سنی آلمق — *լմնցնել, ամբողջացնել.* سنه دوشمك — *հալածել, հետամուտ լինել* ։

آرقه لج **արգալըճ** / ارقه لق **արգալըգ** [թ] *Համետ բեռնակրի* ։

اركاب **էրքեապ** [ա] *Հեծցնել* [ركوب *էն*] ։ اً — *հեծցնելով* ։

اركان **էրքեան*** [ա] 1. *Հիմնական սիւներ* [*եզ.* ركن] 2. *Հիմնական կէտեր, կանոններ* 3. *Սովորոյթք* 4. *Գլխաւոր պաշտօնատարք, նշանաւոր անձինք, անդամք* 5. *զին.* *Զօրապետք* ։ *առած.* حربیه — *կամ* حرب — *սպայակոյտ* ։

اركج **էրքեճ** [թ] *Արու այծ* ։

اركك **էրքեք** [թ] 1. *Արու* 2. *Էրիկ մարդ* ։ *առած.* لك — *արութիւն.* دیشیلی لی — *էգն ու արուն ի միասին* ։

اركن **էրքէն** [թ] 1. *Կանուխ, վաղաժամ* 2. **էրքին** *Ամուրի* ։

اركنلك **էրքինլիք** [թ] *Ամուրիութիւն* 2. *Փոքրիկ պալարք, որ արբունքի ժամանակ դէմաց վրայ կ'ելլեն* ։

ارم **էրէմ** [ա] *Դրախտանման պարտէզի մը անունն է* ։

آرما **արմա** [է] *տ.* آرمه ։

ارمغان **էրմղան** [պ] *Հեռու տեղէ եկած ընծայ* ։

ارمله **էրմելէ*** [ա] *Այրի կին* [*յգ.* ارامل] ։

ارمنی **էրմէնի** [ա] *Հայ* [*յգ.* ارامنه] ։

ارمنیجه **էրմէնիճէ** [թ] *Հայերէն* ։

ارمنیلك **էրմէնիլիք** [թ] 1. *Հայութիւն* 2. *Հայաբնակ տեղի* ։

آرمود **արմուտ** [թ] *Տանձ* ։ یه — *տանձի ձեւով* ։

آرمویك **արմըյըք** [գաղ.] *Տեսակ մը փոքրիկ երգիոն* ։

آرمه **արմա** [իտա.] *Զինանշանք* ։

آرمیده **արամիտէ** [պ] *Հանդարտած, դադրած* ։

ارن **էրէն** [թ] 1. *Հասնող* 2. *Ճշմարիտ հաւատոյ հասնող սուրբ կամ առաքինի* ։

آرناود **առնավուտ** [թ] *Ալպանիացի* ։ لق — *Ալպանիա* ։

ارنب **էրնէպ** [ա] *Նապաստակ* [*յգ.* ارانب] ։

آرنبود **առնապուտ** [թ] *Ալպանիացի* ։

آرتی **առընթը** [թ] *Տաշուկ* ։

آرنده **առընտէ** [պ] *Բերող* ։

اره **էրրէ** [պ] *Սղոց* ։ خانه — *սղոցարան* ։

آره **արա** [թ] *տ.* آرا ։

ارواء **էրվա** [ա] *Զովացնել, ջրել* [روایت *էն*] ։

ارواح **էրվահ*** (ա) *Հոգիներ, ոգիներ* [*եզ.* روح] ։

اروام **էրվամ*** [ա] *Յոյներ* [*եզ.* روم] ։

ارهاب **իրհապ** [ա] *Վախցնել* ։

ارهاص **իրհաս** [ա] *Յայտնութիւն, ազդարար պատահարք* [*յգ.* ارهاصات] ։

ارهان **էրհան*** [ա] *Գրաւներ* [*եզ.* رهن] ։

اره کش **էրրէքէշ** [պ] *Սղոցող* ։

آری առը [թ] Մեղու ։ اشك — سی ։ Կամ اوغل . یبان — سی պիծակ . — سی Երիտասարդ մեղու ։

اریب էրիպ [ա] Խորագէտ, ուշիմ մարդ ։

آرتمق առթըմագ [թ] Մաքրել ։

ارتمك էրիթմէք [թ] Հալեցնել ։

آریق առըգ [թ] Առու آرق ։

اریك էրիք [թ] Սալոր ։

اریکه էրիքէ* [ա] Գահ, աթոռ [յգ . ارائك ։] کشین — գահը բազմած . پیرا — գահը զարդարող ։

آریمق առըմագ [թ] Մաքրուիլ ։

اریمك էրիմէք [թ] 1. Հալիլ 2. Նիհարնալ ։

آرینه առինա [թ] Մաքրողական աւազ ։ جی — աւազավաճառ ։

از էզ [պ] Էն, ի ։ տալ . غیر — ի զատ . قضا — դիպուածով . آن جمله — ի մէջ այլոց . قدیم — ի վաղուց անտի . جان و دل — հոգւով սրտով ։

آز առ [թ] Քիչ ։ տալ . دن — بر — քիչ մը երբը ։

آز ազ [պ] Ագահութիւն, ցանկութիւն ։

ازا էզա [ա] Դէմ, փոխարէն ։

آزاجق ազաճըգ [թ] Սակաւիկ ։

آزاد ազատ [պ] 1. Ազատ, արձակեալ 2. Արձակուրդ ։

آزادکان ազատէկեան [պ] Ազատք, զերծք ։

آزادکی ազատէկի [պ] Ազատ, զերծ ըլլալ ։

آزادلق ազատլըգ [թ] Արձակել, արձակուրդ տալ ։

آزادلمه ազատլամա [թ] Արձակեալ գերի ։

آزاده ազատէ [պ] Ազատ [յգ . آزادکان] سر — خاطر — دل — անհոգ, անվիշտ ։

ازار էզար [ա] Դենչակ ։

آزار ազար [պ] Նեղութիւն, վիշտ 2. Յանդիմանութիւն 3. Վշտացուցիչ ։

آزاردیده ազարտիտէ [պ] Հարստահարեալ, վշտացեալ ։

آزارلمق ազարլամագ [թ] Յանդիմանել ։

آزال ազալ* [ա] Անսկիզբ ժամանակք [էզ . ازل] ։

آزالتمق ազալթմագ [թ] Քիչցնել, պակսեցնել ։

آزالمق ազալմագ [թ] Քիչնալ, պակսիլ ։

ازاله էզալէ* [ա] Ջնջել [زوال էն], بکر — կուսապղծութիւն ։

ازبار էզպար [ա] Գրել, ծանուցանել ։

ازباندود էզպանտուտ [էզա] Հակայանձն մարդ ։

ازبر էզպէր [պ] Գոց . ուսումն ի բերան ։ ا — սերտել ։

ازبرلمك էզպէրլէմէք [թ] Գոց ընել ։

ازدحام էզտիհամ [ա] Խռնել, խռուն, բազմութիւն [زحمت էն] ։

آزدرمق ազտըրմագ [թ] Մոլորեցընել, կատղեցնել, սատակացնել ։

ازدرمك էզտիրմէք [թ] Ճզմել տալ ։

ازدواج էզտիվաճ [ա] Ամուսնանալ, ամուսնութիւն [زوجه زوج էն]

ازدیاد Էզտիյատ [ա] Աւելնալ, առ-
ճիլ [زیاده էն] ։

آزر Ազըր [ի] Քիչ քիչ ։

ازرار Էզրար* [ա] Կոճկունք, կո-
ճակք [Էզ. زر] ։

آزردكی Ազուրտէկի [պ] Վշտա-
ցում ։

آزرده Ազուրտէ [պ] Վշտացեալ,
խռովեալ ։

ازرق Էզրագ [ա] Կապոյտ, կա-
պուտակ [زرق էն] ։

ازرقیت Էզրագըյյէթ* [ա] Կապու-
տակութիւն ։

آزرم Ազէրմ [պ] Պատկառանք,
ծանրութիւն ։

ازسرنو Էզ-սէրի նէվ [պ] Նորէն,
վերստին ։

آزرجو Ազէրմճու [պ] Ամչկոտ ։

آزشدرمق Ազըշտըրմագ [թ] Իրարու
դէմ գրգռել ։

آزشمق Ազըշմագ [թ] Իրարու դէմ
սրտմտիլ ։

ازعاج Էզ'աճ [ա] Նեղել ։

آزغین Ազղըն [թ] Մոլորեալ, կա-
տաղի ։

آزغینلشمق Ազղընլաշմագ [թ] Կա-
տաղիլ, զայրանալ ։

آزق Ազըգ [թ] Սնունդ ։

ازقه Էզզըգա* [ա] Փողոցներ [Էզ. زقاق] ։

ازكا Էզքիա [ա] Արդարոյն [زكی է] ։

ازكی Էզկի [ի] Եղանակ ։

ازكیاء Էզքիյա* [ա] Սուրբք,
բարեպաշտք [Էզ. زكی] ։

ازل Էզէլ [ա] Անսկիզբ ժամա-
նակ, յաւիտեան [ձ. آزال] ։

آزلق Ազլըգ [թ] 1. Նուազու-
թիւն 2. Քիչուոր ։

ازلمك Էզիլմէք [թ] 1. Ճզմուիլ
2. Նազ ընել ։

ازلی Էզէլի
ازلیه Էզէլիյյէ* [ա] Յաւիտե-
նական ։

ازلیت Էզէլիյյէթ* [ա] Յաւիտե-
նականութիւն ։

آزما Ազմա [պ] Փորձ, փորձ ։

آزمان Ազման [ի] Անհեթեթ իր
սեռին մէջ. ճիւաղ ։

ازمان Էզման* [ա] Ժամանակներ
[Էզ. زمن . زمان] ։

آزمایش Ազմայիշ [պ] Փորձառու-
թիւն ։ ی — փորձառու ։

آزمسامق Ազըմսամագ [թ] Քիչ
համարել ։

آزمق Ազմագ [թ] 1. Մոլորիլ 2.
Կատղիլ 3. Չափազանց ա-
ճիլ ։ դոշ — . Երազա-
խափ լինել ։

ازمك Էզմէք [թ] Ճզմել ։

ازمنه Էզմինէ* [ա] Ժամանակ-
ներ [Էզ. زمان. زمن] ։

آزمودكی Ազմուտէկի [պ] Փորձա-
ռութիւն ։

آزموده Ազմուտէ [պ] Փորձած,
փորձուած ։

آزمه Ազմա [ի] Մերձաւոր սեռէ
արու և էգէ սերած կենդա-
նի ։

ازمه Էզմէ [ի] Ճմլուած նիւթ ։

ازمه Էզիմմէ* [ա] Սանձեր . [Էզ .
زمام] ։

ازنق Էզինիք [ի] Նուազում ։

ازنمك Էզինմէք [ի] Նուազիլ ։

آزو ազու [թ] 1. Աղօրիք. (ակռայ). 2. Ժանիք :

ازواج եզվաճ* [ա] 1. Ամուսինք [եզ. زوج] 2. Կողակիցք :

ازهار եզհար* [ա] 1. Ծաղիկներ [եզ. زهر] 2. էզհար Ծաղկակարգութիւն. [زهر էն] :

ازهر եզհեր [ա] Պայծառագոյն :

ان — Արև և Լուսին :

ازيد եզյետ [ա] Առաւելագոյն. շատ աւելի [زائد էն] :

ازيك եզիք [թ] 1. Ճմլուած. 2. Վարանող :

آژدر աժտեր } [պ] Վիշապ :
آژدرها աժտերհա }

اس էսս [ա] 1. Հիմ. 2. Իսս. Յայտարար Թիւ :

آس աս [պ] Մրտենի :

آسا ասա [պ] Նման. պէս :

اساث էսասս* [ա] Զարդագործութիւն. [سوء էն] :

اسابيع էսապի՛ * [ա] Շաբաթներ. [եզ. اسبوع] :

آساة ասաթ* [ա] 1. Բժիշկներ. [եզ. آسى] 2. Նորագէտք .

اساتذه էսաթիզէ* } [ա] Վարպետք . ուսուցիչք. [եզ. استاذ] :
اساتيذ էսաթիզ* }

آساد ասատ* [ա] Առիւծք . [եզ. اسد] :

اسارت էսարեթ* [ա] Գերութիւն :

اساره էսարէ* [ա] Ղրկել . [سير էն] :

اسارى էսարա* [ա] Գերիներ :

اساس էսաս [ա] 1. Հիմ [յգ. اسس] Սկզբունք :

اساساً էսասէն [ա] 1. Իհիմանէ, հիմնապէս 2. Սկզբամբ :

اساسى էսասի } [ա] Հիմնական.
اساسيه էսասիյէ* } قانون اساسى .գանունը էսասի. սահմանադրութիւն ,

اساطير էսաթիր* [ա] Առասպելք. [եզ. اسطوره]

اساطين էսաթին* [ա] 1. Սիւներ. [եզ. اسطوانه] 2. Գլխաւորներ :

اساغه էսաղա* [ա] Դիւրաւ կլնել :

اسافل էսաֆիլ* [ա] Ամենաստորինք. գռեհիկք. [եզ. اسفل] :

اساقه էսագա* [ա] Մղել. տանիլ. [سوق էն] :

اسئله էս՛իլէ* [ա] Հարցումներ . [եզ. سؤال] :

اساله էսալէ* [ա] Հոսեցնել . պարպել. թափել [سيلان էն] :

اساليب էսալիպ* [ա] Եղանակներ. մեթոտներ. ձևեր. [եզ. اسلوب] :

اسامه էսամէ 1. Անուն, անուններ [ասլ. اسامى էն] 2. Արձանագրութիւն .

اسامى էսամի* [ա] Անուններ. [եզ. اسم] :

آسان ասան [պ] Դիւրին :

اسانيد էսանիտ* [ա] Աւանդութիւնք. [եզ اسناد] :

آسايش ասայիշ [պ] Հանգստութիւն. խաղաղութիւն.

آسايشپرور ասայիշփերվեր } [պ] Խաղաղասէր.
آسايشجو ասայիշճու }
[յգ. ان — . يان —] انه — խաղաղասիրական :

اسب էսպ [պ] Ձի. [յգ. اسبان] :

اسباب էսպապ* [ա] 1. Պատճառներ. [եզ. سبب] 2. Միջոցներ. 3. Կազմածք :

اسباط էսպաթ* [ա] Ցեղեր. [եզ. سبط] :

اسبال իսպալ [ա] Ուղարկել. ճամբայ հանել. [سبیل էն]։

اسبان իսպան [պ] Ձիեր։

اسبران իսպըրան [պ] Ձիով ընթացող։

اسبسوار իսպէսուվար [պ] Ձի հեծած։

اسبق էսպագ [ա] Նախկին [سابق էն]

اسبوع իսպուա' [ա] Շաբաթ. եօթնեակ. [اسابیع ըջ]։

اسبوعیه իսպուա'իյյէ* [ա] Շաբաթական։

اسپازموس ըսփազմօս [յուն.] Ջղաձգութիւն։

اسپاناك ըսփանագ [պ] Շոմին։

اسپانیا ըսփանիա [իտա.] Սպանիա։

اسپانیول ըսփանիօլ [գաղ.] Սպանիացի. Սպանիական. جه — սպաներէն։

اسپتالیه ըսփիթալիա [լատ.] Հիւանդանոց։

اسپرتو իսփիրթօ [իտա.] Ոգի գինւոյ։

آسپریس ասփիրիս [պ] Ասպարէզ։

اسپچیار ըսփէնճեար [իտա] Դեղագործ։

اسپیر իսփիր [իտա] Սպասաւոր ձիու։

استا ուսթա [պ] Վարպետ։

استاستیق ըսթաթիսթիգ [է] Վիճակագրութիւն։

استاد ուսթադ [պ] Վարպետ [ըջ. استادان]։

استاده իսթադէ [պ] Ոտքի կեցած։

استاذ ուսթազ [ա] տե՛ս استاد։

استار իսթար* [ա] 1. Ծածկոցք [եզ. ستر] 2. Աստառ [ադա-. ասխմառ]։

استارلامق աստարլամագ [թ] Աստառով պատել։

استاسیون ըսթասիօն [է] Կայարան։

استاقوس ըսթագօս [յուն] Աստակոս։

استالیا իսթալիա [իտա] Կայք նաւու։

آستان ասթան [պ] Սեմ։

استانبول իսթանպօլ Կ. Պոլիս [աղաւ. յունական իսթինպօլին աղաւաղուածէն]։ آغاسی — Հին ժամանակի պոլսոյ հրամանատար։

آستانه ասթանէ [պ] Սեմ։ ա-ոսց. عليه ‹ — Կ. Պոլիս. لی — պոլսեցի։

استاوروس ըսթավրօս [յուն.] Խաչ։

استباق իսթիպագ [ա] Մրցում [سبقت էն]։

استبداد իսթիպտատ [ա] Ինքնիշխանութիւն, բռնակալութիւն։ کارانه — բռնապետական։

استبدال իսթիպտալ [ա] Փոխանակել [بدل էն]։ افرادی .ոսց. — ժամանակին լրանալով արձակեալ զինուորք։

استبراء իսթիպրա [ա] Մաքրուիլ, անմաքրութենէ զերծանիլ [برائت էն]։

استبشار իսթիպշար [ա] Աւետիս ընդունիլ կամ առնուլ [بشارت է]։

استبعاد իսթիպ'ատ [ա] Հեռի կամ անհաւանական համարել [بعید էն]։

استبقاء իսթիպգա [ա] Յարատեւումը խնդրել [بقا էն]։

استتابه իսթիթապէ*. [ա] Զղջալ [توبه էն]։

استتار իսթիթար [ա] Ծածկուիլ [ستر էն]։

استتمام իսթիթմամ [ա] Լրացումը խնդրել, լրացնել [تمام էն]։

استثقال իսթիսգալ [ա] Ծանր համարել. խորշիլ, մէկու մը դէմ հակակրիլ [ثقلت . ثقيل էն]։

استثناء իսթիսնա [ա] Բացառութիւն։ ئى — يه — բացառաբար։

استج իսթիճ [թ] Վիրաբուժական գործիքի մը անուն։

استجابت իսթիճապէթ* [ա] Պատասխանել, ընդունիլ [جواب էն]։

استجرار իսթիճրար [ա] Քաշել [جر էն]։

استجلاب իսթիճլապ [ա] Գրաւել, ձգել առ ինքն [جلب էն]։

استجماع իսթիճմա' [ա] Համախմբել [جمع էն]։

استجواب իսթիճվապ [ա] 1. Հարցաքննել, պատասխան ուզել [جواب էն] 2. Հարցաքննութիւն [ﺝ . استجوابات]։

استحاله իսթիհալէ* [ա] 1. Անկարելիութիւն 2. Կերպարանափոխութիւն [حال էն]։

استحباب իսթիհպապ [ա] Բարեկամ ընել [حبيب էն]։

استحسان իսթիհսան [ա] Հաւնիլ [حسن էն]։

استحصال իսթիհսալ [ա] Ձեռք բերել [حصول էն]։

استحصان իսթիհսան [ա] Ամրանալ [حصن էն]։

استحضار իսթիհզար [ա] 1. Պատրաստել, ներկայել [حضور էն] 2. Բժշ. Կազմութիւն (դեղօրէից)։ — دار ال աշխատանոց։

استحضارات իսթիհզարաթ* [ա] Պատրաստ դեղօրայք։

استحفاظ իսթիհֆազ [ա] 1. Պահել [حفظ էն] 2. Սերտել։

استحقار իսթիհգար [ա] Արհամարհել [حقارت էն]։

استحقاق իսթիհգագ [ա] Արժանաւորութիւն, իրաւունք [حق էն] [ﺝ . استحقاقات]։

استحكام իսթիհքեամ [ա] 1. Ամրացնել [حكم էն] 2. Ամրութիւն [ﺝ . استحكامات]։

استحلاب իսթիհլապ [ա] Կթել։ — قابل կթելի։

استحلاف իսթիհլաֆ [ա] Երդումով պահանջել։

استحلال իսթիհլալ [ա] Արդարացի, օրինաւոր համարել [حلال էն]։

استحمام իսթիհմամ [ա] Լոգանք առնել [حام էն]։

استحياء իսթիհիա [ա] 1. Ամչնալ [حيا էն] 2. Կենդանացում [حيات էն]։

استخاره իսթիխարէ* [ա] Երազագիւթութիւն [خير էն]։

استخبار իսթիխպար [ա] 1. Լուր առնել, իմանալ [خبر էն] 2. Տեղեկութիւն [ﺝ . استخبارات]։

استخدام իսթիխտամ [ա] Ծառայեցնել, ծառայութեան առնել, գործածել [خدمت էն] — اولنق ծառայել։

استخراج իսթիխրաճ [ա] Ա. դուրս հանել. հանել [خروج էն] Բ. Գուշակութիւն [յգ. استخراجات]։

استخفاف իսթիխֆաֆ [ա] Չնչին համարել [خفيف էն]։

استخلاص իսթիխլաս [ա] Ազատել [خلاص էն]։

استخلاف իսթիխլաֆ [ա] Յաջորդ կամ փոխանորդ կարգել [خلف է]

استخوان իսթուխան [պ] Ոսկր։

استداره իսթիտարէ* [ա] Կլորանալ, կլորնալ [دور էն]։

استداری իսթիտարի [ա] Շարժում մը ոլորական։

استدامه իսթիտամէ* [ա] Շարունակութ. մնալ խնդրել. յարատեւութիւն [دوام էն]։

استدانه իսթիտանէ* [ա] Փոխ առնել (դրամ) [دين էն]։

استدراج իսթիտրաճ [ա] Ա. Տակաւ առ տակաւ բարձրացում [درجه էն] Բ. Բաղդ [—ղաա. իսթիրաճ]։

استدراك իսթիտրաք [ա] Իմանալ, հասկնալ, հասնիլ [درك էն]։

استدعاء իսթիտ'ա [ա] Ա. Արդարութեան հատուցում պահանջել [دعوى էն] Բ. Խնդրել Գ. Խնդիր [յգ. مستدعيات]։ Դ. Խնդրագիր نامه — խնդրագիր։

استدلال իսթիտլալ [ա] Ա. Հետեւցնել [دلالت էն] Բ. Մակաբերել, մակաբերութիւն [յգ. استدلالات]։

استدماء իսթիտմա [ա] Բժշ. Արիւնահոսութիւն [دم էն]։

استذكار իսթիզքեար [ա] Մտաբերել [ذكر էն]։

استذلال իսթիզլալ [ա] Հեք եւ նուաստ համարել [ذلت . ذليل է]։

استر իսթէր [պ] Ջորի [յգ. استران]։

استراحت իսթիրահաթ* [ա] Հանգստանալ, հանգիստ [راحت է]։

استراق իսթիրաք [ա] Գողնալ [سرقت էն]։

استرجاء իսթիրճա [ա] Աղաչել, խնդրել [رجا էն]։

استرحام իսթիրհամ [ա] Ա. Պաղատիլ, գթութիւն հայցել [رحمت էն] Բ. Աղերս, աղաչանք [յգ. استرحامات]։ ـه — աղերսական։

استرحامنامه իսթիրհամնամէ [պ] Աղաչանաց գիր։

استرخاء իսթիրխա [ա] Կակղութիւն [رخاوت էն]։

استرداد իսթիրտատ [ա] Ետ առնել [رد էն]։

استرذال իսթիրզալ [ա] Խայտառակ համարել [رذالت էն]։

استرزاق իսթիրզաք [ա] Ուտեստ ճարել [رزق էն]։

استرشاء իսթիրշա [ա] Կաշառք առնել [رشوت էն]։

استرشاد իսթիրշատ [ա] Ուղիղ ճանապարհ խնդրել [رشد էն]։

استرقاب իսթիրքապ [ա] Մրցութիւն, նախանձորդութիւն [յգ. ات —]։

استرقاق իսթիրքաք [ա] Ա. Գերի ընել [رق ռուգգ էն]։

استرويا իսթրօֆա [գաղ] Բիր։

استره ուսթուրա [գ] Ածելի ,

استرهان իսթիրհան [ա] Գրաւ ուզել կամ առնել [رهن էն] ։

استريديا ըսթիրիտիա [յուն.] Ոստրէ ։

استزاده իսթիզատէ* [ա] Աւելնալը խնդրել [زياده էն] ։

استسعاد իսթիսաատ [ա] Երջանիկ համարել, երջանկանալ [سعيد . سعادت էն] ։

استسقاء իսթիսգա [ա] 1. Ըմպելիք խնդրել [سقايت էն] 2. Բժշ. Ջրգողութիւն [ողա. սրսգա] ։

استسلام իսթիսլամ [ա] Մահմետական ըլլալ [اسلام էն] ։

استسناد իսթիսնատ [ա] Յենուլ [سند էն] ։

استسهال իսթիսհալ [ա] Դիւրին համարել [سهل էն] ։

استشاره իսթիշարէ* [ա] Խորհուրդ հարցնել, խորհրդակցիլ [شورى էն] ։

استشعار իսթիշ'ար [ա] 1. Տեղեկութիւն ունել 2. Հարց [ջմ. ات —] ։

استشفاء իսթիշֆա [ա] Բժշկութիւն խնդրել [شفا էն] ։

استشفاع իսթիշֆա' [ա] Բարեխօսութիւն խնդրել [شفاعت էն] ։

استشمام իսթիշմամ [ա] 1. Հոտոտել [شم էն] 2. Զգալ, կըռահել ։

استشهاد իսթիշհատ [ա] Վկայութիւն բերել, առնել, ունել [شهادت էն] ։

استشهار իսթիշհար [ա] Հռչակիլ [شهرت էն] ։

استصحاب իսթիսհապ [ա] 1. Պաշտպանել [صحابت էն] 2. Մէկտեղ առնել 3. Ստացում ։ أ — — بال միասնեղ առնելով ։

استصعاب իսթիս'ապ [ա] Դժուար համարել [صعوبت էն] ։

استصغار իսթիսղար [ա] Փոքր համարել [صغير էն] ,

استصناع իսթիսնա' [ա] Ճինելը ունել, շինել տալ [صنعت է] ։

استصواب իսթիսվապ [ա] Ուղիղ գտնել, հաւնիլ [صواب էն] ։

استضاءه իսթիզաէ* [ա] Լոյս առնել [ضياء էն] ։

استضعاف իսթիզ'աֆ [ա] Տկար, անզօր համարել [ضعف էն] ։

استطابه իսթիթապէ* [ա] Լաւ համարել [طيب էն] ։

استطاره իսթիթարէ* [ա] Թռցընել [طيران էն] ։

استطاعت իսթիթա'աթ* [ա] Կարողութիւն ։

استطاعه իսթիթա'ա* [ա] Կարողութիւն [طوع էն]։ من غیر . ـــــ — առանց կարողութեան. — على قدر ال — ըստ կարողութեան, ըստ կարի ։

استطاله իսթիթալէ* [ա] Երկարիլը խնդրել, երկարել [طول էն] ։

استطراد իսթիթրատ [ա] 1. Խոտորում [طرد էն] 2. Միջանկեալ խօսք [ջմ. ات —]։ على طريق — ال — միջանկեալ ըլլալով ։

استطلاع իսթիթլա' [ա] 1. Վերահասու ըլլալ, տեղեկանալ

[طلوع էն] 2. Տեղեկութիւն [յգ. استطلاعات]:

استظلال իսթիզլալ [ա] 1. Պաշտպանութիւն խնդրել [ظل էն] 2. Հովանաւորիլ:

استظهار իսթիզհար [ա] 1. Պաշտպանութիւն խնդրել, [ظهر էն] 2. Յենուլ:

استعاده իսթի'ատէ* [ա] 1. Վերադարձը ուզել [عودت էն] 2. Սովորիլ [عادت էն]:

استعاذه իսթի'ազէ* [ա] 1. Ապաստանիլ, դիմել [عياذ էն] 2. اعوذبالله ըսել:

استعارات իսթի'արաթ* [ա] Այլաբանութիւնք, փոխաբերութիւնք:

استعاره իսթի'արէ* [ա] 1. Փոխ առնել [առ ի գործածութիւն] [عاریت էն] 2. Այլաբանութիւն, փոխաբերութիւն:

استعاضه իսթի'ազէ* [ա] Փոխարինութիւն ուզել [عوض էն]:

استعانه իսթի'անէ* [ա] Օգնութիւն խնդրել [عون էն]:

استعبار իսթի'պար [ա] Օրինակ, խրատ առնել [عبرت էն]:

استعجاب իսթի'ճապ [ա] Զարմանալ [عجب էն]:

استعجال իսթի'ճալ [ա] Փութալ. աճապարել. փութով ուզել. [عجله էն]:

استعداد իսթի'տատ [ա] Ընդունակութիւն. բնական տրամադրութիւն. [عده 'ատտէ էն]:

استعذار իսթի'զար [ա] Թողութիւն խնդրել. [عذر էն]:

استعطاف իսթի'թաֆ [ա] 1. Կարեկցութիւն հայցել. շնորհ խնդրել. [عاطفت էն] 2. Հայցել. 3. Կարեկցութիւն.

استعظام իսթի'զամ [ա] Մեծցնել. ինքզինքը մեծացուցանել. [عظمت էն]:

استعفاء իսթի'ֆա [ա] 1. Ներողութիւն խնդրել. [عفو էն] 2. Հրաժարիլ. Հրաժարական نامه — Հրաժարագիր:

استعفاف իսթի'ֆաֆ [ա] Անբասիր ըլլալ [عفت էն]:

استعلاء իսթի'լա [ա] 1. Վերանալ [علو էն] 2. Տիրել, յաղթահարել:

استعلام իսթի'լամ [ա] 1, Տեղեկութիւն ուզել [علم էն] 2. Հարց [յգ. ات —]:

استعمار իսթի'մար [ա] Շէնցընել. գաղթականութիւն հաստատել [عمارت էն]:

استعمال իսթի'մալ [ա] 1. Գործածել. [عمل էն] 2. Գործածութիւն. [յգ. استعمالات] سوء — զեղծում:

استغاثه իսթիղասէ* [ա] Օգնութիւն հայցել:

استغداء իսթիղտա [ա] Սնանիլ. [غدا էն]:

استغراب իսթիղրապ [ա] Զարմանալ. [غربت . غريب էն]:

استغراق իսթիղրաք [ա] 1. Ընկղմել. սուզանիլ. [غرق էն] 2. Հիացումն (մտաց).

استغفار իսթիղֆար [ա] 1. Մեղաց

թողութիւն խնդրել. [غفران էն] 2. استغفر الله ըսել:

استغفر الله իսթաղֆիրուլլահ [ա] 1. Աստուծմէ ներում կը խնդրեմ. 2. Քաւ լիցի. բնաւ:

استغلال իսթիղլալ [ա] Ան շարժ ստացուածքը գրաւ դնել. [ռամ. իսթիլլալ].

استغناء իսթիղնա [ա] 1. Անկարօտութիւն [غنا էն] 2. Զկամութիւն ցոյց տալ:

استغنام իսթիղնամ [ա] Յափշտակել, յաւար առնել. [غنيت էն]:

استفاده իսթիֆադէ* [ա] 1. Օգուտ քաղել. [فائده էն] 2. Շահ, շահախնդրութիւն. ակնկալութիւն. 3. Հասկնալ, իմանալ:

استفاضه իսթիֆազէ* [ա] Զարդանալ, շնորհ խնդրել. [فيض էն]:

استفتاء իսթիֆթա [ա] Ֆէթվա հարցնել. [فتوى էն]:

استفتاح իսթիֆթահ [ա] 1. Բանալ. [فتح էն] 2. Արպակաւորի մը օրուան առաջին վաճառքը. [ռամ. սիֆթահ]:

استفراد իսթիֆրատ [ա] Մեկուսանալ. [فرد էն]:

استفراغ իսթիֆրաղ [ա] Փսխել. [فراغ էն] [ռամ. իսթիֆրա]:

استفسار իսթիֆսար [ա] 1. Հարցնել. 2. Հարցում. [յգ. ات —]:

استفهام իսթիֆհամ [ա] 1. Հարցնել. [فهم էն] 2. Իմանալ, հասկնալ:

استقامت իսթիքամէթ* [ա] 1. Ուղղութիւն. [قوام էն] 2. Պարկեշտութիւն:

احتقباح իսթիքպահ [ա] Անվայել համարել. [قبيح . قباحت էն]:

استقبال իսթիքպալ [ա] 1. Դիմաւորել. [قبل էն] 2. Ապառնի. 3. Ապագայ. يه — ապագայի վերաբերեալ:

استقبالاً իսթիքպալէն [ա] Ապագային:

استقدام իսթիքտամ [ա] 1. Զանալ. [قدم էն] 2. Իսա. Յառաջատուութիւն:

استقراء իսթիքրա [ա] Փնտռել:

استقرار իսթիքրար [ա] 1. Հաստատութիւնը՝ շարունակութիւնը ուզել, [قرار էն]. 2. Հաստատուիլ:

استقراض իսթիքրազ [ա] Փոխ առնել [قرض էն] 2. Փոխառութիւն [յգ. استقراضات]:

استقصاء իսթիքսա [ա] 1. Խուզարկել. 2. Հետազօտութիւն. — ارباب հետազօտողներ:

استقطاب իսթիքթապ [ա] Բեւեռացում. [قطب էն]:

استقطار իսթիքթար [ա] Թորել. [قطره էն]:

استقلال իսթիքլալ } [ա] Անկախութիւն:
استقلاليت իսթիքլալիյէթ* }

استقناد իսթիքնատ [ա] Շաքարացում. [قند էն]:

استك իսթէք [թ] տ. ايستك:

استکانت իսթիքանէթ* [ա] Խոնարհութիւն. [مسکنت էն]:

استكبار իսթիքպար [ա] Հպարտա-նալ. [كبر էն] :

استكتاب իսթիքթապ [ա] Զրուցա-գրութիւն. [كتب էն] :

استكثار իսթիքսար [ա] 1. Շատ համարել. [كثرت . كثير էն] 2. Շատցնել :

استكراء իսթիքրա [ա] Վարձու բռնել, վարձել. [كرا էն] :

استكراه իսթիքրահ [ա] Զզուիլ. [كراهت էն] :

استكساب իսթիքսապ [ա] Ստանալ, շահիլ. [كسب էն] :

استكشاف իսթիքշաֆ [ա] 1. Երեւան հանել, խուզել. [كشف էն] 2. յգն. Զննութիւն. [յգ. ات —] :

استكمال իսթիքմալ [ա] Լրացնել, կատարելագործել. [كال էն] 2. Կատարելագործութիւն [յգ. استكمالات] :

استكناه իսթիքնահ [ա] Խորը թա-փանցել, տեղեկանալ, զննել [كنه քիւնհ էն] :

استلاب իսթիլապ [ա] Կապտել. [سلب էն] :

استلذاذ իսթիլզազ [ա] Ախորժիլ. [لذت لذيذ էն] :

استلزام իսթիլզամ [ա] Տրամադրել, պատճառել, պահանջել. [لزوم էն] :

استلقاء իսթիլքա [ա] Բժշ. Յորսայ-ռութիւն :

استماع իսթիմա՛ [ա] Լսել՝ միտ դնել, ունկնդրել [سمع էն] :

استمالت իսթիմալէթ* [ա] Յանկու-ցանել [ميل էն] :

استمبوط ըսթիմպօթ [անգ.] Շոգե-մակոյկ :

استمتاع իսթիմթա՛ [ա] Օգուտ քա-ղել [متاع էն] :

استمداد իսթիմտատ [ա] Օգնութիւն խնդրել [مدد էն] :

استمرار իսթիմրար [ա] Շարունակու-թիւն [مرور էն] ی — . ـيـ — շարունակական :

استمزاج իսթիմզաճ [ա] Մէկումը կարծիքը կամ միտումը հետա-զօտել [مزاج էն] :

استمساك իսթիմսաք [ա] 1. Բռնել. [مسك էն] 2 Ժուժկալել :

استمطار իսթիմթար [ա] Անձրեւ խնդ-րել [مطر էն] :

استمك իսթիմէք [թ] Ուզել :

استملاء իսթիմլա [ա] Տուն տալ :

استملاك իսթիմլաք [ա] 1. Տիրանալ, տեղ առնել [ملك էն] 2. Կա-ռավարութեան ու է կալ-ուած մը որոշեալ գինը վը-ճարելով իւրացնելը :

استمناء իսթիմնա [ա] Գիջագործու-թիւն, ձեռնականութիւն [مني էն] :

استمهال իսթիմհալ [ա] Ժամանա-կամիջոց խնդրել [مهلت էն] :

استناد իսթինատ [ա] Ապաւինիլ, յենուլ [سند էն] — ما به ال մա-պիհիլ իսթինատ ապաւէն, յե-նարան. ا — յենլով :

استنادكاه իսթինատկեահ [պ] Յենա-րան :

استناره իսթինարէ* [ա] Լոյս խնդ-րել, առնել [نور էն] :

استنباء իսթինպա [ա] Լուր ուզել, հարցնել [نبا էն]։

استنباط իսթինպաթ [ա] Իմաստ մը հանել, եզրակացնել։

استنتاج իսթինթաճ [ա] Հետեւութիւն հանել, եզրակացնել [نتيجه էն]։

استنساب իսթինսապ [ա] Մէկու մը հետ ազգականութիւն ունենալ կեղծել [نسبت نسب էն]։

استنساخ իսթինսախ [ա] Ընդօրինակել [نسخه էն]։

استنشاد իսթինշատ [ա] Մէկէ մը ոտանաւոր շինելը կամ արտասանելը ուզել։

استنصاح իսթինսահ [ա] Խրատ ուզել [نصيحت էն]։

استنصار իսթինսար [ա] Օգնութիւն խնդրել [نصرت էն]։

استنطاق իսթինթաք [ա] 1. Հարցաքննել. 2. Հարցաքննութիւն [յոգ. استنطاقات]։ — نامه Հարցաքննութեան գիր. ـى — Հարցաքննական։

استنفار իսթինֆար [ա] Խորշիլ [نفرت էն]։

استنكاف իսթինքեաֆ [ա] Ետ կենալ։

استواء իսթիվա [ա] 1. Հաւասարութիւն. 2. Մակարդակ։ خط — Հասարակած։

أستوار ուսթուվար [պ] Հաստատուն, ամուր։

استوانه ուսթուվանէ [պ] տե՛ս اسطوانى և اسطوانه ։

استويج ուսթուվիճ [թ] Սղխա-կադեղ։

استوپو ուսթուփփո [եւր.] Խծուծ։

استهانه իսթիհանէ* [ա] Ծաղրելի համարել [هين էն]։

استهجان իսթիհճան [ա] Թերի կամ ամօթալից համարել [هجنت էն]։

استهداء իսթիհտա [ա] Ուղիղ ճանապարհ խնդրել [هدايت էն]։

استهداف իսթիհտաֆ [ա] Նշաւակ ըլլալ [هدف էն]։

استهزاء իսթիհզա [ա] Ծաղրել, ծաղր։ كار — ծաղրող. كارانه — ծաղրական։

استهلاك իսթիհլաք [ա] Վատնել [هلاك էն]։

استهلال իսթիհլալ [ա] 1. Մահիկը տեսնելով պօռալ [هلال էն] 2. Նորածին մանկան պօռալը։

استهواء իսթիհվա [ա] 1. Յօժարիլ [هوى էն] 2. բժշ. Մարմնոյն մէկ կողմը օդ կամ կազ հաւաքուիլը [هواء էն]։

استيجاب իսթիճապ [ա] Տրամադրել, պատճառել [وجوب էն]։

استيجار իսթիճար [ա] Վարձել [اجرت էն]։

استيداع իսթիտա' [ա] Աւանդ ուզել [وديعه էն]։

استيذان իսթիզան [ա] Արտօնութիւն խնդրել, առնել [اذن է։

استيصال իսթիսալ [ա] Խլել, բնաջինջ ընել [اصل էն]։

استيضاح իսթիզահ [ա] Բացատրութիւն խնդրել [ايضاح. وضوح էն] 2. Հարց [յոգ. ات —]։

استيعاب իսթի'ապ [ա] Պարունակել. բովանդակել [وعا էն]։

استيف իսթիֆ [է] 1. Խիտ սախիտ կուտելը. 2. Կայունութիւն։

استيفاء իսթիֆա [ա] Գանձել, առնուլ [ايفا . وفا էն]։

استيقان իսթիգան [ա] Ստոյգ գիտնալ [يقين էն]։

استيلاء իսթիլա [ա] Տիրել, գրաւել [ولى . ولايت էն]։

استيم ըսթիմ [անգ.] Շոգի։

استيارەجى իսթիմարաճը [թ] Աղրանք գնահատող։

استيمان իսթիման [ա] Պաշտպանութիւն խնդրել, անձնատուր ըլլալ [امن էն]։

آستين աստին [պ] Թեզանիք։

استيناس իսթինաս [ա] 1. Ընտելանալ [انسيت էն] 2. Վարժութիւն։ — مكارم շնորհասաւորք։

استيناف իսթինաֆ [ա] 1. Վերաքննութիւն. 2. Վերաքննութեան դիմել։

استينافاً իսթինաֆէն [ա] Վերաքննութեամբ։

استينافيه իսթինաֆիյէ* [ա] Վերաքննիչ, վերաքննական։

استيهاب իսթիհապ [ա] Նուէր առնել [هبه էն]։

استيهال իսթիհալ [ա] Արժանաւորութիւն [اهليت էն]։

اسجاع իսճա՛* [ա] Նոյնայանգութիւնք [سجع էն]։

اسحار էսհար* [ա] 1. Արշալոյսք [եզ. سحر սեհէր] 2. Դիւթութիւնք [եզ. سحر սիհր]։

اسقاط իսգաթ [ա] Բարկացնել։

اسغان իսղան [ա] Տաքցնել։

اسخى էսխա [ա] Աւելի կամ ամենառատաձեռն [سخى . سخاوت էն]։

اسخياء էսխիյա* [ա] Առատաձեռն մարդիկ [եզ. سخى]։

اسد էսէտ [ա] Առիւծ [յգ. آساد] اسد الله — Ալի՝ փեսայ Մուհամմէտի։

اسداد էստատ* [ա] Պատուարք [եզ. سد]։

اسر էսր [ա] Գերութիւն։

اسر էսր [ա] Էշըրա. Ընկեցում։

اسراء իսրա [ա] Ղրկել [اسرايت էն]։

اسراء էսարա* [ա] Գերիներ [եզ. اسير]։

اسرائيل իսրայիլ [ա] Իսրայէլ։

اسرار էսրար* [ա] 1. Գաղտնիքներ [եզ. سر] 2. Իսրար. Ծածկել։

اسرار իսրար [թ] Հաշիշ [— كش] Հաշիշ խմող։

اسراع իսրա՛ [ա] Փութացնել, փութալ [سرعت էն]։

اسراف իսրաֆ [ա] 1. Շռայլել, մսխել 2. Շռայլութիւն [յգ. اسرافات]։

اسرافجى իսրաֆճը [թ] Շռայլ, մսխող։

اسرافيل իսրաֆիլ [ա] Հրեշտակապետ մ՚է որ յարութեան փողը պիտի հնչէ։

اسرب էսրէպ [ա] Կապար. ى — կապարագոյն։

اسرع էսրա՛ [ա] Աւելի կամ ամենաարագ [سريع էն]։

اسرکلی էսէրկէլի [թ] Դիւրագրգիռ, այլանդակ ։

اسرکمک էսիրկէմէք [թ] 1. Պահպանել 2. Խնայել ։

اسره էսրէ [թ] Նշան մ'է որ է կամ ը ձայնը կուտայ ։

اسره էսիրրէ* [ա] Գահեր [եզ. سرر] ։

اسس ուսուս* [ա] Հիմունք [եզ. اساس] ։

اسطار իսթար [ա] 1. Գրել [سطر էն] 2. էսթար.* Գծեր [եզ. سطر]։

اسطرلاب ուսթուրլապ յու. Աստեղաց բարձրութիւնը չափելու գործիք ։

اسطقس ուսթուքուսս [ա] Տարր [յգ. اسطقسات] ։

اسطوانه ուսթուվանէ* [ա] Գլան ։

اسطوانی ուսթուվանի [ա] Երկրա. Գլանային ։

اسطوره ուսթուրէ* [ա] Վէպ [յգ. اساطیر] ։

اسعاد իսաատ [ա] Երջանկացնել [سعادت էն] ։

اسعار էսաար* [ա] Ընթացիկ գիներ։

اسعاف իսաաֆ [ա] Խնդիրքը կատարել. առաջ. — قرن կամ — رهین կատարուած ։

اسعد էսաատ [ա] Աւելի կամ ամենաերջանիկ, երանելի [سعید էն] ։

اسف էսէֆ [ա] Վիշտ, ցաւ ։

اسفا էսէֆա [ա] Եղո՜ւկ, վա՜յ ։

اسفار էսֆար* [ա] 1. Ճամբորդութիւնք, արշաւանք [եզ. سفر սէֆէր] 2. Մատեանք [եզ. سفر սիֆր] ։

اسفاناج իսփանախ [պ] Ճոմին ։

اسفل էսֆէլ [ա] 1. Աւելի կամ ամենաստորին [էգ. سفلی] [յգ. اسافل] 2. Սրլան ։ سافلین — դժոխք. ամենաչուառ ։

اسفیداج իսֆիտաճ [պ] Սպիտակագեղ ։

اسقاء իսքա [ա] Ջրվացնել, ջըրել [سقایت էն] ։

اسقارموز ըսքարմոզ [յ] Փոքր ցիցք որոց վրայ առ կախ կը հաստատուին թիերն ։

اسقاط իսքաթ [ա] 1. Ձգել [سقوط էն] 2. Ջնջել 3. Զըրկել ։ առաջ. جنین — վիժում պատճառել ։

اسقام իսքամ [ա] 1. Ախտացընել [سقامت էն] 2. էսքամ* Ախտեր ։

اسقانبیل ըսքանպիլ [թ] Տեսակ մը թղթախաղ ։

اسقره ըսքարա [թ] 1. Կասկարայ 2. Կասկարայի վրայ եփուած ։

اسقف ուսքուֆ [ա] Եպիսկոպոս ։

اسقندیل ըսքանտիլ [իտ] Խորաչափ ։

اسقوربوط ըսքորպութ [իտ] Լըն-դադարութիւն ։

اسقوفیه ըսքուֆիէ [յու] Գիշերային գլխարկ ։

اسقونطو ըսքոնթօ [իտ] Զեղչ ։

اسکات իսքեաթ [ա] Լռեցնել, համոզել [سکوت էն] ։

اسکان իսքեան [ա] 1. Բնակեցը-

նել, բնակել [سكون էն] 2. Ձայնանիշէ դրկել:

اسكتك էսքիթիկ [թ] Հինգրնել:

اسكته էսքիթէ [թ] Երաշտահաւ:

اسكلت էսքէլէթ [ֆ] Կմախք:

اسكله իսքէլէ [իտա] 1. Նաւամատոյց 2. Նաւահանգիստ 3. Տախտակամած շէնքի:

اسكمله իսքէմլէ [թ] Աթոռ, նըստարան:

اسكندريه իսքէնտէրիյէ* [ա] Աղեքսանդրիա:

اسكی էսքի [թ] 1. Հին, նախկին 2. Մաշած.

اسكیجی էսքիճի [թ] Հնավաճառ, հնակարկատ:

اسكیمك էսքիմէք [թ] Հիննալ, մաշիլ:

اسلاف էսլաֆ* [ա] Նախորդք, նախնիք [եզ. سلف]:

اسلام իսլամ [ա] 1. Մահմետականութիւն [سلامت էն] 2. Մահմետական:

اسلامیت իսլամիյէթ* [ա] Մահմետականութիւն:

اسلامیه իսլամիյէ* [ա] Մահմետական, իսլամական:

اسلامبول իսլամպօլ [թ] Պոլիս:

اسلحه էսլիհա* [ա] Զէնքեր [եզ. سلاح]:

اسلم էսլէմ [ա] Ամենաապահով, փրկարար [سلیم . سلامت էն]:

اسلوب իւսլուպ [ա] Ձև, եղանակ, ոճ [յգ. اسالیب]:

اسلیم էսլիմ [ամէ] Շաղփ:

اسم իսմ [ա] 1. Անուն [յգ. اسامی]: 2. Քեր. Գոյական անուն.

اسما էսմա [ա] Անուանական, անուամբ:

اسماء էսմա* [ա] Անուններ [եզ. اسم]: عدد — Թուական ածականք:

اسمار էսմար* [ա] Պատմութիւնք:

اسماع իսմա' [ա] 1. Լսեցնել [سمع էն] 2. էսմա'* Ականջներ [եզ. سمع]:

اسماك էսմաք* [ա] Ձուկեր [եզ. سمك]:

آسمان ասիման [պ] Երկինք:

آسمانه ասիմանէ [պ] Առաստաղ:

آسمانی ասիմանի [պ] 1. Երկնային 2. Երկնագոյն:

اسمر էսմէր [ա] Թուխ [سمرت էն]:

اسمرار իսմիրար [ա] Թըխանալ [سمرت էն]:

اسمك էսմէք [թ] Փչել:

اسمیه իսմիյէ* [ա] Անուանական: — جمله Ենթակայէ և ստորոգելիէ բաղկացեալ պարբերութիւն:

اسن էսէն [թ] Ողջ: لك — ողջութիւն:

اسناد իսնատ [ա] 1. Վերագրել [سند էն] 2. Ամբաստանութիւն [յգ. اسنادات] 3. Քեր. Ստորոգելիութիւն:

اسنادات իսնատաթ* [ա] Ամբաստանութիւնք:

اسنادی իսնատի [ա] Վերագրական, ստորոգական:

اسنان էսնան* [ա] 1. Ակռաներ

[եզ. سن] 2. Տարիքներ 3. Չինուորական ծառայութեան սահմանեալ տարիքներ՝ որք են 20 է մինչ 40 4. Խնան ակռայներու բուսնիլը ։

اسنك էսնէք [թ] Առաձիգ ։

اسنلشمك էսնէնլէշմէք [թ] Իրարու հրաժեշտի ազդըյն տալ ։

اسنمك էսնէմէք [թ] 1. Յօրանջել 2. Առաձգել ։

اسنه էսինէ* [ա] Նիզակներ [եզ. سنان] ։

اسوار էսվար* [ա] Պարիսպներ [եզ. سور սուր] ։

اسواق էսվագ* [ա] Շուկայներ [եզ. سوق] ։

اسوج Իսվէչ [թ] Շուէտ ։

اسود էսվէտ [ա] Սեւ [سواد էն] ։

اسوداد իսվիտատ [ա] Սեւնալ [سواد էն] ։

آسودكی Ասուտէկի [պ] Անդորրութիւն ։

آسوده Ասուտէ [պ] Անդորր, խաղաղ ։ حال — խաղաղ ։

اسوه Ուսվէ* [ա] 1. Ուղի 2. Հետեւելի, օրինակելի անձ ։

اسوچره Իսվիչրէ [թ] Զուիցերիա ։

اسهال իսհալ [ա] Փորհարութիւն [سهل էն] ։

اسهام էսհամ* [ա] Բաժինք [եզ. سهم] 2. Արժեթուղթք ։ — عومیه գօնսօլիտէ ։

اسهل էսհէլ [ա] Աւելի կամ ամենադիւրին [سهولت . سهل է] ։

آسیا Ասիա [ա] Ասիա ։

آسیاب Ասիապ [պ] Ջաղացք, աղօրիք ։

آسیاباد ասիապատ [պ] Հողմաղաց ։

آسیابان Ասիապան [պ] Ջաղացպան ։

اسیاف էսեաֆ* [ա] Թուրեր [եզ. سیف] ։

آسیب Ասիպ [պ] Արկած ։

اسیر էսիր [ա] Գերի [յգ. اسرا] ։ آلهجه — գերառութիւն ։ — فراش او անկողնոյ ծառայել ։

اسیركمك էսիրկէմէք [թ] տե՛ս اسركمك

اسیل էսիլ [ա] Ուղիղ ։

اش էշ [թ] Ընկեր, նման ։ տառց. ی — دول քող նորածին մանկան ։

آش Աշ [թ] Կերակուր ։

اشارات իշարաթ* [ա] 1. Նշաններ [եզ. اشارت] 2. Ցանօթութիւնք ։

اشارت իշարէթ* [ա] 1. Ցոյց տալ 2. Նշան [յգ. اشارات] 3. Ցանօթութիւն 4. Նշանակել 5. Հրաման, անօրինութիւն ։ — اسم ցուցական ածական կամ դերանուն ։

اشاعت իշա՛աթ* } [ա] Տարածել, տարածայնել [شیوع էն] ։
اشاعه իշա՛ա* }

آشاغی աշաղը [թ] 1. Վար 2. Ստորին, կոշտ ։

آشام Աշամ [պ] Խմող ։

اشباح էշպահ* [ա] Մարմիններ ։

اشباع իշպա՛ [ա] 1. Կշտացնել 2. փիլ. Յագեցութիւն ։

اشباه էշպահ* [ա] Նմանք [եզ. شبیه] ։

اشبو իշպու [թ] Ահա այս, ներկայ ։

اشبه էշպէհ [ա] 1. Աւելի նմանող [شبیه էն] 2. Էշպէհ [թ] Ամբարտաւան, անձնապաստան :

آشپز աշփէզ [պ] Խոհարար :

اشتباك էշթիպագ [ա] 1. Խառնըւիլ 2. Ճեղքոթ լինել :

اشتباه էշթիպահ [ա] Երկբայիլ, կասկածիլ [شبهه էն] : بی — անկասկած :

اشتداد էշթիտատ [ա] Սաստկանալ [شدت էն] :

اشتر էօշթիւր [պ] Ուղտ [յգ. [اشتران] :

اشتراء էշթիրա [ա] Գնել [شراء է] :

اشتراك էշթիրագ [ա] 1. Մասնակցիլ, ընկերանալ [شركت էն] 2. Մասնակցութիւն 3. Հասարակաց լինել : اموال — ընկերվարականութիւն :

اشتراكيون էշթիրագիյիւն [ա] Ընկերվարականք :

اشتعال էշթիալ [ա] 1. Բոցավառիլ, բորբոքիլ [شعله էն] 2. Պայթիլ :

اشتغال էշթիղալ [ա] 1. Զբաղիլ [شغل էն] 2. Զբաղում [յգ. [اشتغالات] :

اشتقاق էշթիգագ [ա] Քեր. Ածանցում [شق էն] : علم — ստուգաբանութիւն :

اشتكاء էշթիքա [ա] 1. Գանգատիլ [شكايت էն] 2. Գանգատ : عن الحكام — էշթիքա անիլ հիքեամ դատաւորանց դէմ դատ բանալ :

اشتمال էշթիմալ [ա] Պարունակել [شمول էն] : اسف — . ցաւալի . — حزن տխրալից :

اشتمام էշթիմամ [ա] Հոտոտել [شم էն] :

اشته էշթէ [թ] Ահաւասիկ, ահա :

اشتهاء էշթիհա [ա] 1. Ցանկանալ, տենչալ [شهوت էն] 2. Ախորժակ [ռամկ. իշթահ] :

اشتهار էշթիհար [ա] Հռչակաւոր ըլլալ, հռչակ [شهرت էն] : ذی — հռչակաւոր :

آشق աշթի [պ] Հաշտութիւն, խաղաղութիւն :

اشتياق էշթիյագ [ա] 1. Փափագիլ [شوق էն] 2. Կարօտ, փափաք [յգ. اشتياقات] :

اشجار էշճար [ա] Ծառեր [եզ. [شجر] :

آشجى աշճը [թ] Խոհարար :

اشخاص էշխաս [ա] Անձինք, մարդիկ [եզ. شخص] :

آشخانه աշխանէ [պ] Խոհարան :

اشد էշէտտ [ա] Աւելի կամ ամենա-սաստիկ [شدید էն] :

اشر էշէրր [ա] Աւելի կամ ամենա-չար [شریر էն] :

اشراء էշիրրա [ա] Չարագործք [եզ. شریر] :

اشراب էշրապ [ա] 1. Խմցնել [شرب էն] 2. Մեղմիւ զեկուցանել, յայտնել :

اشرار էշրար [ա] Չարեր [եզ. [شریر] :

اشراط էշրատ [ա] Նշանք, երեւոյթք :

اشراف եշրաֆ* [ա] 1. Ազնուականք [եզ. شريف] 2. Մահմետէ սերեալք :

اشراق իշրաք [ա] 1. Ծագիլ [شرق էն] 2. Լուսաւորել 3. Լուսափայլիլ :

اشراك իշրակ [ա] 1. Ընկերացընել [شركت էն] 2. Բազմաստուածութիւն :

اشربه եշրիպէ* [ա] Ըմպելիներ [եզ. شراب] :

اشرعه եշրի'ա* [ա] Առագաստք [եզ. شراع] :

اشرف եշրէֆ [ա] Աւելի կամ ամենա-փառաւոր, ազնիւ [شرف شريف էն] :

اشنه եշնէ [թ] Խառնք անասնոց :

اشعار եշ'ար* [ա] 1. Ոտանաւորք [եզ. شعر շի'ր] 2. Հերք [եզ. شعر շա'ր] :

اشعار իշ'ար [ա] 1. Յայտնել, ծանուցանել 2. Զեկոյց, տեղեկութիւն [յկ. اشعارت] :

اشعاع իշ'ա' [ա] Ճառագայթումն [شعاع էն] :

اشعال իշ'ալ [ա] Բորբոքեցնել, վառել [شعله էն] :

اشعه եշի''ա* [ա] Ճառագայթք [եզ. شعاع] :

اشغال եշղալ* [ա] Զբաղումներ, գործեր [եզ. شغل] : — ترك գործադուլ :

اشغال իշղալ [ա] 1. Զբաղեցնել [شغل էն] 2. զին. Առժամեայ գրաւում :

اشفاء իշֆա [ա] Բժշկել [شفا էն] :

اشفاق եշֆաք* [ա] 1. Ողորմածութիւնք, կարեկցութիւնք [եզ. شفقت] 2. Արշալոյսք [եզ. شفق] :

اشفاق իշֆաք [ա] Ողորմիլ, գթալ [شفقت էն] :

آشفتكى աշուֆթէկի [պ] Մոլեգին սիրահարութիւն :

آشفته աշուֆթէ [պ] 1. Մոլեգին սիրահար [յկ. آشفتكان] 2. Բող :

اشفق եշֆաք [ա] Ամենագթած [شفيق . شفقت էն] :

اشقياء եշգիյա* [ա] Ապստամբք, յելուզակք, աւազակք [եզ. شقى] :

آشقين աշգին [թ] Անդին անցած :

اشك եշկ [պ] Արտասուք :

اشك էշէկ [թ] Էշ : ասաց. — شقه سى ձեռաց կասսակ :

آشكار աշկեար } [պ]
آشكاره աշկեարէ } [պ] Ակներև :

اشكال եշկեալ* [ա] 1. Ձևեր, [եզ. شكل] 2. երկ. Ձևուեր, պատկերներ 3. Կերպարանք :

اشكال իշկեալ [ա] 1. Դժուարացընել 2. Դժուարութիւն :

اشكبار եշկպար [պ] Արտասուալող :

اشكجى էշէկճի [թ] Իշապան :

اشكريز եշկրիզ [պ] Արտասուալող :

اشكلنمك էշկելէնմէկ [թ] Տմարդանալ :

اشكنبه իշկէնպէ [պ] Քաղիրթ :

اشكنجه իշկէնճէ [պ] Տանջանք, նեղութիւն :

اشكوه էուշքեօհ [պ] Մեծվայելչութիւն ։

اشكيل էշքէլ [թ] Տարակոյս, կասկած ։

اشكين էշքին [թ] 1. Միակողմանի գնացք 1. Միակողմանի գնացող (ձի)։

آشلامق աշլամաք [թ] տե՛ս [آشيلامق]։

اشلشمك էշլիշմէք [թ] Զուգել ։

اشمئزاز իշմիզազ [ա] Գարշիլ, սրտնեղիլ, երկնչիլ ։

اشمار էշմար [թ] Նշան ։

اشمام իշմամ [ա] 1. Հոտոտել տալ [شم էն] 2. Զգացնել ։

آشمق աշմաք [թ] 1. Անդրին անցնիլ 2. Սատակի վրայ ելնել ։

اشمل էշմէլ [ա] Աւելի բովանդակող [شامل էն] ։

اشمك էշմէք [թ] 1. Փորել 2. Վարել ։ — مزار գերեզման կողոպտել ։

آشنا աշնա [պ] 1. Ծանօթ, բարեկամ 2. Տ ե ղ ե ա կ [յգ. آشنايان] ։

آشنالق աշնալըք [թ] 1. Ծանօթութիւն 2. Բարեւում ։

آشنايان աշնայան [պ] Ծանօթք ։

اشنع էշնա' [ա] Յոռեգոյն [شنيع է]։

آشنق աշընմաք [թ] Մաշիլ ։

اشنمك էշինմէք [թ] Փորել ։

اشنه էօշնէ [պ] Մամուռ ։

اشواق էշվաք* [ա] 1. Փափագներ, տենչեր, իղձեր [եզ. شوق] 2. Հաճոյքներ ։

اشواك էշվաք [ա] Փուշեր [եզ. شوك] ։

آشوب աշուպ [պ] 1. Խառնակութիւն 2. Խռովող ։

آشورمق աշուրմաք [թ] 1. Անցնել 2. Գողնալ 3. Փախցնել, տանիլ ։

آشوری աշուրը [թ] Չափազանց ։ առաջ. — كون օր ընդ մէջ. — طاغ լեռան անդին կողմը ։

اشهاد իշհատ* [ա] Վկայք [եզ. شاهد] ։

اشهاد իշհատ [ա] 1. Վկայ ընել, վկայ կոչել [شهادت էն] 2. Ծանուցանել ։

اشهار իշհար [ա] Հռչակաւոր ընել [شهرت էն] ։

اشهر էշհէր [ա] Աւելի կամ ամենանշանաւոր, ծանօթ [شهرت • شهير էն] آثار — գլուխ գործոց ։

اشهر էշհուր [ա] Ամիսներ [եզ. شهر] ։

اشهل էշհէլ [ա] Կապոյտ ։

اشيلمك էշիլինմէք [թ] Փորել, պեղել ։

آشى աշը [թ] 1. Պատուաստի հիւթ 2. Պատուաստ ։

اشياء էշյա* [ա] 1. Իրեր, նիւթեր [եզ. شیء] 2. Կարասիք, գոյք 3. Վաճառքներ ։

آشيان աշյան [պ] Բոյն ։ — فردوس դրախտաբնակ ։

آشيانه աշյանէ [պ] Բոյն ։

آشيرمق աշըրմաք [թ] տ. آشورمق ։

اشيرى աշըրը [թ] տ. آشورى ։

آشيق աշըք [թ] Վէգ ։

اشيك էշիք [թ] Սեամ, սեմ ։

آشيلامق աշըլամաք [թ] Պատուաստել ։

آشیلامه աշըլամա [թ] Պատուաստ-ևալ ։

اص էս [թ] Տէր ։

اصابت իսապէթ* [ա] 1. Ճշգրտու-թիւն, ուղղութիւն [صواب էն] 2. Դիպչել 3. Յաջողիլ ։ տա-րայ. — قرین կամ — رهین ուղիղ. — بیان — չարակնութիւն. — عین բարեպատեհ ։

اصابع իսապի՛* [ա] Մատներ [եզ. اصبع] ։

اصادق իսատըգ* [ա] Անձնահաստա-տարիմք, անկեղծք [եզ. اصدق] ։

اصاغر իսաղըր* [ա] Փոքրագոյնք [եզ. اصغر] ։

اصاغه իսաղա* [ա] Ձուլել [صیاغت էն] ։

آصال աասալ* [ա] Երեկոյներ ։

اصالت իսալէթ* [ա] 1. Ազնուա-կանութիւն 2. Իւրն սեփակա-նականութիւն ոչ թէ փոխա-նորդութիւն 3. Պարագի մը կամ գաշինքի մը ոչ թէ ե-րաշխաւորը այլ բուն սատանձ-նողը ըլլալը ։

اصالةً իսալէթէն* Անձամբ անձին ոչ թէ երաշխաւորին կամ փոխանորդին ։

اصالتلو իսալէթլու [թ] Ազնուական (մակդիր օտար դեսպանաց) ։

اصباح իսպահ* [ա] Առաւօտք [եզ. صبح. صباح] ։

اصبع իսպա՛ կամ ըսպը [ա] 1. Մատ [յգ. اصابع] 2. Փթաչափ ։

اصح էսահհ [ա] Առողջագոյն, ճիշդ [صحیح. صحت էն] ։

اصحاب աս-հապ* [ա] 1. Տէրեր [եզ. صاحب] 2. Ընկերք ։ نار — դժոխայինք. مطالعه — ընթերցողք ։

اصداء աստա*[ա] Ձայներ [եզ. صداء] ։

اصدار ըստար [ա] Հանել, յառաջ բերել [صدور էն] ։

اصداف աստաֆ* [ա] 1. Ոստրէք [եզ. صدف] 2. Խեցիք ։

آصدرمق աստըրմագ [թ] Կախել տալ ։

اصدق աստագ [ա] Ամէնէն կամ ամենահաւատարիմ, ճշմա-րիտ, ճշմարտախօս [صدق. صادق է] ։

اصدقاء աստըգա* [ա] 1. Ճշմարիտ բարեկամք [եզ. صدیق] 2. Հաւատարիմք ։

اصدقانواز աստըգանիւազ [պ] Հա-ւատարիմներ սիրող ։

اصرار ըսրար [ա] Պնդել, յամառիլ ։

اصرغان ըսըրղան [թ] Խածան ։

اصرمق ըսըրմագ [թ] Խածնել ։ տարայ. — پرمق յապաւշ կրթիլ. — كوز յարիլ. աչքաւ մը ճանչնալ ։

اصز ըսսըզ [թ] 1. Անտէր 2. Ամայի ։

اصطباب ըստըպապ [ա] Եզ. Արտա-քսուած հիւթոց [صب էն] ։

اصطبار ըստըպար [ա] Համբերա-տարութիւն [صبر էն] 2. Համ-բերել ։

اصطبل ըստապլ [ա] Ախոռ [յգ. اصاطب] ։

اصطفاء ըստըֆա [ա] Ընտրել ։

اصطفاف ըստըֆաֆ [ա] Շարուիլ ։ [صف էն] ։

اصطلاح ըստըլահ [ա] Ոճ, մասնաւոր առացուած կամ բառ [صلح էն] [اصطلاحات․ յգ] پاره‌لق — ոճերով խօսիլ․ پردازی — پردازلق — բառաստեղծութիւն ։

اصطیاد ըստըյատ [ա] Որսալ [صید էն]

اصعاد ըս՚ատ [ա] Վեր հանել, բարձրացնել [صعود էն] ։

اصعب էս՚ապ [ա] Աւելի կամ ամենադժուար [صعب էն]։

اصغاء ըսղա [ա] Մտիկ ընել ։

اصفار ըսղար [ա] Փոքրկացնել [صغر էն] ։

اصغر ասղար [ա] Փոքրագոյն [صغیر էն]

آصف ասաֆ [ա] Խորագէտ վեզիր։

اصفار ասֆար* Զէրօներ [եզ․ صفر]։

آصفانه ասաֆանէ [պ] Իշխանական։

اصفر ասֆար [ա] Դեղին [صفرت էն]։

اصفرار ըսֆիրար [ա] Դեղնութիւն [صفرت էն] ։

آصفی ասաֆի [ա] Իշխանական ։

اصفیاء ասֆիյա* [ա] Մաքուր անձինք [եզ․ صفی] ։

اصق ասըգ [թ] 1․ Կախուած զարդ 2․ Փոկ 3․ Վարագոյր։

اصل ասլ [ա] 1․ Արմատ, բուն, հիմ [յգ․ اصول] 2․ Ծնողք 3․ Ցեղ, խնկական, գլխաւոր։ — عن — في ال — ի սկզբան ։

اصلا ասլա [ա] Ո՛չ երբեք։

اصلاً ասլըն [ա] Նախապէս ։

اصلاندق ըսլանըմագ [թ] Թրջել ։

اصلاح ըսլահ [ա] Ուղղել, բարւոքել, բարեկարգել [صلح էն] ․

— ذات البين․ — Հաշտեցնել ։

اصلاحات ըսլահաթ* [ա] Բարեկարգութիւնք [եզ․ اصلاح] ։

اصلاق ըսլագ [թ] Թաց, թրջուած ։

اصلانمق ըսլանմագ [թ] Թրջուիլ ։

اصلزاده ասըլզատէ [պ] Ազնուածին, ազնուական [յգ․ اصلزادكان] ։

اصلسز ասըլսըզ [թ] Անհիմն, առանց հիմնի ։

اصلق ըսլըգ [թ] Սուլում ։

آصلق ասլըգ [թ] Իգամ ։

آصلمق ասըլմագ [թ] 1․ Կախուիլ 2․ Յամառիլ ։

اصلی ասլի ⎫ [ա] Արմատական, գլխաւոր, նախնական ։
اصلیه ասլիյէ* ⎭

اسم էսամմ [ա] 1․ Խուլ 2․ Բառ․ Անհամաչափ։

اصمارلمق ըսմարլամագ [թ] Ապսպրել, յանձնարարել الله اصمارلدق Մնայք բարեաւ ։

اصمارلمه ըսմարլամա [թ] Ապսպրուած, յանձնարարեալ։

آصمق ասմագ [թ] Կախել ։ — قولاق — ունկնդրել ։

آصمه ասմա [թ] 1․ Կախուած 2․ Որթ․ كلیدی — ադուցիկ փականք ։

اصناف էսնաֆ* [ա] 1․ Կարգեր, դասեր [եզ․ صنف] 2․ Դասարհեստաւորաց էջն․ 3․ Արհեստաւոր ։

اصنافلق էսնաֆլըգ [թ] Արհեստաւորութիւն ։

آصنام ասնամ* [ա] Կուռքեր [եզ․ صنم] ։

اصوات **ասվաթ*** [ա] Ձայներ [եզ. صوت] ։

اصوب **ասվեպ** [ա] Աւելի կամ ամենաուղիղ, բարեդեպ [صواب էն] ։

اصول **ուսուլ*** [ա] **1.** Արմատք, հիմունք [եզ. اصل] **2.** Եղանակ **3.** Դրութիւն, օրէնք **4.** Կամաց, մեղմ ։ տաց. — دفتری տոմարակալութիւն — وفروع Ծնողք և զաւակունք. Հաւք և թոռունք ։ ی دارهسنده — օրինաց համաձայն.

اصولیون **ուսուլիյուն** [ա] Կանոնականք, իրաւաբանք ։

اصی **ասի** [ի] **1.** Տաքութիւն **2.** Տաք ։

اصیاف **էսյաֆ*** [ա] Ամառներ ։

اصیل **ասիլ** [ա] **1.** Ազնուական [اصالت էն] **2.** Եբաա. Բուն, որ չէ երաշխաւոր կամ փոխանորդ ։

اصیلانه **ասիլանէ** [պ] Ազնուական ։

اصیلزاده **ասիլզադէ** [պ] Ազնուական [յոգ. اصیلزادکان] ։

آصیلو **ասըլը** [ի] Կախուած ։

اضائت } **իզաէթ*** [ա] Լուսաւորել ։
اضائه } **իզաէ*** [ضیا էն] ։

اضاعت } **իզաաթ*** [ա] **1.** Կորսնցնել
اضاعه } **իզաա*** [ضیاع էն] **2.** Վատնել ։

اضافت **իզաֆէթ*** [ա] **1.** Կցել, յօդել [ضیافت էն] **2.** Քեր. Կապակցութիւն (յատկացուցիչ յատկացեալի) ։ لامیه — ստացում կամ վերաբերութիւն ցուցնող կապակցութիւն ։

اضافه **իզաֆէ*** [ա] Կցել, յօդել [ضیافت էն] ։

اضافیه **իզաֆիյէ*** [ա] Յարաբերական ։ տաց. ثلث ٥ — տեսակարար ծանրութիւն ։

اضحا } **ազհա*** [ա] Զոհեր ։ — عید տօն զոհա-
اضحی } կերաց (զուրպան պայրամը) ։

اضحوکه **ուզհուքէ*** [ա] Ծիծաղաշարժ բան [յոգ. اضاحیك] پرداز— միմոս, ծաղրածու ։

اضداد **ազդադ*** [ա] **1.** Հակառակք [եզ. ضد] **2.** Հակառակորդք. — جمع քասս ։

اضرار **իզրար** [ա] Վնաս հասցնել, վնասել [ضرر էն] ։

اضطراب **իզթիրապ** [ա] Տառապանք, յոյզ, մտատանջութիւն, ցաւ [ضرب էն] [յոգ. اضطرابات] ։

اضطرار **իզթիրար** [ա] **1.** Ստիպողականութիւն [ضرورت էն] **2.** Սաստիկ պէտք, չքաւորութիւն **3.** Ակամայութիւն ։ ی — ակամայ ։

اضعاف **ազ'աֆ*** [ա] Բազմապատիկք ։

اضعاف **իզ'աֆ** [ա] **1.** Տկարացնել [ضعف էն] **2.** Կրկնապատկել ։

اضعف **ազ'աֆ** [ա] Աւելի կամ ամենատկար [ضعیف էն] ։

اضلاع **ազլա'*** [ա] Կողք [եզ. ضلع] — مجموع շրջապատ ։

اضلال **իզլալ** [ա] Մոլորեցնել [ضلالت էն] ։

اضمار **իզմար** [ա] Արտին մէջ պահել, ծածկել [ضمیر էն] ։

اضمحلال եզմիհլալ [ա] Փճացում, կործանում ։

اضیاف եզեաֆ* [ա] Հիւրեր ։

اضیق եզեագ [ա] Ամենաանձուկ [ضیق էն] ։

اطاره իթարէ* [ա] Թռցնել [طیران էն]

اطاعت իթաաթ* [ա] 1. Հնազանդութիւն [طوع էն] 2. Հնազանդիլ ։

اطاله իթալէ* [ա] Երկարեցնել [طول էն] ։ ասոյ . لسان ا — անպատշաճ կամ մը շնամանիկ խօսք ընել ید — دست — ձեռնձգութիւն ։

اطباء աթըպպա* [ա] Բժիշկներ [եզ. طبیب] ։

اطباق աթպագ* [ա] Պնակք [եզ. طبق] ։

اطباق ըթըպագ [ա] Ճշդութիւն [طبق էն] ։

اطراء ըթրա [ա] Չափազանց գովեստ ։

اطراب ըթրապ [ա] Զուարթացնել [طرب էն] ։

اطراح ըթրահ [ա] Բժշ. Ի բաց հանումն [طرح էն] ։

اطراد ըթթըրատ [ա] Միօրինակութիւն . կանոնաւորութիւն [طرد էն] ։

اطراف եթրաֆ* [ա] 1. Կողմեր [եզ. طرف] 2. Բոլորտիք 3. Բժշ. Անդամք ։ ասոյ . بال — . لیه — یله — մանրամասնաբար ։

اطعام իթամ [ա] Կերակրել [طعام էն] ։

اطعمه եթիմէ* [ա] Կերակուրներ [եզ. طعام] ։

اطفاء ըթֆա [ա] Մոլորեցնել [طغیان էն] ։

اطفاء ըթֆա [ա] Մարել ։

اطفائیه ըթֆաիյէ* [ա] Հրշէջ ։ آلایی — Հրշէջներու զօրաց խումբ ։

اطفال աթֆալ* [ա] Մանկունք [եզ. طفل] ։

آطلاس ադլաս [յոյն] անգա . 1. Առաջին ոսկր ողնայարի ուլան 2. գ . اطلس ։

آطلاسی ադլասի [գ] Ատլանտեան։

اطلاع ըթթըլա' [ա] 1. Տեղեկանալ [طلوع էն] 2. Տեղեկութիւն, ծանօթութիւն [յգ. اطلاعات] ։ — رهین . — قرین տեղեկացած ։

اطلاق ըթլագ [ա] 1. Արձակել [طلاق էն] 2. Կոչել 3. Բացարձակ առում։ ասոյ . على — ال ընդհանուր կերպիւ . — ید բարեգործութիւն . — لسان լրբութիւն ։

اطلاقات ըթլագաթ* [ա] Առացուածք ։

اطلس աթլաս [ա] 1. Մետաքս 2. Աշխարհացոյց տախտակներու հաւաքածոյ ։

اطماع ըթմա' [ա] 1. Ագահութիւն գրգռել [طمع էն] ։ 2. Յագեցնել ։

اطمئنان ըթմինան [ա] Անդորրութիւն սրտի և մտաց ։

اطناب աթնապ* [ա] Վրանի պարանք ։

اطناب ըթնապ [ա] 1. Երկարաբանութիւն 2. Ընդլայնում։

اطوار ադվար* [ա] Ընթացքներ, եղանակներ [եզ. طور]։

اطواق ադվագ* [ա] Մանեակք [եզ. طوق]։

اطول ադվէլ [ա] Երկայնագոյն [طويل . طول էն]։

آطه ատա [թ] Կղզի։ ատաճ. دکزی لر — Էգէական ծով. لی — Կղզիաբնակ։

اطيب ադյապ [ա] Խիստ հաճոյական, ամենաբարիոք [طيب է]։

اظفار ազֆար* [ա] Եղունգներ [եզ. ظفر]։

اظلاف ազլաֆ* [ա] Կճղակներ, սմբակներ [եզ. ظلف]։

اظلال ազլալ* [ա] Ստուերք [եզ. ظل]։

اظلم ազլէմ [ա] Բռնաւորագոյն [ظالم էն]։

اظهار ըզհար [ա] Ցոյց տալ, յայտնել [ظهور էն]։

اظهر ազհէր [ա] Աւելի կամ խիստ բացայայտ [ظاهر էն]։

اعاجيب էաճիպ* [ա] Զարմանալիք, սքանչելիք [եզ. اعجوبه]։

اعاده էատէ* [ա] 1. Ետ դարձնել [عودت էն] 2. Վերահաստատել։ ատաթ. محاكه —՝ Վերակոչում. زيارت —՝ փոխադարձ այցելութիւն. عافيت —՝ առողջանալ։

اعادى էատի* [ա] Թշնամիք [եզ. عدو]։

اعاذه էազէ* [ա] Ապաստանել [عوذ էն]։

اعاره էարէ* [ա] Փոխ տալ։

اعاشه էաշէ* [ա] Ապրեցնել, սնուցանել [عيش էն]։

اعاظم էազիմ* [ա] Ամենամեծք [եզ. اعظم]։

اعاله էալէ* [ա] Ընտանիք ապրեցնել։

اعالى էալի* [ա] Ամենաբարձրք, մեծամեծք [եզ. اعلى]։

اعانات էանաթ* [ա] Նպաստներ։

اعانه էանէ* [ա] 1. Օգնել [عون էն] 2. Նպաստ [յգ. اعانات]։ ատաթ. دفترى آچق — Հանգանակութիւն բանալ. فعل — Օժանդակ բայ։

اعتاق իթագ [ա] Արձակել (գերի) [عتق էն]։

اعتبار իթիպար [ա] 1. Յարգել, յարգանք [عبرت էն] 2. Նկատառութիւն 3. Վարկ, պատիւ 4. Համարել, հաշուել։ اً — սկսեալ. يله — Հաշուով։

اعتبارى իթիպարի } [ա] Անուանական, ենթադրական։
اعتباريه իթիպարիյէ* }

اعتدال իթիտալ [ա] 1. Չափաւորութիւն, բարեխառնութիւն [عدل էն] 2. Գիշ. Չէզոքութիւն։ دم — պաղարիւնութիւն։

اعتذار իթիզար [ա] 1. Ինքզինքը չքմեղացնել, իրաւացի հանել [عذر էն] 2. Ներում խնդրել։

اعتراض իթիրազ [ա] 1. Հակառակիլ [عرض էն] 2. Առար-

կութիւն, դիտողութիւն [յգ. اعتراضات] ։ ـــــ على الحكم . ատեա . ի բացակայութեան տրուած վճռոյն դէմ բողոքել . الغير ـــــ երրորդի մը կողմանէ բողոք ։

اعتراضيه է'թիրազիյէ* [ա] Հատուածողական ։ — جمله միջանկեալ նախադասութիւն ։

اعتراف է'թիրաֆ [ա] Ճանչնալ, խոստովանիլ [عرفان էն] ։

اعتزاز է'թիզազ [ա] Մեծութիւն, փառք և պատիւ [عزت էն] ։

اعتزال է'թիզալ [ա] 1. Բաժնուիլ [عزل էն] 2. Հերձուածողութիւն ։

اعتزام է'թիզամ [ա] 1. Երթալ [عزيمت էն] 2. Դիտում ։

اعتساف է'թիսաֆ [ա] Անիրաւութիւն, կեղեքում [յգ. اعتسافات] ։

اعتصاب է'թիսապ [ա] Բժշ. Ջղաւորում ։

اعتصام է'թիսամ [ա] 1. Փաթթուիլ [عصمت էն] 2. Հեռու կենալ ։

اعتقاد է'թիքատ [ա] 1. Հաւատալ [عقد էն] 2. Հաւատք [յգ. اعتقادات] ։ ـــات باطله — աւելորդապաշտութիւնք ։

اعتكاف է'թիքեաֆ [ա] 1. Տեղ մը քաշուիլ, առանձնանալ 2. Ճգնիլ ։

اعتلاء է'թիլա [ա] Վերանալ, բարձրանալ [علو էն] ։

اعتماد է'թիմատ [ա] Վստահիլ, վստահութիւն [عمد էն] ։ اً — վստահելի ։

اعتمادنامه էթիմատնամէ [պ] Յանձնարարագիր, պաշտօնագիր ։

اعتنا է'թինա [ա] Մեծ խնամք տանիլ, լաւ ուշադրութիւն [عنايت էն] ։

اعتياد էթիյատ [ա] Սովորիլ [عادت էն] ։

اعتياض է'թիյազ [ա] Փոխարէն առնուլ [عوض էն] ։

اعجاب է'ճապ [ա] Զարմացնել [عجب էն] ։

اعجاز է'ճազ [ա] 1. Անկարողացնել [عجز էն] 2. Սքանչացնել 3. Սքանչելիք ։

اعجازكار էճազքեար [պ] Սքանչելիք արտադրող ։ انه — ى — սքանչելական, սքանչելագործ ։

اعجام ա'ճեամ* [ա] Պարսիկք [եզ. عجم] ։

اعجز ա'ճեզ [ա] Աւելի կամ ամենատկար [عاجز էն] ։

اعجوبه ու'ճուպէ* [ա] Զարմանալի բան կամ դէպք [յգ. اعاجيب] ։

اعدا ա'տա [ա] Ամենաթշնամի ։

اعداء ա'տա* [յ] Թշնամիք [եզ. عدو] ։

اعداد է'տատ [ա] 1. Պատրաստել [عده էն] 2. ա'տատ* Թիւեր [եզ. عدد] ։

اعدادى է'տատի [ա] Նախապատրաստական ։

اعدام է'տամ [ա] Մեռցնել, մահ [عدم էն] ։

اعذار ա'զար* [ա] Չքմեղանք,

պատճառաբանութիւնք [եղ. عذر] ։

اعراب ա'րապ* [ա] 1. Անապատական արաբք [եղ. اعرابی] 2. Ի'րապ փոփոխումն անուանց և բայից. Հոլովումն ։

اعرابی ա'րապի [ա] Անապատական արաբ ։

اعراض ա'րազ* [ա] 1. Լայնութիւնք [եղ. عرض] 2. Պատահական հանգամանքներ ։

اعراض ը'րազ [ա] Երես դարձնել ։

اعراف ա'րաֆ [ա] Քաւարան ։

اعرج ա'րէճ [ա] Կաղ ։

اعرجیت ա'րէճիյէթ* [ա] Կաղութիւն ։

اعرف ա,րէֆ [ա] Աւելի կամ ամենագիտուն [عارف են] ։

اعز է'ազզ [ա] Աւելի կամ ամենայարգի, թանկագին [عزیز են] ։

اعزاز ի'զազ [ա] Մեծացուցանել, յարգել, մեծարանք [عزت են] ։

اعزه ե'իզզէ* [ա] Սուրբք, երանելիք [عزیز են] ։

اعسار ի'սար [ա] Աղքատութիւն [عسرت են] ։

اعشاب աշապ* [ա] Խոտեր [եղ. عشب] ։

اعشار ա'շար* [ա] Տասանորդք [եղ. عشر] ی — տասանորդական ։

اعصاب ա'սապ* [ա] Ջղեր [եղ. عصب] ی — ջղային ։

اعصار ա'սար* [ա] Դարեր [եղ. عصر] ։

اعضاء ա'զա* [ա] 1. Անդամք [եղ. عضو] 2. Անդամ 3. Գործարանք (մարմնոյ) ։

اعضاد ա'զատ* [ա] Բազուկներ [եղ. عضد] ։

اعضالق ա'զալըգ [թ] Անդամակցութիւն ։

اعطاء ի'թա [ա] Տալ [عطا են] ։

اعطاف ա'թաֆ* [ա] Կարեկցութիւնք, շնորհք [եղ. عطف] ։

اعظام ի'զամ [ա] Մեծցնել, չափազանցել [عظمت են] ։

اعظم ա'զամ [ա] Աւելի կամ ամենամեծ, գլխաւոր [عظیم է] [էգ. عظمی] ։ صدر — կամ وزیر — մեծ Եպարքոս ։

اعظمیت ա'զամիյէթ* [ա] Մեծագունութիւն ։

اعقاب ա'գապ* [ա] Սերունդք, յաջորդք [եղ. عقب] ։

اعقل ա'գըլ [ա] Աւելի կամ ամենախելացի [عاقل են] ։

اعلا ա'լա [ա] 1. Աւելի կամ ամենաբարձր [علی են] 2. Լաւագոյն 3. Վերին 4. Բարի, լաւ ։ — قریب լաւագոյն. քաջ. — علی ال քաջալաւ ։

اعلاء ի'լա [ա] Բարձրացնել [علو են] ։ كلة الله — Աստուծոյ բանը քարոզել ։

اعلال ի'լալ [ա] ی و ا և ։ տառերն փոփոխել բաղդրաձայնութեան համար [علت են] ։

اعلام ա'լամ* [ա] 1. Դրօշակք

[եղ. علم] 2. Յատուկ ա-նուններ 3. Գիտնականք [եղ. عليم] :

اعلام Էʻլամ [–] Ծանուցանել [علم էն] 2. Տեղեկագիր [յգ. اعلامات] 3. Վճռագիր :

اعلان Էʻլան [–] Յայտարարել, ազդարարել, ազդ [علن էն] [յգ. اعلانات] :

اعلاننامه Էʻլաննամէ [ս] Յայտա-րարութիւն, ազդ :

اعلم աʻլէմ [–] Ամենագէտ [عالم էն] : — الله Աստուած գիտէ. կարծեմ. իցէ թէ :

اعلى աʻլա [–] տե՛ս اعلا :

اعم Էʻամմ [–] Աւելի կամ ամե-նա-հասարակաց, ընդհանուր [عام էն] :

اعما աʻմա [–] Կոյր [عميا էն] :

اعماء Էʻմա [–] Կուրացնել [عميا էէ] :

اعمار Էʻմար [–] 1. Շէնցնել, մը-շակել [عمران էն] 2. աʻմար* կեանքեր [եղ. عمر] :

اعمال աʻմալ* [–] Գործք [եղ. عمل] : اربعه — Թուա. չորս գործո-ղութիւնք :

اعمال Էʻմալ [–] 1. Շինել, ընել, շինութիւն [عمل էն] 2. Գոր-ծածել : ذهن — . فكر — մտա-ծել, խոկալ :

اعمالات Էʻմալաթ* [–] Շինութիւնք, շինուածք : خانه — գործարան :

اعمام աʻմամ* [–] Հօրեղբարք :

اعمده աʻմիտէ* [–] 1. Սիւներ [եղ. عمود] 2. Ցենարանք :

اعمى աʻմա [–] տե՛ս اعما :

اعناب աʻնապ* [–] Խաղողք [եղ. عنب] :

اعناق աʻնագ* [–] Վիզեր [եղ. عنق] :

اعنى به աʻնիղինի [–] Այսինքն, այսու ըսել կուզեմ :

اعوام աʻվամ* [–] Տարիներ [եղ. عام] :

اعوان աʻվան* [–] Ձեռնտուք :

اعوج աʻվէճ [–] Ծուռ, կամա-կոր :

اعوجاج Էʻվիճաճ [–] Ծռութիւն, կամակորութիւն :

اعور աʻվէր [–] 1. Միականի 2. Բժշ. Կուրաղի :

اعياد աʻյատ* [–] Տօն օրեր [եղ. عيد] :

اعيان աʻյան* [–] 1. Աչքեր [եղ. عين] 2. Երեւելիք 3. Աւա-գանիք : مجلس — ծերակոյտ :

اعين աʻյուն [–] Աչքեր [եղ. عين] :

آغ աղ [ի] 1. Ուռկան 2. Ճեր-մակ : اورجك — ى սարդի ոս-տայն :

آغا աղա [ի] 1. Տէր 2. Աղա 3. Վերակացու 4. Սպասաւոր մեծամեծաց : զօր. طابور —سى հազարապետ պաշտակ զօրաց . قپو — سى . ايچ — سى մանկը-լաւիկ :

اغاثه Էղասէ* [–] Օգնութեան գալ :

آغاج աղաճ [ի] 1. Ծառ 2. Ա-տաղձ 3. Գերան 4. Փայտ-եայ : لق — ծառաստան . قاقان — փայտփոր :

آغارتمق աղարթմագ [թ] Ճերմկցը-նել ։ — یوز պատիւ բերել ։

آغارمق աղարմագ [թ] 1. Ճերմըկ-նալ 2. Լուսնալ ։ — كوز կու-րանալ ։

آغاز աղազ
اغازه աղազէ } [պ] Սկիզբ ։

آغالق աղալըգ [թ] 1. Տէրութիւն 2. Աղայութիւն 3. Վերա-կացութիւն ։

اغاليط էղալիթ* [ա] Սխալեցու-ցիչ խնդիրք [եզ. اغلوطه] ։

اغانى էղանի* [ա] 1. Երգեցողու-թիւնք [եզ. اغنيه] 2. Երգեր ։

اغبرار իղպիրար [ա] 1. Փոշիով ծածկուիլ [غبار էն] 2. Սըր-դողիլ ։ خاطر — սրդողիլ ։

اغبيا աղպիեա* [ա] Թանձրա-միտք [եզ. غبي] ։

اغتداء իղթիտա [ա] Սնանիլ [غدا է]

اغتراب իղթիրապ [ա] Պանդըխ-տութիւն [غربت էն] ։

اغترار իղթիրար [ա] Խրոխտանօք վստահիլ [غرور էն] ։

اغتسال իղթիսալ [ա] Լուացուիլ [غسل էն] ։

اغتشاش իղթիշաշ [ա] Շփոթու-թիւն, խառնակութիւն [غش էն] [յգ. اغتشاشات] ։

اغتصاب իղթիսապ [ա] Յափշտա-կել, կողոպտել [غصب էն] ։

اغتلال իղթիլալ [ա] Եփղ. Սաս-տիկ ծարաւութիւն ։

اغتنام իղթինամ [ա] Աւար ընել, յափշտակել [غنيمت էն] ։ فرصت ! — առիթ ձեռք ձգել ։

اغتياب իղթիեապ [ա] 1. Անե-րեւութանալ [غيب էն] 2. Բամբասել [غيبت էն] ։

اغداء իղտա [ա] Սնուցանել [غدا էն] ։

اغده աղտա [թ] Թանձրացուց-եալ շաքար ։

آغدەلمق աղտալամագ [թ] Թանձրա-ցընել ։

اغديه աղտիէ* [ա] Սնունդք [եզ. غدا] ։

آغر աղըր [թ] 1. Ծանր 2. Կա-մաց 3. Լուրջ 4. Ծանրա-գին 5. Մտայոյզ ։

ոտոյ. — قولاغى ծանրալուր —باشلو باش — լուրջ. — الله կամ — الى դանդաղ, ծանրահա-ւոյց ։

اغراء իղրա [ա] Գրգռել ։

اغراس իղրաս [ա] Տնկել [غرس է] ։

اغراض աղրազ* [ա] Վատ դի-տումներ, ոխեր [եզ. غرض] ։ — اصحاب շահախնդիրք ։

اغراق իղրագ [ա] 1. Ընկղմել [غرق էն] 2. Չափազանցու-թիւն [յգ. اغراقات] ։

اغرب աղրեպ [ա] Աւելի կամ ա-մենա-զարմանալի, օտարոտի [غريب էն] ։

اغربه աղրիպէ* [ա] Ագռաւներ [եզ. غراب] ։

اغرتمق աղրըթմագ [թ] Ցաւցնել ։

آغرشاق աղըրշագ [թ] 1. Բոլո-րակ մարմին 2. Մանոց ։

آغرلاشمق
اغرلشمق } աղըրլաշմագ [թ] 1. Ծանրանալ 2. Յա-մենալ ։

آغرلق աղըրլըգ [թ] 1. Ծանրութիւն 2. Թուլութիւն 3. Լրջութիւն 4. Բեռ 5. Օժիտ։
آغری աղըր [թ] Ցաւ ։
اغریمق աղըրմագ [թ] Ցաւիլ ։
آغز աղըզ [թ] 1. Բերան 2. Սայր 3. Գետաբերան 4. Անդամ ։
ասաց. — ایلك նախ, ի սկզբան. — بوزمق քաւուղի. — درت یولی լուտանք տեղալ. — ه آلمق յիշատակել. — ی کوشك անգաղտնապահ. — دن جواب բերանացի պատասխան. — ی آچق յապուշ կրթեալ. — ی چلیکلی Ճարտարախօս ։
اغزلامق } աղըզլանմագ [թ] Համտեսնալ ։
آغزلنمق }
آغزلق աղըզլըգ [թ] Բանիկ մը բերանը դրուած ո և է իր ։
آغستوس աղուստոս [յու.] Օգոստոս ։ بوجکی — Ճպուռն ։
اغشاء իղշա [ա] Ծածկել [غشا էն]։
آغشته աղեշթէ [պ] Շաղախեալ ։
اغشیه աղշիյէ* [ա] 1. Ծածկոցք [եզ. غشا] 2. Թաղանթք ։
اغصان աղսան* [ա] Ճիւղեր, ոստեր [եզ. غصن] ։
اغضاب իղզապ [ա] Զայրացնել [غضب էն] ։
اغفال իղֆալ [ա] 1. Խաբել [غفلت էն] ։ 2. Պատրանք, խաբէութիւն [յգ. اغفالات] ։
آغل աղըլ [թ] Փարախ ։ ասաց. آی — ی բակ լուսնի ։
اغلاء իղլա [ա] 1. Եռացընել [غلیان էն] 2. Սղեցնել ։
آغلاتمق աղլաթմագ [թ] Լացնել ։
اغلاشمق աղլաշմագ [թ] 1. Միատեղ ողբալ 2. Տրտնջալ ։
اغلاظ իղլազ [ա] Կոշտ զրուցել ։
اغلاق իղլագ [ա] 1. Գոցել 2. Խրթնաբանութիւն [յգ. اغلاقات] ։
اغلال աղլալ* [ա] Երկաթեայ անուրք ։
آغلامسامق աղլամսամագ [թ] Լալ ձեւացընել, փղձկիլ ։
آغلامق աղլամագ [թ] Լալ, ողբալ ։
اغلب աղլեպ [ա] 1. Ամենահզօր [غالب էն] 2. Մեծագոյն մաս ։ على الـ — ալէլ աղլեպ մեծաւ մասամբ ։
اغلوطه ուղլուտա* [ա] Մոլեցուցիչ, խնդիր, բան, առեղծուած [յգ. اغالیط] ։
اغماء իղմա [ա] Բժշ. Ուշագնացութիւն ։
اغماض իղմազ [ա] Աչք գոցել, անտես առնել [غمض էն] ։
آغمسی աղըմսը [թ] Սղխտականման ։
آغمق աղմագ [թ] Վերանալ, ելնել ։
اغناء իղնա [ա] 1. Հարստացընել [غنا էն] 2. Գոհացընել 3. Անկարօտ ընել ։
اغنام աղնամ* [ա] Ոչխարք [եզ. غنم] ։
اغنیاء աղնիյա* [ա] Հարուստք [եզ. غنی] ։
اغنیه ուղնիյէ* [ա] 1. Երգեցո-

ղութիւն, եղանակ [յգ. اغانی
2. Երգ :

آغو աղու [թ] Թոյն :

اغواء իղվա [ա] Մոլորեցնել [غوایه էն]

اغوات աղավաթ* [ա] Աղաներ [եզ. آغا] :

اغور ուղուր [թ] 1. Ճամբայ 2. Մեր 3. Բարենշան : ասաց. لر اولسون — երթաս բարեաւ. سز — միահաղոյն. بر — دن չարաբեր, անբարիբեր, վատտոն. لو — բարիբեր :

اغورسزلق ուղուրսուզլուգ [թ] Ձախողութիւն :

آغوش աղուշ [պ] Գիրկ : در — ا գրկել :

اغیار աղեար* [ա] Այլք, օտարք, ուրիշներ [եզ. غیر] :

آغیر աղըր [թ] տ. آغر :

آغیز աղըզ [թ] տ. آغز :

آغیل աղըլ [թ] տ. آغل :

آغیم աղըմ [թ] Ուղ տոկց :

آفات աֆաթ* [ա] Աղէտք [եզ. آفت] :

افاته իֆաթէ* [ա] Ձեռքէ փախցնել, վատնել [فوت էն] :

آفاجان աֆաճան [պ] Ցանկոտ, անսաստ մարդ :

افاخم էֆախիմ* [ա] Ամենամեծամեծք, [եզ. افخم] :

افادات իֆադաթ* [ա] Խօսքեր, արտայայտութիւններ :

افاده իֆադէ* [ա] 1. Յայտնել [فائده էն] 2. Խօսք [յգ. افادات] 3. Նշանակել :

افئده էֆ'իդէ* [ա] Սրտեր [եզ. فؤاد] :

افازه իֆազէ* [ա] 1. Բարեբաստիկ ընել [فوز էն] 2. Երջանկութիւն :

افاضل էֆազըլ* [ա] Ամենառաւաքինիք, հանճարեղք [եզ. افضل] :

افاضه իֆազէ* [ա] 1. Զարգացնել [فیض էն] 2. Առատօրէն պարգեւել :

افاعی էֆա'ի* Իժք [եզ. افعی] :

آفاق աֆագ* [ա] 1. Հորիզոնք [եզ. افق] 2. Աշխարհ : ی — աշխարհային, անկարեւոր :

افاقت իֆագաթ* [ա] Ապաքինութիւն, բժշկութիւն :

افاقتیاب իֆագաթեապ [պ] Ապաքինած . او — ապաքինիլ :

افاك էֆֆագ [ա] Զառախօս [افك էն]

آفت աֆէթ* [ա] Աղէտ, փորձանք [յգ. آفات] :

افتاء իֆթա [ա] Ֆէթվա տալ, որ է օրինական վճիռ [فتوی էն]

آفتاب աֆթապ [պ] Արեգակ :

افتادکان ուֆթադէկեան [պ] 1. Ինկեալք 2. Ջերմ սիրահարք :

افتادکی ուֆթադէկի [պ] 1. Ինկեալ վիճակ 2. Ջերմ սիրահարութիւն :

افتاده ուֆթադէ [պ] 1. Ինկեալ թշուառ 2. Ջերմ սիրահար :

افتان ուֆթան [պ] Իյնալով :

افتتاح իֆթիթահ [ա] Բացում, սկիզբ [فتح էն] : مقاله یه — բացման ճառ :

افتتان իֆթիթան [ա] Հրապուրիլ, ամբոխիլ [فتنه էն] :

افتخار իֆթիխար [ա] Պանծալ,

պարծանք [فخر էն] ։ — ما به ال մա պիհիլ էֆթիխար պանծալի ոք կամ իր ։

افتراء էֆթիրա [ա] Զրպարտութիւն [յգ. مفتريات] ։ — جى զրպարտիչ ։

افتراس էֆթիրաս [ա] Որսալ ։

افتراق էֆթիրագ [ա] Զատուել, բաժանում [فرق էն] ։

آفتر'دكان աֆթըրտէկեան [պ] Արկածեալք ։

آفتر'ده աֆթըրտէ [պ] Արկածեալ ։

افتقاد էֆթիգատ [ա] տ. تفقد ։

افتقار էֆթիգար [ա] 1. Աղքատութիւն [فقر էն] 2. Խոնարհութիւն ։

افحام էֆհամ [ա] Պապանձեցնել ։

افحش էֆհաշ [ա] Ամենաանպերկելի, չափազանց [فاحش էն] ։

افخم էֆխէմ [ա] Ամենավսեմ [فخيم էն . فخامت] ։ — ى ամենավսեմութիւն ։

افراح էֆրահ* [ա] Զուարթութիւնք [եզ. فرح] ։

افراخ էֆրախ [ա] Բուս, ծլումն տերմի կամ տունկի ։

افراخ էֆրախ* [ա] Ձագեր [եզ. فرخ] ։

افراخته էֆրախթէ [պ] Վերամբարձած ։

افراد էֆրատ* [ա] 1. Անհատք [եզ. فرد] 2. զն. Պարզ զինուորք ։

افراز էֆրազ [պ] Վերամբարձող — علم դրօշակակիր ։

افراز էֆրազ [ա] 1. Զատել 2. Բժշ. Մարմնոյ հիւթոց արիւնէ զատուիլը 3. Կղկղանք [յգ. افرازات] ։

افراس էֆրաս* [ա] Ձիեր [եզ. فرس] ։

افراش էֆրաշ* [ա] Սփռոցք [եզ. فرش]

افراشته էֆրաշթէ [պ] Վերամբարձած ։

افراط էֆրատ [ա] Չափազանցութիւն [فرط էն] ։

افراغ էֆրաղ [ա] 1. Թափել [فراغ էն] 2. Ձուլել 3. Բժշ. Արտավատարում աւելորդաց ի մարմնոյ ։

افرنج էֆրէնճ [ա] Եւրոպացի, իք ։ — داء ال գաղղիական ախտ ։

افرنجى էֆրէնճի
افرنجيه էֆրէնճիյէ* } [ա] 1. Եւրոպական 2. Գաղղիական (ախտ) ։

افروخته էֆրուխթէ [պ] Վառած, լուսաւորած ։

افروز էֆրուզ [պ] Վառող, լուսաւորող ։

آفريدكار աֆէրիտէքեար [պ] Ստեղծող, արարիչ ։

آفريده աֆէրիտէ [պ] Ստեղծուած ։ — فرد մի ոք, ոչ ոք ։

آفريقا աֆրիգա [պ] Ափրիկէ ։

آفرين աֆէրին [պ] 1. Ստեղծող 2. Կեցցէ՛ս ։

آفرينش աֆէրինիշ [պ] Ստեղծում ։

آفريننده աֆէրինէնտէ [պ] Ստեղծող ։

افزا էֆզա [պ] Աւելցնող ։

افزايش էֆզայիշ [պ] Աւելնալ, առաւելութիւն, աճում ։

افزون էֆզուն [պ] Առաւել ։ — ى առաւելութիւն ։

افساد էֆսատ [ա] 1. Ապականել

[فساد էն] 2. Խանգարել, գայթակղեցնել, խառնել ։

افسار էֆսար [գ] Սանձ ։

افسانه էֆսանէ [գ] Առասպել ։

افسانه‌کو էֆսանէկեօ [գ] Առասպելախօս [յգ. افسانه‌کویان] ։

افسر էֆսէր [գ] Թագ, պսակ ։

افسردکان էֆսէրդէկեան [գ] Անզգայներ ։

افسرده էֆսէրդէ [գ] 1. Սառած, 2. Անզգայ ։

افسوس էֆսուս [գ] 1. Զրկանք 2. Ափսո՛ս ։

افسون էֆսուն [գ] 1. Դիւթութիւն 2. Հմայական աղօթք 3. Խաբէութիւն ։

افسونکر էֆսունկեր [գ] Հմայող ։

افشاء իֆշա [ա] Տարածել, տարաձայնել ։

افشان էֆշան [գ] Սփռող, ցրուող, ցանող ։

افشانده էֆշանդէ [գ] Ցրուած, տարածուած, ցանած ։

افصاح իֆսահ [ա] Յստակաբանութիւն [فصاحت էն] ։

افصح էֆսահ [ա] Աւելի կամ ամենա-պերճ, յստակ [فصاحت ۰ فصيح էն] ։

افضال էֆզալ [ա] Շնորհներ [եզ. فضل] ։

افضل էֆզալ [ա] 1. Աւելի կամ ամենա-առաքինի, հանճարեղ [فضل ۰ فاضل էն] 2. Նախապատիւ, գերազանց ։

افضليت էֆզալիյէթ* [ա] Առաւելութիւն ։

افطار իֆթար [ա] 1. Ծոմը լուծել 2. Ծոմարձակ ընթրիք Ռամազանի ։

افعال էֆ'ալ* [ա] 1. Գործեր, արարքներ [եզ. فعل] 2. Բայեր ։

افعى էֆ'ա [ա] էֆ'ի [գ] Իժ [յգ. افاعى] ։

افغان էֆղան [գ] Աղաղակ, հեծութիւն ։

افق ուֆուգ [ա] Հորիզոն [յգ. آفاق] ։

افقر էֆգար [ա] Աղքատագոյն, ամենաչքաւոր [فقير էն] ։

افقى ուֆուգի [ա] Հորիզոնական [էգ. افقيه] ։

افك իֆք [ա] Սուտ, զրպարտութիւն ։

افكار էֆքեար* [ա] Գաղափարներ, կարծիքներ, [եզ. فكر] ։ ١ — սրամտիլ ։

افكن էֆքէն [գ] 1. Ձգող, տապալող, 2. Բրդող 3. Գրաւող ։

افكنده էֆքէնդէ [գ] 1. Ձգուած 2. Արհամար, յանկուցեալ ։

افلاح իֆլահ [ա] 1. Մշակել [فلاحت էն] 2. Երջանկութիւն, փրկութիւն, բարելաւութիւն ։

افلاس իֆլաս [ա] 1. Սնանկանալ [فلس էն] 2. Սնանկութիւն [յգ. افلاسات] ։

افلاسيت իֆլասիյէթ* [ա] Սնանկութեան վիճակ ։

افلاطون էֆլաթուն [ա] Պղատոն ։

افلاق ուֆլագ [ի] Վալաքիա ։

افلاك էֆլաք* [ա] Երկինքներ։ یان — երկնայինք [եզ. فلك] ։

افم էֆէմ [թ] افندی բառէն թե-թեւացեալ է բայց չէ յար-գական ։

افناء իֆնա [ա] Փճացնել, վատ-նել [فنا էն] ։

افندی էֆէնտի [թ] 1. Տէր 2. Էֆէնտի, տէար, պարոն ։ [աղաւ. յունական աֆէնտիս բառէն] ։ لك — բարութիւն, մեծութիւն ։

افواج էֆվաճ* [ա] Գունդեր, խումբեր [եզ. فوج] ։

افواه էֆվահ* [ա] Բերաններ [եզ. فم] ։ ناریه — Հրազէնք ։

آفوروز աֆօրօզ [յու] 1. Նզովք, բանադրում ։ لی — բանա-դրեալ ։

افه էֆէ [թ] 1. Գեղջկական բառ է افندی նշանակութեամբ 2. Անվեհեր, կորիճ ։

افهام իֆհամ [ա] 1. Իմացնել [فهم էն] 2. էֆհամ* Իմա-ցութիւնք, ըմբռնմունք [եզ. فهم]

آفیون աֆիօն [պ] Ափիոն։ روحی — բնաբիոն ։

آق աք [թ] Ճերմակ։ տաճ. جكر — Թոք. دكز — Միջերկրական ծով. — یوزی պարզ երես ։

آقار աքար [թ] Հոսող ։ یلدز — ասուպ ։

اقارب էքարիպ* [ա] 1. Խիստ մօտ եղողներ [եզ. اقرب] 2. Մեր-ձաւոր ազգականք ։

اقاله իքալէ* [ա] Ջնջել ։

اقالیم էքալիմ* [ա] Կլիմայներ, եր-կիրներ [եզ. اقلیم] ։

اقامت իքամէթ* [ա] Կենալ, բնա-կիլ [قیام էն] ։

اقامتگاه իքամէթկեահ [պ] Բնակարան ։

اقامه իքամէ* [ա] 1. Կեցնել, կանգնել [قیام էն] 2. Ի յայտ ածել, յառաջ բերել ։ ' — دعوی դատ բանալ. بهتان ' — զրպարտել ։

اقانیم էքանիմ* [ա] 1. Խարիսխք [եզ. اقنوم] 2. Անձնաւորու-թիւնք։ տաճ. ثلثه — Եր-րորդութիւն ։

اقبال իքպալ [ա] Բարեբաղդու-թիւն։ مند — բաղդաւոր ։

اقبالپرست իքպալփէրէսթ [պ] Բաղ-դախնդիր [ած. ان —] ։

اقبح աքպահ [ա] Խիստ տգեղ, ամօթալի [قبح էն] ։

اقتباس իքթիպաս [ա] Առնուլ, քաղել ։

اقتحام իքթիհամ [ա] Յանկարծուստ ուժգին յարձակիլ. կուրծք տալ ։

اقتداء իքթիտա [ա] Հետեւիլ [قدوه էն] ։

اقتدار իքթիտար [ա] Կարողութիւն [قدرت էն] ։ بی — անկարող ։ عدم — անկարողութիւն ։

اقتصاد իքթիսատ [ա] Զափաւո-րութիւն, խնայողութիւն [قصد էն] ։

اقتراب իքթիրապ [ա] Մօտենալ [قرب էն] ։

اقتراح իգթիրահ [ա] Յանպատրաս-տից զրուցել ։

اقتراض իգթիրազ [ա] Փոխ առնել [قرض էն] ։

اقتران իգթիրան [ա] Զուգել. Համ-դիպութիւն [قرين էն] ։

اقتسام իգթիսամ [ա] Բաժնել, բաժնուիլ [قسمت էն] ։

اقتصار իգթիսար [ա] 1. Բաւա-կանանալ [قصر էն] 2. Կար-ճել 3. Կարճութիւն ։

اقتضا իգթիզա [ա] 1. Պէտք՝ հարկ ըլլալ, պահանջել [قضا էն] 2. Պէտք, պահանջում [յգ. مقتضيات] ։ — سى . — سنجه ։ — اوزره ըստ, համեմատ ։

اقتطاف իգթիթաֆ [ա] Քաղել ։

اقتفاء իգթիֆա [ա] Հետևիլ [قفا է] ։

آقتور աքթօր [ֆ] Դերասան ։

آقجيل աքճիլ [թ] Ճերմկեկ ։

آقچه աքչէ [թ] 1. Դրամ 2. ըՍ-տակ, որ է մէկ երրորդ բարայի ։

اقحوان ուգհուվան [ա] Անթեմ (փափաթիա) ։

اقداح ագտահ* [ա] Գաւաթք [յգ. قدح] ։ ادارهٔ ا — բաժակահար-թիւն ընել ։

اقدار իգտար [ա] Կարողացնել [قدرت էն] ։

اقدام իգտամ [ա] 1. Ջանալ, գոտի գործել [قدم էն] 2. Ջանք [յգ. اقدامات] ։

اقدام ագտամ* [ա] Ոտքեր [յգ. قدم] ։

اقدس ագտէս [ա] Խիստ նուիրա-կան [مقدس էն] ։

اقدم ագտէմ [ա] 1. Առաջաւո-րագոյն, առաջ [مقدم էն] 2. Առաջ ։

اقدجه ագտէմճէ [թ] Քիչ մը ա-ռաջ, կանուխ ։

اقرار իգրար [ա] Խոստովանիլ, խոստովանութիւն [قرار էն] ։

اقراض իգրազ [ա] 1. Փոխ տալ [قرض էն] 2. Փոխատուութիւն [յգ. اقراضات] ։

اقران ագրան* [ա] 1. Ընկերք, նմանք [յգ. قرين] 2. ե. գ. Հաւասար, ընկեր ։ لق — ըն-կերութիւն ։

اقرب ագրէպ [ա] Աւելի կամ ամենա-մերձ [قريب էն] ։

اقرباء ագրըպա* [ա] 1. Մերձաւորք [յգ. قريب] 2. ե. գ. Ազգական ։ لق — ազգականութիւն ։

آقسامق աքսամագ [թ] 1. Կաղացը-նել 2. Թերի ձգել ։

آقساق աքսագ [թ] Կաղ ։

اقسام ագսամ* [ա] 1. Մասեր, բա-ժանումներ [յգ. قسم] ։

آقسامق աքսամագ [թ] 1. Կաղել 2. Թերի մնալ ։

آقشام աքշամ [թ] Երեկոյ ։ ——. لر خير اولسون — բարի երեկոյ اوزرى — կամ اوسق — երե-կոյեան դէմ ։ لق — երեկոյեան ։

آقشاملامق աքշամլամագ [թ] Երեկոյ ընել կամ անցնել ։

آقشاملين աքշամլըյըն [թ] Երեկոյեան պահ, երեկոյին ։

اقشعرار իգշիրար [ա] Քամնիլ ։

اقصا ագսա [ա] Ամենավերջին, ծայրագոյն, հեռաւորագոյն ։

اقصار իգսար [ա] Թերանալ [قصر էն] ։

اقصاق աքսաք [թ] տ. اقساق ։

اقصر աքսար [ա] Աւելի կամ ամենակարճ [قصير էն] ։

آقصرمق աքսըրմագ [թ] Փռնգտալ ։

اقصى աքսա [ա] տ. اقصا ։ —الغايه ամենավերջին ։

اقضى աքզա [ա] Ամենաճարտար դատաւոր [قاضى էն] ։

اقطار աքթար* [ա] 1. Կողմեր [եզ. قطر] 2. Երկր. Տրամագիծք ։

اقطارمق աքթարմագ [թ] Փոխադրել ։

اقطارمه աքթարմա [թ] Փոխադրութիւն ։

اقطاع իքթա՛ [ա] Կտրել ։

اقعاد իք՛ատ [ա] Նստեցնել [قعود էն] ։

اقفال աքֆալ* [ա] Նիգեր [եզ. قفل] ։

اقل էքալլ [ա] Նուազագոյն [قلت . قليل էն] ։ աագը . ى— կամ — لا աւ նուազն قليل — խիստ քիչ, աննշան ։

اقلام աքլամ* [ա] 1. Գրիչներ [եզ. قلم] 2. դաշ. Դիւաններ, գրասենեակներ ։

اقليم իքլիմ [ա] Կլիմայ, երկիր [յգ. اقاليم] ։

اقمار աքմար* [ա] Լուսինք [եզ. قمر] ։

اقمشه աքմշէ* [ա] Կերպասք [եզ. قماش] ։

آقمق աքմագ [թ] Հոսիլ, վազել ։

اقناع իքնա՛ [ա] Համոզել, գոհացնել [قناعت էն] ։

آقنق աքընթը) [թ] Հոսանք, յոր-
آقندى աքընտը) ձանք ։

اقنوم ագնում [ա] 1. Խարիսխ [յգ. اقانيم] 2. Անձնաւորութիւն ։

اقوا աքվա [ա] տե՛ս اقوى ։

اقوات աքվաթ* [ա] Սնունդներ [եզ. قوت] ։

اقواس աքվաս* [ա] Աղեղք [եզ. قوس] ։

اقوال աքվալ* [ա] Խօսքեր [եզ. قول] ։

اقوام աքվամ* [ա] Ցեղեր, ժողովուրդներ [եզ. قوم] ։

اقوم աքվէմ [ա] Ամենաուղիղ [قويم էն] ։

اقوى աքվա [ա] Աւելի կամ ամենա-զօրաւոր [قوى . قوت էն] ։

اقوياء աքվիյա* [ա] Զօրեղք, հզօրք [եզ. قوى] ։

اقيانوس օքեանօս [յու.] Ովկիանոս ։

اقيسه էքիսէ* [ա] Մակաբերութիւնք, ընծայութիւնք [եզ. قياس] ։

آقين աքըն [թ] Ասպատակութիւն ։

آقينجى աքընճը [թ] Ասպատակող ։

اك էք [թ] 1. Յօդուած, յօդ 2. Յաւելուած կտոր ։

اك էն [թ] Լայնք ։ աագը قونى ى— بوينه نه —երկարօրէն ։

اك էն [թ] Ամենա . ամենէն ։

اكابر էքաապիր* [ա] Մեծամեծք, աւագանիք [եզ. اكبر] ։

اكاذيب էքէազիպ* [ա] Ստութիւնք [եզ. اكذوبه] ։

اكارم էքէարիմ* [ա] Ազնուազարմնիւ և մեծարոյ անձինք [եզ. اكرم] ։

اكاسره էքէասիրէ* [ա] Պարսից վեհապետք [եզ. كسرى] ։

اكال էքքէալ [ա] 1. Ճարտակեր [اكل էն] 2. Մաշիչ ։

اكاليل էքէալիլ* [ա] Թագեր, պսակներ [եզ. اكليل] ։

آكاه ա՛կեահ [պ] Տեղեակ, ուշադիր ։ ی — տեղեկութիւն ։

اكباد էքպատ* [ա] Լեարդք [եզ. كبد] ։

اكبر էքպէր [ա] Աւելի կամ ամենամեծ [كبير էն] [յգ. اكابر] ։

اكتاف էքթաֆ* [ա] Ուսեր [եզ. كتف] ։

اكتساء իքթիսա [ա] Հագնիլ [كسوت է

اكتساب իքթիսապ [ա] Ստանալ, շահիլ [كسب էն] ։

اكتفاء իքթիֆա [ա] Բաւականանալ, բաւել [كفايت էն] ։

اكتلاس իքթիլաս [ա] քիմ. Կրացումն [كلس էն] ։

اكتنان իքթինան [ա] Պահուըտիլ ։

اكتناه իքթինահ [ա] Խորամուտ լինել [كنه էն] ։ — مراحم Խորագութ, մեծագութ ։

اكتواء իքթիվա [ա] Խարումն ։

اكثار իքսար [ա] Շատցնել [كثرت է

اكثر էքսէր [ա] Մեծագոյն մաս [كثير. كثرت էն] ։ في — الاوقات . ی — շատ անգամ ։

اكثريا էքսէրիյա [ա] Շատ անգամ, յաճախ ։

اكثريت էքսէրիյէթ* [ա] Մեծամասնութիւն ։ اوزره — մեծամասնամբ ։

اكدار էքտար* [ա] Վշտեր, փորձանքներ [եզ. كدر] ։

آكدرمق աքտըրմաք [թ] Ցիշեցնել ։

اكذوبه էուզուպէ* [ա] Սուտ [յգ. اكاذيب] ։

اكر էկէր [պ] Եթէ ։

اكر էյէր [թ] Թամբ ։

اكراء իքրա [ա] Վարձու տալ [كرا էն] ։

اكراد էքրատ* [ա] Քրդեր [եզ. كرد]

اكرام իքրամ [ա] 1. Պատուել, մեծարանք [كرم էն] 2. Ձեղչ. — ذوال շնորհատու ։

اكراميه իքրամիյէ* [ա] Պարգև ։

اكراه իքրահ [ա] 1. Զզուիլ, զզուանք [كراهت էն] 2. Բռնադատել ։

اكرتى էյրէթի [թ] 1. Առժամանակեայ 2. Անբուն, կեղծ ։

اكرجى էյէրճի [թ] Թամբագործ ։

اكرچه էկէրչէ [պ] 1. Թէպէտև 2. Եթէ ։

اكرلمك էյէրլէմէք [թ] Թամբել ։

اكرم էքրէմ [ա] Ազնուազնիւ, պատուական, առատաձեռն [յգ. اكارم] ։ سردار — ... ընդհանուր հրամանատար ։ — ياور աւագ թիկնապահ ։

آكرمق աքրմաք [թ] Պոռչտել, զռալ ։

اكرمك էյիրմէք [բ] Մանել ։

اكرى էգրէդ [ա] Աղնուական, յարգական ։

اكرى էյրի [բ] Ծուռ ։ ասաց. بوكرى — ծռւռումուռ ։

اكريلك էյրիլիք [բ] Ծռութիւն ։

اكيرمك էյիրմէք [բ] Մանել ։

اكساء իքսա [ա] Հագցնել [اكسوه է

اكسر էքսէր կամ իքսիր [բ] Գամ ։

اكسرلك իքսիրլիք [բ] Գամել ։

آكسز անօքսըզ
آكسزين անօքսըզին } [բ] Յանկարծ ։

اكسك էքսիք [բ] 1. Պակաս 2. Թերի 3. Պակասութիւն ։

اكسكلك էքսիքլիք [բ] 1. Պակասութիւն 2. Թերութիւն ։

اكسلمك էքսիլմէք [բ] Պակսիլ ։

اكسه էքսէ [բ] Ծոծրակ ։ ասաց. دن كيتمك — ետևէն երթալ ։

اكسير իքսիր [ա] 1. Ըստ աղբերական Հեղուկ մ'է որոյ Համար կ'ըսուի թէ, մետաղները ոսկիի կը փոխէ և ախտերն անմիջապէս կ'անՀետացնէ ։ կ'ըսուի նաև اكسير اعظم ։ 2. Տեսակ մը անուշահամ ըմպելիք է ։

اكسيك էքսիք [բ] Գ. اكسك ։

اكسيلمك էքսիլմէք [բ] Պակսիլ ։

اكشتمك էքշիթմէք [բ] Թթուեցնել — چهره‌يى խոժոռիլ ։

اكشى էքշի [բ] Թթու ։

اكشيمك էքշիմէք [բ] Թթուիլ ։

آقصرمق آكصرمق անըքսըրմագ [բ] ան'ս

اكك էնէք [բ] Դունչ ։

اكل էքլ [ա] Ուտել ։

آكل աքիլ [ա] Ուտող [اكل ا كل էն] ։

آكلاتمق անլաթմագ [բ] Հասկցնել ։

آكلاشلمق անլաշըլմագ [բ] Հասկցուիլ ։

آكلامق անլամագ [բ] Հասկնալ, իմանալ ։

اكلك էքլիք [բ] Գ. اكلمك ։

اكلك էյլիք [բ] Ծռիլ, Հակիլ ։

اكلنجه էյլէնճէ [բ] 1. Զբօսանք 2. խաղու կամ ծաղու առարկայ ։ لى — զբօսեցուցիչ ։

اكلندرمك էյլէնտիրմէք [բ] 1. բԶբօսնեցնել 2. կասեցնել ։

اكلنمك էյլէնմէք
اكلنلمك էյլէնիլմէք } [բ] 1. Զբօսնուլ 2. կասիլ, կանգ առնուլ ։

اكلو էնլու [բ] Լայն ։

اكلولتمك էնլուլէթմէք [բ] Լայնցնել ։

اكله էքլէ* [ա] Ուտողներ [էզ. آكل] ։

آكله աքլէ* [ա] Բժշ. Քաղցկեղ ։

اكلمك էքլէմէք [բ] Յօդել, աւելցնել ։

اكلى էքլի [բ] 1. Կարկատուն 2. էնլի. Լայն ։

اكليل իքլիլ [ա] Թագ, պսակ [յգ. اكاليل] ։ բժշ. ى — Թագաձև շիչերակ ։

اكليلتمك էնլիլէթմէք [բ] Լայնցնել ։

اكال իքմալ [ա] Ամբողջացնել, լրացնել [كال էն] ։

اكام էքամ* [ա] Ծաղկի պատեանք [էզ. كم] ։

آكمق անմագ [բ] Յիշել, յիշատակել ։

اكمك էքմէք [բ] 1. Հաց 2. Ճաշ, կերակուր ։

اكمك էքմէք [ի] Ցանել ։

اكمك էյմէք [ի] Ծռել ։ — باش խոնարհիլ, նուաստանալ ։

اكمكجى էքմէքճի [ի] Հացագործ ։

اكمل էքմէլ [ա] Աւելի կամ ամենակատարեալ [كامل էն] ։

اكمليت էքմէլիյէթ* [ա] Գերազանց կատարելութիւն ։

اكناف էքնաֆ* [ա] Կողմեր, շրջակայքը [եզ. كنف] ։

اكواب էքվապ* [ա] Կարասք [եզ. كوب] ։

اكوان էքվան* [ա] 1. Գոյացութիւնք [եզ. كون] 2. Տիեզերք ։

اكول էքիւլ [ա] Շատակեր [اكل է

اكه էյէ [ի] Խարտոց ։

اكهلك էյէլէմէք [ի] Խարտել ։

اكياس էքեաս* [ա] Քսակներ, տոպրակներ [եզ. كيسه] ։

اكيال էքեալ* [ա] Չափեր [եզ. كيل]

اكيداً էքիտէն [ա] 1. Վճռական կերպով 2. Երկրորդելով ։

اكيده էքիտէ* [ա] Խիստ վճռական ։

اكين էքին [ի] Ցան, ցանք ։

آكين աքին [պ] Լի, լեցուն ։

اكينجى էքինճի [ի] Հողագործ ։

ال էլ [ի] 1. Ձեռք 2. Ափ 3. Միջոց, միջնորդութիւն 4. Գործակցութիւն 5. Անգամ 6. Կոթ ։ ասաց. التندن — գաղտագողի. دن كلك — կարողանալ. دن چيقارمق — ծախել. ى صيق — ى پك — կծոտ, ժլատ. آتمق — բռնանալ. — چكمك քաշել. ويرمك — բաւել. ويرمك ه — ձեռնել ده — պատրաստ. ا ده — շահիլ, բռնել. دن تير — շուտով. اورمق — ձեռնարկել. ى — آغزينه يتشور բարեկեցիկ. ده او — մէկումը կամքէն կախեալ ըլալ ։

ال ալ [ա] Որոշիչ յօդ է ։

آل ալ [ա] 1. Ընտանիք, տոհմ, զարմ 2. [ի] Վարդագոյն 3. [պ] Նենգ, խաբէութիւն ։

الا ալա [ի] 1. Երկնագոյն 2. [ա] Աղէ՛ ։

آلا ալա [պ] Շաղախող ։

الا իլլա [ա] Այլ միայն, հապա. — و ապա թէ ոչ ։

آلاء ալա* [ա] Բարիքներ ։

آلابانده ալապանտա [իտ.] Վիժանք նախատանաց ։

آلات ալաթ* [ա] 1. Գործիներ [եզ. آلت] 2. Գործարանք (մարմնոյ)

آلاجه ալաճա [ի] 1. Պիսակաւոր 2. Երփներանգ ։

آلارغه ալարղա [իտ.] 1. Բացէն կ'կուր 2. Օ՛ն ի խոր ։

آلاف ալաֆ* [ա] 1. Հազարներ [եզ. الف] 2. Բազմ. Հազարաւորք ։

آلافرانغه ալաֆրանկա [իտ.] Ըստ եւրոպացւոց ։

آلام ալամ* [ա] Ցաւեր [եզ. الم] ։

الامان էլ աման, էման [ա] 1. Օգնութիւն 2. Թողութիւն ։

الآن էլան [ա] Այժմ, առկաւին ։

آلاويره ալավէրա [ի] Խառնակութիւն ։

الاهت իլահէթ* [ա] Աստուածու-թիւն ։

آلای ալայ [թ] 1. Խումբ 2. զին. Գունդ 3. Թափոր 4. Հանդէս ։

آلایش ալայիշ [պ] 1. Շաղախում 2. Շքեղութիւն, ցոյց ։

الباء իլպալ* [ա] Ուշիմք, հան-ճարեղք [եզ. لبيب] ։

الباب էլպապ* [ա] Մտքեր, ու-ղեր, խելքեր [եզ. لب լիւպպ] ։ տաճ. اولى ال — ուլիւլ էլպապ հանճարեղք ։

الباس իլպաս [ա] Հագցնել ։ [لباس էն] ։

البت էլպէթթ } [ա] Ի հարկէ,
البته էլպէթթէ* } Հարկաւ ։

البسه էլպիսէ* [ա] Զգեստք, հա-գուստք [եզ. لباس] ։

آلت ալթ [թ] 1. Տակ 2. Ստո-րին ։ տաճ. او — յաղթուիլ. اوست ا — տակն ու վրայ ը-նել ։

آلت ալէթ* [ա] 1. Գործի [յգ. آلات] 2. Գործարան ։

التباس իլթիպաս [ա] Շփոթու-թիւն, երկդիմութիւն [لباس է] ։

التجاء իլթիճա [ա] Ապաստանիլ ։

التجاكاه իլթիճագեահ [պ] Ապաստա-նարան ։

التحاق իլթիհագ [ա] Միանալ, յարիլ [لحوق էն] ։

التحام իլթիհամ [ա] Բժշ. Սպիա-ցում [لحم էն] ։

التزام իլթիզամ [ա] 1. Ստանձ-նել [لزوم էն] 2. Պաշտպա-նել 3. Վարձակալութիւն արոց ։ տաճ. بال — դիտ-մամբ, յատկապէս. جى — վարձակալ ։

التزاميه իլթիզամիյէ* [ա] 1. Վարձակալութեան վերաբեր-եալ 2. Քեր. Ըղձական ։

التصاق իլթիսագ [ա] Կցիլ, միա-ցում [لصوق էն] ։

التفات իլթիֆաթ [ա] 1. Քաղցր հայեացք մը նետել 2. Մե-ծարել 3. Ի Նկատ առնել 4. Դիմառնութիւն 5. Պատ-ուասիրութիւն ։ տաճ. لى — կամ جى — մեծարող, քաղցր ։

التقاء իլթիգա [ա] 1. Դէմ առ-դէմ գալ, բախում [لقاء էն] 2. Խառնուիլ ։

التقاط իլթիգաթ [ա] Ժողվել [لقطه էն] ։

التقام իլթիգամ [ա] Կլանել, լա-փել [لقمه էն] ։

التماس իլթիմաս [ա] 1. Խնդրել 2. Յանձնարարութիւն, խըն-դիրք [յգ. التماسات] ։

التماع իլթիմա՛ [ա] Շողալ [لمعان է] ։

آلتمش ալթմըշ [թ] Վաթսուն. տա-ճ. ر — վաթսունական. لق — վաթսուննոց. نجى — վաթսուներորդ ։

التمك էլթմէք [թ] Տանել տալ ։

آلتنجى ալթընճը [թ] Վեցերորդ ։

التواء իլթիվա [ա] 1. Ծալլուիլ, ծալք [յգ. التواات] 2. Քեր. Գալարում ։

آلتون ալթուն [թ] 1. Ոսկի 2. Ոսկի [դրամ] 3. Ոսկեղէն ։

التهاب էլթիհապ [ա] Փորփոքիլ [لهب էն] 2. Փորփոքում [յգ. [التهابات] ։

الق էլթի [թ] Ներ ։

آلق ալթը [թ] Վեց ։

التيام էլթիեամ [ա] Բուժիլ ։

التيامپذير էլթիեամփեզիր [պ] Բուժած ։ ا — բուժել. او — բուժիլ ։

آلتيشر ալթըշար [թ] Վեցական ։

التيلق ալթըլըգ [թ] Վեցնոց ։

الجاء էլճա [ա] 1. Ստիպել 2. Ստիպում, բռնադատութիւն [յգ. [الجاآت] ։

الجائى էլճաի [ա] Ծնրադրող ։ — على ركبتيه Հերքիլ ։

الجام էլճամ [ա] Սանձ դնել ։

آلچالمق ալչալմագ [թ] Ցածնալ ։

آلچق ալչագ [թ] 1. Ցած, կարճ 2. Վատոգի ։ كوكلو — Խոնարհամիտ ։

آلچقلانمق ալչագլանմագ [թ] Ստորնանալ, ցածնալ ։

آلچى ալչը [թ] Գաճ ։

آلچيلامق ալչըլամագ [թ] Գաճով ծեփել ։

الحاج էլհաճ [ա] Մահտեսի ։

الحاح էլհահ [ա] Տաղտուկ պատճառել, թախանձանք ։

الحاد էլհատ [ա] 1. Հերետիկոսութիւն [لحد էն] 2. Անաստուածութիւն ։

الحاصل էլհասըլ [ա] Ի մի բան, վերջապէս ։

الحاظ էլհազ* [ա] Կողմնակի հայեացք [եզ. لحظ] ։

الحاق էլհագ [ա] Միացնել, միացում [لحوق էն] ։

الحالةهذه էլհալէթիւ հազիհի* [ա] Այժմ, դեռ ։

الحان էլհան* [ա] Ձայներ, եղանակներ [եզ. لحن] ։

الحذر էլհազէր [ա] Զգոյշ ։

الحق էլհագգ [ա] Ճշմարտիւ ։

الحكم لله էլհուքմու լիլլահ [ա] Կամք Տեառն է ։

الحمد لله էլհամտու լիլլահ [ա] Գոհութիւն Աստուծոյ ։

الخ էլխ Մինչ ց'վերջ, եայլն [կրճատեալ الى اخره էլա ախիրիհի արտայուածէն] ։

الداعى էտտաի [ա] Ես աղօթող ։

آلداتمق ալտաթմագ [թ] Խաբել ։

آلدانمق ալտանմագ [թ] Խաբուիլ ։

آلدرمامق ալտըրմամագ [թ] Չիմանալ, չի հասկնալ կամ չի տեսնել ձեւացնել ։

آلدرمق ալտըրմագ [թ] Առնել տալ ։

الديون էլտիեուն [թ] Ձեռնոց ։

الذ էլեզզ [ա] Աւելի կամ ամենա-համեղ [لذيذ էն] ։

الزام իլզամ [ա] 1. Փաստիւք լռեցնել [لزوم էն] 2. Յանձնել 3. Կառավարութեան հասոյթ մը վարձու տալը ։

الزم էլզէմ [ա] Պիտանեգոյն կամ ամենապիտանի [لزوم . لازم է] ։

الزميت էլզէմիյէթ* [ա] Խիստ պիտանութիւն ։

آلستا ալըսթա [իտա.] Պատրաստ ։

السنه էլսինէ* [ա] Լեզուներ [եզ. لسان] ։

السيد էսսէյյիտ [ա] Մահմետական սերունդ ։

آلش ալըշ [թ] Առումն ։ ալըշ. ويرش — առեւտուր ։

آلشدرمق ալըշդըրմագ [թ] 1. Սովորեցնել 2. Ընտելացընել 3. Վարժեցնել ։

آلشمق ալըշմագ [թ] 1. Սովորիլ 2. Ընտելանալ ։

الصاق իլսագ [ա] Կցել, միացընել [لصوق էն] ։

الطاف էլթաֆ* [ա] Շնորհներ [եզ. لطف] ։

الطف էլթաֆ [ա] Ամենահաճոյ, քաղցր [لطيف էն] ։

العياذبالله էլ'իյազու պիլլահ [ա] Աստուած մի արասցէ ։

الغاء իլղա [ա] Ջնջել [لغو էն] ։

الغاز էլղազ* [ա] Հանելուկներ [եզ. لغز] ։

الف էլֆ [ա] Հազար [յգ. آلاف . الوف] ։

الف էլիֆ [ա] Առաջին տառ օսմաներէն այբուբենի ։

الفاظ էլֆազ* [ա] Բառեր [եզ. لفظ] ։

الفبا էլիֆպա* [ա] Այբուբեն ։

الفت իւլֆէթ* [ա] 1. Ընտանութիւն, յարաբերութիւն 2. Վարժութիւն, սովորութիւն ։

الفتكرى իւլֆէթքեարի [պ] Ընտանութիւն ։

آلفته ալուֆթէ [պ] 1. Սիրահարեալ [յգ. آلفتكان] 2. Բող ։

آلق ալըգ [թ] Ապուշ ։

القاء իլգա [ա] 1. Նետել 2. Թելադրութիւն [յգ. القآت] ։

القاب էլգաբ* [ա] 1. Մականուններ [եզ. لقب] 2. Պատուանուններ, մակդիր ։

القاح իլգահ [ա] Արգասաւորութիւն ։

آلقش ալգըշ [թ] Ծափահարութիւն ։

آلقشلامق ալգըշլամագ [թ] Ծափահարել ։

القصه էլգըսսա* [ա] Ի մի բան ։

الك էլէք [թ] Մաղ ։

الكا իւլքեա [թ] Երկիր (Տէրութեան) [ադր. Եօլքէ] ։

الكتريق էլէքթրիք [ֆ] Ելեքտրականութիւն ։ ى — ելեքտրական . يت — ելեքտրացումն ։

الكلمك էլէքլէմէք [թ] Մաղել ։

الكم صاغه էլէքէմ սաղմա [թ] Ծիածան ։

آلكونه ալքիւնէ [պ] Արնագոյն ։

آللاق ալլագ [թ] Խառնակ ։

اللشمك էլլէշմէք [թ] 1. Ձեռք ձեռքի տալ 2. Կռուփել ։

اللمك էլլէմէք [թ] Ձեռք դպցընել, շօշափել ։

اللمه էլլէմէ [թ] Ձեռքով դատուած ածուխ ։

اللنجى էլլինճի [թ] Յիսուներորդ.

الله ալլահ [ա] Աստուած ։

اللى էլլի [թ] Յիսուն ։

الم էլէմ [ա] Ցաւ, վիշտ [յգ. آلام] ։

آلم ալըմ [թ] 1. Առումն 2. Ընդունակութիւն, կարողու-

الواح էլվահ* [ա] Տախտակներ [եզ. لوح] ։

الوان էլվան* [ա] 1. Գոյներ [եզ. لون] 2. Երփներանգ ։

آلود ալուտ [գ] Շաղախեալ, պիղծ ։

آلودكى ալուտէկի [գ] Շաղախում, պղծութիւն ։

آلوده ալուտէ [գ] Շաղախեալ, պիղծ ։ دامن — մեղաւոր ։

الوف էլուֆ* [ա] 1. Հազարք [եզ. الف] 2. Հազարաւորք ։

الوهيت էլուհիյէթ* [ա] Աստուածութիւն ։

الورشلى էլվէրիշլի [թ] Բաւական, յարմար ։

الويرمك էլվէրմէք [թ] 1. Բաւել, 2. Յարմարիլ ։

الويه էլվիյէ* [ա] 1. Դրօշներ [եզ. لواء] 2. Գաւառակներ ։

الله ալլահ [ա] 1. Աստուած 2. Ճշմարիտ Աստուած, դիք [ձգ. آلهه] 3. Պաշտելի ։

الهام իլհամ [ա] Ներշնչութիւն, Աստուածեղէն յայտնութիւն [ձգ. الهامات] ։

آلهجقلو ալաճըքլը [թ] Պահանջատէր ։

المك / ملك } էլէմէք [թ] Մաղել ։

آلهه ալիհէ* [ա] Աստուածք [եզ. اله] ։

الهه իլահէ* [ա] Աստուածուհի ։

الهى իլահի [ա] 1. Աստուածային 2. Ած. իմ 3. Օրհներգ ։

الهيات իլահիյաթ* [ա] 1. Աստ-

թիւն ։ ոստց. لو — ընդունակ ماتم — սուգաւոր ։

الما էլմա [թ] Խնձոր ։ ոստց. يرـــسى գետնախնձոր — شرابى խնձորօղի .

الماجق էլմաճըք [թ] 1. Խնձորիկ 2. Երանքի ոսկեր գլուխը ։

الماس էլմաս [թ] Ադամանդ ։ — پاره ադամանդի կտոր ։

الماستراش էլմասթըրաշ [գ] Ադամանդի կտրելու յատուկ ադամանդ-եայ գործի ։

الماسيه էլմասիյէ [թ] Տեսակ մը Քաղցրաւենի ։

الماع էլմա՛ [ա] Փայլեցնել [لمعان է]

آلمانيا ալմանիա [թ] Գերմանիա ։

المزده էլմըժտէ [գ] Վշտահար [ձգ. المزدكان] ։

المعى էլմա՛ի [ա] Արամիտ ։

آلمق ալմագ [թ] 1. Առնել 2. Գնել 3. Տիրել 4. Ընդունիլ ։

ոստց. — اوستنه ստանձնել . آلش — բռնկիլ . — يورك ողոքել . — يول ճամբայ ընել . — ذوقه — ծաղրել . — كوز շլացընել ։

المناك էլէմնաք [գ] Վշտահար ։

المه էլէմէ [թ] Մաղուած ։

الميه էլէմիյէ [թ] Վիլակ ։

آلن ալըն [թ] 1. Ճակատ 2. Յառաջակողմ . [ռմկ. անն] ։ ոստց. آچيق ى — անարատ يازيسى — ճակատագիր ։

آلنمق ալընմագ [թ] 1. Առնուիլ 2. Զգածուիլ ։

آلو ալէվ [թ] Բոց ։

ուածաբանական նիւթեր 2. Օրհներգներ ։

الهيت էլհէյէթ* [ա] Աստուածութիւն ։

الهيون էլհէյիյուն [ա] Աստուածաբանք ։

الهيه էլհէյիյէ* [ա] Աստուածային ։

الى իլա [ա] Մինչ, ց, դէպ ի ։ ալան. الان — մինչեւ ցայսօր ։ اخره — իլա ախըրիհի մինչ ցը վերջ. المركز — համակեդրոն ։

الياف էլյաֆ* [ա] Նուրբ թելք մարմնոյ, ներարդք ։

اليتين էլիէթէյն* [ա] Երաստանք [եզ. اليه] ։

آليشق ալըշըգ [թ] 1. Սովորած 2. Վարժ 3. Ընտանի ։

آليشمق ալըշմագ [թ] տ. آلشمق ։

اليف էլիֆ [ա] 1. Սովորող, սովորած [الفت էն] 2. Ընտանի, ընկերական ։

اليق էլյագ [ա] Աւելի կամ ամենա-արժանի, յարմար [لايق էն] ։

آليق ալըգ [թ] Ապուշ ։

آليقومق ալըգօյմագ [թ] Վար դնել ։

اليم էլիմ [ա] Ցաւագին, տաժանելի [էգ. اليه] ։

اليوم էլ եէվմ [ա] Այսօր, այժմ ։

آليورمك ալըվէրմէք [թ] 1. Փութանակի առնել, դնել 2. Առնել, դնել տալ ։

اليه էլիէ* [ա] Գաւակ, երաստան [յգ. اليات] ։

آليه ալիյէ* [ա] 1. Գործական [آلت էն] 2. Գործիական ։ — علوم հիմնական գիտութիւնք ։

آم ամ [թ] Յուշոյ ։

ام էումմ* [ա] Մայր [յգ. امهات] ։

اما էմմա կամ ամմա [ա] Բայց, սակայն ։ ایتدك ها — մի թէ՞ ։

اماته էմաթէ* [ա] Մեռցնել [موت էն] ։

اماثل էմասիլ* [ա] Խիստ նշանաւորք [եզ. امثل] ։

آماج ամաճ [թ] Նշաւակ ։

اماجد էմաճիտ* [ա] Ամենափառաւոր անձինք [եզ. امجد] ։

آمادكى ամադէկի [պ] Պատրաստականութիւն ։

آماده ամադէ [պ] Պատրաստ ։

امار էմմար [ա] Միշտ հրամայող, իշխող [امر էն] ։ ه — نفس կիրք ։

امارات էմարաթ* [ա] Նշաններ ։

امارت էմարէթ* [ա] Իշխանութիւն ։

اماره էմարէ* [ա] 1. Նշան, նշանակ [յգ. امارات] 2. Ախտանշան ։

اماكن էմաքին* [ա] Վայրեր, բնակարաններ [եզ. مكان] ։

آمال ամալ* [ա] Յոյսեր, փափաքներ, բաղձանքներ [եզ. امل] ։

آمالپرست ամալփէրէսթ [պ] Փառասէր [յգ. ان —] ։ ى — փառասիրական ։

اماله էմալէ* [ա] 1. Հակել, ծռել [ميل էն] 2. քեր. Ձայնաւորը փոքր ինչ երկարել ։

امام իմամ [ա] 1. Գլուխ հոգեւոր [յգ. ائمه] 2. Երէց ։

امامت իմամէթ* [ա] Իմամութիւն ։

امامه իմամէ* [ա] Ծխափողի եւ համրիչի գլուխ ։

امان էման [ա] 1. Ապահովութիւն 2. Խնայումն, թողութիւն ։

الله — ف Աստուած պահէ զձեզ ։

امانخواه էմանխահ [պ] Թողութիւն հայցող ։

آمان աման[թուրք.] 1. Ո՛հ, օգնութիւն 2. Աղաչե՛մ, գթութիւն 3. Զգո՛յշ ։

امانات էմանաթ* [ա] Աւանդներ ։

امانت էմանէթ* [ա] 1. Աւանդ [յգ. امانات] 2. Տեւչութիւն 3. Ապահովութիւն, հաւատարմութիւն ։ ասաց. — الله اولك Մնաք խաղաղութեամբ ։

امانةً էմանէթէն* [ա] 1. Իբր աւանդ 2. պոլ. Ուղղակի կառավարութեան ձեռօք ։

امانجی էմանէթճի [թ] } Աւանդատու, աւանդապահ ։
امانتدار էմանէթտար [պ] }

امانی էմանի* [ա] Բաղձանքներ, յոյսեր [եզ. امنیه] ։

امت ումմէթ* [ա] Միաբրօն ազգ, ժողովուրդ [յգ. امم] ։ ասաց. اجابت — հաւատացեալ ժողովուրդ. دعوت — դեռ հաւատքի չեկած ժողովուրդ ։

امتثال իմթիսալ [ա] Համակերպիլ՝ հնազանդիլ [مثل էն] ։

امتحان իմթիհան [ա] 1. Հարցաքննել, փորձել [محنت էն] 2. Փորձ, հարցաքննութիւն [յգ. امتحانات] ։ ասաց. اولمق — կամ کچورمك — քննութիւն տալ ։

امتداد իմթիտատ [ա] 1. Երկարիլ [مد էն] 2. Տեւել 3. Ձգտում ։

امتزاج իմթիզաճ [ա] 1. Խառնութիւն [مزج էն] 2. Ցարմարիլ 3. Միաբանութիւն ։ ասաց. آب وهوا ايله — ا կլիմային յարմարիլ . لو — միաբան, յարմար, հաշտ ։

امتصاص իմթիսաս [ա] Ծծել [مص է։

امتعه իմթիա* [ա] Վաճառքներ [եզ. متاع] ։

امتلاء իմթիլա [ա] 1. Լեցուիլ 2. բժշ. Խցումն ։

امتناع իմթինա՛ [ա] 1, Ետ կենալ, ինքզինքը արգելուլ [منع էն] 2. Մերժում, մերժել ։

امتنان իմթինա՛ն [ա] 1. Բարիք մը մարդուն երեսին զարնել [منت էն] 2. Յանդիմանութիւն բարեաց ։ — ى բարիքները երեսի չի զարնող ։

امتیاز իմթիյազ]ա] Զատուիլ 2. Առանձնաշնորհում [յգ. امتیازات] 2. Ականաւորութիւն ։

امتیاع իմթիյա՛ [ա] Հեղուկի փոխուիլ ։ [مایع էն]

امثال էմսալ* [ա] 1. Նմանք [եզ. مثل] 2. Օրինակք 3. Թուաբ. Բազմապատիկք 4. Առակք ։ ասաց. — ضروب առածք. سز — կամ يوق ى — աննման, նախընթաց չունեցող ։

امثله էմսիլէ* [ա] 1. Օրինակք [եզ. مثال] 2. քեր. Խոնարհման ձեւեր ։

امجاد էմճատ*[ա] Փառաւորք, փառաւորած անձինք [եզ. مجید] ։

امجد էմճէտ [ա] Ամենափառաւոր [مجید էն] [յգ. اماجد] ։

اجك } اجيك էճէք } [ի] Աղի :

احماء իհմա [ա] Ջնջել, եղծանել [محو էն] :

امد էմատ [ա] 1. Վերջ 2. Միջոց, Հեռաւորութիւն :

آمد ամատ [պ] Գալ, գալուստ : و رفت — կամ شد — երթեւեկ . — نی — ներածութեան մուտք :

امداد իմտատ [ա] 1. Օգնել, օգնութիւն [مدد էն] 2. յգն. Օգնական զօրք :

آمدجى ամէտճի [ի] Կայսերական պալատան կամ մեծ եպարքոսի ուղղեալ թղթակցութիւնքն առաջող պաշտօնեայ :

امدرمك էմտիրմէք [ի] Ծիծ տալ :

آمد شد ամէտշիւտ [պ] Երթեւեկութիւն :

آمده ամէտէ [պ] Եկած :

آمدى ամէտի [պ] ա.ե.ս آمدجى :

امدى էմտի [ի] Ա՛րդ., ուրեմն :

امر էմաարա [ա] Ամենագէտն :

امر էմր [ա] 1. Հրաման, Հրամայել [յգ. اوامر] 2. Խնդիր, գործ [յգ. امور] قولى — առաքագրել :

آمر ամիր [ա] Հրամայող, պետ, գլուխ [امر էն] :

امراء ումէրա* [ա] 1. Իշխանք [եզ. امير] 2. յգն. Մեծ ազգք :

امرار իմրար [ա] Անցնել [مرور էն] :

امراض էմրազ*[ա] Ախտեր [եզ. مرض] :

آمرانه ամիրանէ[պ] Հրամայողական :

امرد էմրէտ [ա] Անմօրուս :

آمرزش ամուրզիշ[պ] Ներողութիւն :

آمرزكار ամուրզիքեար [պ] Ներող, ներողամիտ :

امرنامه էմրնամէ [պ] Հրամանագիր : սադր. سامى — եպարքոսական հրամանագիր :

امرندرمك էմրէնտիրմէք [ի] Ցանկացնել, Հրացնել, ըղձանձացնել :

امرنمك էմրէնմէք [ի] Ցանկանալ, ըղձանձանալ :

امرود էմրուտ [պ] Տանձ [ալբա. արմուտ] :

آمريقا ամէրիքա [ի] Ամերիկա :

آمريقان ամէրիքան [ի] Տեսակ մը պարզ կտաւ :

امزجه էմզիճէ* [ա] Խառնուածք [եզ. مزاج] :

امزرمك էմզիրմէք [ի] Ծիծ տալ, ծծել տալ :

امزغانمق էմզղանմաք [ի] Ներհել :

امزك } امزيك էմզիք } [ի] Պտուղ ստնքի 2. Ծծակ 3. կտուց շունիճի . لو — ծծակաւոր :

امزيك էմզիմէք [ի] Ծծել :

امس էմս [ա] Երեկ :

امساك իմսաք [ա] 1. Ինքզինքը բռնել, հեռի կենալ [مسك էն] 2. Ծոմ 3. Պահք 4. ժլատութիւն :

امشاء իմշա [ա] Քալեցնել [مشى էն] :

امشمك էմիշմէք [ի] 1. Զիրար ծծել 2. Խանդով ծծել :

امصار էմսար* [ա] Մեծ քաղաքներ

امصاص իմսաս [ա] Ծծել տալ [مص էն] :

امضاء իմզա [ա] Ստորագրել, ստորագրութիւն ։

امضالامق / امضالمق իմզալամագ [թ] Ստորագրել տալ ։

امضالمق իմզալամագ [թ] Ստորագրել ։

امطار իմթար* [ա] Անձրեւք [եզ. مطر] ։

امعاء իմա՛ա* [ա] Աղիքներ [եզ. معی մի՛ա] ։

امعان իմ՛ան [ա] 1. Հետեւն տանել 2. Ուշադրութիւն ։ ——. نظر ا — ուշադրութեամբ նայել ։

امك իմէք [թ] Աշխատանք, ջանք ։

امكان իմքեան [ա] Կարելիութիւն ։ على قدر ال ——. որչափ որ կարելի է. ی یوق — կամ — سز — անկարելի ։

امكدار իմէքտար [թ] Վաստակաւոր ։

امكنه իմքինէ* [ա] Տեղեր [եզ. مكان] ։

امل էմէլ [ա] 1. Յոյս [յգ. آمال] 2. Փափագ, իղձ, տենչ ։

املاء իմլա [ա] 1. Լեցնել 2. Ուղղագրութիւն 3. Զրուցագրութիւն 4. Գրել ։

املاح էմլահ* [ա] Աղեր [եզ. ملح] ։

املاك* էմլաք [ա] Կալուածք [եզ. ملك] ։

املال իմլալ [ա] Ձանձրացնել [ملالت էն] ։

املح էմլահ [ա] Ամենագեղեցիկ [مليح էն] ։

امم ումէմ* [ա] Ազգք, ժողովուրդք [եզ. امت] ։

امك իմմէք [թ] Ծծել ։

امن էմն [ա] Ապահովութիւն ։

آمنا ամէննա [ա] 1. Հաւատացինք 2. Այո՛, այդպէս է իրաւացի է ։

آمن ամին [ա] Ապահով ։ — وسالم անվտանգ, ողջ առողջ ։

امناء ումէնա* [ա] Տեսուչք, Հսկողք [եզ. امين] ։

امنيت էմնիյէթ* [ա] Ապահովութիւն 2. Վստահութիւն ։ — لى ապահով. — سزلك — անվտանգութիւն ։

امنيتبخش էմնիյէթբախշ [պ] Ապահովիչ ։

امنيه ումնիյէ* [ա] Բաղձանք, յոյս [յգ. امانى] ։

اموات էմվաթ* [ա] Մեռեալք [եզ. ميت] ։

امواج էմվաճ* [ա] Ալիքներ [եզ. موج] ։

اموال էմվալ [ա] Ստացուածք, ինչքեր [եզ. مال] ։

امواه էմվահ* [ա] Ջուրեր [եզ. ماء] ։

امور ումուր* [ա] Գործեր, խնդիրներ [եզ. امر] ։ ديده — آشنا — փորձառու ։

آموز ամուզ [պ] Սովրող ։

آموزكار ամուզքեար [պ] Ուսուցիչ ։

امومت ումումէթ* [ա] Մայրութիւն ։

امهات ումմէհաթ* [ա] Մայրեր [եզ. ام] ։

امهال իմհալ [ա] Պայմանաժամ տալ, յետաձգել [مهلت էն] ։

امى ումմի [ա] Անուսում, կարդալ գրել չգիտցող ։

اميال էմեալ* [ա] 1. Մղոններ [եզ. ميل] 2. Վիրաբուժական ասեղք ։

آمینه ամինէ [պ] խառնուած ։

امید էումիտ [պ] Յոյս ։ ا — ی او․ յուսալ․ بروني — Բարեյուսոյ գլուխ ․

امیدبخش էումիտպախշ [պ] Յուսատու ։

امیدوار էումիտվար [պ] Յուսալից ։

امیر էմիր [ա] 1. Պետ, Հրամանատար [امارت էն] [յգ. امرا] [Համառօտեալն է միր] 2. Իշխան 3. Մուհամմէտէ սերեալ։ ասաց. المؤمنین — գլուխ հաւատացելոց որ է խալիֆան ։

آمیرال ամիրալ [ա] Ծովակալ [աղաւ․ امیر الماء էմիր իւլ մա ծովու իշխան բառերէն] ։

امیریه էմիրիյյէ* [ա] Պետական, արքունական ։

آمیز ամիզ [պ] խառնող, խառն ։

آمیزش ամիզիշ [պ] 1. Խառնութիւն 2. Միաւորութիւն 3. Մերձաւորութիւն։ ասաց. حسن — լաւ կենակցութիւն ։

امین էմին [ա] 1. Ապահով, վստահ [امانت، امن էն] 2. Տեսուչ, վարիչ, հսկող [յգ. امنا]։ ասաց. الای ی — մաքսատարար գնդի․ بلوك ی — հաշուակալ տանտապետ զումարտակի․ شهر ی — քաղաքապետ — روح ال ی — Գաբրիէլ հրեշտակապետ․ فتوی ی — օրինական վճռոց քննիչ ։

آمین ամին [ա] Ամէն ։ ասաց. دیك — بر شیشه հաւանիլ, ուղիղ դատել․ خوان او — ամէն ըսել ։

ان էն [թ] Լայնք ։

آن ան [ա] 1. Ժամանակ, ժամ 2. Վայրկեան ։

آن ան [պ] 1. Հիացմանչ գեղեցկութիւն 2. Այն ։

آنافآناً անիֆիանին [ա] } ժամէ ժամ։
آن بآن անպեան [պ] }

آنا անա [թ] 1. Մայր 2. Գըլխաւոր ։ ասաց. سود — քաղցրահամ․ قاین — զոքանչ․ مریم — Մայր Աստուածածին․ بیوك — մամ․ بابا كوفی — օր աղէտից, անիշխանութիւն․ دكز — سی յուշկապարիկ ։

اما էնա [ա] Աման [յգ. اوانی] ։

انائی էնաիյ [ա] Անձնախնդիր, ինքնահաւան, եսական ։

انائیت էնանիյյէթ* [ա] Ինքնահաւանութիւն, եսութիւն ։

انابت էնապէթ* [ա] Զղջում ։

اناث էնաս* [ա] 1. Էգեր [եզ. انثی] 2. Կանայք, աղջկունք ։

آناج անաճ [թ] Անհեթեթ, խոշոր, վիթխարի ։

آناجغم անաճըղըմ [թ] Մայրիկ, սիրելի մայր ։

اناجیل էնաճիլ* [ա] Աւետարանք [եզ. انجیل] ։

آناختار անախթար [թ] Բանալի ։

انار էնար [պ] Նուռ ։

اناره էնարէ* [ա] Լուսաւորել [نور էն] ։

آناطولی անատօլու Փոքր Ասիա ։

آنافور անաֆօր [յու.] Դարձուածք ջրոյ, յորձանք ։

آنالق անալըք [թ] 1. Մայրութիւն, 2. Հոգեմայր ։

اناله էնալէ* [ա] Արժանացնել [نیلان էն] ։

انام էնամ [ա] Մարդիկ ։

انامل էնամիլ* [ա] Մատանց ծայրեր ։ [եզ. انمله] ։

انامه էնամէ* [ա] Քնացնել [نوم է] ։

انانیت էնանիյէթ* [ա] Եսութիւն ։

انباء էնպա [ա] Լուր տալ [نبا է] ։

انبات էնպաթ [ա] 1. Բուսցնել [نبات էն] 2. Հիւթեղութիւն ։

انبار ամպար [պ] 1. Ամբարանոց 2. Լցարան նաւու ։ جی — Համբարապետ ։

انباز էմպազ [պ] Ընկեր ։ — بی անընկեր ։

انبان էմպան [պ] Պայուսակ ։

انباه էնպահ [ա] Եզ. Խթան ։

انبساط էնպիսաթ [ա] 1. Տարածուիլ [بسط էն] 2. Զուարթութիւն 3. փիլ. Ընդարձակուիլ ։

انبعاث էնպի'աս [ա] Ցատքէ գալ

انبوبه էնպուպէ* [ա] 1. Եղէգնիկ [ﺟﻰ. انابیب] 2. Խողովակ ։

انبوه էնպուհ [պ] 1. Բազմամբոխ 2. Բազմութիւն, ամբոխ ։

انبهار էնպիհար [ա] Եզ. Հեւք ։

انبیاء էնպիյա* [ա] Մարգարէներ [եզ. نبی] ։

انبیق էնպիգ [ա] Թորան ։ دن — چکمك թորել ։

انتاج էնթաճ [ա] Արտադրել [نتیجه էն] ։

انتاری էնթարի [թ] Արխալուխան պարեգօտ ։

انتاش էնթաշ [ա] Ծլում ։

انتباج էնթիպաճ [ա] Այտումն ։

انتباه էնթիպահ [ա] 1. Արթնութիւն, աչալրջութիւն 2. Արծարծում ։

انتتاح էնթիթահ [ա] Բժշ. Փքունութիւն ։

انتحار էնթիհար [ա] Անձնասպանութիւն [نحر էն] ։

انتحال էնթիհալ [ա] Բանագողութիւն ։

انتخاب էնթիխապ [ա] 1. Ընտրել, ընտրութիւն [ﺟﻰ. انتخابات] [نخبه էն] 2. Կեղեւանքը զատել ։

انتریقه էնթրիգա [ֆրանս.] Մեքենայութիւն ։

انتزاع էնթիզա' [ա] Խլում, տեղափոխութիւն [نزع էն] ։

انتساب էնթիսապ [ա] 1. Պատկանիլ [نسب . نسبت էն] ։ 2. Ականաւոր անձի մը հետ յարաբերութիւն ունենալ ։

انتساج էնթիսաճ [ա] Հիւսք [نسج] ։

انتساق էնթիսագ [ա] Դասաւորում [نسق էն] ։

انتشاء էնթիշա [ա] Աճում [نشو է]

انتشار էնթիշար [ա] 1. Տարածուիլ [نشر էն] 2. Ծաւալում, սփռում 3. Հրատարակութիւն ։

انتشاق էնթիշագ [ա] Եզ. Քթէն վեր քաշել ։

انتصاب էնթիսապ [ա] 1. Կանգնիլ [نصب էն] 2. Կեցուածք ։ — ی تنفس ուղղաշնչութիւն ։

انتصار ինթիսար [ա] 1. Օգնութիւն տալ [نصرت էն] 2. Ինքնօգնութիւն ։

انتضاج ինթիզաճ [ա] Եփիլ, հասունութիւն [نضج էն] ։

انتظار ինթիզար [ա] 1. Սպասել, սպասում [نظر էն] 2. ոգ. Անձկել ։

انتظام ինթիզամ [ա] 1. Կարգաւորութիւն, կարգ, կանոնաւորութիւն [نظام էն] 2. Բժշ. Ներդաշնակութիւն 3. Հիւսք

انتعاش ինթիաշ [ա] Դիւրակեցութիւն 2. Ապրիլ ։

انتعاظ ինթիաղ [ա] Կանգնում ։

انتفا ինթիֆա [ա] Պակասութիւն, չգոյութիւն [نفى էն] ։

انتفاخ ինթիֆախ [ա] Փչուիլ, այտում [نفخ էն] ։

انتفاع ինթիֆա՝ [ա] Օգուտ քաղել [نفع էն] ։

انتقاد ինթիգատ [ա] Քննադատութիւն [յգ. انتقادات] [نقد է]

انتقال ինթիգալ [ա] 1. Փոխադրուիլ, փոխադրութիւն 2. Փոխանցում ։ دار بقا — առ Աստուած փոխիլ. — سريع ال դիւրաւ հաղորդ ։

انتقام ինթիգամ [ա] Վրէժ [نقمت էն] ։

انتقامجو ինթիգամճու [պ] Վրէժխնդիր ։ يانه — վրէժխնդրական ։

انتما ինթիմա [ա] Պատկանիլ ։

انتکاس ինթիքեաս [ա] Դարձում [نکس էն] ։

انتهاء ինթիհա [ա] Վերջաւորութիւն, վերջ [نهايت էն] ։ بولمق — վերջանալ ։

انتهائى ինթիհայի [ա] Վերջին, ծայրական ։

انتهاپذير ինթիհափէզիր [պ] Վերջացած ։ او — վերջանալ ։

انتهاذ ինթիհազ [ա] Բռնել ։

انتهى ինթիհա [ա] Վերջացաւ, վերջ ։

اتى ինթի [թ] Ոչինչ ։ شيلر پفق — անօգուտ բաներ ։

آنتيقه անթիգա [իտա.] Հնութիւն ։

انثقاب ինսիգապ [ա] Ծակուիլ, ծակիլ [ثقب էն] ։

انثناء ինսինա [ա] Ցեռս կրկնում ։

انثى ունսա* [ա] Էգ. [յգ. اناث] ։

انجاز ինճազ [ա] Կատարել [խոստում] ։

انجام էնճամ [պ] Վախճան ։ — كار վերջապէս ։

انجام ինճամ [ա] Իսկս. Ծլում ։

انجذاب ինճիզապ [ա] 1. Քարշում, ձգում, գրաւում [جذب էն] 2. Ցանկութիւն ։

انجرار ինճիրար [ա] Քաշուիլ [جر էն] ։

آنجق անճագ [թ] 1. Միմիայն 2. Հազիւ 3. Սակայն ։

انجلاء ինճիլա [ա] Ցոլուիլ, փայլիլ [جلا էն] ։

آنجلين անճըլըյըն [թ] Այնպէս ։

انجم էնճիւմ* [ա] Աստղեր [եզ. نجم] ։

انجماد ինճիմատ [ա] Սառիլ [جمود էն] 2. Պնդիլ ։

انجمن ինճիւմէն [պ] Ժողով ։ دانش — գիտական կաճառ ։

انجو ինճու [թ] Մարգարիտ ։

انجیر ինճիր [պ] Թուզ ։

انجیل ինճիլ [ա] Աւետարան ։

انحاء ինհա՛ [ա] Կողմեր [Եզ. نحو] ։

انحداب ինհիտապ [ա] Կուզ ըլլալ ։

انحراف ինհիրաֆ [ա] 1. Ծռիլ, հակիլ [حرف էն] 2. Խոտորիլ 3. Հակում ։ مزاج — տկարութիւն ։

انحصار ինհիսար [ա] 1. Սահմանափակում [حصر էն] 2. Մենավաճառութիւն ։

انحطاط ինհիթաթ [ա] 1. Իջնել [حط էն] 2. Խոնարհում, նուաղում, անկում ։

انحلال ինհիլալ [ա] 1. Լուծում [حل էն] 2. Քակում ։

انحماض ինհիմազ [ա] Թթուութիւն [حموضت] ։

انحناء ինհինա [ա] Ծռիլ ։

آنختار անախթար [յուն] Բանալի ։

انخشاش ինխիշաշ [ա] Խշտուք ։

انخناق ինխինագ [ա] Խեղդուում [خنق էն] ։

آند անտ [թ] Երդում ։ աստ. ایچمك — երդնուլ ․ ویرمك — երդմնեցնել ։

انداخت էնտախտ [պ] Ձիգ ։ ا — նետել, արձակել ։

انداخته էնտախթէ [պ] Նետած, նետուած, արձակած ։

انداد էնտատ* [ա] Նմաններ ։

انداز էնտազ [պ] Նետող, արձակող ։

اندازه էնտազէ [պ] 1. Չափ 2. Կանգուն ։

اندازه‌لمك էնտազէլէմէք [թ] Չափել, խոկալ ։

اندام էնտամ [պ] 1. Անդամ մարմնոյ 2. Հասակ (այլ) մարմին 3. Եղանակ 4. Համաչափութիւն ։ աստ. سز — անձեւ ․ لو — ․ — كل բարեձեւ, վայելուչ ․ آینه‌سی — մեծ հայելի ։

اند بند էնտ պէնտ [թ] Ապշած, ալլալած ։

اندر էնտէր [ա] Աւելի կամ խիստ հազուագիւտ [نادر էն] ։

اندر էնտէր [պ] Ի. մէջ قات — قات կրկնակի ։

اندراج էնտիրաճ [ա] Մտցուիլ [درج էն] ։

اندراس էնտիրաս [ա] 1. Անհետ լինելն 2. Հիմնայատակ կործանում ։

اندرون էնտէրուն [պ] 1. Ներքնակողմ 2. Կանանոց կայսեր ։ همایون — ներքին բնակարանք կայսերական պալատին ․ ی — պալատական ։

اندغام էնտիղամ [ա] Մուծանում,

اندفاع էնտիֆա՛ [ա] 1. Վանուիլ [دفع էն] 2. Անհետանալ, անհետացում ։

اندك էնտէք [պ] Սակաւ ։

اندلس էնտէլիւս [ա] Սպանիա ։

آندلو անտըլու [թ] Նըրգուեալ :

اندماج ինտիմաճ [ա] Տեղաւորուիլ, զետեղիլ :

اندوخته ենտուխթէ [պ] Վաստակ-ուած, վաստկած :

اندود ենտուտ [պ] Ծեփեալ : زر — ոսկեզօծ :

اندوده ենտուտէ [պ] Ծեփուած :

اندوز ենտուզ [պ] Շահող : سعد — երջանկաշահ :

اندوه ենտուհ [պ] Հոգ, տագ-նապ մտաց :

اندوهناك ենտուհնաք
اندوهكين ենտուհկին } [պ] Տրտմա-գին, վշտա-գին :

انده ենտէհ [պ] Հոգ, տագնապ :

اندیش ենտիշ [պ] Մտածող, խոր-հող :

اندیشناك ենտիշնաք [պ] Մտատանջ :

اندیشه ենտիշէ [պ] 1. Մտածու-թիւն, 2. Մտատանջութիւն :

انذار ինզար [ա] 1. Մօտալուտ չարիք մը ծանուցանել [نذر էն] 2. Տարհամոզել 3. ըՍ-պառնալ : 4. բժշ. կանխա-գիտութիւն :

انزال ինզալ [ա] Իջեցնել [نزول էն]: منی — սերմնահոսութիւն :

انزواء ինզիվա [ա] 1. Անկիւն մը քաշուիլ [زاویه էն] 2. Ա-ռանձնութիւն :

انس ինս [ա] 1. Մարդ (էակ). մարդիկ 2. իւնս. Մտերմու-թիւն :

آنس անիս [ա] Հեզահամբոյր :

انساء ինսա [ա] Մոռցնել [نسیان էն]:

انسانس [պ] Խիստ ընտանի :

انساب ենսապ* [ա] 1. Ազգականք, խնամիք [եզ. نسب] 2. ե. գ. Դիւցահամարք : علم ال — ազ-գաբանութիւն :

انساج ենսաճ* [ա] Հիւսք :

انساف ինսաֆ [ա] բժշ. Թերթ թերթ անկում :

انساق ինսագ [ա] 1. Կարգաւորել 2. Ցանկաւոր խօսիլ :

انسال ենսալ* [ա] Սերունդք [եզ. نسل] :

انسان ինսան [ա] Մարդ (էակ) [յգ. ناس] : العین — բիբ :

انسانی ինսանի [ա] Մարդկային :

انسانیت ինսանիյէթ* [ա] Մարդ-կութիւն. لو — մարդասէր . سز — անմարդի :

انسانیه ինսանիյէ* [ա] Մարդկային.

انسب ենսեպ [ա] Աւելի կամ ամենայարմար [مناسب էն] :

انسجام ինսիճամ [ա] Հոսիլ. حسن — հեշտ, սահուն ոճ :

انسجه ենսիճէ* [ա] Հիւսուածք [եզ. نسج կամ نسیج] :

انسداد ինսիտատ [ա] 1. Գոցուիլ [سد էն] 2. բժշ. Խցում, խա-փանում :

انسدال ինսիտալ [ա] բժշ. Անկում :

انسكاب ինսիքապ [ա] բժշ. Ջրա-ցանութիւն, որոկում :

انسلاب ինսիլապ [ա] Կապտիլ, մերկանալ [سلب էն] : لون — գունատութիւն :

انسلاخ ինսիլախ [ա] Պատեանէն հանուիլ, ելնել [سلخ էն] :

انسلاك ինսիլաք [ա] Ընթանալ [سلوك էն] ։

انسلال ինսիլալ [ա] Մերկացուիլ ։

انسواد ինսիվատ [ա] բժշ. Սեւ ուռոյցք ։

انسهال ինսիհալ [ա] բժշ. Մաքրում [سهولت էն] ։

انسى ինսի [ա] Ընտանի ։

انسيت ինսիյէթ* [ա] Ընտանութիւն, յարաբերութիւն։ لو — ընկերական ։

انسيه ինսիյէ* [ա] Ընտանեկան ։

انشاء ինշա [ա] 1. Շինել, շինութիւն [نشئت էն] [յգ. انشاآت] 2. Նամակագրութիւն 3. Նամականի ։

انشاءالله ինշալլահ [ա] 1. Եթէ Աստուած կամենայ 2. Տայ Աստուած ։

انشائى ինշայի [ա] 1. Շինելու վերաբերեալ 2. քեր. Ստորադասական կամ հրամայական ։

انشائيه ինշայիյէ* [ա] Շինութեան վերաբերեալ ։

انشاد ինշատ [ա] Ոտանաւոր յօրինել կամ արտասանել ։

انشاق ինշաք [ա] Ներշնչութիւն ։

انشته ենիշդէ [պ] Քեռայր ։

انشراح ինշիրահ [ա] 1. Բացուիլ [شرح էն] 2. Զուարթութիւն, ցնծութիւն ։

انشعاب ինշիաբ [ա] 1. Ճիւղաւորիլ, բաժնուիլ [شعب էն] 2. անդա. Բացուիլ ։

انشقاق ինշիգաք [ա] 1. Ճեղքուիլ [شق էն] 2. Պատռիլ ։

انصار ենսար* [ա] Օժանդակողք [եզ. ناصر] ։ ى — օժանդակ ։

انصاف ինսաֆ [ա] 1. Արդարութեամբ գործել [نصفت էն] 2. Արդարամտութիւն, խիղճ։ տոոց. — بى կամ سز — անիրաւ ։ لى — խղճամիտ, իրաւարար ։

انصاف ենսաֆ* [ա] Կէսեր [եզ. نصف] ։

انصباب ինսիպապ [ա] 1. Թափիլ [صب էն] 2. բժշ. Ջեղում, Ճապաղում ։

انصراف ինսիրաֆ [ա] 1. Դառնալ [صرف էն] 2. Երթալ 3. քեր. Խոտորում ։

انضباط ինզիպաթ [ա] Կարգապահութիւն [ضبط էն] ։

انضجاج ինզիճաճ [ա] Բանի մը իր հիւթովը եփիլը. խորովում ։

انضجاع ինզիճա' [ա] Պառկուածք ։

انضغاط ինզիղաթ [ա] Ճնշում ։

انضمام ինզիմամ [ա] Աւելցուիլ, յաւելում [ضم էն] ։

انطاق ինթաք [ա] Խօսեցնել [نطق էն] ։

آنطاكيه անթաքիյէ* [ա] Անտիոք ։

انطباع ինթիպա' [ա] Տպաւորուիլ [طبع էն] ։

انطباق ինթիպաք [ա] Յարմարիլ [طبق էն] ։

انطفاء ինթիֆա [ա] 1. Մարիլ 2. փխ. Շիջում ։

انظار ենզար* [ա] Հայեացք [եզ. نظر] ։

انعام ինամ [ա] 1. Բարերարո-

ծառայութիւն, շնորհում, բարութիւն [եզ. انعامات] 2. Պարգեւել [نعمت էն] 3. ին՛ամ* [—] Արջառք ։

انعدام ին՛իտամ [—] Չգոյութիւն [عدم էն] ։

انعراء ին՛իրա [—] 1. Մերկանալ [عريان էն] 2. Մերկացում ։

انعراج ին՛իրաճ [—] ծուռ. Ծամածռութիւն ։

انعزال ին՛իզալ [—] 1. Գործէ քաշուիլ [عزل էն] 2. Բնա. Զատուցում ։

انعطاف ին՛իթաֆ [—] 1. Դառնալ [عطف էն] 2. Անդրադարձում ։

انعقاد ին՛իքատ [—] 1. Կապուիլ [عقد էն] 2. Գումարուիլ 3. Կազմուիլ, կնքուիլ [դաշինք եւայլն] ։

انعكاس ին՛իքեաս [—] Անդրադարձում, ցոլացում [عكس էն] ։

آنفاريه [յու—] Ջրի կամ բըռնի աշխատութիւն ։

انف էնֆ [—] Քիթ [եզ. انوف] ։

آنف անիֆ [—] Նախընթաց — آنف الذكر կամ البيان — վերոյիշեալ ։

آنفا անիֆա [—] Յառաջագոյն ։

انفاذ ինֆազ [—] Ազդեցնել, գործադրել [نفوذ էն] ։

انفاس էնֆաս* [—] Շունչեր [եզ. نفس] . معدوده — կենաց ընթացք ։

انفاق ինֆաք [—] Ապրուստ տալ, սնուցանել [نفقه էն] ։

انفتاح ինֆիթահ [—] 1. Բացուիլ, բացուում [فتح էն] 2. Բժշ. Ճայթքում 3. Ծլիլ, ծաղկիլ ։

انفجار ինֆիճար [—] 1. Բղխիլ [فجر էն] 2. Բուս. Ինքնաբացութիւն ։

انفراج ինֆիրաճ [—] Բացուիլ, անձկատուիլ [فرج էն] ։

انفراد ինֆիրատ [—] 1. Առանձնութիւն, մենութիւն [فرد էն] 2. Բնա. Զատուցում ։ — على ال'ալէլ ինֆիրատ զատ զատ ։

انفراق ինֆիրաք [—] Զատուիլ [فرق էն] ։

انفس էնֆուս* [—] Անձինք, հոգիք [եզ. نفس] ։

انفس էնֆես [—] Աւելի կամ ամենապատուական, գեղեցիկ [نفيس էն] آثار — գլուխ գործոց ։

انفساح ինֆիսահ [—] Լայննալ, ընդարձակիլ [فسحت էն] ։

انفساخ ինֆիսախ [—] Ջնջուիլ, լուծուիլ [فسخ էն] ։

انفساد ինֆիսատ [—] Ապականիլ [فساد էն] 2. Խանգարուիլ ։

انفصال ինֆիսալ [—] 1. Բաժնուիլ, բաժանում [فصل էն] 2. Պաշտօնէ քաշուիլ, հրաժարում 3. Բժշ. Անջատում ։ — اتصال մերձաւորութիւն ։

انفضاج ինֆիզաճ [—] Բուսում ։

انفع էնֆա' [—] Աւելի կամ ամենօգտակար [نفع. نافع էն] ։

انفعال ինֆի'ալ [—] Ազդուիլ, որամտութիւն [فعل էն] ։

انفكاك ինֆիքեաք [ա] 1. Զատուիլ, բաժնուիլ, թողուիլ [فك էն] 2. Խափանում ։

آنفه անիֆէ [ա] Նախընթաց ։

انفلاق ինֆիլաք [ա] Բացում [فلق էն]։

انفهام ինֆիհամ [ա] Հասկցուիլ [فهم էն] ։

انفى ենֆի [ա] Ռնգային ։

انفيه ինֆիյէ [ա] Քթախոտ ։

انقاض ինգազ [ա] Բեկորք ։

انقباب ինգըպապ [ա] Բռն. Կամարացում, գոգաւորութիւն ։

انقباض ինգըպազ [ա] 1. Պնդութիւն [قبض էն] 2. Բժշ. Կծկանք (սրտի) ։

انقراض ինգըրազ [ա] 1. Խզիլ [قرض էն] 2. Անկում, կործանում ։

آنقره անգարա [թ] Անգորա (Էնկիւրիւ) ։

انقسام ինգըսամ [ա] Բաժնուիլ [قسمت էն]։ — قابل բաժանելի։

انقضاء ինգըզա [ա] Վերջանալ, լրում, վախճան [قضاء էն] ։

انقطاع ինգըթա' [ա] 1. Կտրուիլ, խզիլ [قطع էն] 2. Ընդմիջում 3. Բժշ. Դադարումն։ تنفس — շնչահեղձութիւն ։

انقلاب ինգըլապ [ա] Փոխուիլ, փոփոխում [յգ. انقلابات] [قلب էն։

انقهال ինգըհալ [ա] Բժշ. Հիւծում ։

انقياد ինգըյատ [ա] Հնազանդիլ, հլութիւն [قيد էն] ։

انكار ինքեար [ա] Ուրանալ, անգիտանալ [نكر էն] ։

انكبه ինկիւպէ [թ] Զաւթխայր գաւիվեր. لك — անհարթ տեղի ։

انكبين ենկիւպին [պ] Մեղր ։

انكرك ինկիւրէք [թ] Իժ ։

انكسار ինքիսար [ա] Կոտրուիլ [كسر էն] 2. Անկծել ։

انكساف ինքիսաֆ [ա] Խաւարում Արեգական [كسوف էն] ։

انكشاف ինքիշաֆ [ա] 1. Բացուիլ [كشف էն] 2. Յայտնութիւն 3. Ծաւալում ։

انكشت ենկիւշտ [պ] Մատ [յգ. انكشتها] ։ بدهان حيرت — յապուշ կրթած ։

انكشتر ենկիւշթէր [պ] Մատանի ։

انكشتنما ենկիւշթնիւմա [պ] Մատնացոյց ։

انكل ենկէլ [թ] Խոչընդոտ ։

انكلتره ինկիլթէրա [եւր.] Անգլիա։

انكليز ինկիլիզ [եւր] Անգլիացի جه — անգլիարէն ։

انكماش ինքիմաշ [ա] Բժշ. Պնդում, կծկում ։

انكنار էնկինար [թ] Կանկար ։

انكور ենկիւր [պ] Խաղող ։

انكورى ենկիւրի [թ] Անկորա ։

انكيخته ենկիխթէ [պ] Գրգռեալ ։

انكيز ենկիզ [պ] Գրգռող, յուզող ։ տաց. — فتنه խռովող. — دهشت ահարկու ։

انكين ենկին [թ] 1. Բաց, ընդարձակ 2. Ծովամէջք ։ տաց. اورمق — ծովուն խորերը չուել ։

انلى ենլի [թ] Լայն ։

انمله ենմիլէ [ա] Մատի ծայր [յգ. انامل] ։ زيب — ձեռնազարդ ։

انموذج էնմուզէճ [ա] Օրինակ ։
انوار էնվար* [ա] Լոյսեր [եզ. نور]։
انواع էնվա՛* [ա] 1. Տեսակներ [եզ. نوع] 2. Գեղապէս ։
انور էնվէր [ա] Աւելի կամ ամե- նալուսաւոր [نور. منور էն] ։
انوف ունուֆ* [ա] Քիթեր [եզ. انف]։
آونيم աօնիմ [ֆ] Անանուն ։
آنه աննէ [թ] Մայր ։
انهاء ինհա [ա] 1. Հաղորդել, տեղեկացնել [نهى էն] 2. Գրութեան փոքրէ առ մեծն ։
انهار էնհար* [ա] Գետեր [եզ. نهر]։
انهدام ինհիտամ [ա] Փլիլ [هدم է]։
انهزام ինհիզամ [ա] Պարտու- թիւն [هزيمت էն] ։
انهضام ինհիզամ [ա] Մարսողու- թիւն [هضم էն] ։
انهماك ինհիմաք [ա] Հետամուտ ըլլալ, ինքզինքը տալ ։
آنى անի [ա] Վայրկենական ։
آنيده անիտէ [թ] Իսկոյն ։
انيس էնիս [ա] Ընտանի, ընկեր [انسيت էն] ։
آنيسون անիսօն [յուն.] Անիսոն ։
انى‌قونى ինիքօնը [թ] Երկար բա- րակ ։
انيقه էնիքա* [ա] Գեղեցիկ, սի- րուն ։
انين էնին [ա] Հեծեծանք ։
او էվ [թ] Տուն ։ بارق — ընտանիք ։
او օ [թ] 1. Այն, նա 2. Նոյն ։ [illegible] . ـر كون — միւս օր ։
آو աւ [թ] 1. Որս 2. Որսորդու- թիւն ։
اوائل էվայիլ* [ա] Առաջիններ [եզ. اول] ։ ده — յառաջներում ։
آواخ ավախ [պ] Աւա՜ղ ։
اواخر էվախիր* [ա] Վերջեր [եզ. آخر] ։
آوادانلق ավատանլըգ [թ] Ամբողջ գործիք արհեստաւորի ։
آواره ավարէ [պ] 1. Վտարեալ 2. Մոլորեալ, անջատեալ 3. Անգործ, թափառամ 4. Զուրկ ։
آواريز ավարըզ Արտաքնոց Թուր. آبريز էն ։
آواز ավազ } [պ] 1. Ձայն, ա- ւաղ 2. Հռչակ ։
آوازه ավազէ }
اواسط էվասիթ* [ա] Միջինք [եզ. اوسط] ։
اوامر էվամիր* [ա] Հրամաններ [եզ. امر] ։
اوان ավան [ա] Ժամանակ ։
اوانى էվանի* [ա] Ամաններ [եզ. اناء] ։
اوباش էվպաշ [ա] Սառահակք
اوبك էօպէք [թ] Կոյտ, շեղջ ։
اوبور օպուր [թ] Շատակեր ։
اوبوس օպիւս [ֆ] Ռմբակ ։
اوبه օպա [թ] Մեծկակ վրան ։
اوپرا օփէրա [ի] Թատերգութիւն ։
اوپش էօփիւշ [թ] Համբոյր ։
اوپشدرمك էօփիւշտիւրմէք [թ] 1. Հաշտեցնել 2. Զիրար համ- բուրել տալ ։
اوپشمك էօփիւշմէք [թ] Զիրար համ- բուրել, ողջագուրել ։
اوپمك էօփմէք [թ] Համբուրել ։
اوت էվէթ [թ] Այո ։
اوت օթ [թ] Խոտ ։ [illegible] . صيچان ى — զառիկ ։
اوتاد էվթատ* [ա] Ցիցք [եզ. وتد]

اوتار [illegible] [ա] Լարեր, Թելեր [եզ. وتر]

اوتارمق [illegible] [բ] Արածել։

اوتاغ [illegible] / اوتاق [illegible] [բ] Մեծ վրան։

اوتاندرمق [illegible] [բ] Ամչցնել։

اوتانفاج [illegible] [բ] Ամչկոտ։

اوتانفان [illegible] [բ] Ամչկոտ։

اوتانمق [illegible] [բ] Ամչնալ։

اوتدرمك [illegible] [բ] Երգել կամ հնչել տալ։

اوتره [illegible] / اوترى [illegible] [բ] Այս (ׁ) նշանն է որ է-ե-օ ձայները կուտայ։

اوتشمك [illegible] [բ] Իրարու հետ երգել, ճռուողել։

اوتلاتمق [illegible] [բ] Արածել։

اوتلاق [illegible] [բ] Արօտավայր։

اوتلاقيه [illegible] [բ] Արօտի հարկ։

اوتلانمق [illegible] [բ] Արածիլ։

اوتلق [illegible] [բ] 1. Խոտաւէտ տեղի 2. Ամբար խոտի 3. Մանր վառօդ խանձի։

اوتلمك [illegible] [բ] 1. Այրուել 2. Ան երկու հաւանութիւն տալ։

آوتمق [illegible] [բ] Պատրել։

اوتمك [illegible] [բ] 1. Հնչել 2. Երգել, խօսել (հաւու)։

اوتو [illegible] [բ] 1. Ողորկիչ երկաթ, արդուկ 2. Ողորկումն։

اوتوجى [illegible] [բ] Արդկող։

اوتوراق [illegible] [բ] 1. Նստոյ տեղի 2. Կճիճ 3. Հանգիստ (ի չու.)։ [illegible] . لو — հաստատ, անշրջելի. یری — որբան։

اوتورتمق [illegible] [բ] Նստեցնել, զետեղել։

اوتورش [illegible] [բ] Նստուածք, նիստ։

اوتورلمق [illegible] [բ] Նստուիլ, բնակիլ։

اوتورمق [illegible] [բ] 1. Նստիլ, բնակիլ 2. Խրիլ։

اوتورى [illegible] [բ] Վերաբերմամբ, պատճառաւ։

اوتوز [illegible] [բ] Երեսուն։ [illegible] نجى — երեսներորդ. ر — երեսնական. لق — երեսունոց։

اوتولمك [illegible] [բ] Ողորկել, արդկել։

اوته [illegible] [բ] 1. Անդին, անդին կողմը 2. Մեկդի, հեռի։ [illegible] دنبرو — ի վաղուց անտի. یری — ասդ անդ. کی — միւսը. کی بریکی — այս ու այն. کون — անցեալ օր. سنه — وارمق չափը անցնել։

اوثان [illegible] [ա] Կուռքեր։

اوج [illegible] [ա] 1. Վերջին ծայր երկնից, հեռակէտ 2. Գագաթ, բարձունք։

آوج [illegible] [բ] 1. Ափ 2. Բուռն մի։ ی دلیك — ծուպը։

اوج [illegible] [բ] Ծայր, կատար։

اوج [illegible] [բ] Վրէժ, ոխ։

اوجاع [illegible] [ա] Ցաւեր [եզ. وجع]։

اوجاق [illegible] [բ] 1. Կրակարան 2. Հնոց 3. Փղձրիկ փող 4.

Տոհմ 5. Մարմին, խումբ 6. Միաբանութիւն :

اوجاقجی օճագճը [թ] Ծխանի մաքրիչ :

اوجاقلی օճագլը [թ] 1. Միաբան, զաւակից 2. Տոհմական :

اوجکز ուճքէզ [թ] Տնակ :

اوجکیر ուճքիր [պ] Յարձուկը հասած :

آوجلامق աւուճլամագ [թ] Ափին մէջ առնել :

اوجوز ուճուզ [թ] Աժան, դիւրագին : لق — աժանութիւն :

اوجوزلتمق ուճուզլաթմագ [թ] Աժանցնել :

اوجوزلمق ուճուզլամագ } [թ] Աժանանալ
اوجوزلنمق ուճուզլանմագ }

آوجی աւճը [թ] Որսորդ :

اوچ իւչ [թ] Երեք : ده بر — մէկ երրորդ . ر — ر — երեքական . لك — երեքնոց :

اوچار ուչար [թ] Թռչուն :

اوچقلو ուչգուլու [թ] Լուանոտ :

اوچقور ուչգուր [թ] 1. Խոնջան 2. Թռչող :

اوچقون ուչգուն [թ] Կայծ :

اوچماق ուչմագ [թ] Դրախտ :

اوچمق ուչմագ [թ] 1. Թռչիլ 2. Ցօղս ցնդիլ :

اوچنجی իւչիւնճիւ [թ] Երրորդ :

اوچورم ուչուրում [թ] Գահավէժ :

اوخ օխ [թ] Օ՛խ , ինչ աղէկ :

اوخشامق օխշամագ [թ] Գգուել :

اود օդ [թ] 1. Կրակ 2. Հերաթափ դեղ . տարց. يرلری — ամօթայք :

اود էօդ [թ] Մաղձ . տարց. م — پاطلادی կամ قوپدی — լեղապատառ եղայ :

اوداء էվտա* [ա] Սիրելիք [եզ. ودید] :

اودشمك էօտէշմէք [թ] Երկուստեք փոխանակութեամբ պարտք հատուցանել :

اودنج էօտիւնճ [թ] Փոխ :

اودنمك էօտէնմէք [թ] Վճարուիլ :

اودون օտուն [թ] Փայտ :

اودونج էօտիւնճ [թ] Փոխ :

اودهمك էօտէմէք [թ] Վճարել, հատուցանել :

اوديه էվտիյէ* [ա] Ձորեր [եզ. وادی] :

اور ուր [թ] Ուռոյց . այտուց :

آور ավէր [պ] Բերող :

اورا օրա [թ] 1. Այնտեղ 2. Այն կէտ . տարց. جقده — այն տեղ . جه — այն տեղուանքը . لی — այն տեղացի :

اوراد էվրատ* [ա] 1. Տէրունական աղօթքներ [եզ. ورد վիրտ] 2. Վարդեր [եզ. ورد վէրտ] :

اوراق օրագ [թ] 1. Մանգաղ 2. Հունձք : جی — հնձող . — بوجکی ծղրիթ :

اوراق էվրագ* [ա] 1. Տերեւներ [եզ. ورق] 2. Թղթեր, նամակներ, պաշտօնական գրեր [եզ. ورقه] : տարց. نقديه — թղթադրամք . اوطهسی — դիւանատուն . حوادث — լրագիրք .

اورام էվրամ* [ա] Այտուցք, ուռոյցք [եզ. ورم] :

اوران օրան [թ] Չափ, համեմատ :

سز — պատշաճութիւն չգիտցող։

اوربرتمك ուրփէրթմէք [թ] Քամինեցնել։

اوربرمك ուրփէրմէք [թ] Քամինիլ։

آورت աւուրթ [թ] Թուրծ։ տառց. صاتمق — ايتمك — մեծաքանութիւն ընել, խեթիւ նայիլ. لو — մեծաքան, խոժոռ։

اورتاق օրթագ [թ] Ընկեր։

اورتاقلاشمق օրթագլաշմագ [թ] Ընկերակցիլ։

اورتاقلاشى օրթագլաշը [թ] Ընկերութեամբ։

اورتاقلق օրթագլըգ [թ] Ընկերակցութիւն։

اورتالق օրթալըգ [թ] Աշխարհ, ընութիւն, մարդիկ։ տառց. آغارمق — լուսնալ. قرارمق — մթննալ. قارشمق — ժողովրդեան յուզումը։

اورتالمق օրթալամագ [թ] 1. Մէջտեղը բերել 2. Ծածկել, ստորագրել։

اورتانجه օրթանճա [թ] Միջին։

اورت باص ا ուրթ պաս էթմէք [թ] Ծածկել, խափանել, խաղաղեցնել։

اورتلمك ուրթիւլմէք [թ] 1. Ծածկուիլ 2. Գոցուիլ։

اورتمك ուրթմէք [թ] 1. Ծածկել, 2. Գոցել։

اورتنمك ուրթիւնմէք [թ] Աքօղիլ, ծածկուիլ։

اورتو ուրթիւ [թ] Ծածկոց։

اورته օրթա [թ] 1. Մէջտեղ 2. Կեդրոն 3. Միջին 4. Երեսփոխական գունդ։ տառց. ده — անկերն, ի մէջ ամենեցուն. — يه آلمق — շուրջը պատել. — مالى ընդհանրութեան սեփականութիւն։

اورتى ուրթիւ [թ] տե՛ս اورتو։

اورتيلو ուրթիւլիւ [թ] 1. Քօղարկեալ 2. Թագուն։

اوردرمق ուրտուրմագ [թ] Զարնել կամ սպաննել տալ։

اوردك ուրտէք [թ] Բադ։

اورده ուէրիտ [ա] Փողերակք [եզ. ورید]։

آورده աւէրտէ [պ] Բերած, բերուած։

اورس ուրս [թ] Սալ (դարբնոց)։

اورسلمك / اورسەلمك ուրսէլէմէք [թ] 1. Ճմռթկել 2. Մաշեցնել 3. Խանձեցնել 4. Չարչրկել։

اورش ուրուշ [թ] Հարուած։

اورشدرمق ուրուշտուրմագ [թ] Իրարու զարնել կամ զարնել տալ։

اورشليم ուրուշէլիմ [ա] Երուսաղէմ։

اورشمق ուրուշմագ [թ] Իրարու զարնել, բախիլ։

اورصه ا օրսա էթմէք [թ] Կողմնակի հողմով նաւել։

اورغان ուրղան [թ] Հաստ պարան։

اورغون ուրղուն [թ] 1. Զարնուած 2. Բազդ [ռմկ. վուրկուն]։

اورفه ուրֆա [թ] Եդեսիա։

اوركتمك իւրքիւթմէք [թ] Վախցնել, խրտչեցնել։

اوركك իւրքէք [թ] Վախկոտ, խրտչող։

اوركلك իւրքէլէք [թ] Խրտչիլ, վախ-նալ:

اوركندى իւրքէնտի [թ] Խրտչուած, վախ:

اوركو էօրկիւ [թ] Հիւսք:

اوركوج էօրկիւճ [թ] Ուղտի կուզ:

اوركه էօրկէ [թ] Սանոց:

اورلق ուրուլմաք [թ] 1. Զարնուիլ 2. Ախտով բռնուիլ 3. Սի-րահարիլ:

اورلمك էօրիւլմէք [թ] Հիւսուիլ:

اورمان օրման [թ] Անտառ: لق — անտառախիտ երկիր:

اورجلك էօրիւմճէք [թ] 1. Սարդ: մանմանուկ 2. Սարդի ոստայն:

اورمق ուրմաք [թ] 1. Զարնել 2. Սպաննել, վիրաւորել 3. Ցար-ծակել, կողոպտել 4. Լուսոյ կամ ստուերի բանի մը վրայ իյնալը 5. Կեղծել 6. Աւել-ցնել 7. Գտնել 8. Հնչել 9. Դնել, ծեփել:

տարց. — باش գլխել. — یره մէկը գետինը զարնել. — كوزه աչքի զարնել. — بویون գլխատել. — طوقات ապտակել. — دم զարծիլ, թեկն ածել. — نعره աղաղակ բառնալ. — كفا գրօշմել. — بويا ներկել. يوزه — յանդիմանել, կշտամբել:

اورمك էօրմէք [թ] Հիւսել, մանել:

اورمه էօրմէ [ա] Հիւսուած:

اورنك էվրէնկ [պ] Գահ [յգ. اورنکها]:

اورنك էօրնէք [թ] Տիպար, օրինակ:

اوروپا Եվրօփա [յատ.] Եւրոպա:

اوروج օրուճ [թ] Ծոմ:

اوروق ուրուգ [թ] Ցեղ, զարմ:

اوريجى էօրիւճիւ [թ] Կարկատող:

اورومك իւրիւմէք [թ] Ոռնալ:

اورومه իւրիւմէ [թ] Ոռնալը:

آوريز ավիզէ [պ] Միջաւոր [աղաւ. Հավրօղ]:

اوز էօզ [թ] 1. Հիւթ, ծուծ 2. Բնութիւն, անձնաւորութիւն 3. Իսկ, Հարազատ 4. Ճըշ-մարիտ, զուտ:

اوزامق ուզաթմաք [թ] 1. Երկնցնել 2. Ցազագել: տարց. — ال ձեռնձգութիւն ընել. — دل անպատշաճ կամ թշնամանքի խօսք ընել:

اوزادلق ուզատըլմաք [թ] 1. Եր-կարաձգուիլ 2. Ցեռաձգուիլ:

اوزار էվզար* [ա] Մեղքեր [եզ. وزر]:

اوزاق ուզաք [թ] Հեռու, Հեռաւոր:

اوزاقلاشمق ուզաքլաշմաք [թ] Հե-ռանալ:

اوزاقلق ուզաքլըք [թ] Հեռաւո-րութիւն:

اوزامق ուզամաք [թ] 1. Երկարիլ 2. Երկար տեւել:

اوزان էվզան* [ա] Կշիռներ, չափեր [եզ. وزن]:

اوزانمق ուզանմաք [թ] Երկարիլ:

اوزدك էօզտէք [թ] Կոճղ, ծղօտ:

اوزدكلك էօզտէքլէմէք [թ] Հասկ ժողվել:

اوزرلك իւզէրլիք [թ] Փեգենայ, սպանդ:

اوزره իւզէրէ կամ իւզրէ [թ] 1. Վրայ 2. Համար 3. Ինչպէս

որ 4. Համեմատ 5. Իշխանու 6. Վրայ, Հետ ։ اوزرنه آلمق Ստանձնել ։

اوزكج ուզկէչ [Թ] Ջուանէ ամանդակ ։

اوزكون ուզկիւն [Թ] Տկար ։

اوزكه էօզկէ [Թ] Բաց ի, ուրիշ ։

اوزلاشدرمق ուզլաշդըրմագ [Թ] Համաձայնեցնել ։

اوزلاشمق
اوزلشمق ուզլաշմագ [Թ] Համաձայնիլ, իրաւախոհ լինիլ ։

اوزلشمك էօզլէշմէք [Թ] Թանձրանալ ։

اوزلمك էօզլէմէք [Թ] Կարօտնալ, ցանկալ ։

اوزلمك ուզուլմէք [Թ] 1. Ճմլիլ 2. Նեղուիլ, խանձիլ ։

اوزلی էօզլի [Թ] Հիւթեղ ։

اوزمك ուզմէք [Թ] Նեղել, ընկճել ։

اوزنتی ուզունթի [Թ] Նեղութիւն, տաղտուկ ։

اوزنكی ուզանկի [Թ] Ասպանդակ ։

اوزنمك էօզէնմէք [Թ] Արուեստագործել ։

اوزنوك ուզունուք [Թ] Երկնուանի հիւանդութեան ։

اوزوم ուզում [Թ] 1. Խաղող, 2. Չամիչ ։

اوزون ուզուն [Թ] Երկայն ։ ուզ. اوزادی — մանրամասն, երկարօրէն . جه — բաւական երկար ։ طوتمق — երկար բարակ խօսիլ կամ զրուցել ։

اوزونلق ուզունլուգ [Թ] Երկայնութիւն ։

اوساخ էվսախ* [Ա] Աղտք, աղտեղութիւնք [եզ. وسخ] ։

اوساط էվսադ* [Ա] Միջինք [եզ. وسط]

اوست ուսթ [Թ] 1. Վրայ 2. Երեսի կողմ, երես 3. Վերին ։ ուստ. باش — Հագուստք . — چیقمق յաղթել . كلك ہ — գերանալ . վրայ հասնիլ . قومق ہ — աւելցնել . ہ — — իրարու վրայ, առ հասարակ . مكتوب ی — Հասցէ . اياق ی — յանկարծ . نه — باش ամենայն սիրով ։

اوستا ուսթա 1. Վարպետ [Թուր. իւսթատ բառէն] 2. Ճարտար ։

اوستالق ուսթալըգ [Թ] 1. Վարպետութիւն 2. Ճարտարութիւն ։

آوستريا օվուսթրիա [եւր.] Աւստրիա ։

اوستوره ուսթուրա Ածելի [Թուր. իւսթիւրէ զ. բառէն] ։

اوستون իւսթիւն [Թ] 1. Այս (´) նշանն է որ ի կամ ա ձայնը կուտայ 2. Գեր ի վերայ, գերազանց ։ كوی — Հարաւանցք. كلك — յաղթել, գերազանցել . لك — առաւելութիւն, գերազանցութիւն ։ لك — իւսթիւնով կարդալ ։

اوستهلمك իւսթէլէմէք [Թ] 1. Աւելնալ 2. Վերստին երևիլ, կրկնիլ ։

اوسط էվսադ [Ա] Միջին, միջակ [وسط էն] [Յգ. اواسط] ։

اوسع էվսա՛ [Ա] Աւելի կամ խիստ ընդարձակ [واسع . وسعت էն] ։

اوشاق ուշագ [Թ] 1. Տղայ, պա-

տանելակ Ձ. Սպասաւոր, ծառայ : چادر اوشاغی չադրհոտ :

اوشاقلق ուշագլըգ [թ] Սպասաւորութիւն, ծառայութիւն :

اوشت օշթ [թ] Հօ՛շա :

اوشتمك ուշիւթմէք [թ] Մսեցնել :

اوشرمك ուշիւրմէք [թ] Խայթանել, յարձակիլ :

اوششمق ուշուշմագ ⎫ [թ] Ա. Խռ-
اوششمك ուշիւշմէք ⎭ նիլ Ձ. Բազմութեամբ բանի մը վրայ թափիլ, յարձակիլ :

اوشمك ուշմէք [թ] տե՛ս اوششمك :

اوشن ուշին [ա] Գժկամակու- թիւն, ծուլութիւն :

اوشنكن ուշընկէն [թ] Դանդաղա- կոտ, ծոյլ :

اوشنمك ուշինմէք [թ] Գժկամակիլ, ծուլանալ :

اوشومك ⎫
اوشيك ⎭ ուշիւմէք [թ] Մսիլ :

اوص ուս [թ] Ա. Ողջմտութիւն, խելք Ձ. Զգօնութիւն : — بهاسی փարձ :

اوصاف էվսաֆ* [ա] Ա. Հանգա- մանքներ [եզ. وصف] Ձ. Նկա- րագրութիւնք :

اوصانغ օսանգ. ուսանգ [թ] Ա. Զանձրոյթ Ձ. Զանձրացող :

اوصاندرمق օսանտըրմագ [թ] Զանձ- րացնել :

اوصانمق օսանմագ. ուսանմագ [թ] Զանձրանալ, զզուիլ :

اوصلاتمق ուսլաթմագ [թ] Զգօնացնել :

اوصلاندرمق ուսլանտըրմագ [թ] Զգօնացնել :

اوصلانمق ուսլանմագ [թ] Խելքընալ, զգօնանալ :

اوصلو ուսլու [թ] Խելքը, լուրջ, խոհեմ, զգօն :

اوصورمق օսուրմագ [թ] Փուքս ար- ձակել :

اوصياء էվսիյա* [ա] Ա. Կտակա- կատարք [եզ. وصی] Ձ. Խնա- մակալք :

اوضاع էվզա՛* [ա] Ա. Դիրքեր, կացութիւնք [եզ. وضع] Ձ. Ընթացքներ :

اوضح էվզահ [ա] Աւելի կամ խիստ որոշ [واضح են] :

اوطان էվթան* [ա] Հայրենի երկիր- ներ [եզ. وطن] :

اوطورمق օթուրմագ [թ] գ. اوتورمق :

اوطون օտուն [թ] Ա. Փայտ Ձ. Գերան : տարդ. جی — փայտատ- վաճառ . لق — փայտանոց :

اوطه օտա [թ] Ա. Սենեակ Ձ. Դիւան : տարդ. باشی — սենե- կապան . جی — սենեկապահ . عرض — ընդունելութեան սենեակ մեծ եպարքոսի . — شق ընակակից սենեկի :

اوطهلق օտալըգ [թ] Հարճ :

اوعيه էվիյէ* [ա] Ա. Անօթք [եզ. وعا] Ձ. Բժշ. Խողովակք (մարմնոյ) :

اوغالمق օղալմագ [թ] Շփել [ողա- օմալանմագ] :

اوغدرمق օղտըրմագ [թ] Շփել տալ :

اوغرامق օղրամագ. ուղրամագ [թ] Ա. Հանդիպեցնել Ձ. Ենթա-

կայ ընել, ենթարկել ։ — قرعه — քաշել ։

اوغراش ուղրաշ [Թ] Կագ, կռիւ ։

اوغراشدرمق ուղրաշդըրմագ [Թ] ըՁ-բաղեցնել ։

اوغراشمق օղրաշմագ. ուղրաշմագ [Թ] 1. Զբաղիլ 2. Ճգնիլ, մա-քառիլ ։

اوغرامق օղրամագ. ուղրամագ [Թ] 1. Հանդիպիլ, կրել, ենթա-կայ ըլլալ 2. Ճամբան տեղ մը այցելել կամ մէկու մը երթալ ։

اوغرى օղրը, ուղրը [Թ] 1. Գող 2. Գիծ, Հետք ։ ատաց. صمان — سى ծիր կաթին ։

اوغريلامق ուղրըլամագ [Թ] Գողանալ ։

اوغريلاين ուղրըլայըն [Թ] Գաղ-տագողի ։

اوغشدرمق օղուշդուրմագ [Թ] Շփել, իրարու հետ շփել ։ — ال շփո-փոթիլ, տարակուսիլ, յու-սահատիլ ։

اوغل օղուլ կամ օղուլ [Թ] Որդի ։ ատաց. بالى — ձագուց մեղր. آريسى — երիտասարդ մեղու. ه — دن — որդւոց յորդիս ։

اوغلاق օղլագ, ուղլագ [Թ] Ալծու ձագ. [ողլագ. ուլագ] ։

اوغلان օղլան [Թ] 1. Մանչ ։ ատաց. قير — قير կոյս աղջիկ. ى — اچ պալատան սպասաւոր. ى — قپو պատանիաբնկալանի կամ դեսպանատան պաշտօն-եայ որ կառավարական պաշ-տօնատանց ուղղեալ գրութ-ծայ ելիցը տեղեկագիրն է ։ — جق — ديل Թարգման . — ى մանկիկ ։

اوغلدامق ուղուլդամագ [Թ] Բզզալ ։

اوغلدروق օղուլդուրուգ [Թ] Տըզ-ընկեր, ռազմընկեր ։

اوغلدى ուղուլդու [Թ] Բզզում, խուլ ձայն ։

اوغلق օղուլլուգ [Թ] 1. Որդիութիւն 2. Որդեգիր ։

اوغمق օղմագ [Թ] Մարմինը շփել ։ — ال շփոթիլ ։

اوغنمق օղունմագ [Թ] 1. Ինքզինքը շփել 2. օվունմագ. Տառապիլ ։

اوغو ուղու [Թ] Բզզումն, զռնչիւն ։

اوغور ուղուր [Թ] տե՛ս اغور ։

اوغوز օղուզ [Թ] Պարզամիտ ։

اوف օֆ [Թ] 1. Վա՜յ 2. Էօ՜ֆ, ըո՛ւ, վա՜յ ։

اوفاجق ուֆաճըգ [Թ] Խիստ փոքր ։

اوفاق ուֆագ [Թ] տ. اوفق ։

اوفالتمق ուֆալթմագ [Թ] 1. Պզտիկ-ցնել 2. Մանրել ։

اوفالمق ուֆալմագ [Թ] Պզտիկնալ ։

اوفانتى ուֆանթը } [Թ] 1. Մանրուք 2. Փշրանք ։
اوفاندى ուֆանտը }

اوفر էվֆէր [Ա] Խիստ շատ [وافر [illegible]] ։

اوفق ուֆագ [Թ] Փոքր, մանր ։

اوفق էվֆագ [Ա] Պատշաճագոյն [موافق. էն] ։

اوفقلق ուֆագլըգ [Թ] 1. Մանրու-թիւն 2. Մանրուք (դրամ) ։

اوفكه էօֆքէ [Թ] Բարկութիւն, ցասում ։

اوفلامق օֆլամագ [Թ] Հառաչել ։

اوفلك ուֆլէմէք [Թ] Փչել ։

اوفورمك ուֆուրմէք [Թ] Փչել ։

اوف էվֆա [Ա] Բաւականանէն աւելի [وافى էն] ։

اوق օք [Թ] 1. Նետ 2. Գերան 3. Լծակ կշռոյ ։

اوقات էվգաթ* [Ա] Ժամանակներ [եզ. وقت] ։ առած. خمسه — Մահմետականաց կրօնի սահմանած աղօթից հինգ ժամերը. او. كذار — ժամանակ անցնել ։

اوقاف էվգաֆ* [Ա] Բարեպաշտական հաստատութեանց յատկացեալ կալուածք կամ հասոյթք [եզ. وقف] ։

اوقدان օքտան [Թ] Կապարճք ։

اوقشامق օքշամաք [Թ] տե՛ս اوخشامق ։

اوقه օգգա Հօխայ [Թուր. اوقيه էն] ։

اوقلاغو օքլաղու [Թ] Գլան ։

اوقلق օքլըք [Թ] Կապարճք ։

اوقونمق օգունմաք [Թ] 1. Կարդացուիլ 2. Ուսուցանել 3. Հիւանդ մը աղօթել տալ ։

اوقومش օգումուշ [Թ] Կարդացող, գիտուն ։

اوقومق օգումաք [Թ] Կարդալ 2. Ամփոփել 3. Երգել ։ առած. — ميدان ասպարէզ կարդալ. — جانه اذان մեռցնել, փճացնել ։

اوقومه օգումա [Թ] Ընթերցանութիւն ։

اوقوناقلى օգունագլը [Թ] Դիւրաւ ընթեռնելի ։

اوقونمق օգունմաք [Թ] 1. Կարդացուիլ 2. Ուսուցուիլ ։

اوقه օգգա [Թ] Հօխա [ազգա. օգիյէ բառէն] ։ — لق մէկ հօխանոց, لى — ծանր ։

اوقيه օգիյէ* [Ա] Հօխա ։

اوك էօն [Թ] 1. Առաջակողմ, ճակատ 2. Առաջ 3. Առաջակողմը ։ առած ։ — ه دوشمك առաջէն երթալ, առաջնորդել. — نى لكق — արգելուլ. مزده كى — յառաջիկայ, دن — առջեւէն. آياق او — բարի կամ չար գործի մը գլուխ ըլլալ. جه — յառաջագոյն. ايلك — جه նախ և առաջ ։

اوكار էօկէօր* [Ա] Բոյնք ։

اوكجه էօնճէ [Թ] Յառաջագոյն, առաջին ։ — ايلك նախ և առաջ ։

اوكچه էօքչէ [Թ] Կրունկ ։

اوكدل էօնտէլ [Թ] Մրցանակ ։

اوكرتدرمك էօյրէթտիրմէք [Թ] Սորվեցնել տալ ։

اوكرتمك էօյրէթմէք [Թ] Սորվեցնել, ուսուցանել ։

اوكردلك էօյրէտիլմէք [Թ] Ուսուցուիլ ։

اوكرديجى էօյրէտիճի [Թ] Ուսուցանող ։

اوكرنمك էօյրէնմէք [Թ] 1. Սորվիլ, ուսանիլ 2. Տեղեկութիւն առնել ։

اوكز էօքիւզ [Թ] Եզն [ազգա. խուզեզ] ։

اوكسز էօքսիւզ [Թ] Որբ ։

اوكسورك էօքսիւրիւք [Թ] Հազ ։

اوكسورمك էօքսիւրմէք [Թ] Հազալ ։

اوسوز եօքսիւզ [թ] Որբ ։

اوکسه եօքսէ [թ] Ոստղ ։

اوککه եօյքէ [թ] տ. اوفکه ։

اوکلتمق օնուլթմաք [թ] Բուժել ։

اوکلاز օնուլմազ [թ] Անբուժելի ։

اوکلمق օնուլմաք [թ] Բուժիլ ։

اوکله եօյլէ [թ] Կէս օր ։

اوکله‌ین եօյլէյին [թ] Կէս օրին ։

اوکمق օնմաք [թ] Բուժիլ ։

اوکمك եօվմէք [թ] Գովել ։

اوکندرك եօյէնտիրէք } [թ] Խթան,
اوکندره եօյէնտիրէ } եզանց ։

اوکنمك եօյունմէք [թ] Պարծիլ, ինքզինքը գովել ։

اوکوت եօյութ [թ] Խրատ ։

اوکوتلمك եօյութլէմէք [թ] Խրատել ։

اوکوتمك եօյութմէք [թ] Աղօրիքով կամ այլ միջոցաւ մանրել ։

اوکوتمه եօյութմէ [թ] Մանրուած

اوکوجی եօյուճիւ [թ] Գովաբան ։

اوکورتلمك եօյուրթլէմէք [թ] Ընտրել ։

اوکورغه օնուրղա [թ] 1. Ողնայար 2. Ողնափայտ ։

اوکوز եօքիւզ [թ] Եզ ։ ك — տխմարութիւն ։

اوکونمك եօյունմէք [թ] տ. اوکنمك ։

اوکه եօյէ } [թ] Խորթ ։
اوکی եօյէյ }

اول օլ [թ] Այն ։

اول էվվէլ [ա] 1. Առաջին [էզ. اولی] 2. Սկիզբ [յգ. اوائل] 3. Առաջ ։ տառց. امرده — նախ և առաջ. زمان — հին ժամանակ. — ك կամ — ب — նախ և առաջ. بهار — գարուն ։

اولا էվվէլա [ա] 1. Առաջին 2. Նախ ։

اولاد էվլատ* [ա] 1. Զաւակներ [էզ. ولد] 2. ե. գ. Որդի ։

اولاديت էվլատիյէթ* [ա] Որդիութիւն ։

اولاشدرمق ուլաշտըրմաք [թ] 1. Հասցնել 2. Միացնել ։

اولاشمق ուլաշմաք [թ] 1. Հասնիլ 2. Միանալ ։

اولاغان օլաղան [թ] Պատահական

اولاق ուլաք [թ] Սուրհանդակ, 2. Այծու ձագ ։

اولاق ավլաք [թ] Որսատեղի ։

آولامق ավլամաք [թ] 1. Որսալ 2. Խաբել ։

اولان օլան [թ] Եղող ։

اولانمق ուլանմաք [թ] 1. Միանալ 2. Տարածուիլ 3. Մեծնալ ։

اولت եօլէթ [թ] 1. Մահ, կոտորած 2. Համաճարակ հիւանդութիւն ։

اولجه էվվէլճէ [թ] Կանխաւ, առաջուց ։

اولچك եօլչէք [թ] 1. Չափ 2. Քառորդ քոռ ։

اولچمك եօլչմէք [թ] Չափել ։

اولچو } եօլչիւ [թ] 1. Չափ 2.
اولچی } Չափուած քանակութիւն 3. Չափաւորութիւն ։ لو — չափաւոր ։

اولدرمك եօլտիւրմէք [թ] Մեռցնել, սպաննել ։

اولدجه օլտուճա [թ] Ըստ կարի ։

اولسی էվվէլսի [թ] Վերջինթեր ։ کون — առջի օր ։

اولطه օլթա [թ] 1. Կարթ 2. Նաւուց վեր վար ճեմելը ։

اولغون օլղուն [թ] Հասուն ։

اولقدر օլգատար [թ] Այնքան ։

اولك էօլէք [թ] Ակոս ։

اولكر իւլքէր [թ] Եօթնաստեղք ։

اولكى էվվէլքի [թ] 1. Առաջին 2. Նախկին, նախնի 3. Նախընթաց ։

اولمدق օլմատըգ [թ] Չեղած, չըգրանուած, անօրինակ ։

اولمش օլմուշ [թ] 1. Եղած 2. Հասուն ։

اولمش էօլմիւշ [թ] Մեռած ։

اولمق օլմագ [թ] 1. Ըլլալ 2. Պատահիլ 3. Գտնուիլ 4. Յարմարիլ 5. Հասուննալ ։ տաց. اولدم اولهسی ծնելէս ի վեր. اولور اولمز անյարմար. هيچ اولمزسه գոնէ. — دن կորուսանել. اولسه اولسه առ առաւելն, թէ ընաւ ։

اولمك էօլմէք [թ] Մեռնիլ ։

اولندرمك էվլէնտիրմէք [թ] Ամուսնացնել ։

اولنمق օլունմագ [թ] Կրաւորական ايلك ի ։

اولنمك էվլէնմէք [թ] Ամուսնանալ ։

اولو էօլիւ [թ] 1. Մեռեալ 2. ուլու Մեծ, խոշոր ։

اولو ուլու [ա] Տէրեր [եզ. ذو] ։

اولور օլուր [թ] 1. Կարելի 2. Ինչ որ կայ 3. Լաւ ։

اولوس ուլուս [թ] Մեծ ցեղ ։

اولوق օլուգ [թ] 1. Ճոռօթ, խողովակ 2. Ճերա ։

اولولق ուլուլըգ [թ] Մեծութիւն ։

اولولنمق ուլուլանմագ [թ] Մեծանալ ։

اولوم էօլիւմ [թ] Մահ ։

اولومق ուլումագ [թ] Ոռնալ ։

اولوملى էօլիւմլիւ [թ] Անցաւոր, մահաւոր ։

اولويت էվլէվիյէթ* [ա] Նախապատուութիւն ։

اولى էվլի [թ] 1. Ամուսնացեալ 2. Տունուոր, տնեցի ։ لك — ամուսնական վիճակ ։

اولى էվլա [ա] 1. Աւելի նախապատիւ 2. Պատշաճագոյն ։

اولى ուլա* [ա] Առաջին [էգ. اول ի] տաց. — رتبهٔ առաջին կարգի քաղաքային պաշտօնատարութեան աստիճան ։

اولى ուլի* [ա] Տէրեր [եզ. ذی] տաց. الامر — իշխանութեան տէր անձինք, գլխաւորք. — الابصار Հեռատեսք. — الالباب Նրբամիտք, առողջադատք ։

اولياء էվլիյա* [ա] 1. Սուրբեր [եզ. ولی] 2. Ե. Գ. Սուրբ 3. Պաշտպանք ։ տաց. — ی امور վարիչք պետական գործոց. — لق Հրաշագործութիւն ։

اوليات էվվէլիյաթ* [ա] 1. Նախնական մասունք, տարերք գիտելիք 2. Սկիզբներ ։

اوليت էվվէլիյէթ* [ա] Առաջնութիւն ։

اوليتر էվլիթեր [պ] Նախապատիւ ։

اولين էվվէլին [ա] Առաջինք, նախնիք [եզ. اول] ։

ճամբուն դառնալ [هدايت էն]
2. Մահմետական ըլլալ ։

اهتزاز էհթիզազ [ա] 1. Շարժիլ, տատանիլ 2. Խայտանք 3. Բեռ. Թրթռում, ծածանում ։

اهتمام էհթիմամ [ա] 1. Խնամք տանիլ [همت էն] 2. Խնամք, հոգատարութիւն [յգ. اهتمامات]։

اهجيه էուհճիյէ* [ա] Երգիծանք [յգ. اهاجى] ։

اهداء էհտա [ա] Պարգեւել, ընծայել [هديه էն] ։

اهداب էհտապ* [ա] Արտեւանունք [եզ. هدب] ։

اهراق էհրագ [ա] Թափել ։

اهرام էհրամ* [ա] 1. Եգիպտական փուրգեր [եզ. هرم] 2. Երկ. Բրգաձեւ ինչ ։

آهرمن ահրիմէն [պ] Սատանայ ։

آهسته ահէսթէ [պ] Ցած, մեղմ ։

اهل էհլ [ա] 1. Բնակիչ [յգ. اهالى] 2. Տէր 3. Ցանկացող 4. Կին ։ տար. بيت — ընտանիք . كتاب — քրիստոնեայք մահմետականք եւ հրեայք . الله — սուրբ . فساد — ապըստամբ . قبور — մեռեալք ։

اهلاك էհլաք [ա] Սատակեցնել [هلاك էն] ։

اهله էհիլլէ* [ա] Մահիկներ [եզ. هلال] ։

اهلى էհլի [ա] Ընտանի [էգ. اهليه]։

اهليت էհլիյէթ* [ա] Ցանկաղակութիւն, արժանաւորութիւն

اهم էհէմմ [ա] Աւելի կամ անկենուկարեւոր [مهم էն] ։

اهمال էհմալ [ա] Անփութութիւն, զանցառութիւն ։ جى — անփոյթ ։

اهميت էհէմմիյէթ* [ա] Կարեւորութիւն ։

آهن ահէն [պ] Երկաթ ։

آهنك ահէնկ [պ] 1. Դաշնակութիւն 2. Երաժշտութիւն ։ ا — նուագարանը յարդարել ։

آهنكر ահէնկեր [պ] Երկաթագործ ։

آهنكش ահէնքէշ [պ] Մագնիս ։

آهنين ահէնին [պ] Երկաթեղէն ։

آهو ահու [պ] 1. Եղնիկ [յգ. آهوان] 2. Այծեամ ։ دوتى — աղբայծամոր ։

اهواء էհվա* [ա] Տռփանք, ցանկութիւնք, փափաքներ [եզ. هوى] ։

اهوال էհվալ* [ա] Սարսափք [եզ. هول] ։

آهوان ահուվան [պ] Եղնիկներ ։

اهون էհվէն [ա] 1. Աւելի կամ ամենահեշտ 2. Դիւրագին, աժան ։

اهونيت էհվէնիյէթ* [ա] Աժանութիւն ։

اهويه էհվիյէ* [ա] 1. Օդեր, 2. Մթնոլորտք [եզ. هواء] ։

اى էյ [պ] 1. Ով 2. Արդ ։

آى այ [թ] 1. Լուսին 2. Ամիս ։ տար. باشى — ամսագլուխ, դաշտային چيچكى — արեւածաղիկ

آى այ [թ] 1. Այ 2. Ով ։

آيا այա [թ] 1. Ափ 2. Ներքան

3. [յուն.] Սուրբ [աղաւ. այիա էն] ։

آیا Աեա [գ] 1. Արդեօք 2. Ո՜վ զարմանալի ։

ایاب Իեապ [ա] Դարձ ։

آیات Աեաթ* [ա] 1. Նշաններ [եզ. آیت] 2. Հրաշքներ 3. Տունք (սուրբ գրոց) ։

ایادی Իեատի* [ա] Ձեռքեր [եզ. ید]

آیارتمق Աեարթմագ [թ] Մարդ մը գլխէ հանել, ապականել, մոլորեցնել ։

آیاز Աեազ [թ] Լուսնի լուսով չոր ցուրտ ։

آیازلمق Աեազլամագ [թ] Ցրտանալ ։

آیازمه Աեազմա [յուն.] Նուիրական աղբիւր ։

ایاغ Իեաղ [գ] Գաւաթ ։

آیاغ Աեաղ [թ] Ոտն ։

آیاق Աեագ [թ] 1. Ոտք 2. Պատուանդան 3. Քայլ 4. Աստիճան (սանդուխի) ։

ասաց. قابی — ոտնաման. — طاقی խուժան, հասարակ ժողովուրդ. ده — յոտնկայս. ապստամբած. آیاغه قالقمق — ապստամբիլ. تری — ընձեռւէք, վարձք. باصمق — մտնել, պնդել. یولی — արտաքնոց. قرق — օձասանդր. داش — ընկեր, ուղեկից ։

آیاقلاندرمق Աեագլանտըրմագ [թ] Ապստամբեցնել ։

آیاقلانمق Աեագլանմագ [թ] Ապստամբիլ ։

آیاقلو Աեագլը [թ] 1. Ոտնաւոր

2. Շարժուն ։

ایالت Իեալեթ* [ա] Նահանգ [յգ. ایالات] ։

ایام Էյեամ* [ա] 1. Օրեր [եզ. یوم] 2. Ժ. Գ. ժամանակ, անւողութիւն ։ ասաց. یوماً من — ال օր մը չէ նէ օր մը ։

آیب Աեյպ [ա] Դարձող [ایاب էն] ։

ایبیك Իպէք [թ] Կատար (աքաղաղի) ։

ایپ Իփ [թ] Չուան ։ ասաց. — سز صاپسز անհուած որիկայ. اوجی — առիթ, պատրուակ ։

ایپرتمك Իփրէթմէք [թ] Շփելով մաշեցնել ։

ایپرنمك Իփրէնմէք [թ] Շփելով մաշիլ ։

ایپك Իփէք [թ] 1. Մետաքս 2. Մետաքսեայ ։ بوجکی — շերամ. لی — մետաքսեայ ։

ایپکجی Իփէքճի [թ] Մետաքսավաճառ ։

ایپلك Իփլիք [թ] Թել, դերձան ։ ասաց. ی پازاره چیقمق — մէկու մը արտաքը հրապարակ ելնել. ی بویامق — վարպետութիւն ընել. خانه — մանելու գործարան ։

آیات Աեաթ* [ա] յգ. آیت ի ։

آیت Աեեթ* [ա] 1. Նշան [յգ. آیات ի] 2. Տուն (սուրբ գրոց) 3. Հրաշք ։ خیر — բարենշան ։

ایت Իթ [թ] Շուն ։

ایتالیا Իթալեա [իտա.] Իտալիա ։

ایتالیان Իթալեան [թ] Իտալացի, իտալական ։

ایتام եյթամ* [ա] Որբեր [եզ. یتیم]։

ایتدرمك իթթիրմէք [թ] Ընկել տալ։

ایتشمك իթիշմէք [թ] Զիրար հրել։

ایتکال իթթիքեալ [ա] թիւ. Մա-շում [اکل էն]։

ایتلاف իթթիլաֆ [ա] 1. Ընտանենալ, բարեկամութիւն [الفت էն] 2. Համաձայնութիւն։

ایتك իթմէք [թ] Ընկել 2. Օժան-դակ բառ է 3. Հրել 4. Ընել։

ایتورمك իթի-րմէք [թ] Կորսնցը-նել։

ایثار իսար [ա] 1. Պարգեւել [اثر էն] 2. Ընտրել։

ایجاب իճապ [ա] 1. Պիտանի ըլ-նել [وجوب էն] 2. Պէտք ըլ-լալ, 3. Պէտք, պահանջել ... պահանջում [ج. ایجابات]։

ایجاد իճատ [ա] Ստեղծել [وجود է] — کرده Ստեղծ։

ایجار իճար [ա] Վարձու տալ [اجرت էն]։ — بدل վարձ։

ایجاز իճազ [ա] Համառօտել։ آ — علی وجه ال — համառօտակի։

ایچ իչ [թ] 1. Ներքսակողմ 2. Փոր 3. Ներքին 4. Մէջ։ — օղ. اغاسی — ներքինի. — اوغلانی մանկլաւիկ. — کوییکی — .... յاغی — .... یوزی — .... طونی — .... آغریسی — .... بولامق — .... صیقلق — .... — — ....

ایچرمك իչիրմէք [թ] Խմցնել։

ایچرو իչէրու [թ] 1. Ներքսա-կողմ 2. Ներս։

ایچره իչէրէ [թ] Մէջ, ներս։

ایچکیجی իչքիճի [թ] 1. Ըմպելեաց վաճառական 2. Արբեցող։

ایچم իչիմ [թ] Խմումք։

ایچمك իչմէք [թ] 1. Խմել 2. Ծխել։

ایچورمك իչի-րմէք [թ] Խմցնել։

ایچیرمك իչիրմէք [թ] Խմցնել։

ایچون իչիւն [թ] Համար, վասն, պատճառաւ։

ایچین իչին [թ] 1. Ներսէն 2. Համար։

ایداع իտա' [ա] Աւանդել [ودیعه էն]։

ایدالله իյատուլլահ [ա] Տէրը զօրացնէ։

ایدشمك իտիշմէք [թ] Իրարու ընել։

ایدلك իտիլմէք [թ] Կատարուիլ, ըլլալ։

ایدنمك իտինմէք [թ] 1. Անձին ը-նել 2. Գտնել, հայթայթել 3. Սովորել։

ایدهکورمك իտէկէօրմէք [թ] Գուշ տալ, ընել։

ایدی իյտի* [ա] Ձեռքեր [եզ. ید]։

ایدی իտի [թ] Էր։

آیدین այտըն [թ] 1. Լոյս 2. Լու-սաւոր. լուսաւոր։ — کوزکز աչ-քերնիդ լոյս։

آیدینلاغق այտընլըգ [թ] Լուսաւոր։

آیدینلق այտընլըգ [թ] Պայծառու-թիւն, լոյս։

ایدیورمك իտիվիրմէք [թ] Ճամբել ընել։

ایذاء իզա [ա] Նեղել [ادیت էն]։

ایذان իզան [ա] Իմացնել ։

ایر ըր [թ] Երգեցողութիւն ։

ایر եյեր [թ] Թամբ ։

ایراث իրաս [ա] Պատճառել, առթել [ارث էն] ։

ایراد իրատ [ա] 1. Յառաջ բերել, արտաբերել [ورود էն] 2. Առարկել 3. Եկամուտ ։

ایراق ըրագ
ایراغ ըրաղ } [թ] Հեռու, հեռի ։

ایراقلانمق ըրագլանմագ
ایراقلشمق ըրագլաշմագ } [թ] Հեռանալ ։

ایراقلق ըրագլըգ [թ] Հեռաւորութիւն ։

ایران իրան [պ] Պարսկաստան ی — . لو — պարսկաստանցի ։

آیران այրան [թ] Շիճուկ ։

آیرت ایتمك այըրդ էթմէք [թ] Զանազանել ։

ایرتسی ըրթէսի, էրթէսի [թ] տ. ایرته ։

آیرتلامق այըրթլամագ [թ] Զանազանել ։

ایرته էրթէ [թ] 1. Հետեւեալ 2. Յետ ։ տաաց . جمه ایرتسی — շաբաթ . پازار ایرتسی երկուշաբթի ։

ایردرمك էրտիրմէք [թ] Հասցնել ։

ایرش էրէշ, էրէշ [թ] Առէջ ։

ایرشدرمك էրիշտիրմէք [թ] Հասցընել ։

ایرشمك էրիշմէք [թ] Հասնիլ ։

ایركمك էրիքմէք [թ] Ծողուուել ։

آیرلمق այըրլմագ [թ] Զատուիլ ։

ایرلامق ըրլամագ [թ] Գեղգեղել ։

ایرم էրէմ [թ] Հատորգութիւն ։

آیرمق այըրմագ [թ] Զատել ։

ایرمق ըրմագ [թ] Գետակ, գետ ։

ایرمك իրմէք, էրմէք [թ] 1. Հասնիլ, 2. Հասունանալ ։

ایرمیك իրմիք [թ] Կորկոտ ։

آیرو այրու
آیری այրը } [թ] 1. Զատ 2. Ուրիշ ։ տաաց . — զատ զատ . جی — խորթութիւն . —جه — զատ ։

ایری իրի [թ] Խոշոր ։

ایریلشمك իրիլէշմէք [թ] Խոշորնալ ։

آیرلق այըրլըգ [թ] Անջատում ։

ایرن էրէն [թ] Թափառ ։

ایز իզ [թ] Հետք ։

ایزد իզիտ [պ] Աստուած ։

ایس իս [թ] Մուր ծուխ ։

ایستاده իսթատէ [պ] Յոտնկայս, կանգնած, կեցած ։

ایستك իսթէք [թ] Կամք, յօժարութիւն ։

ایستمك իսթէմէք [թ] 1. Ուզել 2. Պէտք ըլլալ, պահանջել ։

ایسر իսիր [ա] Ձախ ։

ایسه իսէ [թ] 1. Եթէ 2. Իսկ 3. Քանի թէ ։ ده — Թէպէտեւ ։

ایش իշ [թ] Գործ ։ տաաց . كوج — դժուարութիւն ։

ایشتمك իշիթմէք [թ] Լսել ։

ایشته իշթէ [թ] Ահա ։

ایشجی իշճի [թ] Բանուոր ։ لك — բանուորի վարձք ։

ایشسزلك իշսիզլիք [թ] Անգործութիւն ։

ایشلتمك իշլէթմէք [թ] 1. 1. Բանեցնել 2. Վերքը բանեցնել 3. Շահու տալ ։

ایشلك իշլէք [թ] 1. Բանուկ 2. Գործօն 3. Վարժ ։
ایشلمك իշլէմէք [թ] 1. Գործել 2. Ասեղնագործել 3. Քանդակել 4. Թափանցել 5. Թարախիլ 6. Բանիլ ։
ایشلمه իշլէմէ [թ] 1. Բանուած (ճամբայ, գործ ևլն) 2. Ասեղնագործութիւն ։ جى — ասեղնագործի վաճառական ։
ایشەمك իշէմէք [թ] Միզել ։
ایشیتمامزلك իշիթմէմէզլիք [թ] Չլսողութիւն ։
ایشیتمز իշիթմէզ [թ] Չլսող ․ لنك — دن كلمك — չլսելու զարնել ։
ایشیتدرمك իշիթտիրմէք [թ] Լսելի ընել ։
ایشیتمك իշիթմէք [թ] Լսել ։
ایشیدلمك իշիտիլմէք [թ] Լսուիլ, իմացուիլ ։
ایشیق ըշըգ [թ] 1. Լոյս 2. Ճրագ ։
ایشیل ایشل ըշըլ ըշըլ [թ] Կայծակնացայտ, վառ ի վառ ։
ایشیلاتمق ըշըլաթմագ [թ] Փայլեցնել ։
ایشیلامق ըշըլամագ [թ] Փայլիլ ։
ایصاء իսա [ա] Պատուիրել, կտակել [وصيت էն] ։
ایصال իսալ [ա] Հասցնել [وصول է] ։
ایصتمق ըսըթմագ [թ] Տաքցնել ։
ایصتمه ըսըթմա [թ] Ջերմ ։
ایصرغان ըսըրղան [թ] Խածան ։
ایصلاتمق ըսլաթմագ [թ] Թրջել ։
ایصلاق ըսլագ [թ] Թաց, թրջած ։
ایصلق ըսլըգ [թ] Սուլումն ։
ایصندرمق ըսընտըրմագ [թ] Տաքցնել ։
ایصنمق ըսընմագ [թ] Տաքնալ ։

ایصی ըսը [թ] Տաք ։
ایصیجاق / ایصیجق ըսճագ [թ] Տաք, Ջերմ ։
ایضا իյզա [ա] Նոյնպէս, նոյն ։
ایضاح իյզահ [ա] Բացատրել, բացատրութիւն [յգ. ایضاحات] [وضوح էն] ։
ایغدج ըղտըճ / ایغدش ըղտըշ [թ] Մալեալ ձի ։
آیغر այղըր. այղըր [թ] Մատակախազ ձի ։
ایغریب ըղրըպ Մեծ ուռկան մը. յունական գրիգօս բառէն ։
ایفاء իֆա [ա] 1. Հատուցանել, վճարում [وفا էն] 2. Կատարել, մատուցանել ։
آیق այըգ [թ] Սթափ (գինովութենէ) ։
ایقاد իգատ [ա] Վառել [وقود էն] ։
ایقاظ իգազ [ա] Արթնցնել, զգուշացնել [يقظه էն] ։
ایقاع իգա՛ [ա] Յարուցանել, պատճառել [وقوع էն] ։
ایقان իգան [ա] Աներկբայ գիտակցութիւն [يقين էն] ։
آیقلانمق այըգլանմագ [թ] Սթափիլ ։
ایك էյ. իյ [թ] Իլ ։
ایکده էյտէ [թ] Փշատ ։
ایکرنتی իյրէնթի [թ] Գարշութիւն, զզուանք ։
ایکرنمك իյրէնմէք [թ] Գարշիլ, զզուիլ ։
ایکلق ինիլթի / ایکلدی ինիլտի [թ] Հեծկլտանք, հեծեծանք ։
ایکلمك ինլէմէք [թ] Հեծել ։
ایکن իքէն [թ] Մինչդեռ, պահուն ։

ایکنجی իքինճի [թ] Երկրորդ ։

ایکندی իքինտի [թ] Երեկոյեան պահ ։

ایکنه իյնէ [թ] Ասեղ ։

ایکنه‌لك իյնէլիք [թ] Ասղանոց ։

ایکنه‌لمك իյնէլէմէք [թ] 1. Ծակել (ասեղով) 2. Խայթել ։

ایکی իքի [թ] Երկու ։ օրին. ده — ده برده մերթ ։

ایکیز իքիզ [թ] Երկուորեակ [տաճ. էքիզ] ։

ایکیشر իքիշէր [թ] Երկերկու ։

ایل իլ կամ էլ [թ] 1. Օտար 2. Ցեղ, տոհմ 3. Երկիր 4. Ժողովուրդ ։

ایلاج իլաճ [ա] Մացնել [ولوج էն] ։

آیلاق այլաք [թ] Անգործ, թափառիկ ։

آیلتمق այլըթմաք [թ] Սթափեցնել ։

ایلتمك իլէթմէք [թ] Տանիլ ։

ایلچی իլչի [պ] Դեսպան, նուիրակ [տաճ. էլչի] ։

ایلرو իլէրու [թ] 1. Առաջ 2. Յառաջացեալ 3. Յառաջակողմ 4. Սպասպայ ։ օրին. كلك — յառաջ գալ. ده — յետոյ, ապագային, յառաջացեալ. كلنر — նշանաւորք, գլխաւորք ։

ایلرولتمك իլէրուլէթմէք [թ] Յառաջացնել ։

ایلرولمك իլէրուլէմէք [թ] Յառաջանալ ։

ایلری իլէրի [թ] տե. ایلرو ։

ایلشدرمك իլիշտիրմէք [թ] Կառչել ։

ایلشمك իլիշմէք [թ] 1. Կառչիլ 2. Դպչիլ 3. Կենալ 4. Հակառակիլ ։

ایلشیك իլիշիք [թ] տե. ایلیشك ։

ایلغار ըլղար [թ] Արշաւ ընթացք ։ جی — սուրհանդակ ։

ایلغامق ըլղամաք [թ] Արշաւ ընթանալ ։

ایلغیم صالغیم ըլղըմ սալղըմ [թ] Կրկներեւոյթ ։

ایلق ըլըք [թ] Ցեղ ։

آیلق այլըք [թ] 1. Ամսական 2. Թոշակ (ամսական) ։

ایلك իլք [թ] 1. Նախ 2. Առաջին ։ بهار — գարուն ։

ایلکین իլքին [թ] Նախ ։

آیلمق այըլմաք [թ] Սթափիլ ։

ایلمك էյլէմէք [թ] Ընել ։

ایلمك իլմէք [թ] Հանգոյց ։

ایلن իլէն [թ] 1. Ով, հէյ 2. Եւ ։

ایلنج իլէնճ [թ] Անէծք ։

ایلنمك իլէնմէք [թ] Անէծք կարդալ ։

ایلول էյլուլ [ա] Սեպտեմբեր ։

ایله իլէ [թ] 1. Ով 2. Եւ ։

ایلیتمق ըլըթմաք [թ] Գաղջացնել ։

ایلیجق ըլըճաք [թ] Գաղջ ։

ایلیجه ըլըճա [թ] Ջերմուկ ։

ایلیشك իլիշիք [թ] 1. Առնչութեան կապ, կապակցութիւն 2. Խոչ, արգել 3. Առկախ խնդիր, վճարելի հաշիւ ։

ایلیشمك իլիշմէք [թ] տե. ایلشمك ։

ایلیق ըլըք [թ] Գաղջ ։

ایلیك իլիք [թ] 1. Ծուծ 2. Օղ (հանդերձի) ։

ایلیکلمك իլիգլէմէք [թ] Կոճկել ։

ایایمق ըլըմագ [թ] Գաղջանալ ։

ایماء իմա [ա] Զեկուցանել, ակնարկել ։

ایمان իյման * [ա] Երդումներ [եզ. يمين] ։

ايمان իման [ա] Հաւատալ, հաւատք [امن էն] ։

اعبات իմպաթ [թ] Ամառնային հով ։

ایمپراطور իմփէրաթօր [եւր.] Կայսր ։

ایمپراطوریچه իմփէրաթօրիչա [եւր.] Կայսրուհի ։

ایمدی իմտի [թ] Արդ ։

ایمرنمك իմրէնմէք [թ] տե՛ս امرنمك ։

ایمزغنمق ըմզղանմագ [թ] Նիրհել ։

ایمن էյմին [ա] Ամէնօրհնեալ ։

این էն [պ] Այս [յգ. اینان] ։

این ին [թ] Որջ ։

ایناس ինաս [ա] Ընտանեցնել [انسيت էն] ։

اینان ինան [թ] Հաւատա ։ كلك — հաւատալ ։

ایناندرمق ինանտըրմագ [թ] Հաւատացնել ։

اینانلمق ինանըլմագ [թ] Հաւատացուիլ ։

ایناممق ինանմագ [թ] Հաւատալ ։

اینجی‌پنجی ինթի բի–ֆթի [թ] Ոչինչ, անպիտան ։

اینجتمك ինճիթմէք [թ] Ցաւցնել, վշտացնել, խոցել ։

اینجلمك ինճէլմէք [թ] 1. Բարակնալ 2. Ազնուանալ ։

اینجنمك ինճինմէք [թ] Վշտանալ, խոցիլ ։

اینجو ինճու [թ] Մարգարիտ ։

اینجه ինճէ [թ] 1. Բարակ 2. Նուրբ 3. Թոքախտ ։ ասաց. — دن — մանրակրկիտ . ساز — լարաւոր նուագարան . جك — խիստ բարակ . رك — աւելի բարակ ։

انجیر ինճիր [թ] Թուզ ։

اینجیك ինճիք [թ] Ոլոք ։

اینچقرق ինչքըրըգ [թ] Հեծեծանք ։

اینچقرمق ինչքըրմագ [թ] Հեծել ։

ایندرمك ինտիրմէք [թ] 1. Իջեցնել 2. Զեղջել ։ — حرمی Հանդարտեցնել ։

آیندكان աէյէնտէկեան [պ] Եկողներ ։

آینده աէյէնտէ [պ] Եկող [յգ. آیندكان] ։

اینش ինիշ, էնիշ [թ] Զառ ի վայր ։

اینك ինէք [թ] Կով (էգ) ։ لك — կովանոց, կովութիւն ։

اینلمك ինլէմէք [թ] Իջնել ։

اینمك ինմէք, էնմէք [թ] 1. Իջնել 2. Հանդարտիլ ։

اینمه ինմէ, էնմէ [թ] 1. Իջուածք 2. Անկում (գնոց) 3. Կաթուած ։

آینه այնա Հայելի [ծագ. آیینه է] ։

ایو էյօ [թ] Աղէկ ։ ասաց. — ایتمك բուժել . اولمق — բուժիլ . جه — բարեքին, աղէկուկ ։

آیو այըա [թ] Արջ ։ بالغی — փոկ ։

ایو իվ [թ] 1. Շտապ 2. Հոգ. ցաւ, վիշտ ։

آیوا այվա [թ] Սերկեւիլ ։ تویی — մրգակեր բոյսը մօրուաց ։

ایواء իվա [ա] Բնակեցնել, զետեղել ։

ای والله էյ վալլահ [ա] 1. Մերսի

բարով 2. Շնորհակալ եմ։ دیك — ընդունիլ. երեսպաշտութիւն ընել։

ایوان իյվան [գ] Վերնատուն։

ای واه էյ վահ [ի] Աւա՜ղ։

ایوكن էյիւքեն [ի] Շտապող։

ایولشدرمك իյիլէշտիրմէք [ի] Աղէկցնել։

ایولشمك իյիլէշմէք [ի] Աղէկնալ։

ایولك իյիլիք [ի] Աղէկութիւն, բարութիւն։

ایومك էյմէք [ի] Շտապել։

آیه այէ [ի] Ափ։

ایهام իհամ [ա] Երկդիմութիւն [وهم էն]։

ای իյի [ի] տե՛ս ایو։

آیق այըք [ի] Սթափ։

آیین ային [գ] 1. Ծէս, արարողութիւն 2. Սովորութիւն։ օրին. — شهر լուսավառութիւն, հանդէս։

آیینه այինէ [գ] Հայելի։ օրին. دار — հայելի բռնող. دان — հայելիի պահարան. اسكندر — աւանդական հայելի մ'է զոր Աղեքսանդր բարձր տեղ մը դնելով նորա շնորհիւ հեռուէն եկող թշնամեաց միջնակը կը զննէ եղեր։

ب

ب պէ Երկրորդ տառ Օսմաներէն այբուբենին արժէքն է 2. Նաև համառօտագրութիւնն է رجب ամսոյ։

با պա [գ] 1. Ով 2. Անուն ب տառին 3. Ածականացուցիչ մասնիկ է. ինչ. با احترام յարգելի։ օրին. با خصوص նամանաւանդ։

باب պապ [ա] 1. Դուռ [յգ. ابواب] 2. Պաշտօնատուն 3. Գլուխ 4. քեր. Լծորդութիւն։ օրին. — اول، بو — այս, այն մասին, دە — նկատմամբ. همایون — արտաքին դուռ կայսերական պալատան. عالی — բարձրագոյն Դուռ։

بابا պապա [ի] 1. Հայր 2. Յարգելի 3. Տեսակ մը լուսնոտութիւն կամ կատաղութիւն խափշկաց։ օրին. طوتمق — կատղիլ, լուսնոտիլ. یکیت — յաղթանդամ, կորովի, կորիճ. یانه — հայրական։

بابالق պապալըք [ի] 1. Հայրութիւն 2. Հօրեհայր։

بابت պապէթ [ա] 1. Անդամ 2. Շեղջ, մաս 3. Կարգ։

بابل պապիլ [ա] Բաբելոն։

بابلخانه պապիլխանէ [գ] Բոզանոց։

بابونج պապունճ [ա] Անթեմ։

بات պաթթ [ա] Վերջնական։ օրին. پازاری — [պազար. գինթ փազարը] Հնոտեաց շուկայ։

باتاریه պաթարեա [է] Հրետանի։

باتاق պաթագ [ի] 1. Ճահիճ, խոր

տիղմ 2. Կորսուեալ ։ ասաց. — قره Հողամաս ։

باتاقجی պաթագճը [թ] Կուլ տուող պարտականն ։

باترمق պաթըրմագ [թ] 1. Ընկղմել, մխել 2. Կորսնցնել ։

باتق պաթըգ } [թ] Խորասուզեալ,
باتقین պաթգըն } մխեալ ։

باتمق պաթմագ [թ] 1. Ընկղմիլ 2. Մխիլ 3. Կորսուիլ 4. Մարը մտնել (արեւու) ։

باتی պաթը [թ] Արեւմտեան կողմ ։ روزکاری — արեւմտեան հողմ ։

باج պաճ [թ] Տուրք, սակ ։

باجاق պաճագ [թ] Սրունք, բարձք ։ سز — կարճլիկ, անարգ ։

باجاناق պաճանագ [թ] Քենեկալ [ռմկ. باجیناق պաճընագ էն] ։

باجه պաճա [թ] 1. Երդիք 2. Ծխնելոյզ ։

باجی պաճը [թ] Մեծ քոյր ։

باحث պահիս [ա] Նիւթոյ մը վրայ խօսող [بحث էն] ։

باحور պահուր [ա] Սաստիկ ջերմութիւն ։ ասաց. — ایام խիստ տօթագին եօթն աւուրք յուլիս ամսոյ ։

باختر պախթըր [պ] Արեւմուտք ։

باخصوص պախուսուսա [պ] Մանաւանդ ։

باد պատ [պ] Հով ։ ասաց. صبا — զեփիւռ . هوا — ծրի . آور — բաղդին բերած . پا — արագնաց, հողմարագ ։

بادانه պատանա [թ] Բուռ ։ اورمق — բռել ։

بادبان պատպան [պ] Առագաստ ։ کشا او — առագաստ պարզել ։

بادرفتار պատրէֆթար [պ] Հողմարագ ։

بادره պատրէ* [ա] Անպատրաստից ըսուած խօսք ։

بادزنه պատզէնէ [պ] Հողմահար ։

بادم պատէմ [թ] Նուշ ։

بادمجك պատէմճէք [թ] 1. Նշիկ 2. Նշկատալ ։

بادنجان պատլընճան [պ] Պատնճան, սմբուկ ։

باده պատէ [պ] Գինի ։ نوش او — գինի խմել ։

بادهوا պատէհէվա [պ] Ձրի [ռմկ. պէտահավա] ։

بادی պատի [ա] Պատճառ ։ ասաց. — نظرده ի սկզբան . امرده — առաջին տեսութեան ։

بادیه պատիէ* [ա] 1. Անապատ, 2. Դաշտ [յգ. بوادی] ։ نشین — անապատական. پیما — անապատներր շրջող ։

باذن‌الله պի իզնիլլահ [ա] Հրամանաւն Աստուծոյ ։

بئر պի՛ր [ա] Հոր [յգ. آبار] ։

بار պար [պ] 1. Բեռ 2. Անգամ 3. Պտուղ 4. Տեղացող ։

باراته պարաթա [թ] Գդակ ։

باراقه պարագա [եւրօ.] Խրճիթ, հիւղ ։

باران պարան [պ] Անձրեւ ։

باربار պարպար [թ] Բարբարոս ։

باربر պարպէր [պ] Բեռ կրող ։

باربونیه պարպունիա [եւրօ.] Արքայաձուկ ։

بارخانه պարխանէ [պ] Կահ և կազմածք, տուն տեղ։

بارد պարիտ [ա] 1. Ցուրտ [برودت էն] [էգ. بارده] 2. Անհաճոյ [ռմկ. պարիթ]։

بارداق պարտաք [թ] Գաւաթ։

بارسام պարսամ [թ] Տեսակ մը ձուկ։

بارش պարշ [թ] Հաշտութիւն։

بارشدرمق պարշտրմագ [թ] Հաշտեցնել։

بارشمق պարշմագ [թ] Հաշտուիլ։

بارق պարգ [թ] Ընտանիք, պարագայ։

بارقلامق պարգլանմագ [թ] Ընտանեաց տէր ըլլալ։

بارقه պարիգա* [ա] 1. Փայլատակող [برق էն] 2. Փայլատակում։

بارقه պարգա [իտա.] Մակոյկ։

بارك الله պարէքէլլահ [ա] Աստուած օրհնէ։

بارگاه պարկեահ [պ] Ատեան, տեղի ունկնդրութեան։

باركير պարկիր [պ] Ձի [ռմկ. պէյկիր]։

بارنامه պարնամէ [պ] Բեռնագիր։

بارندرمق պարընտրմագ [թ] Պատսպարել։

بارنمق պարընմագ [թ] 1. Պատսպարիլ 2. Լաւ կենակցիլ։

بارو պարու [պ] 1. Պատնէշ, պարիսպ 2. Աշտարակ։

باروت պարութ [թ] Վառօդ [ռմկ. պ. باروذ էն]։ առաջ. جى باشى — արքունի վառօդարանի պետ։

باروتخانه պարութխանէ [թ] Վառօդարան։

باروقی պարութի [թ] Վառօդագոյն։

باروش պարուշ [թ] Արուարձան։

باروماترو պարօմէթրօ [թ] [է] Օդաչափ։

باره պարէ [պ] 1. Անգամ 2. Միրող 3. Նկատում։

بارى պարի [պ] 1. Գոնէ 2. [ա] Ստեղծող։

باريك պարիք [պ] Բարակ, նուրբ։

بارينيله جق պարընըլաճագ [թ] Պատսպարելի։

باز պազ [պ] 1. Բաց 2. Խաղցող 3. Բազէ։

بازار պազար [պ] Վաճառանոց։

بازارلق պազարլըգ [թ] Սակարկութիւն։

بازرگان պազիրկեան [պ] Վաճառական [ռմկ. بازاركان բառէն]։

بازگشته պազկիւշթէ [պ] 1. Հակադարձ 2. Տապալած։

بازگون պազկիւն [պ] Զախող։

بازنده պազէնտէ [պ] Խաղացող։

بازو պազու [պ] Բազուկ։ [յփ. بازوان] بند — բազպան։

بازى պազի [պ] Խաղ։ خانه — խաղարան։

بازيچه պազիչէ [պ] Խաղալիկ։

بازيكوش պազիկիւշ [պ] 1. Ծոյլ 2. Խեղկատակ։

بئس պիս [ա] Ինչ գէշ։ — المصير գժոխք։

بأس պէս [ա] Վնաս [ռմկ. պէիս] يوق — հոգ չէ։

بأساء պէսա [ա] Աղէտք, թշուառութիւն։

باسط պասիթ [ա] 1. Տարածող [بسط էն] 2. անդր. Զգտիչ. էգ. باسطه։

باسطون պաստօն [իտա.] Գաւազան։

باسق պասըգ [ա] Բարձր ։

باسور պասուր [ա] Թիթ առատութիւն, արիւնէրթութիւն [ج. بواسير]։

باش պաշ [թ] 1. Գլուխ 2. Ծայր 3. Սկիզբ 4. Պետ, գլխաւոր 5. Լումայաչափ 6. Հասկ ։ տաճկ. ی — كوشه անկիւն փողոցի. اورمق — գիժել. — ه — հաւատար. اوستنه — գլխուն վրայ. باغلمق — որոշել. — ه قالدرمق ապստամբիլ. ه چيقمق — յաղթել. ه چيقارمق — ի գլուխ հանել. دن صاومق — ճամբել. ی بوزق — ոչ-զինուորական քաղաքային մարդ. անկանոն զօրք. — قره քրիստոնեայ եկեղեցական. دن یکی — վերստին. ی بوش — դատարկ, մոլորեալ, անկապ, ինքնագլուխ. ه — قاقمق երեսի զարնել. — آته اوكرتمك ձին վարժեցնել. نه — իւրաքանչիւր . . . ի. پرمق — բոյթ. وكيل — տաւարին նախարար, եպարքոս. آلق — ճողոպրիլ. ا دن قره — դէպ ի ցամաք չուել. ی قوجه — գիւղապետ. ی کوی — գիւղամուտ ։

باشاق պաշագ [թ] Հասկ ։ տաճկ. طوتمق — կամ باغلمق — հասկ արձակել. جی — հասկաքաղ. — قره հաճար ։

باشاقلانمق պաշագլանմագ [թ] Հասկուորիլ ։

باشبوغ պաշպօղ [թ] Հրամանատար զօրաց ։

باشجی պաշճը [թ] Ոչխարի, այծի գլուխ ծախող ։

باشلاتمق պաշլաթմագ [թ] Սկսել տալ ։

باشلامق պաշլամագ [թ] Սկսիլ ։

باشلانغج պաշլանղըճ [թ] Սկիզբ ։

باشلانلمق պաշլանըլմագ } [թ] Սկսուիլ ։
باشلانمق պաշլանմագ }

باشلق պաշլըգ [թ] 1. Կնգուղ 2. Պախուցք 3. Սիւնագլուխ 4. Վարձանք [ռմկ. պաշլըխ] ։

باشلو պաշլը [թ] Գլուխ ունեցող ։ տաճկ. — بللو հանրածանօթ, նշանաւոր. باشنه — անկախ, զատ ։

باشلوجه պաշլըճա [թ] 1. Գլխաւոր 2. Գլխաւորաբար ։

باشماق պաշմագ [թ] Հողաթափ ։

باصامق պասամագ [թ] Սանդուխի աստիճան ։

باصدرمق պասդըրմագ [թ] 1. Կոխել տալ 2. Տպել տալ 3. Մարել (հրդեհ) 4. Գերազանցել ։

باصدرمه պասդըրմա [թ] Ապուխտ ։

باصدی պասդը [թ] Մսախառն բանջարեղէն կերակուր .

باصر պասըր [ա] Տեսնող [بصر էն]։ ه — قوۂ տեսանելիք . ه — տեսողութիւն ։

باصق պասըգ [թ] Ճնշուած. ցած ։

باصقی պասգը [թ] Մամուլ ։

باصقين պասգըն [թ] 1. Ծանր 2. Գիշերային կամ յանկարծական յարձակում ։ տաճկ. — ويرمك յանցանքի մէջ բռնուիլ ։

باصمق պասմագ [թ] 1. Կոխել 2. Ճնշել 3. Տպել 4. Յանկար-

ծակին բերել 5. Ոստիկանութեան առ ի խոյզ տեղ մը մտնելը 6. Թեւակոխել 7. փութալ: ատաց, — مهر կնքել. — آیاق պնդել. — یایغره ճիչ արձակել:

باصمه պասմա [թ] 1. Տիպ 2. Տըպագրութիւն 3. Տպել 4. Նկարուոր կտաւ: ատաց. طاش سی — վիմագրութիւն. جی — տպագրիչ. կտաւավաճառ:

باصمه‌خانه պասմախանէ [թ] Տպարան:

باطل պաթըլ [ա] Սնոտի, ունայն, անվաւեր [بطلان էն] [էֆ. باطله]:

باطن պաթըն [ա] 1. Ներքին 2. Ծածուկ [بطن էն] [էֆ. باطنه]:

باطناً պաթընէն [ա] Ներքնապէս:

باطنیه պաթընիյէ* [ա] Խորհրդաւոր, ներքին:

باع պա՛ [ա] Գրկաչափ:

باعث պա՛իս [ա] Պատճառ [بعث էն] [ջֆ. بواعث]:

باغ պաղ [պ] 1. Պարտէզ 2. Այգի: ատաց. بوزوی — այգեկութք. قدس — Դրախտ:

باغ պաղ [թ] Կապ: ատաց. یوڭون — ی փողկապ. کوز — ی կախարդանք:

باغبان պաղպան [պ] Պարտիզպան:

باغجی պաղճը [թ] Այգեպան:

باغچه‌وان պաղչէվան [թ] Պարտիզպան:

باغچه պաղչէ [պ] 1. Պարտիզակ 2. Պարտէզ, դաբաստան, բուրաստան:

باغداش պաղտաշ [թ] Ծալլապատիկ (նստուածք):

باغر պաղըր [թ] 1. Լեարդ 2. Կուրծք 3. Ընդերքը, փոր: یانق ی — որսակէզ:

باغرتلاق պաղըրթլաք [թ] Վայրի աղաւնի, հաւփալ:

باغرتمق պաղըրթմաք [թ] Պոռացնել:

باغرداق պաղըրտաք [թ] Պնդակապ օրօրոցի:

باغرساق պաղըրսաք [թ] Աղիք:

باغرشمق պաղըրշմաք [թ] Իրարու պոռալ, գոչել, ի միասին աղաղակել:

باغرمق պաղըրմաք [թ] Պոռալ:

باغشلامق պաղըշլամաք [թ] 1. Շընորհել 2. Քաւել:

باغلامق պաղլամաք [թ] 1. Կապել 2. Ցամքեցնել: ատաց. — بل վստահիլ, ապաւինիլ. — یاغ պարարտանալ. — یوصون մամռով ծածկուիլ. — جراحت թարախիլ:

باغلانمق պաղլանմաք [թ] 1. Կապուիլ 2. Պայման դնել:

باغلداق պաղըլտաք [թ] տե՛ս باغرداق:

باغلمق պաղլմաք [թ] տ. باغلامق:

باغلو պաղլը [թ] 1. Կապուած 2. Սահմանուած:

باغه պաղա [թ] Խեցի կրիայի:

باغی պաղը, պաղի [ա] Ապստամբ, խեռ, չար, անզգամ [ջֆ. بغاة] [بغی էն] [էֆ. باغیه]:

باغیانه պաղիյանէ [պ] Ապստամբական:

باف պաֆ [պ] Ոստայնանկող:

بافت պաֆթ } [պ] Ոստայնանկեալ,
بافته պաֆթէ } հիւսուած:

باقدرمق պաքտըրմագ [թ] Նայիլ կամ դարմանել տալ ։

باقر պաքըր [թ] 1. Պղինձ 2. Պըղնձեայ ։

باقراج պաքրաճ [թ] Մեծապղեայ դոյլ

باقرجی պաքըրճը [թ] Պղնձագործ ։

باقش պաքըշ [թ] Նայուածք ։

باقشمق պաքըշմագ [թ] 1. Իրարու նայիլ 2. Ծուարած սար անդ նայիլ ։

باقلمق պաքըլմագ [թ] Նայուիլ, խնամուիլ, ի նկատ առնուիլ,

باقم պաքըմ [թ] Նայուածք ։ սայց. ο — ր մէկ տեսակէտով ։

باقمق պաքմագ [թ] 1. Նայիլ, դիտել 2. Ի նկատ առնել 3. Խնամել, պահել 4. Փնտռել ։

باقنمق պաքընմագ [թ] Նայիլ ։

باق պագը [ա] 1. Մնացական [بقا էն] 2. Մնացած 3. Մնացորդ [յգ. بواق] 4. Ի վերջ բանից ։

باقیجی պաքըճը [թ] 1. Խնամող, նայող 2. Հարցուկ ։

باك պագ [պ] Երկիւղ ։ — بی ա- ներկիւղ ։

باكره պաքիրէ* [ա] Կոյս [յգ. باكرات] ։

باكوره պաքիւրէ* [ա] Երախայրիք [յգ. بواكير] ։ حيات — ء ծաղիկ հասակ ։

باکی պաքի [ա] Ողբացող [بكا էն] [էգ. باكيه] ։ آ — ողբալով ։

بال պալ [պ] 1. Թեւ (Թռչնոյ) 2. [թ] Մեղր 3. [ա] Միտք, սիրտ ։

بالا պալա [պ] 1. Բարձր. վերև 2. Վեր ։ սայց. رتبهٔ — վերջինները վերին աստիճան քաղաքային պաշտօնատարութեան. تر — աւելի բարձր. ترین — ամենաբարձր ։

بالابان պալապան [պ] Մեծադլուխ կենդանի ։

بالاپرواز պալափէրվազ [պ] Բարձրաթռիչ ։

بالاتفاق պիլիթթիֆագ [ա] Միաբանելով 2. Միաձայն ։

بالآخره պիլ ախըրէ* [ա] Վերջապէս, ի վերջոյ ։

بالاشتراك պիլիշթիրագ [ա] Ընկերութեամբ, ի միասին ։

بالبداهه պիլ պէտահէ* [ա] Յանկարծուստ, յանպատրաստից ։

بالتمام պիթ թէմամ [ա] Ամբողջովին ։

بالجمله պիլ ճումլէ* [ա] Համայն ։

بالچاق պալչըգ [թ] Կաւ ։

بالچق պալըճագ [թ] 1. Կաւ բրուտ 2. Տիղմ ։

بالخير պիլ խայր [ա] Բարեաւ ։

بالدفعات պիտ տէֆէ՛աթ* [ա] Քանիցս ։

بالدير պալտըր [թ] Սրունքի մըսուտ մասը ։ սայց. ى قره — ծարխոս . ى چبلاق — Ջլերաց (որիկայ) ։

بالديران պալտըրան [թ] Մոլախինդ ։

بالديز պալտըզ [թ] Քենի ։

بالذات պիզ զաթ* [թ] Անձամբ .

بالش պալըշ [պ] Բարձ ։

بالضرور պիզ զարուր [ա] յԱկամայս ։

بالطبع պիթ թապ՛ [ա] Բնականաբար ։

بالطه պալթա [ի] Կացին ։ ասոյ. آصمق — սպաննել, ներել ։

بالطه‌جى պալթաճը [ի] 1. Փայտահար 2. Բահվիրայ 3. Տըպարաւոր արքունի պալատան։

بالطه‌لق պալթալըգ [ի] Մասն անտառի յորմէ ներելի է փայտ կտրել. Հաստատելի անտառ ։

بالطه‌لمق պալթալամագ [ի] Կացինով զարնել, կտրել, կտրել։

بالعكس պիլ'աքս [ա] Ընդհակառակն ։

بالعموم պիլ'ումում [ա] Առհասարակ ։

بالغ պալիղ [ա] 1. Հասած [بلوغ էն] [էգ. بالغه] 2. Հասուն 3. Չափահաս ։

بالفعل պիլֆի'լ [ա] Գործով, արդեամբ ։

بالق պալըգ [ի] Ձուկ ։ اتى — մսուկն ։

بالقان պալգան [ի] Անտառախիտ շղթայ լերանց ։

بالقجى պալըգճը [ի] Ձկնավաճառ 2. Ձկնորս ։

بالقخانه պալըգխանէ [ի] Ձկան մաքսատուն ։

بالقون պալգօն [գաղ.] Պատշգամ ։

بالكليه պիլ քիւլլիյէ* [ա] Ամբողջովին ։

بالاندرمق պալլանտըրմագ [ի] Ճողոքորթել ։

باللمق պալլանմագ [ի] Մեղրանալ։

بالله պիլ լահ [ա] Վկայ Աստուած ։

بالماء պիլմա [ա] քէմ. Ջրատ ։

بالموى պալմօմը [ի] Մեղրամոմ ։

بالنه պալյէնա [գաղ.] Կէտ ։

بالو պալօ [է] Պարահանդէս ։

بالواسطه պիլ վասըթա* [ա] 1. Անուղղակի կերպով 2. Միջնորդով ։

بالون պալօն [գաղ.] Օդապարիկ ։

بالى պալի [ա] Հին [էգ. باليه] ։

بالين պալին [պ] Բարձ ։ پرست — ծոյլ ։

باليه պալիա [էգա.] Հակ ։

بام պամ [պ] 1. Տանիք 2. ըՄատուարաձայն լար ։ تلنه باصمق — զայրացնել. تلى — սորին շրթանց ներքև գտնուած մորուաց փնջիկ ։

بامداد պամտատ [պ] Արշալոյս, առաւօտ ։

باميه պամիա [ի] Բամի ։

باندو պանտօ [է] տ. بانده ։

باندره պանտէրա
بانديره պանտիէրա } [է] Դրօշ ։

بانده պանտա [էգա.] Խումբ նըւագածուաց ։

بانق պանգ
بانقه պանգա } [է] Դրամատուն ։

بانقنوط պանգնօտ [գ] Դրամաթուղթ ։

بانك պանկ [պ] Բարձր ձայն ։

بانكر պանքէր [գաղ.] Սեղանաւոր

بانى պանի [ա] Կառուցանող, շինող [بنا էն] [էգ. بانيه] ։

بانيو պանիօ [էգա] Լոգանք ։

باه պահ [ա] Զուգաւորութիւն ։ پرست — վաւաշոտ ։

باهر պահիր [ա] 1. Փայլող. 2. Ակներև [էգ. باهره] ։

باى պայ [ի] Հարուստ ։

باى‌حال պիհայէ հալ [ա] Անպատճառ

باير պայըր [ի] Զառիվայր . զառիվեր ։

بايراق պայրագ [ի] Դրօշ ։ اچق — պարզաձգել . دار — դրօշակիր .

بايرام պայրամ [ի] Տօն ։ شكر — ی տօն յետ Ռամազանի ։

بايع պաիէ՛ [ա] Ծախող [بيع էն] [էգ . بايعه] ։

بايغين պայղըն [ի] Նուաղեալ, մարած ։

بايقوش պայգուշ [ի] Գիշերահաւ .

بايلق պայլըգ [ի] Հարստութիւն ։

بايلمق պայըլմագ [ի] 1. Մարիլ, նուաղիլ 2. Աքանչանալ, հիանալ ։

ببجك պէպէճիք [ի] Աչուն մանկիկ ։

ببر պէպր [ի] 1. Պղպեղ 2. պէպր [ա] Տեսակ մը վագր ։

ببك պէպէկ [ի] 1. Մանկիկ 2. Պարճուճապատանք ։ كوز — ی բիբ աչաց ։

بت պիթ [ի] Գիսաց զայն ։

بت պութ [պ] Կուռք [յգ . بتان] ։

بتاته պիթթէթէ* [ա] Որոշութիւն .

بت‌پرست պութփէրէսթ [պ] Կռապաշտ [ռմկ . բութփէրէսթ] ։

بتخانه պութխանէ [պ] Կռատուն ։

بتخصيص պիթթախսիս [ա] ի մասնաւորի ։

بتر պէթէր [պ] Վատթարագոյն [համ . بدتر էն] ։

بترمك պիթիրմէկ [ի] 1. Լմնցնել 2. Սպառել 3. Սպաննել 4. Բուսցնել ։

بتشدرمك պիթիշտիրմէկ [ի] Մխացնել ։

بتشك պիթիշիկ [ի] Կցեալ, կից, յարակից ։

بتشمك պիթիշմէկ [ի] Կցիլ ։

بتكده պութքէտէ [պ] Կռատուն ։

بتم պիթիմ [ի] 1. Վերջանալն 2. Ծնունդ, բոյս (բարուց) ։

بتمامه պի թէմամիհի [ա] Ամբողջովին, լիովին ։

بتمك պիթմէկ [ի] 1. Վերջանալ, լրանալ 2. Սպառիլ 3. Բուսնիլ ։

بتورمك պիթիւրմէկ [ի] տ . بترمك ։

بتون պիւթիւն [ի] Բոլոր, ամբողջ, ամէն ։ — — կամ ه — — բոլորովին ։

بتونلك պիւթիւնլէմէկ [ի] Ամբողջացնել ։

بتوى պիթիվի [ի] 1. Ամբողջ 2. Ամբողջովին ։

بتيرمك պիթիրմէկ տ, بترمك ։

بتيشمك պիթիշմէկ [ի] Կցիլ ։

بث պէսս [ա] Տարածել ։

بثر պէսր կամ بثره պէսրէ* [ա] Բշտ. Խաղաւարդ [յգ . بثورات]

بثور պէ — — — ր* / بثورات պէ — — — րաթ* [ա] Խաղաւարդք ։

بجا պիճա [պ] Պատշաճ, յարմար ։

بجاق պըճագ [ի] տե'ս باجاق ։

بجايش պիճայիշ [պ] Փոխանակութիւն ։ ا — կամ او — փոխանակել ։

بجرك պիճիրիք [ի] Ցանցառակութ .

بجركسز պիճիրիքսիզ [ի] Ապիկար, անյաջողակ ։

بجركلی պէճէրքէլի [թ] Յաջողակ, ճարպիկ։

بجرمك պէճէրմէք [թ] 1. Ի գլուխ հանել, յաջողիլ 2. Ճարել։

بجلغان պըճըլղան [թ] Տեսակ մը խոլխայթ՝ որ ձիոց ծնգաց վրայ կը գոյանայ։

بچاق պըչաք [թ] Դանակ։

بچق պօչուք [թ] Կէտ։

بچچ պըչըչ [թ] Ցասոց, կարոց։

بچكان պէչիկէան [պ] Ձագեր [եզ. بچه]

بچم պիչիմ [թ] 1. Հատած 2. Ձեւ։ տաճկ. سز — անձեւ, անճահ. لو — ձեւաւոր։

بچمك պիչմէք [թ] 1. Կտրել 2. Ձեւել 3. Հնձել։

بچه պէչէ [պ] 1. Ձագ [յգ. بچكان]։ 2. Մանուկ։

بحاث պէհհաս [ա] Ճառախօս։

بحار պիհար* [ա] Ծովեր [եզ. بحر]

بحبوحه պահպուհա* [ա] Միջավայր։

بحث պահս [ա] 1. Խօսիլ 2. Խօսք, խօսակցութիւն [յգ. ابحاث] 3. Վէճ։ տաճկ. — طوتمق դ ր ա ւ դնել. [ռամ. պէս] آچمق — և كيرشمك — խօսք բանալ։

بحر պահր [ա] 1. Ծով [յգ. بحار ابحار] 2. Չափ ոտանաւորի [յգ. بحور]։

بحران պօհրան [ա] Տագնապ, ճգնաժամ։

بحری պահրի [ա] Ծովային։

بحرين պահրէյն [ա] Երկու ծով (Սև ծով եւ Միջերկրականն)։

بحريون պահրիյուն [ա] Ծովային գիտութեանց հմուտք։

بحريه պահրիյէ* [ա] Ծովային, նաւային։

بحسب պիհասէպի [ա] Պատճառաւ։

بحق պիհաքքին [ա] Իրաւամբ։

بحكم պիհուքմի [ա] Զօրութեամբ առ. հարկի։

بحور պուհուր* [ա] 1. Ծովեր [եզր بحر] 2. Չափեր։

بحوله պիհավլիհի [ա] Շնորհիւն Աստուծոյ։

بحيره պուհէյրէ* [ա] Ծովակ։

بخار պուխար [ա] Շոգի, գոլորշի։

بخت պախթ [պ] 1. Բաղդ, 2. Յաջող բաղդ։

بختاور պախթավէր } [պ] Բաղդաւոր, երջանիկ
بختيار պախթիեար }

بخش պախշ } [պ] Պարգեւող։
بخشا պախշա } بخش պարգեւել, շնորհել։

بخشايش պախշայիշ [պ] Պարգեւ։

بخشش պախշիշ [պ] Պարգեւ, նուէր, բախշիշ։ كر — պարգեւող,

بخشنده պախշինտէ [պ] 1. Պարգեւող 2. Շնորհող։

بخل պուխլ [ա] Ագահութիւն։

بخلاء պուխէլա* [ա] Ագահներ [եզ. بخيل]։

بخور պուխուր [ա] Անուշահոտ ծխանելիք։

بخوردان պուխուրտան [պ] Խնկաման [ռմկ. بخوردانلق]։

بخورلمق պուխուրլամագ [թ] Խնկել։

بخيل պախիլ [ա] Կծծի, ժլատ, ագահ [بخل էն] [յգ. بخلا]։ بخيلانه ժլատօրէն։

بد պէտ [պ] 1. Գէշ. 2. Տգեղ, անհաճոյ։

بدا պէտա՛ [ա] Սկսիլ։

بدائت պէտաէթ* [ա] Սկիզբ։ حكمة — Նախադաս առած։

بدائع պէտաի'* [ա] 1. Նորութիւնք [եզ. بديعه] 2. Գեղեցկաբանութիւնք։

بداعت պէտա'աթ* [ա] Նորութիւն

بداوت պէտավէթ* [ա] Անապատականութիւն. վայրենութ։

بداهت պէտահէթ* [ա] Յայտնութիւն։

بدايع պէտաէյ'* [ա] Նորութիւնք [եզ. بديعه] پرور — Նորասէր։

بدبخت պէտպախթ [պ] Դժբաղդ։ لق — դժբաղդութիւն։

بدبين պէտպին [պ] Յոռետես։ انه — յոռետեսի պէս։

بدتر պէտթէր [պ] Աւելի կամ շատ յոռի։

بدترين պէտթէրին [պ] Ամենայոռի

بدخو պէտխու [պ] Վատաբարոյ։ يانه — վատաբարոյի վայել։

بدخواه պէտխահ [պ] Չարակամ [յգ. بدخواهان] انه — չարակամի վայել։

بدعا պէտտու'ա [պ] Անէծք։

بدر պէտր [ա] Լրացեալ լուսին։

بدرقه պէտրէգա* [ա] Առաջնորդ

بدعت պէտ'աթ* [ա] Նորութիւն.

بدفرجام պէտֆէրճամ [պ] Գէշ վախճան ունեցող.

بدكار պէտքեար [պ] Չարագործ։

بدكو պէտկիւ [պ] Չարախօս։

بدكويان պէտկիւեան [պ] Չարախօսք։

بدل պէտէլ [ա] 1. Փոխարինութիւն [յգ. بدلات] 2. Արժէք, գին 3. Փոխարէն 4. Քեր. Բացայայտիչ։ տրոց. شخصى — քուէն ելած զինուորին իր տեղ հայթայթած ուրիշ անձ մը. نقدى — զինուորութենէ ազատելու համար տրուած գումար. عسكرى — զինուորական տուրք։

بدلاء պէտէլա* [ա] Անձիք (+), պարզամիտ(+) [եզ. بديل]։

بدلات պէտէլաթ* [ա] 1. Փոխարէններ 2. Գիներ։

بدلاً պէտէլէն [ա] 1. Ի փոխարէն 2. Փոխարինութեամբ։

بدلجى պէտէլճի [թ] 1. Զինուորականաց ռոճիկը գնող 2. Քաղ. Զինուոր ճարող միջնորդ։

بدن պէտէն [ա] 1. Մարմին [յգ. ابدان] 2. Կոճղ կամ գլխաւոր մաս. 3. Ատամունք պարսպաց։ տրոց. بدندن كندى — صرف ا իր քսակէն ծախսել. لو — մարմնեղ։

بدناً պէտէնէն [ա] 1. Մարմնով, մարմնաւորապէս 2. Անձամբ։

بدنام պէտնամ [պ] Վատահամբաւ, անուանարկ։

بدنى պէտէնի } [ա] Մարմնաւոր։
بدنيه պէտէնիյէ* }

بدوى պէտէվի [ա] Անապատաբնակ [بادیه էն]։

بدويت պէտէվիյէթ* [ա] Վայրենութիւն։

بديد պէտիտ } [պ] Երեւցած, ակներեւ, յայտնի։
بديدار պէտիտար }

بديع պետի՛ [ա] 1. Հնարիչ [بدعت են] 2. Նորաձև, սիրուն, գողտրիկ [էգ. بديعه]: علم — գեղեցկաբանութիւն:

بديعه պետի՛ա* [ա] Նորաձև, սիրուն բան:

بديهه պետիհէ* [ա] 1. Յանպատրաստից զրուցուած խօսք 2. Յանկարծական իրողութիւն:

بديهى պետիհի [ա] Ակներև, յայտնի [յգ. بديهيات] [էգ. بديهيه]:

بذر պէզր [ա] 1. Սերմ, հունտ [յգ. بذور .بذورات] 2. Նաւաստ [ռմկ. պէզիր, որմէ կը հանուի պէզիր եաղը կոչուած իւղն]:

بذل պէզլ [ա] 1. Տալ առատապէս, սփռել 2. Ճնորհել, նուիրել:

بذله كو պէզլէկեօ—[պ] Կատակաբան:

بذور պէ—զու—ր*[ա] Սերմեր, հունտեր [էզ. بذر]:

بذيره պէ—զիյրէ* [ա] Մանրասերմ:

بر պէր [պ] 1. Կուրծք 2. Պտուղ 3. Տանող:

بر պէր [պ] 1. Վրայ 2. Ըստ 3. Վերք: ռմկ. حيات — ողջ. مراد — կատարեալ. كال — կամապիւտ. وجه بالا — ըստ վերոգրեալին. دوام — տևական:

بر պէրր [ա] Ցամաք: ռմկ. آ — ցամաքէն. الشام — Սուրիա [ռմկ. բարաշէմ]:

بر պէրր [ա] Բարութիւն:

بر պիր [թ] 1. Մէկ 2. Միենոյն: ռմկ. ايكى — կամ قاچ — քանի մը. آزدن — քիչ հաւ. — دن յանկարծ. دن — ه միահաղոյն. درلو — կերպիւ իւրք, կերպով. ر — ر — մի առ մի. ى — մի ոք, մէկը. آيك ى — ամսուն առաջին օրը. — او միւս. ايكيده — ատեպ. دها — այլ ևս. ى — — իրար. له — ... ով. .... ا — سوز միաբանիլ. ده — նաև:

برء պէ—ր' [ա] Բժշկութիւն: ռմկ. الساعه — նոյն ժամայն կամ անմիջական բուժումն.

براءت պէրաէթ* [ա] 1. Ազատութիւն 2. Անմեղութիւն, անպարտութիւն:

برابر պէրապէր [պ] 1. Հաւասար 2. Ի միասին: միատեղ: ռմկ. جه — ի միասին:

برات պէրաթ* [ա] Պարգևագիր, արտօնագիր (արքայական) [յգ. بروات]: لو — առանձնաշնորհեալ:

برادر պէրատէր [պ] Եղբայր [յգ. برادران]:

برادرانه պէրատէրանէ[պ] Եղբայրական:

برارى պէրարի* [ա] Անապատք [էզ. بريه]:

برازخ պէրազիխ*[ա] 1. Պարանոցք [էզ. برزخ] 2. Վիհք:

براطيل պէրաթիլ* [ա] Կաշառներ [էզ. برطيل]:

براعت պէրա'աթ* [ա] Գերիվերութիւն: ռմկ. استهلال — բնաբանը շօշափող գեղեցկագրութիւն յառաջադրութիւն:

براغلمق. պըրաղըլմագ [թ] Թողուիլ:

براق. պէրրագ [ա] Պայծառ, յստակ [برق. էն]:

براق. պուրագ [ա] Ընտիր երիվար որ դէպ ի երկինս տարած է զՄուհամմէտ իւր համբարձման գիշերն:

براقع. պէրագըը'* [ա] Քօղեր [եզ. برقع.]:

براقلمق. պըրագըլմագ [թ] տե'ս براغلمق.:

براقمق. պըրագմագ [թ] 1. Թողուլ 2. Լքանել:

بران. պուրրան [պ] Հատու:

براهين. պէրահին* [ա] Ապացոյցք [եզ. برهان.]:

برای. պէրայ [պ] Համար:

برايا. պէրայա* [ա] Ժողովուրդ, արարածք, մարդիկ [եզ. بريه.]

برباد. պէրպատ [պ] 1. Աւերեալ 2. Աղտեղեալ, ապականեալ:

بربر. պէրպէր [թ] Սափրիչ:

بربرستان. պէրպէրիսթան [պ] Պէրպէրիստան:

بربريه. պէրպէրիյյէ* [ա] Պէրպէրական:

بربط. պէրպուտ [պ] Վին [ռամ. լավուդա]:

برتر. պէրթէր [պ] Աւելի վեր, բարձր:

برترين. պէրթէրին [պ] Վերագոյն, ամենաբարձր:

برج. պուրճ [ա] 1. Աշտարակ [յգ. بروج.] 2. Համաստեղութիւն:

برجا. պէրճա [պ] Ի տեղւոջ, յարմար:

برجيس. պիրճիս [ա] Լուսնթագ:

برجسته. պէրճէսթէ [պ] 1. Ցատքած 2. Երեւելի, նշանաւոր:

برچيده. պէրչիտէ [պ] Ժողովուած:

برخوردار. պէրխուրտար [պ] 1. Մասնակից 2. Երջանիկ 3. Ճոխ:

برد. պէրտ [ա] Ցուրտ: العجوز — պառաւանց կամ վերջին ցուրտ որ տեւէ եօթն օր:

بردار. պէրտար [պ] Կախաղանեալ: ا — կախել:

بردوش. պէրտուշ [պ] Ուսի վրայ: տաց. — خانه Թափառաշրջիկ:

برده. պուրտէ [պ] 1. Տարած 2. Վերարկու:

برزخ. պէրզախ [ա] 1. Պարանոց [յգ. برازخ.] 2. Վիհ:

برزوله. պըրզօլա [եւր.] Կասկարայի վրայ խորովեալ միս, կողիկ:

برص. պէրաս [ա] Սպիտակ բիծ, ցան:

برطرف. պէրթարաֆ [պ] Մեկդի: տաց. ا — Մեկդի ընել. — او անհետանալ:

برطيل. պէրթիլ [ա] Կաշառք [յգ. براطيل.]:

برعكس. պէր'աքս [պ] Հակադարձ:

برغموت. պէրղամօթ [եւր.] Տեսակ մը անուշահոտ լիմոն:

برغوث. պէրղուս [ա] Լու [յգ. براغيث.]:

برف. պէրֆ [պ] Ձիւն:

برفره. պէրֆէրէ* [ա] ձայն. Փոշիացում, լեռուլ:

برفين պէրֆին [գ] Զիւնեղէն ։
برق պէրք [ա] Փայլակ [ըմ. بروق]
աստց. كاذب — բնա. Շողումն ։
برقرار պէրքարար [գ] Կայուն, Մնայուն ։
برقع պիւրքա՛ [ա] Քօղ [ըմ. براقع]։
برك պէրկ [գ] 1. Տերեւ 2. Մի-ջոց ։ ونوا — պարուստ. وساز — պիտոյք ։
بركات պէրէքեաթ* [ա] Օրհնութիւնք ։
بركت պէրէքէթ* [ա] 1. Օրհ-նութիւն 2. Լիութիւն, ա-ռատութիւն ։ աստց. لى — օրհնեալ, առատ, ويرسون — շնորհիւ, բարեբաղդաբար ։
بركدرمك պէրքէթտէրմէք [թ] Դիզել ։
بركذار պէրկիւզար [գ] Յիշատակ, ընծայ ։
بركزيده պէրկիւզիտէ [գ] Ընտրե-եալ, ընտիր ։
بركشته պէրկիւշթէ [գ] Դարձած, կործանած, ձախող ։
بركلك պէրքէլիք [թ] Դիզուիլ ։
بركه պէրքէ* [ա] Աւազան ։
برلانته պըրլանթա [է] Շողակն ։
برلشدرمك պէրլէշտիրմէք [թ] Միացնել ։
برلشمك պէրլէշմէք [թ] Միանալ ։
برلك պէրլիք [թ] Միութիւն ։ աստց. ده — ի միասին. ى ال — գոր-ծակցութիւն ։
برنا պէրնա [գ] Պատանի ։
برنايان պէրնաեան [գ] Պատանիք ։
برنج պէրինճ [գ] Բրինձ ։
برنجى պիրինճի [թ] 1. Առաջին 2. Առաջին կարգի ։

برنس պուրնուս [ա] Կնգուղաւոր կրկնոց արաբաց ։
برنوتى պուրունթու [թ] Քթախոտ [հմմ. برون اوتى էն] ։
برنوس պուրնուս [ա] տ. برنس ։
برؤ պիւրու' [ա] Բժշկութիւն ։
برو պէրու [թ] 1. Ի վեր 2. Աստին ։
بروات պէրէվաթ* [ա] ըմ. برات ի ։
بروج պիւրուճ* [ա] ըմ. برج ի ։ ذات ال — երկինք ։
برودت պիւրուտէթ*[ա] Ցրտութիւն ։
بروز պիւրուզ [ա] Երեւումն ։
بروش պրօշ [գաղ.] Կրծակեղ
بروق պիւրուք* [ա] Փայլակք ։ [եզ. برق] ։
برومند պէրումէնտ [գ] 1. Պտղա-ւէտ 2. Բարգաւաճ ։
برون պուրուն [թ] 1. Քիթ 2. Հրո-ւանդան 3. Ծայր ։ աստց. ندن دوشمش — բոլորովին նման ։
بره պէրէ [թ] 1. Ազի 2. Կա-պուտակ (հարուածոյ), Ճըմ-լուածք ։
بره պէրէ [գ] Գառն ։
بره պրէ [թ] Ա՛յ դու, ո՛վ դու ։
برهان պիւրհան [ա] Փաստ, ապա-ցոյց [ըմ. براهين] ։
برهة պիւրհէթէյն*[ա] Դոյզն ինչ ։
برهلمك պէրէլէմէք [թ] Խոցել, կա-պուտակել ։
برهلنمك պէրէլէնմէք [թ] Խոցուիլ, կապուտակիլ, Ճմլիլ (պտղոյ)։
برهمزده պէրհէմզէտէ [գ] Խառնա-շփոթ ։
برهمن պէրէհմէն [գ] Բրահման ։
برهنه պէրէհնէ [գ] Մերկ ։

برهوا պէրհէվա [պ] Յօղս ցնդած ։
ا — օդը հանել ։
برهه պէ-րհէ* [ա] Դոյզն ։
بری պէրի' [ա] 1. Զերծ, ազատ [بریء էն] 2. Անպարտ։ ասաց. الذمه — անպարտ, անմեղ.
بری պէրրի [ա] Ցամաքային [էջ. بریه] ։
بری պէրի [ի] տ. برو ։
بریان պէրիեան [պ] Խորոված ։
بریجك պէրիճէք [ի] Մէկ հատիկ։
برید պէրիտ [ա] Սուրհանդակ ։
بریده պէ-րիտէ [պ] Կտրուած ։
بریق պըրիգ [անգ.] Երկկայմ փոքր նաւ ։
بریکدرمك պիրիքտիրմէք [ի] Դիզուիլ ։
بریکمك պիրիքմէք [ի] Դիզուիլ ։
برین պէրին [պ] Վերին ։
برین պէրրէյն [ա] Երկու ցամաք (Եւրոպա և Ասիա) ։
بریه պէրիյյէ* [ա] 1. Արարած [յգ. برایا] 2. Ժողովուրդ ։ خیر — ال Մուհամմէտ ։
بریه պէրրիյյէ* [ա] Անապատ [յգ. براری] ։
بز պէզզ կամ պէզ [ա] 1. Լաթ, կտաւ 2. Գեղձ [ալղ. بیض էն]։ ասաց. ی — یلکن կանեփէ հաստ կտաւ ։
بز պիզ [ի] Մենք ։ ասաց. جه — մեր մասին, ըստ մեզ. ه — — մենք առանձին ։
بزاز պէզզազ [ա] Կտաւավաճառ, կտաւագործ [յ. էն] ։
بزازت պէզզազէթ* [ա] Կտաւագործութիւն ։

بزازستان պէզզազիսթան [պ] Կտաւավաճառներու յատուկ շուկայ [ալղ. պէզէսթէն] ։
بزدرمك պէզտիրմէք [ի] 1. Զանձրացնել 2. Զզուեցնել ։
بزر պէզր [ա] տ. بذر [յգ. بذور] ։
بزرخانه պէզիրխանէ [պ] Գործարան կտաւատի իւղոյ ։
بزرك պէ-զի-րք [պ] Մեծ [յգ. بزرکان] ։
بزرکوار պէ-զի-րքիվար [պ] Մեծ, հզօր, մեծաշուք ։
بزرکی պէ-զի-րքի [պ] Մեծութիւն։
بزری պէզրի [ա] Սերմնական ։
بزغاله պէ-զղալէ [պ] Այծի ձագ, ուլ ։
بزقجی պուզուգճու [ի] Խաղաղարուժ ։
بزك պէզէք [ի] Զարդ ։
بزکین պէզկին [ի] Զանձրացած, զզուած ։
بزم պէզմ [պ] Բազմական, խրախճան, ժողով ։
بزم պիզիմ [ի] Մեր ․
بزمك պէզմէք [ի] 1. Զանձրանալ 2. Զզուիլ ․
بزمکاه պէզմկեահ [պ] Տեղի բազմականի ․
بزمکی պիզիմքի [ի] Մերը ։
بزنمك պէզէնմէք [ի] Զարդարուիլ
بزور պէ-զու-ր*[ա] Սերմեր [եզ. بزر]
بزهمك պէզէմէք [ի] Զարդարել, պճնել ։
بس պէս [պ] Բաւական ։
بسا պէսա [ալղանդրին] Անդրանաքարերի պատուոյ խօսում Աղպանիացւոց ։

بسائط պէսաիթ* [ա] [էզ. بسيطه ի]
بساتين պէսաթին* [ա] յգ. بستان ի.
بساط պէսաթ [ա] 1. Սփռոց 2. Գորգ 3. Անկողին ։
بساطت պէսաթաթ* [ա] Տարածութիւն ։
بسالت պէսալէթ* [ա] Քաջութիւն ։ سمات — քաջասիրտ ։
بسام պէսսամ [ա] Զուարթերես ։
بسباج պէսպաճ [ա] Պոլիպոդ ։
بسبتون պէսպէթօն [ի] Բոլորովին ։
بسبلى պէսպէլլի [ի] 1. Յայտ յանդիման 2. Այսպէս ։
بستان պէսթան [ա] տե՛ս بوستان [յգ. بساتين] ։
بستر պէսթէր [պ] 1. Անկողին 2. Բազմոց ։
بسته պէսթէ [պ] 1. Կապուած ։ 2. Փակուած 3. Եղանակ ։
بسته‌كار պէսթէքեար [պ] Եղանակ յօրինող, երաժիշտ ։
بسط պասթ [ա] 1. Տարածել 2. Պարզել ։ ا مقال — Ճառել ։
بسطت պէսթաթ* [ա] Լայնատարածութիւն, ընդարձակութիւն ։
بسلتمك պէսլէթմէք [թ] Սնուցանել տալ ։
بسلك պէսլէմէք [թ] 1. Սնուցանել 2. Բառնալ, բռնել ։
بسله պէսլէմէ [թ] 1. Բուծում, սնուցում 2. Սպասուհի ։
بسلنمك պէսլէնմէք [թ] 1. Սնանիլ 2. Պարարտանալ ։

بسلو պէսլու / بسلى պէսլի [թ] Պարարտ ։
بسم պէսմ [ա] Անուամբ ։
بسمل պէսմէլ [պ] Զենեալ ։
بسملكاه պէսմէլկեահ [պ] 1. Զենարան 2. Սեղան ։
بسمله պէսմէլէ* [ա] بسم الله (անուամբն Աստուծոյ) ։ كش او — պիսմիլլահ ըսել ։
بسى պէսի [թ] Պարարտում ։
بسيار պիսեար [պ] Շատ, առատ ։
بسيط պասիթ [ա] 1. Տարածուած [بسط էն] [էզ. بسيطه] 2. Անբաղադրեալ, պարզ 3. Մակերևոյթ 4. Հարթ, հաւասար ։ اليد — առատաձեռն. الوجه — զուարթերես ։
بسيطه պասիթա* [ա] Երկիր, տափարակ ։
بسيلى պէսիլի [թ] 1. Լաւ սնուցեալ 2. Պարարտ ։
بسيم պէսիմ [ա] Զուարթերես, զուարթ ։
بش պէշ [թ] Հինգ ։
بشائر պէշաիր* [ա] յգ. بشارت ։
بشارت պէշարէթ, պիշարէթ*[ա] Աւետիս [յգ. بشائر] ։
بشاشت պէշաշէթ*[ա] Խնդութիւն, զուարթութիւն։ لى — զուարթերես ։
بشر պէշէր [թ] Հնգական ։
بشر պէշէր [ա] Մարդ էակ ։ ազգ. — ابو ال Էպու-լ պէշէր. — سيد ال Ադամ,
بشره պէշէրէ* [ա] Վերին մորթ, երես ։
بشرى պուշրա* [ա] Աւետիս ։

بشریه [illegible] [-] [illegible] :

بشریه [illegible] } [-] [illegible]
بشریت [illegible] } [illegible] :

بشقه [illegible] [ք] 1. [illegible] 2. [illegible] — دن [illegible] — جه [illegible] :

بشقه‌لشمق [illegible] } [ք] [illegible] :
بشقه‌لنمق [illegible] }

بشك [illegible] [ք] [illegible] :

بشلك [illegible] [ք] [illegible] :

بشنجی [illegible] [ք] [illegible] :

بشیر [illegible] [-] [illegible] [بشارت [illegible]] :

بشیك [illegible] [ք] [illegible] :

بصائر [illegible] [-] [illegible] بصیرت [illegible] :

بصارت [illegible] [-] [illegible] :

بصدرمه [illegible] [ք] [illegible] باصدرمه :

بصر [illegible] [-] 1. [illegible] [[illegible] ابصار] 2. [illegible] 3. [illegible] :

بصریه [illegible] [-] [illegible] :

بصل [illegible] [-] [illegible] :

بصمه [illegible] [ք] [illegible] باصمه :

بصیر [illegible] [-] [illegible] [بصر [illegible]] :

بصیرت [illegible] [-] [illegible] [[illegible] بصائر] 2. [illegible] 3. [illegible] [illegible] : کار — [illegible] . کارانه — [illegible] :

بصیله [illegible] [-] [illegible] :

بضائع [illegible] [-] [illegible] بضاعت [illegible] :

بضاعت [illegible] } [-] 1. [illegible]
بضاعه [illegible] } [illegible] [[illegible] بضائع] 2. [illegible] :

بط [illegible] [-] 1. [illegible] 2. [illegible] :

بطائت [illegible] [-] [illegible] :

بطاریه [illegible] [[illegible]] [illegible] :

بطاریق [illegible] [-] [illegible] [[illegible] بطریق] :

بطاق [illegible] } [illegible] باتاق [illegible]
بطاقجی [illegible] } باتاقجی :

بطال [illegible] [-] 1. [illegible] [بطلان [illegible]] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] [بطالت [illegible]] 5. [illegible] : [illegible] — کشیده ا . — ا [illegible] :

بطالت [illegible] [-] 1. [illegible] 2. [illegible] :

بطانه [illegible] [-] [illegible] :

بطریق [illegible] [-] [illegible] :

بطش [illegible] [-] [illegible] :

بطلان [illegible] [-] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] :

بطمان [illegible] [ք] [illegible] :

بطن [illegible] [-] 1. [illegible] [بطون [illegible]] 2. [illegible] 3. [illegible] : عبد ال — [illegible] :

بطون [illegible] [-] [illegible] بطن [illegible] :

بطیٔ [illegible] [-] [illegible] [بطائت [illegible]] : [illegible] الهضم — [illegible] . الذهن — [illegible] :

بطیخ պըթթըխ [ա] Սեխ :

بطیطه պիթթիթա* [ա] Թրթուր :

بطین պաթին [ա] Մեծափոր, փորեղ :

بطین պիթթին [ա] անգամ. փորք [بطن էն] :

بظر պազր [ա] անգամ. Ծլիկ :

بعبارته պի'իպարէթիհի / بعبارتها պի'իպարէթիհա* [ա] Բառ... Նոյնպէս, բառ առ բառ :

بعث պա'ս [ա] Ա. Խրկել Բ. Յարութիւն մեռելոց:

بعثت պա'սէթ* [ա] Յարութիւն:

بعد պա'տ [ա] Յետ : ասաց. — فیما կամ — من կամ — ازین այսուհետեւ . بعد — պա'տէ … ժամանակէ մը յետոյ:

بعد պու'տ [ա] Հեռաւորութիւն:

بعده պա'տէհու [ա] Յետոյ :

بعدیت պա'տիյէթ* [ա] Հեռաւորութիւն :

بعض պա'զ [ա] Ա. Ոմանք Բ. Մաս մը: ասաց. کره — . — وقت — մերթ :

بعضا պա'զըն [ա] Երբեմն :

بعل պա'լ [ա] Ամուսին :

بعلبك պա'լպէք [ա] Քաղաք մ'է:

بعوضه պա'ուզէ* [ա] Մժեղ :

بعید պա'իտ [ա] Հեռու [بعد էն] [էգ. بعیده] :

بعینه պի'այնիհի [ա] Ճշգրիտ :

بغاة պուղաթ* [ա] Ապստամբք, չարեր [եզ. باغی] :

بغایت պիղայէթ* [ա] Սաստիկ :

بغتة պաղթէթէն*[ա] Յանկարծուստ :

بغدان պօղտան [թ] Մոլտաւիա :

بغدای պուղտայ [թ] Ցորեն : ասաց. ی — مصر եգիպտացորեն :

بغر պաղըր [թ] տե'ս باغر :

بغرساق պաղըրսաք [թ] տ. باغرساق :

بغض պուղզ [ա] Ա. Ատել, չը-սիրել Բ. Հակակրութիւն :

بغل պաղլ [ա] Ջորի [յգ. بغال] :

بغل պուղուլ [ա] Անութ :

بغی պաղի' [ա] Անզգամութիւն, ապստամբութիւն :

بغیر պիղայրի [ա] Առանց :

بفضله պիֆազլիհի [ա] Շնորհիւ նորա (Աստ.)

بقا պէքա [ա] Տեւականութիւն, յարատեւութիւն :

بقاع պըքա'* [ա] յգ. بقعه ի :

بقال պաքքալ [ա] Նպարավաճառ [بقل էն] :

بقام պաքամ [թ] Ա. Շիկափայտ Բ. Մեւներկ Գ. Ճեկ :

بقایا պէքայա* [ա] Ա. Մնացորդք [եզ. بقیه] Բ. Յետնեալ պարտ-քեր, պահանջներ :

بقر պաքար / بقره պաքարէ* [ա] Ա. Կով Բ. Արջառ :

بقراج պաքրաճ [թ] տե'ս باقراج :

بقری պաքարի [ա] Արջառային :

بقعه պուք'ա *[ա] Ա. Բացատիկ տեղ, գետին, դիրք [յգ. بقاع] Բ. անգամ. Մաս :

بقلوا պաքլավա [թ] Ծալլածոյ, որ տեսակմը շաքարուտ կարկան-դակ է չերանկիւն կտրուած:

بقله պաքլէ* [ա] Ա. Ընդեղէն, կանանչեղէն բոյս Բ. Բակլայ [ռմկ. պագլայ] :

بقمق պըքմաք [թ] Նողկալ, զզուիլ

بقيه պաքիյյէ* [ա] 1. Մնացորդ [յգ. بقايا] ասաց. بقية السيوف կոտորածէ ազատ մնացողք :

بك պէյ [թ] 1. Իշխան 2. Պատուոյ անուն : ասաց. کلخان — ی ոստահակ պարոն. اوغلی — Բե-րա. الای — ی գնդապետ ու-տիկան զօրաց :

بك պէն [թ] Սեւ նիշ, պիսակ :

بكا պօնա [թ] Խնձ :

بكا պիւքեա [ա] Լալ, ողբ :

بكات պիւքեաթ* [ա] Ողբացողք :

بكارت պէքեարէթ* [ա] Կուսութիւն :

بكام պէքեամ [պ] Կամագին, երջանիկ :

بكامت պէքեամէթ* [ա] Համրութիւն :

بكتاشى պէքթաշի [թ] Մահմետա-կաններէն տեսակ մը աղան-դաւորք են որք կըսեն թէ՝ քա-նի որ մարդս անկեղծ հաւատք ունի, անհրաժեշտ պարտաւոր չէ արտաքին պաշտամունքներն կատարելու :

بكجى պէքճի [թ] 1. Պահապան 2. Պահնորդ :

بكر պիքր [ա] 1. Կուսութիւն 2. 2. Կոյս [յգ. ابكار] :

بكر պէքիր [ա] Վաղայարոյց :

بكرى պէքրի [թ] Գինեմոլ :

بكز պէնզ [թ] Երեսի գոյն : ասաց. اكمق — գունատիլ :

بكزاده պէյզատէ [պ] 1. Պէյի զաւակ 2. Ազնուածին :

بكزتمك պէնզէթմէք [թ] Նմանեցնել :

بكزه‌مك պէնզէմէք [թ] 1. Նմանիլ 2. Երեւիլ :

بكسماد պէքսիմատ [թ] Պաքսիմատ :

بكلتمك պէքլէթմէք [թ] Սպասեցնել :

بكلربكى պէյլէրպէյի [թ] տ. ميرميران :

بكلك պէյլիք [թ] 1. Պէյութիւն 2. Պետական :

بكلكجى պէյլիքճի [թ] Պետ արքունի դիւանատան [աղա. պիթիքճի բառէն որ կը նշանակէ քար-տուղար] :

بكلمك պէքլէմէք [թ] 1. Սպասել 2. Յուսալ 3. Հսկել :

بكلنمك պէքլէնիլմէք [թ] Սպասուիլ, յուսացուիլ :

بكله‌مك պէքլէմէք [թ] տ. بكلمك :

بكمز պէքմէզ [թ] Ռուպ, որ է եփած քաղցու [աղա. բէքմէզ] :

بكندرمك պէյէնտիրմէք [թ] Հաւնե-ցնել :

بكنلمك պէյէնիլմէք [թ] Հաւնուիլ :

بكنمك պէյէնմէք [թ] Հաւնիլ :

بل պէլ [թ] 1. Մէջք 2. Երի-կամունք : ասաց. کمیکی — ող-նայար. صفوقلغی — սերմնա-կաթութիւն. باغلامق — ա-պաւինիլ :

بل պէլ Բայց [Թուր. بيل էն] :

بلا պէլա [ա] Փորձանք, աղէտ :

بلابل պէլապիլ* [ա] Սոխակներ [եզ. بلبل] :

بلاد պիլատ* [ա] Քաղաքներ [եզ. بلده] : ثلثه — երեք արուար-ձանք Կ. Պօլսոյ, որք են Էյ-ուպ, Ղալաթիա և Իւսկիւ-տար հանդերձ յարակից մա-սամբք :

بلادت պէլատէթ* [ա] Բթամտու-թիւն ։

بلازك պէլազէք [ի] 1. Ապարանջան 2. Շրջանակ [ռմկ. պիլէզիկ]։

بلاغت պէլաղէթ* [ա] Պերճախօ-սութիւն, Ճարտարութիւն ։

بلاهت պէլահէթ* [ա] Անմտութիւն, տխմարութիւն ։

بلايا պէլայա* [ա] Աղէտներ, փոր-ձանքներ [եզ. بليه] ։

بلبال պէլպալ [ա] Սրտի վրդովում, յուզում ։

بلبل պիւլպիւլ [պ] Սոխակ ։

بلجيقا պէլճիգա [ի] Պելճիգա ։

بلد պէլէտ [ա] Քաղաք [յգ. بلدان . بلاد] ։

بلدان պիւլտան* [ա] Քաղաքներ [եզ. بلده] ։

بلدرجين պըլտըրճըն [ի] Լորամարգի։

بلده պէլտէ* [ա] Քաղաք [յգ. بلاد]։

بلدى պէլէտի [ա] Քաղաքային ։

بلدير պըլտըր [ի] Անցեալ տարի։

بلديه պէլէտիյէ* [ա] Քաղաքային։ [illegible] دائرۀ — Թաղապետա-կան շրջանակ ։

بلسم պէլսէմ [պ] Պալասան ,

بلطفه պիլլիւթֆիհի [ա] Շնորհիւն Աստուծոյ ։

بلع պէլ' [ա] 1. Կլնել 2. Հայ կաւ (կէլ էրմէնի) ։

بلعوم պիւլ'ում [ա] Խռչափող ։

بلغاء պիւլղա* [ա] Պերճախօսք [եզ. بليغ] ։

بلغار պուլղար [ի] Պուլկար ։

بلفارجه պուլղարճա [ի] Պուլկա-րերէն ։

بلغارستان պուլղարիսթան [պ] Պուլ-կարիա ։

بلغم պէլղամ [ա] Մաղաս [ռմկ. պալղամ] ։

بلغمى պէլղամի [ա] Մաղասային, աւշային։

بلغور պուլղուր [ի] Ձաւար ։

بلك . بلكو տե՛ս بلكج . بيلك . بيلكو . بيلكج ։

بلكه պէլքէ [պ] }
بلكيم պէլքիմ [ի] } Թերեւս ։

بللمك պէլլէմէք [ի] 1. Միտք պահել տալ 2. Թաթխել տալ ։

بلمك պէլլէմէք [ի] 1. Միտք պահ-ել 2. Թաթխել, ներկել ։

بللو պէլլիւ [ի] 1. Ծանօթ 2. Յայտնի, տեսանելի ։ باشلو — ականաւոր ։

بللور պիլլիւր [ի] Բիւրեղ ։

بللهمك պէլլէմէք [ի] տ. بللمك ։

بللى պէլլի [ի] տե՛ս بللو ։

بلليش պէլլէյիշ [ի] Յիշողութիւն ըմբռնում ։

بلند պիւլէնտ [պ] Բարձր ։ ى — բարձրութիւն ։

بلور պիլլիւր [ա] Բիւրեղ [յգ. بلورات] ։

بلورمك պէլիրմէք [ի] Նշմարելի ըլլալ, երեւիլ։

بلورى պիլլիւրի } [ա]
بلورين պիլլիւրին } [պ] Բիւրեղ-եայ։

بلوط պէլլիւթ [ա] Կաղնի ։

بلوط պալլութ [ի] Ամզ ։

بلوغ պիւլուղ [ա] 1. Ժամա-նում 2. Չափահասութիւն, արբունք ։

بلوغيت պէլուղիյէթ* [ա] Զա-
փահասութիւն ։

بلوك պէօլիւք [թ] 1. Մաս, բա-
ժանում 2. Խումբ 3. զին.
Գումարտակ ։

بلوى պէլվա* [ա] Արկածք, փոր-
ձանք ։

بلى պէլի [պ] Այո՛ ։

بليات պէլիյաթ* [ա] Աղէտներ,
փորձանքներ [եզ. بليه] ։

بليد պէլիտ [ա] Ապուշ [بلادت է]։

بليغ պէլիղ [ա] 1. Պերճախօս
[بلاغت է] 2. Գերազանց ։

بليه պէլիյէ* [ա] Փորձանք,
չարիք [յգ. بلايا] ։

بمعناه ايضا պի մանահի էյզան [ա]
Նոյն իմաստով է ։

بن պէն [թ] Ես ։

بن պին [ա] Որդի [յգ. ابناء بنى]

بن պէն [պ] 1. Հիմ, յատակ
2. Բուն, ծայր ։

بناء պինա [ա] 1. Շինող [بنا է]

بناء պինա [ա] 1. Շինել, շինու-
թիւն 2. Շէնք [յգ. ابنيه] ։

بناء պինաէն [ա] Համար, պատ-
ճառաւ ։ — على ذلك պինաէն
'ալա զալիք վասնորոյ, ուրեմն ։

بناً عليه պինաէն 'ալէյհ[ա] Ուս-
տի, հետեւաբար ։

بنابرين պինապէրին [պ] Վասնորոյ։

بنات պէնաթ* պէնաթ*[ա] Աղջիկ-
ներ. [եզ. بنت] حوا — կա-
նայք ։

بنادر պէնատիր* [ա] Նաւահան-
գիստներ [եզ. بندر] ։

بناكوش պէնակիւշ [պ] Բիլթակ.

بنام պէնամ [պ] 1. Անուանի, ե-
րեւելի 2. Անուամբ 3. Ան-
ուանեալ ։

بنان պէնան [ա] 1. Մատանց
ծայր 2. Մատունք ։

بنت պինթ* [ա] Աղջիկ. [յգ.
بنات] ։ العنب — գինի ։

بند պէնտ [պ] 1. Կապ 2. Յօդ-
ուած 3. Ջրշեղջ, ջրակոյտ
4. Կապուած. 5. Կապող,
գրաւող ։ ا — կապել, գրա-
ւել ։

بندر պէնտէր [ա] 1. Նաւահան-
գիստ[յգ. بنادر] 2.Ծովեզերեայ
կամ վաճառանիստ քաղաք ։

بندركاه պէնտէրկեահ[պ] տե՛ս بندر

بندرمك պէնտիրմէք [թ] Հեծցնել ։

بندكان պէնտէկեան [պ] Ծառայներ
[եզ. بنده] ։

بندكى պէնտէկի [պ] 1. Ծառա-
յութիւն 2. Անձնուիրութիւն

بنده պէնտէ [պ] 1. Գերի [յգ.
بندكان] 2. Ծառայ ։ — ձայ.
خانه — ծառայիդ տունը (իմ
տուն իմաստով) ։

بنده نواز պէնտէնէվազ } [պ] Ծառ-
بنده پرور պէնտէփէրվէր } ասիրաւէր։

بنديه պէնտիյէ* [ա] Կապողջէք։

بنش պէնիշ [թ] Լայն թեզանեաց
վերարկու ։

بنصر պինսըր [ա] Չորրորդ մա-ա
[յգ. بناصر] ։

بنفسه պէնէֆշէ [պ] 1. Մանուշ-
ակն 2. Անձամբ 3. Մանուշա-
կեր ։

بنفسه وحده պինէֆսիհի վահտէհու [ա] Միայնակ ։

بنفشه պէնէֆշէ [գ] Մանիշակ ։

بنفشویه պէնէֆշիվիյէ* [ա] Մանիշակագոյն ։

بنك պէնէք [բ] 1. Բիծ 2. պէնկի [գ] Հաշիշ ։ ی — Հաշիշ խմող ։

بنك պինէք [բ] Հեծնելու յարմար ։ طاشی — Հեծելաքար ։

بنكلنمك պէնէքլէնմէք [բ] Բծաւորիլ ։

بنلك պէնլիք [բ] Եսութիւն, ամբարհաւաճութիւն ։

بم պէնիմ [բ] Իմ ։

بنمسمك } պէնիմսէմէք [բ] Իւրացնել ։
بنمسه‌مك }

بنمك պինմէք [բ] Հեծնել ։ առած. — برینك دالنه Հալածել, բռնադատել ։

بنمكی պէնիմքի [բ] Իմս ։

بنو պէնու [ա] Որդիք [եզ. بن] ։

بنوت պունուվվէթ* [ա] Որդիութիւն ։

بنون պէնուն [ա] Որդիք ։

بنی պէնի [ա] Որդիք [եզ. بن] ։

بنیاد պունյատ [գ] Հիմ ։ ا — շինել, կառուցանել ։

بنیان պունյան [ա] Շինուածք ։

بنین պէնին [ա] Որդիք [եզ. بن] ։

بنیوی պունյէվի [ա] Կազմածական (մարմնոյ) [بنیه էն] ։

بنیه պունյէ* [ա] Կազմութիւն (մարմնոյ), կազմուածք ։

بو պու [բ] Այս ։

بو պու [գ] Հոտ [հմմ. بوی է] ։

بواب պէվվապ [ա] 1. Դռնապան [باب էն] 2. առած. ըՍտորին ծակ տառամաքի ։

بوابت պէվվապէթ* [ա] Դռնապանութիւն ։

بوادی պէվատի* [ա] Անապատք [եզ. بادیه] ։

بوار պէվար [ա] Կործանում ։ առած. — دار ال գժոխք ։

بوارق պէվարիք* [ա] 1. Փայլատակունք [եզ. بارقه] 2. Փայլատակմունք ։

بواسیر պէվասիր* [ա] յգ. باسور ի ։

بواطن պէվատին* [ա] յգ. باطن ի ։

بواعث պէվա'իս* [ա] յգ. باعث ի ։

بواق պէվաքի* [ա] յգ. باقی. باقیه ի ։

بوا یر պէվաքիր* [ա] յգ. باكوره ի ։

بوال պէվվալ [ա] Բազմամէզ ։

بوالعجب պու-լ'աճէպ [ա] Զարմանալի ։

بوالهوس պու-լհէվէս [ա] Ունայնասէր, ցանկացող ։

بوبر պիպէր [բ] Պղպեղ ։ آرناؤد — ی կարմիր պղպեղ ։

بوبرك պէօպրէք [բ] Երիկամունք ։

بوبو պուպու [գ] Յոպոպ ։

بوبورلنمك պէօպիւրլէնմէք [բ] 1. Գոռոզանալ 2. Կատղիլ [առ. պէպրլէնմէք բառէն] ։

بوت պութ [բ] Զիստ, երանք ։

بوتین [գաղ.] Կօշիկ ։

بوجاق պուճաք [բ] Անկիւն ։ առած. اوجی بوجاغی یوق անսահման վայր ։

بوجك պէօճէք [բ] 1. Ճճի, որդ 2. Աստակոս ։

بوجكلنمك պէօճէքլէնմէք [բ] Որդնոտիլ ։

بوجو պու-ճու [թ] 1. Խրտուիլակ 2. Ճիւաղ ։

بوجورغات պօճուրղաթ [թ] Բեւեռա-բարձ մեքենայ, անուորդ ։

بوجوك պու-ճուք [թ] տ. بوجو ։

بوجى պօճի . Տապալում [ադա. է. բօճիա բառէն] ։

بود պուտ [թ] տե՛ս بوت ։

بود պուտ [պ] Գոյութիւն ։

بوداق պուտաղ [թ] 1. Ոստ, ուղէշ 2. Վարակ ։

بوداقلانمق պուտաղլանմագ [թ] Ոստ արձակել ։

بوداله պուտալա [թ] Անմիտ, յիմար [ադա. بدل բառէն] ։

بودامق պուտամագ [թ] Յօտել, քշտել ։

بوداتى պուտանթը [թ] Յատեալ աստք ։

بودانمق պուտանմագ [թ] Յատանիլ ։

بودايجى պուտայըճը [թ] Յապաւիչ, քշտող ։

بودجه պիւտճէ [գ.] Պիւտճէ ։

بودروم պօտրում [թ] Ստորերկրեայ շտեմարան ։

بودور պօտուր [թ] Կարճահասակ ։

بورا պուրա [թ] 1. Հոս 2. Այս տեղ ։

بورا պօրա . Փոթորիկ, մրրիկ [ադա. յ. պօրէաս բառէն] ։

بوراجق պուրաճըգ [թ] Այս տեղիկ ։

بوراق պուրաղ [թ] Բորակ ։

بورام պուրամ [թ] Գալարում, ոլոր ։ — — բուռն, սաստիկ ։

بورتق պուրթըգ [թ] Ճմռթքած, ծռած ։

بورج պօրճ [թ] 1. Պարտք 2. Պարտիք ։ | — պարտքի տակ մտնել ․ لو — պարտական ։

بورچاق պուրչաղ [թ] Խառնակ ։

بورسه պօրսա [է.] Սակարան, պօրսա ։

بورشدرمق պուրշթուրմագ [թ] Խոր-շոմեցնել, կծկել ։

بورشقو պուրշգօ [է.] Փոթոթա-համ, մ. մռուկ գինի ։

بورشمق պուրշմագ [թ] Խորշոմիլ, կծկիլ, ճմրթկիլ ։

بورغاج պուրղաճ [թ] Ծամածուռ ։

بورغو պուրղու [թ] Գայլիկոն, շաղափ ։

بورغولمق պուրղուլմագ [թ] Շա-ղափել ։

بورك պէօրէք [թ] Կարկանդակ ։

بوركجى պէօրէքճի [թ] Կարկանդակ շինող, վաճառող ։

بورمق պուրմագ [թ] 1. Ոլորել 2. Մայել ։

بورمه պուրմա [թ] 1. Ոլորեալ 2. Պտուտակ ։

بورناز պուրնազ [թ] Մեծաքիթ ։

بورنتى պուրընթը [թ] Խիթք ։

بورنجك պիւրիւնճիւք [թ] Շղարշ, բեհեզ ։

بورنمك պիւրիւնմէք [թ] Պատատիլ ։

بورنوز պուրնուզ [թ] տե՛ս برنس ։

بورو պօրու [թ] 1. Խողովակ 2. Փող ։

بورومك պիւրիւմէք [թ] Պատատել ։

بورون պուրուն [թ] տե՛ս برون ։ տաց. بيوك ى — Հպարտ . — سوركمك Խոնարհիլ . قبارتمق — ամբարտաւանիլ . ٥— — րե-րան բերնի ։

بوزوندرق պուզունտուրուգ } [Ի] Ցրա-
بورونصالق պուրունսալըգ } կակալ, վարժելիք։

بوری պօրու [Ի] 1. Խողովակ 2. Փող 3. պուրու. Ցաւ, խիթ, երկանք։

بوریا պուրիեա [Պ] Փսիաթ։

بوریزن պօրուզըն [Պ] Փողահար։

بوز պուզ [Ի] Սառ։ տաճկ. — باغلامق սառիլ։

بوز պօզ [Ի] Գորշ։

بوزا պօզա [Ի] Կորեկանէ շինուած տեսակ մը ըմպելի, կորեկօղի։

بوزارمق պօզարմագ [Ի] Թխանալ։

بوزاغو պուզաղու [Ի] Հորթ։

بوزاغیلمق պուզաղըլմագ [Ի] Հորթ ծնիլ։

بوزخانه պուզխանէ [Ի] Սառնատուն։

بوزدرمق պօզտըրմագ [Ի] Աւրել, փոխել տալ։

بوزدكلك պէօզտէքլիք [Ի] Կծկիլ։

بوزشمق պօզուշմագ [Ի] Գժտիլ։

بوزطوغان պօզտօղան [Ի] Գորշ բազէ։

بوزغون պօզղուն [Ի] 1. Աւերեալ 2. Պարտութիւն. տաճկ. — ویرمك պարտիլ։

بوزق պօզուգ [Ի] 1. Խանգարեալ 2. Ապականեալ 3. Գէշ, գէղծ։ տաճկ. — باشی անկանոն զօրք, ոչ զինուորական. — پاره մանր դրամ։

بوزك պիւզիւք [Ի] Նստատեղի։

بوزلمق պօզուլմագ [Ի] Խանգարուիլ, ապականիլ, գէշնալ, Ճնշուիլ, խորտակիլ։

بوزلمك պիւզիւլմէք [Ի] Կուչկամիլ, կծկիլ։

بوزمق պօզմագ [Ի] 1. Եղծանել, ապականել 2. Ճնշել, աւրել 3. Խորտակել (Թշնամի) 4. Բեկանել 5. Փոխել (դրամ)։ տաճկ. — ذهن խռովեցնել, միտք պղտորել։

بوزمك պիւզմէք [Ի] Կծկել։

بوزگی պօզկիւ [Ի] Բեկորք։

بوزوق պօզուգ [Ի] տ. بوزق։

بوزوم պօզում [Ի] Աւերում։ տաճկ. باغ — ی այգեկութք։

بوزه պօզա [Պ] տ. بوزا։

بوس պուս [Պ] 1. Համբուրեն 2. Համբուրող։ | — Համբուրել։

بوستان պօստան [Պ] 1. Պարտէզ ծաղկանց կամ բանջարեղինաց, բուրաստան 2. Սեխ, ձմերուկ [տաճկ. պօսթան]։

بوستانجی պօստանճը [Ի] 1. Պարտիզպան 2. Հին ժամանակի պահապան զօրք։

بوسنوی պօսնէվի [Պ] Պօսնացի։

بوسه պուսէ [Պ] Համբոյր։

بوسیده պուսիտէ [Պ] Համբուրած։

بوش պօշ [Ի] 1. Դատարկ 2. Թափուր 3. Անբնակ 4. Սին 5. Անզբաղ, անգործ 6. Ի զուր։ տաճկ. بوغاز — շատա-խօս. وقت — պարապոյ ժամ — باشی արձակ, անկապ. — بوكور — կուշտ. ده — անգործ. بولنمق — անզբաղ լինել. بوم — բոլորովին դատարկ։ — یره — կամ نه — ի զուր։

بوشامق պօշաթմագ [թ] 1. Պարպել 2. Արձակել (կին) ։

بوشالتمق պօշալթմագ [թ] 1. Պարպել 2. Թափել ։

بوشالمق պօշալմագ [թ] Պարպուիլ ։

بوشامق պօշամագ [թ] Արձակել (կին) ։

بوشانمق պօշանմագ [թ] 1. Դատարկանալ 2. Արձակիլ 3. Առատօրէն հոսիլ 4. Հրացանի պարպուիլը 5. ըՍտահակիլ ձիոյ ։

بوشلامق պօշլամագ [թ] Թուլցնել, Թողուլ ։

بوشناق պօշնագ [թ] Պօսնացի, Լիւրիւկեցի ։ جه — Լիւրիւկեցւոց լեզու ։

بوص պօս [թ] Հասակ ։

بوغ պօղ [թ] Հրամանատար ։

بوغا պօղա [թ] Ցուլ ։

بوغه‌چه պօղաչա [թ] Կարկանդակ ։

بوغاز պօղազ [թ] 1. Կոկորդ 2. Պարանոց, վիզ 3. Նեղուց 4. Կերձ 5. Ուտեստ 6. Փողացաւ ։ տաճ. ایچی — Վասքոր . — پیس խաշնակեր . لو — շատակեր ։

بوغازلمق պօղազլամագ [թ] Մորթել, Խեղդել ։

بوغچه պօղչէ [պ] 1. Ծրար 2. Պատառ [սպ. պօղչա] ։ — شال չորեքկուսի շալի ։

بوغچه‌جی պօղչաճը [թ] 1. Շրջող փերեզակ 2. Ծրար տանող բեռնակիր ։

بوغچه‌لمق պօղչալամագ [թ] Ծրարել ։

بوغرتلاق պօղարթլագ [թ] Խոշոր փող, կոկորդ ։

بوغشمق պօղըշմագ [թ] Զիրար խեղդել ։

بوغق պօղըգ [թ] 1. Խեղդուկ, խուպոտ 2. Նուաղ (ձայն) ։

بوغلمق պօղըլմագ [թ] Խեղդուիլ ։ — سسی ձայնը կերկերիլ ։

بوغم պօղում [թ] տ. بوغوم ։

بوغماق պօղմագ [թ] Յօդուած ։

بوغمق պօղմագ [թ] Խեղդել, Հեղձամահ ընել ։

بوغمه‌جه պօղմաճա [թ] Խղդուկ ։

بوغندی պօղանտը [թ] Մղձուկ ։

بوغو պօղօ [թ] Շոգի, գոլորշի ։

بوغوق պօղօգ [թ] տ. بوغق ։

بوغولانمق պօղօլանմագ [թ] 1. Շոգիանալ 2. Շոգիով պատիլ ։

بوغوم պօղում [թ] Հանգոյց, յօդ, ծունր ։ لى — ծնրաւոր ։

بوق պօգ [թ] Աղբ, քակոր ։ տաճ. دمير — ی կղկղանք երկաթի . دن — անարժէք ։

بوقاغو պօգաղու
بوقاغی պօգաղը } [թ] Կապանք ։

بوقاغيلمق պօգաղըլամագ [թ] Կապանք դնել ։

بوقال պօգալ [էրպ.] Սրուակ, շիշ ։

بوقلمون պօգալըմօն [պ] 1. Գետաքիծ 2. փոխ. Երփներանգ 3. Յեղյեղուկ ։

بوك պէօք [թ] Անմիտ, տխմար ։

بوكا պօքա [թ] Աօր ։

بوكاق պօքագ [թ] Ցնդած, ցնորած ։

بوكالمق պօքալմագ
بوكامق պօքամագ } [թ] Ցնդիլ ։

بوكر պէօյիւր [թ] Կուշտ : — بوش սնամկուշտ :

بوكرجه պէօյրիւճէ [թ] Դեկուղ :

بوكرى պիւյրի [թ] Ծուռ :

بوكلم պիւքիւլիւմ [թ] Գալարում, ծալք, ոլոր : — — ոլոր ոլոր :

بوكلك պիւքիւլմէք [թ] 1. Գալարիլ 2. Ծռիլ 3. Մանուիլ :

بوكم պիւքիւմ [թ] 1. տե՛ս بوكلم 2. Մանուածք :

بوكمك պիւքմէք [թ] 1. Գալարել, ոլորել 2. Մանել 3. Ծռել 4. Կրկնել : տաղ. — بل ընկճել :

بوكه պիւքէ [թ] 1. Ոլորում, կրկնում. մանուածք 2. Ոլորուած, կրկնուած, մանուած :

بوكنمك պիւքիւնմէք [թ] Ոլորիլ, գալարիլ :

بوكو պիւյիւ [թ] Հմայք, դիւթութիւն : جى — Հմայող, կախարդ :

بوكوجى պիւքիւճի [թ] Մանող :

بوكور պէօյիւր [թ] տե՛ս بوكر :

بوكورتلن պէօյիւրթլէն [թ] Արքայամօրի :

بوكورمك պէօյիւրմէք [թ] Բառաչել, պոռչալ :

بوكون պիւքիւն [թ] Թումբ :

بوكونلك պիւքիւնլիւք [թ] Թումբ կանգնել :

بوكلك պիւյիւք [թ] Ձիապիծակ :

بول պօլ [թ] 1. Լայն 2. Առատ, առատօրէն :

بول պէօլ [ա] Մէզ : տաղ. عسر — ال դժուարամիզութիւն : شكر — շաքարամիզութիւն :

بولاشدرمق պուլաշտըրմագ [թ] 1. Շաղախել 2. Վարակել :

بولاشق պուլաշըգ [թ] 1. Շաղախեալ 2. Վարակեալ 3. Տարափոխիկ 4. Կեղծ, գարշ :

بولاشمق պուլաշմագ [թ] 1. Շաղախիլ 2. Վարակիլ 3. Խառնուիլ :

بوللق պօլլամագ [թ] Լայննալ :

بولاماج պուլամաճ [թ] Ալիւրէ և պանրէ կազմեալ ապուր :

بولامق պուլամագ [թ] Շաղախել :

بولامه պուլամա [թ] Բանդակ խաղողյ :

بولانتى պուլանթը [թ] 1. Պղտորութիւն 2. Խառնուք (սրտի) :

بولاندرمق պուլանտըրմագ [թ] 1. Պղտորել 2. Սիրտ խառնել :

بولانق պուլանըգ [թ] 1. Պղտոր 2. Աղտոտ :

بولانمق պուլանմագ [թ] 1. Պղտորիլ 2. Սիրտ խառնուիլ 3. Աղտոտիլ :

بولجه պօլճա [թ] Քիչ մը լայն, առատ :

بولدرمق պուլտըրմագ [թ] Գտնել տալ :

بولش պուլուշ [թ] Հնարք, գիւտ :

بولشدرمق պուլուշտըրմագ [թ] Ի մի վայր բերել :

بولشمق պուլուշմագ [թ] Ի մի վայր գալ :

بولغور պուլղուր [թ] Ձաւար :

بوللاشمق պօլլաշմագ } [թ] 1. Լայնանալ 2. Առատանալ :
بوللانمق պօլլանմագ }

بوللق պօլլուգ [թ] Լայնութիւն, առատութիւն ։

بولمق պուլմագ [թ] 1. Գտնել 2. Հայթայթել ։

بولمك պէօլմէք [թ] 1. Բաժնել 2. Զատել ։

بولمه պէօլմէ [թ] 1. Բաժանում 2. Միջնորմ 3. Խորշ ։

بولندرمق պուլընտըրմագ [թ] Գտնուիլ տալ ։

بولنمق պուլունմագ [թ] 1. Գտնուիլ 2. Ներկայ լինել 3. Հնարուիլ ։

بولنمك պէօլիւնմէք [թ] Բաժնուիլ, զատուիլ ։

بولی պէվլի [ա] Միզային [էջ. بولیه] ։

بولیت պէվլիյէթ* [ա] Միզատ ։

بولهوس պուլ հէվէս [ա] Ունայնասէր ։

بوم պում [պ] 1. Բու 2. Երկիր ։

بومبار պումպար [թ] Նախաղի ։

بون պէօն [թ] 1. Անմիտ, տխմար 2. [պ] Յատակ, հուն ։

بوناق պունագ [թ] տե՛ս بوكاق ։

بونامش պունամըշ [թ] Ցնդած ։

بونجق / بونجوق պօնճուգ [թ] Ուլունք ։

بونجه պունճա [թ] 1. Այսքան 2. Բազում ։

بونجلين պունճէլէյին [թ] Այսպէս

بونو պօնօ [իտ.] Կրադին վճարելի պարտամուրհակ ։

بوی պույ [պ] Հոտ ։

بوی պօյ [թ] 1. Հասակ 2. Երկարութիւն 3. Մեծութիւն ։ ասաց . — لو بوصلو վայելչահասակ . آكمق — ویرمك — կամ — հասակաւորիլ . — — այլ և այլ մեծութեամբ . — نجه երկայնքին, երկայնքէն ։

بويا պուեա [պ] Հոտող ։

بويا պօեա [թ] 1. Ներկ 2. Գոյն ։ ասաց . اورمق — ներկել — لو ներկուած ։

بوياتمق պօեաթմագ [թ] Ներկել տալ ։

بوياجی պօեաճը [թ] Ներկարար ։

بويار պօեար [ռուս.] Սլավ կամ Ռումէն ազնուական . բոյար ։

بويالمق պօեալմագ / بويامق պօեամագ [թ] Ներկել, գունաւորել ։ — كوز աչք խաբել, պատրել ։

بويامه պօեամա [թ] 1. Ներկուած բան 2. Նենգեալ ։

بويان պօեան [թ] Մարուխ [աղա. մկեան] ։

بويانمق պօեանմագ [թ] Ներկուիլ, գունաւորիլ ։

بويلامق պօյլամագ [թ] Տեղւոյ մը երկայնքը չափել ։

بويلانمق պօյլանմագ [թ] Հասակաւորիլ ։

بويلو պօյլու [թ] 1. Հասակաւոր 2. Մեծ, բարձր ։ ասաց . — بوينجه ամբողջ երկայնքով ։

بويله պէօյլէ [թ] Այսպէս ։ ասաց . جه — կամ لكله — այսպէս, այս կերպ . — بوندن այսուհետև ։

بوينوز պօյնուզ [թ] 1. Եղջիւր 2. Եղջերեայ փող ։ ասաց . ی — یكی եղջիւր ։

بونیك պօյնիք [ուլու.] Տիկ հովուական ։ جی — սրիկ փչող ։

بویون պօյուն [թ] Վիզ, պարանոց ։ տաղ․ اورمق — գլխատել․ بورجی — անհրաժեշտ պարտք․ آلق ه — ըստանձնել ։

بویوندروق պօյունտուրուգ [թ] Լուծ ։

به պէ [թ] Ո՛վ․ դո՛ւ ։

به պէհ [պ] Բարի․ լաւ ։

بها պէհա [պ] 1․ Գին 2․ Արժէք ։ տաղ․ بچمك — կամ کسمك — գին կտրել․ — یه چیقمق սղել․ سنه — یوق անարգ գնով ։

بهاء պէհա [ա] Գեղեցկութիւն ։

بهائم պէհայիմ* [ա] Չորքոտանիք [եզ․ بهیمه] ։

بهادر պէհատըր [պ] Քաջ, կտրիճ [յգ․ بهادران] ։ انه — արիական, արիաբար ։

بهار պէհար [պ] Գարուն ։ տաղ․ — اول կամ — ایلك գարուն․ — صوك աշուն ։

بهار պէհար [ա] Համեմ [յգ․ بهارات] ։

بهاران պէհարան [պ] Գարնան ատեն ։

بهارستان պէհարիսթան [պ] Գարնան եղանակ ։

بهالو պահալը [թ] Սուղ, թանկ ։

بهامت պէհամէթ* [ա] Ապշութիւն

بهانه պէհանէ [պ] Պատրուակ ։ [ռմկ․ մահանա] ։

بهبود պէհպուտ [պ] Բարի, ազնիւ ։

بهت պէհթ [ա] Զարմանք, ապշութիւն ։

بهتان պէհթան [ա] Զրպարտութիւն ։

بهتر պէհթէր [պ] Լաւագոյն ։

بهترین պէհթէրին [պ] Ամենալաւ ։

بهجت պէհճէթ* [ա] 1․ Գեղեցկութիւն 2․ Հրճուանք ։

بهر պէհէր [պ] Իւրաքանչիւր ։

بهره պէհրէ [պ] Մաս, բաժին ։ տաղ․ — بی անմասն, զուրկ ։

بهره‌دار պէհրէտար, بهره‌مند պէհրէմէնտ [պ] Մասնակից ։

بهزاد պէհզատ [պ] Անուանի նկարչի մը անունն է ։

بهشت պէհիշթ [պ] Դրախտ ։

بهی պէհէյ [թ] 1․ Ո՛հ 2․ պէհիյ [ա] Գեղեցիկ ։

بهیه պէհիյյէ* [ա] Սիրուն, ազնիւ [կ․ էն ։]

بهیج պէհիճ, بهیجه պէհիճէ* [ա] Գեղեցիկ, զուարթ [بهجت է]

بهیمه պէհիմէ* [ա] Չորքոտանի, անասուն [յգ․ بهائم] ։

بهیمیت պէհիմիյյէթ* [ա] Անասնականութիւն ։

بهین պէհին [պ] Լաւագոյն ։

بی պի [պ] Ժխտական մասնիկ, (ան) առանց ։

بیابان պիյապան [պ] Ամայի տեղ ։

بیابانی պիյապանի [պ] Ամայի, վայրի ։

بیات պայաթ [թ] 1․ Օթեկ 2․ Հին ։

بیاض պէյազ [ա] 1․ Սպիտա–

կութիւն 2. Սպիտակ։ ասաց. چکمك ․— մուճակը քաշել. Բ. — Հասարակ սպիտակ ։

بياضلامق } պէեազլաթմագ [թ] Ճերմըկցնել ։
بياضلتمق }

بياضلامق } պէեազլանմագ [թ] Սպիտականալ, Ճերմըկնալ ։
بياضلنق }

بياضلق պէեազլըգ [թ] 1. Սպիտակութիւն 2. Լոյս ։

بياع պէյյա՛ [ա] Ծախող [بيع է]։

بياغى պաեաղը [թ] 1. Հասարակ 2. Սովորին ։

بيان պէեան [ա] 1. Յայտնել, յայտարարել, ծանուցանել 2. Յայտարարութիւն [յգ. بيانات]։ ասաց. — علم ոճաբանութիւն ։

بياننامه պէյաննամէ [պ] Յայտարարագիր ։

بيت պէյթ [ա] 1. Տուն. [յգ. بيوت] 2. Երկտող ոտանաւոր [յգ. ابيات]։ ասաց. لحم — Բեթղեհեմ. مقدس — Երուսաղէմ. — اهل Կինը, ընտանիքը. الله — Քէապէ ։

بيت պիթ [թ] 1. Ոջիլ 2. Զագեր ճճիկը ։ ասաց. تخته ی — մլուկ. بغدای ی — ուտիչ ցորենի. سركه‌سی — անիծ ։

بيت المال պէյթիւլմալ [ա] Արքունի գանձ ։

بيتلنمك պիթլէնմէք [թ] 1. Ոջլոտիլ 2. Քթթուիլ ։

بيتوتت պէյթութէթ* [ա] 1. Ա-

գանել, գիշերել 2. Բնակութիւն ։

بيجرغان պըճըրղան [թ] Երկաթ յըղկելու գործի ։

بيچاركان պիչարէկեան [պ] Թշուառք։

بيچاره պիչարէ [պ] 1. Անճար [յգ. بيچاركان] 2. Թշուառ, ողորմելի ։

بيچمك պիչմէք [թ] 1. Հնձել 2. Ձեւել ։

بيچون պիչուն [պ] Անիմանալի ։

بيچجى պիչիճի [թ] Հնձող ։

بيحد պիհատտ [պ] Անսահման ։

بيحضور պիհուզուր [պ] Անհանգիստ [ռմկ. պէզիւզիւր] ։

بيخ պիխ [պ] Արմատ ․

بيخود պիխօտ [պ] Ինքզինքը կորուսած, անզգայ, զգայազիրկ

بيد պիտ [պ] Ուռի ։

بيداد պիտատ [պ] 1. Անարգար, անգութ 2. Անիրաւութիւն։

بيدار պիտար [պ] Արթուն ։ ی — արթնութիւն ։

بيدريغ պիտրիղ [պ] Անխնայ ։ — بيورمق կամ ا— չը խնայել, չմերժել, չխորհել։

بيدستر պիտէսթեր [պ] Ջրշուն ։

بيدق պայտագ [ա] Հետեւակ ։

بيرا պիրա [իտա.] Գարեջուր ։

بيراق պայրագ [թ] տե՛ս بايراق ։

بيرام պայրամ [թ] տե՛ս بايرام ։

بيرون պիրուն [պ] 1. Դուրս 2. Արտաքին կողմ։ — اوج ապերասան, անդաստիարակ ։

بيز պէզ [թ] Հերիւն ։

بیزار պիզար [պ] Ձանձրացած, զզուած։

بیست պիսթ [պ] Քսան։

بیش պիշ [պ] Աւելի։

بیشتر պիշթեր [պ] Ա՛լ աւելի։

بیشمار պիշիմար [պ] Անհամար, անթիւ։

بیشه պիշէ [պ] Անտառ։

بیضاء պէյզա* [ա] 1. Սպիտակ [էգ. ابیض ի] 2. Փայլուն։

بیضه պէյզա* [ա] Հաւկիթ [յգ. بیضات]։

بیضی պէյզի [ա] Հաւկիթաձեւ։

بیطار պէյթար [ա] 1. Անասնաբոյժ [بیطر էն] 2. Պայտար։

بیطراف պիթարաֆ [պ] Անկողմնակալ։ ی — անկողմնակալութիւն։

بیطاره պէյթարէ* [ա] Անասնաբուժութիւն։

بیع պէյ [ա] 1. Ծախել 2. Վաճառում։ [յգ. بیوع] առոյ. من یزید — պէյ՛ի մէն եէզիտ աճուրդով վաճառում. بالوفا — գրաւ առնուած ներքեւ վաճառել։

بیعت պէյ՛աթ* [ա] Հպատակութիւն։ առոյ. عرض — հաւատարմութիւն ուխտել։

بیعدیل պի՛ատիլ [պ] Աննման։

بیغرض պիղարազ [պ] Անշահախնդիր։

بیق պըյըգ [թ] Պեխ։

بیك պին [թ] Հազար։ առոյ. لرجه — հազարներով։

بیكار պիքեար [պ] 1. Անգործ, դատարկ 2. Ամուրի 3. Պանդուխտ [ռամկ. պէքեար]։

بیكانكی պիկեանեկի [պ] Օտարութիւն։

بیكانه պիկեանէ [պ] Օտար։

بیكاه պիկեահ [պ] Տարաժամ։

بیكباشی պինպաշը [թ] Հազարապետ։

بیكران պիքերան [պ] Անսահման։

بیكس պիքես [պ] 1. Անոք [յգ. بیكسان] 2. Անօգնական։

بیكلك պինլիք [թ] 1. Հազարնոց 2. Հազար տարանոց շիշ։

بیكمان պիկեման [պ] Անտարակոյս։

بیكناه պիկեւնահ [պ] Անմեղ [յգ. بیكناهان]։

بیكیر պէյկիր [թ] 1. Ձի 2. Մալեալ ձի [ռամկ. պարկիր բառէն]։

بیل պիլ [պ] Բահ [ռամկ. պէլ]։

بیلاردو պիլարտօ [եւր.] Մականական գունդ խաղ։

بیلانچو պիլանչօ [եւր.] Հաշուեցուցակ։

بیلت պիլեթ [եւր.] Տոմսակ։

بیلتجی պիլեթճի [թ] Տոմսակավաճառ։

بیلدر պըլդըր [թ] Անցեալ տարի։

بیلدرمك պիլտիրմէք [թ] 1. Գիտցընել 2. Իմաց տալ 3. Ճանչցնել։ առոյ. حدی — զգալ, պատժել։

بیلدك պիլտէք [թ] Ծանօթ։

بیلشمك պիլիշմէք [թ] Զիրար ճանաչել։

بيلك պիլէք [թ] Պաստառակ ։
بيلكج պիլլէճ [թ] Կարճ գիտուն ։
بيلكو պիլլէյօ [թ] Յեսան ։
بيلجه պիլմէճէ [թ] Հանելուկ ։
بيلمك պիլմէք [թ] 1. Գիտնալ 2. Ճանաչել 3. Կարողանալ ։
بيلنمدك պիլինմէտիք [թ] Անծանօթ . անիմանալի ։
بيله պիլէ [թ] 1. Ի միասին 2. Իսկ ։ առաջ . بكجه — . سنجه — քեզ , նորա հետ ։
بيلهمك պիլէմէք [թ] Սրել ։
بيلهيجى պիլէյիճի [թ] Սրող ։
بيم պիմ [պ] Երկիւղ ։
بيمار պիմար [պ] Հիւանդ ։
بيمارخانه պիմարխանէ [պ] Յիմարանոց ։
بيمحصول պիմահսուլ [պ] Անբեր , անծնունդ ։
بيمدانى պիհէմտանի [պ] Անհաման ։
بيمنت պիմիննէթ [պ] Երախտիքը երեսի չի զարնող ։
بين պին [պ] 1. Տեսնող 2. պէյյին [ա] Բացորոշ [بيان էն] [էգ . بينه] ։
بين պէյն [թ] 1. Ուղեղ 2. Իմացութիւն , միտք ։
بين պէյն [ա] 1. Միջոց 2. Մէջտեղ , մէջ ։ առաջ . آچلق — գժտիլ — اصلاح ذات ال հաշտեցնել ։ ذات ال — գժտութեան առարկայ . الملل — միջազգային ։
بينا պինա [պ] Տեսանող ։
بينات պէյյինաթ* [ա] յգ . بينه ի ։
بينظير պինազիր [պ] Աննման ։

بينمك պինմէք [թ] Հեծնել ։
بينك պինէք [թ] տ . بنك ։
بيننا պէյնէնա [ա] Մեր մէջ ։
بينوا պինէվա [պ] Անինչ , աղքատ ։
بينونت պէյնունէթ* [ա] 1. Անջատում 2. Հակառակութիւն
بينه պէյյինէ* [ա] 1. Բացորոշ , յայտնի [بيان էն] 2. Փաստ [յգ . بينات] ։
بينهما պէյնէհիւմա [ա] Երկուցունց մէջ ։
بيو պիւյիւ [թ] Դիւթութիւն ։
بيوايكى պիվայէքի [պ] Զրքաւորութիւն , կարօտութիւն ։
بيوايكان պիվայէքեան [պ] Աղքատք
بيوايه պիվէյէ [պ] Զրքաւոր, աղքատ [յգ . بيوايكان] ։
بيوت պիւյութ* [ա] Տուներ [եզ . بيت] ։
بيوكمك պիւյիւքմէք [թ] 1. Մեծցնել 2. Չափազանցել ։
بيوجك պիւյիւճէք [թ] Մեծկակ
بيوجى պիւյիւճի [թ] Կախարդ , դիւթիչ ։
بيورتمق պույուրթմագ [թ] Հրամայեցնել ։
بيورق պույուրուգ [թ] Հրաման , պատուէր ։
بيورلدى պույուրուլտու [թ] Հրամանագիր ։
بيورلمق պույուրուլմագ [թ] 1. Հրամայուիլ 2. Կրաւորական ձեւի օժանդակ բայ ։
بيورمق պույուրմագ [թ] 1. Հրամայել 2. Ըսել 3. Հաճիլ 4. Ներգործականի օժանդակ

բայ. ինչպէս — مطالعه ըն-
թեռնուլ :

بیورکز պույուրկըզ [Ի] Հրամա-
յեցէք, մտէք :

بیوع պէյի՝* [Ա] Վաճառ-
մունք [եզ. بیع] :

بیوفا պիվեֆա [Զ] Անհաստատ :

بیوقوف պիվուգուֆ [Զ] Ա. Ան-
տեղեակ Բ. Անգուլ :

بیوك պիւյիւք [Ի] Ա. Մեծ Բ.
պէօյիւք Տարիքոտ Գ. Աւագ :

بدو—հաւ. سوبلك— խորխայ :

بیوکلك պիւյիւքլիւք [Ի] Ա. Մե-
ծութիւն Բ. Վեհանձ-
նութիւն :

بیومك պիւյիւմէք [Ի] Ա. Մեծնալ,
խոշորնալ, աճիլ Բ. Բարձրա-
նալ : ասաց. — بیرون հպարտա-
նալ, խրոխտանալ :

بیون
بیوندروق } տե՛ս بویون . بویوندروق

بیهوده պիհուտէ [Զ] Ա. Անօգուտ
Բ. Ի զուր :

بیهوش պիհուշ [Զ] Ա. Անզգա-
յացեալ, թմրեալ Բ. Սա-
սանեալ :

پ

پ Բէ Երրորդ տառ Օսմանեան
այբուբենի արժէքն է 3 :

پا Բա Անուն پ տառին :

پا Բա [Զ] Ա. Ոտք [հմմ. پای էն]
Բ. Յատակ, արմատ :

پابرجا Փապէրճա [Զ] Հաստատ :

پابسته Փապէսթէ [Զ] Ոտքը կապուած :

پابند Փապէնտ [Զ] Ոտնակապ,
կապանք :

پابوج Բապուճ [Ի] Հողաթափ,
չմուշկ [պրս. پاپوش էն] : —
سز قاچق հապճեպով փախչիլ :

پابوجی Բապուճճը [Ի] Ա. Չմուշ-
կակար կամ չմուշկավաճառ
Բ. Կօշկավաճառ :

پابوس Փապուսէ [Զ] Ոտնապագու-
թիւն :

پاپا Բաբա [Իտ.] Ա. Պապ Բ.
Մակդիր յոյն քահանայից :

پاپادیه Փափատիէ [յուն.] Երէցուհի,
անթեմ :

پاپاره Փափարա [Ի] Ձեխ, սաստ,
կշտամբանք :

پاپاز Փափազ
پاپاس Փափաս } [յուն.] Քահանայ :

پاپاغان Փափաղան [Ի] Պապկայ
(թութակ) :

پاپاق Փափագ [Ի] Պարսկական
գլխարկ :

پاپوش Փափուշ [Զ] Մուճակ [տաճ.
բապուճ] :

پاتاداق Փաթադագ [Ի] Յանկարծուստ,
յանկարծ :

پاتاق Փաթագ [Ի] Ծեծ : اتمق —
ծեծ քաշել :

پاتر پاتر Փաթըր Փաթըր [Ի] Դղըրդ-
մամբ :

پاتردامق Փաթըրտամագ [Ի] Աղմուկ
հանել :

پاتردی փաթըրտը [թ] 1. Դղրդիւն, շշուկ 2. Կռիւ ։ առած. یه — پاتوج براقمق պատառնալեաց տեղի տալ ։

پاترونه փաթրօնա [իտա.] Դեր ծովակալ ։

پاتسقه փաթըսգա Տեսակմը բարակ կտաւ. [ողջա. պաթթիսթա է. բառէն] ։

پاتلاق փաթլագ [թ] 1. Պատառուած 2. Պատռուած ։ ورمك — յերեւան ելնել ։

پاتلامق փաթլամագ [թ] 1. Պայթիլ 2. Պատռուիլ ։ առած. — اود զարհուրիլ ։

پاتلانغچ փաթլանըճ [թ] Դիփշայ որ է խաղալիք մանկանց ։

پاتلیجان փաթլըճան [թ] Պատինճան, սմբուկ ։ առած. ی — کر երկայն պատինճան ։ بوستان ی — կլոր պատինճան ։

پاتنته փաթենթա [իտա.] 1. Առողջական նաւորդաց 2. Տարեւոր հարկ արուեստաւորի, վաճառականի ։

پاچوره փաչուրա [թ] Ցնցոտի, քուրջ ։

پاچوره‌جی փաչուրաճը [թ] Փերթաքաղ ։

پاچه փաչա [պ] 1. Տոտիկ, ոլք 2. Զճեղէ շինուած կերակուր 3. Դոնդող 4. Սորբին մաս վարտեաց [ողջա. բաչէ էն] ։

پاداش փատաշ [պ] Վարձ ։

پادزهر փատզեհր [պ] Դեղթափ [ողջա. բանդզէհր] ։

پادشاه փատիշահ }
پادشه փատիշհ } [պ] Թագաւոր, արքայ [յգ. پادشاهان] ։ انه — միապետական ։

پارچه փարչա [պ] 1. Կտոր, մաս 2. Նշխար ։ — ر. քիչ մը ։

پارچه‌لمق փարչալամագ [թ] Կտոր կտոր ընել ։

پارچه‌لنمق փարչալանմագ [թ] Կտոր կտոր ըլլալ ։

پارس փարս [պ] Պարսկաստան ։ ی — պարսկերէն ։

پارسا փարսա [պ] Բարեպաշտ ։ یی — բարեպաշտութիւն ։

پارل‌پارل փարլ փարլ [թ] Վառ ի վառ ։

پارلاق փարլագ [թ] 1. Փայլուն 2. Գեղեցիկ ։

پارلمق փարլամագ [թ] 1. Փայլել, շողալ 2. Ցղկիլ ։

پارلاتمق փարլաթմագ [թ] 1. Փայլեցնել 2. Ցղկել ։

پارلتی փարլըթը [թ] 1. Փայլ 2. Աղօտ լոյս ։

پارلدامق փարլտամագ [թ] Փայլատակիլ ։

پارلمنتو փարլամենթօ [է.] Խորհրդարան ։

پارمق փարմագ [թ] տե՛ս پرمق ։

پارمقلق փարմագլըգ [թ] Վանդակապատ ։

پاروله փարօլա [է.] Նշանաբան ։

پاره փարէ [պ] 1. Կտոր 2. Ստակ 3. Բարա [ողջա. բարա] ։ առած. — ك միակտուր. — سز ձրի, անկուտի ։

پاره‌لمك փարէլէմէք [թ] 1. Բզքտել 2. Խորտակել ։

پاره‌لمق փարալամագ [թ] տե՛ս پاره‌لمك ։

پاره‌لنمق փարալանմագ }
پاره‌لنمك փարէլէնմէք } [թ] 1. Բզքտուիլ, 2. Խորտակիլ ։

پازار փազար [ի] 1. Վաճառատեղի [ռամկ. պազար էն] 2. Կիւրակէ ։ տօսց. جی — շրջող վաճառական ։

پازارلق փազարլըգ [ի] Սակարկութիւն ։

پازده փազտէհ [պ] Ոտք կոխած, կոխոտած ։

پازوند փազվէնտ [պ] Բազպան ։

پازی փազը [ի] Իտօս. Բազուկ ։

پاس փաս [ի] Ժանգ ։ آچق — ժանգ. սրբել ։

پاس փաս [պ] Պահպանում ։

پاسبان փասպան [պ] Գիշերային պահապան ։

پاسته փասթա [իտ.] Հասոեայ ։

پاسخ փասխ [պ] Պատասխան ։

پاسقالیه փասգալեա [ի] Ծնունդ կամ Զատիկ ։

پاسلنمق փասլանմագ [ի] Ժանգոտիլ ։

پاش փաշ [պ] Սփռող, տարածող, ցրուող ։

پاشا փաշա [պ] Բդեշխ, բաշա [հմմ. پای شاه բառերէն] ։ — قپوسی Բարձրագոյն Դուռ ։

پاشالق փաշալըգ [ի] 1. Բաշայութիւն, բդեշխութիւն 2. Բաշայի մը կառավարած երկիրը ։

پاشیده փաշիտէ [պ] Սփռուած, ցրուած ։

پاغوریه փաղուրեա [յուն.] Տեսակ մը խեցեփառ ։

پافته փաֆթա [ի] Կտոր ։

پاك փագ [պ] Մաքուր, սուրբ ։

پاكت փակէթ [ե] Ծրար ։

پاكدامن փագտամէն [պ] Ողջախոհ, զգաստ, անստգիւտ ։

پاكلامق փագլամագ } [ի] Մաքրել ։
پاكلمك փագլէմէգ }

پاكیزه փագիզէ [պ] Սուրբ, անարատ, մաքուր ։

پالا փալա [ի] Դանակ լայն և կոր ։ بیق — լայն և երկայն պեխ ։ چالمق — ի զուր աշխատիլ ։

پالاز փալազ [ի] Ձագ սագի ։ قوش — ی փողացու ։

پالاسقه փալասգա [հուն.] Փամփշտակալ ։

پالامار փալամար [գաղ.] տե՛ս پلامار ։

پالاموت փալամութ [յուն.] 1. Պելամիդ 2. Խոզ կաղին ։

پالان փալան [ի] Համետ, կորդիւն ։

پالانقه փալանգա [ե.] Ցցապատնէշ ։

پالاهنك փալահէնգ [պ] 1. Պախուրց, սռան 2. Փոկ ։

پالطو փալթօ [գաղ.] Վերարկու ։

پالوده փալուտէ [պ] Շաքարով և օսլայի շինուած տեսակ մը գոնգող [ռամկ. բելթէ] ։

پالهنك փալհէնգ [պ] տե՛ս پالاهنك ։

پامال փամալ [պ] տե՛ս پايمال ։

پامبوق փամպուգ } [ի] Բամպակ ։
پاموق փամուգ } տօսց. آكمق — բամպակ զզել. بالغی — տեսակ մը կէտ ։

پانایر փանայըր տե՛ս پنایر ։

پانجار փանճար [ի] Ճակնդեղ ։

پانجور փանճուր. Լուսանցոյց [ռամկ. ապաժուռ ֆ. բառէն] ։

پاندومینا փանթօմինա Մնջկատակ [ռամկ. բանթօմիմա ե. բառէն ։

پانزهر փանզէհր [պ] Դեղթափ ։

پانطالون փանթալօն } [ֆ.] Տաբատ։
پانطولون փանթօլօն }

پانهاده փանէհատէ [պ] Ոտք դրած։ — او ոտք կոխել, մտնել։

پای փայ [թ] Մաս, բաժին։ ا — բաժնել. عجمك — Հեռանութիւն հանել։

پای փայ [պ] Ոտք։ انداز — ոտից ներքեւ տարած . ած մեծագին դիպակ։

پایان փայան [պ] Ծայր, ծագ, վերջ։

پایتاق փայթագ [թ] Թիւրոտն, կարթգել։

پایتخت փայթախթ [պ] Մայրաքաղաք։

پایدار փայտար [պ] Հաստատուն, կայուն։

پایدوس փայտօս Բանթող, դադար [ռամկ. յ. Փայէթօս բառէն]։

پایگاه փայկեահ [պ] Արժանապատուութիւն։

پایلاشمق փայլաշմագ [թ] Մէջերնին բաժնել։

پایلامق փայլամագ [թ] Դէմ խօսիլ։

پایمال փայմալ [պ] Ոտից կոխան։ ا — կոխոտել, ճզմանել։

پایندگی փայէնտէկի [պ] Կայունութիւն։

پاینده փայէնտէ [պ] 1. Կայուն, հաստատուն 2. [թ] Մղթ, նեցուկ [ռամկ. փաէանտա]։

پایواند փայվանտ [պ] Ոտնակապ ձիոյ։

پایه փայէ [պ] 1. Աստիճան սանդղոց 2. Աստիճան, կարգ։ لو — . دار — աստիճանաւոր։

پپه փէփէ [թ] Թոթով։

پپه‌لمك փէփէլէմէք [թ] Թոթովել։

پتك փէթէք [թ] Մեղրախորիսխ։

پچاوره փաչավրա [թ] տե՛ս پاچوره։

پچته փէչէթա [թ] Անձեռոց։

پچه փէչէ [թ] 1. Քօղ ինչ 2. [պ] տե՛ս . بچه ։

پختکی փուխթէկի [պ] Հասունութիւն, փորձառութիւն։

پخته փուխթէ [պ] 1. Եփած 2. Հասուն 3. Փորձառու [յգ. پختکان]։

پخق փըխըգ [թ] Թանձրացեալ մաս։

پختیلامق փըխթըլանմագ [թ] Մածնուլ, թանձրանալ։

پداوره փէտավրա [յու.] Նուրբ տախտակ որով ծածկեն տանիքները։

پدر փէտէր [պ] Հայր [յգ. پدران]։ ی — Հայրութիւն։

پدرانه փէտէրանէ [պ] 1. Հայրական 2. Հայրաբար։

پذیر փէզիր [պ] Ընդունող։ ختام — او — վերջանալ. اصلاح — او — ուղղուիլ։

پذیرا փէզիրա [պ] Ընդունող։

پزیرش փէզիրէշ [պ] Ընդունելութիւն։

پر փէր [պ] 1. Փետուր 2. Թեւ 3. Թռչող։

پر փիւր [պ] Լի։

پراسه փրասա [պ] Պրաս։

پراکنده փէրաքէնտէ [պ] 1. Ցիրուցան, շփոթ 2. Մանր մունր

پران փէրրան [պ] Թռչող։

پرانقه փրանգա [իտ.] Կապանք կալանաւորաց։ بند — շղթայակապ։

پرآور փէրավէր [գ] Արագաթռիչ։

پرتاب փէրթապ } [գ] 1. Ընդոս-
پرتاو փէրթավ } տում 2. Ուժ-
գին վազք։

پرتو փէրթէվ [գ] 1. Լոյս 2. Ճառագայթ։ — انداز . — افشان ։ — ریز ճառագայթարձակ։

پرتوسوز փէրթէվսուզ [գ] 1. Կիզիչ ապակի. 2. Դշորացոյց [օղու. փէրթաֆօրզ]։

پرتی փըրթի [ի] ։ .ւՀ կարասի.

پرچم փէրչէմ [գ] Վարս գագաթան կամ ճակատու, ցցունք։

پرچین փէրչին [գ] Բիթացուցիչ բեւեռնի։

پرچین փէրչին [գ] Բոլորտիքին խոր-շոմեալ։

پرچینلمك փէրչինլէմէք [ի] Բիթացնել։

پرخاش փէրխաշ [գ] Պատերազմ, մարտ։ شناس — ռազմագէտ։

پرداح փէրտահ [ի] Ցղկումն 2. Փայլուն [օղու. փէրտախթ է]։

پرداحلمق փէրտահլամաք [ի] Ցղկել։

پرداخت փէրտախթ [գ] տե՛ս پرداح ։

پرداز փէրտազ [գ] Յօրինող, կար-գադրող, զարդարող։

پرداه փէրտահ [թուր] գ. پرداح ։

پرده փէրտէ [գ] 1. Վարագոյր, քօղ 2. Արարուած 3. Ստ-տիճան (ձայնի) 4. Թաղանթ 5. Պատկերանք 6. Լուռն (աչաց)։ تختهٔ — տախ-տակեայ միջնորմ. بیرون — անպատկառ։

پرده‌دار փէրտէտար [գ] Սղաստաւոր

վարագուրիչ։

پرسا փիրսա } [գ] Հարցնող։
پرسان փիրսան }

پرست փէրէսթ [գ] Պաշտող։ اقبال — բախտախնդիր։

پرستار փէրէսթար [գ] 1. Սպա-սաւոր։ [مج. پرستاران] 2. Պաշտօնատար։ خیال — բա-նաստեղծ։

پرستش փէրէսթիշ [գ] Պաշտօն, երկրպագութիւն։ کار — պաշտող։

پرسش փիրսիշ [գ] Հարցում։

پرسنك փէրսէնկ [գ] Հանգամէտ կշիռ [օղու. փարսէնք էն]։

پرکار փէրկեար [գ] Կարկին [ա-ղու. փէրկէլ]։

پرلانته փըրլանթա }[ի.] Անկեա-
پرلانتی փըրլանթի } ւոր ադա-մանդ, շողակն։

پرمق փարմաք [ի] 1. Մատ 2. Մատնաչափ 3. Մ ա տ ո ւ ն ք վ ա ն դ ա կ ի ։ ... باش — . բոյթ. شهادت پرمغی ցուցա-մատն. — مرچه ճկոյթ. — آدسز մատանեայ մատ. پرمغی او մատանեկցութիւն ունենալ։

پرمقلق փարմագլըք [ի] Վանդա-կապատ։

پرنار փէրնար }[ի] Տեսակ մը մշտ-
پرنال փէրնալ } տադալար կաղնի որոյ արմատէն ընտիր ածուխ կը շինուի։

پرنج փիրինճ [ի] 1. Բրինձ 2. Ա-րոյր։

پرنده փէրէնտէ [գ] 1. Թռող 2.

Թուալայգլր խազ ։ տաց . آنمق دن — պատրել . باز — Թա- ւալայգլր խաղցող , յատատա- խաղաց ։

پرنیان փէրնիեան [գ] Ծաղկանկար մետաքսեայ կերպաս ։

پرنس փրէնս [գոյ.] Իշխան ։

پرنسس փրէնսէս [գ] Իշխանուհի ։

پروا փէրվա [գ] 1. Ակնածութիւն 2. Երկիւղ ։ — بی կամ — سز ժպիրհ , անզգոյշ ։

پرواز փէրվազ [գ] Թռիլ ։ տաց. — بالا շատ բարձրէն թռող ։

پرواز փէրվազ [բ] Շրջանակ , եզր ։

پروانه փէրվանէ [գ] 1. Գիշերային թիթեռն 2. Թեւ (հողմաղացքի) ։

پروتستان փրօթէսթան } [գ] Բողոքական ։
پروتستانت փրօթէսթանթ }

پروتستو բրօթէսթօ [ի.] 1. Բողոք 2. իրաւ. Բողոքագիր ։

پروتقول փրօթօքօլ [գոյ.] Ատենագրութիւն ։

پرور փէրվէր [գ] 1. Սնուցանող 2. Պաշտպանող , ձեռնտու եղող , սիրող ։

پروردکار փէրվէրտիկեար [գ] Նախախնամողն Աստուած ։

پرورده փէրվէրտէ [ա] 1. Սնուցեալ 2. Խնամեալ , պաշտպանեալ 3. Ձեռնասուն ։

پرورش փէրվէրիշ [գ] Սնուցում , խնամք ։

پرورشیاب փէրվէրիշեապ [գ] Սնած , մեծցած ։

پروسیا փրուսիեա [ի.] Պրուսիա ։

پروسیالو փրուսիալը [բ] Պրուսիացի ։

پروغرام փրօղրամ [է] Ծրագիր ։

پروین փէրվին [գ] Բազմաստեղք ։

پرهسه փէրէսէ [բ] 1. Լար որմնադրի 2. Կիճակ ։

پرهیز փէրհիզ [գ] 1. Զգուշացում , ժուժկալութիւն 2. Պահեցողութիւն 3. Պահք ։ տաց . بيوك — մեծ պահք . طوتمق — պահք բռնել , պահեցողութիւն ընել ։

پرهیزکار փէրհիզկեար [գ] 1. Պահեցող , ժուժկալ 2. Զգաստ ։

پری փէրի [գ] 1. Պարիկ , ոգի 2. Գեղեցկապատկեր ոք ։ رخسار . — پیکر — գեղեցկադէմ . دار — դիւահար ։

پریشان փէրիշան [գ] 1. Ցիրուցան կործանեալ 2. Շփոթ , աւերեալ ։ روزكار — Թշուառ . ی — ցիրուցանութիւն ։

پریشانی փէրիշանի } [գ] Ցիրուցանութիւն . կործանում ։
پریشانیت փէրիշանիյէթ }

پزشك փիզիշք [գ] Բժիշկ [յգ. پزشكان] ։

پزونك փէզէվէնկ [բ] Կաւատ ։

پژمردکی փէժմուրտէկի [գ] Թառամում , հիւծում , անշուք կացութիւն ։

پژمرده փէժմուրտէ [գ] Թառամեալ , հիւծեալ , անկեալ , անշուք ։

پس փէս [գ] 1. Ետեւ 2. Յետոյ 3. Ուրեմն ։

پساپورط փասափօրթ [է] Անցագիր
پست փէսթ [գ] 1. Ցած 2. Անարգ, նուաստ : ی — ցածութիւն :
پستان փէսթան [գ] Ստինք :
پستر փէսթէր [գ] տե՛ս بستر :
پسته փէսթէ [գ] Պիստակ :
پستیل փէսթիլ } [ի] Խիւս ծիրանայ և այլ
پسدیل փէսդիլ } պտղոց : نی چیقارمق — անխնայ ծեծել :

پسر փիսէր [գ] Որդի [յգ. پسران] :
پسقالیه փասքալիա տ. پاسقالیه :
پسقپوس փիսքօփօս [յ.] Եպիսկոպոս :
پسك փիսէք [ի] Կապուտիկ :
پسمانده փէսմանտէ [գ] Յետամնաց, յետնեալ :
پسند փէսէնտ [գ] Հաւանութիւն : ا — Հաւնիլ, զմայլիլ. خود — ինքնահաւան :
پسندیده փէսէնտիտէ [գ] Հաւանեալ, հաճելի :

پسی փիսի [ի] Կապոյտ : առց. — بالغی տեսակ մը տափակ ձուկ. اوتی — սթեր :
پسین փէսին [գ] Յետին :
پش փէշ [ի] Քղանցք :
پشت փուշթ [գ] Թիկունք .
پشتخته փիշթախթա Հաշուատետրան, դրամատախտակ [տղա. փիշթախթէ գ. բառէն] :
پشتمال փուշթմալ [գ] Ղենջակ [տղա. փէշթըմալ] :
پشتو փիշթօվ Ատրճանակ [տղա. փիսթօլա է. բառէն] :
پشتیبان փուշթիպան [գ] Նեցուկ, զօրավիգ .
پشرو փէշրէվ տե՛ս پیشرو :
پشکش փէշքէշ [ի] տե՛ս پیشکش :
پشکیر փէշքիր [ի] տե՛ս پیشکیر :
پشکین փիշքին [ի] տե՛ս پیشکین :
پشم փէշմ [գ] Բուրդ :
پشمك փիշմէք [ի] 1. Եփիլ 2. Հասունանալ :
پشمین փէշմին [գ] Բրդեղէն :
پشورمك փիշիւրմէք [ի] Եփել :
پشه փէշէ կամ փէշշէ [գ] Մժղուկ :
پشیمان փիշիման [գ] Զղջացեալ : [տգ. փիւշման] :
پشین փիշին [ի] 1. Կանխիկ 2. Նախ :
پشینگ փիշինէն [գ] Կանխիկ :
پشینات փիշինաթ [տ] Կանխավճար :
پصتال փասթալ [ի] Պուրակ տաուի :
پطاقه փաթաքա [ի] Վաճառաց վրայ փակցուած պիտակ :
پطریق փաթրիք Պատրիարք [տղա. յ. բադրիարքիս էն] :
پطریقخانه փաթրիքխանէ [գ] Պատրիարքարան :

پفکرده փէֆքէրտէ [գ] Մարած ,
پك փէք [ի] 1. Կարծր 2. Խիստ 3. Ամուր, պինդ 4. Բարձր 5. Յոյժ 6. Սաստիկ : առց. — کوزی յանդուգն . — باشی յամառ . — یورکی անողորմ, խիստ : — الی ագահ :
پکتمك փէքիթմէք [ի] 1. Պնդացնել, տոկացնել 2. Ամրացնել :
پکسماد փէքսիմատ [ի] Պաքսիմատ [տգ. բէքսիմէթ] :
پکشدرمك փէքիշտիրմէք [ի] տ. پکتمك :

پكشمك փէքչէմէք [թ] Կարծրանալ, պնդանալ, սաստկանալ։

پكلشدرمك փէքլէշտիրմէք [թ] տ. پكتمك։

پكلك փէքլիք [թ] 1. Սաստկութիւն 2. Պնդութիւն որովայնի։

پكماز փէքմազ / پكمز փէքմէզ } [թ] տե՛ս بكمز ։

پل փուլ [պ] Կամուրջ։

پلاتينه փլաթինէ [ե] Բլաթին։

پلاس փէլաս [պ] Քուրձ։ پوش — քուրձ հագնող։

پل փուլ [պ] Կամուրջ։

پلاتينه փլաթինա [ե] Բլաթին։

پلاس փէլաս [պ] Քուրձ. پوش — քուրձ հագնող։

پلاسقه փալասքա [թ] տե՛ս پالاسقه ։

پلاقه փլաքա [ետա.] Թիթեղ տախտակ։

پلامار փալամար [ե] Նաւու չուան։

پلاموط փալամուտ 1. Խոզ կաղին 2. Թիւննոս (ձուկ)։ [ըղա. յա. բալամիտա բառէն։

پلان փլան [ե] Ցատակագիծ. ծրագիր։

پلانقه փալանքա [ե] Ցցապատնէշ։

پلاو փիլավ [թ] Եղինձ։ زرده — քրքմախառն եղինձ։

پلتك փէլթէք [թ] Թոթով, կակազելով։

پلتكلمك փէլթէքլէնմէք [թ] Կակազել, թոթովել։

پلته փէլթէ [թ] տ. پالوده ։

پلسنك փէլէսէնք [թ] Բեսաթին, բալասան։

پلنك փէլէնք [պ] Վագր [յե. پلنكان]։

پليچ փէլէճ [թ] Վառեակ։

پليد փէլիտ [պ] Զազիր, պիղծ։

پلين փէլին [թ] Օշինդր։

پموق փամուք [թ] տե՛ս پاموق ։

پنارز փէնաճր [թ] Պանիր։

پنكاه փէնաքեահ [պ] Ապաստան։

پناه փէնահ [պ] 1. Ապաւինութիւն 2. Ապաւէն, ապաստան։ տաց. ولايت — خلافت խալիֆայ. — կուսակալ. — عدالت արդարադատ. ی — صدارت եպարքոսական։

پناير փանայըր [թ] Տօնավաճառ։

پنبه փէնպէ [պ] 1. Բամպակ 2. [թ] Վարդակարմիր։

پنبه‌زار փէնպէզար [թ] Բամպակէ և մետաքսէ շինուած տեսակ մը կազ, տեռ։

پنق փէնթէ [թ] Գձուձ, զազիր։

پنتيلك փէնթէլիքմէք [թ] Գձձիլ, վատթարանալ։

پنج փէնճ [պ] Հինգ։

پنجاه փէնճահ [պ] Յիսուն։

پنجروزه փէնճրուզէ [պ] Հնգօրեայ։

پنجره փէնճէրէ [թ] Պատուհան։

پنجشنبه փէնճշէնպէհ [պ] Հինգշաբթի [ռմկ. բէրշէնպէ]։

پنجم փէնճէմ [պ] Հինգերորդ։

پنجه փէնճէ / پنچه փէնչէ } [պ] 1. Թաթ ձեռաց 2. Ճանկ, Ճիրան։ — شير կայծակն. لو — Ճիրանաւոր. آهنق — Ճանկռոթել։

پند փէնտ [պ] Խրատ։

پندار փէնտար [պ] Կարծիք։

پنهان փէնհան [պ] Թաքուն, ծածուկ։

پنير փէնիր [պ] Պանիր։

پويا փուեա [է] Նաւու եռակի կողմ,

پوپلا փուփլա [ի] Մանր փետուրք թռչնոց ։

پوت փօթ [դ] 1. Խորշք հանդերձի 2. փութ. կուռք ։

پوتور փօթուր [ի] Տեսակ մը բանթալօն ։

پوته փօթա կամ փութա [ի] Հալոց, բով ։

پوجه փօճա [է] Աջակողմն նաւու ։ — اورصه մէկ մը ձախ մէկ մը աջ ։

پوجه‌لق փօճալամագ [ի] Երերիլ ։

پوچ փուչ [դ] Փուճ ։

پود փուտ [դ] Թեզան ։

پورتقال փօրթօգալ [ի] 1. Նարինջ 2. Փորթուկալ ։

پورتكيز փօրթուկէզ Փորթուկալցի ։

پوروز փէրուէզ [ի] 1. Թելառ, 2. Խառնակութիւն ։

پوزش փուզիշ [դ] 1. Զքմեղանք 2. Թողութիւն ։

پوس փուս [ի] 1. Մառախուղ 2. [անէգ.] Բթամիտ ։

پوست փօսթ [դ] 1. Մորթ ստեւաւոր կամ անասնե 2. Բարձ աթոռ հայրապետի 3. Պաշտօն ։ نشين — աթոռակալ ։

پوستال փօսթալ [ի] 1. Հողաթափ 2. Վատաբարոյ կին ։

پوستكى փէօսթէքի [ի] Մորթիկ ինչպէս այծու, ոչխարի եւն. [ողջ. փօսթէքը դ. բառեն]: ասոյ. صايق — անդադուղ եւ ձանձրանալի գործով մը բղբաղիլ ։

پوسته փօսթա [էրա.] Թղթատար ։ جى — Նամակաբաշխ ։

پوسته‌خانه փօսթախանէ [ի] Նամակատուն ։

پوستين փօսթին [դ] 1. Մորթ 2. Մորթեղէն ։

پوسكورمك փիւսքիւրմէք [ի] 1. Արձկել, ժայթքել 2. Ցիրուցան ընել ։

پوسكورمه փիւսքիւրմէ [ի] Արձակում, ժայթքում ։

پوسكول փիւսքիւլ [ի] Ծոպ ։

پوسه փուսէ [ի] Համբոյր [ողջ. պուսէ էն] ։

پوش փուշ [դ] 1. Ծածկող 2. Հագնող ։

پوشش փուշիշ [դ] Ծածկոց ։

پوشيده փուշիտէ [դ] 1. Ծածկուած 2. Ծածկոց ։

پوص փուս տե՛ս پوس ։

پوصات փուսաթ [ի] Կազմածք ։ جى — միմոս ։

پوصله փուսուլա [ի] 1. Պիտակ, երկտող 2. Կողմնացոյց [ողջ. պիւսօլա էրա. բառեն] ։ يى — شاشرمق շուարիլ ։

پوصمق փուսմագ [ի] Դարանամուտ լինել ։

پوصو փուսու } [ի] Դարան ։
پوصى փուսու }

پوغور փօղուր [ի] Խառնածի ուղտ ։

پوف փիւֆ [ի] Փո՛ւ ։

پول փուլ [ի] 1. Դանգ 2. Վահանակ 3. Թեփ ձկան 4. Թղթադրօշմ 5. Տապեզուլն ։

پولاد փօլատ [դ] Պողպատ ։

پولتيقه պօլիթիգա [իտա.] 1. Քաղաքականութիւն 2. Գծնողական բանք ։

پولتيقيه պօլիթիգըյէ* [արաբ.] Քաղաքական ։

پوليچه պօլիչա [է] Փոխանակագիր։

پوليس պօլիս [գաղ.] Ոստիկան [յգ. پوليسان] ։

پوماطه պօմատա [է] Օծանելիք ։

پومبول պօմպուլ [ի] Թորթոշ, թոթոշիկ ։

پونج պօնչ [իտա.] Ջերմօղի ։

پونزه պօնզա [իտա.] Ձեչաքար ։

پوهپوه պօհ պօհ [ի] Շողոքորթութիւն ։

پويان պօյան [պ] Ընթացող ։

پويرا պօյրա [ի] Միջամայր անուոյ։

پويراز պօյրազ Հիւսիսային հովմ [պարս.] յու. Փօրէաս բառէն։ առաց. آغزى — ء آچق — յոյսերով սատանիլ ։

پويرازلق պօյրազլըգ [ի] Հիւսիսային հովմի փչելը ։

پويرالق պօյրալըգ [ի] Տեսակ մը կարծր ատաղձ յորմէ կը շինուի անուոյ միջամայրը ։

پهلو փեհլու [պ] Կող։

پهلوان փեհլիվան [պ] 1. Ըմբիշ [յգ. پهلوانان] 2. Ախոյեան ։ ياقيسى — խարան ։

پهنا փէհնա }
پهناور փէհնավէր } [պ] Լայն. տարածակ ։

پهنكير փէհնկիր [պ] Փայտ տաշելու տեսակ մը տապար [պարս. մէհէնկիր կամ բէլէնկիր] ։

پ փեյ [ի] 1. Առհաւատչեայ, գրաւ 2. Հետք ։ առաց. — اورمق առնուրդի մէջ գինը աւելցնել . ی طوتلز — անմրցասահելի . سر — կոխոտել ։

پياپى փեյափեյ [պ] Հետզհետէ ։

پياده փիյատէ [պ] 1. Հետիոտն 2. Հետեւակ 3. Վահանակիր 4. Տեսակ մը երկթի նաւակ ։

پياز փիյազ [պ] Սոխ ։ ويرمك — շողոքորթել ։

پياسه փիյասա 1. Հրապարակ 2. Ընթացիկ գին [աղաւ. փիացա իտա. բառէն] ։

پياطه փիյատա [իտա.] Պնակ ։

پياله փիյալէ [պ] Բաժակ ։

پيام փիյամ [պ] պատգամ, լուր։ [հմմ. پيغام էն] ։

پيامبر փիյամպէր [պ] Մարգարէ [յգ. پيامبران] ։

پيانقو փիյանգօ [իտա.] Վիճակահանութիւն [աղաւ. պիանգօ իտալերէն բառէն]։

پيانو փիյանօ [իտա.] Դաշնակ ։

پيچ փիչ [ի] 1. Պոռնկորդի 2. Ընձիւղ ։

پيچ փիչ [պ] 1. Ոլորող 2. Ոլորում ։ و تاب — տառապանք։

پيچان փիչան [պ] Գալարուն ։

پيچاپيچ փիչափիչ [պ] 1. Ոլորուն 2. Խառնաշփոթ ։

پيچتاب փիչթապ [պ] 1. Գալարում 2. Ճիգ 3. Տառապանք ։

پيچيده փիչիտէ [պ] Գալարեալ ։

پيدا փէյտա [պ] 1. Յայտ 2.

Ի գոյ ։ ا — ճարել, ի լոյս ածել ․ او — գոյանալ, երեւան ելնել ։

پیدرپی փէյտէրփէյ [գ] Հետզհետէ

پیده փէտէ [բ] Շօթ ։

پیر փիր [գ] 1. Ծերունի, ծեր [յգ. پیران] 2. Գլխաւոր, պետ ։ انه — ծերի պէս ։

پیرا փիրա [գ] Զարդարող ։

پیراسته փիրասթէ [գ] Զարդարուած, պճնուած ։

پیرامن փիրամէն [գ] 1. Շրջապատ 2. Բոլորտիք ։ کرد او — շուրջը գտնուիլ ։

پیراهن փիրահէն [գ] Շապիկ ։

پیرایش փիրայիշ } [գ] Զարդանք, զարդ ։
پیرایه փիրայէ }

پیرپیری փիրփիրի [բ] Գձուձ, ողորմելի ։

پیرو փէյրէվ [գ] Հետեւողաց, հետեւորդ [յգ. پیروان] ։ او — հետեւիլ ։

پیروزه փիրուզէ [գ] Տեսակ մը երկնագոյն ազնիւ գոհար ։

پیره փիրէ [բ] 1. Լու 2. Լուիճ ։

پیره‌زن փիրէզէն [գ] Պառաւ ։

پیره‌لنمك փիրէլէնմէք [բ] Լու կամ լուիճէ բռնուիլ ։

پیرهن փիրէհէն [գ] [համ. پیراهن է]

پیری փիրի [գ] Ծերութիւն ։

پیس փիս [բ] Աղտոտ ։ — آغزی զազրաբերան ։

پیست փիսթ [բ] Կատու վանելու յատուկ ձայն մը ։

پسپر փէյսիփէր [գ] Կծկտուած, ճզմուած ։

پیسلك փիսլիք [բ] 1. Աղտեղութիւն 2. Աղբեր ։

پیسلمك փիսլէմէք [բ] Աղտեղել ։

پیش փիշ [գ] Առաջք ։ نهاد — օրինակ ․ օրէնք ։

پیشانی փիշանի [գ] Ճակատ ։

پیشتته փիշթիթթէ [գ] տե՛ս پشتته ։

پیشدار փիշտար [գ] Յառաջապահ ։

پیشرو փիշրէվ [գ] 1. Յառաջընթաց 2. Նախերգանք [երգ. փէշրէվ] ։

پیش‌قدم փիշքատէմ [գ] Առաջնորդ ։

پیشکار փիշքեար [գ] Սպասաւոր [ռմկ. փիշէքեար ։]

پیشکاه փիշկեահ [գ] Յառաջատեղի ։

پیشکش փիշքէշ [գ] Ընծայ [ռմկ. փէշքէշ] ։

پیشکیر փիշկիր [գ] Անձեռոց ։

پیشکین փիշկին [բ] 1. Եփուն 2. Հասուն 3. Փորձառու ։

پیشمك փիշմէք [բ] 1. Եփիլ 2. Հասուննալ 3. Փորձառու ըլլալ ։

پیشوا փիշվա [գ] Առաջնորդ, գլխաւոր [յգ. پیشوایان] ։

پیشه փիշէ [գ] 1. Սովորութիւն 2. Արուեստ ։

پیشه‌کر փիշէկեր [գ] Արուեստագէտ [ռմկ. փէշէքեր] ։

پیشین փիշին [գ] 1. Նախկին 2. Կանխիկ 3. Նախ [ռմկ. փէշին] ։

پیغام փէյղամ [գ] տե՛ս پیام ։

پیغمبر փէյղամպէր [գ] Մարգարէ [յգ. پیغمبران] ։

پیفوله փէյղուլէ [գ] Անկիւն ։ —

نشين անկիւնը նստած ։

پيك փէյք [պ] 1. Սուրհանդակ [յգ. پيكان] 2. Արբանեակ ։

پيكار փէյքեար [պ] Մարտ, պայքար ։

پيكار փընար [թ] Աղբիւր, Ջրբուղխ, ակն ։

پيكان փէյքեան [պ] 1. Սլաք 2. Տէգ ։

پيكر փէյքեր [պ] Պատկեր ։ پری — գեղապատկեր ։

پيل փիլ [պ] Փիղ ։

پيما փէյմա [պ] Չափող ։ — ره ճամբորդող ։

پيمان փէյման [պ] 1. Դաշինք 2. Պայման ։

پيمانشكن փէյմանշիքեն [պ] Ուխտադրուժ ։

پيمانه փէյմանէ [պ] Մեծ կթղայ գինւոյ ։ كش — գինեւէր, շատախում. كش او — ըմպել ։

پيموده փէյմուտէ [պ] Չափած ։

پينير փէյնիր [թ] տե՛ս پنیر ։

پيوست փէյվէսթ [պ] Յարակցեալ, յօդեալ ։

پيوسته փէյվէսթէ [պ] 1. Յարակցեալ 2. Յարակից 3. Շարունակ ։

پيوند փէյվէնտ [պ] 1. Յարակցող 2. Յարակցութիւն, կապ ։

ت

ت Թէ Չորրորդ տառ Օսմանեան այբուբենի, արժէքն է 400.

تا թա* [ա] Անուն ت տառին ։

تا թա [թ] Մինչեւ ։ օրին. كه — մինչեւ որ, որպէս զի ։

تا թա [պ] 1. Ծալք 2. Նման ։ օրին. — دو կրկին ։

تاب թապ [պ] 1. Ջերմութիւն, տաք 2. Կարողութիւն 3. Փայլիւն, շողիւն 4. Ջերմացընող 5. Լուսաւորող 6. Ոլոր 7. Ոլորող, մանող ։ օրին. آور اولق — կարողանալ ։

تابان թապան [պ] Ճառագայթարձակ, շողաւոր ։

تابخانه թապխանէ [պ] 1. Տաքատուն 2. Ջերոց ։

تابدار թապտար [պ] 1. Փայլուն 2. Գանգուր ։

تابع թապի' [ա] 1. Հետեւող [تبع էն] 2. Հպատակ [յգ. تبعه] [էգ. تابعه] ։ او — հետեւիլ, հնազանդիլ ։

تابناك թապնաք } [պ] Փայլուն,
تابنده թապէնտէ } պայծառափայլ ։

تابوت թապութ* [ա] Դագաղ [յգ. توابيت] ։

تابه թապէ [պ] Տապակ [ադա. թավա] ։

تأبيد թէ'պիտ [ա] Յաւերժացնել [ابد էն] ։

تأبير թէ'պիր [ա] Բժշ. Անեղծա-վարութիւն ։

تاتار թաթար [թ] 1. Թաթար 2. Սուրհանդակ ։

تاتارجق թաթարճըք [թ] Մժեղ ։

تاتارستان թաթարիսթան [պ] Թաթարստան ։

تأثر Թէէսսիւր [ա] 1. Զգածուիլ [أثر էն] 2. Վշտանալ, ցաւիլ։

تأثير Թէ'սիր [ա] 1. Ազդել [أثر էն] 2. Ազդեցութիւն [յգ. تأثيرات] 3. փիլ. Եթերացում [اثير էն]։

تاج Թաճ [ա] 1. Թագ [յգ. تيجان] 2. փիլ. Հոծարան։

تاجدار Թաճտար [պ] Թագակալ, վեհապետ [յգ. تاجداران]։ ی — վեհապետական։

تاجر Թաճիր [ա] Վաճառական [յգ. تجار] [تجارت էն]։

تأجيل Թէ'ճիլ [ա] 1. Պայմանաժամ տալ [اجل էն] 2. Յետաձգել, երկարաձգել։

تاخت Թախթ [պ] Արշաւում։

تأخر Թէէխխիւր [ա] 1. Յետաձգիլ, յապաղիլ [أخر էն] 2. Յետաձգում, յապաղում [յգ. تأخرات]

تأخير Թէ'խիր [ա] 1. Յետադասել [أخر էն] 2. Յետաձգել, յապաղել։

تأدب Թէ'տտիւպ [ա] 1. Կրթուիլ [أدب էն] 2. Դաստիարակութիւն 3. Քաղաքավարութիւն։

تأدباً Թէ'տտիւպէն [ա] Ու ի ցոյց քաղաքավարութեան։

تأديات Թէ'տիյաթ* [ա] Վճարումներ։

تأديب Թէ'տիպ [ա] 1. Դաստիարակել [أدب էն] 2. յուղղութիւն ածել, պատժել տաճ. آ — ած ի ուղղութիւն, ի պատիժ։

تأديه Թէ'տիյէ* [ա] 1. Վճարել [ادا էն] 2. Վճարում [յգ. تأديات]։

تأذى Թէ'էզզի [ա] Նեղուիլ [اذا էն]։

تار Թար [պ] 1. Թել, լար 2. Առէջ 3. Խաւար 4. Գագաթ عنكبوت — սարդի ոստայն։

تاراج Թարաճ [պ] Աւարառութիւն։

تاراجكر Թարաճկէր [պ] Աւարառու։

تارپوش Թարփօշ [պ] Բեղզըր։

تارخانه Թարխանէ [թ] տ'ես ترخانه։

تارك Թարիք [ա] Թողող, լքանող [ترك էն] دنيا — միայնակեաց, ճգնաւոր։

تاركش Թարքէշ [պ] Թելահան (հաթթէ)։

تارمار Թարմար [պ] 1. Ցիր ու ցան 2. Տակնուվրայ։

تاريخ Թարիխ [ա] 1. Ժամանակագրութիւն, պատմութիւն [յգ. تواريخ] 2. Ժամանակ 3. Թուական 4. Համարագիր։ — آتمق թուական դնել։

تاريك Թարիք [պ] Խաւար, մթին։

تاز Թազ [պ] 1. Ընթացող 2. Արշաւող։

تازه Թազէ [պ] 1. Թարմ 2. Նոր 3. Մատղաշ։

تازملك Թազէլէմէք [թ] 1. Դալարացնել 2. Նորոգել։

تازەلنمك Թազէլէնմէք [թ] 1. Դալարիլ 2. Նորոգիլ։

تازى Թազի [պ] Արաբական [աղա. թազը] տաճ. كوپكى — քերծէ որ է տեսակ մը շուն։

تازيانه Թազյանէ [գ] 1. Մտրակ 2. Դրդիչ :

تأسس Թէէսսիւս [ա] 1. Հաստատուիլ [اساس էն] 2. Հաստատութիւն, Հիմնարկութիւն 3. բժ. Խարսխացում :

تاسع Թասի՛ [ա] Իններորդ [تسعه էն] [էգ. تاسعه] տօսց. عشر — Իննևտասններորդ أ — Իններորդ :

تأسف Թէէսսիւֆ [ա] Ցաւիլ [اسف էն] 2. Ցաւ տօսց. — مع ال մա՛ալ Թէէսսիւֆ ցաւօք սրտի, դժբաղդաբար :

تاسه Թասէ [գ] Թախծութիւն, միշտ, հոգ :

تأسيس Թէ՛սիս [ա] 1. Հիմնել, հաստատել [اساس էն] 2. Հաստատութիւն [յգ. تأسيسات] :

تاصه Թասմա [ի] Անուր :

تاك Թագ [գ] Որթ :

تأكد Թէէքքիւտ [ա] Հաստատուիլ :

تأكل Թէէքքիւլ [ա] Շրփմամբ մաշում [اكل էն] :

تأكيد Թէ՛քիտ [ա] Հաստատել, հաստատութիւն أ — ի հաստատութիւն :

تالاش Թալաշ [ի] 1. Կապ, կոր 2. Տաշեղ տախտակի :

تالان Թալան [ի] Աւարառութիւն :

تألف Թէէլլիւֆ [ա] 1. Ընտանենալ [الفت էն] 2. Ցօրինում :

تألم Թէէլլիւմ [ա] 1. Ցաւիլ [الم էն] 2. Ցաւագնութիւն :

تالى Թալի [ա] 1. Հետևող [تلاوت էն] 2. Երկրորդական 3. գժ. Երկրորդ կարգ պահեստի զօրաց 4. Գուրան կարդացող [էգ. تاليه] :

تأليف Թէ՛լիֆ [ա] 1. Հաշտեցնել [الفت էն] 2. Յօրինել, հեղինակել 3. Երկ, հեղինակութիւն [յգ. تأليفات] տօսց. — بين հաշտեցնել :

تأليفكرده Թէ՛լիֆքէրտէ [գ] Հեղինակութիւն, երկ :

تام Թամմ [ա] 1. Ամբողջ [تمام էն] 2. Ճիշդ 3. Կատարեալ [էգ. تامه] :

تأمل Թէէմմիւլ [ա] 1. Խոկալ [امل էն] 2. Մտածում :

تأمين Թէ՛մին [ա] 1. Ապահովել [امنيت էն] 2. Երաշխաւորել :

تأمينات Թէ՛մինաթ* [ա] 1. Ապահովութիւն 2. Գրաւական, երաշխաւորութիւն :

تاندر Թանտըր [ի] Թոնիր :

تأنى Թէէննի [ա] 1. Հանդարտութեամբ գործել 2. Համբերատարութիւն :

تأنيث Թէնիս [ա] 1. Իգականացնել [انث էն] 2. Իգականութիւն :

تأنيس Թէնիս [ա] Ընտելացնել [انسيت էն] :

تاو Թավ [գ] 1. Տաք, ջերմութիւն 2. Պատեհ ժամ կամ վիճակ :

تاوان Թավան [ի] Տէս طوان :

تاوخانه Թավխանէ [գ] Ջերոց :

تاوسامق / تاوصامق Թավսամագ [ի] Տկարանալ :

تاولامق Թավլամագ [ի] 1. Պատեհ

վիճակի վերածել 2. Պաբարբառեցնել ։

تاولامق Թավլանմագ [Ի] 1. Պատեհ վիճակի վերածուիլ 2. Պաբարբառուիլ ։

تاولو Թավլու [Ի] 1. Պատեհ վիճակի մէջ 2. Պարարտ ։

تاوه Թավա [Ի] 1. Տապակ 2. Տապկած ։

تأویل Թէ'վիլ [Ա] 1. Մեկնել 2. Մեկնութիւն [յգ. تأویلات] ։

تأهل Թէէհհիւլ [Ա] 1. Ամուսնանալ [أهل էն] 2. Ամուսնութիւն ։

تأهیل Թէ'հիլ [Ա] Ընտաշխարհութիւն [أهل էն] ։

تائب Թաի'պ [Ա] Զղջացող, ապաշխարող [توبه էն] [էգ. تائبه] ։

تأید Թէէյյիւտ [Ա] 1. Զօրանալ 2. Հաստատուիլ ։

تأیید Թէյիտ [Ա] 1. Զօրացընել, ամրացնել 2. Հաստատել 3. Օգնութիւն [յգ. تأییدات] ։

تب Թէպ [Պ] Տենդ, ջերմ ։ زده — ջերմահար ։

تبادر Թէպատիւր [Ա] Նետուիլ ։ ا — ذهنه միտքը գալ ։

تبادل Թէպատիւլ [Ա] Փոխանակութիւն [بدل էն] ։

تبار Թէպար [Պ] Ազգ, ցեղ ։ عالی — բարձրատոհմ ։

تبارك Թէպարէքէ [Ա] Օրհնեալ ըլլայ ։

تباشیر Թէպաշիր* [Ա] 1. Աւետիք [եզ. تبشیر] 2. Նշանակք ։

تباشیر Թէպաշիր [Պ] Կաւիճ [— ...ի . Թէպէշիր] ։

تباعد Թէպա'իւտ [Ա] 1. Հեռանալ [بعد էն] 2. Բու. Կերբոնազատեցութիւն ։

تباکی Թէպաքի [Ա] Լալ ձեւացնել [بكا էն] ։

تباه Թէպահ [Պ] 1. Այլայլեալ 2. Գէշ ։

تباهی Թէպահի [Պ] Պարծիլ ։

تباین Թէպայիւն [Ա] 1. Անջատում [بینونت էն] 2. Հակառակութիւն ։

تبجیل Թէպճիլ [Ա] 1. Մեծարել 2. Մեծարանք [յգ. تبجیلات] ։

تبحر Թէպահհիւր [Ա] 1. Ծովանալ [بحر էն] 2. Բազմահմուտ ըլլալ ։

تبخاله Թէպխալէ [Պ] 1. Պալար 2. Պղպջակ ։

تبختر Թէպախթիւր [Ա] Աճպանծ ճեմել ։

تبخر Թէպախխիւր [Ա] 1. Շոգիանալ [بخار էն] 2. Խնկուիլ [بخور էն] ։

تبخیر Թէպխիր [Ա] 1. Շոգիացընել [بخار էն] 2. Խնկել ։ — خانه շոգեհանութեան étuve ։

تبدل Թէպէտտիւլ [Ա] 1. Փոխուիլ [بدل էն] 2. Փոփոխում [յգ. تبدلات] ։

تبدیل Թէպտիլ [Ա] 1. Փոխանակել [بدل էն] 2. Փոփոխել 3. Փոփոխում [յգ. تبدیلات] 4. Լրտես ։ ..... هوا — օդափոխութիւն . قیافت — ծպտել . أ — փոխանակ . ծպտեալ ։

تبذير Թէպզիր [ա] 1. Ցանել [بذر էն] 2. Շռայլել ։

تبر Թէպէր [զ] 1. Տապար, կա-ցին 2. [ա] Անխառն ոսկի ։

تبرا Թէպէրրա [ա] տե՛ս تبرى ։

تبرئه Թէպրիէ* [ա] Անպարտ կա-ցուցանել [برائت էն] ։ առաջ. ذمت ا ـــ ٴ Իւրքինքրին անմեղու-թիւնը հաստատել ։

تبرد Թէպէրրիւտ [ա] Ցրտանալ [برودت էն] ։

تبردار Թէպէրտար [զ] Կացնաւոր զինուոր ։

تبرع Թէպէրրիւ՛ [ա] Նուիրել, ընծայել [براعت էն] ։ առաջ. ـأ للوقف — أ ձրիաբար. — իրր նուէր բարեպաշտական հաս-տատութեան ։

تبرك Թէպէրրիւք [ա] Օրհնու-թիւն առնալ [برکت էն] ։ առաջ. أ — օրհնութիւն բա-տանալու համար. բարեպաշ-տակ համարելով ։

تبرى Թէպէրրի [ա] Ազատ ըլլալ ։

تبريد Թէպրիտ [ա] 1. Ցրտացը-նել [برودت էն] 2. Բժշ. Ցըր-տացում ։

تبريك Թէպրիք [ա] 1. Շնորհա-ւորել [برکت էն] 2. Շնորհա-ւորութիւն [յգ. تبریکات] ։

تبريه Թէպրիէ* [ա] տե՛ս تبرئه ։

تبسم Թէպէսսիւմ [ա] Ժպտել, ժպիտ ։

تبسى Թէպսի [թ] Ափսեայ ։

تبشير Թէպշիր [ա] 1. Աւետել [بشارت էն] 2. Աւետում [յգ. تباشير . تبشيرات] ։

تبصبص Թէպասպուս [ա] 1. Շըն-թել [بصبصه էն] ։ 2. Սու-տակապատասութիւն [յգ. تبصبصات] ։

تبصر Թէպասսուր [ա] 1. Հետա-զօտութիւն [بصيرت էն] 2. Լուրջ մտադրութիւն [بصر է]

تبصره Թէպսըրէ* [ա] Խրատ, ազդ [بصر էն] ։

تبع Թէպա՛ [ա] Հետեւիլ ։

تبعا Թէպա՛ան [ա] Հետեւելով ։

تبعد Թէպաա՛՛ուտ [ա] Հեռանալ [بعد էն] ։

تبعه Թէպա՛ա* [ա] Հպատակք [յգ. تابع] ։

تبعيت Թէպա՛իյյէթ* [ա] 1. Հե-տեւիլ 2. Հպատակութիւն ։ تبعيهٴ հետեւելով ։

تبعيد Թէպի՛տ [ա] 1. Հեռացը-նել [بعد էն] 2. Վանել 3. Տնտ. Ձատուցորդութիւն ։

تبعيض Թէպ՛իզ [ա] Մասերու բաժնել, հատուածել [بعض է

تبلر Թէպէլլիւր [ա] Սառնանալ, բիւրեղանալ [بلور էն] ։

تبلش Թէպէլլիւշ [թ] Աղտել ։

تبليغ Թէպլիղ [ա] Հասցնել, հա-ղորդել ։

تبليغات Թէպլիղաթ* [ա] Գրաւոր կամ բերանացի զեկուցմունք ։

تبن Թիպն [ա] Յարդ ։

تبنى Թէպէննի [ա] Որդեգրել [بن էն] ։

تبول Թէպէվվիւլ [ա] Միզել [بول է

تبويب Թէպվիպ [ա] Գլխաւորու-

բաժնել [باب էն] ։

تبه Թէպէհ [պ] տե՛ս تباه ։

تبهكار Թէպէհքեար [պ] Մեղանչող։

تبهر Թէպահհիւր [ա] Բժշ. Հեւք ։

تبیان Թիպեան [ա] Յայտնել, պարզել [بیان էն] ։

تبین Թէպէյյիւն [ա] Յայտնի լի-նել, երեւան գալ ։

تبییض Թէպյիզ [ա] 1. Սպիտակա-ցընել [بیاض էն] 2. Մաքրու-րը քաշել ։

تبیین Թէպ՛յին [ա] Յայտնել [بیان էն] ։

تپسی Թէփսի [թ] տե՛ս تبسی ։

تپشمك Թէփիշմէք [թ] տե՛ս دپشمك ։

تپك Թէփմէք [թ] տե՛ս دپك ։

تپه Թէփէ [թ] 1. Գագաթ 2. Բլուր 3. Կատար հաւու ։ — پنجره‌سی — լուսամուտ երգ. — كوز — կիկլոպ. — دن — طرناغه قدر յատկ ցցլուխ. — جك բլրակ ։

تپه‌لمك Թէփէլէմէք [թ] Գանակոծել

تپی Թէփի [թ] Բուք ։

تتابع Թէթապու' [ա] Իրարու ե-տեւէ գալ [تبع էն] ։

تتالی Թէթալի [ա] Իրարու հե-տեւիլ ։

تتبع Թէթէպպու' [ա] 1. Խու-զարկել, հետազօտել [تبع էն] 2. Հետազօտութիւն [յգ. تتبعات] ։

تتمه Թէթիմմէ [ա] Լրացուցիչ [تمام էն] [յգ. تتمات]

تتمیم Թէթմիմ [ա] Լրացնել, լմնցը-նել [تمام էն] ։

تتوج Թէթէվվիւճ [ա] Թագաւո-րութիւն [تاج էն] ։

تتون Թիւթիւն [թ] տե՛ս توتون ։

تتویج Թէթվիճ [ա] Թագադրել [تاج էն] ։

تتیز Թիթիզ [թ] Փանտաբարոյ, նեղասիրտ ։

تتیزلنمك Թիթիզլէնմէք [թ] Դատա-նալ, սրտնեղիլ ։

تتیك Թէթիք [թ] 1. Զգան հրա-ցանի 2. Սթափ, արթուն 3. Փափուկ ։

تثاوب Թէսավիւպ [ա] Յօրանջել ։

تثبیت Թէսպիթ [ա] Հաստատ-ուիլ [ثبات էն] ։

تثقیب Թէսգիպ [ա] Ծակել [ثقب]։

تثقیل Թէսգիլ [ա] Ծանրացնել [ثقلت էն] ։

تثلیث Թէսլիս [ա] 1. Երեքի բաժ-նել [ثلثه էն] 2. Երրորդու-թիւն ։

تثنیه Թէսնիյէ* [ա] Երկւորական [اثنین էն] ։

تثویب Թէսվիպ [ա] Վարձատրել ։

تجادل Թէճատիւլ [ա] Կռուըտիլ, վէճ [جدل էն] ։

تجار Թիճճար* [ա] 1. Վաճա-ռականք [եզ. تاجر] 2. տգ. Վաճառական [յգ. تجاران] ։

تجارب Թէճարիպ* [ա] [յգ. تجربه ին]։

تجارت Թիճարէթ* [ա] 1. Վա-ճառականութիւն 2. Շահ, վաստակ ։

تجارتگاه Թիճարէթկեահ [պ] Վա-ճառաշահ տեղի ։

تجاریه Թիճարիյէ* [ա] Վաճա-ռականական ։

تجاسر թէճասիւր [ա] Համարձակիլ [جسارت էն] ։

تجانس թէճանիւս [ա] Համացեղութիւն [جنس էն] ։

تجاوب թէճավիւպ [ա] Իրարու պատասխանել ։

تجاوز թէճավիւզ [ա] 1. Անցնիլ (չափը կամ սահմանը) 2. Յարձակում [ճ. تجاوزات] ։

تجاوزی թէճավիւզի [ա] Յարձակողական [էք. تجاوزيه] ։

تجاهل թէճահիւլ [ա] Անգէտ ձեւանալ [جهالت էն] ։

تجبر թէճէպպիւր [ա] Խրոխտանք, ամբարհաւաճութիւն جبروت է

تجبير թէճպիր [ա] Վէ. Հաստատում ոսկերաց, ողերց ։

تجدد թէճէտտիւտ [ա] 1. Նորոգուիլ [جديد էն] 2. Նորոգում,

تجدير թէճտիր [ա] Պատուաստել [جدر էն] ։

تجذير թէճզիր [ա] Իս. Թուոյն արմատին հանումը [جذر էն],

تجرب թէճէրրիւպ [ա] Փորձական բժշկութիւն ։

تجربه թէճրիպէ* [ա] 1. Փորձել 2. Փորձ, փորձառութիւն [ճ. تجارب] ։ — كاز ․ ․ ․ փորձառու ։

تجرد թէճէրրիւտ [ա] 1. Մեկուսանալ 2. Առանձնութիւն, մենութիւն ։

تجرع թէճէրրիւ' [ա] Ումպ առ ումպ ըմպել [جرعه էն] ։

تجريد թէճրիտ [ա] Մերկացնել ։

تجريم թէճրիմ [ա] Տուգանքի ենթարկել [جريمه էն] ։

تجزی թէճէզզի [ա] Մասանց բաժնուիլ [جزء էն] ։

تجزئه թէճզիէ* [ա] 1. Մասանց բաժնել [جزء էն] 2. Քիմ. Փոշիացում ։

تجسد թէճէսսիւտ [ա] Մարմնանալ [جسد էն] ։

تجسس թէճէսսիւս [ա] 1. Գաղտագողի քննել, դիտել [جاسوس էն] 2. Լրտեսել 3. Լրտեսութիւն [ճ. تجسسات] ։

تجسم թէճէսսիւմ [ա] 1. Մարմնանալ, անձնաւորիլ [جسم էն] 2. Մեծնալ ։

تجفف թէճէֆֆիւֆ / تجفيف թէճֆիֆ [ա] Ցամաքեցում, չորացում ։

تجكره թէճկիրէ [բ] Պատգարակ ։

تجلا թէճիլլա [ա] տե՛ս تجلی ։

تجلی թէճէլլի [ա] 1. Յայտնութիւն, երեւում [ճ. تجليات] 2. Բաղդ ։ كا — երեւման տեղի ։

تجليد թէճլիտ [ա] Կազմել (գիրք) [جلد էն] ։

تجمد թէճէմմիւտ [ա] Սառիլ [جمود էն] ։

تجمع թէճէմմիւ' [ա] 1. Հաւաքուիլ 2. Խիտ ըլլալ 3. Խիտ ։

تجمل թէճէմմիւլ [ա] Գեղեցկանալ, պճնիլ ։

تجملات թէճէմմիւլաթ* [ա] Զարդու կարասիք (տան և այլն) [ճ. تجمل ի] ։

تجميل թէճմիլ [ա] Պճնել [جمال էն] ։

تجنب Թէճէննիւպ [ա] Ի բաց կալ [جانب էն]։

تجنن Թէճէննիւն [ա] Դիւահարիլ, խելագարիլ [جن էն]։

تجنیس Թէճնիս [ա] 1. Նոյնանունութիւն [جنس էն] 2. Ցարանուն, երկդիմի բառ, խօսք։

تجوف Թէճէվվիւֆ [ա] Խոռոչանալ։

تجوید Թէճվիտ [ա] 1. Լաւացընել [جواد էն] 2. Կուրաններգութիւն մահմետականաց։

تجویز Թէճվիզ [ա] Օրինաւոր, պատշաճ նկատել, թոյլ տալ [جواز էն]։

تجویف Թէճվիֆ [ա] Խոռոչել։

تجهیز Թէճհիզ [ա] 1. Հանդերձել [جهاز էն] 2. Զինել։

تجهیزات Թէճհիզաթ* [ա] 1. Հանդերձանք, կազմածք 2. Ըս-պառազինութիւնք [եզ. تجهیز]։

تجهیل Թէճհիլ [ա] Տգէտ համարել [جهالت էն]։

تحاسد Թէհասիւտ [ա] Իրարու նախանձիլ։

تحاسین Թէհասին* [ա] [յգ. تحسین ի]

تحاشی Թէհաշի [ա] 1. Խորշիլ, 2. Ակնածիլ.

تحاف Թօհաֆ [թ] 1. Տարօրինակ, զարմանալի 2. Զուարճալի [աղաւ. تحف էն]։

تحافجی Թօհաֆճը [թ] Մանր մուներ զարդու նիւթեր ծախող։

تحالف Թէհալիւֆ [ա] Երկու հակառակորդ կողմանց երդում տալ։

تحامی Թէհամի [ա] Զգուշանալ [حمایت էն]։

تحایه Թէհայա* [ա] Ողջոյններ [եզ. تحیه]։

تحت Թահթ [ա] Ներքև, տակ։ տաց. الحفظ — ընդ հըս-կողութեամբ القهر — լուծի տակ, չարաչար։

تحتانی Թահթանի [ա] Ստորնային, ստորին [تحت էն]։

تحتم Թէհաթթիւմ [ա] Անհրաժեշտ կարևորութիւն։

تحته پوش Թահթաբօշ [պ] Արեգակ-նակ. balcon։

تحسر Թէհասսիւր [ա] Բժ. Մածնուլ, թանձրանալ։

تحجر Թէհաճճիւր [ա] Քարանալ [حجر էն]։

تحجم Թէհաճճիւմ [ա] 1. Ծաւալիլ [حجم էն] 2. Մեծանալ։

تحدث Թէհատտիւս [ա] Յառաջ գալ, ծագիլ [حدوث էն]։

تحدیث Թահտիս [ա] Յիշատակել [حدیث էն]։ نعمت — յիշատակութիւն երախտեաց։

تحدید Թահտիտ [ա] 1. Սահմանափակել [حد էն] 2. Սահմանագծել 3. Սահմանել։

تحذر Թէհազզիւր [ա] Զգուշանալ [حذر էն]։

تحذیر Թահզիր [ա] Զգուշացնել [حذر էն]։

تحرز Թէհարրիւզ [ա] Զգուշանալ։

تحرك Թէհարրիւք [ա] 1. Շարժիլ [حركت էն] 2. Շարժում։

تحری Թէհառրի [ա] 1. Փնտռել 2. Խուզարկութիւն [յգ. تحریات

تحریر Թահրիր [ա] Գրել: ատոց. نفوس — մարդահամար. أ— ی — գրաւոր. գրուեցաւ:

تحریرات Թահրիրաթ* [ա] Գրութիւն, նամակ [յգ. محررات]:

تحریص Թահրիս } [ա] 1. Ցանկացընել. գրգռել
تحریض Թահրիզ } [حرص էն] 2. Խրախոյս [յգ. تحریضات]:

تحریف Թահրիֆ [ա] 1. Գիր փոխել, աղաւաղել 2. Աղաւաղում [յգ. تحریفات]

تحریك Թահրիք [ա] 1. Շարժել [حرکت էն] 2. Գրգռել 3. Գրգռութիւն [յգ. تحریکات]:

تحریل Թ ա հ ր ի լ [Թուրք.] 1. Գիծ 2. Զարդագործութիւն աղաւ. Թահրիր էն]:

تحریم Թահրիմ [ա] 1. Ապօրինաւոր համարել [حرام էն] 2. Արգիլել:

تحزن Թեհազզիւն [ա] Տրտմիլ, տխրիլ [حزن էն]:

تحزین Թահզին [ա] Տրտմեցնել [حزن էն]:

تحسر Թեհասսիւր [ա] 1. Կարօտնալ [حسرت էն] 2. Կարօտութիւն [յգ. تحسرات]:

تحسین Թահսին [ա] 1. Գեղեցկացնել [حسن էն] 2. Հաւնիլ, հաւանութիւն, գովութիւն:

تحشد Թեհաշշիւտ [ա] 1. Հաւաքուիլ 2. Կեդրոնացում (զօրաց)

تحشید Թահշիտ [ա] Ի մի վայր հաւաքել:

تحشیه Թահշիյե* [ա] Լուսանցքի մէջ գրել, աւընթերագրել [حاشیه էն]:

تحصل Թեհասսիւլ [ա] Յառաջ գալ [حصول էն]:

تحصن Թեհասսիւն [ա] Ամրանալ [حصن էն]:

تحصیل Թահսիլ [ա] 1. Ստանալ [حصول էն] 2. Գանձել, 3. Գանձում, մուտք [յգ. تحصیلات 4. Ուսանիլ 5. Ուսում: دار — ال դպրոց:

تحصیلدار Թահսիլտար [պ] Հաւաքիչ.

تحصین Թահսին [ա] Ամրացնել [حصن էն]:

تحضیر Թահզիր [ա] Պատրաստել [حضور էն]:

تحف Թուհաֆ* [ա] յգ. تحفه ի:

تحفظ Թեհաֆֆուզ [ա] Ինքզինքը պահպանել [حفظ էն]:

تحفظخانه Թեհաֆֆուզխանե [պ] Մաքրանոց:

تحفظیه Թեհաֆֆուզիյե* [ա] Պահպանողական, զերծուցիչ:

تحفه Թուհֆե* [ա] Ընծայ, պարգեւ [յգ. تحف]:

تحقق Թեհաքքուք [ա] Իրականանալ, ստուգիլ [حقیقت էն]:

تحقیر Թահքիր [ա] 1. Արհամարհել [حقارت էն] 2. Նախատել 3. Նախատինք [յգ. تحقیرات]: ատոց. آمیز — Նախատական:

تحقیق Թահքիք [ա] 1. Քննել, խուզել [حقیقت էն] 2. Քըն-

նութիւն [ջմ. تحقيقات] 2. ըՍ-տուգիւ: տայ. ا— ստուգիւ:

تحكم Թէհաքքիւմ [ա] 1. Բռնա-կալել [حكم էն] 2. Բռնակա-լութիւն:

تحكيم Թահքիմ [ա] 1. Ամրացնել [حكم էն] 2. Ամրութիւն [ջմ. تحكيمات] 3. Իրաւընտիր կարգել [حكم հաքէմ էն] نامه — իրա-ւախոհի ընտրութեան գիր:

تحلب Թէհալլուպ [ա] Բժշ. Ար-տաշնչութիւն:

تحلف Թէհալլուֆ [ա] Երդում ընդունիլ:

تحلل Թէհալլուլ [ա] Լուծուիլ [حل էն]:

تحلم Թէհալլում [ա] Կերպարան-եալ հեզութիւն [حلم էն]:

تحلى Թէհալլի [ա] Զարդարուիլ, պճնուիլ [حليه էն]:

تحليف Թահլիֆ [ա] Երդմնեցնել:

تحليق Թահլիք [ա] Ածիլել:

تحليل Թահլիլ [ա] 1. Լուծել, [حل էն] 2. Քիմ. Լուծում:

تحليه Թահլիյէ* [ա] Զարդարել [حليه էն]:

تحمض Թէհամմուզ [ա] Քիմ. ժան-գահարութիւն [حمض էն]:

تحمل Թէհամմուլ [ա] 1. Կրել, տանիլ [حمل էն] 2. Համբե-րութիւն — فرسا . — كداز ան-տանելի:

تحمير Թահմիր [ա] Կարմրացում (մորթի) [حمرت էն]:

تحميد Թահմիտ [ա] 1. Փառա-բանել [حمد էն] 2. Փառա-բանութիւն, գովհունակու-թիւն [ջմ. تحميدات]:

تحميص Թահմիս [ա] Աղանձել, խորովել:

تحميض Թահմիզ [ա] Թթուեցնել [حموضت էն]:

تحميق Թահմիք [ա] Տխմար նկա-տել [احمق էն]:

تحميل Թահմիլ [ա] Բեռցնել [حوله է

تحنيط Թահնիթ [ա] Զմռսել [حنوط էն]:

تحول Թէհավվիւլ [ա] 1. Փոխուիլ փոխակերպիլ [حال էն] 2. Փոփոխում [ջմ. تحولات]:

تحويل Թահվիլ [ա] 1. Փոխել, փոխակերպել [حال էն] 2. Մուրհակ [ջմ. تحويلات]:

تحيات Թահիյյաթ* [ա] [ջմ. تحيه ի]

تحير Թէհայյիւր [ա] 1. Զարմա-նալ, շուարիլ [حيرت էն] 2. Զարմանք:

تحيز Թէհայյիւզ [ա] 1. Նշանա-ւոր ըլլալ [حيز էն] 2. Նշա-նաւորութիւն:

تحيت Թահիյյէթ* } [ա] Ողջոյն,
تحيه Թահիյյէ } օրհնութիւն:

تخاصم Թէխասում [ա] տե՛ս مخاصمه:

تخاطب Թէխաթուպ [ա] Իրարու զրուցել, զրուցատրութիւն:

تخالف Թէխալիւֆ [ա] 1. Իրարմէ տարբերիլ 2. Անյարմարու-թիւն [خلاف էն]:

تخت Թախթ [պ] Գահ: كاه — մայ-րաքաղաք. نشين — գահը բազ-մած. روان — գահաւորակ:

تختروان Թախթըրէվան [պ] Գահա-ւորակ:

تخته թախթէ [գ] 1. Տախտակ 2. Թիթեղ ։ ——ց . بنا — փայտաշէնք . قورومی — մըւսկ ։

تخته‌پوش թախթէփօշ [գ] Պատըշգամ ։

تختیم թախթիմ [ա] Կնքել [ختم էն]

تخجیل թախճիլ [ա] Ամաչեցնել [خجالت էն] ։

تخدیش թախտիշ [ա] 1. Ճանկռտել 2. Վրդովել 3. Վրդովում [ջ. تخدیشات] ։

تخذیل թախզիլ [ա] Խայտառակել [خذلان էն] ։

تخرب թէխառրուպ [ա] Աւերիլ [خراب էն] ։

تخرش թէխառրուշ [ա] 1. Բժշ. Գրգռութիւն 2. Ճանկռտուք

تخریب թախրիպ [ա] 1. Աւերել, կործանել [خراب էն] 2. Աւերում [ջ. تخریبات] ։

تخریف թախրիֆ [ա] Բժշ. Զառանցանք ։

تخشع թէխաշշու' [ա] Կեղծ հեզութիւն [خشوع էն] ։

تخشن թէխաշշուն [ա] Կարծրանալ [خشونت էն] ։

تخصص թէխասսուս [ա] 1. Մէկու մը կամ բանի մը յատուկ ըլլալ [خصوص էն] 2. Մասնաւորիլ ։

تخصیص թախսիս [ա] Յատկացընել, սահմանել [خصوص էն] ։ — ب ըլ թախսիս ի մասնաւորի ։

تخصیصات թախսիսաթ* [ա] Յատկացեալ գումար [ջ. تخصیصات] ։

تخطئه թախթիէ* [ա] Քննադատել [خطا էն] ։

تخطر թէխաթթուր [ա] Մտաբերել, յիշել [خاطر էն] ։

تخطی թէխաթթի [ա] Օրինազանցութիւն ընել [خطا էն] ։

تخطیط թախթիթ [ա] 1. Գծել [خط էն] 2. Սահմանագծում ։ اراضی — հողագրութիւն ։

تخفیف թախֆիֆ [ա] Թեթեւցնել [خفت էն] 2. Թեթեւացում ։

تخلخل թէխալխուլ [ա] 1. Թուլնալ 2. Մարմնի ոսկրէն անջատուիլ ։

تخلص թէխալլուս [ա] 1. Անկեղծութիւն ցոյց տալ [خلوص էն] 2. Սուտանուն մը ստանձնել ։

تخلط թէխալլուտ [ա] Խառնութիւն [خلط էն] ։

تخلف թէխալլուֆ [ա] Տարբերիլ, փոփոխիլ [خلاف էն] ։

تخلق թէխալլուգ [ա] Ինքզինքին բնութիւն ընել [خلق խուլք է]

تخلل թէխալլուլ [ա] 1. Միջամտել [خلل էն] 2. Բժշ. Ընդհատում ։

تخلیص թախլիս [ա] Ազատել [خلاص էն] ։

تخلیط թախլիտ [ա] Խառնել [خلط է]

تخلیف թախլիֆ [ա] Յաջորդեցընել [خلف էն] ։

تخلیل թախլիլ [ա] Քացախի դարձնել [خل էն] ։

تخلیه թախլիյէ* [ա] Պարպել [خلو էն] ։ ——ց . سبیل — բանտէն արձակել ։

تخم Թախմ [զ] Սերմ, հունտ [աղա. թօխում] ։
تخمر Թեխամմիւր [ա] Խմորիլ [خیر էն] ։
تخلق Թախալլուգ [ի] Սերմնիկք ։
تخمه Թուխմէ՛ [ա] Տհալութիւն ։
تخمیر Թախմիր [ա] Խմորել [خیر է
تخمیس Թախմիս [ա] 1. Հնգի բաժնել [خمسه էն] 2. Հինգ տունէ կամ տողէ բաղկացեալ քերթուած ։
تخمین Թախմին [ա] 1. Կարծել 2. Գին կարել 3. Կարծիք [յգ. تخمینات] ։
تخمیناً Թախմինէն [ա] Գրեթէ ։
تخویف Թախվիֆ [ա] Վախցնել [خوف էն] ։
تخیل Թեխայյիւլ [ա] 1. Երեւակայել [خیال էն] 2. Երեւակայութիւն [յգ. تخیلات] ։
تخییر Թախյիր [ա] Ընտրութիւնը մէկու մը թողուլ [خیار էն] ։
تدابیر Թեդաբիր* [ա] [յգ. تدبیر ի]։
تداخل Թեդախիւլ [ա] 1. Իրարու մէջ մտնել [دخول էն] ։ 2. Յետամնաց լինել ։
تدارك Թեդարիւք [ա] 1. Պատրաստել 2. Պատրաստութիւն [յգ. تدارکات] ։
تدافع Թեդաֆիւ՛ [ա] 1. Զիրար վանել [دفع էն] 2. Պաշտպանել ։
تدافعی Թեդաֆիւ՛ի [ա] Պաշտպանողական [էգ. تدافعیه] ։
تداول Թեդավիւլ [ա] Շրջաբերութիւն ։
تداوی Թեդավի [ա] Դարմանել [دوا էն] ։ —— . —— بالضد — այլաբուժութիւն. بالمثل — նմանաբուժութիւն ։
تدبیر Թեդպիր [ա] Հնարք, միջոց [յգ. تدابیر] ։
تدخین Թեդխին [ա] Մխել տալ, ծխել [دخان էն] ։
تدرس Թեդերրիւս [ա] 1. Դաս առնել [درس էն] 2. Ուսանիլ ։
تدرج Թեդերրիւճ [ա] Աստիճանաւորութիւն [درجه էն] ։ ی — اً — — بال գիր Թեդրիճ ։ աստիճանաբար ։
تدریس Թեդրիս [ա] 1. Դաս տալ [درس էն] 2. Ուսուցանել ։
تدفین Թեդֆին [ա] Թաղել [دفن էն]։
تدقیق Թեդգիգ [ա] 1. Մանրակրկիտ քննել [دقت էն] 2. Մանրախոյզ քննութիւն [յգ. تدقیقات] ։
تدمع Թեդեմմիւ՛ [ա] Բժշ. Բժոտութիւն [دمع էն] ։
تدمیر Թեդմիր [ա] 1. Սատակեցընել 2. Կործանել ։
تدنس Թեդեննիւս [ա] Աղտեղիլ ։
تدنی Թեդեննի [ա] 1. Ցածնալ [دنو] 2. Յետադիմել ։
تدویر Թեդվիր [ա] Դարձունել [دور էն] ։
تدوین Թեդվին [ա] 1. Հաւաքածոյ մը կազմել [دیوان էն] 2. Յօրինել ։
تدویه Թեդվիյէ* [ա] Դեղ ընել [دوا էն] ։
تدهیش Թեդհիշ [ա] Զարհուրեցնել [دهشت էն] ։

تدهين թէտհին [ա] իւզլամէք, օ-ծել [دهن էն] ։

تدين թէտէյյուն [ա] Աիտին մի ընդգրկել [دين էն] ։

تذاكر թէզաքիւր* [ա] ﺟﻤ. تذكره թի ։

تذاكر թէզաքիւր* [ա] խորհրդակ-ցութիւն [ذكر էն] ։

تذبذب թէզէպզիւպ [ա] 1. Տա-տանում 2. Անորոշութիւն ։

تذرو թէզրու [պ] Փասիան ։

تذكار թէզքեար [ա] 1. Յիշատա-կել ․ [ذكر էն] 2. Յիշել ։

تذكر թէզէքքիւր [ա] խորհիլ, զննել [ذكر էն]։

تذكره թէզքէրէ* [ա] 1. Պիտակ [ﺟﻤ. تذاكر] 2. Գիր, վկայա-կան [ռամկ. թէզքէրէ] տաճկ. مرور — سی անցագիր ։

تذكير թէզքիր [ա] 1. Յիշեցնել [ذكر էն] 2. Արականացնել ։

تذلل թէզէլլուլ [ա] խոնարհում, նուաստացում [ذلت էն] ։

تذليل թէզլիլ [ա] խոնարհեցնել, նուաստացնել [ذلت էն] ։

تذنيب թէզնիպ [ա] 1. Յաւելուլ [ذنب էն] 2. Յաւելուած ։

تذويب թէզվիպ [ա] 1. Հալեցնել 2. փխ. Լուծում ։

تذهيب թէզհիպ [ա] 1. Ոսկեզօծել [ذهب էն] 2. Ոսկիով ծնուլ ։

تذييل թէզյիլ [ա] Յաւելուլ (յաւելուած) [ذيل էն] ։

تر թէր [պ] Քրտինք ։ տաճկ. آياق ی — Վարքը առից ։

تر թէր [պ] 1. Թաց 2. Թարմ, դալար 3. Մատնիկ բաղդա-տականի ։ مزاج — գիւրազգած ։

تراب թիւրապ [ա] Հող ։

ترابي թիւրապի [ա] Հողային [էն. ترابيه] ։

تراتور թրաթօռ [ի] խատորախանա ատրքանք ։

تراجم թէրաճիմ * [ա] [ﺟﻤ. ترجه թի]։ احوال — կենսագրութիւնք ։

تراخي թէրախի [ա] Թուլանալ, անփութութիւն [رخاوت էն] ։

ترادف թէրատիւֆ [ա] 1. Յաջոր-դութիւն 2. Համանունութիւն ։

ترازو թէրազու [պ] Կշիռ ։

تراسل թէրասիւլ [ա] Թղթակցու-թիւն ։

تراش թրաշ [պ] Տաշող, գերծող ։ տաճկ. قلم — գրիչ կտրելու յատուկ դանակ ․ او — ածի-լուիլ ․ ا — ածիլել ։

تراشلق թրաշլըգ [թ] Գերծուլ, տաշել ։

تراضي թէրազի [ա] Փոխադարձ համաձայնութիւն [رضا էն] ։

ترافع թէրաֆիւ' [ա] Երկուստեք դատ վարել [رفع էն] ։

ترافق թէրաֆիւգ [ա] Իրարու ըն-կերանալ [رفاقت էն] ։

تراكم թէրաքիւմ [ա] Դիզուիլ ։

تراكيب թէրաքիպ*[ա] [ﺟﻤ. تركيب թի]։

ترامپته թրամփէթա Թմբուկ [տաճ. գ. Թրօմփէթ բառէն] ։

ترامپه թրամփա[ի] Փոխանակութ.

ترانسپورط թրանսփօրթ [ֆրն.] Փո-խանցութիւն ։

ترانسيت թրանսիթ [ֆ] Վաճառաց առանց մաքսի անցումը ։

ترانه Թէրանէ [պ] Երգեցողութիւն։ پرداز — երգեցող։

تراويح Թէրավիհ* [ա] Պաշտօն զոր կը կատարեն մահմետականք Ռէմէզանի գիշերներն ։

تربه Թիւրպէ* [ա] Շիրիմ, գամբարան ։

تربه‌دار Թիւրպէտար [պ] Պահապան շիրմի ։

تربيع Թէրպի՛ [ա] Քառակուսի ընել [اربعه էն] ։

تربيعاً Թէրպի՛ան [ա] Քառակուսի հաշուով։

تربيه Թէրպիյէ* [ա] 1. Կրթել 2. Դաստիարակութիւն 3. Համեմել ։ ատոց. سی ويرمك — պատժել . لو — կրթեալ, համեմեալ ։

ترپان Թըրփան [թ] տե՛ս طرپان ։

ترتب Թէրէթթիւպ [ա] 1. Կազմուիլ [رتبه էն] 2. Յառաջ գալ 3. Դրուիլ (պարտիք և այլն)։

ترتيب Թէրթիպ [ա] 1. Կարգադրել [رتبه էն] 2. Շարել 3. Պատրաստել 4. Կարգադրութիւն, հնարք, կանխապատրաստութիւն [յգ. ترتيبات] 5. Դասակարգութիւն 6. Դիր (գրոց) 7. Դեղագիր 8. Դաս, կարգ։ ատոց. ساز — կազմող, յարդարող. لى — կանխապատրաստ, կանխաւ մտածուած. يه — շարողչէք ։

ترتيل Թէրթիլ [ա] Գեղգեղանօք կարդալ ։

ترجان Թէրճիւման, Թէրճիման [ա] Թարգման ։

ترجمه Թէրճիւմէ* [ա] 1. Թարգմանել 2. Թարգմանութիւն [յգ. ترجمه] [յգ. تراجم] ։ ատոց. حال — կենսագրութիւն ։

ترجى Թէրէճճի [ա] Յուսալ, խնդրել [رجا էն] ։

ترجيح Թէրճիհ [ա] Նախամեծար համարել [رجحان էն] ։

ترجيع Թէրճի՛ [ա] Յետս դարձնել, կրկնել [رجعت էն] ։ ատոց. بند — ոտանաւոր՝ որոյ մի մասը իւրաքանչիւր հատուածի վերջ կը կրկնուի. ծայրահանգ ։

ترحم Թէրահհում [ա] 1. Գթալ [رحم էն] 2. Կարեկցութիւն ։

ترحيب Թէրհիպ [ա] مرحبا (բարի եկ ըսել) [مرحبا էն]։

ترحيم Թէրհիմ [ա] Աստուած ողորմի ըսել ։

ترخانه Թէրխանէ [պ] Թանդրիճ [տե՛ս Թարխանա] ։

ترخيص Թէրխիս [ա] Արտօնութիւն տալ [رخصت էն] ։

تردد Թէրէտտիւտ [ա] 1. Երթևեկել, յաճախել [رد էն] 2. Վարանիլ, երկմտիլ 3. Վարանում ։

ترديد Թէրտիտ [ա] 1. Վարանեցնել [رد էն] 2. Կերկերել 3. Կամ տանիկ կամ նանիկ ըսել ։

ترديف Թէրտիֆ [ա] Հետևեցնել, ընկերացնել ։

ترذيل Թէրզիլ [ա] Խայտառակել [رذالت էն] ։

ترزبان Թէրզիպան [ղ] Թարգմանաբան ։

ترزی Թէրզի [ի] Դերձակ ։

ترس Թէրս [ի] 1. Ներհակ կողմն, յետակողմ 2. Հակառակ ուղղութիւն 3. Հակառակ 4. Գժնեայ 5. Աղբ ։ տաց. نی— հակադարձ. كتمك نی— ձախողիլ ։

ترس Թիւրս [ա] 1. Վահան [յգ. اتراس] 2. [ղ] Երկիւղ ։

ترسا Թէրսա [ղ] Քրիստոնեայ [յգ. ترسایان] ։

ترسان Թէրսան [ղ] 1. Վախցող 2. Վախցած ։

ترسانه Թէրսանէ [ի] Նաւարան ։

ترسب Թէրէսսիւպ [ա] քիմ. Մրուրին յատակը իջնելը ։

ترسل Թէրէսսիւլ [ա] Նամակագրական ոճ [رساله էն] ։

ترسلك Թէրսլէմէք [ի] 1. Ձեխել 2. Աղբել ։

ترسلنك Թէրսլէնմէք [ի] Դառնանալ, Նեղասրտիլ ։

ترسم Թէրէսսիւմ [ա] Պատկերանալ [رسم էն] ։

ترسيم Թէրսիմ [ա] 1. Գծագրել, Նկարել [رسم էն] 2. Գծել ։

ترش Թիւրշ [ղ] Թթու ։

ترشح Թէրէշշիւհ [ա] 1. Արտաշնչել [رشحه էն] 2. Կաթել 3. քիմ. Ջրում, Թորում ։

ترشرو Թիւրշրու [ղ] Խոժոռադէմ ։

ترشه Թէրշէ [ի] 1. Մազագաթ 2. Բաց կանաչ ։

ترشی Թիւրշի [ղ] Թթուուտ [տաճ. Թուրշու] ։

ترشيح Թէրշիհ [ա] Թորել [رشحه էն] ։

ترصد Թէրասսուտ [ա] Դիտել [رصد է] ։

ترصيص Թէրսիս [ա] Անագել [رصاص է] ։

ترصيع Թէրսի՛ [ա] Ակնամբքազարդարել ։

ترصين Թէրսին [ա] Հաստատապնդել [رصانت էն] ։

ترضيه Թէրզիյէ* [ա] 1. Գոհացում [رضا էն] 2. رضى الله عنه ըսել ։

ترطيب Թէրթիպ [ա] Թրջել [رطوبت էն] ։

ترعيب Թէր՛իպ [ա] Սարսափեցնել, ահաբեկել ։

ترغيب Թէրղիպ [ա] Դրդել, յօժարեցնել [رغبت էն] ։

ترفع Թէրէֆֆիւ՛ [ա] Բարձրանալ [رفعت էն] ։

ترفنده Թիւրֆէնտէ [ղ] Նորք, կանխահաս պտուղ կամ բանջար [տաճ. Թուրֆանտա] ։

ترفه Թէրէֆֆիւհ [ա] Բարեբաստութիւն [رفاه էն] ։

ترفيع Թէրֆի՛ [ա] Բարձրացնել, ի պատիւ հանել [رفعت էն] ։ رتبه— յաստիճանի բարձրացում. اً— բարձրացնելով ։

ترفيق Թէրֆիք [ա] Ընկերացնել [رفاقت էն] ։

ترفيه Թէրֆիհ [ա] Բարեբաստիկ ընել [رفاه էն] ։

ترقب Թէրաքքուպ [ա] Դիտել, լրտեսել [رقابت էն] ։

ترقوه Թէրքուվէ* [ա] Ուսոց ոսկր, անրակ [յգ. تراق] ։

ترقی Թէրաքքը [ա] 1. Վերանալ, բարձրանալ 2. Յառաջդիմութիւն [յգ. ترقيات] 3. Աճում ։

ترقى جو Թէրագգիճու [ա] Յառաջ-[յգ. ترقيويان] դիմօղ :

ترقيق Թէրգիգ [ա] Մանրացում :

ترقيم Թէրգիմ [ա] Գրել [رقم էն] :

ترقين Թէրգին [ա] Ջնջել :

ترك Թէրք [ա] Լքանել, Թողուլ :
առած. سلاح — զինադադար :
دنيا — աշխարհէ հրաժարիլ :
حيات — մեռնիլ :

ترك Թիւրք [ա] Թուրք [յգ. تركان . اتراك] :

تركب Թէրէքքիւպ [ա] 1. Բաղա-դրուիլ, կազմուիլ [ركوب էն] 2. քիմ. Միաւորութիւն :

تركجه Թիւրքճէ [բ] Թուրքերէն :

تركستان Թիւրքիսթան [ա] Թուրքաստան :

تركش Թէրքէշ [ա] Կապարճ :

تركلشدرمك Թիւրքլէշտիրմէք [բ] Թուրքացնել :

تركان Թիւրքման
تركمن Թիւրքմէն } [ա] Թիւրքմէն :

تركه Թէրէքէ* Թէրիքէ* [ա] Ննջե-ցելոյն թողած ինչքը, ժառան-գութիւն :

تركى Թէրքի [բ] Փոկ որ կը լինի թամբի ետև և որով կը կապուի պայուսակ և այլն :

تركى Թիւրքի [բ] 1. Երգ 2. [ա] Թրքական [էգ. تركيه] :

تركيب Թէրքիպ [ա] 1. Բաղադ-րել [ركوب էն] 2. Բաղադ-րութիւն [յգ. تركيبات] 3. քեր. Խօսք, Նախադասու-թիւն : առած. بند — տողիւ հատուածք իւր յանգաւ տար-բեր տուներէ բաղկացեալ ո-

տանաւոր . و تعديل — Թաա. խառնուրդ . وصف — ى Բառ-զարդեալ ածական :

ترلا Թօրլա [բ] 1. Արտ 2. Ածու :

ترلك Թէրլիք [բ] Թաղերայ մուճակ :

ترلمك Թէրլէմէք
ترلنمك Թէրլէնմէք } [բ] Քրտնիլ :

ترمنق Թէրմէնթի Բևէկնոյ խէժ [տղա. յունական թէրմին-թոս բառէն] :

ترميم Թէրմիմ [ա] 1. Նորոգել [رمت էն] 2. փր. Յարադա-րութիւն :

ترن Թրէն [ֆրղ.] Կառախումբ :

ترنج Թիւրէնճ [ա] Թուրինջ : ى — շիկադոյն :

ترنكبين Թէրէնկիւպին [ա] Մանանայ :

ترنم Թէրէննիւմ [ա] 1. Գեղգե-ղել 2. Ճռուողում [յգ. ترنمات] :
ساز او — երգել :

ترويج Թէրվիճ [ա] 1. Ազատ անցք տալ [رواج էն] 2. Զատագո-վել, օգնել :

ترويق Թէրվիգ [ա] տեղս. Պար-զում :

تره Թէրէ [բ] Կոտեմ : առած. ياغى — կարագ :

ترهات Թիւրէհաթ* [ա] Զրաբա-նութիւնք [եզ. تره] :

ترهيب Թէրհիպ [ա] Ահաբեկել :

ترهيبيه Թէրհիպիյյէ* [ա] Ահաբե-կուցիչ, զարհուրեցուցիչ :

ترياق
ترياك } Թիրիագ [ա] Թիւրեակէ, դեղթափ, անդեղեայ :

ترياكى Թիրիաքի [ա] 1. Ափիոն

գործածող 2. Մռուռ, նըշանիրտ :

ترید Թէրիտ [թ] Հացաթան [տես. արաբական սէրիտ բառէն :]

تریز Թէրիզ [թ] 1. Շերտ 2. Եզր պաստառի :

تزاحم Թէզահիւմ [ա] 1. Ամբոխում [زحمت էն] 2. Խռնիլ :

تزاید Թէզայիւտ [ա] 1. Աւելնալ [زیاده էն] 2. Առաւելում :

تزبیر Թէզպիր [ա] Գրել, արձանագրել :

تزك Թէզէք [թ] Թրիք, քակոր :

تزکاه Թէզկեահ [թ] տե՛ս دستکاه :

تزکیه Թէզքիյէ* [ա] Վկայի մը պարկեշտութիւնը խուզարկել : ասաց. سی بوزق — արատաւոր :

تزلزل Թէզէլզիւլ [ա] 1. Երերիլ [زلزله էն] 2. Երերում, շարժ :

تزوج Թէզէվվիւճ [ա] Ամուսնանալ [زوجه էն] :

تزویج Թէզվիճ [ա] Ամուսնացնել [زوج էն] :

تزویر Թէզվիր [ա] 1. Սուտյօդ բանք [յգ. تزویرات] 2. Փուստութիւն, խաբէութիւն :

تزهد Թէզէհհիւտ [ա] Ճգնաւորութիւն, երկիւղածութիւն :

تزهر Թէզէհհիւր [ա] Բժշ. Այտուռն փոքրիկ [زهر էն] :

تزین Թէզէյյիւն [ա] 1. Զարդարուիլ [زینت էն] 2. Զարդ [յգ. تزینات] :

تزید Թէզյիտ [ա] Աւելցնել [زیاده էն] :

تزییف Թէզյիֆ [ա] 1. Ծաղրել 2. Ծաղր [յգ. تزییفات] :

تزیین Թէզյին [ա] 1. Զարդարել [زینت էն] 2. Զարդարանք [յգ. تزیینات] :

تسأل Թէսէ'իւլ [ա] Մուրալ [سؤال էն] :

تسابق Թէսապիւգ [ա] Մրցում [سبقت էն] :

تسابیج Թէսապիհ* [ա] [յգ. تسبیح ի] :

تساقط Թէսագիւտ [ա] Հետզհետէ իյնալ :

تسامح Թէսամիւհ [ա] Ներողամտութիւն, քաղցրութիւն [سماحت էն] : کارانه — ներողամտաբար, քաղցրութեամբ :

تساوی Թէսավի [ա] Հաւասարութիւն : ասաց. لیل و نهار — գիշերահաւասար :

تساوید Թէսավիտ* [ա] [յգ. تسوید ի] :

تسبب Թէսէպպիւպ [ա] Պատճառ ըլլալ :

تسبیح Թէսպիհ [ա] 1. Օրհնութիւն [سبحان էն] [յգ. تسبیحات . تسابیح] 2. Համրիչ : ասաց. بوجکی — ներդուկ . آغاجی — ազատդրախտ .

تسبیل Թէսպիլ [ա] 1. Ճամբայ հանել [سبیل] 2. Ղրկել :

تستر Թէսէթթիւր [ա] 1. Ինքզինքը ծածկել [ستر էն] 2. Պահուըտիլ, թաքչիլ :

تسجد Թէսէճճիւտ [ա] Երկրպագել :

تسجیع Թէսճի' [ա] Նոյնայանգ գրել [سجع էն] :

تسجيل Թեսճիլ [ա] Արձանագրել [سجل էն] ։

تسجين Թեսճին [ա] Բանտարկել [سجن էն] ։

تسعير Թեսհիր [ա] Դիւթել [سعر է]

تسغير Թեսղիր [ա] 1. Նուաճել, տիրել [صغره էն] 2. Դիւթել։

تسغين Թեսղին [ա] Ջեռուցանել ։

تسديس Թեսդիս [ա] Վեց մասի բաժնել [ستہ էն] ։

تسرع Թեսէրրիւ՛ [ա] Փութալ ։

تسريب Թեսրիպ [ա] Դրկել ։

تسرير Թեսրիր [ա] Ուրախացնել [سرور էն] ։

تسريع Թեսրի՛ [ա] Փութացնել [سرعت էն] ։

تسطيح Թեսդիհ [ա] 1. Հարթել [سطح էն] 2. Երկր. Հաստատագրութիւն ։

تسطير Թեսդիր [ա] Գրել [سطر է]

تسع Թիս՛* [ա] 1. Ինն [եգ. تسعه ի] 2. Թիսու՛ Մէկ իններորդ ։

تسعه Թիս՛ա [ա] Ինն ։

تسعين Թըս՛ին [ա] Իննսուն ։

تسقيف Թեսգիֆ [ա] Առաստաղ ծածկել [سقف էն] ։

تسقيه Թեսգըյէ* [ա] Ոռոգել [سقايت էն] ։

تسكر Թեսէքքիւր [ա] Շաքարացում [سكر էն] ։

تسكن Թեսէքքիւն [ա] Խաղաղիլ ։

تسكين Թեսքին [ա] Հանդարտեցնել, խաղաղեցնել [تسكونت էն]։

تسلسل Թեսելսիւլ [ա] Շղթայանման կապակցութիւն [سلسله էն] ։ أ — Հետզհետէ, կարգաւ ։

تسلط Թեսալլուդ [ա] Բռնանալ ։

تسلل Թեսէլլիւլ [ա] Բժշ. Այտում ։

تسلم Թեսէլլիւմ [ա] Յանձնուածք առնուլ [سلامت էն] ։

تسلى Թեսէլլի [ա] Մխիթարութիւն [سلوت օնլիեի էն] ։

تسليت Թեսլիյէթ* [ա] 1. Մխիթարել, սփոփել [سلوت էն] 2. Մխիթարութիւն ։

تسليح Թեսլիհ [ա] Զինել [سلاح է]։

تسليط Թեսլիդ [ա] Բռնացնել ։

تسليم Թեսլիմ [ա] 1. Տալ, յանձնել [سلامت էն] 2. Վճարում [յգ. تسليمات] 3. Ընդունիլ, խոստովանիլ 4. Բարևել, ողջունել [سلام էն] ։ او — անձնատուր ըլլալ, հնազանդիլ ։

تسليمات Թեսլիմաթ* [ա] Վճարմունք [եզ. تسليم] ։

تسليميت Թեսլիմիյեթ* [ա] Հնազանդութիւն, հպատակութիւն ։

تسمم Թեսէմմիւմ [ա] Թունաւորուիլ [سم էն] ։

تسمن Թեսէմմիւն [ա] Պարարտանալ, գիրնալ [سمن էն] ։

تسميع Թեսմի՛ [ա] Լսեցնել ։

تسميم Թեսմիմ [ա] Թունաւորել [سم էն] ։

تسمين Թեսմին [ա] Պարարտացնել [سمن էն] ։

تسميه Թեսմիյէ* [ա] Անուանել, կոչել [اسم էն] ։

تسنيم Թէսնիմ [–] Կողմնակի ցուցընել կամ՝ նկարել ։

تسنن Թէսէննիւն [–] Սուննիաւորում [سن էն] ։

تسويد Թէսվիտ [–] 1. Սեւցնել [سواد էն] 2. Նախագիծը շինել 3. Նախագիծ. առաջին ձեռք [յգ. تساويد . تسويدات]։

تسويل Թէսվիլ [–] Հրապուրանք, փորձութիւն [յգ . تسويلات] ։

تسويه Թէսվիյէ* [–] 1. Հարթել [سواء էն] 2. Վճարել, հատուցանել 3. կարգադրել ։

تسهل Թէսէհհիւլ [–] Դիւրանալ [سهولت էն] ։

تسهيل Թէսհիլ [–] Դիւրացընել [سهولت էն] ։

تسهيلات Թէսհիլաթ* [–] Դիւրութիւնք ։

تسيار Թէսեար [–] Դրկել [سير էն]։

تسيب Թէսէյյիւպ [–] Անհոգութիւն ։

تسيير Թէսյիր [–] 1. Դրկել 2. Քալեցնել [سير էն] ։

تشأم Թէշէ"ւմ [–] Չարագուշակ համարել ։

تشابه Թէշապիւհ [–] Փոխադարձ նմանութիւն [شبه էն] ։

تشاجر Թէշաճիւր [–] Կռուիլ [شجره էն] ։

تشارك Թէշարիւք [–] տ. مشاركت ։

تشبث Թէշէպպիւս [–] 1. Փարիլ (փաթթուիլ) 2. Ձեռնարկել 3. Ձեռնարկ [յգ. تشبثات] ։

تشبه Թէշէպպիւհ [–] Նմանիլ [شبه էն] ։

تشبيه Թէշպիհ [–] 1. Նմանեցընել [شبه էն] 2. Նմանութիւն [յգ . تشبيهات] ։

تشتت Թէշէթթիւթ [–] Ցիրուցան ըլլալ ։

تشتيت Թէշթիթ [–] Ցիրուցան ընել ։

تشجر Թէշէճճիւր [–] Ծառակերպ նմանութիւն [شجر էն] ։

تشجع Թէշէճճիւ' [–] Քաջութիւն կեղծել [شجاعت էն] ։

تشجيع Թէշճի' [–] Քաջալերել ։

تشحين Թէշհին [–] Լնուլ ։

تشخص Թէշախխիւս [–] 1. Անձնաւորիլ [شخص էն] 2. Որոշիլ 3. Անձը ճանչցուիլ ։

تشخيص Թէշխիս [–] Զանազանել, ճանչնալ [شخص էն] ։ ——ی . مرض — ախտաճանաչութիւն ։

تشدد Թէշէտտիւտ [–] Սաստկանալ [شدت էն] ։

تشديد Թէշտիտ [–] 1. Սաստկացընել [شدت էն] 2. Քեր. Կրկնակ ։

تشرع Թէշէրրիւ' [–] Մահմետական օրինաց հմտութիւն ։

تشرف Թէշէրրիւֆ [–] Պատիւ ստանալ, փառաւորիլ [شرف է]

تشريح Թէշրիհ [–] 1. Անդամահատել [شرحه էն] 2. Անդամազննութիւն, մարդակազմութիւն 3. Կատարեալ մեկնութիւն [յգ . تشريحات] ։

تشريف Թէշրիֆ [–] 1. Պատ-

ուել [شرف էն] 2. Այցել 3. Գալ 4. Երթալ ։

تشريفات Թէշրիֆաթ* [ա] Արարողութիւն [յգ. تشريف ի] ։ [illegible]. ی — կամ جی — արարողապետ ։

تشريك Թէշրիք [ա] Ընկերացնել ։

تشرين اول Թէշրինի էվվէլ [գ] Հոկտեմբեր ։

تشرين ثانى Թէշրինի սանի [գ] Նոյեմբեր ։

تشعب Թէշա''ուպ [ա] Ճիւղաւորել [شعبه էն] ։

تشعر Թէշա''ուր [ա] Աղուամազ ծածկուիլ [شعر էն] ։

تشعيب Թէշ'իպ [ա] Ճիւղաւորել ։

تشفع Թէշէֆֆու' [ա] Բարեխօսել [شفاعت էն] ։

تشفى Թէշէֆֆի [ա] Բուժիլ [شفا է] ։

تشفيه Թէշֆիյէ* [ա] Բժշկել [شفا է]

تشكر Թէշէքքիւր [ա] 1. Շնորհակալ ըլլալ [شكر էն] 2. Շնորհակալութիւն [յգ. تشكرات] ։

تشكل Թէշէքքիւլ [ա] 1. Ձեւանալ, կազմուիլ, կազմակերպիլ [شكل էն] 2. Կազմութիւն ։

تشكى Թէշէքքի [ա] Գանգատիլ [شكايت էն] 2. Գանգատ [յգ. تشكيات] ։

تشكيل Թէշքիլ [ա] 1. Կազմել, կազմակերպել [شكل էն] 2. Կազմակերպութիւն [յգ. تشكيلات] ։

تشمير Թէշմիր [ա] Ի վեր պարզել ։ [illegible]. ساق غيرت — գօտեպինդ կալ ։

تشميل Թէշմիլ [ա] Պարփակել, բովանդակել տալ [شمول էն] ։

تشميم Թէշմիմ [ա] Հոտոտեցնել ։

تشنج Թէշէննիւճ [ա] 1. Կծկում 2. Ջղաձգութիւն ։

تشنكان Թէշնէկեան [գ] Ծարաւիք ։

تشنكى Թէշնէկի [գ] Ծարաւութիւն ։

تشنه Թէշնէ [գ] Ծարաւի [յգ. تشنكان] ։

تشنيع Թէշնի' [ա] Գարշելի, եպերելի համարել. եպերել ։

تشنيف Թէշնիֆ [ա] Օղ դնել ։ [illegible]. ساز او — ականջը զարդարել (օղիս, բարի խրատիս)

تشوش Թէշէվվիւշ [ա] Շփոթութիւն, խառնակութիւն ։

تشويش Թէշվիշ [ա] 1. Խռովել, շփոթել 2. Խառնակութիւն, շփոթութիւն ։

تشويق Թէշվիք [ա] 1. Յորդորել, գրգռել [شوق էն] 2. Յորդոր, գրգռում [յգ. تشويقات] ։

تشهى Թէշէհհի [ա] Ցանկանալ [شهوت էն] ։

تشهير Թէշհիր [ա] 1. Հրապարակել [شهرت էն] 2. Ոճրագործ մը հրապարակաւ տեսիլ ընել ։

تشيخ Թէշէյյիւխ [ա] Ծերանալ [شيخ էն] ։

تشييد Թէշյիտ [ա] Ամուր կառուցանել, ամրապնդել ։

تشييع Թէշյի' [ա] Յուղարկել (հիւր կամ ճամբորդ) ։

تصاحب Թէսահուպ [ա] Պաշտպանել [صحابت էն] ։

تصادف Թէսատիւֆ [ա] 1. Հանդիպիլ 2. Դիպչիլ 3. Դիպուած։ ատոց. ی — դիպուածական. أ — . — بال դիպուածաւ։

تصادم Թէսատիւմ [ա] 1. Բաղխում, ընդհարում 2. Բնա. Ճայթում։

تصارلق Թասարլըգ [թ] Ի միտ դնել, նկարել։

تصاريف Թէսարիֆ* [ա] յգ. تصريف ի։

تصالب Թէսալիւպ [ա] Երկր. Խաչաձև հատում [صليب էն]։

تصالح Թէսալիւհ [ա] Փոխադարձ հաշտութիւն [صلح էն]։

تصامم Թէսամիւմ [ա] Խուլ ձևանալ։

تصانيف Թէսանիֆ* [ա] յգ. تصنيف ի։

تصاوير Թէսավիր* [ա] յգ. تصوير ի։

تصبح Թէսապպու' [ա] Առտնաւորում։

تصبن Թէսապպիւն [ա] քիմ. Օճառացում [صابون էն]։

تصحح Թասահհիւհ [ա] 1. Ուղղել [صحت էն] 2. Սրբագրել 3. Սրբագրութիւն [յգ. تصحیحات]։ مزاج — ապաքինել։

تصحيف Թասհիֆ [ա] Սխալ կերպով փոխել։

تصدر Թէսատտիւր [ա] Գլուխ կանգնիլ [صدر էն]։

تصدق Թէսատտուգ [ա] Ողորմութիւն տալ [صدقه էն]։

تصدى Թէսատտի [ա] Փորձել (չարութիւն մը) [صدد էն] 2. ըՍկըսիլ 3. Փորձ (չարութեան) [յգ. تصديات]։

تصدير Թաստիր [ա] 1. Հանել [صدور էն] 2. Գլուխը դնել [صدر էն]։

تصديع Թաստի' [ա] 1. Գլուխ ցաւցնել [صداع էն] 2. Գլխացաւութիւն, նեղութիւն [յգ. تصديعات]։

تصديق Թաստիգ [ա] 1. Հաստատել [صدق էն] 2. Վաւերացնել։

تصرف Թէսարրուֆ [ա] 1. Ըստ կամս գործած [صرف էն] 2. Տէր ըլլալ 3. Խնայողութիւն 4. Տրամադրութիւն, ստացում 5. Խնայողութեան դրամ [յգ. تصرفات]։

تصريح Թասրիհ [ա] 1. Բացորոշ զրուցել, լուսաբանել [صراحت էն] 2. Լուսաբանութիւն [յգ. تصريحات]։

تصريف Թասրիֆ [ա] 1. Քեր. Խոնարհել 2. Խոնարհում [յգ. تصريفات] 3. Երկր. Խոտորեցում։

تصعب Թէսա''ուպ [ա] Դժուարանալ [صعوبت էն]։

تصعد Թէսա''ուտ [ա] Քիմ. Վերածխութիւն (Հատոց) [صعود էն]։

تصعيب Թաս'իպ [ա] 1. Դժուարացնել [صعوبت էն] 2. Դժուարութիւն [յգ. تصعيبات]։

تصعيد Թաս'իտ [ա] Վերացացնել [صعود էն]։

تصغير Թասղիր [ա] Փոքրկացնել, նուազեցնել [صغر էն] — اسم — նուազական անուն։

تصفق Թէսաֆֆուգ [ա] Զտուիլ [صفوت էն] ։

تصفيف Թասֆիֆ [ա] Դասել, շարել [صف էն] ։

تصفيه Թասֆիյէ* [ա] 1. Զտել [صفوت էն] 2. Ցարգարումն (պարտուց) ։

تصلب Թէսալլիւպ [ա] 1. Կարծրանալ [صلابت էն] 2. Կարծրացում ։

تصلف Թէսալլիւֆ [ա] Կեղծիք ։

تصليب Թասլիպ [ա] 1. Կարծրացընել [صلابت էն] 2. Խաչել [صليب էն] ։

تصليه Թասլիյէ* [ա] Օրհնութիւն տալ [صلوة էն] ։

تصمه Թասմա [Թ] տե՛ս تاسمه ։

تصميم Թասմիմ [ա] Հաստատապէս միտադրել, որոշել ։ — كرده Հաստատապէս որոշած ։

تصنع Թէսաննու՛ [ա] Կեղծիք [صنع էն] ։

تصنيع Թասնի՛ [ա] 1. Շինել, կեղծել [صنع էն] 2. Շինծու բան [յգ. تصنيعات] 3. Փէջ. Ցարդարութիւն ։

تصنيف Թասնիֆ [ա] 1. Դասաւորել [صنف էն] 2. Խմբագրել 3. Հեղինակութիւն [յգ. تصنيفات · تصانيف] ։

تصور Թէսավվիւր [ա] 1. Երևակայել, գաղափարել [صورت էն] 2. Ցղանալ, միտադրել 3. Գաղափար, խորհուրդ [յգ. تصورات] ։

تصوف Թէսավվիւֆ [ա] Վարդապետութիւն միստիկեանց [صوف էն] ։

تصويب Թասվիպ [ա] 1. Ուղիղ դատել, հաւանիլ, ընդունիլ [صواب էն] 2. Հաւանութիւն

تصوير Թասվիր [ա] 1. Կերպարանել [صورت էն] 2. Նկարագրել 3. Պատկեր, կենդանագիր [յգ. تصاوير] ։

تصيير Թասյիր [ա] Շինել տալ [صيرورت էն]։ ی — փէր. անցողական ։

تضاحك Թէզահիւք [ա] Իրարու դէմ ծիծաղիլ ։

تضاد Թէզատտ [ա] Հակառակութիւն [ضد էն] ։

تضارب Թէզարիւպ [ա] տ. مضاربه ։

تضاعف Թէզա՛ուֆ [ա] Կրկնիլ [ضعف էն] ։

تضرر Թէզարրուր [ա] Վնասուիլ [ضرر էն] ։

تضرع Թէզարրու՛ [ա] 1. Պաղատիլ [ضراعت էն] 2. Խոնարհում ։

تضرير Թազրիր [ա] տե՛ս اضرار ։

تضريس Թազրիս [ա] Անատամութիւն ։

تضعف Թէզա՛՛ուֆ [ա] Տկարանալ [ضعف էն] ։

تضعيف Թազ՛իֆ [ա] 1. Տկարացընել [ضعف էն] 2. Կրկնել [ضعف էն] ։

تضليل Թազլիլ [ա] Մոլորեցնել [ضلالت էն] ։

تضمن Թէզամմուն [ա] 1. Պարունակել [ضمن էն] 2. Երաշխա-

ուրել ։ ی — լակլեային , զօ-
րութեամբ խմացեալ ։

تضمين Թազմին [ա] 1. Տուժել [ضمان էն] 2. Կոչում 3. Ե-
րաշխաւորել ։

تضمينات Թազմինաթ* [ա] Տուգանք [յգ․ تضمين ի] ։

تضيق Թէզայյուգ [ա] Անձուկ լինելը [ضيق էն] ։

تضييع Թազյի' [ա] Կորուսանել [ضياع էն] ։

تضييق Թազյիգ [ա] 1. Սեղմել [ضيق էն] 2. Նեղել 3. Նե-
ղութիւն, ճնշում, տառա-
պում [յգ․ [تضييقات] ։

تطابق Թէտապուգ [ա] Համա-
նմանութիւն [طبق էն] ։

تطاول Թէտավուլ [ա] 1. Երկայ-
նում [طول էն] 2. Ձեռըն-
ձգութիւն, կեղեքում ։

تطاير Թէտայյուր [ա] փխ. Թռչիլ․
ցնդիլ [طيران էն] ։

تطبب Թէտապպուպ [ա] Բժիշկ
ձեւանալ [طبابت էն] ։

تطبيق Թադպիգ [ա] 1. Համե-
մատել [طبق էն] 2. Բաղդա-
տել (գրութիւն) 3. Ի կիր
արկանել 4. փխ. Խաւ ի խա-
ւոյ պաստառաւորութիւն 5. Կի-
րառութիւն ։ ասաց. آ— Համա-
ձայն. مهرى — կնիք որոյ մի
դրօշմը պաշտօնապէս պահ-
ուած է ։

تطبيقات Թադպիգաթ* [ա] 1. Կի-
րարկութիւն [յգ․ تطبيق ի]
2. Հրահանգ ։

تطحل Թէտահհուլ [ա] Բժշ․
Փայծաղնաւորում ։

تطحين Թադհին [ա] Աղալ [طحن է]

تطرق Թէտարրուգ [ա] 1. Զար-
նել [طراقه էն] 2. Գալ ։

تطريب Թադրիպ [ա] Զուարթա-
ցընել [طرب էն] ։

تطعم Թէտա''ում [ա] Ճաշակել ։

تطليق Թադլիգ [ա] Արձակել
(զկին) [طلاقت էն] ։

تطمين Թէտմին [ա] Անդորրեցնել

تطويش Թադվիշ [ա] Որձատել ։

تطويل Թադվիլ [ա] Երկարեցնել
[طول էն] ։

تطهير Թադհիր [ա] Մաքրել
[طهارت էն] ، دار ال — Մաք-
րանոց ։

تطييب Թադպիպ [ա] 1. Ազնուա-
ցընել [طيب էն] 2. Ամոքել ։

تظاهر Թէզահուր [ա] 1. Յայտնի
ըլլալ, երեւիլ [ظهور էն] 2.
Յայտնութիւն [յգ․ تظاهرات] ։

تظلم Թէզալլում [ա] Զրկանքի մը
պատճառաւ տրտնջալ [ظلم է]

تظليل Թազլիլ [ա] Հովանի ընել
[ظل էն] ։

تعارض Թէ'արուզ [ա] Միմեանց
պատահիլ . Հակառակիլ
[عرض էն] ։

تعاصى Թէ'ասի [ա] Ապստամբիլ
[عصيان էն] ։

تعاضد Թէ'ազուտ [ա] Իրարու
ձեռնտու ըլլալ [عضد էն] ։

تعاطى Թէ'ատի [ա] Իրարու տալ,
փոխանակել [عطا էն] 2. Յա-
ջորդութիւն ։

تعاقب Թէ՛ագըպ [ա] 1. Իրա-րու ետևէ գալ [عقب էն] 2. Յաջորդութիւն ։

تعالى Թէ՛ալա [ա] 1. Բարձրեալ ըլլալ 2. Բարձրեալ, վսեմ ։

تعالى Թէ՛ալի [ա] Բարձրանալ [علو էն] ։

تعامل Թէ՛ամուլ [ա] 1. Գործառ-նութիւն, սովորութիւն [عمل էն] 2. ժխ. Հակազդեցութիւն

تعاون Թէ՛ավիւն [ա] Փոխադարձ օգնութիւն [عون էն] ։

تعاهد Թէ՛ահիւտ [ա] տ. معاهده ։

تعب Թա՛ապ [ա] Աշխատանք, յոգնութիւն ։

تعبد Թէ՛ապպիւտ [ա] Ծառայա-կանութիւն [عبوديت էն] ։

تعبس Թէ՛ապպիւս [ա] Խոժոռիլ.

تعبير Թա՛պիր [ա] 1. Մեկնել [عباره էն] 2. Կոչել 3. Ա-սացուած, խօսք [յգ. تعبيرات]

تعبيه Թա՛պիյէ* [ա] 1. Զետե-ղել 2. Յարդարել ։ تعبية الجيش Ճակատայարդարութիւն ։

تعجب Թէ՛աճճիւպ [ա] Զարմա-նալ [عجب էն] 2. Զարմանք ։

تعجيز* Թա՛ճիզ [ա] Նեղել, ձանձ-րացնել [عجز էն] ։

تعجيل Թա՛ճիլ [ա] Փութացնել, աճապարել [عجل էն] ։

تعجين Թա՛ճին [ա] Շաղել [عجن է] ։

تعد Թէ՛ատտ [ա] Օրինազանցու-թիւն [հմմ. تعدى էն] ։

تعداد Թա՛տատ [ա] Թուել, համա-րել [عدد էն] ։

تعدد Թէ՛ատտիւտ [ա] 1. Բազ-մապատկիլ [عدد էն] 2. Բազ-մութիւն ։ — ազուաճ — ازواج բազ-մակնութիւն ։

تعدى Թէ՛ատտի [ա] 1. Հարըս-տահարութիւն [عداوت էն] [յգ. تعديات] 2. Անցնիլ 3. Օրի-նազանցութիւն ։

تعديل Թա՛տիլ [ա] 1. Չափաւո-րել [عدل էն] 2. Բարեփո-խում [յգ. تعديلات] 3. ժխ. Չեզոքացում ։

تعديه Թա՛տիյէ* [ա] Անցողակա-նութիւն [عداون ։]

تعذر Թէ՛ազզիւր [ա] Անգործադ-րելիութիւն, անկարելիու-թիւն [عذر էն] ։

تعذيب Թա՛զիպ [ա] Տանջել [عذاب էն] ։

تعرب Թէ՛արրիւպ [ա] Արաբա-նալ [عرب էն] ։

تعرض Թէ՛արրիւզ [ա] 1. Հակա-ռակիլ [عرض էն] 2. Նախա-յարձակութիւն [յգ. تعرضات] ی — Թշնամական, յարձա-կողական ։

تعرضكارانه Թէ՛արրիւզքեարանէ [պ] Յարձակողական, Թշնամական ։

تعرفه Թա՛րիֆէ* [ա] Սակագին [عرفان էն] ։

تعرق Թէ՛արրիւգ [ա] Քրտնում [عرق էն] ։

تعرى Թէ՛արրի [ա] Մերկանալ [عريان էն] ։

تعريب Թա՛րիպ [ա] Արաբացնել [عرب էն] ։

تعريض Թա՛րիզ [ա] 1. Անուղղա-

կի տալաւանել [عرض էն] 2. Թշնամական ակնարկութիւն [ջգ. تعريضات] ։

تعريف Թա'րիֆ [ա] 1. Բանի մը սահմանը տալ, որոշել [عرفان էն] 2. Նկարագրել 3. Սահման, նկարագիր [ջգ. تعريفات] — حرف Քեր. որոշիչ յօդ ։

تعريه Թա'րիյէ* [ա] Մերկացնել [عريان էն] ։

تعزز Թէ'ազզիւզ [ա] Վսեմանալ, մեծարիլ [عزت էն] ։

تعزيت Թա'զիյէթ* [ա] Մխիթարել ։

تعزيتنامه Թա'զիյէթնամէ [պ] Մխիթարագիր ։

تعزير Թա'զիր [ա] 1. Յանդիմանել 2. Յանդիմանութիւն ։

تعزيز Թա'զիզ [ա] Մեծացուցանել, փառաւորել [عزت էն] ։

تعزيه Թա'զիյէ* [ա] տե՛ս تعزيت ։

تعسر Թէ'ասսիւր [ա] Դժուարանալ [عسرت էն] ։

تعسير Թա'սիր [ա] Դժուարացնել [عسرت էն] ։

تعشق Թէ'աշշուգ [ա] Սիրահարիլ [عشق էն] ։

تعشير Թա'շիր [ա] Տասնի բաժնել [عشر էն] 2. Հարկ ժողովել [عشر էն] ։

تعصب Թէ'ասսուպ [ա] Մոլեռանդութիւն ։ کار — Մոլեռանդ ։

تعصير Թա'սիր [ա] Մզել [عصاره էն]

تعضو Թէ'ազզու [ա] Քեր. Գործարանաւորիլ [عضو էն] ։

تعطف Թէ'աթթուֆ [ա] Կարեկցութիւն [عطف էն] ։

تعطير Թա'թիր [ա] Անուշահոտ գործել [عطر էն] ։

تعطيش Թա'թիշ [ա] Ծարաւցնել ։

تعطيل Թա'թիլ [ա] 1. Դադրեցնել [عطالت էն] 2. Դադար ։

تعظم Թէ'ազզում [ա] 1. Մեծանալ [عظمت էն] 2. Մեծամտութիւն 3. Ոսկրացում [عظم էն] ։

تعظيم Թա'զիմ [ա] Մեծարել [عظمت էն] 2. Մեծարանք [ջգ. تعظيمات] — اً ի յարգանս ։

تعفن Թէ'աֆֆիւն [ա] 1. Նեխութիւն [عفونت էն] 2. Հոտիլ 3. Փտտահոտութիւն [ջգ. تعفنات] 4. Ապականիլ, նեխիլ ։

تعقد Թէ'աքքուտ [ա] Կապուիլ ։

تعقل Թէ'աքքուլ [ա] Իմանալ, մտահասու ըլլալ [عقل էն] ։

تعقيب Թա'գիպ [ա] 1. Հետեւիլ [عقب էն] 2. Հալածել 3. Հալածում [ջգ. تعقيبات] ։

تعقيد Թա'գիտ [ա] 1. Կապել [عقد էն] 2. Խրթնաբանութիւն, մթութիւն ։

تعلق Թէ'ալլուգ [ա] 1. Վերաբերութիւն, կախում [علاقه է] 2. Վերաբերիլ 3. Վերաբերութիւն ։

تعلقات Թէ'ալլուգաթ* [ա] ջգ. Ազգականք ։

تعلل Թէ'ալլիւլ [ա] Պատճառաբանութիւն [علت էն] ։

تعلم Թէ'ալլիւմ [ա] Ուսանիլ, Սորվիլ [علم էն] ։

تعلیق Թա'լիգ [ա] 1. Կախել [علاقه էն] 2. Կախեալ ընել 3. Յետաձգել 4. Տեսակ մը պարսկական գիր ։

تعلیقه Թա'լիգա* [ա] Տեսակ մը կառք ։

تعلیل Թա'լիլ [ա] Պատճառ ցոյց տալ [علت էն] ։ — ادات պատճառական մասնիկ ։

تعلیم Թա'լիմ [ա] 1. Ուսուցանել, կրթել [علم էն] 2. Հրահանգ, մարզանք ։

تعلیمات Թա'լիմաթ* [ա] Հրահանգ (ք)

تعلیمخانه Թալիմխանէ [պ] Մարզարան զօրաց ։

تعلیمگاه Թալիմկեահ [պ] Մարզարան ։

تعمد Թէ'ամմիւտ [ա] Դիտում, կանխամտածութիւն [عمد է]։ اً — դիտմամբ ։

تعمق Թէ'ամմիւգ [ա] Ընկղմիլ, խորը թափանցել [عمق էն] ։

تعمم Թէ'ամմիւմ [ա] Ընդհանրանալ [عموم էն] ։

تعمید Թա'միտ [ա] Մկրտել, [عمد է]։

تعمیر Թա'միր [ա] 1. Նորոգել [عمارت էն] 2. Նորոգութիւն [յգ. تعمیرات] ։

تعمیق Թա'միգ [ա] Խորել, խորը յուզել [عمق էն] ։

تعمیم Թա'միմ [ա] Ընդհանրացընել, տարածել [عموم էն] اً — ընդհանուր կերպիւ ։

تعمیه Թա'միյէ* [ա] Ծածկել ։

تعند Թէ'աննիւտ [ա] Յամառիլ, յամառութիւն [عناد էն] ։

تعود Թէ'ավվիւտ [ա] Սովորիլ [عادت էն] ։

تعویج Թա'վիճ [ա] Կորացնել ։

تعوید Թա'վիզ [ա] Պահպանակ հմայական, յուռութ [յգ. تعاوید] ։

تعویض Թա'վիզ [ա] Փոխարինել, փոխարինութիւն [عوض էն] ։ اً — իբր հատուցում ։

تعویق Թա'վիգ [ա] Յապաղեցնել [عوق էն] ։

تعهد Թէ'ահհիւտ [ա] 1. Յանձն առնուլ, խոստանալ, ստանձնել [عهد էն] 2. Յանձնառութիւն [յգ. تعهدات] ։

تعییر Թա'յիր [ա] Կշտամբել [عار էն] ։

تعیش Թէ'այյիւշ [ա] Ապրիլ, ապրուստ [عیش էն] ։

تعین Թէ'այյիւն [ա] 1. Որոշիլ [عین էն] 2. Նշանաւոր ըլլալ 3. Երևան ելնել ։

تعییب Թա'յիպ [ա] Եպերել, պարսաւել, այպանել [عیب է]

تعیین Թա'յին [ա] 1. Որոշել, զատանել [عین էն] 2. Յատկացնել, սահմանել 3. Կարգել 4. Ռոճիկ [յգ. تعیینات] ։

تغافل Թէղաֆիւլ [ա] 1. Անգէտ ձևանալ [غفلت էն] 2. Անտարբերութիւն, անհոգութիւն ։

تغدی Թէղադդի [ա] Սնանիլ [اغدا է]

تغدیه Թաղտիյէ* [ա] Սնուցա-նել [غدا էն] ։

تغربل Թըղարպիւլ [ա] Մաղուիլ [غربال էն] ։

تغریب Թաղրիպ [ա] Վտարել [غربت էն] ։

تغریر Թաղրիր [ա] Պատրել, խա-բել [غرور էն] ։

تغریق Թաղրիգ [ա] Ընկղմել [غرق էն]

تغریم Թաղրիմ [ա] Տուգանքի են-թարկել [غرامت էն] ։

تغزل Թըղազզիւլ [ա] Տարփա-կան խաղեր յօրինել. քնա-րերգութիւն [غزل էն] ։

تغسیل Թաղսիլ [ա] Լուանալ [غسل էն] ։

تغشی Թըղաշշի [ա] Քօղարկել ծածկուիլ [غشا էն] ։

تغشیش Թաղշիշ [ա] Օտար բան խառնել ։

تغشیه Թաղշիյէ* [ա] Քօղարկել, ծածկել, [غشا էն] ։

تغصن Թըղասսիւն [ա] Ճիւղաւորում [غصن էն] ։

تغلب Թըղալլիւպ [ա] 1. Տիրա-պետել [غلبه էն] 2. Բռնա-կալութիւն ։

تغلط Թըղալլիւտ [ա] Սխալիլ.

تغلون Թըղալվիւն [ա] Գալվա-նացում [غلوان էն] ։

تغلیب Թաղլիպ [ա] Առաւելա-կշռութիւն տալ [غلبه էն]

تغلیط Թաղլիթ [ա] 1. Սխալե-ցնել, մոլորեցնել [غلط էն] 2. Սխալ վերագրել ։

تغنی Թըղաննի [ա] Երգել, գեղ-գել [غنا էն] ։

تغیب Թըղայյիւպ [ա] Անհետա-նալ [غیبوبت էն] ։

تغیر Թըղայյիւր [ա] 1. Այլա-փոխիլ, փոխուիլ [غیر էն] 2. Փոփոխում [تغیرات ․ յգ] ։

تغییر Թաղյիր [ա] Այլափոխել, փոխել [غیر էն] ։

تف Թէֆ [թ] տե՛ս دف ։

تفاح Թէֆֆահ [ա] Խնձոր, [յգ․ تفافیح] ։

تفاخر Թէֆախիւր [ա] Իրարու պարծիլ [فخر էն] 2. Պարծիլ 3. Մեծապարծիլ ։

تفاریق Թէֆարիգ* [ա] 1. Զքնաղ իրք [յգ․ تفرقه] 2. Տեսակ մը անուշունք ։

تفاسیر Թէֆասիր* [ա] Մեկնու-թիւնք [յգ․ تفسیر] ։

تفاصیل Թէֆասիլ* [ա] յգ․ تفصیل ի ։

تفاضل Թէֆազիւլ [ա] Աւելորդ [فضله էն] ։

تفأل Թէֆէ՛ուլ [ա] Բարեգու-շակ համարել [فال էն] ։

تفاوت Թէֆավիւթ [ա] Պակասորդ, տարբերութիւն [فوت էն] ։

تفتر Թէֆէթթիւր [ա] Գաղջա-նալ ։

تفتیح Թէֆթիհ [ա] 1. Բանալ [فتح էն] 2. Կէյլրակալ ։

تفتیر Թէֆթիր [ա] Գաղջացնել ։

تفتیش Թէֆթիշ [ա] 1. Զննել, խուզարկել 2. Զննութիւն [تفتیشات ․ յգ] ։

تفتیشیه Թէֆթիշիյէ* [ա] Զննա-կան, քննական

تفتيك Թէֆթիք [թ] 1. Այծեայ 2. Մուտաա։

تفتيكلنك Թէֆթիքլէնմէք [թ] Գզել։

تفجر Թէֆէճճիւր [ա] 1. Ժայթքիլ [فجر էն] 2. Բժշ. Խուացում։

تفجع Թէֆէճճուի [ա] Ցաւակցիլ վշտակցիլ, ցաւ յայտնել։

تفجير [ա] Ժայթքեցնել։

تفحص Թէֆահհուս [ա] Խուզարկել։

تفحم Թէֆահհում [ա] Ածխացում [فحم էն]։

تفخر Թէֆախխուր [ա] Պանծալ, պարծիլ [فخر էն]։

تفخيم Թէֆխիմ [ա] Մեծացուցանել [فخامت էն]։

تفرج Թէֆէրրիւճ [ա] 1. Զբօսնուլ, զուարճանալ [فرجه էն] 2. Պտոյտ։

تفرجكاه Թէֆէրրիւճկեահ [պ] Զբօսավայր։

تفرد Թէֆէրրիւտ [ա] 1. Եզականանալ [فرد էն] 2. Եզականութիւն։

تفرس Թէֆէրրիւս [ա] Իմանալ, զգալ, կռահել [فراست էն]։

تفرع Թէֆէրրիւի [ա] Ճիւղաւորիլ [فرع էն]։

تفرعات Թէֆէրրիւաթ* [ա] Մանրամասնութիւնք, պարագայք [جمـ. تفرع ի]։

تفرعن Թէֆէրիւն [ա] Փքանալ, ամբարտաւանիլ [فرعون էն]։

تفرغ Թէֆէրրիւղ [ա] 1. Ազատանալ [فراغ էն] 2. Ծախու առնել։

تفرق Թէֆէրրիւգ [ա] 1. Անջատիլ [فرق էն] 2. Ցրուիլ։ — الاتصال Բժշ. մարմնոյն վէրքէն անջատուիլը։

تفرقه Թէֆրիգա* [ա] 1. Անջատում [فرق էն] 2. Երկպառակութիւն 3. Թերթօն։

تفريج Թէֆրիճ [ա] Զուարթացընել [فرح էն]։

تفريد Թէֆրիտ [ա] Մեկուսացնել [فرد էն]։

تفريش Թէֆրիշ [ա] Կահաւորել [فرش էն]։

تفريط Թէֆրիտ [ա] Խիստ սակաւցնել [فرط էն]։

تفريع Թէֆրիի [ա] 1. Ճիւղաւորել 2. Ընծայեցնել, հետեւցընել։

تفريغ Թէֆրիղ [ա] 1. Պարպել [فراغ էն] 2. Տալ, վաճառել։

تفريق Թէֆրիգ [ա] 1. Անջատել [فرق էն] 2. Զանազանել 3. Ընտրել 4. Զատել։

تفسخ Թէֆէսսիւխ [ա] Բժշ. Նեխութիւն, քորքոտում [فسخ էն]։

تفسره Թէֆսիրէ* [ա] Մեկնիչ։

تفسير Թէֆսիր [ա] 1. Մեկնել, բացատրել 2. Մեկնութիւն (կուրանի) [جمـ. تفاسير]։

تفشره Թէֆշիրէ* [ա] տե՛ս بقلوا ։

تفصيل Թաֆսիլ [ա] 1. Մանրամասնել [فصل էն] 2. Մանրամասնութիւն [جمـ. تفصيلات]։ أ — . — ر մանրամասնօրէն։

تفضيل Թաֆզիլ [ա] Առաւելութիւն տալ [فضل էն]։ — اسم բաղ-

գաստակյան կամ գերադրական ։

تفقد Թէֆագգուտ [ա] Փնտռել, հարցնել ։

تفقه Թէֆագգուհ [ա] 1. Իրաւագիտութիւն [فقه էն] 2. Հմտանալ ։

تفكر Թէֆէքքիւր [ա] 1. Մտածել [فكر էն] 2. Մտածութիւն [յգ. تفكرات] ։

تفليس Թէֆլիս [թ] Տփղիս ։

تفنك Թիւֆէնկ [թ] Հրացան։ տես. انداز — Հրացանաձիգ ։

تفنكجي Թիւֆէնկճի [թ] 1. Զինագործ, զինավաճառ 2. Հրացանակիր 3. Ոստիկան ։

تفنن Թէֆէննիւն [ա] Արուեստից և գիտութեանց մէջ հմտանալ [فن էն] ։

تفوض Թէֆէվվիւզ [ա] Յանձնառութիւն մը ստանձնել ։

تفوق Թէֆէվվիւգ [ա] Գերազանցել [فوق էն] ։

تفوه Թէֆէվվիւհ [ա] Զրուցել, ըսել [فم էն] ։

تفويض Թէֆվիզ [ա] Յանձնել ։

تفه Թէֆէ [թ] 1. Սանտր ոստայնանկի 2. Խիր մետաքսի ։

تفه‌جي Թէֆէճի [թ] Վաշխառու ։

تفهم Թէֆէհհիւմ [ա] Ըմբռնել, իմանալ, ծանօթանալ [فهم էն] ։ — سو Թիւրիմացութիւն ։

تفهيم Թէֆհիմ [ա] Ծանուցանել, զեկուցանել [فهم էն] ։

تقابل Թէգապիւլ [ա] 1. Դէմ առ դէմ գալ [قبل էն] 2. Համահաւասար գալ, համապատասխանել 3. Փոխարինել, համակշռել ։

تقاتل Թէգաթիւլ [ա] Զիրար սպաննել [قتل էն] ։

تقارب Թէգարիւպ [ա] Իրարու մօտենալ [قرب էն] ։

تقارير Թէգարիր* [ա] յգ. تقرير ի ։

تقاريض Թէգարիզ* [ա] յգ. تقريض ի ։

تقاسيط Թէգասիտ* [ա] յգ. تقسيط ի ։

تقاص Թէգաս [ա] Պարտուց և պահանջից համահաւասար գալը [قص էն] ։

تقاضا Թէգազա [ա] Պարտապահանջել [قضا էն] [ազա. Թէգազը էն] ։

تقاضى Թէգազը [ա] տես تقاضا ։

تقاطر Թէգաթուր [ա] հեղ. Կաթուած [قطره էն] ։

تقاطع Թէգաթու' [ա] Զիրար կտրել [قطع էն] ։ — نقطهٔ Հատման կէտ ։

تقاعد Թէգա'ուտ [ա] 1. Պաշտօնէ քաշուիլ 2. Հանգստացում, հանգիստ [قعود էն] ։ ـه — կամ معاشی — Հանգստեան թոշակ ։

تقبض Թէգապպիւզ [ա] 1. Ամփոփում [قبض էն] 2. Պնդութիւն ։

تقبل Թէգապպիւլ [ա] Ընդունիլ [قبول էն] ։

تقبيح Թագպիհ [ա] 1. Նախատել, ստգտանել [قبح էն] 2. Նախատինք [յգ. تقبيحات] ։

تقبيل Թագպիլ [ա] Համբուրել [قبله էն] ։

تقدس Թէգատտէս [ա] 1. Սուրբ ըլլալ 2. Թէգատտէսա Սըրբութիւն ։

تقدم Թէգատտէմ [ա] 1. Յառաջանալ [قدوم էն] 2. Նախադասլինել, կանխել ։

تقدمه Թագտիմէ* [ա] Ընծայ [قدوم էն] [յգ . تقادم] ։

تقدير Թագտիր [ա] 1. Գնահատել [قدر էն] 2. Երախտագիտութիւն [յգ . تقديرات] 3. Նախասահմանութիւն 4. Պարագայ։ տաճկ. ى — ենթադրական՝ զօրութեամբ իմացնել, նախասահմանել ։

تقديس Թագտիս [ա] Նուիրագործել, սուրբ անել [قدس էն]

تقديم Թագտիմ [ա] 1. Մատուցանել [قدوم էն] 2. Նախադասել ։

تقرب Թէգարրուպ [ա] Մօտենալ [قرب էն] ։

تقرح Թէգարրուհ [ա] բժշ. Կեղաւորութիւն [قرحه էն] ։

تقردامق Թագըրտամագ [թ] Թնդալ

تقرر Թէգարրուր [ա] 1. Հաստատուիլ, զետեղուիլ [قرار էն 2. Որոշուիլ 3. բժշ. Ջետեղում ։

تقريب Թագրիպ [ա] Մօտեցնել [قرب էն] ։ — ر. կերպիւ իւիք. ى — մերձաւոր ։

تقريبا Թագրիպէն [ա] Գրեթէ, մօտաւոր հաշուով ։

تقرير Թագրիր [ա] 1. Հաստատել [قرار էն] 2. Զրուցել 3. Զրուցուածք 4. Ծանուցագիր [յգ . تقارير] ։

تقريض } تقريظ } Թագրիզ [ա] 1. Ներբողել 2. Գրուաւորք մատենից. ներբողեան[յգ. تقاريض]։

تقزح Թէգազզուհ [ա] Քօս . Ծիածանուան մետաղաց [قزح էն]

تقسم Թէգասսիւմ [ա] Բաժնուիլ [قسم էն] ։

تقسيط Թագսիտ [ա] 1. Բաժնեվճար [قسط էն] [յգ. تقاسيط] ։

تقسيم Թագսիմ [ա] 1. Բաժնել [قسمت էն] 2. Իսլամ. Բաժանում [յգ. تقسيمات] 3. Տեսակ մը նուագերգութիւն ։

تقشع Թէգաշշուհ [ա] Թքանել ։

تقشير Թագշիր [ա] Կեղեւները հանել [قشر էն] ։

تقصير Թագսիր [ա] 1. Թերանալ [قصور էն] [յգ . تقصيرات] 2. Կարճել 3. Թերութիւն ։

تقطر Թէգատտուր [ա] Թ օ ր ե լ [قطره էն] ։

تقطير Թագտիր [ա] Թորել [قطره է]

تقطيع Թագտի՛ [ա] 1. Կտրատել [قطع էն] 2. Տաղ չափել ։

تقلاق Թագլագ [թ] Ճախր ։

تقلب Թէգալլուպ [ա] Յեղաշրջում [قلب էն] [յգ. تقلبات] ։

تقلد Թէգալլուտ [ա] Իւր վրան բան մը կապել, գնել [قلاده է]։

تقلص Թէգալլուս [ա] բժշ. Կըծկում, ամփոփում ։

تقلل Թէգալլիւլ [ա] Ք ի չ ն ա լ [قلت էն] ։

تقليب Թագլիպ [ա] Տեղաշրջել [قلب էն]

تقليد Թագլիտ [ա] 1. Իւր վրան բան մը կապել, դնել [قلاده էն] 2. Նմանութիւն ընել 3. Նմանութիւն 4. Կեղծ։ ասաց. جى — Նմանագործ միմոս ։

تقليل Թագլիլ [ա] Նուազեցնել [قلت էն] ։

تقمل Թեգամմիւլ [ա] Բժշ. Ոջլոտութիւն [قمل էն] ։

تقوا Թագվա* [ա] տես تقوى ։

تقوس Թեգավվիւս [ա] Աղեղի պէս կորանալ [قوس էն] ։

تقوى Թագվա*[ա] Երկիւղածութիւն։ — پناه ․ اهل — երկիւղած, աստուածավախ ։

تقويت Թագվիյեթ* [ա] Զօրացում, օգնութիւն [قوت էն] ։

تقويس Թագվիս [ա] Աղեղի պէս կորացնել [قوس էն] ։

تقويم Թագվիմ [ա] 1. Ուղղել [قوام էն] 2. Օրացոյց, տոմար ։

تقويه Թագվիյե* [ա] Զօրացնել, ամրացնել [قوت էն] ։

تقى Թագի [ա] Երկիւղած [تقوى էն] [յգ. اتقيا] ։

تقيح Թեգայյիւհ [ա] Թարախել [قيح էն] ։

تقيد Թեգայյիւտ [ա] 1. Հոգ տանիլ [قيد էն] 2. Հոգածութիւն, խնամք [յգ. تقيدات] ։

تقيؤ Թեգայյիւ [ա] Փսխել [قى էն]։

تقييد Թագյիտ [ա] 1. Կապել [قيد էն] 2. Պայմանել 3. Չափաւորել ։

تك Թեք [թ] 1. Անզոյգ 2. Մինակ 3. Մէկ հատիկ 4. Զոյգին մին 5. Որպէս զի ։ ասաց. — باشـنه առանձինն ։ — طورمق հանդարտ կենալ․ توك — աստ անդ, մերթ ։

تك Թեք [պ] Արշաւում ։

تكاپو Թեքեաբու [պ] Աստ անդ ընթանալ ։

تكاثر Թեքեասիւր [ա] Բազմապատկիլ, բազմանալ [كثرت էն]։

تكاثف Թեքեասիւֆ [ա] Խտացում [كثافت էն] ։

تكاسل Թեքեասիւլ [ա] Թուլութիւն դանդաղութիւն [كسل էն] ։

تكثل Թեքեւ'իւլ [ա] alcoolisation

تكاليف Թեքեալիֆ* [ա] 1. Առաջարկներ [եզ. تكليف] 2. Տուրքեր․

تكاهل Թեքեահիւլ [ա] Ծուլանալ [كهالت էն] ։

تكايا Թեքեաե* [ա] յգ. تكيه ի ։

تكبر Թեքեպպիւր [ա] Փքանալ, Հպարտութիւն [كبر էն] ։

تكبير Թեքպիր [ա] الله اكبر (Աստուած ամենամեծ է) ըսել ։

تكثر Թեքեսսիւր [ա] Շատնալ [كثرت էն] ։

تكثف Թեքեսսիւֆ [ա] Խտանալ [كثافت էն] ։

تكثير Թեքսիր [ա] Շատցնել [كثرت էն ։

تكثيف Թեքսիֆ [ա] Խտացնել [كثافت է ։

تكحيل Թեքհիլ [ա] Աչաց շուփայ դնել [كحل էն] ։

تكدر Թեքետտիւր [ա] Վշտանալ ։

تكدير Թեքտիր [ա] Վշտացնել, կշտամբել [كدر էն] 2. Կշտամբանք [յգ. تكديرات] ։

تكذيب Թէքզիպ [ա] Սուտ հանել [كذب էն] ։

تكرار Թէքրար [ա] 1. Կրկնել [كره էն] 2. Դարձեալ ։ على — — ال կամ — ب — կրկին եւ կրկին ։

تكرارلمق Թէքրարլամագ [թ] Կրկնել ։

تكرج Թէքէրրիւճ [ա] Բորբոսում ։

تكرر Թէքէրրիւր [ա] 1. Կրկնիլ [كره էն] 2. Կրկնում ։

تكرلك Թէքէրլէք [թ] 1. Անիւ 2. Հատոր (շաքարի, պանիրի եւլն)։

تكرلمك Թէքէրլէմէք [թ] Թաւալել, գլորել ։

تكرلنمك Թէքէրլէնմէք [թ] Թաւալիլ, գլորիլ ։

تكرمكر Թէքէրմէքէր [թ] Թաւալագլոր ։

تكره Թէքէրրիւհ [ա] Զզուանք [كراهت էն] ։

تكرى Թանրը [թ] Աստուած ։

تكرير Թէքրիր [ա] Կրկնել [كره էն] ։

تكريم Թէքրիմ [ա] 1. Պատուել [كرم էն] 2. Յարգանք [յք. تكريمات] ։

تكسر Թէքէսսիւր [ա] 1, Կոտրտիլ [كسر էն] 2. Քաշ. Բեկբեկում ։

تكسمك Թէքսիմէք [թ] Գարշիլ ։

تكسير Թէքսիր [ա] Կոտրտել [كسر էն ։

تكفل Թէքէֆֆիւլ [ա] Երաշխաւորել [كفالت էն] ։

تكفور Թէքֆուր Թագաւոր, իշխան [հայ. թագաւոր բառէն] ։ طاغى — Ռոտոսթոյ ։

تكفير Թէքֆիր [ա] 1. Անհաւատ ամբաստանել [كفر էն] 2. Քաւել ։

تكفيل Թէքֆիլ [ա] Երաշխաւոր ընել [كفالت էն] ։

تكفين Թէքֆին [ա] Պատանել [كفن է

تكل Թէյէլ [թ] Հարեւանցի կար ։

تكلق Թէյէլլիք [թ] Թամբի թաղիք ։

تكلس Թէքէլլիւս [ա] Կրացում [كلس էն] ։

تكلف Թէքէլլիւֆ [ա] 1. Յոգնութիւն, աշխատանք [յք. تكلفات] [كلفت էն] 2. Ձեւականութիւն 3. Կեղծիք ։

تكلم Թէքէլլիւմ [ա] Խօսիլ [كلام է]

تكليس Թէքլիս [ա] Կրացնել [كلس էն] ։

تكليف Թէքլիֆ [ա] 1. Առաջարկել [كلفت էն] 2. Առաջարկ [յք. تكاليف . تكليفات] 3. Պատուասիրութիւն, ձեւականութիւն ։ سز — բնական ։

تكليل Թէքլիլ [ա] Պսակ դնել [اكليل էն] ։

تكليم Թէքլիմ [ա] Խօսեցնել [كلام է

تكمل Թէքէմմիւլ [ա] 1. Ամբողջանալ, լրանալ [كال էն] 2. Կատարելագործութիւն ։

تكمله Թէքմիլէ* [ա] Լրացուցիչ [كال էն] ։

تكمن Թէքէմմիւն [ա] Դարանամուտ լինել [كين էն]։

تكمه Թէքմէ [թ] Կիցք ։ اتمق — Կից տալ ։

تكمه Թիւքմէ [ղ] Կոճակ ։

تكمهلمك Թէքմէլէմէք [թ] Կից տալ ։

تكميل Թէքմիլ [ա] 1. Լնուլ, աւարտել, ամբողջացնել [كال էն] 2. Ամբողջ, բոլոր 3.

Ամբողջովին։ տաճկ. او — ամբողջանալ, աւարտիլ։

تكنه Թէքնէ [բ] 1. Տաշտ 2. Խորան (նաւու) 3. Նաւ։

تكنيه Թէքնիյէ* [ա] Մականուն դնել [كنيه էն]։

تكون Թէքէվվիւն [ա] 1. Գոյանալ, յառաջ գալ [كون էն] 2. Ձեւանալ։

تكوين Թէքվին [ա] ի Գոյ ածել, ստեղծել [كون էն]։ كتاب ال — գիրք ծննդեան։

تكه Թէքքէ [բ] 1. Նոխազ 2. Ծովու մարախ։

تكير Թէքիր [բ] Արքայաձուկ։

تكيس Թէքէյյիւս [ա] Բժշ. Թաղանթացում [كيس էն]։

تكيلس Թէքէյլիւս [ա] Բժշ. Մածացում [كيلوس էն]։

تكيموس Թէքէյմիւս [ա] Բժշ. Խիւտադարձութիւն [كيموس էն]։

تكين Թէքին [բ] 1. Մէկ հատիկ 2. Ճանդարար 3. Ողջամիտ։

تكيه Թէքյէ* [ա] Վանք, մենաստան տէրվիշաց [յգ. تكايا]։

تكييل Թէքյիլ [ա] Քուլիւ չափել [كيل էն]։

تل Թէլ [բ] 1. Թել, գերձան 2. Լար 3. Նեարդ։ տաճկ. اورمق — կամ چكمك — հեռագրել. قيرمق — սպառիլ։

تل Թէլլ [ա] Բլուր [յգ. تلال]։

تلاتين Թէլաթին [բ] Ռուսական կաշի։

تلاحق Թէլահուգ [ա] 1. Իրարու միանալ [لحوق էն] 2. Եղուած։

تلاش Թէլաշ [բ] 1. Արտօրանք 2. Մտայուզութիւն, շփոթութիւն։

تلاصق Թէլասուգ [ա] Իրարու կպչիլ [لصوق էն]։

تلاطم Թէլաթում [ա] Ալեաց իրարու բաղխիլը. ծփանք [لطمه էն]։

تلاعب Թէլաուպ [ա] Իրարու հետ խաղալ [لعب էն]։

تلافى Թէլաֆի [ա] Վերստանալ։ ماقات — կորուստը դարմանել։

تلاق Թէլաքը [ա] 1. Պատահում, հանդիպում, միացում 2. Բժշ. խառնումն երակաց ծայրերակաց anastomase. — محل։ — موعد ժամադրավայր. يوم — يوم التلاق յարութեան օր։

تلال Թէլալ* [ա] Բլուրք [եզ. تل]։

تلالى Թէլալի [ա] Մարգարտանման փայլիլ [لؤلؤ էն]։

تلامذه Թէլամիզէ*, تلاميذ Թէլամիզ* [ա] Աշակերտք [եզ. تلميذ]։

تلاوت Թէլավէթ* [ա] Բարձրաձայն ընթեռնուլ։

تلبس Թէլէպպիւս [ա] Հագնիլ [لباس էն]։

تلبن Թէլէպպիւն [ա] Բժշ. Կաթնուտութիւն [لبن էն]։

تلبيب Թէլպիպ [ա] Բժշ. Խիտադարձում [لب էն]։

تلبيس Թէլպիս [ա] Նենգութիւն, այլակերպութիւն [لباس էն]։ — اهل նենգաւոր։

تلبيه Թէլպիյէ* [ա] لبيك (Հրամայեցէք) ըսել։

تلتيك Թէլթիք [բ] 1. Պակասորդ 2. Թերի։

تلثم Թէլէսսիւմ [ա] Երեսը քողով ծածկել ։

تلثيم Թէլսիմ [ա] Համբուրել ։

تلحم Թէլահհիւմ [ա] Բժշ. Մսացում [لحم էն] ։

تلخ Թէլխ [պ] Դառն ։

تلخكام Թէլխքեամ [պ] Դառնահամ, վշտահար ։

تلخى Թէլխի [պ] Դառնութիւն ։

تلخيص Թէլխիս [ա] 1. Համառօտ քաղուած մը ընել 2. Համառօտ տեղեկագիր առօրեայ ընթացիկ գործոց, որ կը մատուցուի առ Վեհ. Սուլթանն։

تلذذ Թէլէզզիւզ [ա] Ախորժիլ, համեղը մը զգալ [لذت էն] ։

تلذيذ Թէլզիզ [ա] Համեղացնել [لذت էն] ։

تلزج Թէլէզզիւճ [ա] Փակչուն ըլլալ [لزوجت էն] ։

تلس Թէլիս [թ] Յոյժ մաշած ։

تلطف Թէլատտիւֆ [ա] 1. Քաղցրութիւն [لطافت] 2. Շնորհ [յգ. تلطفات] ։

تلطيف Թալթիֆ [ա] 1. Պատուել, գգուել 2. Մեծարանք [յգ. تلطيفات] ։

تلعب Թէլաուիւպ [ա] 1. Խաղալ [لعب էն] 2. Բժշ. Լորձնահոսութիւն [لعاب էն] ։

تلغراف Թէլիգրաֆ [յուն.] Հեռագիր։

تلغرافخانه Թէլիգրաֆխանէ [պ] Հեռագրատուն ։

تلغرافنامه Թէլիգրաֆնամէ [պ] Հեռագիր ։

تلغرافيه Թէլիգրաֆիյէ* [արաբ.] Հեռագրական ։

تلف Թէլէֆ [ա] 1. Կորուստ 2. Մեռնել ։ | — մեռցնել, վատնել. ـو — կորնչիլ, մեռնիլ։

تلفات Թէլէֆաթ* [ա] 1. Կորուստք [եզ. تلف] 2. Մեռեալք ։

تلفظ Թէլէֆֆիւզ [ա] Արտասանել, արտասանութիւն [لفظ էն] ։

تلفيات Թէլէֆիյաթ* [ա] տե՛ս تلفات ։

تلفون Թէլէֆօն [պ] Ձայնատար գործի։

تلفيق Թէլֆիք [ա] Յօդել։

تلقب Թէլաքքուպ [ա] Մականուանիլ [لقب էն] ։

تلق Թէլաքքը [ա] Ընդունիլ ։

تلقيب Թէլքիպ [ա] Մականուանել [لقب էն] ։

تلقيح Թէլքըհ [ա] Պատուաստել 2. Պատուաստում։

تلقين Թէլքին [ա] Կենդանի բառբառով աւանդել, ուսուցանել։

تلكو Թիլքիւ
تلكى Թիլքի [թ] 1. Աղուէս 2. Խորամանկ ։

تلكيشمك Թիլքիշմէք [թ] Կռուբալ ։

تلمح Թէլէմմիւհ [ա] Ակնարկել [لمح էն] ։

تلمع Թէլէմմիւ' [ա] Փայլիլ [لمعان էն]։

تلميع Թէլմի' [ա] 1. Փայլեցնել [لمعان էն] 2. Երկու կամ երեք լեզուներէ խառն ոտանաւոր գրուցել ։

تلميذ Թէլմիզ [ա] Աշակերտ [յգ. تلاميذ . تلامذه] ։

تلوث Թէլէվվիւս [ա] Աղտոտիլ, պղծիլ [لوث էն] ։

تلون Թէլէվվիւն [ա] 1. Մէկ գոյնէն միւսը փոխուիլ [لون էն] 2. Յողդողդութիւն, անհաստատութիւն ։

تلوه Թէլվէ [ի] Մրուր [տգ. Թէլֆէ] ։

تلويث Թէլվիս [տ] Աղտոտել, պղծել [لوث էն] ։

تلوين Թէլվին [տ] Գունաւորել, ներկել [لون էն] ։

تله Թէլէ [պ] Վարմ ։

تلهب Թէլէհհիւպ [տ] Բոց արձակել, բորբոքիլ [لهب էն] ։

تلهف Թէլէհհիւֆ [տ] Հառաչել, հեծել, կարօտնալ ։

تلهيب Թէլհիպ [տ] Բորբոքեցնել ։ [لهب էն] ։

تلين Թէլէյյիւն [տ] Կակղանալ [لينت էն] ։

تليين Թէլյին [տ] Կակղացնել [لينت էն] ։

تم Թէմմ [տ] Վերջացաւ ։

تماثل Թէմասիւլ [տ] Իրարու նման ըլլալ [مثل էն] ։

تماثيل Թէմասիլ* [տ] յգ. تمثال . تمثيل յգ. ի

تمادی Թէմատի [տ] Անընդհատ շարունակութիւն ։

تمارض Թէմարուզ [տ] Հիւանդ ձեւանալ [مرض էն] ։

تماس Թէմասս [տ] 1. Իրարու դպչիլ [مس էն] 2. Շօշափում ։

تماشا Թէմաշա [տ] 1. Տեսարան մը դիտել [مشى էն] 2. Տեսարան ։ տաղ. خانه — Թատրոն . لق — . كاه — տեսիլեայ տեղի, տեսարան . كرى — պարտիլ, դիտել ։

تمام Թէմամ [տ] 1. Լրումն 2. Վերջ 3. Ճիշդ 4. Կատարեալ, ամբողջ ։ տաղ. او — լրանալ . بال — կամ أ — կամ — یله ամբողջապէս, լիովին ։

تمالق Թէմամլամագ [ի] Ամբողջացնել ։

تمامی Թէմամի [դ] Ամբողջութիւն ։

تماميت Թէմամիյէթ* [տ] Ամբողջութիւն ։

تمايز Թէմայիւզ [տ] Ականաւորութիւն ։

تمايل Թէմայիւլ [տ] 1. Միտել, հակիլ [ميل էն] 2. Միտում, յօժարութիւն 3. Եւլ. Շեղում

تمت Թէմմէթ* [տ] 1. Բոլ վերջանայ 2. Վերջացաւ ։

تمتع Թէմէթթու' [տ] 1. Օգտիլ, շահիլ [متاع էն] 2. Շահ, վաստակ [յգ. تمتعات] رسم — բաժանթի տուրք ։

تمثال Թէմսալ [տ] Պատկեր [յգ. تماثيل] ։

تمثل Թէմէսսիւլ [տ] Ձեւ և կերպարանք առնուլ [مثل էն] ։

تمثيل Թէմսիլ [տ] 1. Նմանեցընել [مثل էն] 2. Նմանութիւն բերել 3. Տպագրել 4. Առակ [յգ. تمثيلات] ։

تمجيد Թէմճիտ [տ] 1. Փառաւորել [مجد էն] 2. Փառաբանական աղօթք ։

تمدح Թէմէտտիւհ [տ] Ինքզինքը գովել, պարծիլ [مدح էն] ։

تمدن Թէմէտտիւն [տ] Քաղաքակրթութիւն [مدينه էն] ։

تمديح Թէմտիհ [տ] Գովել ։

تمديد Թէմտիտ [տ] Երկարաձգել, երկարել [مد էն] ։

تمر Թեմր [ա] Արմաւ ։ աստց . هندی — Հնդիկ արմաւ ։

تمرد Թեմէրրիւտ [ա] Ցամառիլ, ընդդիմանալ ։

تمركی Թեմէրէյի [Թ] Որբիւն ։

تمرس Թեմէրրիւս [ա] Բժշ . Ջայնի մարիլը ։

تمرن Թեմէրրէն [Թ] Սլաք նետի կամ նիզակի ։

تمره Թեմրէ* [ա] Արմաւ ։

تمرخ Թեմրիխ [ա] Բժշ . Իւղով օծում ։

تمرر Թեմրիր [ա] Դառնացնել [مرارت էն] ։

تمرين Թեմրին [ա] 1. Վարժեցընել 2. Վարժութիւն, Հրահանգ ։

تمزق Թեմէզզուգ [ա] 1. Պատռիլ, բզքտիլ 2. Պատառատում

تمزج Թեմզիճ [ա] Խառնել [مزج է]

تمزيق Թեմզիգ [ա] Պատռել, բզքտել [مزق էն] ։

تمساح Թիմսահ [ա] Կոկորդիլոս [ժղ . تماسيح] ։

تمسح Թեմէսսիւհ [ա] Ձեռք քսել ։

تمسخر Թեմասխուր [ա] Խեղկատակութիւն ընել [مسخره էն] ։

تمسك Թեմէսսիւք [ա] 1. Ամուր բռնել, յարիլ 2. Մուրհակ [ժղ . تمسكات] ։

تمشيت Թեմշիյէթ* } [ա] Քալեցընել [مشى էն] ։
تمشيه Թեմշիյէ*

تمعدن Թեմա'տիւն [ա] Մետաղացում [معدن էն] ։

تمغا Թամղա [Թ] 1. Դրոշմ . 2. Կնիք 3. Կնքադրոշմ ։

تمغالمق Թամղալամագ [Թ] Դրոշմել ։

تمكن Թեմէքքիւն [ա] Բնակութիւն հաստատել, բնակիլ [مكان էն] ։

تمكين Թեմքին [ա] 1. Զետեղել [مكان էն] 2. Ծանրութիւն, լրջութիւն ։ لو — լուրջ ։

تمل Թեմէլ [Թ] Հիմ ; խարիսխ ։ աստց . آتمق — Հիմ դնել . طوتمق — արմատանալ, հաստատուիլ . لو — Հիմնապէս , Հիմնայուն ։

تملق Թեմէլլուգ [ա] Ծնթել, քըծնաքանել ։

تملك Թեմէլլիւք [ա] Տիրանալ, ստանալ [ملك էն] ։

تملشمك Թեմէլլէշմէք [Թ] Հաստատուիլ ։

تمليح Թեմլիհ [ա] 1. Աղել [ملح էն] 2. Ազուորցնել [ملاحت է]

تمليك Թեմլիք [ա] Տիրացնել, տէր ընել [ملك էն] ։

تمنا Թեմէննա Բարեւելու եւ մեծարելու թըրքական ձև մ'է որ կը կատարուի ձեռքերն տանելով նախ շրթանց և ապա ճակտի վրայ [տղղ . تمنى է] ։

تمنى Թեմէննի [ա] 1. Ըղձալ, մաղթել [منيه էն] 2. Խնդրել 3. Մաղթանք [ժղ . تمنيات] ։

تموت Թեմէվվիւթ [ա] Մեռ . Մեռուցում [موت էն] ։

تموج Թեմէվվիւճ [ա] 1. Ծփել, վէտ վէտ ծածանիլ [موج էն] 2. Բժշ . Տատանում ։

تموز Թեմմուզ [ա] Յուլիս ։

تمول Թէմէվվիւլ [ա] Ընչաւէտ լինել [مال էն] ։

تمويه Թէմվիհ [ա] 1. Բժշ. Արծաթով ծածկել, ամփոփել [ماه էն] 2. Ճշմարտանման խօսք ։

تمهيد Թէմհիտ [ա] 1. Տարածանել (գորգ և այլն) [مهد էն] 2. Յառաջ տանել, առաջադրել ։

تمهير Թէմհիր [ա] Կնքել [مهر է]։

تمهيل Թէմհիլ [ա] Պայմանաժամ տալ [مهلت էն] ։

تميز Թէմէյյիւզ [ա] Զատանիլ. Նշանաւոր լինիլ ։

تميز Թէմիզ [թ] 1. Մաքուր 2. Ընտիր 3. Պարկեշտ [ռամկ. [تميز էն] ։

تمزلك Թէմիզլիք [թ] Մաքրութիւն։

تميزلمك Թէմիզլէմէք [թ] Մաքրել, սրբել ։

تميع Թէմէյյիւա [ա] Հեղուկնալ, հալիլ ։

تميه Թէմէյյիւհ [ա] Ջուր դառնալ [ماه էն] ։

تمييز Թէմյիզ [ա] 1. Զատանել, զանազանել 2. Դատողութիւն, ճանաչողութիւն 3. Իրաւ. Ջնջումն դատավճռոյ ։ محكمهٔ — . — ديوان կամ — Վճռաբեկ ատեան ։

تمييع Թէմյիյ [ա] Հեղուկացնել [مايع էն] ։

تن Թէն [պ] Մարմին, միս ։

تناد Թէնատ [ա] Զարհուրանօք ցրուիլ ։ — يوم ال Յարութեան օր ։

تنادى Թէնատի [ա] Իրարու գոչել [ندا էն] ։

تنازع Թէնազիւա [ա] 1. Կռուիլ [نزع էն] 2. Հակառակիլ, վիճել ։

تناسب Թէնասիւպ [ա] Համեմատութիւն, համաչափութիւն [نسبت էն] ։

تناسخ Թէնասիւխ [ա] 1. Կերպարանափոխութիւն [نسخ էն] 2. Հոգեփոխութիւն ։ ـيون — Հոգեփոխութեան հաւատացողք

تناسل Թէնասիւլ [ա] 1. Սերիլ [نسل էն] 2. Սերունդ ։ ی — սերական, ծննդական — آلت սերական անդամ ։

تناسى Թէնասի [ա] Մոռնալ ձեւացնել [نسيان էն] ։

تناصر Թէնասիւր [ա] Իրարու օգնել, [نصرت էն] ։

تناظر Թէնազիւր [ա] 1. Իրարու նայիլ [نظر էն] 2. Իրարու դէմ յանդիման լինել 3. Երկր. Չափակցութիւն ։

تنافر Թէնաֆիւր [ա] 1. Իրարու դէմ զզուանք զգալ [نفرت էն] 2. Խորթութիւն ։

تناقص Թէնագիւս [ա] 1. Պակսիլ, նուազիլ [نقصان էն] 2. Պակասում ։

تناقض Թէնագիւզ [ա] Հակասութիւն [نقض էն] ։

تناكح Թէնաքիւհ [ա] Ամուսնութիւն [نكاح էն] ։

تناوب Թէնավիւպ [ա] Կարգառութիւն [نوبت էն]։ — على ال կարգաւ ։

تنائير Թէնասիւր* [ա] Հնոցք [եզ. تنور]։

تناور Թէնավէր [գ] Մարմնեղ։

تناول Թէնավիւլ [ա] Ուտել, ճաշակել [نواله էն]։

تناهی Թէնահի [ա] Վախճան, կատարած, վերջաւորութիւն [نهايت էն]։

تنباكو Թէնպաքեօ [գ] Ծխախոտ որ կը ծխուի կլկլակով [ազա. թէօմպէքի]։

تنبت Թէնէպպիւթ [ա] Բուսնիլ [نبات էն]։

تنبل Թէնպէլ [գ] Ծոյլ։

تنبلشمك Թէնպէլլէշմէք [թ] Ծուլանալ։

تنبؤ Թէնէպպիւու [ա] Սուտ մարգարէութիւն։

تنبی Թէնէպպի [ա] տ. تنبو։

تنبيه Թէնպիհ [ա] 1. Ազդ առնել 2. Պատուիրել 3. Պատուէր [յգ. تنبيهات] 4. Ծանօթութիւն։

تنپرست Թէնփէրէսթ } [գ] Մարմնասէր, մարմնապաշտ [յգ. تنپرستان . تنپروران]։
تنپرور Թէնփէրվէր }

تنته Թէնթէ Վրանիկ, հովանի [ազա. իտա. թէնտաէթթա բառէն]։

تنجره Թէնճէրէ [թ] Աման (պղինձի)։

تنحنح Թէնահնուհ [ա] Հազալ։

تند Թէնտ [գ] Սաստիկ, դաժան։

تندرست Թէնտիւրիւսթ [գ] Առողջ։

تندور Թէնտուր [թ] տե՛ս تاندر։

تنذير Թէնզիր [ա] Խրատ տալ, ազդ առնել [نذر էն]։

تنزل Թէնէզզիւլ [ա] Իջնել [نزول էն] 2. Խոնարհիլ, հաճիլ։ ـاً — հաճելով։

تنزه Թէնէզզիւհ [ա] Զուարճանալ, զբօսնուլ [نزهت էն]։

تنزه Թէնէզզիւհէ [ա] Ազատ լինիլ։

تنزيل Թէնզիլ [ա] 1. Իջեցնել [نزول էն] 2. Զեղչ [յգ. تنزيلات]։

تنزيه Թէնզիհ [ա] Մեղքերէ զերծ պահել [نزاهت էն]։

تنسم Թէնէսսիւմ [ա] Շնչել (օդը) [نسيم էն]։

تنسوخ Թէնսուխ [թ] Անուշահոտ ծխանելի։

تنسيب Թէնսիպ [ա] Պատշաճ դատել, հաւանիլ [مناسب էն]։ — قرين . — رهين հաւանեալ։

تنسيق Թէնսիք [ա] Դասաւորել, կազմակերպել [نسق էն]։

تنسيقات Թէնսիքաթ* [ա] Կազմակերպութիւնք [յգ. تنسيق ի]։

تنشر Թէնէշշիւր [ա] Տարածուիլ [نشر էն]։

تنشوى Թէնշիւվ [գ] Լուացք մարմնոյ։

تنشير Թէնշիր Մեռեալ լուանալու տախտակ [ազա. تنشوى էն]։

تنشيط Թէնշիթ [ա] Զուարթացնել [نشاط էն]։

تنصح Թէնասսուհ [ա] Խրատ առնուլ [نصيحت էն]։

تنصر Թէնասսուր [ա] Քրիստոնեայ լինիլ [نصرانى էն]։

تنصير Թէնսիր [ա] Քրիստոնեայ ընել [نصرانى էն]։

تنصیص Թէնսըս [ա] Ապացուցանել [نص էն] ։

تنصیف Թէնսիֆ [ա] Կիսել [نصف էն]։

تنظیر Թէնզիր [ա] 1. Նմանող լինել, Հետեւիլ [نظیره էն] 2. Նմանախօսութիւն ։

تنظیف Թէնզիֆ [ա] 1. Մաքրել [نظافت էն] 2. Մաքրողութիւն [յգ. تنظیفات] ։

تنظیم Թանզիմ [ա] 1. Կարգադրել 2. Շինել, յօրինել, խմբագրել [نظام էն] ։

تنظیمات Թանզիմաթ* [ա] Կազմակերպական օրէնսդրութիւնք, բարեկարգութիւնք [յգ. تنظیم ի]։

تنعم Թէնա''ում [ա] Բարիք մը ստանալ [نعمت էն] ։

تنفر Թէնէֆֆիւր [ա] Գարշիլ [نفرت է]։

تنفذ Թէնէֆֆիւզ [ա] Ազդեցութիւն [نفوذ էն] ։

تنفس Թէնէֆֆիւս [ա] 1. Շնչել [نفس էն] 2. Շունչ առնել, Հանգչիլ ։

تنفیذ Թէնֆիզ [ա] Ի գործ դնել, ազդեցիկ ընել [نفوذ էն] ։

تنفیر Թէնֆիր [ա] Գարշում պատճառել [نفرت էն]։

تنفیس Թէնֆիս [ա] Ազնուացնել [نفاست էն].

تنقد Թէնաքքուտ [ա] Քննադատել ։

تنقیح Թէնքըհ [ա] 1. Մաքրել 2. Յապաւել, զեղչել ։

تنقیحات* Թէնքըհաթ [ա] Յապաւումներ, զեղչեր [յգ. تنقیح ի] ։

تنقید Թէնքիտ [ա] 1. Քննադատել [نقد էն] 2. Քննադատութիւն [յգ. تنقیدات] ։

تنقیص Թէնքըս [ա] Պակասեցնել [نقصان էն] ։

تنقیط Թէնքըտ [ա] 1. Կէտադրել [نقطه էն] 2. փխբ. Կաթեցուցանել ։

تنقیه Թէնքըյէ* [ա] 1. Մաքրել [نقاوه էն] 2. բժշ. Լուացում, գերի ։

تنك Թէնկ [պ] 1. Նեղ, անձուկ 2. Հակ ։

تنكار Թէնքեար [պ] Բորակ ։

تنكدست Թէնկտէսթ [պ] Չքաւոր ։

تنكدل Թէնկտիլ [պ] Նեղասիրտ, վշտահար ։

تنكر Թէնէքքիւր [ա] Ծպտիլ [نکره էն]։

تنكنای Թէնկնայ [պ] Անձուկ վայր։

تنكه Թէնէքէ [թ] Թիթեղ, Թանագ։

تنكه‌جی Թէնէքէճի [թ] Թանագագործ ։

تنكی Թէնկի [պ] Նեղութիւն, անձկութիւն ։

تنكیح Թէնքիհ [ա] Ամուսնացնել [نکاح էն] ։

تنكیر Թէնքիր [ա] Անորոշ ընել [نکره էն] ։

تنكیس Թէնքիս [ա] Գլխի վայր շրջել [نکس էն] ։

تنكیل Թէնքիլ [ա] Պատուհասել, պատժել, նուաստել [نکال էն]։

تنمل Թէնէմմիւլ [ա] բժշ. Մրջիւնի պտոյտ մը զգալ [نمل էն] ։

تنمیق Թէնմիք [ա] Գրել, մատենագրել [نمیقه էն] ։

تنمیه Թէնմիյէ* [ա] 1. Աճեցնել [نمو էն] 2. Տոկոս բանեցնել [نما էն] ։

تنور Թէնէվվիւր [ա] Լուսաւորիլ [نور էն] ։

تنور Թէննուր [ա] 1. Հնոց [յգ. تنانير] 2. գեղա. Ջերմանոցնեակ։

تنوره Թէննուրէ [պ] Ճրջազգեստ տէրվիշաց ։

تنوع Թէնէվվիւ' [ա] Տեսակ տեսակ լինել, պէսպիսութիւն [نوع էն]։

تنومند Թէնումէնտ [պ] 1. Մարմնեղ 2. Զօրեղ ։

تنوير Թէնվիր [ա] Լուսաւորել [نور է]։

تنويريه Թէնվիրիյյէ* [ա] Լուսաւորելու վերաբերեալ ։

تنويم Թէնվիմ [ա] Քնացնել [نوم էն]։

تنوين Թէնվին [ա] Արաբերէն անուան մը վերջը ՚էն, ՚ուն, ՚ին կրկին ձայնանիշերէն մին յաւելուլ [نون էն] ։

تنها Թէնհա [պ] Առանձին, միայնակ։ — رو առանձին գնացող. — نشين առանձին նստող ։

تنهائى Թէնհայի [պ] Առանձնութիւն։

تنين Թիննին [ա] Վիշապ ։

تو Թու [թ] Թքնելու ձայն ։

توأم Թէվ'էմ*[ա] Երկուորեակներ։

تواب Թէվվապ [ա] Զղջման զիջանող, քաւող [توبه էն] ։

توابع Թէվապի' [ա] 1. Հետեւորդք [եզ. تابع] 2. Կուսակիցք 3. Յարակից մասունք ։

توابيت Թէվապիթ* [ա] յգ. تابوت ի ։

تواتر Թէվաթիւր [ա] Հասարակաց զրոյց, տարաձայնութիւն ։ [յգ. ات —] . اً — տարաձայնութեամբ ։

تواثق Թէվասիւք [ա] Իրարու հետ ուխտել [وثوق էն] ։

تواد Թէվատտ [ա] Փոխադարձ սէր [ود էն] ։

توارث Թէվարիւս [ա] 1. Ժառանգել [وراثت էն] 2. Ժառանգ մնալ ։

توارد Թէվարիւտ [ա] 1. Հետզհետէ հասնիլ [ورود էն] 2. Զուգադիպութիւն ։

توارى Թէվարի [ա] Ծածկուիլ ։

تواريخ Թէվարիխ* [ա] 1. Պատմութիւնք [եզ. تاريخ] 2. Թուականք։

توازن Թէվազիւն [ա] Հաւասարակշռութիւն [وزن էն] ։

توازى Թէվազի [ա] Զուգահեռականութիւն [ازا էն] ։

تواصل Թէվասիւլ [ա] Իրարու կցիլ, միանալ [وصل էն] ։

تواصى Թէվասի [ա] Զիրար խրատել [وصيت էն] ։

تواضع Թէվազու' [ա] 1. Խոնարհիլ [وضع էն] 2. Խոնարհութիւն ։ — كار խոնարհամիտ . كارانه — խոնարհական ։

توافر Թէվաֆիւր [ա] Բազմանալ, շատնալ, աւելնալ ։

توافق Թէվաֆիւգ [ա] Պատշաճիլ համապատասխանել [وفق էն]։

توالد Թէվալիւտ [ա] Ծնչութիւն, սերունդ [ولادت էն] ։

توالى Թէվալի [ա] Անընդհատաբար հետեւիլ [ولى էն] ։ — على ال — Ալէլ Թէվալի անընդհատ, շարունակ ։

توأم Թէվ'ըմ [ա] Երկուորեակ [յգ. توائم] ։

توأمان Թէվէ'ման } [ա] Երկու եր-
توأمين Թէվէ'մէյն } կուորեակներ ։

توان Թէվան [պ] Կար, կարողու-թիւն ։

توانا Թէվանա [պ] Կարող, զօրեղ ։

توانكر Թէվանկեր [պ] Հարուստ [յգ. توانكران] ։

توبه Թէվպէ* [ա] Մեղք մը կամ ուրիշ բան մը այլ եւս չգործելու ուխտ, ապաշխարանք [ռամկ. Թէօպէ] ։

توبه‌كار Թէվպէքեար [պ] Զղջացող ։

توبيخ Թէվպիխ [ա] 1. Յանդիմանել, պատժել 2. Կշտամբանք [յգ. توبيخات] ։

توت Թութ [թ] Թութ ։

توتدرمك Թութտուրմագ [թ] Տիրել տալ ։

توتر Թէվէթթիւր [ա] Ձգտում, պրկում ։

توتسى Թութսու [թ] Ծխում, ծխոց ։

توتسيلك Թութսիլէմէք [թ] Ծխել տալ, ծխել ։

توتمك Թութմագ [թ] Ծուխ արձակել ։

توتون Թութուն [թ] 1. Ծուխ 2. Ծխախոտ ։

توتونجى Թութունճի [թ] Ծխախոտավաճառ ։

توتيا Թութիա [ա] 1. Ցինկ 2. Արտաքին դեղ աչաց 3. Առասպելական քիմիական նիւթ մ'է որոյ մեծ յատկութիւններ կ'ընծայուի ։

توثيق Թէվսիգ [ա] Ամրացնել, հաստատել [وثوق էն] ։

توج Թունճ [թ] Անագապղինձ ։

توجع Թէվէճճիւ' [ա] Ցաւիլ ։

توجه Թէվէճճիւհ [ա] 1. Դառնալ (երեսը) [وجه էն] 2. Համակրութիւն, սէր [յգ. توجهات] ։

توجيه Թէվճիհ [ա] 1. Դարձնել, ուղղել [وجه էն] 2. Երկդիմութիւն 3. Շնորհել (աստիճան կամ պաշտօն) [جاه էն] ։

توجيهات Թէվճիհաթ* [ա] Պաշտօնի կամ աստիճանի շնորհումներ ։

توحش Թէվահհուշ [ա] Խրտչիլ, ահաբեկիլ [وحشت էն] ։

توحيد Թէվհիտ [ա] 1. Միացնել [وحدت էն] 2. Միութիւն 3. Միաստուածութիւն ։ — اهل միաստուածեանք ։

توحيش Թէվհիշ [ա] Խրտչեցնել, ահաբեկել [وحشت էն] ։

توده Թօտէ [պ] Խաւ, ծալք ։

توديع Թէվտի' [ա] 1. Աւանդել, յանձնել [وديعه էն] 2. Հրաժեշտ տալ [وداع էն] ։

تورات Թէվրաթ* [ա] Աստուածաշունչ, Հնգեմատեան ։

توربه Թօրպա [թ] Պարկ ։

تورپ Թուրփ [թ] Բողկ ։

تورپى Թէօրփիւ [թ] Քերիչ ։

تورپيل Թօրփիլ [ֆրնս.] Տորպիլանաւակ ։

تورث Թէվէռռիւս [ա] Ժառանգել ։

تورع Թէվէռռիւ' [ա] Երկիւղածութիւն ։

تورم Թէվէռռիւմ [ա] 1. Ուռիլ [ورم էն] 2. Այտում ։

تورون Թօռուն [թ] Թոռ ։

تورونج Թուրունճ [թ] տե՛ս ترنج ։

توره Թօրա. Թէօրէ. Թէորէ [թ] Սովորութիւն, կանոն ։

توره Թօրա [թ] Կարգ ։

تورمك Թէօրէմէք [թ] Յերևան գալ, ծնունդ առնուլ ։

توريث Թէվրիս [ա] Ժառանգեցնել, ժառանգ կացուցանել [وراثت է ։

تورم Թէվէրրիւմ [ա] Ուռչիլ ։

تورية Թէվրիյէ* [ա] Ծածկաբանութիւն, երկդիմութիւն ։

توز Թօզ [թ] Փոշի ։ տոպր. یور—ی խառնուած երկաթի, —قوپارمق փոշի յուզել. —ی قولاق քունքը ։ [տաճ. Թիւզ հարթ բառն է]։

توزارمق Թօզարմագ [թ] Փոշիանալ ։

توزلنمق Թօզլանմագ [թ] Փոշիով ծածկուիլ ։

توزيع Թէվզիի [ա] Բաշխել ։ — مكافات պարգևաբաշխութիւն ։

توس Թէօս [թ] Աղուամազ ։

توسخ Թէվէսսիւխ [ա] Աղտեղիլ ։

توسد Թէվէսսիւտ [ա] 1. Բարձի յենուլ 2. Բարձ ընել ։

توسط Թէվէսսիւթ [ա] 1. Միջամտել [واسطه էն] 2. Միջամտութիւն [յգ. توسطات] ։

توسع Թէվէսսիւ [ա] 1. Ընդարձակիլ [وسعت էն] 2. Ընդարձակ առում ։

توسكرمك Թէօսքիւրմէք [թ] Ցեխս ընդդէմ գնալ տալ ։

توسل Թէվէսսիւլ [ա] 1. Միջնորդ մը դիմել [وسيله էն] 2. Ապաւինել 3. Միջնորդ լինել ։

توسن Թէօսէն [պ] Անզուսպ և ան-սաստուած ձի [տաճ. Թօսուն]։

توسون Թօսուն [թ] տե՛ս توسن ։

توسيط Թէվսիտ [ա] Միջնորդել տալ [واسطه էն] ։

توسيع Թէվսիի [ա] Ընդարձակել [وسعت էն] ։

توسيم Թէվսիմ [ա] 1. Անուանել [وسم էն] 2. Դրոշմել ։

توشه Թօշէ [պ] 1. Պաշար 2. Սնունդ ։

توشيح Թէվշիհ [ա] 1. Զարդարել [وشاح էն] 2. Տաղաչափական տաղ յօրինել ։

توصل Թէվասսիւլ [ա] 1. Հասնիլ [وصول էն] 2. Կցել, միանալ ։

توصيف Թէվսիֆ [ա] 1. Նկարագրել [وصف էն] 2. Նկարագրութիւն [յգ. توصيفات] —الاعصاب Ջղագրութիւն ։

توصيل Թօվսիլ [ա] 1. Կցել [وصل էն] 2. Բժշ. Աւանդում ։

توصيه Թօվսիյէ* [ա] Յանձնարարել [وصيت էն] ։

توصيه نامه Թօվսիյէնամէ [պ] Յանձնարարագիր, ՚ ընծայագիր ։

توضؤ Թէվէզզիւ՚ [ա] Լուացուիլ ։

توضيح Թէվզիհ [ա] 1. Լուսաբանել [وضوح էն] 2. Լուսաբանութիւն [յգ. توضيحات] ։

توطئه Թէվթիէ* [ա] Պատրաստել ։ توطئة المقال Թէվթիէթիւլ [illegible] իբր ներածութիւն ։

توطن Թէվաթթիւն [ա] 1. Երկիր մը հայրենիք ընել [وطن էն] 2. Երկիր մը հաստատուիլ ։

توطين Թէվթին [ա] Գաղթականները տեղ մը բնակեցնել

توظيف Թէվզիֆ [ա] 1. Թոշակ կամ ռոճիկ սահմանել [وظيفه էն] 2. Պարտականութիւն տալ:

توغ Թուղ [թ] տե՛ս طوغ:

توغل Թէվղղուլ [ա] 1. Մտադիւր զբաղիլ 2. Չբաղում [յգ. توغلات]:

توفير Թէվֆիր [ա] Ճոխացնել [وفرث էն]:

توفيق Թէվֆիգ [ա] 1. Յարմարցնել [وفق էն] 2. Հաշտեցնել 3. Յաջողութիւն [յգ. توفيقات]:

توفيقاً Թէվֆիգան [ա] Համաձայն, համեմատ, ըստ:

توفيقات Թէվֆիգաթ* [ա] Յաջողութիւնք [եզ. توفيق]:

توقات Թօգաթ [թ] Ապտակ:

توقد Թէվագգուտ [ա] Վառիլ:

توقع Թէվագգու՛ [ա] Յուսալ:

توقف Թէվագգուֆ [ա] 1. Կանգառնել [وقوف էն] 2. Կախեալ լինել:

توق Թէվագգը [ա] Ինքզինքը պահպանել. զգուշանալ [وقايه էն]:

توقيت Թէվգիթ [ա] Ժամանակ որոշել [وقت էն]:

توقيتيه Թէվգիթիյէ* [ա] Ժամանակական:

توقيد Թէվգիտ [ա] Վառել:

توقير Թէվգիր [ա] 1. Մեծարել [وقار էն] 2. Մեծարանք [յգ. توقيرات]:

توقيع Թէվգի՛ [ա] 1. Նշանագիրք հրովարտակի 2. Հրովարտակ:

توقيعى Թէվգի՛ի [ա] Արքունի հրովարտակաց նշանագրերն գրող մեծ պաշտօնեայ:

توقيف Թէվգիֆ [ա] 1. Վար դնել [وقف էն] 2. Բանտարգել առնել 3. Կեցնել:

توقيفخانه Թէվգիֆխանէ [պ] Արգելարան:

توكتمك Թօքթամագ [թ] Ապտակել:

توكزمه Թօյգէմէ [թ] Սայթաքում:

توكل Թէվէքքիւլ [ա] 1. Ապաւինիլ [وكالت էն] 2. Վստահութիւն

توكلى Թէվէքքիւլի [թ] 1. Պարզամիտ 2. Ցախուռն [ռմկ. Թէվէքելի]:

توكمز Թօքէնմէզ [թ] Անսպառ:

توكنمك Թօքէնմէք [թ] Սպառիլ:

توكورمك Թիւքիւրմէք [թ] Թքնել:

توكوروك Թիւքիւրիւք [թ] Թուք:

توكيد Թէվքիտ [ա] Հաստատել:

توكيل Թէվքիլ [ա] Փոխանորդ կարգել [وكالت էն]:

تول Թիւլ [գալ.] Ճղարշ:

تولا Թէվէլլա [ա] Սէր, մտերմութիւն:

تولد Թէվէլլիւտ [ա] 1. Ծնիլ [ولادت էն] 2. Յառաջ գալ 3. Ծնունդ [յգ. تولدات]:

تولك Թիւլէք [թ] Թառ:

تولمك Թիւլէմէք [թ] Փետուր փոխել:

توليت Թէվլիյէթ* [ա] Հոգաբարձութիւն բարեպաշտական հաստատութեանց [ولايت էն]:

تولید Tevlid [ա] 1. Ծնցնել [ولادت էն] 2. Պատճառել, յառաջ բերել ։

تولیه Tevliye* [ա] տե՛ս تولیت ։

تومان Tuman [պ] 1. Տասն հազար հոգւոյ զօրաբաժին 2. Պարսկական ոսկի դրամ մ՚է որ կարժէ շուրջ 48 դահեկան ։

تومباز Tombaz [թ] Տաշտանաձև նաւակ ։

تومباق Tombak [բող.] Թամբաք՝ որ է արուեստական մետաղ ։

تومبلك Tumbulluk [թ] Փոքրիկ թմբուկ ։

تومسك Tumsuk [թ] Կորընթարդ, դուրս ցցուած ։

تومسلمك Tumsulmek [թ] Կորընթարդ, ցցուն լինել ։

توج Tunç [թ] Անագապղինձ ։

تونك Tunuk [թ] Թառ ։

تونكلمك Tunuklemek [թ] Թառիլ ։

تونل Tunel [անգլ.] Ներքնուղի ։

توهم Tevehhüm [ա] Անհիմն երևակայութիւն, կասկած [وهم էն] ։

توهیم Tevhim [ա] Կասկածի մէջ ձգել [وهم էն] ։

توهین Tevhin [ա] Թուլացընել [وهن էն] ։

توی Tuy [թ] 1. Մազ 2. Փետուր 3. Աղուամազ ։

توج Tevec [ա] Խօս. Շափրակ ։

تویلنك Tuylenik [թ] Մազով, աղուամազով, փետուրով ծածկուիլ ։

تهاجم Tehacüm [ա] 1. Իրարու դէմ յարձակում [هجوم էն] 2. Սկզբնաւորութիւն (անոր)՝

تهالك Tehalük [ա] Անձնուրաց և մոլեգին բանի մը վրայ նետուիլ կամ յարիլ. գահավիժել [هلاك էն] ։

تهامه Tihame* [ա] Մեքքէ ։

تهانی Tehani* [ա] Շնորհաւորութիւնք [եզ. تهنیه] ։

تهاون Tehavün [ա] Արհամարհում, թուլութիւն ։

تهجی Tehecci [ա] Հեգել [هجا էն] ։

تهدید Tehdid [ա] 1. Սպառնալ 2. Սպառնալիք [յգ. تهدیدات] ։

تهدیه Tehdiye* [ա] Նուիրել ։

تهذیب Tehzib [ա] Մաքրել, յարդարել ։

تهزیز Tehziz [ա] Շարժել ։

تهلكه Tehlike* [ա] Վտանգ [هلاك էն] ։

تهلیك Tehlik [ա] Սատակեցնել ։

تهلیل Tehlil [ա] لا اله الا الله (չկայ պաշտելի այլ միայն Աստուած) բանաձևը արտասանել ։

تهمت Töhmet* [ա] Ցանցանք ։

تهمتلی Töhmetli [թ] Ցանցաւոր ։

تهنیت Tehniyet* / تهنیه Tehniye* [ա] 1. Շնորհաւորել [هنئ էն] 2. Շնորհաւորութիւն [յգ. تهنیات. تهانی] ։

تهنیتنامه Tehniyetname [պ] Շնորհաւորագիր ։

تهود Tehevvüd [ա] Հրէանալ [يهود էն] ։

تهور Tehevvür [ա] 1. Անխորհուրդ ձեռնամուխ լինել 2. Յանդնել 3. Յանդուգն [յգ. تهورات] ։

تهوید Tehvid [ա] Հրէացնել [يهود էն] ։

تهوين Թէհվին [ա] 1. Դիւրացնել, թեթեւցնել [اهون էն] 2. Փշրում։

تهويه Թէհվիյէ* [ա] Օդաւորել [هواء էն]։

تهى Թէհի [պ] Պարապ։

تهيؤ Թէհէյյիւ' [ա] Կազմ և պատրաստ լինել [هيئت էն]։

تهيئه Թէհիյէ* [ա] Պատրաստել, յարդարել [هيئت էն]։

تهيج Թէհէյյիւճ [ա] Գրգռիլ [هيجان էն]։

تهيدست Թէհիտէսթ [պ] Դատարկաձեռն, չքաւոր։

تيى Թէյի [թ] Փուք։

تياترو Թիյաթրօ [իտալ.] Թատրոն։

تير Թիր [պ] 1. Նետ 2. Քերթի 3. Հերմէս։

تيركى Թիրէկի [պ] Պղտորութիւն։

تيره Թիրէ [պ] 1. Պղտոր 2. Մթին տեղ. بخت — դժբաղդ։

تيره Թիրէ [թ] Դերձան։

تيريز Թիրիզ [թ] տե՛ս تريز։

تيره منق Թիրէմէնքի [թ] տե՛ս ترمنق

تيز Թիզ [պ] 1. Սուր 2. Շուտ [ածակ. թեզ] الدن — շուտ անել. مشرب — ժանտաբարոյ։

تيزاب Թիզապ [պ] Ժանտաջուր [ածակ. քեզապ]։

تيزرفتار Թիզրէֆթար [պ] Արագընթաց։

تيزلنك Թիզլէնկ [թ] Արտորալ։

تيزه Թիյզէ [թ] Մօրաքոյր։

تيسر Թէյէսսիւր [ա] 1. Դիւրանալ [يسر էն] 2. Կատարուիլ, լրուիլ։

تيسير Թէյսիր [ա] Դիւրացնել [يسر էն]։

تيشه Թիշէ [պ] Տապար, ուրագ

تيغ Թիղ [պ] 1. Թուր 2. Հերիւն [ածակ. թըղ]։

تيفلامق Թըղլամագ [թ] Ծակել։

تيفو Թիֆօ ժանտատենդ [ածակ. յուն. թիֆիս բառէն]։

تيقظ Թէյէգգուզ [ա] Արթուն հսկողութիւն, աչալրջութիւն [يقظه էն]։

تيقن Թէյէգգուն [ա] Ստուգութեամբ գիտնալ [يقين էն]։

تيكن Թիքէն [թ] Փուշ։

تيمار Թիմար [պ] 1. Դարմանք, խնամք 2. Դարման (ձիոց) 3. Մշակում 4. Զօրականական մինճակ, հող, գետին։

تيمارجى Թիմարճը [թ] Հիւանդապահ։

تيمارخانه Թիմարխանէ [պ] Յիմարանոց։

تيمارلو Թիմարլը [թ] Աւատական։

تيمم Թէյէմմիւմ [ա] Առ ի չգոյէ ջրոյ՝ փոխան լուացման հողով կամ աւազով մաքրուիլ [ը է]։

تيمن Թէյէմմիւն [ա] 1. Բարեբեր համարել [يمن էն] 2. Օրհնութիւն առնուլ։

تيمناً Թէյէմմիւնէն [ա] Բարեբեր համարելով։

تيمور Թիմուր [թ] 1. Երկաթ 2.

խարխափ (նաւու) : տաճկ. باش — կազմածք ապա-րանկի, կրպակի եւայլն :

تيورجی թէմուրճի [թ] Երկաթա-գործ :

تيه թէհ [ա] 1. Անապատ 2. անդր. Լաբիւրինթոս : տաճկ. الشكل — ى լաբիւրինթոսաձեւ :

ث

ث սէ Հինգերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի, արժէքն է 500 :

ثا սա* [ա] Անուն ث տառին :

ثابتات սապիթաթ* [ա] Հաստատուն աստեղք :

ثابت սապիթ [ա] 1. Հաստատուն, անշարժ [ثبوت էն] 2. Հաստատուած [իգ. ثابته]. — او Հաստատուիլ :

ثابتقدم սապիթքատէմ [պ] Հաստատամիտ, անյողդողդ :

ثابته սապիթէ* [ա] 1. Հաստատուն 2. Հաստատուած :

ثار սար [ա] Արեան վրէժ :

ثاقب սաքըպ [ա] 1. Ծակող [ثقب էն] 2. Խորաթափանց 3. Շողշող [իգ. ثاقبه] :

ثالث սալիս [ա] Երրորդ [ثلث էն] [իգ. ثالثه] : عشر — երեքտասաներորդ :

ثالثا սալիսէն [ա] Երրորդ :

ثالثه սալիսէ* [ա] Երրորդ [ثلث էն] : رتبهٔ — երրորդ կարգի տարիճան քաղաքային պաշտօնատարութեան :

ثامن սամին [ա] Ութերորդ [ثمانيه էն] [իգ. ثامنه] : عشر — տասնութերորդ :

ثامنا սամինէն [ա] Ութերորդ :

ثانيه սանիյէ* [ա] 1. Երկրորդ 2. Մանրերկրորդ, երկվայրկեան : տաճկ. رتبهٔ — երկրորդ կարգի տարիճան քաղաքային պաշտօնատարութեան :

ثبات սէպաթ [ա] Հաստատամտութիւն : ا — Հաստատամտութիւն ցոյց տալ. — كارانه Հաստատամտութեամբ :

ثبت սէպթ [ա] Արձանագրել :

ثبوت սիւպութ [ա] Հաստատութիւն : տաճկ. — يافته او . — بولق Հաստատուիլ. ى — Հաստատական :

ثخن սըխըն / ثخونت սիւխունէթ* [ա] 1. Թանձրութիւն 2. Խտութիւն :

ثخين սախին [ա] Թանձր, խիտ :

ثدی սէտի' [ա] Ստինք :

ثرا սէրա [ա] Հող, գետին : اهل — Ննջեցեալք ի Հող :

ثروت սէրվէթ* [ա] Հարստութիւն :

ثريا սիւրէյյա [ա] Բազմաստեղք :

ثريد սէրիտ [ա] տե'ս ترید :

ثعبان սօ'պան [ա] Վիշապ :

ثعلب սա'լէպ [ա] 1. Աղուէս 2. Տեսակ մը բոյսերի որ կը կազմէ որձառմատ : داء ال — Հերաթափութիւն :

ثغور սիւղուր* [ա] 1. Սիրճեր [եզ. ثغر] 2. Սահմաններ ։
ثفن սիֆին [ա] Կոնկրակ ։
ثقات սիգաթ* [ա] յգ. ثقه ի ։
ثقال սիգալ* [ա] Ծանրեր ։
ثقب սագպ [ա] Ծակել ։
ثقبه սագպէ* [ա] անգա. Ծակ, բերան ։
ثقل սըգըլ [ա] Ծանրութիւն, բեռ [յգ. اثقال] ։
ثقلت սըգլէթ* [ա] 1. Ծանրութիւն 2. Նեղութիւն ։
ثقلين սագալէյն [ա] Մարդիկ եւ ոգիք ։
ثقه սիգա* [ա] Արժանահաւատ մարդ կամ մարդիկ [յգ. ثقات]։
ثقيل սագիլ [ա] 1. Ծանր [ثقلت էն] 2. Անհաճոյ 3. Մղձկուտ.
ثلاثون սէլասուն [ա] Երեսուն ։
ثلاثه սէլասէ [ա] Երեք ։
ثلاثى սիւլասի [ա] 1. Երրեակ 2. Երեքգրեան ։
ثلاثين սէլասին [ա] Երեսուն ։
ثلث սիւլս կամ սիւլիւս [ա] 1. Մէկ երրորդ [յգ. اثلاث] 2. Տեսակ մը խոշոր գիր ։
ثلثان սիւլսան [ա] Երկու երրորդ [երկ. ثلث ի] ։
ثلثه սէլասէ [ա] Երեք ։
ثلثين սէլասին [ա] Երեսուն ։
ثلج սէլճ [ա] Ձիւն [յգ. ثلوج] ։
ثلمه սիւլմէ* [ա] Պատառուած, խրամ ։
ثم սիւմմէ [ա] 1. Յետոյ 2. Դարձեալ ։ տաց. التدارك — կարկատուն, կեղծ ։
ثمار սիմար*[ա] Պտուղներ [եզ. ثمر
ثمانين սէմանին [ա] Ութսուն ։
ثمانيه սէմանիյէ [ա] Ութ ։
ثمر սէմէր [ա] Պտուղ [յգ. اثمار ثمار] ։
ثمره սէմէրէ* [ա] 1. Պտուղ [յգ. ثمرات] 2. Արդիւնք ։
ثمن սէմէն [ա] 1. Գին, արժէք [յգ. اثمان] 2. սիւմն. Մէկ ութերորդ [յգ. اثمان] ։
ثميره սիւմէյրէ* [ա] փոքր. Փոքր պտուղ [նուաղ. ثمره ի] ։
ثمين սէմին [ա] Մեծագին [ثمن է]։
ثنا սէնա [ա] Գովեստ, գովութիւն [յգ. اثنيه] ։ ا — գովել ։
ثنائى սիւնաի [ա] 1. Երկակ [اثنين էն] 2. Երկգրեան ։
ثناكار սէնաքեար, ثناور սէնավէր [պ] Գովող, գրուատող ։
ثواب սէվապ [ա] 1. Վարձք, տրիտուր աստուածային 2. Վարձատրիչ գործ ։
ثوابت սէվապիթ* [ա] Հաստատուն աստեղք [եզ. ثابته] ։
ثوب սէվպ [ա] Հագուստ [յգ. ثياب . اثواب] ։
ثور սէվր [ա] Ցուլ [յգ. اثوار]։
ثوم սում [ա] Սխտոր ։
ثياب սիյապ*[ա] Զգեստք[եզ. ثوب]
ثيب սէյյիպ [ա] Այր՝ որ չէ ամուրի այլ ամուսնացեալ ։
ثيبه սէյյիպէ* [ա] Կին՝ որ չէ կոյս կամ ամուրի այլ ամուսնացեալ ։

ج

ج ճիմ Վեցերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի, արժէքն է 3 ։ Համառօտագրութիւն جاذی الاخر ամսոյ ։

جا ճա Համառօտագրութիւն جاذی الاول ամսոյ ։

جا ճա [գ] Տեղի, վայր ։

جائر ճաիր [ա] Հարստահարող [جور էն] ։

جائز ճաիզ [ա] Արդարացի, արժան, պատշաճ, ներելի [جواز էն] [էգ. جائزه] ։

جائزه ճաիզէ [ա]. 1. Պարգեւ [جواز էն] [յգ. جوائز] 2. Նշանակ, չակերտ ։

جائع ճաի՛ [ա] Անօթի [جوع է։]

جابا ճապա [թ] Ձրի ։

جابجا ճապճա [գ] Աստ անդ ։

جابلوس ճապլուս [գ] Շողոքորթ ։

جابی ճապի [ա] Հաւաքիչ տուրց վարձք կալուածոց ։

جاحد ճահիտ [ա] Ուրացող [جحد է։

جادالوس ճատալըս [թ] Ձարանճի, մրժատէր ։

جادو ճատու [գ] 1. Կախարդ, Ջատուկ 2. Հրապուրիչ ։

جاده ճատտէ* [ա] 1. Արքունի ճանապարհ 2. Մեծ փողոց ։

جادی ճատը [թաթ.] 1. Կախարդ 2. Արիւնածուծ հոգեգէշ 3. Զարդուկ, զառամեալ կին ։

جاذب ճազիպ [ա] Առ ինքն ձգող, գրաւող [جذب էն] [էգ. جاذبه] ։

جاذبه ճազիպէ* [ա] 1. Հրապոյրք 2. Ձգողութիւն ։ لى — Հրապուրիչ, յանկուցիչ ։

جار ճար [ա] Դրացի [յգ. جیران]

جار ճար [գ] 1. Քառակուսի ցփոր կամ այլ ծածկոյթ 2. Վերարկու ։

جار ճար [թ] Կոչումն, յայտարարութիւն ։ چکمك — գոչել, յայտարարել ։

جار ճարր [ա] Քարշող [جر էն] [էգ. جاره] ։ տառց. ه — حروف Նախադրութիւնք ։

جارجار ճար-ճար [թ] Շատախօս ։

جارح ճարիհ [ա] Վիրաւորող [جرح էն] [էգ. جارحه] ։ տառց. — آلات հատու զէնքեր ։

جارحه ճարիհա* [ա] Ձեռք, ոտք եւ այլն ։

جارس ճարիս [ա] Կոչարար, պոռչտող ։

جارشب ճարշէպ [գ] Վերմակ [տճ. չարշաֆ] ։

جاروب ճարուպ [գ] Աւել ։

جاروبکش ճարուպ+քէշ [գ] Աւելածու ։

جاری ճարի [ա] 1. Հոսող [جریان էն] [էգ. جاریه] 2. Գործածական 3. Ներկայ ։ տառց. او — գոյանալ, գործածուիլ ։

جاریانه ճարիեանէ [գ] Աղախնական ։

جاریه ճարիէ* [ա] 1. Աղախին [յգ. جواری] 2. Հարճ ։

جاسوس ճասուս [ա] Լրտես [յգ. جواسیس] [ռմկ. չաշուտ]։

جاعل ճաիլ [ա] Ընող, յօրինող, ստեղծող [جعل էն]։

جافجافلی ճաֆճաֆլը [թ] Շքեղ։

جالب ճալիպ [ա] Գրաւող [جلب էն]։

جالس ճալիս [ա] Բազմող, բազմած։ او — բազմիլ։

جام ճամ [պ] 1. Գաւաթ 2. Ապակի 3. Հայելի։

جامد ճամիտ [ա] 1. Սառած [جمود էն] 2. փխբ. Նախնական, ոչ ածանցեալ։

جامدان ճամէտան [պ] 1. Հանդերձի արկղ 2. Տեսակ մը լայն բաճկոն որ կողմնակէն կը կոճկուի։

جامع ճամի՛ [ա] 1. Համախմբող [جمع էն] [էգ. جامعه] 2. Պարունակող, բովանդակող 3. Մզկիթ [յգ. جوامع]։ كلام — խորհրդաւոր խօսք։

جامعیت ճամիըյյէթ* [ա] Բովանդակութիւն։

جامكان ճամէկեան [պ] 1. Ապակեփակ 2. Ապակեփակ սրահ։

جاموس ճամուս [ա] Գոմէշ [յգ. جوامیس] [պարս. գ. կեավմիշ բառէն]։

جاموقه ճամուգա [թ] Առագաստ ամփոփելու չուան։

جامه ճամէ [պ] Զգեստ, հանդերձ։ فنا — պատանք։

جامه‌خواب ճամէխապ [պ] Անկողին։

جامه‌شوی ճամէշույ } [պ] 1. Լուացարար 2.
جامه‌شور ճամէշուր }

ճերմակեղէն, լուացք։

جان ճան [պ] 1. Հոգի [յգ. جانان] 2. Անձ, Հոգի 3. Աշխոյժ 4. Զօրութիւն։ ատաց. — چكشمك Հոգեվարք ըլլալ. دن — սրտագին, ջերմ. ر — Հոգիս, սիրելիս. وكوكلدن — ի սրտանց. اوی — ոստատագութը. — ی چیقمق զատատականքեն ըլլալ. ی پك — ատկուն (մարդ). — صیقلمق նեղացուցանել. آتمق — ազատ փախչիլ, ազատանալ. صیقنتیسی — նեղութիւն, տաղտկութիւն. یری — էական կէտ. یاقمق — Փառուիլ. — قورتاران մարդը խարկել հուասա. جكر — անձկալէտ, յարեալ սիրով. لی — ایکی յղի։

جانان ճանան } [պ] Տարփածու։
جانانه ճանանէ }

جانب ճանիպ [ա] Կողմ [յգ. جوانب]։

جانباز ճանպազ [պ] 1. Լարախաղաց 2. Ձիավաճառ 3. Խորամանկ։

جانبدار ճանպէտար [պ] Կողմնապահ զօրական։

جانبی ճանիպի [ա] Կողմնակի։

جانخراش ճանխըրաշ [պ] Հոգի կսկծեցնող, ողբագին։

جانسپار ճանսիփար [պ] Հոգին զոհող, անձնանուէր։

جانسپارانه ճանսիփարանէ [պ] Անձնուիրաբար։

جانستان ճանսիթան [պ] Հոգեառ, Հոգեհան։

جانسوز ճանսուզ [պ] Հոգեկեղ։

جانشین ճանիշին [գ] Տեղապահ ։
جانفزا ճանֆիզա [գ] Կեանքը եր- կարող, ոգևորիչ ։
جانفس ճանֆէս [ե] Միգուս ։
جانكاه ճանքեահ } [գ] Հոգե-
جانكداز ճանկիտազ } մաշ ։
جانلندرمق ճանլընտըրմագ [ե] Կեն- դանացնել, ոգևորել ։
جانلنمق ճանլանմագ [ե] Կենդանա- նալ, ոգևորիլ ։
جانلو ճանլը [ե] 1. Հոգիաւոր, շնչաւոր 2. Կորովի 3. Խմաս- տալից ։ — ایكی յղի ։
جانور ճանվէր [գ] 1. Անասուն [յգ. جانوران] 2. Գազան [ռամկ. Ճանաւար] ։
جانی ճանի [ա] Ոճրագործ [جنایت էն] ։
جاوید ճավիտ } [գ] Յաւիտեան, յա-
جاویدانی ճավիտանի } ւիտենական ։
جاه ճահ [ա] Աստիճան, բարձ ։
جاهد ճահիտ [ա] Ջանացող [جهد էն] ։
جاهل ճահիլ [ա] 1. Տգէտ [جهالت էն] [յգ. جهال . جهله] 2. Անփորձ ։
جاهلانه ճահիլանէ [գ] Տգէտի վայել ։
جاهلیت ճահիլիյէթ* [ա] Տգիտու- թիւն ։ տես. — زمان Ժամա- նակ յորում կը տիրէր կռա- պաշտութիւն յառաջ քան մահմետականութիւն ։
جای ճայ [գ] Տեղի ։
جایدرمق ճայտըրմագ [ե] Միտքը փոխել տալ ։
جایرجایر ճայըր ճայըր [ե] Ճարճատա- ձայն ։
جایكاه ճայկեահ [գ] Կայից տեղ ։

جایكیر ճայկիր [գ] Զետեղուած, գրաւած ։ او — զետեղուիլ ։
جایمق ճայմագ [ե] Միտքը փոխել ։
جب ճէպպ [ա] 1. Հոր 2. Խորին քանդ ։
جبا ճէպա [ե] Ձրի ։
جبارە ճէպպարէ* [ա] Բռնաւորք [եզ. جبار] ։
جبار ճէպպար [ա] 1. Բռնաւոր ։ [յգ. جبارە] [جبر էն] 2. Ամե- նազօր ։
جبال ճիպալ* [ա] Լեռներ [եզ. جبل] ։
جبان ճէպան [ա] Երկչոտ ։
جبانت ճէպանէթ* [ա] Երկչոտու- թիւն ։
جباه ճիպահ* [ա] Ճակատներ [եզ. جبهه] ։
جبایت ճիպայէթ* [ա] Տուրք, հա- ւաքելից հաւաքում ։
جبخانه ճէպխանէ [գ] 1. Վառօդի համբարանոց 2. Ռազմամթերք որպէս վառօդ և գնդակ ։
جبر ճէպր [ա] 1. Բռնադատել, ստիպել 2. Բռնութիւն 3. Վերահաստատել 4. Գրա- հաշիւ ։ տես. أ — քանի . مافات ا — կորուստը դարմանել ։
جبروت ճէպէրութ* [ա] Աստուած- պետութիւն ։
جبره ճէպրէ [ե] Շիւ, շանչ ։
جبری ճէպրի [ա] 1. Բռնական [եզ. جبریه] 2. Գրահաշուական ։
جبس ճիպս [ա] Գաճոյ քար ։
جبل ճէպէլ [ա] Լեռ [յգ. جبال] ։ տես. الطارق — Ճիպրալթար ։
جبلت ճիպիլլէթ* [ա] Բնութիւն [յգ.

[جبلات] : سز — անմարդի :

جبلقوم ճէպէլիւլգօվմ [թ] Մեղեսիկ :

جبلی ճէպլիյ [ա] Ընդաբոյս [էգ. جبليه] :

جبلی ճէպէլի [ա] Լեռնային :

جبن ճիւպն [ա] Բռնապանիր :

جبه ճիւպպէ [պ] Զրահ : پوش — զրահաւորեալ :

جبه ճէպպէ* [ա] Վերարկու [յգ. جباب] :

جبه‌خانه ճէպէխանէ [պ] Զինանոց :

جبهه ճէպհէ* [ա] Ճակատ [յգ. جباه] : شاى او — ճակատ քաշել :

جبهی ճէպհի [ա] Ճակատային :

جبیره ճէպիրէ* [ա] Տախտակաւանդ :

جبیل ճիւպէյլ [ա] Լեռնակ :

جبین ճէպին [ա] 1. Ճակատ 2. [ա] Երկչոտ [جبانت էն] 3. ճէպին [թ] Մժեղ :

جبینلك ճէպինլիք [թ] Արսկապան :

جثه ճիւսսէ* [ա] Մարմին, զանգուած :

جحد ճահտ [ա] 1. Ուրացում 2. քեր. ժխտական բառ :

جحود ճիւհուտ [ա] Ուրացող (կ'ըսուի Հրէից համար) [ռմկ. չըֆըտ] :

جحیم ճէհիմ [ա] Դժոխք :

جد ճէտտ [ա] Հաւ, մեծ հայր [յգ. اجداد] :

جد ճիտտ [ա] 1. Եռանդ 2. Լրջութիւն :

جداً ճիտտէն [ա] 1. Լրջօրէն 2. Իրօք :

جدا ճիւտա [պ] Անջատ :

جدائی ճիւտայի [պ] Անջատում :

جدات ճէտտաթ* [ա] Մեծ մայրք :

جدار ճիտար [ա] 1. Որմ, պատ [յգ. جدران] 2. անդր. Ներքնակողմ :

جدال ճիտալ [ա] 1. Վէճ 2. Կռիւ :

جدام ճէտամ [թ] տե՛ս جذام :

جداو ճէտավ [թ] 1. Ուղի 2. Ուռոկք :

جداول ճէտավիլ* [ա] յգ. جدول ի :

جدر ճէտէր [ա] Այտուց, ուռույց :

جدران ճիտրան* [ա] Որմեր [եզ. جدار] :

جدری ճէտէրի [ա] Ծաղիկ (ախտ) : بقری — ծաղիկ ախտ (կովուց) :

جدع ճէտ' [ա] Ծայրաքաղութիւն :

جدل ճէտէլ [ա] Վէճ հակառակութիւն :

جدول ճէտվէլ [ա] 1. Ջրմուղ, ջրանցք [յգ. جداول] 2. Կանոն 3. Տախտակ, աղիւսակ :

جده ճէտտէ* [ա] Մեծ մայր [յգ. جدات] :

جدی ճէտտի [ա] Լուրջ, իրական [էգ. جديه] [յգ. جديات] :

جدید ճէտիտ [ա] Նոր [էգ. جديده] :

جدیر ճէտիր [ա] Արժանի :

جذاب ճէզզապ [ա] Աւելի քաշող :

جذام ճիւզամ [ա] Բորոտութիւն : او — բորոտիլ :

جذب ճէզպ [ա] 1. Զինքն ձգել 2. Հրապուրել 3. Ծծել :

جذبه ճէզպէ* [ա] 1. Ձգողութիւն [յգ. جذبات] 2. Հրապոյր, յափշտակութիւն մտաց :

جذر ճէզր [ա] Արմատ [յգ. جذور] :

جذع ճիզ' [ա] 1. Ծղօտ 2. Բուն, կոճղ :

جذور ճէզուր* [ա] Արմատներ [եզ. جذر] ։

جذير ճէզիյր [ա] Արմատիկ ։

جر ճէրր [ա] Քաշել, քարշել։ اثقال — շարժաքանութիւն, մեքենականութիւն. حرف — Նախադրութիւն ։

جراب ճիրապ [ա] 1. Պայուսակ [յգ. اجربه] 2. Ռամկ. Գեղձիկ։

جرأت ճիւրէ՛թ* [ա] Համարձակութիւն, յանդգնութիւն ։ ا — Համարձակիլ, յանդգնիլ ։

جرائح ճէրաիհ* [ա] Վէրքեր [եզ. جريحه] ։

جرائد ճէրաիտ* [ա] յգ. جريده ի ։

جرائم ճէրաիմ* [ա] յգ. جريمه ի ։

جراح ճէրրահ [ա] Վիրաբոյժ [جرح էն] ։

جراحت ճէրահաթ. ճիրահաթ* [ա] 1. Վէրք 2. Թարախ 3. Վիրաբուժութիւն ։

جراحي ճէրրահի [ա] Վիրաբուժական [էգ. جراحيه] ։

جراد ճէրատ [ա] Մարախ ։ — البحر Ծովու մարախ ։

جرار ճէրրար [ա] 1. Ծանրախընդիր, [جر էն] 2. Մուրացող ։

جرب ճէրպ [ա] Քոս ։

جربزه ճէրպէզէ* [ա] 1. Խորամանկութիւն 2. Ճարտարախօսութիւն ։

جربي ճէրպի [ա] Քոսային ։

جرتاوي ճըրթավի / جرتلاق ճըրթլաք [թ] Անձնազով ։

جرتلامق ճըրթլամագ [թ] Ճռնչել ։

جرثوم ճիւրթում [ա] Ռամկ. Սերմ [յգ. جراثيم] ։

جرثومه ճիւրթումէ* [ա] Ռամկ. Բուսական սաղմ [յգ. جراثيم] ։

جرجر ճըրճըր [թ] 1. Ծղրիթ 2. Շատախօս ։

جرح ճէրհ [ա] 1. Վիրաւորել 2. Հերքել ։

جرحه ճիւրհա* [ա] 1. Վէրք 2. Պատառուած ։

جرد ճէրտ [ա] 1. Եծղ. Քերում 2. ճիւրտ. Լերկութիւն ։

جردوال ճէրտավալ [թ] Տեսակ մը Նիզակ ։

جرده ճէրտէ* [ա] Հեծեալ յուղարկաւորաց գունդ ։

جرس ճէրէս [ա] 1. Զանգակ 2. Բոժոժ ։

جرش ճէրշ [ա] Եծղ. Մաշում ։

جرعه ճիւր'ա* [ա] Ումպ [յգ. جرع]

جرم ճիւրմ [ա] Յանցանք [յգ. جروم] ։ مشهود — յայտ յանդիման գործուած յանցանք ։

جرم ճիրմ [ա] Մարմին, Հաստք [յգ. اجرام] ։

جروف ճիւրուֆ [թ] Կղկղանք մետաղաց ։

جروم ճիւրում* [ա] յգ. جرم ի ։

جرى ճէրի՛ [ա] Յանդուգն, Համարձակ [جرأت էն] ։

جريان ճէրէյան [ա] 1. Հոսիլ 2. Հոսում 3. Անցնիլ, պատահիլ։ տաւոյ. هوا — օդի հոսանք ։

جريب ճէրիպ [ա] Արտավար ։

جريح ճէրիհ [ա] Վիրաւորեալ ։

جريد ճէրիտ [ա] 1. Մական 2. Արմաւենեաց խաւլ ։

جريده ճէրիտէ* [ա] 1. Լրագիր [յգ. جرائد] 2. Տումար ։

جريمه ճէրիմէ* [ա] 1. Յանցանք [յգ. جرائم] 2. Տուգանք ։

جريه ճէրիէ* [ա] Հոսում ։

جزء ճիւզ' [ա] 1. Մաս [յգ. اجزاء] 2. Կտոր 3. Տարր 4. Տետր 5. Ոտն (տաղից) ։

جزئی ճիւզի' [ա] 1. Մասնակի 2. Սակաւ ինչ, քիչ մը աննշան [էգ. جزئیه] ։

جزئيات ճիւզիյաթ* [ա] 1. Մասեր մանր երեր [եզ. جزئی] 2. Մնացորդք 3. Մանրամասնութիւնք, մանաւանդք ։

جزا ճէզա [ա] 1. Պատիժ 2. Հատուցութիւն ենթադրութեան ։ տաց. — روز վերջին դատաստանի օր ։

جزائر ճէզաիր* [ա] 1. Կղզիներ [եզ. جزيره] 2. Ալճէրիա ։ տաց. بحر سفيد — Արշիպելագոս ։

جزار ճէզզար [ա] Ուղտ խողխողող ։

جزالت ճէզալէթ* [ա] 1. Առատութիւն 2. Ուղղութիւն ։

جزالندرمق ճէզալանտըրմագ [թ] Պատժոյ ենթարկել ։

جزدان ճիւզտան [պ] Թղթապանակ [աղա. ճըզտան] ։

جزر ճէզր [ա] 1. Տեղատուութիւն 2. Քառ. Ստեպղին ։

جزردامق ճըզըրտամագ [թ] Ճռնչել ։

جزع ճէզ' [ա] Անձկութիւն, մորմոք ։

جزلامق ճըզլամագ [թ] 1. Խշխշալ 2. Ճռնչել ։

جزم ճէզմ [ա] 1. Կտրել 2. Վերջնականապէս որոշել 3. Այս (ْ) նշանն է որ ձայնանիշին հանգստութիւնը կը ցուցնէ ։

جزؤ ճիւզ' [ա] տե՛ս جزء ։

جزوه ճիւզվէ [թ] Սրճաման ։

جزيره ճէզիրէ* [ա] 1. Կղզի [յգ. جزائر] 2. Միջագետք ։ տաց. — ع Թերակղզի ։

جزيق ճըզըգ [թ] Հոգի ։

جزيل ճէզիլ [ա] Առատ [էգ. جزيله] ։

جزيه ճիզյէ* [ա] Տուրք, գլխահարկ ։

جسارت ճէսարէթ* [ա] Համարձակութիւն ։ | — համարձակիլ ։

جسامت ճէսամէթ* [ա] 1. Խոշորութիւն, մեծութիւն 2. Կարեւորութիւն ։

جسبان ճէսպան [պ] Յարմար, վայելուչ [աղա. چسبان պ. բառէն] ։

جست ճիւսթ [պ] Խոյզ ։ տաց. وجو — խուզարկութիւն, որոնում ։

جستجو ճիւսթճու [պ] Խուզարկութիւն [հմմ. جست وجو պարսկերէն բառէն] ։

جسته ճիւսթէ [պ] Ցատքած ։ —ر գերընտիր ։

جسته جسته ճիւսթէ ճիւսթէ [պ] Մաս առ մաս ։

جسد ճէսէտ [ա] Մարմին [յգ. اجساد],

جسر ճէսր, ճեսր [ա] Կամուրջ [յգ. جسور] ։

جسم ճէսմ [ա] 1. Մարմին [յգ. اجسام] 2. Նիւթ 3. Էրէրա. Հաստատուն մարմին ։ ատոյ. لطيف — ոգի, պարիկ ։

جسمانى ճէսմանի [ա] Մարմնաւոր [էգ. جسمانیه] ։ — مجلس քաղաքական ժողով ։

جسور ճեսուր [ա] 1. Անվեհեր, քաջ [جسارت էն] 2. ճէսուր*. [ա] Կամուրջներ [եզ. جسر] ։

جسيم ճեսիմ [ա] 1. Մեծ, խոշոր [جسامت էն] [էգ. جسيمه] 2. Ծանրակշիռ, կարեւոր ։

جعلى ճա'լի [ա] Շինծու, կեղծ [էգ. جعليه] ։

جغتاى ճաղաթայ [թ] Անուն երրորդ որդւոյն Ճինկիզ խանի։

جغرافيا ճօղրաֆիա [էրա.] Աշխարհագրութիւն ։

جغلق ճըղըլըգ [թ] Ճռուողում։

جف ճեֆֆ [ա] Չորցալ ։ ատոյ. القلم يازمق — մեկ անգամուն (յախուռն) գրել։

جفا ճեֆա [ա] Նեղութիւն, տառապանք, զրկանք ։

جفاكار ճեֆաքեար [պ] Տանջող, հարստահարող ։

جفاكش ճեֆաքեշ [պ] Հարստահարեալ, տառապեալ ։

جفر ճեֆր [ա] Կխտահմայութիւն։

جفره ճէֆրէ [էրա.] 1. Մետաղեայ գրիչ 2. Փակագիր ։

جفن ճեֆն [ա] Արտեւանունք [յգ. جفون، اجفان] ։

جكر ճէկեր [պ] Թոք [թ. ճէյեր] ։ ատոյ. آق — قره — լեարդ. — كوشه — թոք. پاره — կամ — սրտի հատոր. جكرسوز ճէկերսուզ սրտակեզ։

جل ճելլ [ա] 1. Վսեմ բլայ 2. Վսեմ 3. ճէալ Ծածկոց ձիու ։

جلا ճիլա [ա] 1. Փայլ 2. Ցրլկում։ بخش — ساز — փայլեցնող, յղկող. دار — փայլուն։

جلائل ճելաիլ* [ա] Վսեմք [եզ. جليل، جليله] ։

جلاب ճելլապ [ա] 1. Խաշնավաճառ [جلب էն] [ազդ. ճելէպ] 2. ճէլապ. Վարդեջուր ։

جلاجى ճէլաճը [թ] Յղկարար ։

جلاد ճելլատ [ա] Դահիճ [جلد էն]։

جلادت ճելատէթ* [ա] Քաջութիւն։

جلاس ճէլլաս* [ա] Բազմողք ։

جلال ճելալ }
جلالت ճելալէթ* } [ա] Մեծափառութիւն, վեհութիւն։ اسم جلال Աստուծոյ անուն ։

جلالتماب ճելալէթմէապ [պ] Մեծափառ ։

جلالمق ճէլալամագ [թ] Յղկել։

جلالى ճէլալը [թ] Յղկեալ։

جلالى ճելալի [ա] Աւազակ, յեղուզակ, ապստամբ ։

جلاو ճէլավ [թ] Ճակատ կամ առաջակողմ ձիու ։

جلاه ճէլլահ [պ] Ոստայնանկ ։

جلب ճելպ [ա] 1. Գրաւել 2. Բերել, կոչել 3. տօտ. Կոչում, ապդ ։

جلب ճելէպ [թ] Խաշնավաճառ [ազդ. جلاب էն] ։

جلباب ճիլպապ [ա] 1. Լաւգիկ 2. Արոկապան ։

جلبور ճըլպուր [ֆ] Փոկ սանձի ։

جلجل ճէլճէլ [ա] Բոժոժ [յգ. جلاجل] ։

جلد ճիլտ [ա] 1. Մորթ [յգ. جلود] 2. Կազմ գրքի 3. Հատոր ։

جلدلمك ճիլտլէմէք [ֆ] Կազմել ։

جلدلی ճիլտլի [ֆ] Կազմեալ ։

جلديه ճիլտիյէ* [ա] 1. Մորթային 2. Կազմի ծախս ։

جلسا ճիւլէսա* [ա] Բազմակիցք [եզ. جليس] ։

جلسه ճէլսէ* [ա] Նիստ ։

جلغاوه ճըլղավա [ֆ] Մուշտակ որ պարանոցի եռևի կողմը կը գտնուի [տաճկ. ճիլպի գափա]։

جلق ճըլք [ֆ] Ժողխ, շըճեալ ։

جلود ճիւլուտ* [ա] յգ. جلد ի ։

جلوس ճիւլուս [ա] 1. Բազմիլ 2. Գահակալել 3. Գահակալութիւն ։

جلوه ճիլվէ* [ա] 1. Առաջին երևումն հարսի փեսային 2. Պչրանք 3. Յայտնութիւն 4. Պար տերվիշաց ։

جلی ճէլի [ա] Յայտնի, ակներև [جلا էն]։ տաճկ. —خط տեսակ մը խոշոր գիր ։

جلير ճըլըղ [ֆ] Խեղճ, ճզզած ։

جليس ճէլիս [ա] 1. Միասնեղ նստող [جلوس էն] 2. Ընկեր ։

جليل ճէլիլ [ա] Վսեմ, փառաւոր, շքեղ, բարձր [جلالت էն] [եզ. اجلا] [յգ. جليلـه] ։

جم ճէմ [պ] Արքային ձեմշիտ ։

جم ճէմմ [ա] Բազմութիւն. տաճկ.

— غفير ամբոխ ։

جمادات ճէմատաթ* [ա] Անգործարանաւոր մարմին [եզ. جماد] ։

جمادی الاخره ճէմազիւլ ախիրէ* [ա] Վեցերորդ ամիս լուսնային տարւոյ ։

جمادی الاولی ճէմազիւլ ուլա* [ա] Հինգերորդ ամիս լուսնային տարւոյ ։

جماذی الاخر ճէմազիւլ ախըր տե՛ս جمادی الاخره ։

جماذی الاول ճէմազիւլ էվվէլ տե՛ս جمادی الاولی ։

جماع ճիմա՛ [ա] Զուգաւորութիւն։

جماعت ճէմա՛աթ* [ա] 1. Խումբ [յգ. جماعات] 2. Հասարակութիւն ։

جمال ճէմալ [ա] 1. Գեղեցկութիւն 2. ճէմմալ [ա] Ուղտապան, 3. ճիմալ* Ուղտեր [եզ. جمل]

جماهير ճէմահիր* [ա] յգ. جمهور ի։

جمجمه ճիւմ ճիւմէ* [ա] Գանկ։ — غلم գանկաբանութիւն ։

جمره ճէմրէ* [ա] 1. Հրատ [յգ. جمرات] 2. Ջերմութիւն ։

جمری ճէմրի [ֆ] 1. Ժլատ 2. Գուեհիկ ։

جمع ճէմ՛ [ա] 1. Հաւաքել 2. քեր. Յոգնակի [եզ. جموع] 3. թուաբ. Յաւելում, գումար ։ او — հաւաքուիլ։

جمعاً ճէմ՛ան [ա] Ընդամէնը։

جمعلنمك ճէմ՛լէնմէք [ֆ] Յոգնակի ըլլալ։

جمعه ճումա* [ա] Ուրբաթ ։ — ایرتسی շաբաթ ։

جمعيت ճէմ'իյէթ* [ա] 1. Հաւաքում, ամփոփում 2. Ժողով, կաճառ [յգ. جمعيات] 3. Ընկերութիւն 4. Հանդէս։ شبانه — երեկոյթ։

جمل ճէմէլ [ա] Ուղտ [յգ. جمال]։

جمل ճիւմէլ* [ա] յգ. جمله ի։

جملةً ճիւմլէթէյն* [ա] Ամբողջովին։

جملوى ճիւմլէվի [ա] Բաղանդակածի, դրական։

جمله ճիւմլէ* [ա] 1. Ամբողջութիւն 2. Բոլոր 3. Պարբերութիւն 4. Գրութիւն [յգ. جمل] 5. Դաս, կարգ։ ասաց. — از ի մէջ այլոց. ايله برابر — ու ամենայնիւ. — قره գումար։

جمناستيق ճիմնասթիք [եւր] Մարմնամարզ։

جمود ճիւմուտ [ա] Սառում։

جموع ճիւմու* [ա] յգ. جمع ի։

جمهور ճիւմհուր [ա] 1. Հանրութիւն [յգ. جماهير] 2. Հասարակապետութիւն 3. Խումբ։

جمهوری ճիւմհուրի [ա] Հասարակապետական [էգ. جمهوريه]։

جمهوريت ճիւմհուրիյէթ* [ա] Հասարակապետութիւն։

جميع ճէմի' [ա] Համայն, բոլոր [جمع էն]։

جميل ճէմիլ [ա] Գեղեցիկ, սիրուն [جمال էն]։

جميله ճէմիլէ* [ա] 1. Գեղեցիկ, սիրուն [جمال էն] 2. Գեղեցիկ արարք, խօսք։

جن ճինն [ա] 1. Ոգի, պարիկ 2. Դեւ։

جناب ճէնապ [ա] 1. Մեծութիւն, բարձրութիւն 2. Անձ։

جنابت ճէնապէթ* [ա] 1. Օրինական անմաքրութիւն 2. Գիջացեալ, պիղծ։

جنات ճէննաթ* [ա] [յգ. جنت ի]։

جناح ճէնահ [ա] 1. Թեւ [յգ. اجنحه] 2. Կող։

جنازه ճէնազէ* [ա] 1. Դագաղ [յգ. جنايز] 2. Ննջեցեալ

جناس ճինաս [ա] 1. Նմանաձայնութիւն 2. Երկդիմի բառ։

جنان ճէնան [ա] 1. Սիրտ 2. ճինան* [ա] Դրախտներ [եզ. جنت]։

جنايات ճինայաթ* [ա] Ոճիրք [եզ. جنايت]։

جنايت ճինայէթ* [ա] Ոճիր, եղեռն [յգ. جنايات]։ كار — ոճրագործ։

جنب ճէնպ [ա] 1. Կող 2. Լանջաթաղանթ. ասաց. ذات ال — կողացաւութիւն։

جنب ճիւնիւպ [ա] 1. Գիջացեալ 2. Անմաքուր [جنابت էն]։

جنبان ճիւմպան [պ] 1. Երերող 2. Երերցնող։

جنبر ճէմպէր
جنبستره ճէմպէրիսթրէ } [թ] Մազխիլ։

جنبش ճիւմպիշ [պ] 1. Շարժում 2. Խայտանք, խրախութիւն։

جنبى ճէնպի [ա] 1. Կողմնաւոր 2. Լանջաթաղանթային։

جنت ճէննէթ* [ա] 1. Պարտէզ [յգ. جنان] 2. Դրախտ 3. ճիննէթ* [ա] Յիմարութիւն։

جنتمكان ճէննէթմէքեան [պ] 1.

Դիւանատարանակ 2. Բարեկիրշատակ ։

جنحه ճէնհէ* [ա] Ցանցանք ։

جند ճէնտ [ա] Գունդ, բանակ [րջ. جنود] ։

جندره ճէնտէրէ [դ] Ճմլող մեքենայ ։

جندی ճէնտի [ա] 1. Զօրք, պատերազմիկ 2. Հեծելազօր ։

جنرال ճէնէրալ [եւր.] 1. Զօրավար 2. Ընդհանուր ։

جنس ճինս [ա] 1. Սեռ, տեսակ [րջ. اجناس] 2. Ցեղ 3. Ազնիւ ։

جنسی ճինսի [ա] Սեռական ։

جنسیت ճինսիյէթ* [ա] Համացեղութիւն ։

جنك ճէնկ, ճէնք [դ] Պատերազմ ։

جنكاور ճէնկեավէր [դ] Պատերազմիկ [րջ. جنكاوران] ։

جنكجویانه ճէնքճույանէ [դ] 1. Կռուարարի պէս 2. Պատերազմաբար ։

جنکلشمك ճէնքլէշմէք [թ] Պատերազմիլ, կռուիլ ։

جنوب ճէնուպ [ա] Հարաւ ։

جنوبی ճէնուպի [ա] Հարաւային [եջ. جنوبیه] ։

جنود ճէնուտ* [ա] 1. Գունդեր 2. Բանակներ 3. Զօրքեր ։

جنودیه ճէնուտիյէ* [ա] Զինուորական ։

جنون ճէնուն [ա] Խելագարութիւն, մոլեգնութիւն ։

جنویز ճէնէվիզ [թ] Ճենովացի ։

جنی ճինի [ա] Ոգեկան, ոգի ։ خبیث جنی չար ոգի ։

جنین ճէնին [ա] Սաղմ [րջ. اجنه] ։

جو ճէվ [դ] Գարի ։

جو ճէվվ [ա] Անձրպետ ։ տարբ. — هوا մթնոլորտ ։

جو ճու [դ] 1. Խորշ 2. Խնդրող, փափաքող 3. Գետ, վտակ [հմմ. جوی էն] ։

جواب ճէվապ [ա] Պատասխան [րջ. اجوبه] ։

جوابلاسمق ճէվապլամագ [թ] Իրարու պատասխանել ։

جوابنامه ճէվապնամէ [դ] Պատասխանագիր ։

جوابیه ճէվապիյէ* [ա] Պատասխանական ։

جواد ճէվատ [ա] Մեծանձն, ազնուական ։

جوار ճէվար [ա] 1. Շրջակայք 2. Մերձակայ ։

جوارح ճէվարիհ* [ա] Ոտքեր, ձեռքեր [եզ. جارحه] ։

جواری ճէվարի* [ա] Աղախիններ [եզ. جاریه] ։

جواز ճէվազ [ա] Թոյլտուութիւն, արտօնութիւն ։

جواسیس ճէվասիս* [ա] րջ. جاسوس ։

جواطه ճէվատա [եւր.] Պտուտակուող բեւեռ ։

جوال ճէվալ [դ] 1. Պարկ 2. [ա] ճէվվալ [էն جولان] Շրջող ։

جوالدوز ճէվալտուզ [դ] Մախաթ ։

جوامع ճէվամի* [ա] Մզկիթներ [եզ. جامع] ։

جوامیس ճէվամիս* [ա] Գոմէշներ [եզ. جاموس] ։

جوان ճէվան [դ] Երիտասարդ [րջ. جوانان] ։ տարբ. — پرچی Համարտաքնեան՝ որ արեան

Հոսումք արգիլող տունկ մ'է։

جوانب ճէվանիպ* [ա] Կողմեր [եզ. جانب]։

جوانبخت ճէվանպախթ [պ] Բարեբախտիկ [յգ. جوانبختان]։

جوانمرد ճէվանմէրտ [պ] Առատաձեռն [ռամկ. ճէօմէրտ]։

جوانی ճէվանի [պ] Երիտասարդական։

جواهر ճէվահիր* [ա] Գոհարներ [եզ. جوهر]։

جواهرجی ճէվահիրճի [թ] Գոհարավաճառ։

جوجه ճիւճէ [թ] Գաճաճ։

جود ճուտ [ա] Առատաձեռնութիւն։

جودت ճէվտէթ* [ա] Ազնուութիւն, լաւութիւն։

جور ճէվր [ա] Հարստահարութիւն։

جورجونه ճուրճունա [թ] Խեղկատակութիւն գինովի։

جوز ճէվզ [ա] Ընկոյզ [յգ. جوزات]։

جوزا ճէվզա* [ա] աստղ. Երկուորեակք։

جوش ճուշ [պ] 1. Եռացում 2. Յորդում։

جوشان ճուշան [պ] 1. Եռացող 2. Յորդող։

جوشش ճուշիշ [պ] տե՛ս جوش։

جوشقون ճօշգուն [թ] 1. Յորդ, զեղուն 2. Եռացկոտ։

جوشمق ճօշմագ [թ] 1. Զեղուլ 2. Բորբոքիլ, յուզիլ։

جوشن ճէվշէն [պ] Զրահ։ — پوش զրահաւորեալ։

جوع ճուա' [ա] Անօթութիւն։

جوعان ճէվ'ան [ա] Անօթի։

جوف ճէվֆ [ա] Խոռոչ [յգ. اجواف

جولان ճէվէլան [ա] 1. Շրջիլ, դառնալ, շրջումն, շրջան։

جولانكاه ճէվէլանկեահ [պ] 1. Շաւիղ 2. Ասպարէզ։

جومبولدی ճումպուլտու [թ] Կըլկլունք։

جومبه ճումպա [թ] Սարաւանդ, ելք։

جومرد ճէօմէրտ [թ] տ. جوانمرد։

جومردلك ճէօմէրտլիք [թ] Առատաձեռնութիւն։

جونغول ճունգուլ [թ] Շաչիւն։

جوهر ճէվհէր [ա] 1. Ակն պատուական, գոհար [յգ. جواهر] 2. Էութիւն, նիւթ, բուն 3. Արժէք 4. Կէտաւոր տառ։ փիլ. فرد — հիւլէ։

جوهردار ճէվհէրտար [պ] Ոսկի կամ արծաթ յեռեալ։

جوی ճույ [պ] Գետակ, վտակ։

جویا ճուեա, جویان ճուեան [պ] Խնդրող, որոնող։

جویبار ճույպար [պ] Գետակ, վտակ։

جوینده ճուեէնտէ [պ] Խնդրող, որոնող։

جه ճէ, ճա (թ. մասնիկ) 1. Մինչ 2. Ըստ 3. Երբ, պէս 4. Իբրեւ, կերպով 5. Բաւական 6. Մինչ 7. Կողմանէ 8. Մասին։

جهابذه ճէհապիզէ* [ա] Փորձա-

առու և ուշիմ անձինք [ըջ. جهبذ] ։

جهات ճիհաթ* [ա] Կողմեր [եզ. جهت] ։

جهاد ճիհատ [ա] Սուրբ պատերազմ ։

جهادیه ճիհատիյէ* [ա] 1. Սուրբ պատերազմի վերաբերեալ 2. Պատերազմական ։

جهاز ճէհազ [ա] 1. Հանդերձանք, կազմածք [ըջ. اجهزه] 2. Զործմոյք հարսի [ռմկ. ճէհէզ.] 3. Վիր. Անօթ գործի ։

جهال ճիւհհալ* [ա] Տգէտք [եզ. جاهل] ։

جهالت ճէհալէթ* [ա] 1. Տգիտութիւն 2. Անփորձութիւն ։

جهان ճիհան [պ] 1. Աշխարհ, տիեզերք 2. ճիհան Յաթքող ։

جهانبان ճիհանպան [պ] 1. Աշխարհի պահապան 2. Միահեծան, վեհապետ ։

جهانپناه ճիհանփէնահ [պ] 1. Աշխարհի պահապան 2. Հզօր վեհապետ ։

جهانتاب ճիհանթապ [պ] Աշխարհ լուսաւորող, ջեռուցանող ։

جهاندار ճիհանտար [պ] Աշխարհակալ ։

جهاندیده ճիհանտիտէ [պ] Աշխարհ տեսած, փարձառու ։

جهانستان ճիհանիսթան } [պ] Աշխարհակալ ։
جهانكیر ճիհանկիր }

جهانكیرانه ճիհանկիրանէ [պ] Աշխարհակալի վայել ։

جهانمطاع ճիհանմութա' [պ] Ան որ կը հնազանդի աշխարհ ։

جهانما ճիհաննիւմա [պ] 1. Աշխարհացոյց 2. Տանեաց վերև շինուած դիտանոց ։

جهانیان ճիհանիյան [պ] Աշխարհայինք [եզ. جهانی] ։

جهت ճիհէթ* [ա] 1. Կողմ [ըջ. جهات] 2. Պատճառ 3. Տեսակէտ 4. Ժառանգա՛ւն պը շատն ։ من جهة մին ճիհէթին Մասամբ ։

جهد ճէհտ կամ ճուհտ [ա] Ջանք, ճիգ ։ ١ — Ջանալ ։

جهر ճէհր [ա] Զայն բարձրացնել ։ آ - ի լուր ամենեցուն ։

جهره ճէհրէ [ք] Ճախարակ ։

جهرة ճէհրէթէն* [ա] Յայտնապէս ։

جهری ճէհրի [ք] 1. Արձան գործի 2. Զայնաւոր ։

جهنه ճէօնէ (ք. մասնիկ) Պէտ, իբր, կերպիւ ։

جهل ճէհլ [ա] Տգիտութիւն ։ ստոյ. مركب — ադիտութիւն այնպիսի մէկու մը որ ինքզինքը գիտուն կը կարծէ ։

جهلا ճէհլէն [ա] Տգիտութեամբ ։

جهلا ճիւհէլա* } [ա] Տգէտք [եզ. جاهل] ։
جهله ճէհէլէ* }

جهنم ճէհէննէմ [ա] Դժոխք ։ ստոյ. اول — կորսուէ՛ ։

جهول ճէհուլ [ա] Խիստ տգէտ [جهل են] ։

جهولیت ճէհուլիյէթ* [ա] Տգիտութիւն ։

جهیر ճէհիր [ա] Բարձր, պերճահնչիւն ։ الصوت — բարձրաձայն ։

جهیز ճէհիզ [պ] Զործմոյք հարսին ։

جى ճի կամ ճը (բ. մասնիկ) Ընող, շինող, ծախող ։

جيادت ճիէտտէթ* [ա] Լաւութիւն, ազնուութիւն ։

جياع ճիէա*[ա] Անօթիներ [եզ. جائع] ։

جيب ճէյպ [ա] 1. Օձիք [յգ. جيوب] 2. Երէլ. Դրոց անկեան 3. Գրպան ։ — ـاى همايون կայսեր յատուկ անձնական գանձ ։

جهوز ճըճող [բ] փախաւ ։

جيجى ճիճի [բ] 1. Աղուոր 2. Զարդ 3. Խաղալիկ ։

جيجيلى ճիճիլի [բ] Պճնեալ ։

جيد ճէյյիտ [ա] 1. Լաւ, ընտիր [جودت էն] 2. Ճիտ Վիզ ։

جيران ճէյրան [բ] Վիթ 2. ճիրան* [ա] Դրացիք [եզ. جار] ։

جيرو ճիրօ [Իտա.] Փոխանցում ։

جيش ճէյշ [ա] Բանակ, զօրք ։ — سوق ال զօրաժողովութիւն, ռազմագիտութիւն ։

جيفه ճիֆէ* [ա] Հոտած դիակ [յգ. جيف] ։

جيل ճիլ [ա] Ցեղ, սերունդ [յգ. اجيال] ։

جيلان ճէյլան [բ] տե՛ս جيران ։

جيم ճիմ* [ա] Անուն ج տառին ։

جيمناستيق ճիմնասթիք [ֆ] Մարմնամարզ ։

جيوب ճիւուպ* [ա] յգ. جيب ի ։

جيوجيو ճիվճիվ [բ] 1. Ճռուողում 2. Զագ թռչնոյ ։ لو — — ողկորեալ ։

جيوش ճիւուշ* [ա] Զօրքեր [եզ. جيش] ։

جيولدامق ճըվըլտամագ [բ] Ճռուողել ։

جيولدى ճըվըլտը [բ] Ճռուողում ։

جيوه ճիվէ [պ] Սնդիկ [ռամ. ճիվա] ։ ـلو — هوا շէկխարի ։

جيوهلك ճիվէլիք [բ] 1. Աշխոյժ տղայ 2. Սնդիկ ձագ ։

جيويق ճըվըգ [բ] Մածան ։

ج

ج չիմ Եօթերորդ տառ Օսմանեան այբուբենին արժէքն է ج ին չափ ։

چابق չապուգ [բ] Շուտ, արագ ։ — الله աճողակօրէն ։

چابك չապիք [պ] Արագ, շուտ ։

چابكيا չապիքիա [պ] Արագաքայլ ։

چابوق չապուգ [բ] տե՛ս چابق ։

چاپ չափ [հայ] 1. Ներքին տրամաչափ 2. Չափ ։

چاپاچول չափաչուլ [բ] Տարապարդ, անշնորհ ։

چاپارز չափարըզ [բ] Խոտորնակ ։

چاپاق չափագ [բ] Բիծ, ճպուռ ։

چاپاقلنق չափագլընմագ [բ] Բծոտիլ ։

چاپراز չափրազ [բ] 1. Խոտորնակ, ուղղանկիւն 2. Խաչաձև [ողջ. չէփ բասմ. դ. բաշտրէն] ։

چاپراستلامه չափրասթլամա [բ] diagonale.

چاپقين չափգըն [բ] 1. Քաղցկեղ, արշաւաստղ 2. Աստանակ, արիւնայ ։

چاپقینلق չափգընլըգ [թ] Սաստկութիւն ։

چاپلامق չափլամագ [թ] Չափել ։

چاپمق չափմագ [թ] 1. Վազել 2. Ասպատակել ։

چاپول չափուլ [թ] 1. Ասպատակութիւն 2. Կողոպուտ ։

چاپولجی չափուլճը [թ] Աւարառու ։

چاپه չափա [թ] Մարկեղ ։

چاپهلق չափալըգ [թ] Մարկեղիւ քրել ։

چات չաթ [թ] Ճարճատիւն ։

چاتال չաթալ [թ] տե՛ս چتال ։

چاتدرمق չաթդըրմագ [թ] 1. Ընդհարել տալ 2. Ծայր ծայրի կանգնել ։

چاترچاتر չաթըր չաթըր [թ] Ճառաչմամբ ։

چاتردامق չաթըրդամագ [թ] Ճարճատել ։

چاتردی չաթըրդը [թ] Ճարճատիւն ։

چاترهپاتره չաթրա փաթրա [թ] Աղէկ գէշ ։

چاتشمق չաթըշմագ [թ] Իրարու բաղխիլ ։

چاتق չաթըգ [թ] Յար. կից ։ — قاش յօնակից ։

چاتلاتمق չաթլաթմագ [թ] Պայթեցնել ։

چاتلاق չաթլագ [թ] 1. Ճեղքուած 2. Ճեղք ։

چاتلامق չաթլամագ [թ] Ճեղքուիլ, պայթիլ ։

چاتمق չաթմագ [թ] 1. Ընդհարիլ 2. Ժամանել 3. Մեծի մը բարեկամանալ 4. Ծայրը ծայրին բերելով կանգնել ։ ասաց. — قاش յօնքերը պռստել. — کیف խրախճանալ ։

چاتمه չաթմա [թ] 1. Ծայրը ծայրին կանգնուած 2. Տեսակ մը բանուած 3. Կազմութիւն պարզունակ (շէնքի) ։ — دیرمه տարբեր կտորներէ կազմուած ։

چاتی չաթը [թ] Տանիք ։

چادر չատըր [թ] Վրան ։ چیچکی — փողածաղիկ ։

چادرجی չատըրճը [թ] Վրանագործ

چادرنشین չատըրնըշին [պ] Վրանաբնակ ։

چار չար [պ] Չորս [համ. چهار էն] ասաց. چشمه — անհամբերութեամբ. بالش — մեծ պաշտօն ։

چار չար [ռուս.] Զար Ռուսիոյ ։

چاربالش չարպալըշ [պ] Գահ ։

چارپا չարփա [պ] 1. Քառոտանի 2. Չորքոտանի [յգ. چارپایان] ։

چارپاره չարփարէ [պ] Բամբիռ [ռամ. չալփարա] ։

چارپدرمق չարփըդըրմագ [թ] 1. Բաղխել տալ 2. Ենթարկել տալ

چارپشدرمق չարփըշդըրմագ [թ] 1. Իրարու բաղխել 2. Զարնել ։

چارپشمق չարփըշմագ [թ] 1. Իրարու բաղխիլ 2. Զիրար հարուածել ։

چارپق չարփըգ [թ] 1. Ծռած 2. Շեղած, ծուռ ։

چارپلق չարփըլմագ [թ] 1. Հարուածիլ 2. Բաղխիլ 3. Ծռիլ 4. Ջղաձգիլ 5. Ենթարկուիլ ։

چارپمق չարփմագ [ֆ] 1. Բաղխել, զարնել 2. Ընթարկել 3. Խլել ։ իւրէք — یورك տրոփել սրտի. — یره գետնին զարնել. — كونش արեւահար ըլլալ. — كوزه ակներեւ ըլլալ, աչքի զարնել. — جن այսահարիլ ։

چارپنق չարփընըգ [ֆ] Թնդիւն սրտի

چارپنمق չարփընմագ [ֆ] Աոգին անգին զարնուիլ ։

چارچوبه չարչուպէ [պ] Շրջանակ ։

چارداق չարտագ [ֆ] տե՛ս چارطاق ։

چارده չարտէհ [պ] Տասնըչորս ։

چارسو չարսու [պ] Շուկայ [բառ. չարշու] ։

چارشاف չարշաֆ [ֆ] Սաւան [բառ. جارشب էն] ։

چارشنبه չարշէնպէհ [պ] Չորեքշաբթի [ռմկ. չարշամպա] — قاریسی Ջատուկ ։

چارشو չարշու / چارشى չարշը [ֆ] Շուկայ [բառ. چارسو էն] ։ — چام չորեքկուսի ։

چارطاق չարթագ [պ] Տանեաց վրայ շինուած չորեքկամարեայ տաղաւար [ֆ. չարտաղ] ։ اصمه چارطاغى ծողաբարձ որթոյ ։

چارم չարէմ [պ] Չորրորդ ։

چارمیخ չարմիխ [պ] 1. Որկոց 2. Խաչ [բառ. չարմուգ] ։ ﻋ — كرمك խաչել ։

چارمین չարմին [պ] Չորրորդ ։

چاره չարէ [պ] Ճար, հնարք, դարման ։ — نه ինչ օգուտ ։

چاره‌جو չարէճու / چاره‌جویان չարէճույան [պ] Դարման խնդրող ։

چاره‌ساز չարէսազ [պ] Դարման ընող ։

چاریچه չարիչա [ռուս] Ջարուհի ։

چاریق չարըգ [ֆ] Տրեխ ։

چاریك չարէք [պ] Մէկ չորրորդ [ռմկ. չէրէկ] ։

چاسار չասար [լատ] Կեսար, կայսր ։

چاشنی չաշնի [պ] Համ, ճաշակ [բառ. չէշնի] ։

چاشنیکیر չաշնիկիր [պ] Ճաշակաւոր, համտես ։

چاشود չաշուտ [ֆ] Լրտես ։

چاغ չաղ [ֆ] Ժամանակ, շրջան 2. Հասակ ։

چاغرشمق չաղըրըշմագ [ֆ] Զիրար կոչել ։

چاغرمق չաղըրմագ [ֆ] 1. Կոչել 2. Գոչել 3. Երգել ։

چاغل չաղըլ [ֆ] Կարկաչելով ։

چاغلا չաղլա [ֆ] Կանաչ կեղեւով նուշ ։

چاغلامق չաղլամագ [ֆ] Կարկաչել ։

چاغلق չաղլըգ [ֆ] Խոխոնջիւն, կարկաջիւն ։

چاغلدامق չաղլըտամագ [ֆ] տե՛ս چاغلامق ։

چاغلیان չաղլեան [ֆ] Ջրվէժ, քարավազ ։

چاغنوس չաղնոս [ֆ] Խեչեփառ ։

چاق չագ [ֆ] 1. Մինչ ց 2. Ճիշդ ։

چاقچاق չագչագ [ֆ] 1. Դրան ուռ 2. Շաչիւն ։

چاقدرمق չագտըրմագ [ֆ] 1. Ար-

բեցնել 2. Զգացնել, նշմա-րել տալ ։

چاقر չաքըր [թ] 1. Խաժագոյն, ծովագոյն 2. Բազէ ։

چاقرجی չաքըրճը [թ] Բազէվարժ ։

چاقشمق չաքըշմաք [թ] Միատեղ խմել ։

چاقشیر չաքշըր [թ] 1. Անդրավար-տիք 2. Թռչնոց ոտից փետուրք ։

چاقل չաքըլ [թ] Կոպիճ ։

چاقلداق չաքըլտաք [թ] 1. Տոռւն 2. Ջաղացի աղօրեաց ։

چاقمق չաքմաք [թ] 1. Հրահանք զարնել 2. Խմել 3. Միել 4. Կռահել ։ — شمشك փայ-լատակել ։

چاقی չաքը [թ] Զմելի ։

چاقیجی չաքըճը [թ] Գինեմոլ ։

چاك չաք [պ] 1. Պատառուած 2. Ճաչիւն ։ — պատառել . او— պատառուիլ ։

چاك չան [թ] Զանգակ ։ տաճկ. — — շատախօս ։

چاكچاك չաքչաք [պ] Պատառատառուն ։

چاكر չաքեր [պ] Ծառայ [չք. چاكران] ։

چاكرانه չաքերանե
چاكری չաքերի
[պ] 1. Ծառա-յական 2. Խո-նարհ ։

چاكلق չանըլըք [թ] Զանգակատուն ։

چال չալ [թ] Գորշախառն ։

چالاب չալապ [թ] 1. Աստուած 2. Տէր ։

چالار չալար [թ] 1. Գողացող 2. Հնչող, զարնող ։

چالاغان չալաղան [թ] Խայթիչ ։

چالاك չալաք [պ] 1. Թեթեւանգամ,

արագ 2. Սրամիտ ։

چارپاره չալփարա [թ] տե՛ս چارپاره ։

چالدرمق չալտըրմաք [թ] 1. Գողցնել 2. Նուագել, Հնչել տալ ։

چالشدرمق չալըշտըրմաք [թ] Աշխա-տցնել ։

چالشقان չալըշգան [թ] Աշխատասէր, ժիրաջան ։

چالشمق չալըշմաք [թ] 1. Աշխատիլ 2. Ջանալ ։

چالغی չալղը [թ] 1. Նուագարան 2. Նուագածութիւն ։

چالغیجی չալղըճը [թ] Նուագածու ։

چالق չալըք [թ] 1. Գերած, ցցած 2. Զարնուած 3. Ծուռ, Թիւր 4. Թեթեւակի նմանող 5. Փախուկ, խենթուկ 6. Կող-մնակի քալող ։

چالقالمق չալգալամաք
چالقامق չալգամաք
[թ] 1. Շար-ժել 2. Լուանալ, ցօղուել ։

چالقانتی չալգանթը [թ] Ծփանք ։

چالقانمق չալգանմաք [թ] 1. Տա-տանիլ 2. Ծփալ ։

چالم չալըմ [թ] 1. Նուագում 2. Հարուած 3. Արոյ բերան 4. Ցոյց ։

چالمق չալմաք [թ] 1. Գողնալ 2. Հնչել, 3. Զարնել 4. Նուագել, 5. Գոյնի կամ համի մը զարնելը 6. Նմանիլ ։ տաճկ. — ال ծափահարել دودوك — յաղթանակել — օչ. գե-տինը զարնել — قلج ի սուր կտորել ։

چالی չալը [թ] Մացառ տաճկ.

چوپی — փշուտ մացառք. — قوشی տորդիկոս ։

چالیقایچمق ՉԱԼԸԳԱՅԸՃՄԱՔ [թ] Օձիկէն բռնել, ձերբակալել ։

چالیلق ՉԱԼԸԼԸՔ [թ] Մացառուտ վայր ։

چام ՉԱՄ [թ] Շոճ ։ առաց. ساقزی — ռետին — آق եղեւնին — فستقی — շոճի պիստակ ։

چامچاق ՉԱՄՉԱԳ [թ] Փայտեայ խոր սկաւառակ ։

چاملق ՉԱՄԼԸՔ [թ] Շոճիներու, եղեւնիներու տեղի ։

چامور ՉԱՄՈՒՐ [թ] 1. Տիղմ, ցեխ 2. Շաղախ ։

چامورلق ՉԱՄՈՒՐԼՈՒՔ [թ] 1. Տղմուտ վայր 2. Հեղկ ։

چانطه ՉԱՆԹԱ [թ] Մախաղ, պայուսակ ։

چانغرتی ՉԱՆԿԸՐԹԸ [թ] Զանգչումն, շաչիւն ։

چانغردامق ՉԱՆԿԸՐՏԱՄԱՔ [թ] Զանգչել ։

چاو ՉԱՎ [թ] Տարաձայնութիւն, Համբաւ ։ — տարաձայնել. او — տարաձայնիլ ։

چاودار ՉԱՎՏԱՐ [թ] Հաճար ։

چاوش ՉԱՎՈՒՇ [թ] 1. Վարոցաւոր 2. Բարապան ։ առաց. باش — առաջին վարոցաւոր. اوزوی — տեսակ մը խոշորախաղող. قوشی — յոպոպ ։

چاه ՉԱՀ [պ] Հոր ։

چای ՉԱՅ [թ] 1. Գետ 2. Թէյ ։ առաց. ی — آطه եղեսպակ ։

چایر ՉԱՅԸՐ [թ] 1. Մարգագետին, արօտ 2. Խոտք ։ առաց. قوشی — արտոյտ. پینری — տեսակ մը թարմ պանիր ։

چایرلق ՉԱՅԸՐԼԸՔ [թ] Մարգագետին, արօտավայր ։

چایلاق ՉԱՅԼԱԳ [թ] Ուրուր, ցին ։

چبالمق ՉԱՊԱԼԱՄԱՔ [թ] 1. Ջանալ, ճգնիլ 2. Մաքառիլ, թապլտկիլ ։

چبان ՉԻՊԱՆ [թ] Պալար, խաւուարտ ։

چبوق ՉԻՊՈՒՔ [թ] 1. Ոստ, 2. Գաւազան 3. Ձող 4. Փայտ 5. Ծառատունկ 6. Շերտ 7. Ծխափող ։ առաց. آصمه چبوغی — ուռ, բարունակ. ایچمك — ծխափող քաշել ։

چبوقجی ՉԻՊՈՒՔՃԸ [թ] 1. Ծխափող վաճառող 2. Ծխափող յարդարող ծառայ ։

چبوقلامق ՉԻՊՈՒՔԼԱՄԱՔ [թ] Նուրբ գաւազանաւ ծեծել ։

چپ ՃԷՓ [պ] Ձախ ։

چپش ՃԷՓԻՇ [թ] Ամիկ, ուլ ։

چپكن ՃԷՓՔԷՆ [թ] Թեզանաւոր թիկնոցակ ։

چپلاق ՉԷՓԼԱՔ [թ] 1. Մերկ 2. Զարդէ կամ կազմածէ մերկացուցեալ ։

چپیچ ՃԷՓԻՃ [թ] տե՛ս چپش ։

چپیل ՉԷՓԻԼ [թ] Ճպռոտ ։

چتاری ՃԻԹԱՐԻ [թ] Մետաքսէ և բամպակէ գործուած տեսակ մը շերտաւոր կերպաս ։

چتاق ՉԻԹԱՔ [թ] Անուն մ'է որ կը տրուի Պալքանի Թուրքերուն ։

چتال չաթալ [ի] 1. Պատառաքաղ 2. Ճիւղաւորեալ 3. Երկճիւղ :

چتاللشمق չաթալլաշմագ [ի] 1. Բազմաճիւղիլ 2. Կնճռոտիլ :

چترەفیل չէթրէֆիլ [ի] Գէշ խօսուած գաւառաբարբառ :

چتلنبك չէթլէմպիք [ի] Բեւեկնի պտուղ :

چتله չէթէլէ [ի] Հաշուեփայտ :

چته չէթէ [illegible] 1. Աւազակութիւն 2. Աւազակախումբ, հրոս : جيلك — աւազակութիւն :

چتين չէթին [ի] 1. Կարծր 2. Դժուարին 3. Յամառ :

چتينلشمك չէթինլէշմէք [ի] Կարծրանալ, դժուարանալ :

چچارون չաչարօն [եբր.] Մեծ շատախօս :

چديك չէդիք [ի] Դեղին մարոքենի շինուած մուճակ :

چرا չէրա [պ] Արօտ :

چرا չէրա [պ] Ինչո՞ւ :

چرا չըրա [ի] Մարխ :

چراغ չիրաղ [պ] 1. Ճրագ 2. Կանթեղ 3. Վառ ի ցնծութիւն 4. Շնորհագիւտ 5. Հանգստեան թոշակաւոր 6. Աշակերտ 7. Ջեռնատուն :

چراق չըրագ [ի] 1. Աշակերտ 2. Համբակ [ոսկ. چراغ պ. բառէն] : տաճ. چيقمق — աշակերտութենէ կամ ծառայութենէ արձակիլ :

چراقلق չըրագլըգ [ի] Աշակերտութիւն :

چراكاه չէրակեահ [պ] Արօտավայր :

چراكسه չէրաքէսէ* [ա] Չէրքէզներ [եզ. چركس] :

چرب չէրպ [պ] 1. Պարարտ : տաճ. زبان — Ճարտարախօս :

چرشدرمق չըրփըշտըրմագ [ի] 1. 2. Արագ և անփոյթ գրել :

چرپق չըրփմագ [ի] 1. Կանթեղ մը զարնել 2. Լուանալ 3. Կարել : — ال ծափ զարնել :

چرپنق չըրփընմագ [ի] Թեւերը ինքզինքին զարնել :

چرق չըրը [ի] 1. Կտուր 2. Գծալարով քաշուած ուղիղ գիծ : տաճ. چيقمق دن — կարգէ դուրս ելնել . په كتورمك — յուղղութիւն ածել . ده — ր մէկ ուղղութեամբ :

چرپچی չըրփըճը [ի] Լուացարար :

چرچی չէրչի [ի] Մանր վաճառք :

چرچیوه չէրչիվէ [ի] Շրջանակ [ոսկ. պ. چارچوبه բառէն] :

چرخ չարխ [պ] 1. Անիւ 2. Մեքենայ 3. Երկինք 4. Բազէ [ոսկ. շարք] : տաճ. فلك — անուածաղիկ :

چرخجی չարխճը [ի] 1. Մեքենավար 2. Դանակ սրող :

چرخه جی չարխաճը [ի] Յառաջապահ :

چرده [պ] Գոյն, երանգ :

چرز չէրէզ [պ] Աղանդեր, չոր բանջարակ :

چرزلنك չէրէզլէնմէք [ի] Թեթեւ և չոր բաներ մը ըսել :

چرق չարգ [թ] 1. Անիւ 2. Մեքենայ ։

چرك չիրք [պ] Աղտ ։

چركاب չիրքապ [պ] Աղտեղի ջուր [տղտ. չիրքէֆ] ։

چركس չէրքէս Եգերացի, Չարքէզ [յգ. چراكسه] ։ տաճ. — الاصل ی սերնդով Չարքէզ. جه — Չարքէզերէն լեզու ։

چركستان չէրքէսիսթան [պ] Չարքէզիստան ։

چركف չիրքէֆ [թ] տե՛ս چركاب ։

چركه չիրքէ [թ] 1. Գնչուի վրան 2. Հիւղ ։

چركين չիրքին [պ] 1. Աղտեղի 2. Տգեղ ։

چرويش չըրվըշ [թ] Եզան ճարպ ։

چرى չէրի [թ] 1. Զինուոր 2. Բանակ, զօրք ։ — يكى Ենիչերի ։

چريش չիրիշ [թ] Շրեժ ։

چريشلمك չիրիշլէմէք [թ] Շրեժով շաղախել ։

چزق չըզըգ } [թ] 1. Գիծ 2. Ճանկռթուք ։
چزك չիզիք }

چزكى չիզիքի [թ] 1. Գիծ 2. Շերտ ։ لى — գծաւոր ։

چزمك չիզմէք [թ] 1. Գծել 2. Թեթեւ իմն ճեղքել ։ տաճ. — يان գաղտագողի հեռանալ ։

چزمه չիզմէ [թ] Կօշիկ ։

چزيلو չիզիլի [թ] 1. Գծուած 2. Հերձուած ։

چسپان չէսփան [պ] տե՛ս جسبان ։

چست չուսթ [պ] Արագ, թեթեւ, ժիր ։

چشم չէշմ [պ] Աչք [յգ. چشمان] ։ چار—له ակնկառոյց, անհամբեր ։

چشمه չէշմէ [պ] Աղբիւր ։

چشمه‌سار չէշմէսար [պ] 1. Աղբերակն 2. Շատ աղբիւր գտնուած տեղ ։

چشنى չէշնի [պ] տե՛ս چاشنى ։

چشنيلنمك չէշնիլէնմէք [թ] Համեղանալ ։

چشيد չէշիտ [թ] 1. Տեսակ 2. Օրինակ ։ — — պէսպէս ։

چفانه չէղանէ [պ] Տեսակ մը նուագարան ։

چفتاى չաղաթայ [թ] տե՛ս جفتاى ։

چفر չուգուր [թ] Շաւիղ ։

چغرمق չուգուրմագ [թ] տե՛ս چاغرمق ։

چفت չիֆթ [թ] Զոյգ [տղտ. ճիւֆթ գ. բառէն] ։ տաճ. وچبوق — լուծք եւ արօր . — سورمك հերկել, մշակել ։

چفتجى չիֆթճի [թ] Հողագործ ։

چفتجيلك չիֆթճիլիք [թ] Հողագործութիւն ։

چفتلشمك չիֆթլէշմէք [թ] Զուգաւորիլ ։

چفتلك չիֆթլիք [թ] Ագարակ [յգ. چفتلكات] ։

چفته չիֆթէ [թ] 1. Զոյգ 2. Երկթի 3. Կիցք 4. Երկփողեայ հրացան ։

چفته‌لو չիֆթէլու [թ] 1. Ննգաւոր, խառնակիչ 2. Կիցընկեց ։

چفوت չըֆութ [թ] տե՛ս جحود ։

چقال չագալ [թ] Շնագայլ ։

چقرق չըգրըգ [թ] Ճախարակ, անիւ ։

چقرجی չըքըրճը [թ] Ճախարակագործ ։

چقماق չախմախ [թ] 1. Հրահան 2. Կայծքար 3. Փակաղակ ։

چقور չուքուր [թ] 1. Փոս 2. Խորշ 3. Փոսացեալ, խոր ։ ասաց . — آیاغی ده اولق մահուան դրունքը հասնիլ ։

چقورلاشمق
چقورلشمق չուքուրլաշմաք } [թ] Փոսանալ, խոռոչանալ, ցածնալ ։

چقورلق չուքուրլուք [թ] Գոգաւորում, ցածութիւն ։

چقورلانمق
چقورلنمق չուքուրլանմաք [թ] տե՛ս چقورلشمق

چقولاته չօքօլաթա [իտա.] Կոլոհատ, հնդկանուշի հալս ։

چقین չըքըն [թ] 1. Փոքրիկ ծրար 2. Կնքեալ ծրար դրամի ։

چك չէք [գաղ.] Նշանակագիր ։

چکاچک չէքաչէք [պ] Շաչիւն զինուց ։

چکدرمك չէքթիրմէք [թ] 1. Քաշել տալ 2. Կրել տալ ։

چکدرمه չէքթիրմէ [թ] Տեսակ մը եռաթի նաւ ։

چکدری
چکدیری չէքթիրի } [թ] Յոկանաւ ։

چکردك չէքիրտէք [թ] 1. Կուտ, կորիզ 2. Գարեհատ ։

چکرکه չէքիրգէ [թ] Մարախ ։

چکشدرمك չէքիշտիրմէք [թ] 1. Քաշքշել 2. Քննադատել ։

چکشدرمه չէքիշտիրմէ [թ] 1. Ձգձգում, քաշքշուկ 2. Քննադատութիւն ։

چکشمك չէքիշմէք [թ] Զիրար քաշկռտել, կռուիլ ։ ասաց . — جان Հոգեվարք ըլլալ ։

چکشمه չէքիշմէ [թ] Ձգձգում ։

چکلمز չէքիլմէզ [թ] Անտանելի ։

چکلمك չէքիլմէք [թ] 1. Քաշուիլ 2. Կարճիլ 4. Ետ քաշուիլ 5. Կրել ։

چکمجه չէքմէճէ [թ] Պարանաւոր գզրոց ։

چکمك չէքմէք [թ] 1. Քաշել 2. Քարշել 3. Գրաւել 4 Խլել, դուրս քաշել 5. Տարածել, երկարել 6. Կրել, տանիլ 7. Կրել 8. Ծծել, խմել 9. Կշռել 10. Գծել 11. Տեւել 12. Ծխել 13. Էգին մերձաւորել ։ ասաց . — ضيافت խնջոյք տալ . — ال կասել, հրաժարիլ . — سلاح զէնք հանել . — بياضه մաքուրը գրել . — كورك Թիավարել . — بوینوز սրուակ դնել . — صح վաւերագրել . — صویا զանակոծել . — تسبيح համրիչ դարձնել . — آه հառաչել . — قرعه կամ — پیانقو վիճակ դնել, վիճակ հանել . — عسكر զօրքը ծեծի հանել . — نفس շնչել . صورت ընդօրինակել . — تلغراف հեռագրել . — برینه մէկու նմանիլ ։

چکنمك չէքինմէք [թ] 1. Զգուշանալ 2. Ակնածիլ ։

چکونکی չէկիւնէկի [պ] Որպիսութիւն ։

چكه չէքէ [թ] 1. Կշիռ 2. Ճարտախօսութիւն ։ ածանց. — چالمق շաղփաղփել . — پارشدرمق ընդունայն վիճաբանել . — لو խօսուն, շատախօս ։

چكى չէքի [թ] Կշռորդ ։

چكيج չէքիճ [թ] Մուրճ ։

چكيده չէքիտէ [պ] Թորած ։

چكين չէքին [թ] Վերնակողմ ուսոյ ։

چلبور չէլպուր [թ] Կերակուր մ'է որ հաւկթով կը շինուի։

چلبى չէլէպի [թ] 1. Գիտնական 2. Ազնուական 3. Տէր 4. Քաղցրաբարոյ ։

چلتيك չէլթիք [թ] 1. Ոռզի անդաստան 2. Փոճոկը չի հանուած բրինձ ։

چلدرمق չըլտըրմաք [թ] Խելագարիլ ։

چلغين չըլղըն [թ] Խելագար, մոլաբար ։

چلك չէքմէք [թ] 1. Կարթել 2. Խոտորեցնել, զառածանել ։

چلنك չէլէնք [թ] Ցցունք ադամանդեայ ։

چلنكير չէլէնկիր [թ] Դարբին [ուղղ. պարս. ճիլանկիր էն] ։

چله չիլլէ կամ չէլլէ [պ] 1. Քառասնօրեայ առանձնութիւն և պահեցողութիւն, հոգևոր կրթութիւն 2. Ձըրկանք, տառապանք 3. Կարժ։

چليپا չէլիփա [պ] Խաչ ։

چليك չէլիք [թ] Պողպատ ։

چلم չէլէմ [թ] Տարազ, ձև ։ ածանց. لو — ձևաւոր, բարեձեւ ։

چاشير չամաշըր [թ] Ճերմակեղէն, լուացք [ուղղ. جامه‌شور էն] ։ ածանց. جى — լուացարար . — خانه լուացարան ։

چان չէման [պ] Փերեւեսող ։

چدك չէմտէք [թ] Կամիթ ։

چدكلك չէմտէքլէմէք [թ] Կամթել ։

چن չէմէն [պ] 1. Մարգ 2. [թ] Ջաման [ուղղ. كون էն]։

چنتو չէմէնթօ [իտա.] Կրաղիւս ։

چنزار չէմէնզար [պ] Մարգագետին ։

چنار չինար [թ] Սօսի ։

چناق չանաք [թ] Պնակ ։ ածանց. چوملك — կաւեղէն անօթք . باش چناغى սկաւառակ գլխոյ ։

چنبر չէմպէր [պ] Շրջանակ ։ — ى բոլորշի ։

چنبرلمك չէմպէրլէմէք [թ] Շրջանակով պատել ։

چنتك չէնթիք [թ] Տաշուած, փորուած ։

چنتكلمك չէնթիքլէմէք [թ] Փորել, տաշել ։

چند չէնտ [պ] Մի քանի ։ — هر ամէն անգամ։

چندان չէնտան [պ] Այնքան ։

چنغراق չընղըրաք [թ] 1. Փոքր զանգակ 2. Բոժոժ ։

چنغردامق չընղըրտամաք [թ] Հընչել ։

چنقو չէնքօ Զինկ [ուղղ. չինգօ իտա. բառէն] ։

چنك չէնկ [դ] 1. Տաւիղ 2. Ճանկ, ճիրան ։

چنكال չէնկեալ [ի] 1. տե՛ս چنكل 2. [դ] Ճանկ ։

چنكانه չէնկեանէ [ի] 1. Գինչու 2. 3. Խիստ ժլատ ։

چنكل [ի] Կեռ ։

چنكللمك չէնկէլլէմէկ [ի] Կեռով բռնել ։

چنكى չէնկի [դ] 1. Տաւիղ զարնող 2. Պարող ։

چنلامق չէնլամագ
چنلمك չէնլէմէկ [ի] Ղռնչել ։

چو չու [դ] Պէս ։

چوال չուվալ [ի] Պարկ [տաճ. ճուվալ պարս. բառէն] ։

چوالدوز չուվալտուզ [դ] Մախաթ ։

چوب չուպ [դ] 1. Փայտ 2. Ցիր [տաճ. ծօպ] ։

چوبان չօպան [դ] Հովիւ ։

چوپ չէօփ [ի] 1. Շիւղ 2. Փոճոկ 3. Աւելանք 4. Աղտեղութիւն, աղբ ։ — چور փոճոկք, աղտեղութիւն ։

چوپجى չէօփճի [ի] Աւելածու ։

چوپلك չէօփլիւք [ի] Աղբեւք ։

چوپلنمك չէօփլէնմէկ [ի] Խորշոտիներով անանիլ ։

چوجق չօճագ [ի] 1. Տղայ 2. Մարդկային սաղմ ։ տաճ. — چولق բնտանիք ։ جه — տղայօրէն ։

چوجقلق չօճագլըգ [ի] Տղայութիւն ։

چوچور չաչար [ի] Տեսակ մը ծուկ ։

چودار չավտար [ի] Հաճար ։

چوراب չօրապ [ի] Գուլպայ ։

چورابجى չօրապճը [ի] Գուլպայավաճառ ։

چوراق չօրագ [ի] Աղտապտուկ ։

چوربا չօրպա [ի] Ապուր, թան ։

چورباجى չօրպաճը [ի] 1. Ապրնջական գիւղի կամ քաղաքի 2. Երեւելի 3. Գնդապետ Ենիչէրիներու ։

چورتمك չիւրիւթմէկ [ի] 1. Փըտեցնել 2. Ջրել 3. Կորսընցընել ։

چورك չէօրէկ [ի] Հաւկթեայ կարկանդակ ։ اوتى — արջնդեղ ։

چوروك չիւրիւք [ի] 1. Փտած 2. Փուտ 3. Որ չէ հաստատուն 4. Անզամանձելի, կործանեալ 5. Անկար ։

چورومك չիւրիւմէկ [ի] 1. Փտիլ 2. Բորբոսիլ, նեխիլ 3. Հիւծանիլ, սպառիլ 4. Կորսուիլ

چوره չէվրէ [ի] 1. Շրջանակ, շրջապատ, ծիր 2. Ասեղնագործ, թաշկինակ ։

چوريمك չիւրիմէկ [ի] տ. چورومك ։

چوزلمك չէօզիւլմէկ [ի] Քակուիլ ։

چوزمك չէօզմէկ [ի] Քակել, լուծել ։

چوزوك չէօզիւք [ի] Քակուած, լուծուած ։

چوش չուշ [ի] Ձայն որով կը կեցուցուին գրաստք ։

چوغالتمق չօղալթմագ [ի] Շատցնել

چوغالمق չօղալմագ [ի] Շատնալ, բազմանալ ։

چوغان չօղան [Ե] Օճառախոտ ։

چوق չօք [Ե] 1. Շատ, Բազում 2. Ցոյժ, կարի։ ասաց. دن — բազմաց հետէ. شى — զարմանալի բան. دنكى — մազեմի. جه — շատկէկ. آز — աւելի կամ պակաս ։

چوقال չօգալ [Ե] 1. Քաշկագործ զրահ 2. Ալիկեալ անօթ 3. Միզամանն ։

چوقادار չօգատար [Ե] Գործակատար կուսակալի կամ դեսպանատան ընթեր Դրան ։

چوقلاشمق չօգլաշմագ [Ե] Շատանալ ։

چوقلق չօգլուգ [Ե] 1. Շատութիւն 2. Ցաճախ ։

چوقور [Ե] տե՛ս چقور ։

چوقه չօգա [Ե] Զուխա ։

چوقه‌جى չօգաճը [Ե] Զուխա ծախող ։

چوقه‌دار չօգատար [Ե] տ. جوقدار ։

چوك չէօք [Ե] Աւնի մանկան ։

چوكان չէվկեան [Պ] Կորածագ ցուպ կամ մականն ։

چوكمك չէօքմէք [Ե] 1. Իջնել, նստիլ 2. Փլիլ 3. Ծնրադրել 4. Ցածնուլ ։ ասաց. طورتى — قراكلق մութը կոխել. — մրուրը յատակը նստիլ ։

چوكن չէօյէն [Ե] Աճառախոտ ։

چوكندى չէօքէնտի [Ե] Մրուր, նստուց ։

چوكوك չէօքէօք [Ե] Իջած, նստած ։

چول չէօլ [Ե] 1. Անապատ 2. Անջրդի կամ անմշակ վայր ։

چول չօլ [Ե] 1. Քուրձ 2. Ծածկոց ձիու և ջի [այլա. ճիւլ տ. բառն] ։ طوتمز — անհատատ ։

چولاق չօլագ [Ե] Միաձեռանի, ձախլիկ ։

چوليا չօլբա [Ե] Անյաջողակ ։

چولتارى չօլթարը [Ե] Ծածկոց հանդերձ ։

چوللامق չօլլամագ [Ե] Քուրձով ծածկել ։

چوللق չօլլուգ [Ե] Կոցար ։

چولها չօլհա [Ե] Ոստայնանկ ։ [այլա. جلاه էն] ։

چومار չօմար [Ե] Հովուի շուն ։

چوماق չօմագ [Ե] Ստուարածայր բ. ր. լախտ, մահակ ։

چوملك չէօմլէք [Ե] Պղյն, պուտուկ ։

چوملكجى չէօմլէքճի [Ե] Բրուտ ։

چوملمك չէօմէլմէք [Ե] Կկուզ նստիլ ։

چون չօն [Պ] 1. Ինչպէս 2. Երբ 3. Քանի որ 4. Պէս ։

چونكه չօնքի [Պ] Քանի զի ։

چويان չօյան [Ե] Չ'զտուած երկաթ ։

چويد չէվիտ [Ե] տե՛ս چيويد ։

چويرتمك չէվիրթմէք [Ե] 1. Դարձնել տալ 2. Շրջապատել տալ ։

چويرمك չէվիրմէք [Ե] 1. Դարձնել 2. Կառավարել 3. Շրջապատել ։ ասաց. — كيرو յետս դարձնել, ետ տալ ։ — يوز երեսէ ձգել. — ترسى շրջել. — لقرديى խօսքը փոխել ։

چويرندى չէվիրէնտի [Ե] Շրջում ։

چویك չէվիք [ի] Թեթեւանդամ, ժիր, արագ ։

چه չէ [ղ] Ինչ ։

چه չէհ [ղ] Հոր [համ. چاه էն] ։

چه չէհ [ի] Պոհեմիա ։ جه — պոհեմիական լեզու ։

چهار չէհար [ղ] Չորս ։ . مين — م — չորրորդ ։

چهارشنبه չէհարշէնպէհ [ղ] Չորեքշաբթի ։

چهره չէհրէ [ղ] 1. Դէմք, երես 2. խոժոռ դէմք ։ ասաց. ۱ — խոժոռել . سز — տգեղ . — پرداز պատկերհան ։

چهل չէհլ [ղ] Քառասուն ։

چهلو չէհլու [ի] Պոհեմիացի ։

چى չի [ի] տ. چيك ։

چيان չիեան [ի] 1. Թունաւոր ճճի 2. Օձասանդր ։

چيپو չիփօ [է] Փոյտեայ թեւ խարոխի նաւու ։

چيت չիթ [ի] 1. Ցանկ 2. Տեսակ մը նկարէն կերպաս 3. չիթ Շալ ։

چيتلمك չիթլէմէք [ի] Ցանկով պատել ։

چيتيلمك չիթիլէմէք [ի] Լուանալով չփել ։

چيچك չիչէք [ի] 1. Ծաղիկ 2. Ծաղկախտ 3. Գեղեցիկ և սիրուն ինչ 4. Բարեծաղիկ ։ ասաց. بوزوغى — ծաղկածեծ, ծակծակերես . ى — صو սուտ ծաղիկ . ى بروندە — Թարմ. ى — آى արեւածաղիկ . لك — ծաղկոց . لى — ծաղկաւէտ . بوزوقلى — ծաղկոտ ։

چيچكجى չիչէքճի [ի] Ծաղկավաճառ ։

چيچكلنمك չիչէքլէնմէք [ի] Ծաղկիլ ։

چيده չիտէ [ղ] Հաւաքուած ։

چيركى չիրքի [ղ] Ճարտարութիւն ։

چيروز չիրօզ [յուն.] 1. Չորցած Թիւնոսիկ 2. Վտիտ ։

چيره չիրէ [ղ] 1. Ճարտար 2. ժիր, շոյտ ։

چيرەدست չիրէտէսթ [ղ] Ճարպիկ, վարպետ ։ ى — վարպետութիւն ։

چير չիղ [ղ] Իր ։

چيردرمك չիղտիրմէք [ի] Գծել տալ 2. Ջնջել տալ ։

چيركى չիղքի [ի] տե՛ս چزكى ։

چيرلمك չիղիլմէք [ի] Գծուիլ 2. Ջնջուիլ ։

چيرمك չիղմէք [ի] տե՛ս چزمك ։

چيرمه չիղմէ [ի] Կօշիկ ։

چيرى չըղը [ի] Գիծ ։

چيريق չըղըք [ի] 1. Գիծ 2. Շերտ, տող ։

چيسەلمك չիսէլէմէք [ի] Ցօղել ։

چيش չիշ [ի] Մէզ ։ ۱ — միզել ։

چيغ չըղ [ի] Ձիւնակոյտ ։

چيغاره չըղարա [ի] Գլանիկ ։ لق — ծխափող ։

چيغر չըղըր [ի] տե՛ս چغر ։

چيغرتغان չըղըրթղան [ի] Խօսուն, ագապագակաւոր (Թռչուն) ։

چيغرتمه չըղըրթմա [ի] Արտաքինք ։

چيغرمق չըղըրմագ [ի] տե՛ս چغرمق ։

چيقار չըգար [ի] 1. Որ ելք ունի 2. Կարելի 3. Շահ, օգուտ ։

ստակ کندی — یشه باقار . ստատ կեր շահը կը մնածէ ։

چیقارمق չըգարմագ [թ] 1. Հանել 2. Դուրս հանել 3. Մղել 4. Ի վեր հանել 5. Հեծցնել 6. Հնարել 7. Հրատարակել 8. Լուծել 9. Հեռացնել 10. Ցարուցանել 11. Պրկել 12. Ընդ առաջ հանել 13. Հրատարակել ։ առաջ. — باشدن մոլորեցնել . — فعله ի գործ դնել . — خدمتدن պաշտօնանկ ընել . — ذوق վայելել . — بهایه գինը բարձրացնել . — ضررنی վնասը հանել, առնուլ . — دیش ակռայ հանել ։

چیقریق չըգրըգ [թ] տե՛ս چقرق ։

چیقش չըգըշ [թ] 1. Ելք 2. Առատ ։

چیقشمق չըգըշմագ [թ] 1. Մրցել 2. Յանդիմանել ։

چیقق չըգըգ [թ] Խախտած ։

چیققجی չըգըգճը [թ] Խախտած ոսկորները հաստատող ։

چیقماز չըգմազ [թ] 1. Անել 2. Անել (փողոց) ։

چیقمق չըգմագ [թ] 1. Ելնել 2. Վեր ելնել 3. Բարձրանալ 4. Հնարուիլ 5. Ձեռնարկել 6. Խախտիլ 7. Հանուիլ (գումարէ) 8. Յառաջ գալ 9. Հրատարակուիլ 10. Հանել (փողոցի) 11. Մաշիլ (արեւու) 12. Ներկայանալ 13. Պատահիլ, գիտել ։ առաջ. — بوشه ի դերեւ ելնել . — یولدن ճամբէն շեղիլ . — پارهدن ծախս ընել . — صاحب ի բաց պահանջել ։

چیقمه չըգմա [թ] 1. Ելք 2. Սարբուանդ, ելք ։ — یکی նորաձեւար

چیقندی չըգընտը [թ] 1. Սարբաձգուած 2. Ելք 3. Տողընդմէջ յաւելուած 4. Ելուստ ։

چیك չիք [թ] Ցող ։

چیك չիք [թ] 1. Հում 2. Տհաս 3. Անփորձ ։

چیکنمك չիյնէմէք [թ] 1. Ծամել 2. Կոխոտել ։

چیکنمك չիյնէնմէք [թ] 1. Ծամուիլ 2. Կոխոտուիլ ։

چیل չիլ [թ] 1. Կաքաւ 2. Պիտակ ։

چیل չիլ [թ] 1. Փայլուն 2. Պիտակաւոր ։

چیلاق չիլաք [թ] տե՛ս چایلاق ։

چیلك չիլէք [թ] Ելակ ։

چیم չիմ [թ] Անուն چ տառին ։

چیا չիմա [ֆրս] Մալուխ, պարան նաւակալ ։

چیاجی չիմաճը [թ] Մալուխագործ ։

چیملنمك չիմլէնմէք [թ] Ծլիլ ։

چین չին [պ] Չինաստան ։ առաջ. ماچین — աշխարհ չինաց ։

چین չին [պ] 1. Ծալք 2. Խորշում, պատռուած, ծալք ։

چین չին [թ] Խիստ ։ صباحلین — առաւօտուն խիստ կանուխ ։

چیناقوب չինագօպ [թ] Տեսակ մը ձուկ ։

چینقو չինգօ [ֆրս] տե՛ս چنقو ։

چینه չինէ [պ] Հատիկ թռչնոյ ։

چینه‌دان չինէտան [պ] Կտնառք ։
چیف չիֆ [պ] 1. Զինակիան 2. Ցախճապակի, փաւեակ ։
چیوی չիվի [թ] Թեթեւ, փոյթ ։
چیوید չիվիտ [թ] Լեղակ ։
چیویلك չիվիլէկ [թ] 1. Թեթեւել 2. Հաստատապնդել ։

ح

ح հա Ութերորդ տառ Օսմանեան այբուբենին արժէքն է 8 ։

حاء հա* [ա] Անուն ح տառին ։

حائر հաէր [ա] 1. Զարմացած [حيرت էն] 2. Շուարած ։

حائز հաէզ [ա] Ստացած, տէր ։ او — ստանալ, վայելել ։

حائض հաէզ* / حائضه հաէզէ* } [ա] 1. Կին տե-ռանեռ [յգ. حائضات] 2. Հարսնացու ։

حائط հաէթ [ա] Որմ [յգ. حيطان] ։

حائك հաէք [ա] Ոստայնանկ [էգ. حائكه] ։

حائل հաէլ [ա] Արգելք ։

حابس հապիս [ա] Բանտարկող, արգելող [حبس էն] ։

حاتم հաթիմ [ա] Խիստ առատաձեռն արաբի մը անունն է ։

حاج հաճճ [ա] Ուխտաւոր [حج էն] [յգ. حجاج] ։

حاجات հաճաթ* [ա] Պէտքեր [եզ. حاجت] ։ ասաց. — قاضى ال Նախախնամողն Աստուած ։

حاجب հաճիպ [ա] 1. Վարագու-րաւոր [حجاب էն] 2. Դռնա-պան 3. Յօնք ։

حاجت հաճէթ* [ա] Պէտք [յգ. حاجات] 2. Կարիք ։ ասաց. — قضاء مس ا պէտք զգացուիլ. ا — գործ ընել ։

حاجتمند հաճէթմէնտ [պ] Կարօտեալ ։

حاجز հաճիզ [ա] 1. Միջամտող [حجز էն] [էգ. حاجزه] 2. Էրա. Արգելանք դնող, արգելող 3. Արգելք ։ — حجاب ստոծանի ։

حاجه հաճէ* [ա] տե՛ս حاجت ։

حاجه հաճճէ* [ա] Ուխտաւոր կին [էգ. حاج ի] ։

حاجى հաճի [ա] 1. Ուխտաւոր [حج էն] 2. Մահտեսի ։ ասաց. لر يولى — յարդգող ։

حاچ հաչ [թ] Խաչ ։

حاد հատտ [ա] Սուր حدت ։

حادث հատիս [ա] 1. Յառաջ եկած [حدوث էն] 2. Նորոգ ։ او — պատահիլ, ծագիլ ։

حادثه հատիսէ* [ա] 1. Յառաջ եկած [حدوث էն] 2. Դէպք, պատահար [յգ. حوادث، حوادثات] ։

حاده հատտէ* [ա] 1. Սուր [حد էն] 2. Թելահան 3. Թիթեղնոց ։ تدقيقدن كچورمك — մանրազննին քննել ։

حادى հատի [ա] Առաջին [احد էն] [էգ. حاديه] ։ عشر — մետասա-ներորդ ։

حاذق հազըք [ա] Ճարտար [حذاقت էն] [էգ. حاذقه] ։

حار հարր [ա] Տաք, ջերմ [حرارت էն] [էգ. حاره] ։ ասաց. منطقهٔ — ه այրեցեալ գօտի ։

حارتوج հարթուճ [թ] Փամբուշա ։

حارث հարիս [ա] Մշակող [حرائت էն]։

حارس հարիս [ա] Պահպանող [حراست էն] ։

حارطوج հարթուճ [թ] տե՛ս حارتوج ։

حارق հարըգ [ա] 1. Այրող [حرق էն] [էգ. حارقه] ։

حاره հարէ [թ] տե՛ս خاره ։

حازم հազըմ [ա] Զգուշաւոր [حزم էն]։

حاسد հասիտ [ա] Նախանձող [حسد էն] [յգ. حساد] ։

حاسه հասսէ* [ա] 1. Զգայարան [حس էն] 2. Զգայութիւն [յգ. حواس] ։

حاشالله հաշալլահ [ա] Քաւ լիցի ։

حاشا հաշա [ա] 1. Քաւ, քաւ լիցի 2. Քաւ յինէն ։ ասաց. حضوردن — Հեռի լաղաց ։

حاشلامق հաշլամագ [թ] տե՛ս خاشلامق ։

حاشه հաշա [թ] Տապճակ [ուղղ. غاشیه էն] ։

حاشیوی հաշիէվի [ա] Բառ. Եզրային։

حاشیه հաշիէ* [ա] 1. Եզր [յգ. حواشی] 2. Լուսանցք 3. Առընթերադրութիւն 4. Ընտանիք ։

حاصد հասըտ [ա] Հնձող։

حاصل հասըլ [ա] 1. Գոյացած, յառաջ եկած [حصول էն] [էգ. حاصله] 2. Բառ. Արտադրեալ 3. Հնձուած պարեխոտ ։ ا — յառաջ բերել, ստանալ. او — յառաջ գալ, կրականալ. — وال կամ كلام — կամ ی — ի մի բան. مصدر — բայանուն։

حاصلات հասըլաթ* [ա] 1. Հասոյթք, բերք [եզ. حاصل] 2. Ե. գ. Հասոյթ ։

حاضر հազըր [ա] 1. Ներկայ [حضور էն] [էգ. حاضره] [յգ. حضار] 2. Պատրաստ ։ ասաց. بالمجلس — ժողովի ներկայք . امر — հրամայական թ. դէմք . جواب — պատրաստաբան. لوپ — թերխաշ ձու, գիւտ . جی — հանդերձավաճառ ։

حاضرلق հազըրլըգ [թ] Պատրաստութիւն ։

حاضرلمق հազըրլամագ [թ] Պատրաստել ։

حاضرلنمق հազըրլանմագ [թ] Պատրաստուիլ ։

حاضرون հազըրուն } [ա] Ներկայք
حاضرین հազըրին } [եզ. حاضر] ։

حاطب հաթըպ [ա] Փայտաժողով [حطب էն] ։ لیل — ափեղցփեղ զրուցող ։

حاطل հաթըլ [թ] Գերան ։

حافر հաֆիր [ա] 1. Փորող [حفر էն] [էգ. حافره] 2. Սմբակ ձիոյ ։

حافظ հաֆըզ [ա] 1. Պահող [حفظ էն] [էգ. حافظه] 2. Պահապան 3. Սերտող 4. Կուրանը ի բերան ուսած ոք ։ ասաց. قوه — յիշողութիւն ։ كتب — գրապահ ։

حاكم հաքիմ [ա] 1. Դատող [حكم էն] [էգ. حاكمه] 2. Դատաւոր [յգ . حكام] 3. Իշխող, տէր 4. Ի վերուստ հայող ։ ասաց. مطلق — գերագոյն դատաւորն Աստուած ։

حاكمانه հաքիմանէ [զ] Դատաւորական, իշխանական ։

حاكميت հաքիմիյէթ* [—] 1. Դատաւորութիւն 2. Կառավարութիւն ։

حاكى հաքի [—] Պատմող [حكايت էն] [էզ. حاكيه] [յգ. حاكيات . حكاة] ։ او — պատմել

حال հալ [—] 1. Վիճակ, պարագայ [յգ. حالات . احوال] 2. Աբարք, գործ 3. Ներկայ 4. Յափշտակութիւն մտաց, այլայլում, զգացութիւն 5. Կարողութիւն 6. քեր. Բան ներկայ ժամանակի (բայի) 7. Մակբայ ։ տաճ. — نه պատճառաւ . ه — علی ՝ալա հալինհի անփոփոխ . — علی كل ՝ալա քիւլլի հալին ամէն պարագայի մէջ . — فی ال — هر نه ایسه ինչ և է . — لسان ֆիլ հալ խօսքին . — له دكل قالله կերպարանքով՝ ու թէ խօսքով . نده — كندى խաղաղ ։

حالا հալա [—] 1. Տակաւին 2. Հալին կերպարանքով 3. Ներկայիս ։

حالب հալիպ [—] անօթ . փող , անցք ։

حالبوكه հալ պու քի [թ] 1. Մինչդեռ 2. Մակայն և այնպէս ։

حالت հալէթ* [—] 1. Վիճակ, պարագայ [յգ. حالات] 2. Աբարք ։

حاللاشمق հալլաշմագ [թ] Իրարու անցք կամ միշտ պատմել ։

حاللاندرمق հալլանտըրմագ [թ] Կազդուրել, կարգադրել, տփոփել ։

حاللانمق հալլանմագ [թ] Կազդուրիլ , տփոփիլ ։

حالى հալի [—] Զարդարեալ [حليه էն] ։

حاليا հալիյէն [—] Ներկայիս ։

حاليت հալիյէթ* [—] 1. Վիճակ 2. Ներկայ ժամանակ ։

حاليه հալիյէ* [—] 1. Ներկայ 2. Բանի մը վիճակը ցոյց տուող ։

حامد համիտ [—] Գովաբանող [حمد էն] [յգ. حامدين] ։

حامز համիզ [—] Կծու [էզ. حامزه] ։

حامض համիզ [—] թթ. Թթու [حموضه էն] [էզ. حامضه] [յգ. حامضات] ։

حامضيت համիզիյէթ* [—] Թթուութիւն ։

حامل համիլ [—] Կրող, տանող [حمل էն] ։ او — կրել, տանել . أ — իւր մրայ կամ իւր մէջ կրելով . բերացած ։

حامله համիլէ* [—] Յղի [حمل էն] [էզ. حامل ի] [յգ. حوامل] ։

حامى համի [—] Պաշտպան [حمايت էն] [էզ. حاميه] ։

حانث հանիս [—] Երդմնազանց [حنث էն] ։

حانوت հանութ* [—] Կրպակ [յգ. حوانيت] ։

حاولامق հավլամագ [թ] Հաչել ։

حاوى հավի [—] Պարունակող [էզ. حاويه] ։ او — պարունակել ։

حب հապպ [—] 1. Հատ , կուտ, ունդ , [յգ. حبوب . حبوبات] 2. Գեղահատ ։ տաճ . ی یوتمق —

բանը բռնանիլ · կորիլ · اللذيذ — գեռնանուշ ։

حب հապպ [ա] Սէր ։

حبائل հապայիլ* [ա] յգ. حباله ի ։

حباب հապապ
حبابه հապապէ* } [ա] Պղպջակ ։

حبال հըպալ* Լարեր [եզ. حبل] ։

حباله հըպալէ* [ա] 1. Հանգոյց [յգ. حبائل] 2. Ծուղակ ։

حبذا հապպէզա [ա] Ինչ աղուոր ։

حبر հիպր [ա] 1. Մելան 2. Գիտուն ։

حبس հապս [ա] 1. Արգելում, պահում 2. Արգելուլ, պահել 3. Բանտարկել 4. Բանտ

حبسخانه հապսխանէ [պ] Բանտ ։

حبش հապէշ [ա] 1. Հապէշ. Եթովպա 2. Հապէշցի, Եթովպացի ։ տաճ. ی — Հապէշցի, կիսասեւ ։

حبشستان հապէշիսթան [պ] Եթովպիա ։

حبل հապլ [ա] 1. Ձուան, լար [յգ. حبال] 2. անդ. Լար 3. Յղութիւն ։ տաճ. الوريد — փողերակ ։

حبلی հըպլա* [ա] Յղի ։

حبوب հուպուպ* [ա] յգ. حب ի ։

حبوبات հուպուպաթ* [ա] 1. Կուտեր, հատեր [եզ. حب] 2. Արմտիք ։

حبور հուպուր [ա] Ուրախութիւն ։

حبه հապպէ*[ա] 1. Կուտ, հատ 2. Պատիկ ։ տաճ. ی قبه ا — չափազանցել ։

حبيب հապիպ [ա] 1. Սիրեցեալ [حب էն] [յգ. احبا . احباب] 2. Բարեկամ ։ տաճ. الله — կամ اكرم — Մուհամմէտ ։

حبيب հուպէյպ [ա] Փոքր. Հատիկ [նուազ. حب ի] ։

حتى հաթթա [ա] Մինչեւ իսկ . մանաւանդ թէ ։

حث հասս [ա] Դրդել ։

حثاله հուսալէ*[ա] Փոշոկ, ծամծ ։

حج հաճճ [ա] Ուխտագնացութիւն ի Մէքքէ ։

حجاب հիճապ [ա] 1. Քօղ [յգ. حجب] 2. Սառծանի 3. պատկառանք, ամօթխածութիւն ։ ا — ամաչել . ل — ամօթխած, ամօթոտ ։

حجاج հէճճաճ*[ա] 1. Ուխտաւորք [եզ. حاج] 2. Հաճճաճ Երրեակի բռնաւորի մը անունն է

حجاج հըճաճ [ա] Ակնակապիճ ։

حجاره հիճարէ*[ա] Քարեր [եզ. حجر] ։

حجاز հիճազ [ա] 1. Երջանիկ Արաբիա 2. Երաժշտական եղանակ մ'է ։

حجامت հաճամէթ* [ա] 1. Արուակ դնելը 2. Ցաւում ։

حجب հուճուպ* [ա] յգ. حجاب ի ։

حجت հուճճէթ* [ա] 1. Փաստ, ապացոյց [حجج] 2. Մուրհակ 3. Կալուածագիր ։

حجج հուճաճ* [ա] յգ . حجت ի ։

حجر հաճր [ա] Արգելուլ ։

حجر հաճէր [ա] Քար [յգ. احجار] ։ տաճ . توتيا — արուբաքար . حجيم — փարակսա արծաթի .

—الجو . արծուաքար — الولاده երկնաքար :

حجر հէճր [ա] Գիրկ :

حجرات հուճուրաթ* [ա] Խուցք [եզ. حجره] :

حجروی հուճրէվի [ա] Բազմախորշ :

حجره հէճրէ . հուճրէ* [ա] 1. Խուց 2. Գաւիթ խորշ 3. Անդա. խորշ :

حجری հաճէրի [ա] 1. Քարային [էգ. حجریه] 2. Քարոտ :

حجز հաճզ [ա] 1. Ի մէջ արկանել 2. Իրաւ. Արգելանք դընել 3. Արգելանք :

حجزنامه հաճզնամէ [պ] Արգելանք դնելու խնդրագիր , արգելագիր :

حجله հաճլէ* [ա] 1. Արսկապատն Առագաստ :

حجله‌گاه հաճլէկեահ [պ] տե՛ս حجله :

حجم հաճմ [ա] Ծաւալ [յգ. حجوم]

حجنت հուճնէթ* [ա] Թերութիւն

حجیف հաճիֆ [ա] էգ. Կարկաջուան յաղիս :

حد հատտ [ա] 1. Ծայր [յգ. حدود] 2. Եզր 3. Սահման 4. Տրա. Եզր 5. Աստիճան, կէտ 6. Իշխանութիւն :

فی — ذاته կամ — ذاتنده . ստոյգ արդէն , էապէս . — بی անսահման. —م یوق կամ —م دکل . չեմ համարձակիր. —نی بیلدرمك . չափու դնել , պատժել. —نه—ینه . որով իշխանութեամբ . — و —م اولیه‌رق عدده کلز . անհամար առանց համարձակութեան . —ی بیلز — ժպիրհ, յանդուգն :

حدائق հատայիք* [ա] Պարտէզք [եզ. حدیقه] : خاصه — արքայական պարտէզք :

حدائث հատաէթ* [ա] Մատաղութիւն , երիտասարդութիւն :

حداد հատտատ [ա] Երկաթագործ [حدید էն] :

حدب հատպ
حدبه հատպէ* } [ա] Կզութիւն :

حدت հիտտէթ*[ա] 1: Սրութիւն 2. Բարկութիւն, ցասում 3. Կորովութիւն : ۱ — կամ . — کلك ցասնուլ . مزاج — ցասկոտութիւն :

حدتلنمك հիտտէթլէնմէք [թ] Ցասնուլ :

حدتلی հիտտէթլի [թ] 1. Ցասկոտ 2. Զայրացած :

حدث հատէս [ա] 1. Նորութիւն [յգ. احداث] 2. Պատահում, եղելութիւն 3. Պատահար :

حدس հատս [ա] Գուշակութիւն, կարծիք [յգ. حدسیات] :

حدسیات հատսիյաթ* [ա] Գուշակութիւնք , կարծիքներ :

حدقه հատաքա* [ա] Բիբ աչաց [յգ. احداق] :

حدوث հուտուս [ա] 1. Պատահիլ, յառաջ գալ 2. Ի նորոյ ծագում : ی — պատահական :

حدود հուտուտ* [ա] 1. Սահմանք [եզ. حد] 2. Եզերք : — ստոյգ. تحدید — սահմանագծում :

حده հատտէ* [ա] տէ'ս حاده ։
على حدة առանձինն ։

حديث հատիս [ա] 1. Նոր, նորոգ [حدوث էն] 2. Լուր [ջմ. احاديث] 3. Աւանդութիւն Մուհամմէտի ։ السن — Նորատի։

حديد հատիտ [ա] 1. Երկաթ 2. Սուր [حدت էն] [էգ. حديده] 3. Բուռն ։ المزاج — ցասկոտ ։

حديدى հատիտի [ա] ած. Երկաթախառն ։

حديقه հատիգա* [ա] Պարտէզ [ջմ. حدائق] ։

حدين հատտէյն [ա] երա. Երկաբաշխ ։

حذا հիզա [ա] 1. Բառնի մը դիմացը, հանդէպ 2. Մէկ ուղղութիւն ։ الحق — հաւթել ։

حذاق հուզզագ* [ա] ջմ. حاذق ի ։

حذاقت հազագաթ* [ա] Ճարտարութիւն ։

حذر հազէր [ա] Զգուշութիւն ։
ا — զգուշանալ ։

حذف հազֆ [ա] 1. Կրճատել 2. Ջնջել ։

حذور հազուր [ա] Զգուշաւոր [حذر էն] ։

حر հարր [ա] Ջերմութիւն ։

حر հուրր [ա] 1. Ազատ [էգ. حره] [ջմ. احرار] 2. Ազատորդի, ազնուական ։

حرائر հարաիր* [ա] ջմ. حره ի ։

حرات հարրաս [ա] 1. Հողագործ, մշակ 2. հարրաս [ջմ. حارث ի]։

حرائث հարաիսթ* [ա] Մշակել, հերկել ։

حرارت հարարէթ [ա] 1. Ջերմութիւն 2. Ջերմ 3. Սաստիկ ծարաւ 4. Տարր ջերմութեան ։

حرارتلنمك հարարէթլէնմէք [թ] 1. Տաքնալ 2. Պաղիլ ։

حراست հիրասէթ* [ա] Պահպանել ։

حرام հարամ [ա] 1. Արգիլեալ,ապօրինաւոր 2. Նուիրական ։
ا — օրինօք արգելուլ ։

حرامزاده հարամզատէ [պ] Պոռնիկորդի [ջմ. حرامزادكان] ։

حرامى հարամի [ա] Աւազակ ։

حرب հարպ [ա] Պատերազմ [ջմ. حروب] ։ ا — պատերազմիլ ։
دار ال — անհաւատից երկիր ։
ديوان — պատերազմական ատեան ։

حربا հարպին [ա] Պատերազմօղ ։

حربه հարպէ* [ա] Գեղարդ, նիզակ ։

حربيه հարպիյէ* [ա] Պատերազմական [որ. حربى] ։

حرث հարս [ա] Հերկել, մշակել ։

حرز հըրզ [ա] 1. Պահպանակ հմայական, բժժանք 2. Ապաստան ։

حرشف հարշէֆ [ա] Կանկառ ։

حرص հըրս [ա] 1. Մոլեկան ցանկութիւն, անյագութիւն 2. Ցասում, սրտմտութիւն ։ — لى բարկացած, ցասկոտ ։

حرصلنمق հըրսլանմագ [թ] Զայրանալ ։

حرف հարֆ [ա] 1. Գիր, տառ

[յգ. حروف . حروفات] 2. փխբ. Մասնիկ 3. Բառ, խօսք ։
— ب — բառ առ բառ ։
حرف հըրէֆ* [ա] յգ. حرفت ի ։
حرف انداز հարֆէնտազ [պ] Անուղղակի կերպով խայթիչ խօսքեր ընող ։ لق — Թշնամանում, Թշնամանք ։
حرفزن հարֆզէն [պ] տե՛ս حرف انداز ։
حرفت հըրֆէթ* [ա] Արուեստ [յգ. حرف] ։
حرفكير հարֆկիր [պ] Բանակռուիկ, սոփեստ, իմաստակ [յգ. حرفكيران] ։
حرفيًا հարֆիյէն [ա] Բառ առ բառ. բառ գրոյն ։
حرفيه հարֆիյէ* [ա] Տառական ։
حرق հարք [ա] Այրել ։
حرقفه հարքաֆա* [ա] անդա. Զստի մեծ ոսկր [յգ. حرقفات] ։
حرقفى հարքաֆի [ա] Կողից, կուշտի [էգ. حرقفيه] ։
حرقه հարքա* [ա] Կսկիծ, կիզում ։
حرقة البول Ջերմամիզութիւն ։
حركات հարէքեաթ* [ա] յգ. حركت ի ։
حركت հարէքեթ* [ա] 1. Շարժում [յգ. حركات] 2. Մեկնում 3. Վարմունք, ընթացք ։ ا — շարժիլ, մեկնիլ, վարուիլ. առաջ. ارض — Երկրաշարժ. كلك . — յուզիլ, կանգնիլ, շարժիլ ։
حركتلندرمك հարէքեթլէնտիրմէք [թ] Շարժել ։
حركه հարէքէ* [ա] 1. Շարժում [յգ. حركات] 2. Քեր. Ձայնանիշ ։ առաջ. سريع ال — արագաշարժ.
بطئ ال — ծանրաշարժ ։
حرم հարէմ [ա] 1. Արգելավայր [յգ. احرام] 2. Կողակից 3. Կանանոց 4. Մզկիթի գաւիթ. առաջ. شيخ ال — կառավարիչ Մեքքէի . آغاسى — Ներքինի ։
حرمان հըրման [ա] Զրկանք ։
حرمت հէօրմէթ* [ա] 1. Նուիրականութիւն 2. Արգելում 3. Յարգանք, պատիւ ։ ا — յարգել, պատուել. حرمةً ի պատիւ. سزلك — անմեծարութիւն, արհամարհանք ։
حرمتلو հէօրմէթլիւ [թ] Յարգոյ, յարգոյապատիւ ։
حرمل հարմէլ [ա] Բժշ. Ճատրակ՝ որ է տունկ ինչ. ոսպանդ ։
حرمين հարէմէյն [ա] Մահմետականաց երկու սուրբ քաղաքները որք են Մէքքէ և Մէտինէ [երկ. حرم ի] ։ پايه سى — չորրորդ կարգ կղերական աստիճանի ։
حروانى հարվանի [թ] Բոլորաձև կրկնոց ։
حروب հուրուպ* [ա] Պատերազմք [յգ. حرب] ։
حرور հարուր [ա] Բնս. Գօլ, ջեր ։
حروف հուրուֆ* [ա] յգ. حرف ի ։
حروفات հուրուֆաթ* [ա] Գրեր, տառեր [յգ. حرف] ։ باصمه سى — երկաթագիր ։
حرون հարուն [ա] Խեռ, դաժան, անսաստ ։
حرى հարի [ա] Արժանի ։
حريت հուրրիյէթ* [ա] Ազատութիւն, ինքնիշխանութիւն ։

حریر հարիր [ա] Մետաքս ։ ـیہ — ی — մետաքսեայ, թաւշեայ։

حریص հարիս [ա] Ցանկացող [حرص էն] [էգ. حریصه] [յգ. حرصا. حریصان] ։

حریف հարիֆ [ա] 1. Արուեստակից [حرفت էն] [յգ. حریفان] 2. Ընկեր 3. Դիւրահաւան, պարզամիտ 4. Մարդ ։

حریفانه հարիֆանէ [պ] 1. Ընկերաբար 2. Համագանակով [առաջ. հերփանէ կամ արիփանէ]։

حریق հարիգ [ա] Հրդեհ ։

حریقزده հարիգզէտէ [պ] Հրկիզեալ [յգ. حریقزدکان] ։

حریقه հարիգա* [ա] Այրում, կսկիծ ։

حریم հարիմ [ա] 1. Արգիլեալ [حرام էն] 2. Շրջափակ 3. Սահման 4. Կանոնական պատմուճան Մեքքէի ուխտաւորաց ։

حزار հըզար [թ] Մեծ սոխակ ։

حزارن հազարէն [թ] Կնիւն ։

حزام հազզամ* [ա] Զգուշաւորք, խոհեմք [եզ. حازم] ։

حزان հըզան* [ա] Տխուրք [եզ. حزین] ։

حزب հըզպ [ա] 1. Խումբ [յգ. احزاب] 2. Կուրանի 120 հատուածներէն իւրաքանչիւրն ։

حزم հազմ [ա] 1. Զգուշաւորութիւն 2. Խոհեմութիւն ։

حزما հազըմա* [ա] յգ. حزم ի ։

حزمه հազմէ* [ա] 1. Խուրձ 2. Ողկոյզ (ծաղկանց կամ պտղոց) ։

حزن հիւզն [ա] Տխրութիւն [յգ. احزان] ։ انکیز — տխրեցուցիչ ։

حزن հազին [ա] Ցաւ, վիշտ ։

حزنا հուզէնա* [ա] Տխուրք [եզ. حزین] ։

حزیران հազիրան [պ] Յունիս ։

حزیم հազիմ [ա] Զգուշաւոր, խոհեմ [حزم էն] [յգ. حزما] [էգ. حزمه] ։

حزین հազին [ա] Տխուր [حزن էն]։

حس հիս կամ հըս [ա] 1. Զգացում [յգ. حسیات] 2. Զգալ 3. Իմանալ, կռահել ։

حساب հիսապ [ա] 1. Հաշիւ 2. Թուաբանութիւն ։ առց. ا — հաշուել . — علی ال թերհաշիւ. — کلز — կամ سز — անհամար. — کورمك — հաշիւ տեսնել. — تفاضلی տարբերական հաշիւ. — کتاب ا — հաշիւ քննել, խոկալ։

حسابلاشمق հիսապլաշմագ [թ] Մէկու մը հետ հաշիւ տեսնել ։

حسابی հիսապի [ա] 1. Հաշուական [էգ. حسابیه] 2. Խնայող ։

حساد հուսսատ* [ա] յգ. حاسد ի ։

حساس հասսաս [ա] Խիստ զգայուն [حس էն]։ — یت զգայնութիւն ։

حسام հուսամ [ա] Սուր սայրատուր ։

حسامه հուսամէ* [թ] Տունկ իմն անուշահոտ. լուացուկ ։

حسان հըսան* [ա] Գեղեցիկք [եզ. حسن] ։

حسب հասեպ [ա] 1. Նկատողութիւն 2. Արժանապատուութիւն ։ առց. ونسب — անձնական արժանիք և ազնուա-

կանոնութիւն . ذیل — պատճառաւ, աղագաւ ։

حسب հասպ [ա] Ըստ, առ, աղագաւ ։

حسبان հուսպան [ա] Թուումն ։

حسبة لله հիսպէթէն լիլլահ [ա] Ի սէր Աստուծոյ. ձրի ։

حسبحال հասպըհալ [ա] Մտերմական խօսակցութիւն ։

حسبي հասպի [ա] Ձրի ։ جه — կամ أ — ձրիաբար ։

حسد հասէտ [ա] Չար նախանձ ։ ասց. ا — կամ چکمك — նախանձիլ . جى — կամ ور — կամ پیشه — նախանձոտ ։

حسده հասէտէ* [ա] Նախանձողք [եզ. حاسد] ։

حسرت հասրէթ* [ա] Կարօտ, անձկութիւն ։ ասց. لنمك — կամ چکمك — կարօտնալ . زده — կարօտցած ։

حسرتکش հասրէթքէշ [պ] Կարօտցած ։

حسم հասմ [ա] 1. Կտրել 2. Լուծել, վճռել ։

حسن հիւսն [ա] 1. Գեղեցկութիւն, լաւութիւն [յգ. محاسن] 2. Լաւ ։ ասց. خط — գեղագրութիւն . ظن — բարւոք կարծիք . معامله — քաղցրութիւն . حال — բարի վարք . قبول — լաւ ընդունելութիւն ։

حسن հասէն [ա] Գեղեցիկ, ընտիր [յգ. حسان. حسنات] ։

حسناء հասնա* [ա] 1. Գեղեցիկ 2. حسنا հասնա Աւելի կամ ամենագեղեցիկ [حسن էն] ։

حسنات հասէնաթ* [ա] Բարութիւնք, բարեգործութիւնք [յգ. حسنه ի] ։

حسنه հասէնէ* [ա] 1. Գեղեցիկ, ընտիր [էգ. حسن ի] 2. Բարեգործութիւնք [յգ. حسنات] ։

حسنى հուսնա* [ա] Աւելի կամ ամենագեղեցիկ [էգ. احسن ի] ։

حسنيات հուսնիյեաթ* [ա] Բարւոք հանգամանքներ, բարի բաներ ։

حسود հասուտ [ա] Նախանձոտ [حسد էն] ։

حسى հիսսի [ա] Զգայական ։

حسيات հիսսիյեաթ* [ա] Զգացմունք, տպաւորութիւնք [եզ. حس] ։

حسيب հասիպ [ա] 1. Արժանեաց տէր ոք [حسب էն] [էգ. حسيبه] 2. Բաւական 3. Հաշուող ։

حسيت հիսսիյէթ* [ա] Զգայնութիւն ։

حسير հասիր [ա] Կարօտ ։

حسين հիւսէյին [ա] Գեղեցկուկ [حسن էն] ։

حشا հաշա [ա] Փորոտիք ։

حشارى հաշարի [թ] տե՛ս حشرى ։

حشاش հաշշաշ [ա] Հաշիշամոլ [حشيش էն] [յգ. حشاشين] ։

حشر հաշր [ա] 1. Հաւաքում 2. Քրս. Յարութիւն ։

حشرات հաշէրաթ* [ա] 1. Որդեր, 2. Զարանճճիներ, որկեայներ [եզ. حشره] ։

حشرى հաշէրի [ա] 1. Զարանճճի [حشره էն] 2. Որկեայ [ռամկ. հաշարը] ։

حشره հաշէրէ* [ա] Որդ, ճճի [յգ. حشرات] ։

حشفه հաշֆէ* [ա] անգա. Գերձ ։

حشم հաշէմ [ա] 1. Հետևորդք 2. Ծառայ ։ — خدم و ծառայք և հետևորդք ։

حشمت հաշմէթ* [ա] Վեհափառու֊թիւն ։

حشمتآب . հաշմէթմէ՛ապ [պ] } 1. Վե֊
حشمتلو հաշմէթլիւ [թ] } հա֊
փառ 2. Նորին վեհափառու֊թիւն ։

حشو հաշվ [ա] 1. Լիցք [յգ. حشويات] 2. Ոսկրոտ բան 3. անըր. Գերձայլին հիւսուած ։

حشويات . հաշվիյաթ* [ա] Ոսկրոտ բանք ։

حشيش հաշիշ [ա] Հաշիշ ։

حشيشه . հաշիշէ* [ա] խոտ [յգ. حشيشات] ։ .... جشيشة الهره . ... կատուախոտ . حشيشة الرئة .... թոքախոտ ։

حصائد հասաիտ* [ա] յգ. حصيده ի ։

حصات . հասաթ* [ա] 1. Գայլա֊խազ [յգ. حصيات] 2. Քար և֊րիկամանց ։ ی — քարայլին քարահար ։

حصاد . հասատ [ա] 1. Հունձք 2. Հնձել ։

حصاد հասսատ [ա] Հնձող [حصاد է]

حصار հըսար կամ հիսար [ա] 1. Բերդ 2. Պարիսպ ։

حصافت . հասաֆէթ* [ա] Ողջմը֊տութիւն , ուղիղ դատողու֊թիւն , կորովամտութիւն ։

حصانت . հասանէթ* [ա] 1. Ամ֊րութիւն 2. Պարկեշտութիւն համեստութիւն ։

حصبه . հասպէ* [ա] Հարսանիքթ ։

حصر հասր [ա] 1. Սահմանա֊փակել 2. Պաշարել 3. Սեպ֊հականել ։ نظر ا — ակնկա֊ռույց լինել ։ اُ — սսսկապէս ։

حصص հըսըս. հիսաս* [ա] Մասեր, բաժիններ [եզ. حصه] ։ بقدر ال — ով քառերէլ հըսըս բառ չափու բաժնից ։

حصن հըսն [ա] Բերդ [յգ. حصون] ։

حصول հուսուլ [ա] յառաջ գալ , իրականանալ ։ ...... بولق — . كلك . — յառաջ գալ . كتورمك — . իրականա֊ցնել . پذير او — կատարուիլ ։

حصون հուսուն* [ա] յգ. حصن ի ։

حصه հըսսէ* [ա] 1. Մաս, բա֊ժին [յգ. حصص] 2. Բաժնե֊թուղթ ։

حصه‌دار հըսսէտար [պ] 1. Մաս֊նակից 2. Ընկեր , բաժանորդ 3. Բաժնետեր [յգ. حصه‌داران] ։

حصه‌مند հըսսէմէնտ } [պ] Մաս֊
حصه‌ياب հըսսէյապ } նակից ։ — او մասնակցիլ ։

حصيات հասիյաթ*[ա]Գայլախազք։

حصيده հասիտէ* [ա] Հունձք [յգ. حصائد] ։

حصير հասիր [ա] 1. Փսիաթ 2. Եղէգն կապուած ։

حصين հասին [ա] Ամուր [حصانت էն] [յգ. حصينه] ։

حض հաղղ [ա] Դրդել, թե֊լադրել ։

حضار հուղղար* [ա] 1. Ներ֊

կայք [իզ. حاضر] 2. Ունկնդիրք, հանդիսականք :

حضانت հըզանէթ* [—] Բուծում մանկանց :

حضر հազըր [—] Հանգիստ, խաղաղութիւն [հկ. سفر պատերազմ] :

حضرى հազըրի [—] Խաղաղութեան ատեն սահմանեալ :

حضرات հազարաթ* [—] յգ. حضرت ի :

حضرت հազրէթ* [—] 1. Ներկայութիւն [յգ. حضرات] 2. Մեծութիւն, վսեմութիւն :

حضور հուզուր [—] 1. Ներկայութիւն 2. Առաջ 3. Հանգստութիւն : ռամկ. ‹ — چیقمق վեհապետի մը ներկայանալ . درسی — Ռամազան ամսոյ մէջ Վեհ. Սուլթանին ներկայութեանը տրուած աստուածաբանութեան դաս. — عالی حضرت سرعسكريه տա նորին վսեմութիւն Սերասքեարին. ‹— ի ներկայութեան :

حضيض հազիզ [—] 1. Ցած տեղի 2. աստղ. Մերձակէտ :

حط հաթթ [—] Իջեցնել رحل — ուղևորաց զարգը առնելը :

حطاب հաթթապ [—] Փայտավաճառ [حطب էն] :

حطاطه հաթաթա* [—] Բժշ. փոքրիկ այտուց :

حطام հութամ [—] Բեկորք, նշխարք : ռամկ. دنيا — ունայնութիւնք աշխարհի :

حطب հաթապ [—] Փայտ :

حظ հազզ [—] 1. Հաճոյք, հեշտութիւն [յգ. حظوظات] 2. Բախտ : ‹ — ախորժիլ, ըմբել :

حظوظات հուզուզաթ* [—] Հաճոյքներ [իզ. حظ] :

حظيره հազիրէ* [—] 1. Փարախ, մանկապարտէզ 2. Ցանկապատ 3. Դամբարան : قدس ‹ — Դրախտ :

حفاظ հըֆֆազ* [—] յգ. حافظ ի :

حفر հաֆր [—] Փորել, պեղել, քրքել :

حفره հուֆրէ* [—] Փոս :

حفريات հաֆրիյաթ* [—] Բրուածներ, պեղումներ :

حفظ հըֆզ [—] 1. Պահպանութիւն 2. Յիշողութիւն 3. Պահել, պահպանել 4. Գոց ընել, սորվել : ռամկ. تحت ال — ընդ հովանութեամբ . — صحت առողջապահութիւն :

حفظنالله հըֆզընալլահ [—] Աստուած պահէ զմեզ. Աստուած մի արասցէ :

حفظه հաֆազէ* [—] 1. Պահապանք [իզ. حافظ] 2. Հրեշտակք :

حفيد հաֆիտ [—] Թոռ [յգ. احفاد], [էգ. حفيده] :

حفيره հաֆիրէ* [—] Փոս [حفر էն] :

حق հագգ [—] 1. Ճշմարտութիւն 2. Իրաւունք [յգ. حقوق] 3. Ճշմարիտ 4. Աստուած : ռամկ. تعالى — բարձրեալն Աստուած. ‹ك وار — իրաւունք ունիս . ندە — նկատմամբ . ندن كلك — յաղթել, նուաճել .

ی ايچون الله — ի սէր Աստուծոյ։ ويرمك — իրաւացի գտնել. احقاق — ا . — ی يرينه كتورمك արդարութիւն ընել. نا —یره յանիրաւի. قوشى — յաղող. ايتمك — իրաւունք ստանալ. جو — կամ پرور — արդարասէր. لو — իրաւացի. سز — անիրաւ. سزلق — անիրաւութ.

حقاً հագգան [ա] 1. Իրաւամբ 2. Ճշմարտիւ ։

حقائق հագայիգ* [ա] Ճշմարտութիւնք [եզ. حقيقت] ։

حقارت հագարէթ* [ա] 1. Հիքութիւն 2. Արհամարհութիւն, անարգանք [յգ. حقارات] ։ ا — անարգել, արհամարհել ։

حقانى հագգանի [ա] 1. Աստուածային 2. Իրաւացի, արդարակորով ։

حقانيت հագգանիյէթ* [ա] Արդարութիւն, ուղղամտութիւն ։

حقپرست հագգփէրէսթ [պ] 1. Աստուածապաշտ 2. Իրաւատէր ։

حقجو հագճու [պ] Արդարասէր ։ يانه — արդարասիրական ։

حقد հըգտ [ա] Քէն, ատելութիւն [յգ. حقود] ։

حقشناس հագշինաս [պ] Արդարադատ, անկողմնակալ ։

حقكو հագգիւ [պ] Ճշմարտախօս [յգ. حقكويان] ։

حقلامق հագլամագ [թ] 1. Ի գլուխ հանել, յաղթել 2. Վաստըկիլ ։

حقلاشمق հագլաշմագ [թ] Պարտքն ու պահանջը փակել. հաշիւը փակել ։

حقنه հուգնէ. հօգնա [ա] Գրեխ ։ ا — գրեխել ։

حقود հուգուտ* [ա] 1. Ատելութիւնք [եզ. حقد] 2. Հագուտ. Քինախնդիր ։

حقوق հուգուգ* [ա] 1. Իրաւունքներ [եզ. حق] 2. Բարեկամութիւն 3. Իրաւագիտութիւն 4. Քաղաքային (ոչ պատժական), աշխարհական ։

حقه հօգգա* [ա] 1. Գդակաձեւ փոքր անօթ 2. Կաղամար ։

حقه‌باز հօգգաբազ [պ] 1. Ձեռնածու 2. Խարդախ ։

حقه‌بازلق հօգգաբազլըգ [թ] Ձեռնածութիւն, 2. Խարդախութիւն ։

حقير հագիր [ա] 1. Անարգ, հեք [حقارت էն] 2. Նուաստ, խոնարհ [էգ. حقيره] ։ طوتمق — խոտել, անարգ համարել ։

حقيرانه հագիրանէ [պ] 1. Նուաստական, խոնարհական 2. Խոնարհաբար ։

حقيرى հագիրի [պ] տե՛ս حقيرانه ։

حقيق հագիգ [ա] Արժանի [حق է ։

حقيقت հագիգաթ* [ա] 1. Ճշմարտութիւն. [յգ. حقائق] 2. Անկեղծութիւն 3. Իրօք ։ لو — անկեղծ . حالده — իրօք ։

حقيقةً հագիգաթէն* [ա] Իրօք, ճշմարտիւ ։

حقيقه հագիգա* [ա] տե՛ս حقيقت ։

حقيق հագիգը [ա] 1. Ճշմարիտ,

իսկական [حقيقت էն] 2. Անկեղծ ։ — معناى բառական իմաստ ։

حك հաքք [ա] 1. Քերել 2. Փարատել ։

حكات հաքքեաթ* [ա] Պատմիչք [եզ. حاكى] ։

حكاك հաքքեաք [ա] Փորագրիչ [حك էն] ։

حكام հուքքեամ* [ա] Իշխանաւորք [եզ. حاكم] ։ اشتكا على ال ․ ատոց ․ — բողոք ընդդէմ դատաւորաց ։

حكايات հիքեաեաթ* [ա] Պատմութիւնք, վէպք [եզ. حكايه] ։

حكايت հիքեայեթ*
حكايه հիքեայէ* [ա] 1. Պատմութիւն [յգ. حكايات] 2. Վէպ 3. Պատմել 4. փխ. Անկատար ։

حكايه‌نويس հիքեայէնիւվիս [պ] Վիպասան [յգ. حكايه‌نويسان] ։

حكم հիւքմ [ա] 1. Վճիռ, որոշում [յգ. احكام] 2. Տրամադրութիւն, պահանջում 3. Հրաման 4. Իշխանութիւն 5. Զօրութիւն, ազդեցութիւն 6. Օրէնք ։

تحت — ه آلمق ատոց ․ ا — կալմ վճռել ․ ا — իջնել, հրամայել ․ نجه — سورمك — իշխել ․ — համեմատ ․ سز — եղծեալ, անզօր, անիշխան ․ أ — զօրութեամբ ։

حكم հաքեմ [ա] Իրաւաբանիր, իրաւարար ։

حكم ՝ հիքեմ* [ա] յգ. حكمت ի ։

حكما հուքեմա* [ա] յգ. حكيم ի ։

حكمت հիքմեթ* [ա] 1. Իմաստութիւն [յգ. حكم] 2. Պատճառ 3. Խորհուրդ, գաղտնիք 4. Բնագիտութիւն ։

حكمدار հիւքիւմտար [պ] Վեհապետ, գերիշխան [յգ. حكمداران] لق — կալմ ․ վեհապետական ․ գերիշխանութիւն ։

حكمران հիւքմրան [պ] Գերիշխան, գերիշխանութիւն ․ գերիշխանական ։

حكمفرما հիւքմֆերմա [պ] Տիրապետող ։ او — տիրապետել ։

حكمى հիքմի ․ հիքմի [ա] Իմաստասիրական [էգ. حكميه] [յգ. حكميات] ։

حكومت հիւքիւմեթ* [ա] 1. Կառավարութիւն, իշխանութիւն [յգ. حكومات] 2. Իրաւասութիւն ։ ا — իշխել, կառավարել ։

حكه հաքքէ* [ա] Բժշ. Քորանիքխաշ ։

حكيم հաքիմ [ա] 1. Իմաստուն, գիտուն [յգ. حكما] [حكمت էն] 2. Փիլիսոփայ 3. Բժիշկ [— գա․ հէքիմ هكيم] [էգ. حكيمه] ։ رب — Ամենիմաստն Աստուած

حكيمانه հաքիմանէ [պ] 1. Իմաստասիրական, իմաստունի պէս 2. Իմաստութեամբ ։

حلّ հալլ [ա] 1. Քակել (կապը) 2. Լուծել, լուծում 3. Հալեցնել 4. փխ. Լուծել 5. Ճապուկ մը լուծել 6. Պաշտօ-

նի դատարկ անտէր մնալը Ձ. հըլլ Արդար լինելը ։

حلاج հալլաճ [ա] Գզիչ [حلج է] ։

حلاجلامق հալլաճլամագ [թ] Գզել ։

حلاط հալլադ [թ] Պարան ։

حلاق հալլագ [ա] Ածիլող, վար-սաւիրայ [حلق էն] ։

حلاقيم հալագիմ *[ա] յգ. حلقوم ի ։

حلال հալալ [ա] 1. Արդար, օ-րինաւոր 2. Անխարդախ [ա-ղաա. հէլալ] ։ ا — ի որդ-ւոց նուիրել . ساعت ی — պղնձէ կամ թանքաւէ տուփ ունե-ցող ժամացոյց ։

حلال հալլալ [ա] Լուծող [حل է] ։

حلالزاده հալալզատէ [պ] Հարա-զատ որդի ։

حلالاشمق հալալլաշմագ [թ] Փոխա-դարձ ներել ։

حلالق հալալլըգ [թ] Ներողութիւն ։

حلاوت հալավէթ* [ա] Քաղցրու-թիւն ։ لى — քաղցր . ياب — او քաղցրութիւն գտնել ։

حلبه հալպէ* [ա] Բուս. Բոյլ-թենի ։

حلبي հալէպի [ա] Բերիացի ։

حلتيت հըլթիթ* [ա] Բուս. Զար-հոտ (Թ. շէյթան պօգը) ։

حلج հալճ [ա] Գզել ։

حلزون հալէզուն [ա] 1. Խխունջ 2. Քերթիկոն 3. Պտուտակ ։

حلزونى հալէզունի [ա] Պտուտա-կաձեւ ։ ت — Գալարում ։

حلف հալֆ [ա] Երդում ։

حلفا հուլէֆա* [ա] յգ. حليف ի ։

حلق հալգ [ա] 1. Կոկորդ 2. Ածիլել ։ ی — կոկորդային ։

حلقوم հուլգում [ա] Կոկորդ, հագագ [յգ. حلاقيم] ։ առոց. راحت ال — [ռամ. բաշհաթի լօգում] հանգստապատառ, շաքարաւէշ ։ ی — կոկորդային

حلقوى հալգավի [ա] Օղակաւոր, օղաձեւ [էգ. حلقويه] ։

حلقه հալգա* [ա] 1. Օղակ 2. Շրջանակ ։ لى — օղակաւոր . بند او — բոլորակ կազմել . وارى — օղակաձեւ ։

حلقه‌بکوش հալգապէկեօշ [պ] 1. Ականջը օղ ունեցող 2. Գե-րի, ստրուկ ։

حلل հուլէլ* [ա] յգ. حله ի ։

حلم հիլմ [ա] Հեզութիւն ։

حلم հիւլմ [ա] Երազ [յգ. احلام] ։

حلما հուլէմա* [ա] Հեզք, խո-նարհք [եզ. حليم] ։

حلمه հալէմէ* [ա] Պտուկ ։ حلمى պտկակերպ ։

حلميت հէլմիյէթ* [ա] Հեզու-թիւն ։

حلو հուլվ [ա] Քաղցր, անոյշ ։ առոց. قدرت — سی մանանայ . طبق — երեկոյթ բառ թուր-քաց ուր կը հրաւիրուի հրու-շակ ևայլն . خانه — հրուշակ եփելու յատուկ պղնձեայ ա-նօթ ։

حلوا հալվա* [ա] Հրուշակ ։

حلواجى հալվաճը [թ] Հրուշակա-վաճառ ։

حلول հուլուլ [ա] 1. Տեղի ու-նենալ, դադար առնել 2. Հաս

նել 2. Մեծի մը ընտելանալ 4. Մարմնաւորութիւն ։ դաղ. داخلى — ներքին մղում. خارجى — արտաքսղում ։

حلوى հալվա* [—] անո'ւշ ։

حلويات հալվիյեաթ* [—] Քաղցրաւենիք ։

حله հալլէ* [—] Զգեստ [յգ. حلل] ։

حلى հալի [—] Լուծական [եզ. حليه] ։

حليله հալիլէ* [—] Կողակից, կին [յգ. حلائل] ։

حليم հալիմ [—] Հեզ, Հեզահամբոյր [حلم էն] [էգ. حليمه] [յգ. حلما] ։

حليملنك հալիմլէնք [ք] Հեզանալ ։

حلبي հալեպի [—] الشكل — պղպակաձև ։

حليه հիլյէ* [—] 1. Զարդ 2. Արտաքին կերպարանք ։

حما համմա* [—] Տենդ, ջերմ [յգ. حميات] ։ դաղ. متقطعه ی — ընդհատ տենդ . — قزل կարմրախտ . — قره ժանտատենդ. — چوروك բորբոսային ջերմ ։

حمائل համայիլ* [—] 1. Ուսէ ընդ անութ ածելու գօտի 2. Պահպանակ հմայական ։

حمائلی համայիլի [—] Խոտորնակ, կողմնակի ։

حمات համաթ* [—] Պաշտպանք [եզ. حامى] ։

حمار հիմար [—] 1. Իշապան, իշավար 2. Հիմար էշ [էգ. حماره] ։

حمارت համարեթ [ք] Աշխատաւոր, գործաւորներու ։

حماريت հիմարիյէթ* [—] Իշութիւն ։

حماست համասէթ* [—] 1. Քաջութիւն 2. Անվեհերութիւն ։

حماض համմազ [—] Թրթնջուկ (գուզու գուլաղը) ։

حماضيت համմազիյէթ* [—] Քմ. Գառանկանջառ ։

حماقت համաղաթ* [—] Անմտութիւն, ախմարութիւն ։

حمال համմալ [—] Բեռնակիր [حمل էն] [էգ. حماله] [ռամկ. Համմալ] ։ — صريق ی ծղոտաբարձ բեռնակիր ։

حمالق համմալըք [ք] 1. Բեռնակրութիւն 2. Բեռնակրի վարձք 3. Կոշտութիւն ։

حماليه համմալիյէ* [—] Բեռնակրի վարձք ։

حمام համմամ [—] Բաղանիք [յգ. حمامات] [ռամկ. Համամ] ։ դաղ. قدرت ی — ջերմուկք . — بوجكى տեսակ մը ճճի բաղանեաց ։

حمامجی համամճը [ք] 1. Բաղնեպան 2. Որմնադիր ։

حمامه համամէ* [—] Աղաւնի ։

حمايت հիմայէթ, حمايه հիմայէ *[—] 1. Պաշտպանել, պահպանել 2. Պաշտպանութիւն, Հովանաւորութիւն ։

حمد համտ [—] 1. Գոհանալ 2. Գոհութիւն 3. Գովութիւն ։ դաղ. اولسون — կամ — ال لله կամ الله — ال կամ الله — أ — գոհութիւն Աստուծոյ ։

حمدله համտէլէ* [—] الحمد لله (գոհութիւն Աստուծոյ) ըսել ։

حمراء համրա* [—] Կարմիր [حرت էն] [էգ. احمر ի] ։ — ال եւ համրա

կարմիր ապարանք Թագաւո-րացն Մաւրիտանացւոց ի Գը-րանատա ։

حرت համըրէթ} *[ա] Կարմրութիւն
حره համրէ } 2. Բժշ. Օձացաւ, օձիկ ։

حروى համըրէվի [ա] Օձացաւային [էգ. حرويه] ։

حمص հըմմըս [ա] Սիսեռ (նուհուտ)։

حمصه հըմմըսա* [ա] Բժշ. Խարան ։

حمض համըզ [ա] Քիմ. Թթուածնատ։ տոոց. اخير حديد — արիւնաքար. اول — նախթթուածնատ ։

حمق համըգ [ա] Անմտութիւն, տխմարութիւն ։

حمقا համըգա* [ա] յգ. احمق ի ։

حمقاء համգա* [ա] Անմիտ, տխմար [էգ. احمق ի]։

حمل համլ կամ հըմլ [ա] Բեռ [յգ. احمال . حمول] ։ — وضع որ-դեծնութիւն, ծննդաբերու-թիւն ։

حمل համլ [ա] 1. Կրել 2. Յը-ղութիւն 3. Վերագրել ։

حمل համէլ [ա] 1. 1. Գառնուկ [յգ. حملان] 2. Աստղ. Խոյ ։

حملان համըլան* [ա] Գառնուկք ։

حمله համլէ* [ա] 1. Յարձակում 2. Բուռն ճիգ 3. համէլէ* Կրողք [էգ. حامل] ։

حملهجى համլաճը [թ] Թիավարա-պետ ։

حمو համավվըլ [ա] Բնս. Կիզումն ։

حموضه համուզա* [ա] Թթուու-թիւն ։ — مولد ال Թթուածին ։

حمول համուլ* [ա] 1. Բեռներ [էգ. حمل] 2. համուլ Համ-բերատար ։

حموله համուլէ* [ա] 1. Բեռ 2. Նաւու բեռ ։

حموى համըվի [ա] Ջերմաբեր ։

حمى համմա* [ա] տե՛ս حما ։

حميت համիյէթ* [ա] 1. Պատուոյ զգացում 2. Խանդ, եռանդ 3. Ազգասիրութիւն, Հայրե-նասիրութիւն ։

حميتمند համիյէթմէնտ [պ] 1. Փոյթեռանդ 2. Հայրենասէր [յգ. حميتمندان] ։

حميتلو համիյէթլը [թ] տե՛ս حميتمند ։

حميد համիտ [ա] 1. Գովեալ, գովելի [حمد էն] [էգ. حميده] 2. Գովելին Աստուած ։

حميم համիմ [ա] Տաք ջուր ։

حميه համիյէ* [ա] 1. տե՛ս حميت 2. հըմիյէ. Բժշ. Ուտելիքներէ զգուշանալ ։

حنا հընա [ա] Հինայ ։

حناجر հանաճիր* [ա] յգ. حنجره ի ։

حنان հաննան [ա] Ամենողորմ Աստուած ։

حنث հանս. հընս[ա] Երդմնազանց ըլլալ ։

حنجره հանճէրէ* [ա] Խռչափող [յգ. حناجر] ։

حنجرى հանճէրի[ա] Խռչափողային ։

حنطال հանտալ[թ] 1. Անհեթեթ, անճոռնի 2. Շինական, բիրտ ։

حنطه հընտա* [ա] Ցորեն ։ سودا — կովացորեան ։

حنق հանէգ [ա] 1. Խայու Հա-

նիֆէի հետևող. հանիֆէական 2. Ուղղափառ ։

حنك հանէք [ա] անգտ. Քիմք ։
ی — քմական ։

حنظل հանզալ [ա] Դառն դդում։

حنوط հանութ [ա] Անուշահոտ նիւթեր որով կը զմռսեն նընջեցեալները ։

حنيفه հանիֆէ [ա] Մահմետական կրօնի չորս գլխաւոր մեկնիչներէն միոյն այն է ابوحنيفه ի համառօտեալ անունն է ։

حنين հանին [ա] 1. Տենչ 2. Յուզում։

حوا հավվա* [ա] Եւա ։

حوائج հավայիճ* [ա] Պէտքեր [եզ. حاجت]։

حواجب հավաճիպ* [ա] յգ. حاجب ի։

حوا جوا հավա ճիվա Շեկխարի ։

حوادث հավատիս* [ա] 1. Դէպքեր [եզ. حادثه] 2. Լուրեր կամ լուր ։

حوادثات հավատիսաթ* [ա] Լուրեր, դէպքեր [եզ. حادثه]։

حواری հավարի [ա] Աշակերտ Յիսուսի [յգ. حواريون]։

حواس հավասս* [ա] Զգայարանք [եզ. حاسه]։ ատաց. — خمسهٔ ظاهره արտաքին հինգ զգայարանք որք են, տեսանելիք, լսելիք, հոտոտելիք, ճաշակելիք և շօշափելիք ։

حواشی հավաշի* [ա] յգ. حاشيه ի ։

حواصل հավասըլ* [ա] յգ. حوصله ի։

حوالةً հավալէթէն*[ա] Փոխանցմամբ։

حواله հավալէ* [ա] 1. Յանձնել 2. Յղել 3. Փոխանցում պարտուց 4. Նշանակագիր, հատուցման հրամանագիր 5. Ուղղել 6. Մկնաձգում (մանկանց) ։

حواله‌لی հավալէլի [թ] 1. Հակեալ 2. Ի վերուստ հայող 3. Մկնաձգութեան ենթակայ մանուկ ։

حواله‌نامه հավալէնամէ [պ] Հատուցման հրամանագիր ։

حوالی հավալի* [ա] Շրջակայք, բոլորտիք ։

حوانيت հավանիթ* [ա] յգ. حانوت ի։

حوايه հավայէ* [ա] Բովանդակութիւն ։

حوت հութ [ա] Ձուկ [յգ. حيتان]։

حور հուր* [ա] Սևաչուի յաւերժահարս [յգ. حوران] ։

حوری հուրի [պ] տե՛ս حور ։

حوزه հավզէ* [ա] Սահման, երկիր։

حوصله հավսալա* [ա] 1. Կտնառք, խածի [յգ. حواصل] 2. Տարողութիւն, ընդունակութիւն 3. անգտ. Կոնք ։ ատաց. — سی طار կարճամիտ, անհամբեր ։

حوصلی հավսալի [ա] անգտ. Կոնքային։

حوض հավզ [ա] Աւազան [յգ. حياض]։

حوضچه հավզճէ
حوضك հավզէք } Աւազանիկ ։

حول հավլ [ա] 1. Շուրջ 2. Տարի։

حولی հավլը [թ] 1. Գաւիթ, բակ 2. Պատուաստակ ։

حوليان հավլիճան [պ] Բուս. Խօլինջան։

حويصل հուվէյսըլ [ա] Փոքրիկ փամփուշտ [նուազ. حوصله ի]։

حيز հայզ [ա] Տեղ, միջոց, տարած. حصوله كلك — յառաջ գալ։

حيض հայզ [ա] Դաշտան, ամսա- հասութիւն։

حيطان հըյթան* [ա] Որմեր [ձգ. حائط ի]։

حيف հայֆ [ա] 1. Անիրաւութիւն 2. Մեղք, եղո՜ւկ։

حيفا հայֆա [գ] Եղո՜ւկ։

حيل հիյէլ* [ա] Խարդաւանք [ձգ. حيله]։

حيلاز հայլազ [թ] Մըղլ։ لق — ծուլութիւն։

حيلولت հայլուլէթ* [ա] 1. Միջա- մտել 2. Արգելք ըլլալ։

حيله հիյլէ* [ա] 1. Նենգ, խար- դախութիւն [ձգ. حيل] 2. Նենգաւոր նմանութիւն ։ ا — նենգել. ى — նենգեալ։

حيله‌باز հիյլէպազ } [գ] Նենգաւոր,
حيله‌كار հիյլէքեար } խարդախ։

حين հին [ա] Ժամանակ, ատեն [ձգ. احيان]։

حينونت հայնունէթ* [ա] Ճանի մը ժամանակը հասնիլ։

حيوان հայվան [ա] 1. Կենդանի [ձգ. حيوانات] 2. Անասուն 3. Ձի, գրաստ։

حيوانات հայվանաթ* [ա] ձգ. حيوان ի։

حيوانلق հայվանլըգ [թ] 1. Անաս- նութիւն 2. Տխմարութիւն։

حيوانى հայվանի [ա] Անասնական [էգ. حيوانيه]։

حيوانيت հայվանիյէթ* [ա] Անաս- նութիւն։

حيه հայյէ* [ա] Օձ [ձգ. حيات]։

حوين հուվէյն [ա] Էնա. Անասնիկ, մանրաձուկ [նուա. حيوان ի] [ձգ. حوينات]։

حى հայյ [ա] Կենդանի [էգ. حيات] [ձգ. احياء]։

حيا հայա [ա] Ամօթ, ամօթ- խածութիւն ։ سز — կամ بى — անամօթ. ا — ամչնալ։

حيّ հայյին [ա] Ողջամբ։

حيات հայաթ* [ա] Կեանք։

حياتى հայաթի [ա] Կենսական [էգ. حياتيه]։

حياديد հայադիդ* [ա] ձգ. حيدود ի։

حياض հիյազ* [ա] ձգ. حوض ի։

حياك հայյաք [ա] Ոստայնանկ։

حياكت հըյաքէթ* [ա] Ոստայնանկու- թիւն։

حيتان հիթան* [ա] ձգ. حوت ի։

حيث հայս [ա] Տես. من — المجموع ընդ- ամէնը։

حيثيت հայսիյէթ* [ա] 1. Կացու- թիւն, դիրք 2. Արժանապա- տուութիւն ։ سز — այր ան- նշան։

حيدر հայդար [ա] 1. Առիւծ 2. Մեծն Ալի որ է փեսայ Մու- համմէտի։

حيدود հայդուդ [ա] Աւազակ [ձգ. حياديد]։ لق — աւազա- կութիւն։

حيران հայրան [ա] 1. Ապշած [حيرت էն] 2. Հիացեալ։

حيرت հայրէթ* [ա] 1. Ապշում, զարմացում 2. Հիացում։

حيرتزده հայրէթզէտէ [գ] Հիացեալ։

خ

خ Իւր իններորդ տառն Օսմաներէն այբուբենին, արժէքն է 600 ։

خاء խա*[ա] Անուն خ տառին ։

خا խա [պ] Ծամող ։ տաճկ. — شکر քաղցրախօս ։

خائب խաիպ [ա] Ձախողեալ, յուսախաբ [خیبت էն] [էգ. خائبه]։

خائف խաիֆ [ա] Երկնչող [خوف էն] [էգ. خائفه] ։ տաճկ. — الخائن եւ խաինա խաիֆ - գող սիրտը դող ։

خائن խաին [ա] 1. Չարագործ, չար [خيانت էն] [յգ. خونه] [էգ. خائنه] 2. Մատնիչ, նենգաւոր 3. Ապերախտ ։

خائنلك խաինլիք [թ] Չարագործութիւն ։

خاتم խաթեմ [ա] 1. Մատանի [յգ. خواتم] 2. Կնիք [ողջ. հաթէմ] 3. Միւսիօն ։ տաճկ. انبیا — կատարումն մարգարէից (Մուհամմէտ) ։ جیجکی — տուղտ ։

خاتم խաթիմ [ա] Վերջացնող [ختم էն]։

خاتمه խաթիմէ* [ա] 1. Եզր [ختم էն] [յգ. خواتم] 2. Վերջաբան 3. Եզրակացութիւն ։

خاتن խաթին [ա] Թլփատող [ختان էն]։

خاتون խաթուն* [ա] 1. Տիկին [յգ. خواتين] 2. Կին [ողջ. գատըն]։ — کوزل ունգդյրատակ, շիկագեղ ։

خاج խաչ [հ] Խաչ ։ کرمك ․ — խաչել ։

خاچواری խաչվարի [թ] Խաչաձև ։

خاخام խախամ [եբ.] Վարդապետ Հրէից, րաբունի ։ باشی — րաբունապետ ։

خادع խատը՛ [ա] Նենգաւոր [خدعه էն] [էգ. خادعه] ։

خادم խատիմ [ա] 1. Ծառայող [خدمت էն] [յգ. خدمه . خدام] 2. Ներքինի [էգ. خادمه] ։ ا — որձատել ։

خاذل խազիլ [ա] Վատ, խայտառակ ։ [خذلان էն] [յգ. خذله]։

خار խար [պ] 1. Փուշ [յգ. خارها] 2. Քերող ։

خارا խարա [պ] Խիտ, կարծր քար ։

خارب խարիպ [ա] Աւերող [خراب է]։

خارج խարիճ [ա] 1. Դուրս ելած [خروج էն] 2. Դուրսը եղող 3. Արտաքին կողմ 4. Դուրս 5. Օտար երկիր [էգ. خارجه] ։ տաճկ. قسمت — քանորդ . عن المركز — արտակեդրոն . نده — դուրս ։

خارجاً խարիճէն [ա] Դուրսէն ։

خارجی խարիճի [ա] 1. Արտաքին 2. Հերձուածող ։

خارجیه խարիճիյէ* [ա] Արտաքին ։ ناظری — արտաքին գործոց նախարար ։

خارخار խարխար [պ] 1. Մարմաջում 2. Վիշտ կսկիծ ։

خارزار խարզար } [պ] Փշալից վայր ։
خارستان խարիստան }

خارطوج խարթուճ [է] Փամփուշտ

خارق խարըգ [ա] Պատառող [خرق էն] [էգ. خارقه] ։ عاده — արտասովոր ։

خارقه խարըգա* [ա] 1. Պատառող [خرق էն] 2. Զարմանալիք, հրաշք, արտասովոր բան, էակ [ջէ. خوارق] ։

خارلخارل խարըլխարըլ [թ] 1. Անընդհատ 2. Առատօրէն ։

خارلق խարըլթը [թ] Աղմուկ, ժխոր ։

خاره խարէ [պ] 1. Խիստ կարծր 2. Զարդարուն կերպաս, մետաքս [ռամկ. հարէ] ։

خاره‌لنمك խարէլէնմէք [թ] Կէտ մէտ ըլլալ, ծածանիլ ։

خازن խազին [ա] Գանձող, համբարող [خزن էն] ։

خاسته խասթէ [պ] Ոտք ելած ։

خاسر խասիր [ա] Վնասուած [خسران էն] ։

خاسف խասիֆ [ա] Խաւարած ։

خاشاك խաշաք [պ] 1. Շիւղիկ 2. Աւելածք ։

خاشردی խաշըրտը [թ] տ. خشردی ։

خاشع խաշի' [ա] Խոնարհող [خشوع էն] [ջէ. خاشعين] ։

خاشلامق խաշլամագ [թ] 1. Խաշել 2. Մեծ քաշել 3. Այրել (ցրտով տունկ մը) ։

خاشلامه խաշլամա [թ] Խաշած միս ։

خاشلانمق խաշլանմագ [թ] 1. Այրիլ (եռացեալ ջրով) 2. Վնասուիլ ։

خاص խաս [ա] 1. Յատուկ, սեփհական [خصوص էն] [էգ. خاصه] 2. Ընտրեալ, ճշմարիտ 3. Սրբութենական 4. Ականաւոր անձ, աւագորեար [ջէ. خاصان . خواص] 5. Մտերմաւոր 6. Ընտիր։ [illegible]. ملك — գերման հաց. اون — գերման ալիւր . — مجلس նախարարաց ժողով . — ال — գեր ի վերոյ

خاصكى խասէքի [թ] Անձնապահ, փշտիպան Սուլթանի [ջէ. خاصكيان . خاصكيلر] ։

خاصه խասսա* [ա] 1. Յատուկ, սեփհական [خصوص էն] [էգ. خاص ի] 2. Յատկութիւն [ջէ. خواص] ։ [illegible]. — خزينهٔ կայսեր անձնական գանձ . عساكر — անձնապահ զօրք . اردوسی — անձնապահ բանակ . مشيری — անձնապահ զօրաց հրամանատար . — بال դիւ յատկապէս ։

خاصه խասսա [թ] Տեսակ մը կտաւ ։

خاصةً խասսաթէն* [ա] Յատկապէս ։

خاصيت խասսիյէթ* [ա] 1. Յատկութիւն 2. Առողջարար ազդեցութիւն [ռամկ. հասիյէթ] ։ لو — առողջարար, ազդուէտ ։

خاضع խազի' [ա] Հլու և հեզ [خضوع էն] ։

خاطب խաթըպ [ա] Ատենաբան, բեմբասաց [خطاب էն] ։

خاطر խաթըր [ա] 1. Յիշողութիւն, միտք [خطور էն] 2. Յարգ, ակնածութիւն, պէր 3. Ողջութիւն կենաց ։ [illegible]. كز ايچون — ձեր սիրոյն

համար. دن چیقارمق — մոռ-նալ. یاپمق — գոհացնել. — صایمق մէկուն անձին յարգանք տանիլ. قالمق — վշտանալ, զառնանալ, խէթ. كوكل — صایمق մալգահաճութիւն ը-նել. خوش ایـ‌ی — հաճեցնել, գոհացնել. طوقنمق — դիւրազ-գածութիւն վիրաւորել. صفای ـه — ուրախ զուարթ.

خاطرساز խաթըրսազ [գ] Հաճո-յակատար, քաղցր. ى — մարդահաճութիւն.

خاطرشناس խաթըրշինաս [գ] Հաճո-յակատար.

خاطرلمق խաթըրլամագ [թ] Յիշել, մտաբերել.

خاطرمانده խաթըրմանտէ [գ] Արգո-գած, վշտացած.

خاطرماندگی խաթըրմանտէկի [գ] Վշտ-ացում, տհաճութիւն.

خاطرنشان խաթըրնիշան [գ] Մտքի մէջ դրոշմել.

خاطرنواز խաթըրնիւվազ [գ] Հա-ճոյակատար, ազնիւ. ى — կամ لق — կամակատարութիւն, խնամք.

خاطره խաթըրէ* [ա] 1. Խոր-հրդածութիւն, խոհ [خطور էն] [յգ. خواطر] 2. Յարգ, ակր.

خاطف խաթըֆ [ա] 1. Յափշտա-կող [خطف էն] 2. Շլացուցիչ.

خاطئ խաթի [ա] 1. Սխալած, սխալական [خطا էն] 2. Մե-ղաւոր.

خافق խաֆիգ [ա] Տրոփող [خفقان էն] [էգ. خافقه].

خافقین խաֆիգէյն [ա] Արեւելք եւ արեւմուտք.

خاقان խագան [ա] Կայսր, միա-պետ [յգ خواقین].

خاقانی խագանի [ա] Կայսերական [էգ. خاقانیه]. — دفتر պետա-կան կալուածատումար.

خاك խաք [գ] Հող.

خاكپای խաքիփայ [գ] Ոտից կոխած հող 2. Ձեր կամ նորին մե-ծութիւն. պաղ. شاهانه — տա տա գահոյից Վ. կայ-սեր. يوز سورمك — ծառա-յութեան յարգանքը մատու-ցանել.

خاكدان խաքտան [գ] Երկիր, աշ-խարհ.

خاكروب խաքրուպ [գ] Աւելածու.

خاكسار խաքսար [գ] Խոնարհ, հեզ.

خاكستر խաքիսթեր [գ] Մոխիր.

خاكی խաքի [գ] 1. Հողային [յգ. خاكیان] 2. Ջուալ.

خال խալ [գ] Սեւանիշ, պիսակ.

خال խալ [ա] Մօրեղբայր.

خالد խալիտ [ա] Մշտնջենաւոր [خلد էն].

خالص խալիս [ա] 1. Անխառն, զուտ [خلوص էն] [էգ. خالصه] 2. Անկեղծ.

خالصانه խալիսանէ [գ] Անկեղծօ-րէն.

خالصیت խալիսիյէթ* [ա] Ան-կեղծութիւն.

خالطه խալթա [թ] Ծանց անտառ.

خالق խալիգ [ա] Ստեղծող, արարիչ [خلق էն]։

خالقيت խալիգըյեթ* [ա] Արարչագործութիւն։

خاله խալէ* [ա] 1. Մօրաքոյր 2. խալա [թ] Հօրաքոյր։

خالى խալի [ա] 1. Դատարկ [خلو էն] [էգ. خاليه] 2. Ամայի 3. Անմշակ 4. Անտէր 5. Զերծ. աօղ. او — կամ قالق — դատարկ. وقت — պարապոյ ատեն, առանձին։

خالى խալը [թ] Գորգ, կապերտ [տաճ. قالى էն]. جى — կապերտավաճառ։

خام խամ [պ] 1. Խակ, տհաս 2. Անթափ, անտաշ 3. Անվարժ 4. Անկիրթ 5. Սուտ։ աօղ. طمع — անիրաւ տենչանք. خلاط — բոլորովին համբակ. شكر — թուխ շաքար։

خامد խամիտ [ա] 1. Նուաղեալ [خمود էն] 2. Շիջեալ։

خامس խամիս [ա] Հինգերորդ [خمسه էն] [էգ. خامسه]. عشر— տասնհինգերորդ։

خامساً խամիսէն [ա] Հինգերորդ։

خامش խամուշ [պ] Լուռ։

خامل խամիլ [ա] Անշան։

خاملامق խամլամագ [թ] Տկարանալ։

خاملق խամլըգ [թ] 1. Տհասութիւն 2. Անվարժութիւն։

خامور խամուր [թուրքաց. خمير էն] 1. Հայս, զանգուած 2. Խըմոր, մակարդ 3. Հում։ աօղ. ا — ր ի մի խառնել. ايشى — հատանելոյ, կարկանդակ. سز بيراى — առն բարեգործութեան անկեղծ... ղարջանկերաց։

خامورجى խամուրճը [թ] } Թորող,
خاموركار խամուրգեար [պ] } զանգող

خاموش խամուշ [պ] Լուռ [յգ. خاموشان]։ او — լռել։

خاموشى խամուշի [պ] Լռութիւն։

خامه խամէ [պ] Գրիչ [յգ. خامها]։ اّر — երկ.

خاميازه խամիազէ [պ] Յօրանջում։ كش او — յօրանջել։

خان խան [պ] Պանդոկ, իջեւան։

خان խան [պ] 1. Արքայ [յգ. خانان] 2. Իշխան։

خانجى խանճը [թ] Պանդոկապետ։

خاندان խանտան [պ] 1. Գերդաստան 2. Ազնուական։

خانق խանըգ [ա] 1. Խեղդող [خنق էն]։ աօղ. խառ. — الكلب ատպատուկ, ծիրանածաղիկ. النمر — ընձախոտ։

خانقاه խանգահ Մենաստան տէրվիշաց, վանք [ա. خانكاه էն]։

خانكاه խանկեահ [պ] Վանք։

خانكى խանէկի [պ] Տնական։

خانلق խանլըգ [թ] Իշխանութիւն։

خانم խանըմ [թ] 1. Տիկին 2. Օրիորդ։ الى — այծատերեւ. بوجكى — կարմրաթեւիկ։

خانمان խանըման [պ] 1. Տուն, բընակարան 2. Ընտանիք։ — سوز անտուն։

خانه խանէ [պ] 1 Տուն [յգ. خانها] 2. Ընտանիք 3. Խորշ 4. Սորաքանձանում 5. Գիծ,

կوز — سى . գաւազան . տաց . ակնակապին . — اصلاح ուղղութեան տուն . بردوش — թափառական .

خالى խալի [թ] Տեսակ մը ձուկ է .

خلو խալէ [պ] Թաւութիւն առուեաց , աղուամազ :

خاور խավեր [պ] Արեւելք .

خاوران խավերան [պ] Արեւելք և արեւմուտք .

خاوره խավէրէ [եփ.] Ժողովարան Հրէից .

خاورى խավերի [պ] Արեւելեան .

خاولو խավլու [թ] 1. Թաւ 2. Պենջակ .

خاويار խավեար [թ] Ձկնկիթ , քաւեար .

خايه խայէ [պ] Ամորձիք [ռամ. հայս] : قندز — سى կուղբի ամորձիք .

خايده խայիտէ [պ] Ծամծամած .

خبائث խապայիս* [ա] Չարագործութիւնք [եզ. خبيثه] .

خبائت խապասէթ* [ա] Չարագործութիւն , նենգութիւն .

خباز խապպազ [ա] 1. Հացագործ [ռմկ. خبز][յգ. خبازان] 2. խապպազ [ա] Մոլոշ , բաղրճակ .

خبايا խապայա* [ա] Գաղտնիքներ [եզ. خبيه] :

خبث խապս [ա] Տե՛ս خبائت :

خبثا խապսա* [ա] յգ. خبيث ի :

خبغاني խապխապի [ա] Ա Ն Հ Ո Գ , անտարբեր .

خبر խապէր [ա] 1. Տեղեկութիւն [յգ. اخبار] 2. Լուր 3. Աւանդութիւն Մուհամմէտի 4. Քեր. Ստորոգելի : տաց . جى — բանբեր . ا — լուր տալ . — قره գոյժ . — علم و ծանուցագիր , վկայութեան գիր . او — ى — գիտնալ . — بى անտեղեակ :

خبردار խապէրտար [պ] Տեղեակ , գիտակ [յգ. خبرداران] : او — տեղեկանալ :

خبرلشمك խապէրլէշմէք [թ] Իրար լուր տալ 2. Թղթակցիլ :

خبره խապրէ կամ խըպրէ* [ա] Տեղեկութիւն , Հմտութիւն : — اهل փորձառու և հմուտ [ռմկ. էհլի պըրէ] :

خبريه խապէրիյէ* [ա] Ստորոգելի :

خبز խապզ [ա] Հաց :

خبط խապթ [ա] Խարխափել :

خبيث խապիս [ա] Չար [خبائث յգ.] [خبيثه էգ.] [خبثا յգ.] ارواح — սատանայք :

خبير խապիր [ա] Տեղեակ , Հմուտ [خبر էն] :

خبيه խապիյէ* [ա] Գաղտնիք [خبايا յգ.] :

ختام խիթամ [ա] Վերջ , աւարտ : — پذير اولمق կամ — վերջանալ , աւարտիլ :

ختان խիթան [ա] Թլփատութիւն

ختم խաթմ [ա] 1. Կնքել , 2. Աւարտել 3. Կուրանը ծայրէ ի ծայր կարդալ :

ختن խաթն [ա] Թլփատութիւն :

خثله խըսլէ* [ա] անգր. Անասնոց մասն որովայնի :

خجالت խաճալէթ* [ա] Ամաչում. چكمك — ամաչել, շիկնիլ.

خجسته խուճիսթէ [պ] Բարեբաստ, երջանիկ.

خجستكى խուճիսթէկի [պ] Բարեբաստութիւն.

خجل խաճէլ [ա] Ամօթահար [خجالت էն.].

خجيل խաճիլ [ա] տե՛ս خجل.

خجلت խաճլէթ* [ա] տե՛ս خجالت.

خد խատտ [ա] Այտ.

خدا խուտա [պ] 1. Տէր 2. Աստուած. يا — ո՛վ Աստուած.

خداداد խուտատատ [պ] Աստուածատուր, բնատուր.

خداع խատտա՛ [ա] կարի նենգաւոր [خدعه էն].

خداع խիտա՛ [ա] Նենգութիւն.

خدام խուտտամ*[ա] Սպասաւորք [եզ. خادم].

خداوند խուտավէնտ [պ] 1. Տէր [յգ. خداوندان] 2. Աստուած.

خداوندكار խուտավէնտիկեար [պ] Կայսր.

خدايكان խուտայիկեան [պ] Թագաւոր մեծաշուք.

خدائى խուտայի [պ] 1. Աստուածային, 2. Իշխանական.

خدر խէտր [ա] 1. Քօղ [յգ. اخدار] 2. խատէր Բժշ. Թմրութիւն, բնդարմացում.

خدشه խատշէ* [ա] 1. Ցաւում, ճանկռտուք 2. Խայթ. خاطر — մտատանջութիւն.

خدعه խուտ'ա* [ա] Նենգութիւն, խորամանկութիւն. كر — նենգաւոր.

خدم խատէմ* [ա] Ծառայք [յգ. خادم ի].

خدمات խիտէմաթ* [ա] Ծառայութիւնք, պաշտօնք [եզ. خدمت].

خدمت խիտմէթ* [ա] 1. Ծառայութիւն [յգ. خدمات] 2. Պաշտօն. ده بولنق — կամ — ծառայել.

خدمتجى խիտմէթճի [թ] տ. خدمتكار.
خدمتكار խիտմէթքեար, خدمتكذار խիտմէթկիւզար [պ] Ծառայ, սպասաւոր [յգ. خدمتكاران].

خدمه խատէմէ* [ա] 1. Ծառայք, սպասաւորք [եզ. خادم] 2. Պալատան, գաւառական և կամ պաշտօնատան սպասաւորք.

خدمه խիտմէ* [ա] տե՛ս خدمت.

خدنك խատէնկ [պ] Նետ.

خديعه խատի'ա* [ա] Խաբ, նենգ, վարպետութիւն [յգ. خدائع].

خديو խըտիվ [պ] Իշխան [յգ. خديوان] : مصر — Եգիպտոսի փոխարքայ.

خديوانه խըտիվանէ, خديوى խըտիվի [պ] Իշխանական.

خديويت խըտիվիյէթ* [ա] Իշխանապետութիւն.

خذلان խըզլան [ա] 1. Անօգնականութիւն, լքումն 2. Խայտառակութիւն.

خذله խազէլէ* [ա] 1. Փախստականք [եզ. خاذل] 2. Խայտառակք.

خدمت խըտմէթ [թ] տե'ս ، خدمت ։

خر խառ [պ] էշ, աւանակ [յգ. خران] ։

خر խըռռ [թ] 1. Խորդում 2. Թանձրութիւն ։

خرائط խարաիթ*[ա] [յգ. خريطه ի։]

خراب խարապ [ա] 1. Աւերում, կործանում [յգ. خرابات] 2. Աւերեալ ։ | — աւերել, եղծանել . البصره — بعد (պատճառի կործանումէն յետոյ) բանը բանէն անցնելէն յետոյ։

خراب խարրապ* [ա] յգ. خارب ի ։

خرابات խարապաթ* [ա] 1. Աւերմունք [եզ. خراب] 2. Աւերակք [եզ. خرابه] 3. Գինետուն ։ — ى գինետան մոլի ։

خرابه խարապէ* [ա] Աւերակ [յգ. خرابات] ։ زار — աւերակոց ի վայր. نشين — աւերակաբնակ.

خرابيت խարապիյէթ* [ա] Աւերում, կործանում ։

خراج խարաճ [ա] Հարկ. كسمك — հարկատու ընել. روس — գլխահարկ ։

خراج խուրաճ [ա] Խղխայթ ։

خراجات խուրաճաթ*[ա] յգ. خراجه ի։

خراجكذار խարաճկիւզար [պ] Հարկատու ։

خراجه խուրաճէ* [ա] տ. خراج ։

خراجيه խարաճիյյէ* [ա] Հարկի ենթարկուած ։

خراخر խարախիր* [ա] Խռադիւններ ։

خرار խարրար [թ] Ջուալի մեծ պարկ [տաճկ. غراره էն] ։

خرازه խարազէ [թ] Մաղձաքար եղան ։

خراسان խօրասան [թ] Աղիւսի ծեծանք ։

خراسانى խօրասանի [պ] 1. Աղօտ կարմիր 2. Եղնանահւան 3. Խորասանցի ։

خراش խըրաշ [պ] 1. Ճանկռող, քերող 2. Խոց ։

خراطيم խարաթիմ* [ա] յգ. خرطوم ի ։

خرافات խուրաֆաթ*[ա] յգ. خرافه ի ։

خرافه խուրաֆէ* [ա] 1. Առասպել [յգ. خرافات] 2. Անմիտ բան ։

خرام խըրամ [պ] Նազելի ճեմք, փեթեւեկում ։

خرامان խըրաման [պ] Նազելաճեմ ընթացող ։

خربز խիրպիզ [պ] Ձմերուկ [տաճ. գարփուզ] ։

خربق խարպագ [ա] Բոյս. Վրացի կոճ ։

خرپوت . խարփութ [թ] Քարբերդ ։

خرپه խարփա [թ] Թոմփութիւն, գիրութիւն ։

خرپه‌جى խարփաճը [թ] Հրմշտող, թափիչ ։

خرپه‌لمق խըրփալամագ [թ] Խաշտանգել, չարչարել ։

خرتاوى խըրթավի [թ] Տեսակ մը գլխանոց զոր կը կրեն Թուրք հեծելազօրք ։

خرتلاق խըրթլագ [թ] Խռչափող ։

خرت‌مرت խըրթմըրթ [թ] Չնչին բանք ։

خرتوج խարթուճ [թ] տ. خارتوج ։

خرج խարճ [ա] 1. Ծախս 2.

Հանքնական նիւթ 3. Շաղախ 4. Տրէզ 5. Մէկու մը կըրնալիք բանը ։ տաջ. ا — ծախսել. عالم — ամբողջական, ընթացիկ. دكل م — نم իմ ընելիք բանս չէ. — وكيل մատակարար. لى مصرفلى — մեծածախ ։

خرج խարճ [ա] Կաշեայ պարկ, բանկէզէթ ։

خرجامق խարճամագ [բ] Ծախսել ։

خرجراه խարճիրահ [դ] Ճամբու ծախս ։

خرجلق խարճլըգ [բ] Մանր ծախուց համար ստակ ։

خرچيل խըրչըլ } [բ] 1. Գծուծաբարոյ 2. Անընտել 3. Ցամառ ։
خرچين խըրչըն }

خرخر խըրխըր [ա] նո՛յն خر ։

خرخره խարխարա* [ա] Բժշ. Խռնչիւն ։

خرد խըրտ [դ] Խելք, միտք ։ — կամ — با — խելացի. — ب — افروز միտք լուսաւորող. — ցնորեցուցիչ ։

خرد խուրտ [դ] Մանր, փոքր ։

خردال խարտալ [բ] նո՛յն خردل ։

خردل խարտէլ [ա] Մանանեխ [տըպ. խարտալ] ։ برى — վայրի մանանեխ ։

خردمند խըրտմէնտ [դ] Խելացի, իմաստուն [յգ. خردمندان] انه— իմաստունի պէս, վայել ։

خردوات խուրտէվաթ* [ա] 1. Մանր մունր բաներ [յգ. خرده ի] 2. Մանր երկաթեղէնք ։

خردواتجى խուրտէվաթճը [բ] Մանր երկաթեղէնք ծախող ։

خردوخاش խուրտուխաշ [դ] Ջախջախել ։

خرده խուրտէ [դ] 1. Մանր նիւթ 2. Նուրբ 3. Մանրուք, խեշերանք 4. Մանր երկաթեղէն. كير — մանրակրկիտ ։

خرده بين խուրտէպին [դ] 1. Նրբամիտ, նրբահայեաց 2. Մանրացոյց ։ ى — մանրադիտական.

خرده جى խուրտէճի [բ] նո՛յն خردواتجى ։

خرده كما խուրտէնիւմա [դ] Մանրանկար ։

خردى խուրտի [դ] Փոքրկութիւն.

خرزه խըրզա [բ] Հողին փլիլը արգիլելու համար փոսերու մէջ զետեղուած տախտակներ. մոյթ ։

خرس խըրս [ա] 1. Համրութիւն 2. [illegible] Արջ ։

خرسان խուրսան* [ա] Համրեր [յգ. اخرس ի] ։

خرستيان խրիսթիեան [բ] Քրիստոնեայ. لق — քրիստոնէութիւն, երկիր քրիստոնէից ։

خرسز խըրսըզ [բ] 1. Գող 2. Նենգող ։ տաջ. ى دكز — ծովահէն. يتاغى — գողի որջ ։

خرسزلق խըրսըզլըգ [բ] 1. Գողութիւն 2. Նենգութիւն.

خرسزله խըրսըզլամա [բ] Գաղտագողի ։

خرسند խուրսէնտ [դ] Գոհացող, գոհ ։

خرشف խարշէֆ [ա] 1. Բժշ. Թեփ,

կեղևանք (մորթոյ) 2. Բուռս. Տերևիկ ։

خرشوف խուրշուֆ [ա] Կանկառ ։

خرطوم խըրթում [ա] 1. Զաանց 2. Խաղողնակ ըրհանի 3. Թաթառ ։

خرق խարք [ա] 1. Պատառել, ճեղքել 2. Պատառուած, ակօս [յգ. خروق] ։

خرقه խըրգա* [ա] 1. Վերարկու դերվիշաց 2. Կարճ պարեգօտ, զգեստ ։ —ء شریف վերարկու Մուհամմէտի. پوش— վանական, դերվիշ ։

خرکاه խարկեհ [պ] Տաղաւար, վրան ։ قر — բակ լուսնի ։

خرکله խերկելէ [թ] 1. Երամակ անվարժ ձիոց 2. Անվարժ ձի [ռմկ. հերկելէ] ։

خرکوش խարկեօշ [պ] Նապաստակ ։

خرلاشمق խըրլաշմագ [թ] Խռպոտ հետ կռուիլ, վիճիլ ։

خرلامق խըրլամագ } [թ] Խորդալ, խռկալ ։
خرلدامق խըրլտամագ }

خرلدی խըրըլտը [թ] 1. Խորդիւն, խռկոց 2. Կռիւ, կռիւ ։

خرم խուրրեմ [պ] Ուրախ, զուարթ ։

خرما խուրմա [պ] Արմաւ ։ آغاجی — արմաւենի. لق — արմաւաստան ։

خرمان խարման [թ] տե՛ս خرمن ։

خرمن խըրմըն [պ] 1. Կալ 2. Դէզ (հունձքի) [ռմկ. հարման և խարման] ։ ...— دوکمك հունձք ծեծել. صاورمق — հաւել. كا — կալ գնելու

...տեղ. ماه — բակ լուսնի ։

خرنوب խառնուպ [ա] Եղջիւր ։

خروات խըրվաթ [թ] Խրուաթ ։

خروب խառուպ կամ խարրուպ [ա] [ռմկ. հարուպ] ։

خروج խուրուճ [ա] 1. Դուրս ելնել 2. Ելք 3. Ապստամբել 4. Յարութիւն ։ صاحب — երկրակալ ։

خروس խօրօս [պ] 1. Աքաղաղ, աքլոր 2. Կայծահան հրացանի, շուն ։

خروسپینه խօրօսփինէ [թ] Տեսակ մը ձուկ ։

خروسلانمق խօրօսլանմագ [թ] Գոռոզանալ ։

خروش խուրուշ [պ] Աղաղակ, գոչիւն ։ جوش و — ه كلك յուզել ։

خروشان խուրուշան [պ] Գոչող, գոռացող ։

خروق խուրուգ* [ա] յգ. خرق ի ։

خرید խըրիտ [պ] Գնում ։

خریدار խըրիտար [պ] Գնող ։

خریده խըրիտէ [պ] Գնեալ ։

خریزه խըրիզմա [յ] Թերանանկաղ, երախճան ։

خریطه խարիթա* 1. Աշխարհացոյց տախտակ [յգ. خرائط] 2. Ցանկագիծ, քարտէս [տրտք. յունականէն] ։

خریف խարիֆ [ա] Աշուն ։ ی — աշնանային ։

خزائن խազաին* [ա] յգ. خزینه ի ։

خزار խազար [թ] Ցասող ։ جی — յասող ։

خزان խէզան [գ] Աշուն ։ دیده — Թառամեալ ։

خزانه խըզանէ* [ա] 1. Գանձ 2. Ընդունարան [օսմ. խազանէ]։

خزر խազէր [ա] — بحر Կասպից

خزع խազ' [ա] 1. Կտրել 2. փխբ. Հերձում, Հատում ։ القصبه — շնչափողահատութիւն. المثانه — փամփշտահատութիւն։

خزم խազմ [ա] Խարան ։

خزنه խազէնէ* [ա] յգ. خازن ի ։

خزینه խազինէ*[ա] 1. Ընդունարան [յգ. خزائن] 2. Գանձ 3. Մըթերանոց 4. Վառօգապարշ (հրացանի) 5. 18,000,000 դրուշ ։ ասաց. مالیه —ٔ جلیله‌سی գանձ կայս. կառավարութեան. خاصه —ٔ կայսեր անձնական գանձ. օմ. ماده — գանձուն մէջ վար դրուած ։

خزینه‌دار խազինէտար [գ] Գանձապահ ։

خس խէս [գ] 1. Շիւղ 2. խէսս [ա] Հազար ։

خسار խասար } [ա] 1. Վնաս, կորուստ
خسارت խասարէթ* }
[յգ. خسارات] 2. Աւեր ։

خساردیده խասարտիտէ [գ] Վընասուած ։

خساست խասասէթ* } [ա] 1. Գձձութիւն, վատթարութիւն 2. ժլատութիւն, կծծութիւն ։
خست խըսսէթ* }

خستکان խասթէկեան [գ] Հիւանդք։

خستکی խասթէկի [գ] 1. Հիւանդութիւն ։

خسته խասթէ [գ] 1. Հիւանդ [յգ. خستکان] [օսմ. Հասթա] 2. Խոցեալ ։ مزاج — կամ لقلی — Հիւանդոտ ։

خسته‌خانه խասթէխանէ [գ] Հիւանդանոց ։

خسته‌لق խասթէլըգ } [թ] 1. Հիւանդութիւն
خسته‌لك խասթէլիք }
2. Համաճարակ հիւանդութ։

خسته‌لنق խասթէլանմագ [թ] Հիւանդանալ ։

خسران խուսրան [ա] 1. Վնաս, կորուստ 2. Մոլորութիւն ։

خسرو խուսրէվ [գ] Արքայ, վեհապետ [յգ. خسروان] ։ ی — Կիւրոս ։

خسروانه խուսրէվանէ } [գ] Ար-
خسروانی խուսրէվանի } քայական,
خسروی խուսրէվի } վեհապետական ։

خسوف խուսուֆ [ա] Խաւարումն լուսնի ։

خسیر խասիր [ա] Կործանեալ, կորուսեալ [خسران էն] ։

خسیس խասիս [ա] 1. Գձուձ, անարգ [خساست էն] [յգ. اخسا] [իգ. خسیسه] 2. ժլատ, կծծի [օսմ. խըսիզ]։ لك — կծծութիւն ։

خسیسه խասիսէ* [ա] Անարգ բընութիւն ։

خشخش խըշխըշ [թ] Խարշափ ։

خشب խաշէպ [ա] Առաղձ, փայտ [յգ. اخشاب] ։ ասաց. الانبیا — գաւազանի . الثعبان — օձաձառ . کاذب — Թերափայտ .

հանէտ. متقم — փայլատակող. ی — փայլատակել :

خشبه խաշեպէ* [ա] Փայտ :

خشت խիշթ [գ] 1. Աղիւս 2. Կարճ նիզակ ։ کر — աղիւսագործ :

خشتکاری խիշթքեարի [գ] Աղիւսակայ շէնք :

خشخاش խաշխաշ [ա] Մեկոն, խաշխաշ ։ بری — հարամուկ. — شوك փշալից խաշխաշ :

خشردامق խըշըրտամագ [թ] 1. Խարշափել, գնդզել (տերևոց, խոտոց) 2. Խռալ :

خشردی խըշըրտը [թ] Խարշափ, սոսափիւն, շշիւն (տերևոց) 2. Ձայն եռալոյ :

خشك խիշք [գ] Չոր ։ وتر کرکی — չոր և գալար պտղոց մթերատուն [ազգա. մէյվախօշ կէօմրիւկի]. سال — երաշտ տարի:

خشلق խըշըլթը [թ] Սօսաւմ, շշիւն:

خشلدامق խըշըլտամագ [թ] Սօսել, շշել, խշալ:

خشم խըշմ [գ] Բարկութիւն, ցասում ։ کلك — ցասնուլ. — اور. — کین — բարկացող:

خشملنمق խըշըմլանմագ [թ] Ցասնուլ, պայթանալ:

خشمناك խըշմնաք [գ] Ցասկոտ :

خشن խաշին [ա] տե՛ս خشين :

خشنود խօշնուտ [գ] Գոհ ։ ا — գոհացնել. او — գոհանալ. لق — ی — գոհունակութիւն:

خشنوديت խօշնուտիյեթ* [ա] Գոհունակութիւն :

خشوع խուշու' [ա] Հեզութիւն, խոնարհութիւն :

خشونت խուշունեթ* [ա] Խստութիւն, կոշտութիւն. لو — لی — կոշտ, կոպիտ :

خشيت խաշյէթ* [ա] Երկիւղածութիւն :

خشين խաշին [ա] Կարծր, խիստ [خشونت են] [էգ. خشينه] ։

خصائص խասաիս* [ա] Յատկութիւնք [եզ. خصيصه] :

خصائل խասաիլ* } [ա] Բնութիւնք [եզ. خصلت]:
خصال խըսալ* }

خصام խըսամ [ա] Հակառակութիւն, վէճ :

خصلت խասլէթ* [ա] Բարք, բնութիւն [յգ. خصال. خصائل] :

خصم խասմ [ա] Թշնամի, հակառակորդ, ոսոխ [յգ. خصوم خصما] :

خصم խըսըմ [թ] Ազգական :

خصما խուսամա* [ա] յգ. خصم ի :

خصملق խըսըմլըգ [թ] Ազգականութիւն, խնամութիւն :

خصوص խուսուս [ա] 1. Մասնաւորութիւն 2. Սեպհականութիւն, յատկութիւն 3. Գործ, խնդիր [յգ. خصوصات]. با — . — يله. على ال — . մասնաւանդ . ندن — . نه — վերաբերեալ, մասին :

خصوصا խուսուսան [ա] Մասնաւորապէս, մանաւանդ :

خصوصات խուսուսաթ* [ա] Գործերք

خصوصی խուսուսի [ա] Մասնաւոր, առանձին [էգ. خصوصيه]:

خصوصيت խուսուսիյեթ* [ա] 1. Մասնաւորութիւն 2. Սէր, մտերմութիւն :

خصوم խուսում* [ա] յգ. خصم ի :

خصومت խուսումէթ* [ա] Թշնամութիւն 2. Հակառակութիւն, վէճ :

خصى խըսը [ա] 1. Ներքինացման տրու ձկանց 2. խասը Ամորձիք ունեցող [էգ. خصيه] :

خصيصه խասիսէ* [ա] Յատկութիւն [յգ. خصائص] :

خصيه խուսիյէ* [ա] Ամորձիք երկ. [خصيتين . خصيتان] :

خصيم խասիմ [ա] տե՛ս خصم :

خضارت խազարէթ* [ա] Կանաչութիւն :

خضر խըզըր [ա] Մարգարէի մը անունն է : տաճ. — الياس كونى [ռամ. խըտրէլէզ] — روز Ս. Գէորգայ օր :

خضراء խազրա* [ա] Կանաչ [էգ. اخضر ի] :

خضرت խուզրէթ . խազրէթ* [ա] Կանաչութիւն :

خضوع խուզու' [ա] Հլութիւն, Հեզութիւն :

خضيب խազիպ [ա] Ներկեալ :

خط խաթթ [ա] 1. Գիծ [յգ. خطوط] 2. Գիր 3. Առաջին բեղի մօրուաց 4. Թել : տաճ. — همايون — ձեռագիր . — دست կայսերական Հրովարտակ — حسن — գեղագրութիւն. — اجتماع مياه — ջրբաժան, միջնալեռնք. — آور — اعتدال Հասարակած գիծ արեւադարձային :

خطا խաթա [ա] 1. Սխալ [յգ. خطايا] 2. Յանցանք : | — ուղղել . صواب جدولى — վրիպակ . بخش — կամ پوش — ներողամիտ :

خطاب խիթապ [ա] Բանախօսութիւն . | — խօսքը մէկու մը ուղղել . — ضمير Բ. դէմքի դերանուն :

خطابا խիթապէն [ա] Ուղղելով, ուղղեալ :

خطابت խիթապէթ* [ա] 1. Ճարտասանութիւն, քարոզութիւն 2. Ատենախօսութիւն :

خطاط խաթթաթ [ա] Գեղագիր [خط էն] :

خطاف խաթթաֆ [ա] Ծիծեռնակ : բուս. — حشيشة ال Հողմափայտ, որոյ Հիւթը կոծիծները կը փանէ :

خطايا խաթայա* [ա] յգ. خطيئه ի :

خطب խաթպ [ա] 1. Գործ [յգ. خطوب] 2. խութպէ* Ճառեր :

خطبا խութէպա* [ա] յգ. خطيب ի :

خطبه խութպէ* [ա] 1. Քարոզ [յգ. خطب] 2. Մաղթանք, աղօթք :

خطر խաթար [ա] Վտանգ [յգ. خطرات] :

خطرات խաթարաթ* [ա] յգ. خطر ի :

خطرناك խաթարնաք [պ] Վտանգաւոր :

خطف խաթֆ [ա] 1. Յափշտակել, 2. Շլացունել :

خطل խաթըլ [ա] տե՛ս خطيل :

خطم խաթմ [ա] Գոանչ, կնճիթ։

خطمى խաթմի [ա] Տուղտ [ագ. կիւլ հաթեմի]։

خطوات խուտուվաթ* [ա] յգ. خطوه ի։

خطوب խուտուպ* [ա] Գործեր [եզ. خطب]։

خطور խուտուր [ա] Միտք գալ։ خاطره — ا միտք գալ, յիշել։

خطوه խաթվէ* [ա] Քայլ, [յգ. خطوات]։

خطه խըթթէ* [ա] Երկիր, գաւառ,

خطى խաթթի [ա] Գծային [յգ. خطيه]։

خطيئه խաթիէ* [ա] 1. Մեղանք [յգ. خطيئات . خطايا] 2. Յանցանք։

خطيب խաթիպ [ա] 1. Քարոզիչ յգ. خطبا [خطابت էն] 2. Ատենաբան։

خطير խաթիր [ա] 1. Յարգի [էգ. خطيره] 2. Վտանգաւոր։

خطيه խաթթիյէ* [ա] Գրաւոր։

خفّ խաֆֆ [ա] Մուճակ, կօշիկ։

خفا խաֆա [ա] Ծածկութիւն, գաղտնութիւն։

خفاش խաֆֆաշ [ա] Չղջիկ, գիշերահաւ, սեկեմուկ [յգ. خفافيش]։

خفاف խաֆֆաֆ [ա] Կօշկակար, կօշկավաճառ [خف էն] [աղա. գաֆաֆ]։

خفايا խաֆայա* [ա] Գաղտնիք, ծածուկք [եզ. خفيه]։

خفت խիֆֆէթ* [ա] 1. Թեթեւութիւն 2. Բժշ. Նուաղումն (ցաւոց)։ — عقله. كلك — խելագարիլ. Թեթեւամտութիւն։

خفتان խաֆթան [պ] Վերարկու, պատմուճան։

خفتكى խաֆթիկի [պ] Քնէութիւն։

خفته խաֆթէ [պ] Քնացած [յգ. خفتكان]։

خفش խաֆէշ [ա] Բժշ. Ցայգատեսութիւն, մթատեսութիւն։

خفض խաֆզ [ա] 1. Իջում 2. Քեր. Խարէ։

خفقان խաֆաքան [ա] Տրոփում, բաբախում սրտի [ռմկ. աֆագան]։

خفى խաֆի [ա] 1. Թաքուն, ծածուկ [خفا էն] [էգ. خفيه] 2. Գաղտնի։ جه — գաղտուկ։

خفىّ խաֆֆի [ա] Նրբային [خف էն]։

خفيات խաֆիյյէեն [ա] Գաղտուկ, գաղտնապէս։

خفيف խաֆիֆ [ա] 1. Թեթեւ [خفت էն] [էգ. خفيفه] 2. Թեթեւամիտ։ الوجود — Թեթեւանդամ. لك — Թեթեւութիւն

خفيه խաֆիյէ* [ա] 1. Թաքուն, գաղտնի [յգ. خفايا] [էգ. خفى ի] 2. Գաղտնի ոստիկան, լրտես։

خل խալլ [ա] Քացախ։ حامض — քացախային թթու, քացախթթու։

خلا խալա [ա] 1. Դատարկութիւն 2. Առանձնութիւն 3. Արտաքնոց, ճեմիշ։

خلائق խալաիք* [ա] յգ. خليقه ի։

خلاخل խալախիլ* [ա] յգ. خلخل ի։

خلاسی խըլասի [ա] խառնազգի ։

خلاص խէլաս [ա] Ազատութիւն, փրկութիւն ։ ولمق — . او — ազատիլ, պրծիլ ։ ا — ազատել ։

خلاصات խիւլասաթ*[ա] յգ. خلاصه ի։

خلاصة խիւլասաթիւն* [ա] Համառօտակի ։

خلاصه խիւլասա* [ա] 1. Մուզ [յգ. خلاصات] 2. Ազնուագոյն մաս ո և է իրի, ուղեծուծ 3. Համառօտ բովանդակութիւն 4. Ի մի բան ։ كلام — ի մի բան ։

خلاط խալլաթ [ե] Պարան, մալուխ։

خلاف խիլաֆ [ա] 1. Հակառակ 2. Սուտ ։ نجه — Հակառակ, ընդդէմ։

خلافت խիլաֆեթ* [ա] 1. Յաջորդութիւն 2. Փոխանորդութիւն Մուհամմէտի, խալիֆայութիւն ։

خلافتپناه խիլաֆեթփենահ [պ] Յաջորդ Մուհամմէտի ։ ى — խալիֆայական ։

خلافكير խիլաֆկիր [պ] Հակառակորդ [յգ. خلافكيران] ։

خلافه խիլաֆէ* [ա] Տե՛ս خلافت ։ دار الخلافة العليه խալիֆայանիստ քաղաք, Կ. Պոլիս ։

خلاق խալլագ [ա] Հանապազ ստեղծող [خلق էն]։

خلال խիլալ [ա] 1. Միջոց (ժամանակի) 2. Ջչփորիկ [ադա. Տիլալ] ։ اوقى — ատամփուշ։

خلان խուլլան* [ա] Բարեկամք [եզ. خليل] ։

خلايق խալայըգ Աղախին, նաժիշտ [Բազ. خلائق էն] ։

خلجان խալէճան [ա] Մտատանջութիւն ։

خلخال
خلخل խալխալ [ա] Մանեակ, օղակ ։

خلد խուլդ [ա] Մշտնջենաւորութիւն 2. Դրախտ, յաւիտենականութիւն ։ آشيان — դրախտաբնակ ։

خلط խալթ [ա] 1. Խառնել 2. Խառնում 3. Բարբանջք 4. Խլտ. Բժշ. Հիւթ (մարմնոյ), խառնուածք [յգ. اخلاط]։ ى — հիւթական ։

خلعت խիլ'աթ*
خلعه խիլ'ա* [ա] Խիլայ, որ է հանդերձ պարգևական [յգ. خلع]։

خلف խուլֆ [ա] Դրժում։

خلف խալեֆ [ա] Յաջորդ [յգ. اخلاف] ։ خير — ال շնորհալի (զաւակ). — نا անշնորհ (զաւակ) ։

خلف խալֆ [ա] Յետադկողմ։

خلفا խուլեֆա* [ա] յգ. خليفه ի ։ لق — քարտուղարութիւն ։

خلفاً խալֆէն [ա] Յաջորդ ըլլալով։

خلق խալգ [ա] 1. Ստեղծել 2. Ստեղծում 3. Ժողովուրդ 4. Մարդիկներ ։

خلق խուլգ [ա] Բնութիւն, բարք [յգ. اخلاق] ։

خلقت խըլգաթ* [ա] 1. Արարչու–

թիւն 2. Բնութիւն, կազմութիւն ։

خلقة խըլգաթին*[ա] Բնութեամբ ։

خلق խըլգը [ա] Ընդաբոյս, բնածին, բնական [եզ. خلقيه] ։

خلل խալէլ [ա] 1. Վնաս, վթար 2. Խանգարում ։

خللپذير խալէլփէզիր [պ] Վնասուած ։ او — վնասուիլ ։

خلنج խալէնճ [ա] Բոյս. Ցախ ։

خلو խուլուվվ [ա] Դատարկութիւն ։

خلوت խալվէթ* [ա] 1. Առանձնութիւն 2. Առանձնական սենեակ 3. Առանձին խուց (բաղնիքներու) ։ خانه — առանձին սենեակ. سرى — առանձին պալատ արքային. كزين — առանձնականեաց. — نشين — صحيه առաջին խուռնք նորոգ ամուսնացելոց ։

خلوج խուլուճ [ա] Սարսուռիլ, քաշուիլ ։

خلود խուլուտ [ա] Մշտնջենաւորութիւն. دار ال — յաւիտենական աշխարհ ։

خلوص խուլուս [ա] 1. Անկեղծութիւն 2. Սուտակապատութիւն ։ چاقق — սուտակապատութիւն ընել, շողոմել ։

خلوصكار խուլուսքեար [պ] 1. Անկեղծ 2. Սուտակապատ, շողոմարար ։ لق — շողոմարարութիւն ։

خلوصور խուլուսվէր [պ] Անկեղծ ։ ى — անկեղծիս, անկեղծութիւն ։

خلوق խալուգ [ա] Բարեբարոյ ։

سى ال — նունով ։ جى — որմ-բածիք ։

خلى խալի [ա] Քաղախային [եզ. خليه] ։

خليا խալայա [յ.] Մասխարութիւն, երազ, ցնորք ։ ا — երազել ։

خليت խալիլէթ* [ա] +եմ. Քաղախառն ։ نحاس — ժանգառ ։

خليج խալիճ [ա] 1. Ծովածոց 2. Ջրանցք ։ درسعادت — Ոսկեղջիւր ։

خليط խալիթ [ա] Մասնակից, ընկեր [յգ. خلطا] [եզ. خليطه] ։ جر — գեստակից ։

خليطه խալիթա* [ա] +եմ. Խառնուրդ (մետաղաց) ։

خليفه խալիֆէ* [ա] 1. Յաջորդ [خلافت էն] [յգ. خلفا] 2. Փոխանորդ Մուհամմէտի, խալիֆայ 3. Ստորադաս քարտուղար պաշտօնատանց ։

خليقه խալիգա* [ա] Արարած [յգ. خلائق] ։

خليل խալիլ [ա] Բարեկամ [յգ. خلان. اخلا] ։ الله — Աբրահամ ։

خليله խալիլէ* [ա] 1. Բարեկամուհի 2. Կողակից ։

خم խում [պ] 1. Կոր 2. Ոլոր 3. Խում. խիմ Կարաս ։

خمار խումար [ա] Թմրութիւն որ կը գոյանայ յետ արբեցութեան ։

خماسى խումասի [ա] Հնգանոց [خمسه էն] [եզ. خماسيه] 2. +եր. Հնգատառ 3. Բէյ. Հնգօրեայ (ջերմ) ։

خبره խումրէ [պ] 1. Բուռն 2. Գանձանակ [աղաւ. խումբարա] ։

خبرەخانه խապէրխանէ [գ] Որմնա-ձիգ զօրաց կայան [ապա-գուշակութիւնէ] ։
خجفانه խաֆանէ [գ] Գինետուն ։
خچم խըշըմ [ի] Ոնգամօս ։
خد խատ [ա] Շիջում ։
خر խար [ա] Գինի [տե. خور] ։
انجبین — մեղրագինի ։
خرى խարի [ա] Գինեկան, գինուէտ [եւ. خريه] ։
خس խամս [ա] Մեկ հինգերորդ [տե. اخاس] ։
خسان խամսան [ա] Երկու հինգերորդ ։
خسماله խամսիէյի [ա] Հինգ հարիւր
خسه խամսէ [ա] Հինգ ։
خسى խամսի [ի] Տեսակ մը մանր ձուկ ։
خسين խամսին [ա] 1. Յիսուն 2. Յիսուն աւուրք ձմրան ։
خود խումուտ [ա] 1. Շիջում 2. Բժշ. Թմրութիւն ։
خمور խամուր [ի] 1. անմ՛ն خامور 2. խամուր՝ տե. خمر ի ։
خمول խումուլ [ա] Անհետիլ, աներեւութիւն ։
خميازه խամիազէ [գ] 1. Յօրանջում 2. Ջանձրոյթ ։ — کش او — յօ-րանջել ։
خميده խամիտէ [գ] Կորացեալ ։ قد — կորաքամակ ։
خمير խամիր [ա] անմ՛ն خامور ։
خميس խամիս [ա] Հինգշաբթի ։
خنادق խանատըգ՝ [ա] տե. خندق ի ։
خنازر խանազըր՝ [ա] 1. Խոզեր [եզ. خنزير] 2. Բժշ. Խուլ, խո-զաթութիւն ։
خناس խաննաս [ա] Սատանայ ։
خناق խըննագ [ա] Փողացաւութիւն [خنق էն] [ապա. Հիւնդագ] ։ ى — ․ به — փողացաւական ։
خنثائيت խունսաիյէթ՝ [ա] Որ-ձեւութիւն ։
خنثى խունսա՝ [ա] Որձէգ ։
خنجاخنج խընճախընճ [ի] Խուլուն, Հոծ ։
خنجر խանճէր [ա] Դաշոյն ։
خنجر խանճար [գ] Դաշոյն ։
خند խանտ [գ] Խնդում ։
خندان խընտան [գ] Խնդացող, ծաղող, ուրախ ։ او — խնդալ, ծաղիլ ։
خندق խանտագ [ա] Փոս, խրամ [տե. خنادق] [ապա. Հէնտէք] ։
خنده խընտէ [գ] 1. Ծիծաղ, ծաղր 2. Ծաղր ։ فرما — խնդացնող ․ ريز — ծաղող ։
خنزير խընզիր [ա] Վայրի խոզ [տե. خنزيره] [եւ. خنازر] ։
خنصر խընսըր [ա] Ճկոյթ ։
خنق խանգ [ա] Խեղդել, Հեղձու-ցանել ։
خنك խընկէ [գ] Երջանիկ ։
خنکار խունքեար [ի] Կայսր, Սուլ-թան [հմմ. خداوندکار ու. բառէն] ։
خو խու [գ] անմ՛ն خوى ։
خواب խապ [գ] 1. Քուն 2. Ե-րազ ։ آلود — քնատ ․ گاه — ննջարան, ննջարան ։
خوابيده խապիտէ [գ] Քնացած ։
خواتم խավաթիմ՝ [ա] տե. خاتم ի ։
خوالين խավաթին՝ [ա] տե. خاتون ի ։
خواجکان խաճէկեան [գ] 1. տե.

ի 2. Գլխաւոր քարտու-ղարք ։ خواجه

خواجکی խաճէկի [պ] Վարժապե-տութիւն 2. խօճէկի Նշանա-ւոր այլ հեռաւոր և կամ վաճառականն ։

خواجه խաճէ կամ խօճէ [պ] Պա-տրոն, վարժապետ [յգ. خواجکان] [ռամկ. Հօճա] ։ — تاش աշակերտակից . — یگشی մաթուզ, խմորու կ ։

خواجهلق խօճալըգ } [թ] Վարժա-
خواجهلك խաճէլիգ } պետութիւն ։

خوار խօր [պ] 1. Անարգ 2. Հեք, թշուառ ։ باقمق — արհամար-հել ։

خوار խօր կամ խար [պ] Ուտող ։ — مردم մարդակեր ։

خوارج խավարիճ* [ա] յգ. خارج ի ։

خوارده խօվարտա [թ] 1. Խառնա-գնաց 2. Ջեղխ ։

خواردهلق խօվարտալըգ [թ] 1. Ցո-փութիւն 2. Ջեղխութիւն ։

خوارق խավարիգ* [ա] յգ. خارقه ի ։

خواست խասթ [պ] Փափագ, իղձ ։

خواسته խասթէ [պ] Ուղղուած ։

خواص խավասս*[ա] յգ. خاص և خاصه ի ։

خواطر խավատըր* [ա] յգ. خاطر և خاطره ի ։

خواقین խավագին* [ա] յգ. خاقان ի ։

خوال խավալ [թ] Կտորապար կօշ-կակարի ։

خوان խօն կամ խան [պ] Սեղան ։

خوان խան [պ] Կարդացող ։ دعا — աղօթող ։

خوان խավվան [ա] Խիստ չար, ա-պիրատ [خیانت էն] ։

خوانچه խօնչէ [պ] Փոքր սեղան, ափսեայ ։

خوانسالار խանսալար [պ] Սեղանա յարդար (արքայի) ։

خوانق խավանիգ* [ա] յգ. خانقاه ի ։

خوانده խանէնտէ [պ] Երգեցիկ, գուսան ։

خواه խահ [պ] 1. Կամեցող 2. Կամք, իղձ ։ — نا — կամայ և ակամայ ։

خواهر խահէր [պ] Քոյր [յգ. خواهران] ։

خواهش խահէշ [պ] Իղձ, փափագ ։

خواهشکر խահէշկէր [պ] Փափա-քող [յգ. خواهشکران] ։

خوب խուպ [պ] 1. Գեղեցիկ [յգ. خوبان] 2. Աիրուն ։

خوبان խուպան [պ] յգ. خوب ի ։

خوبرو խուպրու [պ] Գեղեցկա-դէմ [յգ. خوبرویان] ։

خوپیا խօփեայ [թ] Մանկարարութեայ, թեթևամիտ ։

خود խօտ [պ] Ինքն ։

خودبخود խօտպէխօտ [պ] Ինքնամբ անձին, ինքնաբերաբար ։

خودبین խօտպին } [պ] 1. Ինք-
خودپرست խօտփէրէսթ } նահաւան 2. Հպարտ ։ لك — ինքնահաւա-նութիւն ։

خودپسند խօտփէսէնտ [պ] Ինքնա-հաւան, ինքնահաճ [յգ. خودپسندان] ։

خودستا խօտսթա [պ] Ինքնագով ։

خودسر խօտսէր [պ]. 1. Ինքնա-կամ 2. Յամառ ։ انه — ինք-նակամօրէն ։

خودفروش խօտֆիւրուշ [գ] Ինք-նագով ։

خور խօր [գ] տե՛ս خوار ։

خورا խօրա [յուն.] Պար ։ — خُرك ، պարել ։

خوراطه խօրաթա [յու.] Ջուար-ճարանութիւն ։

خورتلاق խօրթըլագ [թ] Հոգեգեշ, ուրուական մեռելոյ ։

خورج խուրճ [թ] տե՛ս خرج ։

خورد խօրտ [գ] Կեր ։

خورده խօրտէ [գ] Կերած ։

خورشيد խուրշիտ [գ] Արեգակ ։

خورلق խօրլըգ [թ] Անարգութիւն

خورلمق խօրլամագ [թ] Արհամար-հել ։

خورنق խավէրնագ [ա] Պալատի մը անուն ։

خوروز խօրօզ [թ] տե՛ս خروس ։

خورياد խօրեադ 1. Շինա ։ անի 2. կոչա [խօրեադիք յու. բառէն]։ لق — կոչաութիւն ։

خوش խօշ [գ] 1. Բարի, լաւ 2. Հաճելի ։ خوش . — كورمك չը-հաճաւորիլ . ١ خوش — خاطر գոհացնել . آدم — զուարճա-բան մարդ . كلديكز — բարի ե-կար . بولدق — բարի տեսանք. ګلگ جه — ծաղր բարբառ . كچنمك — ծիծաղ կենալ . بيلك — نه كلك نه كتمك — կամ մէկու մը հաճոյ ըլլալ, անորժ պատճառել . تر — լաւագոյն. كشيلك — كذارلق — մարդա-հաճութիւն. جه — բարեաւ ։

خوشا խօշա [գ] Ինչ աղուոր ։

خوشاب խօշապ [գ] Մրգաթան, չամչաջուր [աղա. խօշաֆ] ։

خوشآمد խօշամէտ [գ] Բարի ե-կար ։ رسم — ی ايفا ا բարի գա-լուստ մաղթել ։ كو — խնկար-կու ։

خوشبو խօշպու [գ] Բաղցրահոտ ։

خوشحال խօշհալ [գ] Երջանիկ, բարեկեցիկ ։

خوشدل խօշտիլ [գ] Խնդամիտ ։

خوشطبع խօշթապ' [գ] Բարեբա-րոյ ։

خوشكوار խօշկիւվար [գ] Դիւրա-մարս ։

خوشلانمق խօշլանմագ [թ] Սիրել, հաճիլ, անոյժ գտալ ։

خوشنا խօշնիմա [գ] Բարետեսիլ ։

خوشنوا խօշնէվա [գ] Քաղցրա-նուագ ։

خوشنود խօշնուտ [գ] տե՛ս خشنود

خوشه խուշէ [գ] Հասկ ։ چين — Հասկաքաղ ։

خوطوز խօթօզ [թ] 1. Ցուլիկ 2. Թաղհար, կառնացի խոյր [աղա. ֆօթօզ] ։

خوف խէվֆ [ա] 1. Վախ, երկիւղ ։ ١ — վախնալ . الضيا — լուսա-տեսութիւն . اً — առ ահի ։

خوفناك խէվֆնագ [գ] Երկիւղալի ։

خوك խուգ . խուկ [գ] Խոզ ։

خولان խավլան [ա] Պժնիկ ։

خولنجان խավլընճան [թ] Խօլընջան ։

خوليا խուլեա [ր] տե՛ս خليا ։

خون խուն [գ] Արիւն ։ آشام — արիւնարբու . آلود — արիւնա-շաղախ ։

خوناب խունապ } [պ] Արիւնախառն
خونابه խունապէ } արտասուք ։

خونبها խունպէհա [պ] Արեան գին ։

خونخوار խունխար [պ] Արիւնարբու ։

خونريز խունրիզ [պ] Արիւնահեղ, արիւնռուշտ ։

خونفشان խունֆիշան [պ] Արիւնացայտ ։

خونه խուվէնէ* [ա] յգ. خانه ի ։

خونى խունի [պ] 1. Արիւնային 2. [թ] Ջաքար 3. Արիւնարբու, արիւնկզակ ։

خونين խունին [պ] Արիւնոտ ։

خوى խույ [պ] 1. Քնութիւն 2. Սովորութիւն։ ասաց. ا — ստավարել. مز — ժանտաբարոյ, չար. لو — յանձնառ, մոլի. — طوتمق նեղանալ ։

خويسزلنمق խույսըզլանմագ [թ] Ժանտաբարոյ լինել, նեղանալ ։

خويشان խիշան [պ] Ազգականք [եզ. خويش] ։

خويلنمق խույլանմագ [թ] Բարկանալ, գժկամակել ։

خيابان խիյապան [պ] Ծառուղի ։

خيار խըյար [պ] 1. Վարունգ [ա] 2. Ընտրութիւն [յգ. خيارات] 3. յգ. خير ի ։

خيارات խըյարաթ* [ա] յգ. خيار ի ։

خيارجق խըյարճըգ [թ] Կորիզ (ախտ ինչ) ։

خيارشنبر խըյարշէնպէր } [պ] Խ[illegible] կասիա
خيارشنبه խըյարշէնպէ } որ լուծողական դեղ մ'է ։

خياط խայյաթ [ա] Դերձակ [خياطه էն] [էգ. خياطه] ։

خياطت խըյաթէթ* [ա] 1. Դերձակութիւն, կար 2. Վէր. կարելը, կարուն ։

خيال խայալ [ա] 1. Ուրուական [յգ. خيالات] 2. Երեւակայութիւն, պատրանք 3. Պատկեր 4. Մարդկեղէն փոքրիկ պատճուճապատանք զոր կը շարժեն զուարճանալու կամ ձեռքով. խամաճիկ [ազա. հէյալ. ասաց. ميال — աղօտ իմն. ا — երեւակայել. جى — խամաճիկ խաղցնող. فنارى — մոգական լապտեր ։

خيال խայէալ [ա] Խիստ երեւակայական [էգ. خياله]

خيالات խայալաթ* [ա] յգ. خيال ի ։

خيالپرست խայալփէրէսթ [պ] Ցնորքներով սնանող ։

خياله խայալէ* [ա] Ուրուական ։

خيالى խայալի [ա] 1. Երեւակայական [էգ. خياليه] 2. Խամաճիկ խաղցնող ։

خيام խըյամ* [ա] Վրանք [եզ. خيمه] ։

خيانت խըյանէթ [ա] 1. Չարութիւն 2. Նենգութիւն, մատնութիւն, անհաւատարմութիւն 3. Չար, նենգաւոր ։ امانته — վստահութիւնը չարաչար գործածել. لك — չարութիւն ։

خيانتكار խըյանէթքեար [պ] Չարագործ, նենգաւոր ։

خيبت խայպէթ* [ա] Յուսախաբութիւն ։

خير խայր [ա] 1. Բարի [յգ. خيار] 2. Բարիք, բարութիւն [յգ.

خيرات] 2. Ողջ ։ ամոց. صباحلر — اولسون — բարի լոյս . دعا — օրհնութիւն ։ ا — օգտակար ըլլալ . لو — բարի, օգտակար. سز — անօգուտ, անպիտան ։

خيرات խայրաթ* [ա] Բարութիւնք [եզ. خير] ։

خيراتخانه խայրաթխանէ [գ] Բարեպաշտական հաստատութիւն ։

خيرخواه խայրխահ [գ] Բարեացակամ, բարեսէր [յգ. خيرخواهان] ։ لق — կամ ى — բարեացակամութիւն ։

خيرك խէրէկ [գ] Շուարում ։

خيرلاشمق / خيرلشمق խայրլաշմագ } [բ] Յաւարտ սակարկութեան իրարու բարի վայելում մաղթել ։

خيره խէրէ [գ] 1. Աղշած, շուարած 2. Շլացեալ ։

خيره لنمك խէրէլէնմէք [բ] 1. Շուարիլ 2. Շլանալ ։

خيريت խայրէյէթ* [ա] 1. Բարութիւն, օգտակարութիւն ։

خيريه խայրէյէ* [ա] Բարի, օգտաւէտ ։

خيز խէզ [գ] Կանգնող ։ آب — կոհակ ։

خيز խէզ [բ] 1. Արագութիւն 2. Ուժգնութիւն ։ ى المق — ինքզինքը բռնել . لو — արագ, ուժգին ։

خيزان խէզան [գ] Կանգնելով .

خيزران խայզուրան [գ] Կնիւն, ճղեմ [ազգ. Հեզարէն] ։

خيشوم խայշում [ա] Քթափող ։

خيط խայթ [ա] Դերձան [յգ. خيوط] 2. Բուս. Մանրամանր թել ։ ى الشكل — Թելանման ։

خيف խըյֆ [ա] 1. Վախ 2. Զառկաւանք ։

خيل խայլ [ա] 1. Ձի [յգ. خيول] 2. Երամակ ձիոց 3. Հեծելազօրք ։

خيلاز խայլազ [բ] Մդլ, գործածւոց [ազգ. Հայլազ] ։

خيلى խայլի [ա] 1. Ձիական [եգ. خيليه] 2. Բազում ։ ամոց. — جه բաւական . — دن — մէծաղէ, կարի շատ ։

خيمه խայմէ* [ա] 1. Վրան, տաղաւար [յգ. خيام] 2. Աէր. Մուսա գալարաձև ։ كاه — վրան հաստատուած տեղի ։

خيمه نشين խայմէնիշին [գ] Վրանաբնակ ։

خيوط խուսուտ* [ա] յգ. خيط ի ։

خيول խուսուլ* [ա] յգ. خيل ի ։

د

د տալ Տաճկերէն տառ. Օսմանեան այբուբենի արժէքն է 4 ։

داء տա' [ա] Ախտ [յգ. ادواء] ։ الزهر — կամ — الافرنج . ամոց. գաղղիական ախտ (Ֆրէնկի) . البهر — ծանրաշնչութիւն . الثعلب — Հերաթափութիւն .

-սուզ — կամ — التبات — الجمود
բարձումթիւն. الخنازير — խոզը.
الرقص — շարժելական արուեստ.
الفيل — փղական բորսոութիւն.
المكلب — կատաղութիւն. —
المراق — սևամաղձութիւն:

دائر դաիր [ա] 1. Պտրձող [دور
էն] [էփ. دائره] 2. Նկատմամբ:
առաջ. أ مادلی — շուրջանակի.
او — շրջիլ:

دائروی դաիրեվի [ա] Պարուրաձև:

دائره դաիրէ* [ա] 1. Պ ա ր ձ ո ղ
[دور էն] 2. Շրջանակ [յփ.
دوائر] 3. Թափ (ԹԷՓ) 4.
Պաշտօնատուն 5. Յարկ, բը-
նակարան 6. Ս ա հ մ ա ն 7.
Ձիւղ, բաժանում. առաջ.
بلديه — թաղապետական շըր-
ջանակ. انقلاب — ծիր խա-
ւարման. تأثير — ներգործու-
թեան սպարէզ:

دائم դաիմ [ա] Շարունակ, տե-
ւական [دوام էն] [էփ. دائمه]:
الاوقات — շարունակ, ամեն
ատեն:

دائما դաիմա [ա] Շարունակ:

دائمی դաիմի [ա] 1. Շարունա-
կական 2. Միշտ:

دائن դաին [ա] Պ ա ր տ ա տ է ր,
պահանջատէր [دين էն] [էփ.
دائنه] [յփ. دائنان]:

دأب տէէպ կամ տէ՛պ [ա] Սովո-
րութիւն:

دابه տապպէ* [ա] 1. Չորքոտա-
նի [յփ. دواب] 2. Գրաստ:

داحس տահիս [ա] Մատնաշուրթ

داخل տախիլ [ա] 1. Մտնող,
մտած [دخول էն] [էփ. داخله]
2. Հաղորդ, պարունակեալ
3. Ներքին կողմ, ներս: ա-
ռաջ. او — մտնել, մտանել-
ցիլ. ا — մղձնել. ندا — մէջ

داخلا տախիլէն [ա] Ներսէն:

داخلى տախիլի [ա] 1. Ներքին 2.
Գիշերօթիկ 3. Տեղական:
حرب — քաղաքային պատերազմ

داخليه տախիլիյէ* [ա] Ներքին.
[էփ. داخلى ի] نظارتى — ներ-
քին գործոց նախարարութիւն

داد տատ [պ] 1. Արդարութիւն,
իրաւունք 2. Տուրք 3. Տը-
ուած: առաջ. ستاد — ա-
ռևտուր. حق — Աստուածա-
յին շնորհք, տաղանդ:

دادا տատա [պ] Սանտու, դաս-
տիարակ մանկանց: لق — ման-
կակալութիւն, սնտուու-
թիւն:

دادار տատար [պ] 1. Իրաւարար
2. Աստուած:

داداكق տատանմագ [թ] Հրապուր-
ուիլ:

دادخواه տատխահ [պ] Գանգատող,
դատախազ:

دادر տատեր [պ] Եղբայր [յփ.
دادران] انه — եղբայրական:

دادرس տատրէս [պ] Օգնութեան
հասնող, օգնական:

دادكر տատկէր [պ] Իրաւարար:

داده տատէ [պ] Տուած: رضا — او
հաւանիլ. قرار — որոշուած:

دادی տատը տե՛ս دادا [թ. دادا էն]

دار տար [ա] 1. Մեծ տուն, ապարանք [յգ. دیار] 2. Երկիր, քաղաք 3. Աշխարհ ։ ասաց. — دنیا . — فنا . — ابتلا այս աշխարհ . — بقا հանդերձեալ աշխարհ . — الشفا յիմարանոց . — الاستحضار գործարանոց . — الشفقه որբանոց . — السلطنه մայրաքաղաք . — السلام Դը-րախտ . Պաղտատ և Դամաս-կոս ։

دار տար [պ] 1. Կախաղան 2. Բռնող, ունեցող, պահող ։ ասաց. آغاجی — կախաղան . ا — կախել . وکیر — մարտ, կագ և կռիւ ։

دارا տարա [պ] 1. Թագաւոր 2. Դարեհ ։

دارا տարա [թ] տե՛ս طاره ։

دارات տարաթ [պ] 1. Ճշգրու-թիւն, մեծվայելչութիւն 2. Ցոյց ։

دارچین տարչին [պ] Կինամոն ։

دارفلفل տար ֆիլֆիլ [պ] Սև պղպեղ ։

دارنده տարէնտէ [պ] Կրող [յգ. دارندکان] ։

دارو տարու [պ] Դեղ [յգ. داروها] ։

داروکیر տարուկիր [պ] Մարտ, կագ, կռիւ ։

داری տարը [թ] Կորեակ ։ ասաց. سی‌سکا — նոյնը քեզ կը մաղթեմ: دینه — اکمک ջնջել ։

دارين տարէյն [ա] Երկու աշխարհ՝ այսրենական և անդրենական ։ [երկուտ. دار ի] ։

داز տազ [թ] տե՛ս طاز ։

داستان տասթան [պ] 1. Պատմու-թիւն, վէպ, առասպելախառն զրոյց 2. Դիւցազներգութիւն 3. Երգերգութիւն [համ. ոտեաթ ան] ։ ասաց. دیلره — او առատ ն շ ա ւ ա կ ի լինել ։

داش տաշ [թ] Մասնիկ մ՚է որ մասնակցութիւն հաղորդու-թիւն ցոյց կուտայ ։

داشته տաշթէ [պ] 1. Ունեցած 2. Բռնած ։

داعى տա՛ի [ա] 1. Հ ր ա ւ ի ր ո ղ [دعوت էն] 2. Ճարտարութ, պատճառ 3. Աղօթող [دعا էն] ։ — ال ես աղօթողս ։

داعيه տա՛իյէ՛ [ա] 1. Աղօթող (կին) [եզ. داعى ի] 2. Ճարտա-րութ, նպատակ [յգ. دواعى] ։

داغ տաղ [պ] 1. Խարան, 2. Այրած, վէրք ։

داغدار տաղտար [պ] 1. Խարեալ 2. Այրած ։

داغستان տաղըսթան [պ] Տաղըս-տան ։

داغلاغى տաղլաղը [թ] Խարելու երկաթ ։

داغلامق տաղլամագ [թ] 1. Խա-րել, տաղել 2. Կսկծեցնել ։

دافع տաֆի՛ [ա] 1. Վանող, վա-նիչ [دفع էն] [եզ. دافعه] 2. Արգիլող ։ ասաց. النوبه — ջեր-մացածոյց (դեղ) . التعفن — հականեխական, հակափտա-կան ։

دافق տաֆիք [ա] ած. Արտա-ցայտ ։

دافلان տաֆլան [թ] Դափնի ։

دافن տաֆին [ա] Թաղող [دفن էն]

دال տալ* [ա] Անուն د տառին ։

دال տալլ [ա] 1. Առաջնորդող [دلالت էն] [էզ. داله] ։ 2. Նշանակ, ապացոյց ։ او — ցուցանել, յայտ առնել ։

دال տալ [թ] 1. Ճիւղ, ոստ 2. Խոնև 3. Մերկ ։ տալը. — بوداق صالمق Ճիւղաւորիլ, բազմանալ ։ برينك دالنه بنك Հալածել ։ بر دالده طورمز Անհաստատ, յողդողդ ։

داليان տալեան [թ] Որսարան ձկանց ։

داليه տալիյէ* [ա] անգա. Տէյգա- յակերպ, եռանկիւնաձև ։

دام տամ [պ] 1. Որոգայթ, ծու- ղակ 2. [թ] Տանիք ։

دام տամը [ա] Տևական ըլլալ ։

داماد տամատ [պ] Փեսայ [յգ. دامادان]։

داماسقو տամասքօ [էտա] Դամաս- կեան կերպաս. դամասկ ։

دامان տաման [պ] Քղանցք ։

دامت տամէթ* [ա] Տևական ըլլայ ։

دامن տամէն [պ] 1. Քղանցք 2. Ստորոտ ։ տալը. درميان — կազմ և պատրաստ, գօտե- պինդ ։

دامنبوس տամէնպուս [պ] Մէկու մը քղանցքը համբուրել ։

دامنكش տամէնքէշ [պ] او — 1. Քղանցքը ժողվել 2. Հեռի կենալ ։

دامه տամա [էտա] Աղիւսախաղ ։

دامه جانه տամէճանէ [թ] Մեծ շիշ, Հագալաղ ։

دان տան [պ] 1. Գիտակ 2. Գործիք և աման ցուցնող մասնիկ է ։

دانا տանա [պ] Գիտուն [յգ. دانايان]։ տալը. يونان ى — Պղատոն . مرغ — Թութակ . دلى — գիտ- նականութիւն ։

داندين տանտին [թ] Քնքշեցում ։ آلق ه — ծաղրել ։

دانش տանիշ [պ] 1. Գիտութիւն, ծանօթութիւն 2. Ուսում, գիտութիւն ։ انجمن — գի- տական կաճառ ։

دانشمند տանիշմէնտ [պ] Գիտուն, հմուտ [յգ. دانشمندان] ։

دانشور տանիշվէր [պ] Գիտուն, հմուտ [յգ. دانشوران] ։

دانغالاپيشدى տանղալաբիշտի [թ] Բարբառ ։

دانغالاق տանղալագ [թ] 1. Ճղճական 2. Անհոգ, պղերգ ։

دانسته տանիստէ [պ] Գիտող ։

دانه տանէ [պ] 1. Հատիկ, կուտ, ունդ 2. Հատ 3. Գնդակ [տղա. Թանէ] ։ տալը. آب — و — անունդ . — — հատիկ հատիկ. جك — بر միակ . لى — հատաւոր, հատալից ։

دانه لمك տանէլէմէք [թ] Հատիկ հատիկ ընել ։

دانه لنمك տանէլէնմէք [թ] 1. Հա- տաւորիլ 2. Ունդ կապել ։

داو տավ [պ] Խաղ, նենգ, դաւ ։

داود տավուտ [ա], Դաւիթ ։ ى — سس ախորժալուր, զօրաւոր, պեր- ճահնչիւն ձայն ։

داور տավէր [ղ] 1. Իրաւարար [յգ. داوران] 2. Թագաւոր 3. Իշխան ։ انه — կամ ی — Թագաւորական, իշխանական։

داهداه տահտահ [ի] Ձի (բառ մանկական բանի) ։

داهی տահի [ա] Նրբամիտ, խորաթափանց [յգ. دهات] [دها էն]։

داهیه տահիյէ* [ա] 1. Աղէտ [յգ. دواهی] 2. Նրբամիտ ։

دایكان տայիքան [ղ] յգ. دایه ի ։

داین տային [ա] Պահանջատէր ։

دایه տայէ [ղ] Սնուցու, դայեակ ։

دایی տայը [թ] Մօրեղբայր ։ قبا — անապական, մեծաբան ։

دب տէպպ [ա] Արջ [էգ. دبه] ։ — اكبر — մեծ Արջ ։ — اصغر — փոքր Արջ ։

دباغ տէպպաղ [ա] Խաղախորդ, կաշեգործ [دباغت էն] [ադա. Թապագճը] ։

دباغت տէպպաղաթ* [ա] Կաշեգործութիւն ։

دباغخانه տէպպաղխանէ [ղ] Խաղախորդարան ։

دبدبه տէպտէպէ* [ա] Շքեղութիւն ։ لی — շքեղ, պերճ ։

دبر տէպր [ա] 1. Ետև 2. Սրբան ։

دبستان տէպիսթան [ղ] Դպրատուն ։

دبغ տէպղ [ա] տէ'ս دباغت ։

دبق տըպգ [ա] Ռատղ ։

دبوس տէպպուս [ա] Լախտ ։

دبوی տէպպէյ Մթերանոց [տէրօ է. բառէն]։

دبه տէպէ [թ] Աղէթատ ։ لك — աղէթատութիւն ։

دبیر տէպիր [ղ] Դրադիր ։ فلك — փայլածու ։

دپرنمك տէփրէնմէք [թ] Խախտել, շարժել ։

دپرتمك տէփրէթմէք [թ] 1. Խախտել, շարժել, 2. Ներբել ։

دپسی տէփսի [թ] տէ'ս تپسی ։

دپشمك տէփիշմէք [թ] Իրարու կից տալ, աքացել ։

دپمك տէփմէք [թ] 1. Կից տալ 2. Պարել 3. Ընկրկել 4. Մէկու մը հիւանդութիւնը նորել, դարձ ընել ։

دپه տէփէ [թ] Կից տալ ։

دپوزیتو տէփօզիթօ [էգա] Աւանդ, աւհաւատչեայ ։

دپه տէփէ [թ] տէ'ս تپه ։

دترتمك տիթրէթմէք [թ] Դողացնել ։

دترك տիթրէք [թ] Դողդողուն ։

دترمك տիթրէմէք [թ] Դողալ ։ — اوزرینه գուրգուրալ ։

دترمه տիթրէմէ [թ] Դող, տարուբ ։

دثار տիսար [ա] 1. Վերարկու 2. Քող ։ — مرحت գթայտ ։

دجا տիճա [ա] Աղջամուղջ ։

دجاجه տիճաճէ* [ա] Հաւերէն ։

دجاجیه տիճաճիյէ* [ա] طائفة — Հաւերէնք ։

دجال տէճճալ [ա] 1. Խաբեբայ 2. Նեռն ։

دجله տիճլէ* [ա] Տիգրիս ։

دجی տիճա [ա] տէ'ս دجا ։

دخالت տըխալէթ* [ա] 1. Մտնել 2. Հպատակութիւն ։

دخان տուխան [ա] 1. Ծուխ 2. Ծխախոտ ։

دختر դուխթէր [գ] Աղջիկ, դուստր [յգ. دختران] ։ رز — գինի ։

دخل դախլ [ա] 1. Միջամուխ լինել 2. Միջամտութիւն 3. Պարսաւել ։

دخمه դախմէ* [ա] 1. Գերեզման 2. Տեսակ մը փամփուշտ (Հրախաղութեան) ։

دخول դուխուլ [ա] 1. Մտնել 2. Մուտք ։

دخوليه դուխուլիյյէ* [ա] Մուտք ։

دخى դախի [թ] Նաև ։

دخيل դախիլ [ա] 1. Մտնող [دخول էն] 2. Անձնատուր եղող 3. Ներքին ։

ددكان դէդէգեան [գ] յգ. دده ի ։

دده դէդէ [թ] 1. Հաւ, պապ 2. Տերվիշ ։

در դէր [թ] տե՛ս تر ։

در դէր [գ] 1. Դուռ 2. Մէջ, 3. Նկատմամբ 4. Պատասաղ ։

در դիւրր [ա] Խոշոր մարգարիտ [յգ. درر] ։

دراج դիւրրաճ [ա] Սալամբ, որ է մեծ կաքաւ ։

درارى դէրարի* [ա] Փայլուն իրեր [եզ. درى] ։

دراز դիւրազ [գ] Երկայն ։ տաց. — دور و — երկար բարակ, երկարօրէն ։ كوش — էշ ։

دراست դիրասէթ* [ա] Ուսում ։

در آغوش դէրաղուշ [գ] ՚ — Գրկել ։

دراك դիւրրաք [ա] Յոյժ մտացի ։

دراپبار դէրանպար [գ] Մթերել ։ ՚ — մթերել ։

دراويش դէրավիշ* [ա] եզ. درويش ։

دراهم դէրահիմ* [ա] յգ. درهم ի ։

درايت դիրայէթ* [ա] Իմաստութիւն, խելացութիւն ։ لى — խելացի, ուշիմ ։

درايتكار դիրայէթքեար } [գ] Խելացի, իմաստուն [յգ. درايتكاران . درايتمندان] ։
درايتمند դիրայէթմէնտ }

دربار դէրպար [գ] Արքունի տեան, դուռ ։

دربان դէրպան [գ] Դռնապան ։

دربدر դէրպէտէր [գ] 1. Դռնէ դուռ մուրացող 2. Թափառական ։

دربند դէրպէնտ [գ] 1. Կիրճ, կապան [յգ. دربندات] 2. Հարեալ, տարփացող ։

درپيش դէրփիշ [գ] ՚ — Կանխել, դուշակել ։

درت դէօրթ [թ] Չորս ։ տաց. — باشى — پول آغزى քառուղի . معمور — երջանիկ, դիւրակեաց . كوزله باقمق — ուրարշաւ . نعل — անհամբեր նայիլ . طرفدن — ամէն կողմէն ։

دركله դէօրթլէմէ [թ] Քառարշաւ ընթացք (ձիոյ) ։

درج դէրճ [ա] Զետեղել, գրել ։

درج դիւրճ [ա] 1. Գզրոց (պատուական ականց) 2. Տուփ ։

درجات դէրէճաթ* [ա] յգ. درجه ի ։

درجه դէրէճէ* [ա] 1. Աստիճան [յգ. درجات] 2. Սանդուխ 3. Չափ, կշիռ 4. Կաղապար ։ سز — անչափ, կարի յոյժ . — — տակաւ առ տակաւ ։

درحال դէրհալ [գ] Իսկոյն ։

درخت դըրախթ [գ] Ծառ [յգ. درختان] ։
درختان դըրախթան [գ] յգ. درخت ի։
درخشان դէրախշան [գ] Մեծապայծառ, շողշողուն ։
درخواست դէրխասթ [գ] Խնդիր ։
درد դէրտ [գ] 1. Ցաւ, տառապանք 2. Վիշտ 3. Տրտունջ ։
ل — վշտահար, տխրաւոր ։
دردار դէրտար [ա] Կնձնի ։
دردانه դէրտանէ [գ] Մարգարիտ հատ ։
دردر դերտէր [թ] Զորաւկան ։
دردست դէրտէսթ [գ] 1. Ի ձեռին 2. Պատրաստուելու վրայ ։
ا — ձերբակալել, ձեռք ձգել ։
دردلشمك դէրտլէշմէք [թ] Իրարու վշտաց վրայ խօսակցիլ ։
دردمند դէրտմէնտ [գ] Վշտահար, տառապեալ [յգ. دردمندان] ։
انه — տառապալից, Տխրաբար ։
دردناك դէրտնաք [գ] տե՛ս دردمند ։
دردنجى դէրտէնճի [թ] Չորրորդ ։
درر դիւրէր* [ա] յգ. در ի ։
درربار դիւրէրպար [գ] 1. Մարգարիտ տեղացող 2. Գեղեցկախօս ։
درز դէրզ [ա] 1. Վէր. կարան 2. Դերպ [յգ. دروز] ։
درزى դէրզի [գ] Դերձակ [աղա. թերզի] ։
درزى դիւրզի [ա] Տիւրզեր ։ աաղ. طاغى — Լիբանան ։
درس դէրս [ա] Դաս [յգ. دروس] ։
ا — ուսանիլ ։
درست դիւրիւսթ [գ] 1. Ուղիղ 2. Առողջ ։

درسق դիւրիւսթի [գ] 1. Ուղղութիւն 2. Առողջութիւն ։
درسخانه դէրսխանէ [գ] Դասարան ։
درسهام դէրսի'ամ [ա] Հրապարակային դաս ։
درسيه դէրսիյէ* [ա] Դասական ։
درشت դիւրիւշթ [գ] 1. Կոշտ, խիստ 2. Խոշոր ։ ی — կոշտութիւն, խոշորութիւն ։
درعقب դէր'աքապ [գ] Իսկոյն ։
درعقب դէր'աքիպի* [գ] ا — ըՍտանձնել ։
درقه դէրագա* [ա] Մորթեղէն վահան ։
درق դէրաքէ [ա] անգա. Վահաննեկերպ (տճառ և գեղձ խորաչափողայ) ։
درك դէրք [ա] Իմանալ, հասկնալ, վերահասու ըլլալ ։
دركات դէրէքեաթ* [ա] յգ. دركه ի։
دركار դէրքեար [գ] Ցայտնի ։
دركاه դէրկեահ [գ] 1. Դուռ 2. Արքունիք արքունի 3. Մեհենատուն տէրվիշաց ։
دركر դիւրկեր [գ] Հիւսն [աղա. տիւլկեր] ։
دركنار դէրքէնար [գ] Առնթերաբազրութիւն ։ ا — լուսանցքին մէջ նշանակել. գրել ։
دركه դէրկեհ [գ] հմմ. دركاه ի ։
دركه դէրէքէ* [ա] Վայրիջական աստիճան ։
درلك դէրլիք [թ] Տե՛ս تركك ։
درلو դիւրլիւ [թ] Տեսակ — — զանազան — ր. բնաւին ։
درم դէրէմ [գ] Դրամ ։

درمان տէրման [պ] 1. Դեղ, դարման 2. Միջոց 3. Կար, ոյժ مز — անբուժելի, անճար, տկար.

درماندگی տէրմանտէկի [պ] Անօգնականութիւն, յետին թշուառութիւն.

درمانده տէրմանտէ [պ] Լքեալ, յետին ծայր թշուառ.

درمانسزلق տէրմանսըզլըգ [թ] Տկարութիւն.

درغریده տէրէհտէրիտէ [պ] Գերամով գնուած.

درمیان տէրմէյան [պ] 1. Ի մէջ 2. ۱ — առաջի գնել, ի մէջ բերել, յիշատակել.

درن տէրէն [ա] Բծ. Աղտոտ, եղունգ [յգ. ادران].

درنده տէրէնտէ [պ] Գիշատող.

درنك տէրէնկ [պ] 1. Հանգիստ, դադար 2. Յապաղում.

درنی տէրէնի [ա] Գնդակաւոր.

دروازه տէրվազէ [պ] Մեծ դուռ քաղաքի.

درود տիւրուտ [պ] 1. Ողջոյն 2. Փառք, գովութիւն.

دروس տիւրուս* [ա] Դասեր [եզ. درس].

دروغ տիւրուղ [պ] 1. Սուտ 2. Կեղծ.

دروکر տիւրուկէր [պ] Հիւսն [ռամկ. տիւլկէր].

درون տէրուն [պ] 1. Ներքին կողմ, ներս 2. Սիրտ 3. Մէջ دلدن — ի խորոց սրտի ده — մէջ.

درونی տէրունի [պ] 1. Ներքին 2. Սրտագին [օ. ք. درونیه ալ ալ կ'ըսեն].

درویش տէրվիշ [պ] 1. Աղքատ [յգ. درویشان] 2. Մահմետական վանական տէրվիշ آدم — բարի մարդ.

درویشانه տէրվիշանէ [պ] Տէրվիշական, իբր տէրվիշ.

دره տէրէ [թ] 1. Ձոր, հովիտ 2. Վտակ. Առոց. اوق — կատէլ — دن تپه‌دن سویلشمك — ասկէ անկէ խօսիլ.

دره տիւրրէ* [ա] 1. Խոշոր մարգարիտ [յգ. درر] 2. տէրրէ խարազան [ռամկ. գուռա].

درهم տիրհէմ [ա] 1. Դրամ որ է չորս հարիւրերորդ մաս հօխայի [յգ. دراهم] 2. Արծաթ դրամ.

دری տէրի [թ] 1. Մորթ, կաշի 2. Մաշկ.

دریا տէրիա [պ] Ծով قپودان — ծովակալ.

دریچه տէրիչէ [պ] 1. Դռնակ 2. Պատուհան.

دریغ տէրիղ [պ] 1. Խնայում 2. Եղո՛ւկ. Առոց. ۱ — խնայել, մերժել بیورمق — ը չի խնայել, շնորհել.

دریغا տէրիղա [պ] Եղո՛ւկ.

دریلنمك տէրիլէնմէք [թ] Մորթով ծածկուիլ.

درین տէրին [թ] 1. Խորին 2. Խորք 3. Խորապէս — دن برسس — խուլ ձայն մը.

درینلتمك տէրինլէթմէք [թ] Խորացնել ։

درینلك տէրինլիք [թ] Խորութիւն ։

دریوزه տէրիւզէ [գ] Մուրացկանութիւն ։

دز տէզ [գ] Ամրոց, բերդ ։

دزد տուզտ [գ] Գող [յգ. دزدان]։

دزدار տիզտար [գ] Բերդապահ ։

دزلاتمق տըզլաթմաք [թ] Խրտուցանել ։

دزلاق տըզլաք [թ] Կունտ, ճաղատ ։

دزلامق տըզլամաք [թ] Թըզզել, բզզալ ։

دزمان տիզման [գ] Խոշոր, անհեթեթ ։

دسائس տէսաիս* [ա] յգ. دسیسه ի

دساتیر տէսաթիր* [գ] յգ. دستور ի։

دساس տէսսաս [ա] Կարի նենգաւոր [دساست էն] ։

دساست տէսասէթ* [ա] Նենգութիւն ։

دسامه, տէսամէ կամ տէսսամէ* [ա] անգա. Կոճնակ խողովակաց [յգ. دسامات] ։

دسپوت տէսփօթ [յ] 1. Եպիսկոպոս կամ արքեպիսկոպոս յունաց 2. Իշխան ։

دست տէսթ [գ] Ձեռք [յգ. دستان]։ Առաջ. — زیر Հպատակ — آویز — փոքրիկ ընծայ — ب — ձեռքէ ձեռք, ձեռք ձեռքի ։

دستار տէսթար [գ] Փաթթոց — بند փաթթոցաւոր .

دستان տէսթան [գ] 1. Տե՛ս داستان 2. յգ. دست ի ։

دستاویز տէսթավիզ [գ] Դոյզն նուէր ։

دستیاز տէսթպազ [գ] Ճարտար խաղացող [յգ. دستبازان] ։

دستبرد տէսթպէրտ [գ] 1. Առաւելութիւն 2. Յաղթութիւն ։

دستبوس տէսթպուս [գ] Ձեռք համբուրող ։

دستبوسی տէսթպուսի [գ] Աջահամբոյր ։

دستخط տէսթխաթթ [գ] Ինքնագիր գրուած, ձեռագիր ։

دسترس տէսթրէս [գ] او — Ձեռնհաս. լինել, կարողանալ, յաջողիլ ։

دستره տէսթէրէ [թ] Սղոց [համ. دست اره տէսթ-էրրէ էն] ։

دسترهلمك տէսթէրէլէմէք [թ] Սղոցել ։

دستك տէսթէք [գ] 1. Նեցուկ, յենարան 2. Մոյթ ։ اورمق — մոյթ դնել ։

دستکار տէսթքեար [գ] Ձեռագործ, ی — ձեռքով շինուած ։

دستگاه տէսթկեահ [գ] 1. Մեքենատախտակ (արուեստաւորաց) 2. Գործիք, մեքենայ 3. Գործարան [ռամ. թէզկեահ] ։

دستگاهدار տէսթկեահտար [գ] Վաճառանոցի պաշտօնեայ որ սահմանեալ է առնել տուրքերը [ռամ. թէզկեահտար] ։

دستگاهلمق տէսթկեահլամաք [թ] 1. Մեքենայի կամ կարկահի մէջ դնել 2. Պատրաստել ։

دستکش տէսթքեշ [գ] او — Ձեռնթափ ըլլալ, քաշուիլ ։

دستكلمك տէսթէքլէմէք [ի] Մոյթ գնել, ձողաբարձ տանել ։

دستكه տէսթէքէհ [գ] տե՛ս دستگاه ։

دستكير տէսթկիր [գ] Ձեռնտու, նեցուկ, պաշտպան ։ ى — օժանդակութիւն ։

دستمال տէսթմալ [գ] Թաշկինակ ։

دستمايه տէսթմայէ [գ] Դրամագլուխ ։

دستور տէսթուր [գ] 1. Իշխանութեան տէր ոք 2. Վէզիր, նախարար 3. Հրաման, արտօնութիւն 4. Ձերդ հրամանաւ, կը ներէք 5. Ճանապարհ, մէկդի [ռամկ. թէսուր] ։ العمل — գործադրական, գործադրելի ։

دستور տէստուր [ա] 1. Օրինագիրք [յգ. دساتير] 2. Բժշ. Ձեւն, տարազ ։ առաջ. ادويه — ժողովածոյ բժշկական դեղագրոց ։ العمل — օրինակ, կանոն գործելոյ ։

دستورانه տէսթուրանէ } [գ] Իշխանական ։
دستوري տէսթուրի }

دستوري տէսթուրի [գ] Վէզիրական ։

دسته տէսթէ [գ] 1. Դաստապան, կոթ 2. Բուռն մի, տրցակ 3. Փունջ 4. Երամ 5. Տրցակ (Թղթի) [ռամկ. թէստէ] ։

دسق տէսթի [գ] Կուժ [ռամկ. թէստի] ։

دستيار տէսթիար [գ] Օգնական ։ ى — օգնականութիւն ։

دستكره տէսթկերէ [ի] Պատգարակ [ռամկ. թէճկերէ] ։

دسم տէսէմ [ա] Պարարտ մսոյ, ճարպաւոր [եզ. دسمه] ։

دسيسه տէսիսէ* [ա] Հնարք, նենգ, վարպետութիւն [յգ. دسائس] ։

دسيسه كار տէսիսէքեար [գ] Նենգաւոր ։

دشت տէշթ [գ] Դաշտ ։

دشمك տէշմէք [ի] Ճեղքել, հերձանել ։

دشمن տիւշմէն [գ] Թշնամի [յգ. دشمنان] [ռամկ. տիւշման] ։ ى — ، لك — թշնամութիւն. شكنانه — ջախջախիչ. قاشيق — ى կին ։

دشمه տէշմէ [ի] Հերձում ։

دشنام տիւշնամ [գ] Թշնամանք, լուտանք ։

دشنه տէշնէ [գ] Դաշոյն ։

دشوار տիւշվար [գ] Դժուար ։ — كشاد դժուարալոյծ ։

دشيك տէշիք [ի] Հերձեալ ։

دعا տուա՛ [ա] 1. Աղօթք [յգ. دعوات ادعيه] 2. Մաղթանք, օրհնութիւն ։ Առաջ. ا — աղօթել — خير օրհնութիւն. بد — անէծք جى — բարեմաղթու لر — باق ի վերջ բանից մաղթանքներ ։

دعائم տէ՛այիմ* [ա] յգ. دعامه ի ։

دعات տուա՛թ* [ա] յգ. داعى ի ։

دعاكو տուա՛կիւ [գ] 1. Աղօթող, բարեմաղթու [յգ. دعاكويان] ։

دعامت տի՛ամէթ* [ա] Հեծան, սիւն, նեցուկ [յգ. دعائم] ։

دعاوى տէ՛ավի* [ա] Դատեր [եզ. دعوى] ناظرى — դատաստանի նախարար ։

دعوا տա՛վա [ի] 1. Պահանջում [յգ. دعاوى] 2. Դատ 3. Յա–

ւակնութիւն , պահանջանք 4. Խնդիր ։ Առած. | — պահանջել, յաւակնիլ. آچق — . | قيام يه — դատ բանալ. — وكيلى փաստաբան. لى — դատի ներքև ։

دعوات տա'վաթ* [ա] Աղօթքներ։

دعواجى տա'վաճը [ի] Դատախազ, ամբաստան. | لق — ամբաստան կանգնիլ, ի դատ ելնել آج — لغى ծախաչքութիւն ։

دعوت տա'վեթ* [ա] 1. Հրաւէր 2. Հրաւիրել. لى — հրաւիրեալ, կոչնական ։

دعوتجى տա'վեթճի [ի] Հրաւիրակ, պատուիրակ ։

دعوتيه տա'վեթիյէ* [ա] Հրաւիրական ։

دعوى տա'վա* [ա] Տե՛ս دعوا ։

دغدغه տաղտաղա* [ա] Հոգ, նեղութիւն, զբաղանք։ Առած. جهان ترك —ً վախճանիլ لى — նեղիչ ։

دغل տաղալ [ա] Խառն, կեղծ ։

دف տէֆ [պ] Դափ ։

دفائن տէֆային* [ա] յգ. دفينه ի ։

دفاتر տէֆաթիր* [ա] Տետրներ, ցուցակներ [եզ. دفتر] ։

دفتر տէֆթէր [ա] 1. Տումար [յգ. دفاتر] 2. Տետր 3. Ցանկ, ցուցակ։ Առած. خاقانى — պետական կալուածատումար. اصول آنا — ى — համարակալութիւն մայր հաշիւ ։

دفترخانه տէֆթէրխանէ [պ] Պաշտօնատուն պետական կալուածատումարի ։

دفتردار տէֆթէրտար [պ] 1. Համարակալ 2. Առաջին համարակալ նահանգի. لق — պաշտօն առաջին համարակալի ։

دفع տէֆ' [ա] 1. Վանել, հեռացնել 2. Արգիլել 3. Հանել, բառնալ. 4. Վճարել 5. Ճամբել 6. Վանում. Առած. اول — կոր'իր. او — անհետ ըլլալ, ի բաց գնալ. — طبيعى ելք, ներգործութիւն (որովայնի). փորելք. | غم — հոգերը փարատել ։

دفعات տէֆէ'աթ* [ա] Անգամներ [եզ. دفعه] بال — . — له քանիցս։

دفعةً տէֆ'աթէն* [ա] 1. Մէկ անգամէն 2. Իսկոյն ։

دفعه տէֆ'ա*[ա] 1. Անգամ [յգ. دفعات] 2. Դարձեալ ։

دفن տէֆն [ա] 1. Թաղել 2. Թաղում ։

دفنه տէֆնէ Դափնի [Յուն. յա-տաֆնի էն] ։

دفنيه տէֆնիյէ* [ա] 1. Թաղման 2. فصيلۀ — դափնեային տոհմ ։

دفه տէֆէ [ի] Տե՛ս تفه ։

دفين տէֆին [ա] Թաղուած [دفن էն]։

دفينه տէֆինէ* [ա] Թաղուած գանձ [յգ. دفائن] ։

دق տագգ [ա] 1. Զարնել 2. Լեռուլ, մանրել, փշրել։

دقائق տէգայիգ* [ա] յգ. دقيقه ի ։

دقاق տէգգագ [ա] 1. Նուրբ 2.

անգը. Վերջին մասն նուրբ աղեաց. գալարաղի ։

دقت տըգգաթի* [ա] 1. Նրբութիւն 2. Ուշադրութիւն 3. Միւթաս կան տեսութիւն ։ ا — ուշադրութիւն ընել, سزلق — անուշադրութիւն. لو — ուշադիր, մտադիր. لو — . لوجه — ուշադրութեամբ ։

دق տըգգը [ա] Մրբական ։

دقيت տըգգիյեթի* [ա] Մրբական տեսութիւն ։

دقيق տագիգ [ա] 1. Բարակ, նուրբ, փափուկ [دق են] [եզ. دقيقه] 2. Ալիւր ։

دقيقدار տագիգտար [պ] Ալիւրոտ ։

دقيقه տագիգա* [ա] 1. Նուրբ կէտ, նրբութիւն [յգ. دقائق] 2. Վայրկեան. سنج — شناس — մանրախոյզ ։

دقيقى տագիգի [ա] Ալիւրատեսակ։

دك տէք [թ] Խաղ, խաբէութիւն։ ا — խաղ խաղալ, խաբել.

دك տէք [թ] Մինչև, մինչ ։

دك տէն [թ] Տեսակ, կերպ ։

دكاكين տէքեաքին* [ա] յգ. دكان ի ։

دكان տիւքքեան [ա] Կրպակ [յգ. دكاكين] جى — խանութպան. چه — փոքր կրպակ ։

دكدرمك տէյտիրմէք [թ] 1. Հասցնել 2. Արժեցնել ։

دكر տէյէր [թ] 1. Արժէք 2. Համարժէք ։ لى — արժանի, արժանեաց անէր ։

دكرمان տէյիրմէն } [թ] Աղօրիք. Ջաղացք. այլոց

دكرمن տէյիրմէն }

یل — ی طاشی — երկանաքար . ی — ال երկան . Հողմաղաց . آغارتمق ده صقال — փորձառութեան ծերանալ ։

دكرمنجى տէյիրմէնճի [թ] Ջաղացպան։ لك — ջաղացպանութիւն ։

دكرى տէյիրի [թ] 1. Բոլորշի, բոլորակ 2. Քառակուսի ։

دكز տէնիզ [թ] 1. Ծով 2. Ալիք. այլոց . — اچ ی Ներքին ծով . ی — آطه‌لر Արշիպեղագոս . — آشورى անդր քան զծով . آچيق — ծովամէջք, խորք . طوتمق — ծովահար ըլլալ . ا — ծովուն յուզիլը, ալեկոծիլ ։

دكزلك տէնիզլիք [թ] Տեսակ մը գործուած կահազարդի ։

دكسز տէնսիզ [թ] Աններհուրդ ։

دكش տէյիշ [թ] Փոխանակութիւն։

دكشدرمك տէյիշտիրմէք [թ] 1. Փոխանակել 2. Փոխել ։

دكشمك տէյիշմէք [թ] 1. Փոխուիլ 2. Փոխանակել ։

دكشيك տէյիշիք [թ] Փոխուած, փոխանակուած ։

دكشيكلك տէյիշիքլիք [թ] 1. Փոփոխութիւն 2. Փոխանակութիւն։

دكل տէյիլ կամ տէյլ [թ] 1. Ոչ 2. Չ . . . 3. Ոչ միայն. م — չէ՞մ ։

دكلو տէնկլի [թ] 1. Տեսակաւ, կերպիւ 2. Խոհական, մտացի։

دكلمك տինկլէմէք [թ] Տե'ս ديكلمك

دكك տէյմէք [թ] 1. Արժել 2.

Հասնիլ 2. Դպիլ, հպիլ نظر — կամ — كوز ակնահարիլ։

دكه տէքքէ [թ] 1. Հպելն 2. Աման. առաց. حاله — դիւրաւ. ده — հաւանական չէ. չեմ կարծեր։

دكنك տէկնէք [թ] Գաւազան, ցուպ ى — قولتوق ամիժ..., ծերութեան նեցուկ։

دكين տէյին [թ] Մինչև որ, մինչ։

دل տիլ [պ] Սիրտ. առաց. جان — دن և բոլորով սրտիւ. — اهل բարեպաշտ։

دل տիլ [թ] Տե՛ս ديل։

دلا տիլա [պ] Սիրտ իմ։

دلائل տէլաիլ* [ա] Ապացոյցներ [եզ. دليل]։

دلارا տիլարա [պ] Սրտահաճոյ։

دلارام տիլարամ [պ] Հանդարտեցիչ սրտի։

دلازار տիլազար [պ] Սիրտ վշտացնող։

دلاشوب տիլաշուպ [պ] Հրապուրիչ, վրդովիչ։

دل آكاه տիլագեահ [պ] Արթնամիտ։

دلاك տէլլագ [ա] Լուացարար (բաղանեաց) [دلك էն] [ռամկ. Թելլալ]։

دلال տէլլալ [ա] 1. Միջնորդ [دلالت էն] [եգ. دلاله] 2. Մունետիկ [ռամկ. Թելլալ]։

دلال տէլալ [ա] Նազանք, պչրանք, քծինք։

دلالت տէլալէթ* [ա] 1. Առաջնորդութիւն 2. Ցուցնել, նշանակել 4. Նշանակ։

دلالق տէլլալլըգ [թ] 1. Միջնորդութիւն, մունետիկութիւն 2. Միջնորդչէք։

دلاليه տէլլալիյէ* [ա] Միջնորդչէք։

دلاور տիլավէր [պ] Սրտաւոր, կորիճ [յգ. دلاوران] لك — . ى — քաջութիւն։

دلاويز տիլավիզ [պ] Ցանկացիչ, գրաւիչ։

دلباز տիլպազ [պ] 1. Զուարճացուցիչ 2. Լեզուանի, բաջաբանիկ։ لق — պչրողութիւն։

دلبر տիլպէր [պ] Սրտագրաւ, սիրուն [յգ. دلبران] لك — շնորհ, գեղ։

دلبرلنمك տիլպէրլէնմէք [թ] Սիրունալ։

دلبسته տիլպէսթէ [պ] Սիրահար։

دلبند տիլպէնտ [պ] 1. Սիրուն 2. Մարմնոյ, կարի նուրբ կտոր [ռամկ. տուլպէնտ]։

دلبندجى տիւլպէնտճի [թ] Մուսլինավաճառ։

دلپذير տիլփէզիր [պ] Սրտահաճոյ։

دلپسند տիլփէսէնտ [պ] Սրտահաճոյ, սրտագրաւ։

دلتنك տիլթէնկ [պ] Թախծեալ. ى — Թախծութիւն։

دلجو տիլճու, دلجويانه տիլճույանէ [պ] Ցանկացիչ, սիրուն։

دلخراش տիլխըրաշ [պ] Սրտառուչ։

دلخسته տիլխասթէ [պ] Սիրով վիրաւոր։

دلخواه տիլխահ [պ] Փափաք։

دلخون տիլխուն [պ] Սիրտը արիւնաթաթաւ։

دلداده տիլտատէ [պ] 1. Ի սէր հարեալ, սիրահար 2. Սիրեցեալն, սիրոյ առարկայն:

دلدار տիլտար [պ] 1. Յինքն ձըգող, սիրելի 2. Տարփածու:

دلدوز տիլտուզ [պ] Սիրտ ծակող:

دلربا տիլրիւպա [պ] Սրտագրաւ, յանկուցիչ:

دلريش տիլրիշ [պ] Տե՛ս دلخسته:

دلسازى տիլսազի [պ] Հաճոյակատարութիւն:

دلستان տիլիսթան [պ] 1. Սրտագրաւ 2. Սիրուն, անձկալի:

دلسوز տիլսուզ [պ] 1. Սրտակէզ 2. Աղիողորմ:

دلسير տիլսիր [պ] Յագ, կուշտ:

دلشاد տիլշատ [պ] Ուրախասիրտ:

دلشكار տիլշիքեար [պ] Տե՛ս دلربا:

دلشكن տիլշիքէն [պ] Սիրտ կոտրող:

دلشكسته տիլշիքէսթէ [պ] Սրտաբեկ:

دلفروز տիլֆիրուզ [պ] Սիրտ լուսաւորող:

دلفريب տիլֆիրիպ [պ] Սիրտ խաբող, գիւթիչ. ـى — գիւթական:

دلفكار տիլֆիքեար [պ] 1. Սրտախոց 2. Սիրտ խոցող:

دلفين տիլֆին [յ] Դելփին:

دلق տըլք [ա] Սքեմ:

دلك տըլք [ա] 1. Շփել 2. Շփում:

دلكش տիլքէշ [պ] Սիրտ քաշող, յանկուցիչ, հրապուրիչ:

دلكشا տիլքիւշա [պ] Սիրտ բացող, զուարճալի:

دلكير տիլկիր [պ] Վշտացած, սրդողած

دللشمك տէլլէշմէք [թ] Տե՛ս ديلشمك

دلك տէլմէք [թ] Ծակել. قولاق — խելքամուտ ընել, տեղեկացնել:

دلمه տօլմա [թ] 1. Ծակելն 2. Ծակած:

دلنشين տիլնիշին [պ] Տե՛ս دلكشا:

دلنواز տիլնիւվազ [պ] Սիրտ գրաւող, փաղաքշող, խանդակաթ. առց. انه — փաղաքշական, խանդաղատական. ى — փաղաքշանք, խանդաղատանք:

دلو տէլվ [ա] 1. Դոյլ 2. աստղ. Ջրհոս:

دلورمك տէլիւրմէք [թ] Խելագարիլ:

دلى տէլի [թ] 1. Ցիմար, խենթ 2. Պատերազմիկ 3. Յանդուգն 4. Աժէհի. առց. صاچمه — անհանճար բանք. طولو — անխորհուրդ, անմիտ. ـمى او — մոլին ըլլալ, չափազանց սիրել. — زر կատարեալ խենթ.

دليجه տէլիճէ [թ] 1. Անբեր վարսակ, որոմ 2. Խենթուկ 3. Ցիմարական 4. Վայրի:

دلير տիլիր [պ] Սրտեայ, կորիճ, արի [յգ. دليران]:

دليرانه տիլիրանէ [պ] Արիական, արիաբար:

دليقانلو տէլիգանլը [թ] Աշխոյժ

բայց անփորձ երիտասարդ ։ —لق երիտասարդութիւն։

دليك տէլիք [բ] 1. Ծակ 2. Ծակած ։ առց. دشيك — ծակոտիք, բացուածք. —قولاغى խեւլամուտ, իրագէտ. ى — روت. անդունդք. لى — ծակոտ ։

دليل տէլիլ [ա] 1. Առաջնորդ, ուղեցոյց [ادلا دلالت էն] [յգ. ادلا] 2. Ապացոյց, փաստ, նշան [յգ. دلائل. ادله] ։

دليلك տէլիլլիք [բ] 1. Ցիմարութիւն 2. Առաջնորդականութիւն ։

دليلنمك տէլիլէնմէք [բ] Խելքը թռցնել ։

دم տէմ [ա] Արիւն [յգ. دما] ։

دم տէմ [պ] 1. Շունչ 2. Վայրկեան 3. Հառաչ ։ առց. — ب — . —ا— վայրկեան առ վայրկեան, պահ ընդ պահ. آلق —հանգչիլ. اورمق — յառաջանալ, պարծիլ. چكمك — գէմ առնել, փչանալ ։

دم տէմ [պ] 1. Պոչ 2. Բ. — دوز հարթ հաւասար, գետ ուղիղ ։

دماء տիմա՛ [ա] Արիւններ ։ — سفك արիւնհեղութիւն.

دمادم տէմատէմ [պ] Շարունակ։

دمار տէմար [ա] Կործանում ։

دماغ տէմաղ [ա] 1. Ուղեղ [յգ. ادمغه] 2. Բռնակալ գործարանք գանկոյ 3. [պ] Քիթը ։ ى— ուղեղային. جى— ուղեղական։

دمان տէման [պ] Աճաւոր ։

دمبال տէմպալ } [պ] Ագի ։ —
دمباله տէմպալէ } چشم աչքի ծայր։

دمبدم տէմպէտէմ [պ] Վայրկենէ վայրկեան, շարունակ ։

دمبسته տէմպէսթէ [պ] 1. Շնչասպառ 2. Անբարբառ, անխօս, մունջ ։

دمبلك տէմպէլէք [բ] Թմբիկ ։

دمت տէմէթ [բ] Տոցակ, փունջ ։

دمتلمك տէմէթլէմէք [բ] Փունջ կամ տոցակ կապել ։

دمدار տէմտար [պ] 1. Պոչաւոր 2. գիս. Վերջապահք ։

دمدمه տէմտէմէ [ա] 1. Թմբուկ 2. Աղմուկ, ժխոր ։

دمساز տէմսազ [պ] Համաշունչ, համախորհուրդ, մտերիմ ։

دمشق տըմըշք [ա] Դամասկոս ։ ى — Դամասկեան ։

دمع տէմ՝ [ա] Արտասուք [յգ. دموع] ։

دمعى տէմ՝ի [ա] Արտասուական։

دمكذار տէմկիւզար [պ] Ժամանակ անցնող ։

دمكش տէմքէշ [պ] 1. Շունչ առնող 2. Երգակից ։

دمل տիւմմէլ [ա] Թարախալից այտուց ։

دمن տէմէն [ա] Ոխ, վրէժ ։

دموع տիւմու՛ [ա] յգ. دمع ի ։

دموى տէմէվի [ա] Արիւնային [յգ. دمويه] ։

دميده տէմիտէ [պ] Բուսած ։

دمير տէմիր [բ] Տէ՛ռ ءیور ։

دميرلك տէմիրլէք [բ] Խարխափել ։

دمين տէմին } [բ] Վայրիկ մը
دمينك տէմինէք } յառաջ ։

دن տէն կամ տան [թ] 1. Իւ, էն 2. Պատճառաւ, քանզի 3. Ընկատմամբ 4. Քան ։

دنائت տէնաէթ* [ա] Ստորնութիւն, վատութիւն ։

دنائتكار տէնաէթքեար [գ] Վատոգի. انه — վատ, վատաբար։

دناست տէնասէթ* [ա] Աղտեղութիւն, ապականութիւն ։

دنانير տէնանիր* [ա] Դենարներ ։

دنبال տումպալ
دنباله տումպալէ } [գ] Ագի ։

دنبك տումպէք [գ] 1. Փոքր ագի 2. Թմբկիկ ։

دنبلك տումպէլէք [թ] Տե՛ս تومبلك ։

دنغ տընգ [թ] Տե՛ս دينغ ։

دندان տընտան [գ] 1. Ակռայ, ատամն 2. Ճանկք ։

دندانه տընտանէ [գ] Ատամնաձեւ կերտուածք ։

دنكادنك տընկիտընկ [գ] Հաւասարակշիռ ։

دنكل տընկիլ [թ] Առանցք, լիսեռ։

دنكلشمك տընկլէշմէք [թ] Իրարու հաւասարակշիռ ըլլալ։

دنمك տընէմէք [թ] Փորձել։

دنى տէնի [ա] Ցած, անարգ, վատ [دنائت էն] [էֆ. دنيه] ։

دنيا տիւնեա* [ա] Աշխարհ [էֆ. ادنى ի], ատջ. — يكى Ամերիկա. — تارك Ճգնաւոր։ — اهل — پرست աշխարհասէր . — يه كيرمك ամուսնանալ ։

دنيلك տիւնիլիք [թ] Ստորնութիւն, վատութիւն ։

دنيوى տիւնեվի [ա] Աշխարհային [էֆ. دنيويه] ։

دو տու [գ] Երկու ։

دواء տէվա [ա] Դեղ [ադ. ادويه] ։ ատջ. — كل ամենաբոյժ պեխզանի . — مسك մշկահոտ անուշ մը քաղցրաւենի։

دوائر տէվաիր* [ա] Յգ. دائره ի ։

دوائى տէվաի [ա] Դեղական, դեղի զօրութիւն ունեցող ։

دواب տէվապպ* [ա] Յգ. دابه ի ։

دوات տէվաթ* [ա] 1. Կաղամար 2. Գրչաման [illegible]։

دوار տէվար [ա] 1. Գլխու պտոյտ 2. տէվվար [ա] Միշտ թաւալող, շրջող [دور էն] [էֆ. دواره] ։

دواريه طائفة տէվվարիյէ* [ա] — Թաւալունք (Ճճիք) ։

دواعى տէվաի* [ա] Յգ. داعيه ի ։

دواق տուաք [թ] Հարսի քող ։

دوال տէվալ [ա] Բժշ. Երակի ընդարձակում, այտում ։ ى — Երակի ընդարձակման վերաբերեալ ։

دواليب տէվալիպ* [ա] Անիւներ [Եզ. دولاب ի] ։

دوام տէվամ [ա] 1. Շարունակել 2. Տեւել 3. Շարունակութիւն, յարատեւութիւն 4. Տեւողութիւն ։ ատջ. بر — او շարունակել, յարատեւել . على ال — շարունակ, սզ — անյարատեւ , անտեւական . — سزلق անյարատեւութիւն . لى — յարատեւ, տեւական ։

دوان տէվան [գ] Վազող ։

دواوين տէվավին* [ա] Յգ. ديوان ի ։

دواهی տըվահի* [ա] ջի. داهیه ի ։

دوباره տիւպարէ [գ] 1. Զոյգ կրկնակ 2. Նենգ, դաւ ։ | — խաղ խաղալ ։

دوباره‌جی տիւպարէճի [բ] Նենգաւոր, խաբեբայ ։

دوبالا տիւպալա [գ] Կրկին ։

دوبه տօպա [բ] 1. Տափարակ նաւակ 2. Գնդակներ նաւ ։

دوت տութ [բ] տե՛ս توت ։

دوتا տիւթա [գ] 1. Երկպատիկ 2. Թեքեալ, ծռած ։

دوچار տիւչար [գ] او — Հանդիպիլ, կրել, բռնուիլ, մատնուիլ ։

دوحه տէվհա* [ա] Մեծ ծառ ։

دوخته տուխթէ [գ] Կարուած ։

دود տուտ [գ] Մուխ, ծուխ ։

دود տուտ [ա] Որդ [ջի. دیدان] ։ տաղ. حدیث — պատմեանին մէջ փայլուած որդ, հարսանեակ. یمنی — միշապակ (Թեւ-լանման որդ մը) ։ الوحید — կամ شریطی — երիզակ, երիզորդ (տանեա պարինք) ։

دودافکن տուտէֆկէն [գ] Մուխ արձակող ։

دوداق տուտագ [բ] 1. Շրթունք 2. Եզր ։ տաղ. بوكك — փղձկիլ. صارقتمق — խոժոռել, խռոտել ։

دودمان տուտման [գ] 1. Գերդաստան, ընտանիք 2. Զարմ ։

دودو տուտու [բ] 1. Թութակ 2. Մարտ 3. (Հայ) կին ։

دودوك տիւտիւք [բ] 1. Սուլիչ 2. Սրինգ ։ چالمق — սուլել ։

دوده տուտէ [գ] 1. Զարմ 2. [ա]* Որդ, ճճի ։

دودی տուտի [ա] Որդնային ։

دور տէվր [ա] 1. Շրջան, դարձումն, Թաւալումն [ջի. ادوار] 2. Շրջագայութիւն, այց 3. Գոյա 4. Եղ. Շրջան 5. Մեր, շրջան 6. Ժամանակ, միջոց 7. Աւանդումն, փոխանցումն ։ տաղ. | — դառնալ, շրջիլ, յանձնել. شرعی — անտակոս ձեւացուցել փոխադրութիւն. دائم اتمك — դէր ի վայր շրջել ։

دور տուր [գ] Հեռու ։

دورات տէվրաթ* [ա] ջի. دوره ի ։

دورادور տուրատուր [գ] Խիստ հեռու, հեռաւոր ։

دوران տէվրան [ա] 1. Շրջան 2. Շրջել, դառնալ 3. տէվրան Ժամանակ ։ سورمك — Հեշտին կեանք վարել ։

دوراندیش տուրէնտիշ [գ] Հեռատես, խոհական ։ انه — խոհական, խոհականութեամբ ։

دورانی տէվրանի [ա] Բոլորաձեւ [եզ. دورایه] ։

دوربین տուրպին [գ] 1. Դիտակ 2. Հեռատես ։ انه — հեռատեսութեամբ ։

دورپی տէօրփիւ [բ] Քերիչ ։

دورت տէօրթ [բ] Չորս ։

دورتمك տիւրթմէք [բ] Խթել, մշտել ։

دورتی տիւրթիւ [բ] Խթան ։

دورتيجی տիւրթիւճի [բ] Դրդող ։

دورشمك տիւրիւշմէք [բ] Փութով ջանադրութեամբ ջանալ ։

دورلمك տէվրիլմէք [բ] Շրջիլ, տապալիլ ։

دورمك տէօրմէք [բ] 1. Ծալել 2. տէվիրմէք տե՛ս دویرمك ։

دورنما տուրնիւմա [գ] Հեռանկար ։

دورو տիւրու [գ] Երկու երեսանց ։

دوروزه տիւրուզէ [գ] Երկօրեայ ։ — عمر վաղանցուկ կեանք ։

دوروم տիւրիւմ [բ] Ծալք ։ — — ճմռուքած ։

دوره տէվրէ՛ [ա] 1. Շրջան [յգ. دورات] 2. Ընթացք ։ سنویه — տարեդարձ ։

دورك տէվրէք [բ] Խարձած, ծռած ։

دوریه տէվրիյէ՛ [ա] 1. Թաւալական 2. Շարժուն ։

دوز տիւզ [բ] 1. Հարթ, տափակ 2. Ճշմարիտ 3. Միօրինակ 4. Պարզ ։ առաջ. — دوم հարթ հաւասար. آیاق — գետիններու, ոտանց եւ եէջի . قولاق — ی քունք . بر — ی یه շարունակ, անդադար ։

دوز տուզ [գ] Կար կարող , دیده — او յառիլ (աչօք), ակնդետ լինել ։

دوزاق տուզաք [բ] տե՛ս طوزاق ։

دوزلتمك տիւզէլթմէք [բ] 1. Հարթել 2. Կարգի դնել 3. Շտկել 4. Ուղղել ։

دوزجه տիւզճէ [բ] 1. Քիչ մը հարթ 2. Պարզապէս, բացէ ի բաց ։ بو — سی ահաւասիկ ճշմարիտը ։

دوزخ տօւզախ [գ] Դժոխք ։

دوزخی տօւզախի [գ] Դժոխային [յգ. دوزخیان] ։

دوزكون տիւզկիւն [բ] 1. Յարդարեալ, կարգաւորեալ 2. Կանոնաւոր 3. Առողջ 4. Զուգճանք 5. Սնգոյր ։

دوزكونجی տիւզկիւնճի [բ] 1. Սնգոյր ծախող 2. Հարսի երես ներկող կին ։

دوزلتمك տիւզէլթմէք [բ] տե՛ս دوزتمك ։

دوزلمك տիւզէլմէք [բ] 1. Կարգադրուիլ 2. Բարւոքիլ 3. Կազդուրիլ 4. տիւզլէմէք Հարթել ։

دوزلنمك տիւզլէնմէք [բ] Հարթիլ ։

دوزمك տիւզմէք [բ] 1. Յօրինել, կցկցել, նիւթել, հնարել 2. Զարդարել 3. Լկել ։

دوزمه տիւզմէ [բ] Շինծու, կեղծ ։

دوزن տիւզէն [բ] 1. Զարդարուած, զարդ 2. Կարգ 3. Ներդաշնակութիւն ։ ل — յարդարել, պճնել ։

دوزنمك տիւզէնմէք [բ] Զարդարուիլ ։

دوزینه տուզինա [է] Երկոտասանեակ, երկվեցեակ ։

دوست տօսթ [գ] 1. Սիրելի, բարեկամ [յգ. دوستان] 2. Տարփածու, հոմանի ։

دوستانه տօսթանէ [գ] 1. Բարեկամական 2. Բարեկամաբար ։

دوستار տօսթար [գ] Բարեկամ ։

دوستلق տօսթլուք / دوستق տօսթուք [բ] Բարեկամութիւն ։

دوش տուշ [գ] Ուս ։ — خانه بر Թափառաշրջիկ ։

دوش տիւշ [բ] Երազ, անուրջք ։

كلك — գալ او — հանդիպել։

دوش դէօշ [ի] 1. Կող 2. Երբուծ։

دوشش դիւշիւշ [ի] 1. Անկում, խոնարհում 2. դիւշէշ [գ] Երկու վեց 3. Յաջողութիւն։

دوشك դէօշէք [ի] Անկողին ։ لك — անկողնի յատուկ . لی — լայ-նայատակ ։

دوشكون դիւշքիւն [ի] 1. Անկեալ, ինկած 2. Յանկացող։ بوغاز ی — որկրամոլ . لك — անկումն, անէնչանք ։

دوشمك դիւշմէք [ի] 1. Իյնալ 2. Անկում կրել, տկարանալ 3. Վիճակիլ 4. Պատահիլ 5. Վայլել, անկ լինել 6. Իջնել, նուազիլ 7. Դիմել, ապաստանիլ 8. Ինքզինքը տալ 9. Հանել 10. Կասիլ։ Ասաց. — كوچك ակնկոր լինել. — اوسته պնդել, յարձակիլ. — آرقه‌سنه հալածել, հետա-մուտ լինել. — خسته հիւան-դանալ. — خاطره մտաբերել. — دوشوب قالقمق կենակցիլ, ըն-կերանալ. — كسنه‌نك اوجاغنه մէկումը քով ապաստանիլ. — یوله ճամբայ ելնել. صره‌سنه — պատեհ լինել. — آندن — նիհարնալ։

دوشنبه դիւշէնպէհ [գ] Երկուշաբ-թի ։

دوشمه դէօշէմէ [ի] 1. Տե՛ս دوشمه 2. դիւշմէ ինկած։ الدن — ձեռքէ առնուած ։

دوشنمك դէօշիւնմէք [ի] 1. Տա-րածուիլ 2. Մանրամասն խո-սիլ 3. Կահաւորիլ 4. դիւ-շիւնմէք Տե՛ս دوشونمك ։

دوشوت դիւշիւթ [ի] Խեղանդամ։

دوشورمك դիւշիւրմէք [ի] 1. Վար ձգել 2. Իջեցնել։ Ա-սաց. — چوجق վիժել. — صره‌سی առիթ գտնել — كوچك ամօ-թով ընել — بورینه մարտու-ցանել։

دوشوك դիւշիւք [ի] 1. Ինկած 2. Վար իջած 3. Տկար, թոյլ 4. Վիժած ։

دوشونجه դիւշիւնճէ [ի] 1. Մը-տածութիւն 2. Հոգ ։

دوشوندرمك դիւշիւնտիւրմէք [ի] 1. Մտածել տալ 2. Մտատան-ջութիւն պատճառել։

دوشونمك դիւշիւնմէք [ի] 1. Մը-տածել, խոկալ, խորհիլ 2. Հոգ ընել։

دوشه‌لی դէօշէլի [ի] Կահաւորեալ։

دوشه‌مك դէօշէմէք [ի] 1. Տարա-ծանել 2. Կահաւորել։ قالديرم — սալարկել։

دوشه‌مه դէօշէմէ [ի] 1. Կարասիք 2. Յատակ, տախտակամած ։ جی — օթոցավաճառ ։

دوشيرمك դէվշիրմէք [ի] տե՛ս دیوشیرمك ։

دوشيزكان դուշիզէկեան [գ] յոգ. دوشيزه ի ։

دوشيزه դուշիզէ [գ] Կոյս [յոգ. دوشيزكان] ։

دوغه դէվղա* [ա] Համաճարակ հիւանդութիւն ։

دوقتور տօքթօր [է] Բժիշկ ։

دوقه տուքա [է] Դուքս ։

دوقه‌لق տուքալըգ [թ] Դքսութիւն ։

دوكش տէօյէշ [թ] Կռիւ ։

دوكشمك տէօյէշմէք [թ] Կռուիլ, մարտնչիլ ։

دوكمك տէօյմէք [թ] 1. Ծեծել 2. Ռմբակոծել 3. Ծեծել, լեռուլ ։

دوكمك տէօքմէք [թ] 1. Հեղուլ, թափել 2. Ցանել, սփռել 3. Թափել, ձգել 4. Ձուլել ։ տառց. صو — միզել ։ يوز صويي — խոնարհիլ ։

دوكمه տէօքմէ [թ] 1. Ձուլածոյ 2. Ձուլում ։

دوكمه տիւյմէ [թ] Կոճակ ։ لى — կոճկէն ։

دوكمه‌جى տէօքմէճի [թ] Ձուլիչ ։ لك — ձուլագործութիւն ։

دوكمه‌لمك տիւյմէլէմէք [թ] Կոճկել ։

دوكن տէօյէն [թ] Ցորեն ծեծելու գաւազան ։

دوكنق տէօքէնդի [թ] 1. Ինկած կամ նետուած անպիտան բան 2. Մնացորդ ։

دوكنمك տէօքէնմէք [թ] 1. Ինքզինք վրայ թափել 2. տէօյէնմէք Ինքզինքը ծեծել ։

دوكوش տէօյիւշ [թ] տե՛ս دوكش ։

دوكوم տիւյիւմ [թ] 1. Հանգոյց, կապ 2. տէօքիւմ Ձուլում ։

دوكومخانه տէօքիւմխանէ [թ] Ձուլարան

دوكوملمك տիւյիւմլէմէք [թ] Հանգուցել ։

دوكون տիւյիւն [թ] 1. Հարսանիք 2. Տօն, խրախութիւն ։ جى — հարսանեակ ։

دوكيجى տէօյէճի [թ] Ծեծող, մանդահարող ։

دول տէօլ [թ] 1. Սերմ 2. Սաղմ 3. Ծնունդ, զաւակ ։ տառց. طوتمق — յղանալ ։ يتاغى — արգանդ, ազընկեր ։ دوش — որդիք և թոռունք ։ سز — անորդի ։

دول տէ-վէլ* [ա] յգ. دولت ի ։

دولاب տօլապ [պ. ա] 1. Անիւ [յգ. دواليب] 2. Նենգ, դաւ 3. Պահարան, դարան ։ տառց. قورمق — ։ بوستان — ی ջրանիւ ։ چویرمك — դաւ գործել ։ ی — խարդախ ։

دولت տէվլէթ* [ա] 1. Տէրութիւն, պետութիւն [յգ. دول] 2. Ճոխութիւն, երջանկութիւն 3. Մեծութիւն, վսեմութիւն ։

دولتخانه տէվլէթխանէ [պ] Իշխանական տուն, ապարանք ։ کز — ձեր բնակարանը ։ یه کله‌جکم — ձեր տունը պիտի գամ ։

دولتلو տէվլէթլիւ [թ] Երանաւէտ 2. Վսեմաշուք ։

دولتلى տէվլէթլի [թ] Երանաւէտ ։

دولتمآب տէվլէթմէապ [պ] Երանաշնորհ, հոյակապ ։

دولتمدار տէվլէթմէտար [պ] Երանութեան կեդրոն եղող ։

دولك տէօլէք [թ] 1. Աղաղած բանջարք կամ պտուղք 2. Միջնանիւ ։

دولكر տիւլկէր [թ] Հիւսն ։ لك —

հիւանութիւն. بالغى — ռամկօրէն ձուկ։

دولنكچ տօլէնկէճ [թ] Փոքր ուրագ։

دوله տէվլէ* [ա] տէ՛ս دولت ։

دوليه տէվլիյէ* [ա] Տէրութեան կամ տէրութեան վերաբերեալ։

دوم տօմ [պ] Երկրորդ։

دوماتس տօմաթէս [թ] Պոլոճիկ, լոլիկ։

دومان տուման [թ] 1. Մուխ, ծուխ 2. Շոգի, գոլորշի 3. Մէգ, մառախուղ 4. Խաւ պղտոր 5. Անթափանցութիւն (աչաց)։ առած. ی اوستنده — ' թամր. توزی — ه قالمق սաստիկ աճապարել։

دومانلامق տումանլանմագ [թ] 1. Միգամալ, ծուխով ծածկուիլ 2. Զգաստիլ։ — قفا մթագած լինել, միտքը շփոթիլ։

دومانلو տումանլու [թ] Միգապատ։

دومن տումէն [թ] Ղեկ։ قوللامق — ղեկավարել։

دومنجى տումէնճի [թ] Ղեկավար։ لك — ղեկավարութիւն։

دون տուն [թ] 1. Երէկ 2. Գիշեր։ دكل اوبر كون — առջի օր։

دون տուն [ա] Վար, ստորին, անարգ [յգ. دونان]։

دونامق տօնամագ [թ] 1. Զարդարել 2. Հանդերձել 3. Սարքել, կշռադրել։

دونان տօնան [թ] Եռամեայ ձի, ուղտ եւն։

دونامه տօնանմա [թ] տ. دونما ։

دوندرمك տէօնտէրմէք [թ] 1. Դարձնել 2. Վարել։

دونش տէօնիւշ [թ] 1. Դարձ, շրջան 2. Վերադարձ։

دونشين տէօնիւշին [թ] Ի դարձին։

دونك տէօնէք [թ] Փոփոխամիտ, յեղյեղուկ 2. Նահանջ։ առած. چالق — յետս նահանջել. لك — փոփոխականութիւն։

دونكل տէօնկէլ [թ] Զկեռ, զըղ- եար (մուշմուլա)։

دونكى տիւնքի [թ] 1. Երէկուան 2. Փոխ. Նորեկ. كون — երէկ։

دونم տէօնիւմ [թ] 1. Դարձ 2. Անգամ 3. Տարածութեան չափ մ'է. 160 քառակուսի կանգուն, արտավար։ առած. صو — ی كون — ր բեռ մը ջուր. — آրեւադարձ. — يكى հարիւրակալ։

دونمك տէօնմէք [թ] 1. Դառնալ, շրջիլ 2. Շեղիլ, խոտորիլ 3. Ետ դառնալ 4. Փոխուիլ 5. Նման լինել։ առած. باش — գլխու պտոյտ ունենալ. سوزدن — խոստումը դրժել. كوز — կատաղիլ։

دونه տէօնիւ [թ] 1. Դարձ, շըր- ջան 2. Վերադարձ 3. Փո- փոխութիւն 4. Երկնափոխ, ուրացող։ առած. قان — سی ար- եան պտտականութիւն. باش — سی գլխու պտոյտ. صوى — سی տարրաեռուռմ։

دونما տօնանմա [թ] 1. Նաւա- տորմիղ 2. Լուսավառու- թիւն։

دونوك տօնուգ [թ] 1. Փոխ-

ուած 2. փոփոխական ։

دونوم տէօնիւմ [թ] Տե՛ս دونم ։

دوولو տէվլէլլու [է] Մեծամամբար ։

دوه տէվէ [թ] Ուղտ ։ ասաց. قوشی — Ջայլամ. توکی — չի-կոբակ. دیکنی — ուղտափուշ. ده قولاق — աննշան ։

دوه‌جی տէվէճի [թ] Ուղտապան ։

دویت տէվիթ Գրչաման , կաղա-մար [Պարս. دوات էն] ։

دویرمك տէվիրմէք [թ] 1. Ծրձել 2. Տապալել ։

ده տէ. տա [թ] 1. Մէջ 2. Քով 3. Եւ 4. Եւս 5. Օ՜ն 6. Մինչեւ իսկ ։ ասաց. بن — وار ունիմ. بش — یوز հինգ հա-րիւր. ایکی — بش երկու հինգերորդ. — ایدی — باقه‌لم ասէ՛, օ՜ն. — بر և յետոյ .— — օ՜ն անդր ։

ده տէհ [պ] 1. Տուող 2. տէհ. Տասը ։

دها տահա [թ] 1. Դեռ, առա-ւելին 2. Աւելի ։

دها տէհա [ա] Կորովամտութիւն, սրամտութիւն ։

دهات տէ-հաթ* [ա] ջփ. داهی ի ։

دهاست տէհասէթ* [ա] Ազնուու-թիւն ։

دهاش տէհհաշ [ա] Խիստ ահար-կու [دهشت էն] ։

دهالیز տէհալիզ* [ա] ջփ. دهلیز ի ։

دهان տէհան [պ] Բերան ։

دهر տէհր [ա] 1. Ժամանակ [ջփ. دهور] 2. Աշխարհ ։

دهره տէհրէ [պ] Մանգաղ, յօ-տիչ ։

دهری տէհրի [ա] 1. Աշխարհա-յին [էփ. دهریه] 2. Հանդերձ-եալ աշխարհի չի հաւատա-ցող, նիւթապաշտ [ջփ. دهریون] ։

دهشت տէհշէթ [ա] Սոսկում, սարսափ ։ انکیز — . دهشتلی — սարսափելի, սոսկալի, ահար-կու ։

دهشتلنمك տէհշէթլէնմէք [թ] Սոս-կալ ։

دهقان տէհգան [ա] Գիւղացի ։

دهلیز տէհլիզ [ա] Անդաստակ [ջփ. دهالیز] . — անդաստա-կային ։

دهن տէհէն [պ] Տե՛ս دهان ։

دهن տէ-հն [ա] 1. Օծանելիք [ջփ. ادهان] 2. Ձէթ 3. Ճարպ ։

دهنشوی տէհէնշույ [պ] او — բե-րան լուալ ։

دهنده տէհէնտէ [պ] Տուող ։

دهنی տէ-հնի [ա] իգ. Ճրագիւ-ղային, իւղաւոր, ճարպաւոր. [էփ. دهنیه] ։

دهور տէ-հուր* [ա] ջփ. دهر ի ։

دهیم տէհիմ [պ] Տե՛ս دیهیم ։

دی տի կամ տէ [թ] 1. Ըսէ՛ 2. Օ՜ն ։

دیات տիյաթ* [ա] ջփ. دیت ի ։

دیار տիյար* [ա] 1. Տուներ [եզ. دار] 2. Երկիր [ջփ. دیارات] ։

دیاربکر տիյարպէքիր [ա] Տիգրա-նակերտ ։

دیاقوز տիյագօզ [յ] Սարկաւագ ։

دیانت տիյանէթ* [ա] 1. Կրօնք

2. Բարեպաշտութիւն, կրօնասիրութիւն ։

ديانتكار տիյանէթքեար [պ] } Բարեպաշտ, կրօնասէր ։
ديانتلى տիյանէթլի

ديب տիպ [թ] 1. Յատակ 2. Արմատ. տակ 3. Նաւոյ տեղի, երատասան. كتمك — ընկղմիլ ։

ديبا տիպա [պ] Ծաղկաւոր դիպակ ։

ديباجه տիպաճէ* [ա] 1. Յառաջաբան 2. Նախերգանք ։

ديبچك տիպճէք [թ] Բուն հրացանի ։

ديبسز տիպսիզ [թ] 1. Անյատակ, 2. Անհիմն ։

ديبق տիպագ [ա] Ծաղկաւոր դիպակ ։

ديبك տիպէք [թ] Մեծ սանդ (հաւան) ։

ديپلومات տիփլօմաթ [ֆ] Քաղաքագէտ ։

ديپلومه տիփլօմա [ֆ] Վկայագիր ։

ديچى տիչի [թ] Բուք, ձեան մրրիկ ։

ديت տիյէթ [ա] Արեան գին [յգ. ديات] ։

ديتمك տիթմէք [թ] 1. Գզել 2. Բզքտել ։

ديجور տիճուր [ա] Մթին, աղջամղջին ։

ديدار տիտար [պ] 1. Դէմք, երես 2. Աչք ։

ديدان տիտան* [ա] Ճճիներ, աղեաց որդեր [եզ. دود] ։

ديدبان տիտպան [պ] Տե՛ս ديده‌بان ։

ديدركن տիտէրքէն [թ] Վտարանդի ։

ديدك տիտիք [թ] Մուէնք, բզինք ։

ديدكان տիտէքեան [պ] յգ. ديده ի ։

ديدنه տիյտէնէ* [ա] Սովորութիւն ։

ديده տիտէ [պ] 1. Աչք [յգ. ديدكان] 2. Տեսած, կրած ։

ديده‌بان տիտէպան [պ] Դիտող, Հսկող ։

ديدى տիտի կամ տէտէ [թ] قودى — սնոտի բանք, բարբանջք ։

دير տէյր [ա] 1. Վանք [յգ. اديار] 2. Տաճար ։

ديرسك տիրսէք [թ] 1. Արմուկ 2. Մղիթ, կամարակալ ։

ديرك տիրէք [թ] 1. Սիւն 2. Գերան 3. Կայմ ։ տարց. ديكمك — յաղթանակել ։

ديرلانمق տիրլանմագ [թ] Տառապիլ, քրթմնջել ։

ديرلتمك տիրիլթմէք [թ] Կենդանացնել ։

ديرلق տիրլիգ [թ] 1. Տառապանք 2. Ունեցք ։

ديرلك տիրլիք [թ] 1. Կենցաղ 2. Միաբանութիւն, Հանգիստ 3. Ապրուստ 4. Աւատ ։ տարց. | — հաշտ կալ, կենակցիլ. سز — անմիաբան, խռովարար ։

ديرلمك տիրիլմէք [թ] 1. Կենդանանալ, յարութիւն առնել 2. Կազդուրիլ ։

ديرمك տիրմէք [թ] Ժողովել ։

ديرمه տիրմէ [թ] Ժողովուած ։

دیرن տիրէն [Թ] Երկու ժամի հե-ծանոց :

دیرنك տիրէնէք [Թ] Ակումբ, կոչունք, խնճոյք :

دیری տիրի [Թ] 1. Ողջ, կենդանի 2. Առոյգ, պնդակազմ 3. Բիրտ, կարծր :

دیرم տիրիմ [Թ] 1. Հաւաքում 2. Ցարութիւն :

دیرین տիրին } [Պ] Վաղեմի, հը-
دیرینه տիրինէ } նօրեայ :

دیز տիզ [Թ] Ծունր, ծունկ: ասաց. چوکمك — ծնրադրել. قپاغی — ծնգան ոսկր, լինեան. باغی — ծնրակապ. نده اکسکی — տկա-րախտ, գձուձ :

دیزکین տիզկին [Թ] Սանձ, երասանակ: ասաց. طولو کتمك — սանձար-ձակ գնալ :

دیزلك տիզլէք [Թ] Տարատ :

دیزلمك տիզլէմէք [Թ] Շարուել :

دیزمان տիզման [Թ] Խոշոր, հսկայ :

دیزمك տիզմէք [Թ] Շարել :

دیزی տիզի [Թ] Շարք: لی — շարուած :

دیش տիյէշ [Թ] Արութիւն :

دیش տիշ [Թ] Ակռայ, ատամն : ասաց. آتی — լինդ . ی — فیل փղոսկր . اوتی — եղեսպակ . — بادی بوداق آغاجی — հացի . نըրբակեղեւ նուշ . صارمساق — ر պճեղ մը խտոր . ی — پینیر կաթնատամն . — — կամ لو — ատամնաւոր :

دیشجی տիշճի [Թ] Ատամնաբոյժ : لك — ատամնաբուժութիւն :

دیشلك տիշլէք [Թ] Ժօռատ (ակռա-տիկ) :

دیشلمك տիշլէմէք [Թ] Ատամնցել, խածխծել, կրծել :

دیشی տիշի [Թ] Էգ, մատակ : — اركلی دمیر կակուղ երկաթ . لی — արու և էգ ի միասին :

دیك տիք [Թ] 1. Ուղղահայեաց, ուղիղ, կանգուն 2. Սեպա-ցեալ 3. Ցցուած 4. Խիստ, կարծր: ասաց. باش — յամառ. سویلك — խստիւ խօսիլ. — — باقمق անհնկառոյց հայիլ. سس — սուր ձայն :

دیکر տիկեր [Պ] Այլ, ուրիշ, միւս [յգ. دیکران] :

دیکرکون տիկերկիւն [Պ] 1. Փո-խուած 2. Վատթարացած :

دیکسنمك տիքսինմէք [Թ] տ. تکسنمك :

دیکش տիքիշ [Թ] Կար : ասաց. — طوتدرمق հաստատուն կալ, մնալ :

دیکلمك տինկլէմէք [Թ] տե'ս دیکله‌مك :

دیکلنمك տինկլէնմէք [Թ] Հանգչիլ :

دیکله‌مك տինկլէմէք [Թ] Մտիկ ընել, լսել :

دیکمك տիքմէք [Թ] 1. Տնկել 2. Կանգնել : كوز — աչք ձգել :

دیکمك տինմէք [Թ] 1. Դադարիլ 2. Խաղաղիլ :

دیکن տիքէն [Թ] 1. Փուշ, տա-տասկ 3. Խոչ 4. Խէթ : ասաց. یورکه — او խիղճը տանջել . او — — اوسق քամահիլ . لك — փշալից տեղ . لی — փշոտ :

دیکیجی տիքիճի [Թ] [illegible] կարող, դերձակ :

دیکیلو տիքիլիւ [Թ] 1. Կարուած

2. Տնկուած 3. Կանգնուած 4. Ցցուած ։ طاش — կոթող ։

دیکیم տիքիմ [թ] Նոր, կարած ։

دیکیمخانه տիքիմխանէ [թ] Աշխատանոց կարանի ։

دیل տիլ [թ] 1. Լեզու 2. Բառաբառ 3. Լեզուակ (գործիքի) 4. Ցամաքի լեզու 5. Պատերազմական գերի 6. Լեզու (փականաց), աղեղնակ ։ առոյ. الق — Հիւանդութիւն մ'է որ թռչնոց և հաւուց լեզուին ծայրը կը լինի և կ'արգիլէ զայնս ըմպելէ. بالغی — լեզուաձուկ. لره دوشمك — վատահամբաւիլ. اوزاتمق — . կամ . اطالهٔ لسان ան'ս — نه ویرمك — نی کسمك — լռել, գոհացնել. — قالین արկողեան բարբառ. — کوچك կամ — جك — լեզուակ. آغزی — ی — թոթովել. چیقمق ه — լեզու ելնել ։

دیلاق տիլաք [թ] Ճլիկ ։

دیلسز տիլսիզ [թ] Համր ։

دیلك տիլէք [թ] 1. Կամք 2. Բաղձանք, փափաք, խնդիրք ։ ا — կամենալ, խնդրել ։

دیلشمك տիլլէշմէք [թ] 1. Խօսակցիլ 2. Օտար լեզուաւ մը խօսիլ ։

دیلماج տիլմաճ [թ] Թարգման ։

دیلمك տիլէմէք [թ] 1. Կամենալ, փափաքիլ 2. Բաղձալ, խնդրել, հայցել ։

دیلنجی տիլէնճի [թ] Մուրացկան, մուրող ։

دیلنجیلك տիլէնճիլիք [թ] Մուրացկանութիւն ։

دیلندرمك տիլէնտիրմէք [թ] Մուրացընել ։

دیلنمك տիլէնմէք [թ] Մուրալ ։

دیلمك տիլմէք [թ] տ. دیلك ։

دیلیم տիլիմ [թ] Շերտ, պատառ ։

دیمك տիմէք կամ տէմէք [թ] 1. Ըսել 2. Անուանել, կոչել 3. Նշանակել ։ — ն՛ անշուշտ ։

دیمومت տիյմումէթ* [ա] Շարունակութիւն, տևականութիւն ։

دین տէյն [ա] 1. Պարտք [յգ. دیون. دیونات] 2. Պարտիք ։

دین տին [ա] Կրօնք, հաւատք [յգ. ادیان] ։ یوم ال — վերջին դատաստանի օր ։

دینار տինար [ա] Դենար [յգ. دنانیر] ։

دینپرور տինփէրվէր [պ] Կրօնասէր ։

دینپناه տինփէնահ [պ] Կրօնի ապաւէն ։

دینج տինճ [թ] Պնդակազմ, առոյգ, ուժեղ ։

دینجلك տինճլիք [թ] Առոյգութիւն ։

دینجلنمك տինճլէնմէք [թ] Առոյգանալ, կազդուրիլ ։

دیندار տինտար [պ] Բարեպաշտ, կրօնասէր ։

دینسز տինսիզ [թ] 1. Անկրօն, անհաւատ 2. Անգութ ։

دینشکنانه տինշիքէնանէ [պ] Հակառակ կրօնից ։

دینکل տինկիլ [թ] Լիսեռն, առանցք ։

دینلمك տինլէմէք } [թ] 1. Ըոուիլ 2. Ցորչորչրուիլ ։
دینمك տինմէք }

دینیه տինիյէ* [ա] Կրօնական,

հաւատոյ վերաբերեալ ։

دیو տէյու [ն] 1. Ըսելով թէ 2. Կարծելով, մտածելով թէ 3. Որպէս զի 4. Իբր 5. Պատճառաւ ։

دیو տէվ [գ] 1. Դեւ, սատանայ [յգ. دیوان] 2. Չար ոգի, հըսկայ [ողջա. տէվ] ։ ասաց. — آیینه‌سی կորնթարթ հայելի որ մեծ կ'երեւցնէ ։

دیوار տէվար [գ] Պատ, որմ [ողջա. տուվար] . چکمك — որմել ։

دیوارجی տէվարճը [ն] Որմնադիր ։ لق — որմնադրութիւն ։

دیوان տէվան [գ] 1. Հրապարակային ատեան (Թագաւորի, կառավարչի) 2. Գերագոյն ատեան, բարձրագոյն ժողով 3. Առանձինն հաւաքածոյ քերթուածք քերթողի [յգ. دواوین] 4. յգ. دیو ի ։ ասաց. احکام علیه — դատաստանական գերագոյն ատեան . ورمك — պատուէր, հրահանգ տալ . قورمق — խորհուրդ կազմել . حرب — պատերազմական ատեան . تمییز — վճռաբեկ ատեան . همایون — արքունի դիւանատուն . افندیسی — դիւանապետ . طورمق — յայտնական կամ զինուորական դիրքով կենալ . آیاق — ی հապճեպիւ գումարուած խորհուրդ ։

دیوانچه տէվանչէ [ա] Փոքր հաւաքածոյ քերթուածոց ։

دیوانخانه տէվանխանէ [գ] Արահ, ճեմելիք ։

دیوانگاه տէվանկեահ [գ] Ժողովատեղի ։

دیوانکی տէվանէկի [գ] Յիմարութիւն ։

دیوانه տէվանէ [գ] 1. Դիւահար, յիմար, խենթ [յգ. دیوانکان] 2. Ապուշ, անմիտ ։

دیوانهلك տէվանէլիք [ն] 1. Յիմարութիւն 2. Անմտութիւն ։

دیوانی տէվանի [ա] 1. Գերագոյն ատենի վերաբերեալ 2. Հրովարտակներու յատուկ ատեան մը գիր [էգ. دیوانیه] ։

دیوث տէյուս [ա] Եղջերաւոր, կաւատ ։

دیوثلق տէյուսլըք [ն] Եղջերաւորութիւն ։

دیوشرمك տէվշիրմէք [ն] 1. Ժողվել, հաւաքել 2. Ծալլել ։

دیوشرمه տէվշիրմէ [ն] 1. Հաւաքուած, ժողովուած 2. Զինուորական ծառայութեան համար ազգէն անգէն հաւաքուած մարդիկ ։ عسكر — سی զօրաժողով ։

دیونات տէյունաթ [ա] յգ. دین ի ։

دیون տէյուն [ա] Պարտքեր [եզ. دین] ։

دیورمك տէվիրմէք [ն] տե՛ս دورمك ։

دیه տէյէ [ն] տե՛ս دیو ։

دیهیم տէհիմ [գ] Թագ ։

ذ

ذ զալ [–] Տասնըմէկերորդ տառ Օսմանեան այբուբէնի արժէքն է 700 ։

ذا զա [–] Համառօտագրութիւն ذی القعده ի ։

ذائب զայիպ [–] Հալող [ذوبان էն]։

ذائق զայիգ [–] 1. Ճաշակող [ذوق էն] [էգ. ذائقه] 2. Ճաշակական ։
ه — قوهٔ Ճաշակելիք ։

ذائقه զայիգա* [–] Ճաշակելիք ։

ذابح զապիհ [–] Մորթող [ذبح էն]։

ذات զաթ* [–] 1. Տէր [էգ. ذو ի 2. Անձ [յգ. ذوات] 3. Էութիւն, նիւթ ։ առց. الجنب — կողացաւութիւն . الرئه — թոքատապ . المثانه — փամփշտատապ . الاصبعين — երկաճղակ . الترقوه — անրակաւոր. اسم — الرحمين կրկնարգանդ . — دولتلری գոյական անուն . — عاليلری Ձեր վսեմութիւն . — البين — ‍ . بين ـه ‍ — սէ՛ս գուք . فعل — عائد անձնական . — դիմաւոր բայ ։

ذاتاً զաթէն* [–] 1. Իսպէս 2. Արդէն 3. Բնականաբար ։

ذاتی զաթի [–] Անձնական [էգ. ذاتیه] 2. Էական ։

ذاتیات զաթիյեաթ* [–] Անձնականութիւնք [եզ. ذاتیت] ։

ذاتیت զաթիյեթ* [–] Անձնականութիւն ։

ذاكر զաքիր [–] 1. Յիշող, յի-
շատակող 2. Դատարկաղու ։

ذال զալ* [–] Անուն ذ տառին ։

ذاهب զահիպ [–] Գնացող [ذهاب էն]։
او — երթալ (կարծիքի մը) հետեւիլ, կարծել ։

ذاهل զահիլ [–] Անփոյթ, անմըտադիր [ذهول էն] ։

ذئاب զիաբ* [–] յգ. ذئب ի ։

ذئب զիպ [–] Գայլ [յգ. ذئاب] [էգ. ذئبه] ։

ذبائح զեպայիհ*[–] յգ. ذبیحه ։

ذباب զիպապ } [–] Ճանճ [յգ.
ذبابه զիպապէ* } ذبان] ։ — طیار — փայլուն և գունաւոր թեւք որք մերթ աչաց կ՚երեւին . Թռչուն ճանճք ։

ذبح զէպհ [–] 1. Մորթել 2. Զոհել, զենուլ ։

ذبحه զըպհա*[–]Բժշ. Փողացաւութիւն մանկանց ։

ذبحوی զըպհավի [–] Փողացաւական [էգ. ذبحویه] ։

ذبیحه զեպիհա* [–] Զոհ [յգ. ذبائح] [ذبح էն] ։

ذخائر զեխայիր* [–] յգ. ذخیره ի ։

ذخر զուխր [–] Պաշար ։

ذخیره զախիրէ* [–] 1. Պաշար, պարէն [յգ. ذخائر] 2. Արմտի՛ք [ռմկ. զահրէ] ։ جی — արմտիք ծախող ։

ذرائع զէրայի'* [–] յգ. ذریعه ի ։

ذرات զէրրաթ* [–] յգ. ذره ի ։

ذراری զէրարի* [–] յգ. ذریت ի ։

ذراع զըրա' [-] Կանգուն ։ — اعشاری մեթրօ։

ذرعی զիրը'ի [-] Կանգունով չափուող [յգ. ذرعيات] ։

ذروه զիրվէ* [-] Գագաթ ։

ذره զէրրէ* [-] Հիւլէ, մասնիկ [յգ. ذرات] . — قدر . — جه . ذرة ما հիւլէի չափ. ամենեւին։

ذريت զիւրրիյէթ* [-] Սերունդ, զաւակք [յգ. ذريات . ذراری] ։

ذريعه զէրի'ա* [-] 1. Միջոց [յգ. ذرائع] 2. Պատրուակ, առիթ։

ذقن զագան [-] Ծնօտ [յգ. ذقون]։

ذكا զէքա
ذكاوت զէքավէթ* } [-] Սրամտութիւն, ուշիմութիւն, արթնամտութիւն։

ذكر զէքէր [-] 1. Արու [յգ. ذكور] 2. Առնի, առնացի անդամ։

ذكر զիքր [-] 1. Յիշել, զրուցել 2. Յիշատակութիւն [յգ. اذكار] 3. Համբաւ 4. Փառաբանութիւն . جميل — գովեստ, բարեհնչ . ی كسنه‌نك — ی او كچمك կամ մէկու մը վրայօք խօսիլ ։

ذكور զիւքուր* [-] Արուներ [եզ. ذكر] . — اولاد արու զաւակներ։

ذكوری զիւքուրի [-] Արուական։

ذكورت զիւքուրէթ* [-] Արութիւն ։

ذكوريت զիւքուրիյէթ* [-] Արութիւն ։

ذكی զէքի [-] Սրամիտ, հանճարեղ, ուշիմ [յգ. اذكيا] [եգ. ذكيه] ։

ذل զիլլ կամ զիւլ
ذلت զիլլէթ* } [-] 1. Նուաստութիւն, անարգութիւն ։

ذلك զալիքէ [-] Այդ . بناءً على — վասնորոյ, վասն որոյորիկ ։

ذلل զիլէլ* [-] յգ. ذلت ի ։

ذلول զէլուլ [-] Հլու ։

ذليل զէլիլ [-] Անարգ, նուաստ [ذلت էն] [եգ. ذليله] [յգ. اذلا . اذله] ։

ذم զէմմ [-] 1. Պարսաւել 2. Բամբասել, չարախօսել 3. Պարսաւ [յգ. ذموم] 4. Բամբասանք ։

ذمائم զէմաիմ* [-] յգ. ذميمه ի ։

ذمام զիմամ [-] Բամբասող [ذم էն]։

ذمت զիմմէթ կամ զիմմէթ* [-] 1. Խոստում, ստանձնում [յգ. ذمم] 2. Հարկ 3. Պարտք 4. Պարտաւորութիւն ։ اهل — Հարկատու . — وجيبهٔ — պարտ անձին . — نه پاره‌چوركمك — ստակ չորթել . — نده قالمق — մէկու մը վրայ մնալ . — ابرای — անպարտ կացուցանել . — مده دیغدر — ծանուցեալ պարտքս է . — ميريه — պարտք առ պետական գանձն . كسنه‌نك — نده آلاجغی او մէկու մը վրայ պահանջ ունենալ ։

ذمم զիմէմ*
ذممات զիմէմաթ* } [-] ذمت ի ։

ذموم զիւմում* [-] յգ. ذم ի ։

ذمه զիմմէ* [-] Տե՛ս ذمت ։

ذمی զիմմի [-] 1. Հարկատու [ذمت էն] [եգ. ذميه] 2. Ոչ մահմետական հպատակ՝ մահմետական պետութեան ։

ذميم զէմիմ [—] Պարսաւելի, եղերելի [ذم էն] [էգ. ذميه] ։

ذميمه զէմիմէ [—] 1. Տէ՛ս ذميم 2. Պարսաւելի արարք [յգ. ذمائم] ։

ذنب զէնպ [—] Մեղք, յանցանք [յգ. ذنوب] ։

ذنب զէնէպ [—] 1. Պոչ, ագի [յգ. اذناب] 2. Քոռ. Կ ո Թ, կոթուն ։

ذنبى զէնէպի [—] Կոթնաւոր ։

ذنوب զիւնուպ* [—] յգ. ذنب ի ։

ذنيب զիւնէյպ [—] Փոքրիկ կոթուն (ագիկ) [նուազ. ذنب ի] ։

ذو զու [—] Տէր, ունեցող [յգ. ذوى] ։ — اربعة الوجوه . տաճկ. քառանկիւն . — حد واحد միաբաշխ . — الجانبين երկակողմանի . — الفقار մեծն Ալիի Հռչակաւոր սուսերին անունն է . — النون Յովնան մարգարէ . — القرنين մեծն Աղեքսանդր . — الوجهين երկդիմի, երկխօս, ծածկամիտ . — الجلال جناب վսեմն Աստ.

ذؤابه զէուապէ } [—] 1. Ցցունք [յգ. ذوائب] 2.
ذوابه զէվապէ* } Վարս, գէս ։ — ذو գիսաւոր աստղ ։

ذوائب զէվաիպ* [—] յգ. ذوابه ի ։

ذوات զէվաթ* [—] յգ. ذات ի ։

ذوان զէվան [—] Որոմն ։

ذوبان զէվպան [—] Հալումն, հալ ։

ذوق զէվգ [—] 1. Ճաշակ [յգ. اذواق] 2. Հաճոյք 3. Զուարճութիւն 4. Մազըր ։ տաճկ. ا — զուարճանալ, զբօսնուլ. —نى چيقارمق . ծաղրել . — آلق վայելել . — نه مجبور Հեշտասէր . — نه كتمك — برينك հաճոյ լինել ։

ذوقلنمق զէվգլէնմէք [թ] Ծաղրել ։

ذوقلى զէվգլի [թ] Զուարճալի ։

ذوقياب զէվգեապ [պ] او — Զուարճանալ, հաճոյք զգալ ։

ذوقيات զէվգիյաթ* [—] Ըմբոստանքներ ։

ذوى զէվի [—] Տէրեր [յգ. ذو ի] ։ — الوقار տաճկ. պատկառելի (անձինք) ։

ذهاب զէհապ [—] 1. Գնալ 2. Կարծիք ։ — و اياب երթևեկ . — ظننه ا հարծելով ։

ذهب զէհէպ [—] Ոսկի ։

ذهبى զէհէպի [—] Ոսկեղէն [էգ. ذهبيه] ։

ذهن զիհն [—] 1. Միտք [յգ. اذهان] 2. Յիշողութիւն ։ صرف — ا խոկալ ։

ذهنى զիհնի [—] Մտաւորական [ذهنيه] ։

ذهول զիւհուլ [—] Անմտադրութիւն . մոռացում ։ ا — անմտադրութեամբ ։

ذى զի [—] տէ՛ս ذو [յգ. ذوى] ։

ذى الحجه զիլհիճճէ* [—] Տանկերկուերորդ ամիս արաբական լուսնային տարւոյ ։

ذى القعده զիլգա՛տէ* [—] Տասնմէկերորդ ամիս լուսնային տարւոյ ։

ذى اليد զիլյէտ [—] Ի ձեռին ունեցող, տէր ։

ذيشان զիշան [պ] 1. Պատուաւոր 2. Փառաւոր ։

ذيقيت զէյգըյէթ [—] Թանկագին։

ذيل զէյլ [—] 1. Քղանցք [յգ. ذيول] 2. Ստորոտ 3. Յաւելուած։

ذيلا զէյլա [—] Իբր յաւելուած։

ذيمدخل զէյմէտխալ [—] Մասնակից։

ذيول զէօւլ* [—] յգ. ذيل ի։

ر

ر րէ Տառներկուերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի արժէքն է 200։ Համառօտագրութիւն ربيع الاخر ի։

را րա* 1. Անուն, տառին 2. Համառօտագրութիւն ربيع الاول ի։

رائج րաիճ [—] 1. Ընթացիկ [رواج էն] [էգ. رائجه] 2. Ընթացիկ գին։

رائحه րաիհա* [—] Հոտ [روح էն] [յգ. روائح]։

رائش րաիշ [—] Միջնորդ կաշառատուի։

رائف րաիֆ [—] Գթացող [رأفت էն]։

رائق րաիգ [—] 1. Յստակ [էգ. رائقه] 2. Սիրուն։

رابط րապըթ [—] Կապող [ربط էն։

رابطه րապըթա* [—] 1. Կապող [ربط էն] [էգ. رابط ի] 2. Կապ [յգ. روابط] 3. Կարգ, կանոն։ — ویرمك — կարգադրել. — سز անկարգ, կցկտուր. — لو կանոնաւոր, պատշաճ։

رابع րապի' [—] Չորրորդ [اربعه էն] [էգ. رابعه]. عشر — տասնըչորրորդ։

رابعاً րապի'ան [—] Չորրորդ։

راپور րափօր } [է] Տեղեկագրութիւն։
راپورت րափօրթ }

راپورطو րափօրթօ [է] Տեղեկագրութիւն։

راتبه րաթիպէ* [—] Խոճիկ։

راتينج րաթինէճ [—] Խէժին։

راجح րաճիհ [—] Առաւելակշիռ [رجحان էն]։

راجع րաճի' [—] 1. Վերադարձող [رجوع էն] 2. անդր. Ետեւ դարձող 3. Վերաբերեալ. او — վերաբերիլ, պատկանիլ։

راجل րաճիլ [—] Հետիոտն գնացող [رجل էն]։

راجي րաճի [—] Աղաչաւոր [رجا էն] [էգ. راجيه]։

راحت րահաթ* [—] 1. Հանգըստութիւն 2. Հանգիստ, անձնդիւրութիւն 3. Հանգիստ 4. Դիւր, հանգստաւէտ։ — սոյ. ا — հանգչիլ, հանգիստ ընել. طورمق — հանգարտ կենալ։

راحتسز րահաթսըզ [թ] 1. Անհանգիստ 2. Անհանգարտ 3. Տկար։

راحتلانمق րահաթլանմագ [թ] Հանգստանալ, հանգչիլ։

راحتلق րահաթլըգ [թ] 1. Հանգստութիւն 2. Դիւրութիւն։

راحل րահիլ [—] Չուող [رحلت էն]։

راحله րահիլէ* [—] Տաճիկ ուղտ [յգ. رواحل]։

راحم րահիմ [ա] Գթացող, ո- ղորմած [رحمت էն] ։ ارحم ال — ین ողորմածաց ամենողորմն (Աստուած) ։

راحه րահա* [ա] 1. Անփ [յգ. راحات] 2. Հանգիստ։ راحة القدم նէրբան, պարշապար. نامۀ عاليلرى — زيب اعزاز اولدى — պատիւն ունեցայ ստանալու ձեր նա- մակն ։

راده րատտէ* [ա] 1. Մէկգի բ- նող [رد էն] [էգ. راد ի] 2. Աս- տիճան, կէտ, միջոց։

راز րազ [պ] Գաղտնիք دان — կամ آشنا — գաղտնեաց ծա- նօթ ։

وازقی րազըգը [թ] Տե՛ս رازق ։

رازق րազըգ [ա] Սնուցանող [رزق էն] ։

رازقى րազըգի [ա] Տեսակ մը կար- միրուկ և խոշորահատ խաղող որմէ կը շինուի ընտիր չամիչ [ռամ. բաղադգը] ։

رازيانه րազիյանէ [պ] Սամիթ [ռամ. բէզէնէ] ։

رأس րէ՛ս [ա] 1. Գլուխ [յգ. رؤس] 2. Գագաթ 3. Գլխաւոր 4. Հատ (չորքոտանեաց) 5. Գըլ- խաւոր ստեղի։ ռամց. المال — գըլ- րամագլուխ. سنه — տարեգըլ- րուխ. على ال — و العين — գըլ- խուս վրայ, ամենայն սիրով ։

راست րասթ [պ] 1. Ուղիղ 2. Ճշմարիտ 3. Աջ 4. Արդար, ուղիղ [յգ. راستان] 5. Բարե- յաջող 6. Եղանակի անուն

մ՚է ։ ռամց. كه — գիտուա- ծով, բառ բաղդի . كلك — պատուաստիլ . كتورمك — յաջո- ղեցնել, հանգիստի, գիտեցնել ։

رئاست րիասէթ* [ա] տե՛ս ریاست ։

راستق րասթըգ [թ] Ծարիր։ ռամց. طاشی — ծարրաքար. چکمك — յօնքերը ներկել ։

راستکار րասթգեար [պ] Պարկեշտ։

راستکو րասթկիւ [պ] Ուղղախօս, Ճշմարտախօս [յգ. راستکویان] ։

راستلامق րասթլամագ [թ] Հանդի- պիլ ։

راسق րասթի [պ] Ուղղութիւն ։

راسخ րասիխ [ա] 1. Հաստա- տապինդ [رسوخ էն] [էգ. راسخه] 2. Քաջահմուտ [յգ. راسخين] ։

راسم րասիմ [ա] Գծագրող [رسم էն] [էգ. راسمه] ։

راسمه րասիմէ* [ա] Օրէնք, սո- վորոյթ [յգ. رواسم] ։

راسى րէ՛սի [ա] Գլխոյ [էգ. راسيه] ։

راسى րասի [ա] Անխախտ [էգ. راسيه] [յգ. راسيات] ։

راشد րաշիտ [ա] 1. Տիրող ճամ- բուն հետեւող [رشد էն] [յգ. راشدين] 2. Ուղղափառ։ ռամց. خلفاى — ين առաջին չորս խա- լիֆայք որք են Էպուպէքր, Էօմէր, Օսման և Ալի ։

راشى րաշի [ա] Կաշառատու [رشوت էն] [էգ. راشيه] ։

راصد րասըտ [ա] 1. Դիտող [رصد էն] [էգ. راصده] 2. Դարանա- կալ ։

راضى րազը, րազի [ա] 1. Գոհ

[رضا էն] [էգ. راضيه] Ձ. Հաճ, հաւանող. ا — գոհացնել. او — հաւանիլ, գոհանալ. اولسون الله — Աստուած գոհ ըլլայ իրմէն.

راطب րաթըպ [ա] Ա. Խոնաւ [رطوبت էն] [էգ. راطبه] Ձ. Բժշ. Զովացուցիչ:

راعد րաիտ [ա] Որոտացող [էգ. راعده] [رعد էն]:

راعى րաի [ա] Ա. Արածող [رعى էն] [յգ. رعاة] Ձ. Յարգող [رعايت էն]:

راغب րաղըպ . րաղիպ [ա] Կամեցող, ուզող, փափաքող [رغبت էն] [էգ. راغبه] [յգ. راغبين] او — կամենալ, ուզել, փափաքիլ:

راف րաֆ [բ] Դարակ:

رأفت րէ'ֆէթ* [ա] Գութ, ողորմութիւն:

رأفتلو րէ'ֆէթլու [բ] Գթած, ողորմած:

رافدان րաֆիտան [բ]. Թերխաշ հաւկիթ:

رافضه րաֆըզա* [ա] Տե՛ս رافضى [յգ. روافض]:

رافضى րաֆըզի [ա] Հերձուածող [էգ. رافضيه]:

رافع րաֆի' [ա] Ա. Վերցնող, բարձրացնող [رفع էն] [էգ. رافعه] Ձ. Կրող Ձ. Անգ. Բարձրացուցիչ մուկն:

راقم րաքըմ [ա] Ա. Գրող [رقم էն] [էգ. راقمه] Ձ. Երկրա. Կող:

راقى րաքը [բ] Օղի [عرق էն]: — جى — օղեվաճառ, արբեցող:

راكب րաքիպ [ա] Հեծնող [ركوب էն] [էգ. راكبه] او — հեծնել, նստիլ:

راكد րաքիտ [ա] Լճացեալ, անշարժ [ركود էն] [էգ. راكده]

راكع րաքի' [ա] Ծնրադրող, ծռող [ركوع էն]:

رام րամ [պ] Հնազանդ:

رامشكر րամիշկէր [պ] Երգեցիկ:

رامى րամի [ա] Նետող [رمى էն]:

ران րան [պ] Քշող, վարող:

راواق րավաք [բ] Տե՛ս راوك:

راوك րավէք [պ] Մաքրած մեղր:

رواند րէվէնտ [պ] Խաւարծիլ:

راوى րավի [ա] Պատմող [روايت էն] [յգ. راويان . رواة]:

رئوى րիէ'վի [ա] Թոքային [էգ. رئويه]:

رئه րիէ* [ա] Թոք [յգ. رئات] . — ذات Թոքատապ. رئتين երկու թոք:

راه րահ [պ] Ճամբայ, ուղի: آورد — ընծայ:

راهب րահիպ [ա] Քահանայ [յգ. رهابين . رهبان]:

راهبر րահպէր [պ] Ուղեցոյց, առաջնորդ:

راهبه րահիպէ* [ա] Հաւատացեալ կուսան [յգ. راهبات]:

راهن րահին [ա] Գրաւատու [رهن էն] [էգ. راهنه]:

راهنما րահնիւմա [պ] Տե՛ս رهنما:

راهوان րահվան [պ] Միակողմանի ընթացող [ձի] . یورومك — միակողմանի քալել:

راهيه րահիյէ [պ] Ճանապարհի:

رأی րէ՛յ [ա] 1. Կարծիք, խոր-հուրդ [յգ. آرا] 2. Քուէ, ձայն 3. Տեսութիւն ։ առց. العين مشاهده — Կենդանի ա-չօք տեսնել ։

رايات րայէաթ՛ [ա] յգ. رايت ի ։

رايت րայէթ՛ [ա] Դրօշակ [յգ. رايات] ։

رئيس րէիս [ա] 1. Գլխաւոր [յգ. رؤسا] [رئاست էն] 2. Նախա-գահ 3. Նաւապետ [ռմկ. րէ-իզ] ։ առց. الكتاب افندى — Հին անուն արտաքին գործոց նախարարին Թուրքիոյ. ليمان رئيسى — Նաւահանգստի տեսուչ ։

رايحه րայիհա* [ա] Հոտ ։

رايش րայիշ [ա] Միջնորդ կա-շառատուի ։

رايكان րայկեան [պ] 1. Ձրիա-գին 2. Արժան. يوردمق — Շը-նորհել ։

رب րէպպ. րապպ [ա] 1. Տէր [յգ. ارباب] 2. Տէր Աստուած. يا — ո՜վ Տէր ։

رب րուպպ [պ] Ռուպ ։

ربا րէպա [ա] Տոկոս, շահ ։

ربا րէպա [պ] Յափշտակող ։ آهن — մագնիս ։

رباب րէպապ. րիպապ [ա] Տե-սակ մը ջութակ ։

رباط րըպաթ [ա] 1. Կապ [յգ. اربطه] 2. անգա. Ներարգական յօ-դակապ 3. Իջեւան 4. Մենա-րան, վանք ։

رباطی րըպաթը [ա] Ներարգակա-պային [էգ. رباطيه] ։

رباعی րիպաի' [ա] 1. Չորրորդ [اربعه էն] [էգ. رباعيه] 2. Քառ-ատառ 3. Չորեքտողեան ոտանաւոր [յգ. رباعيات] ։ առց. الاضلاع — քառանկիւն. — չորեքծայրեան ։

رباق րըպգա* [ա] յգ. ربقه ի ։

ربانی րապպանի [ա] Աստուածա-յին [էգ. ربانيه] ։

ربانيت րապպանիյէթ՛ [ա] Աստ-ուածութիւն ։

رباه րիպահ [պ] Տե՛ս روباه ։

رباينده րիպայէնտէ [պ] Յափշտակող ։

ربح րըպհ [ա] 1. Շահ 2. Տոկոս ։ — يه — շահաբեր ։

ربط րապթ [ա] 1. Կապել, յօ-դել 2. Կապակցութիւն 3. Քեր. Կապ ։ առց. ضبط و — կապակցութիւն (մասանց. բանից), շարադրութիւն, կար-գապահութիւն ։

ربع րապի' [ա] 1. Քառորդ, մէկ չորրորդ [յգ. ارباع] 2. Մէկ ութերորդ մասն կանգնոյ ։ مسكون — ցամաք մասն աշխարհի ։

ربعيه րապի'էյէ* [ա] 25 ղրուշ արժողութեամբ տեսակ մը հնօրեայ ոսկեդրամ է ։

ربقه րըպգէ* [ա] Լուծ [յգ. رباق] ։

ربنا րապպէնա [ա] Տէր մեր ։ — حقيون Աստուած վկայ ։

ربوبيت րիպուպիյէթ՛ [ա] Աս-տուածութիւն [رب էն] ։

ربوده րիպուտէ [պ] Յափշտակեալ ։

ربي ռէպպի · ռապպի [—] Աստուած իմ :

ربيع ռէպի՛ [—] Գարուն :

ربيع الآخر ռէպի՛ իւլ ախըր [—] Չորրորդ ամիս արաբական լուսնային տարւոյ :

ربيع الاول ռէպի՛ իւլ էվվէլ [—] Երրորդ ամիս արաբական լուսնային տարւոյ :

ربيعي ռէպի՛ի [—] Գարնանային [էգ. ربيعيه] :

ربيعين ռէպի՛էյն [—] ربيع الاول և ربيع الآخر ամիսները :

رتب ռու-թէպ* [—] Աստիճանք [եզ. رتبه] :

رتبت ռու-թպէթ* [—] տե՛ս رتبه :

رتبتلو ռու-թպէթլու [թ] 1. Աստիճանաւոր 2. Ամենապատիւ (պաշտօնական յատուկ) :

رتبه ռու-թպէ* [—] Աստիճան, կարգ [յգ. رتب] :

رتق ռէթգ [—] Զօդել, կցել: — وفتق امور — մատակարարութիւն գործոց :

رتم ռէթմ [—] Բուս. Կենխատայ :

رثاثت ռէսասէթ* [—] Հնութիւն :

رثيه ռէսիյէ* [—] Բժշ. Յօդացաւութիւն :

رثيوى ռէսիյէվի. رئى ռէսիյ [—] Յօդացաւական :

رجا ռէճա [—] 1. Աղերս, աղաչանք, խնդիրք 2. Յոյս : | — աղաչել, խնդրել. جى — աղերսարկու, բարեխօս :

رجال ռիճալ* [—] 1. Արք, երիկ մարդիկ [եզ. رجل] 2. Աւա-

գանիք :

رجب ռէճէպ [—] Եօթներորդ ամիս արաբական լուսնային տարւոյ:

رجحان ռու-ճհան } [—] Առաւելակշռութիւն :
رجحانيت ռու-ճհանիյյէթ* }

رجز ռէճէզ [—] Վեցոտեան :

رجس ռէճիս [—] Աղտեղի :

رجعت ռէճ՛աթ. ռիճ՛աթ* [—] 1. Վերադարձ 2. Յետս նահանջումն (զօրաց) 3. Յետախաղաց շարժումն (աստեղաց) 4. Արձակեալ կնոջ յետս կոչումն ընելը :

رجعه ռէճ՛ա* [—] Յետ մահուան աշխարհ գալ:

رجعي ռէճ՛ի [—] — طلاق Յետս կոչելի ամուսնալուծութիւն:

رجفان ռէճէֆան [—] Բժշ. Ուժգին երերում:

رجل ռէճէլ [—] 1. Այր մարդ [յգ. رجال] 2. Կարող :

رجل ռիճլ [—] Ոտք : Տես. — صناعى պահպանակ բարձի :

رجلي ռէճէլի [—] Այրական [էգ. رجليه] :

رجلى ռիճլի [—] Ոտնաւոր [էգ. رجليه] :

رجليت ռէճէլիյյէթ* [—] Այրութիւն :

رجم ռէճմ [—] Քարկոծել :

رجوع ռու-ճու՛ [—] 1. Դարձ 2. Ետ դառնալ 3. Նահանջել 4. Ի բաց կալ, հրաժարիլ: الى الاصل — առհաւութիւն :

رجيم ռէճիմ [—] 1. Քարկոծեալ

[رجم էն] 2. Երկնից վտարեալ ։

رچته րէչէթա [է] Դեղագիր ։

رچل րէչէլ [թ] Յանդգան ։

رچينه րէչինա [է] Ռետին ։

رحال րէհհալ* [ա] յգ. رحل ի ։

رحل րահլ [ա] 1. Ջամբու և խուր յարակից մասունք [յգ. رحال] 2. Կահ և կազմած ։ — شد ։

رحلت րըհլէթ* [ա] 1. Չուել 2. Մեռնիլ ։

رحله րահլէ* [ա] 1. Գրակալ 2. Գրասեղան ։

رحم րահմ [ա] 1. Գութ, գթութիւն 2. Գթալ ։

رحم րահմ [ա] 1. Արգանդ [յգ. ارحام] 2. Ազգականութիւն ։ [illegible]. ۱ — صلة Հայրենիք երթալ, Հայրենի տունն այցելել [ռմկ. սիլա էթմէք] ։

رحما րուհամա* [ա] յգ. رحيم ի ։

رحمان րահման [ա] Ամենողորմ [رحمت էն] ։ ی — ۰ یه — ամենողորմ Աստուծոյ ։

رحمت րահմէթ* [ա] 1. Ողորմութիւն Աստուծոյ 2. Անձրև ։ ——ց . ايليه — الله կամ — الله عليه Աստուած ողորմի հոգւոյն ․ اوقومق — Ննջեցելոյն յիշատակը օրհնել ․ لى — լուսահոգի ։

رحمن րահման [ա] Տե՛ս رحمان ։

رحموت րահամութ* [ա] Մեծ ողորմութիւն ։

رحمى րահմի [ա] Արգանդային [էգ. رحميه] ։

رحيق րահիք [ա] 1. Անապակ 2. Անապական գինի ։

رحيل րահիլ [ա] Չու ։

رحيم րահիմ [ա] Գթած [رحمت էն] ։

رحيانه րահիմանէ [պ] Գթառատաբար ։

رخ րուխ [պ] 1. Այտ 2. Բերդ (ճատրակի) ։

رخا րէխա* [ա] Դիւրութիւն, Հեշտութիւն ։

رخام րէխամ [ա] Մարմարիոն ։

رخاوت րէխավէթ* [ա] 1. Թուլութիւն, մեղկութիւն 2. Ծոյլթուլութիւն մարմնոյ ։

رخت րախթ [պ] 1. Կարասիք, Հանդերձանք 2. Կազմած (երիվարի) 3. Ասպազէն ։

رختوان րախթվան [պ] Վերմաթակ կամ լայն փոկ երիվարի ։

رخسار րուխսար رخساره րուխսարէ [պ] 1. Այտ 2. Դէմք ։

رخسودكى րուխսուտէկի [պ] Տե՛ս رخسوده او ։

رخسوده րուխսուտէ [պ] او — Երես քսել ։

رخش րախշ [պ] 1. Նշոյլ, Ճառագայթ 2. Աշխէտ ձի 3. Ընտիր երիվար ։

رخشان րախշան
رخشنده րախշէնտէ
[պ] Փայլատակող, պայծառ ։ ափայլ ։

رخص րէխս* [ա] յգ. رخصت ի ։

رخصت րուխսաթ* [ա] Արտօնութիւն, Հրաման ։

رخصتنامه րուխսաթնամէ [պ] Արտօնագիր, Հրամանագիր ։

رخصتيه ռուխսաթիյէ* [ա] Հրամանի թուղթ։

رخنه ռախնէ [պ] 1. Պատառուած, ճեղք 2. Խանգարունք 3. Վնաս։

رخنه‌دار ռախնէտար [պ] Վնասուած։

رخنه‌لنمك ռախնէլէնմէք [թ] Վնասուիլ։

رخوت ռըխվէթ* [ա] Թուլութիւն։

رخيص ռախիս [ա] Աժան, դիւրագին [էգ. رخيصه]։

رد ռէտտ [ա] 1. Մէկդի ընել, վանել 2. Ետ դարձնել 3. Մերժել 4. Հերքել 5. Մերժում։ — جواب մերժողական պատասխան. —سلام բարեւ առնուլ։

ردا ռէտա [ա] Վերարկու։

ردائت ռէտաէթ* [ա] Յոռութիւն, վատութիւն։

رداد ռէտտատ [ա] Քերող [رد էն]։

ردع ռէտ' [ա] Վանել։

ردی ռէտի' [ա] 1. Յոռի, գէշ [ردائت էն] [էգ. رديه . رديئه] 2. Բժշ. Վնասակար։

رديف ռէտիֆ [ա] 1. Հետեւող [էգ. رديفه] 2. Պահեստի զինուոր։

رديه ռէտտիյէ* [ա] 1. Մերժման 2. Հերքում 3. ռէտիյէ Յոռի։

رذائل ռէզայիլ* [ա] յգ. رذيله ի։

رذالت ռէզալէթ* [ա] 1. Խայտառակութիւն, անուանարկութիւն 2. Անուանարկիչ գործ։

رذيل ռէզիլ [ա] 1. Խայտառակ, ամօթալի [رذالت էն] [էգ. رذيله] 2. Անպատիւ, անարգ։ ا — խայտառակել։

رذيللنمك ռէզիլլէնմէք [թ] Խայտառակութիւն ընել։

رذيله ռէզիլէ* [ա] 1. ան'ս رذيل 2. Ամօթալից բան [յգ. رذائل]։

رز ռէզ [պ] Որթ։

رزاق ռէզզագ [ա] 1. Միշտ սնուցանող [رزق էն]։ جناب—عالم Համայնից նախախնամողն Աստուած։

رزاق ռէզզագ [թ] ան'ս رازق ։

رزانت ռէզանէթ* [ա] Հաստատութիւն, լրջութիւն։

رزق ռըզգ [ա] Սնունդ, ուտեստ, [յգ. ارزاق]։

رزم ռէզմ [պ] Ռազմ, մարտ, պատերազմ։

رزمكاه ռէզմկեահ [պ] Պատերազմի վայր։

رزمه ռէզմէ, ռըզմէ* [ա] Ծրար, տրցակ։

رزنه ռէզնէ [թ] [տզա— رازيانه . էն]։

رزه ռէզէ [թ] Ծղխնի, կրունկ։

رزين ռէզին [ա] Հաստատուն, ամուր, լուրջ [رزانت էն] [էգ. رزينه]։

رس ռէս [պ] Հասնող։

رسا ռէսա [պ] 1. Հասնող 2. Հասած։

رسائل ռէսայիլ* [ա] յգ. رساله ի։

رسالت ռէսալէթ* [ա] Մարգարէութիւն, առաքելութիւն։

رسالتپناهی ռէսալէթփէնահի [պ] Մարգարէական։

رساله ռէսալէ* [ա] 1. Նամակ [յգ. رسائل] 2. Տետրակ, գրքոյկ։

رسام ռէսսամ [ա] Գծագրիչ, պատ-

կերհան [رسم էն]։ لق — պատկերհանութիւն։

رسان րէսան [պ] Հասցնող, տանող ։

رساننده րէսանէնտէ [պ] Հասցնող, տանող ։

رستا րէսթա [պ] Գիւղ ։

رستاخيز րէսթախիզ [պ] Յարութիւն ։

رسته րէսթէ [պ] 1. Ազատուած [յգ. رستکان] 2. րէսթէ Բուսած ։

رسغ րէսղ, րէսուղ [ա] Դաստակ ։ القدم — ոտքին ոսկր, ոլոք ։

رسغى րէսղի [ա] Դաստակային [էգ. رسغيه] ։

رسل րուսուլ [ա] յգ. رسول ի ։

رسم րէսմ [ա] 1. Գծագրութիւն, Նկար 2. Նկարչութիւն 3. Պատկեր 4. Յատակագիծ 5. Օրէնք, եղանակ [յգ. مراسم رسوم] 6. Սովորոյթ 7. Արարողութիւն 8. Ծէս 9. Հանդէս 10 Տուրք, բաժ [յգ. رسوم رسومات]։ տաց. ا — Պատկերել, գծել. جى — պատկերհան. نى — . نى چيقارمق — آلمق պատկերը քաշել ։

رسماً րէսմէն [ա] 1. Պաշտօնապէս 2. Հանդիսապէս ։

رسمى րէսմի [ա] 1. Պաշտօնական [էգ. رسميه] 2. Հանդիսաւոր, շքաւոր 3. Ձեւական 4. փոխ. Անձայն (տառ) 5. Գծագրական ։ ه — البسة համազգեստ ։

رسميات րէսմիյաթ* [ա] 1. Պաշտօնական բաներ [եզ. رسميه] 2. Ձեւականութիւնք ։

رسميت րէսմիյէթ* [ա] Պաշտօնական հանգամանք ։

رسن րէսէն [պ] 1. Լար 2. Չուան, պարան ։

رسنبند րէսէնպէնտ [պ] Պարանով կապուած ։

رسواى րէսվայ [պ] Խայտառակ, անուանարկ ։ ا —՞ խայտառակել. ى — . لق — խայտառակութիւն ։

رسوب րէսուպ [ա] 1. Վայրասուզում 2. Մրուր, վայրասուզեալ նիւթ ։

رسوخ րէսուխ [ա] 1. Ամրութիւն 2. Խորին հմտութիւն ։ يت — ամրութիւն ։

رسول րէսուլ [ա] 1. Նուիրակ, պատգամաւոր ։ [յգ. رسل . رسولان] 2. Մարգարէ, առաքեալ ։ տաց. الله — Մուհամմէտ . ى — . ՚ — մարգարէական ։

رسوم րէսում* [ա] յգ. رسم ի ։

رسومات րէսումաթ* [ա] Տուրքեր [եզ. رسم] ։ امانتى — անուղղակի տրոց տեսչութիւն ։

رسوميه րէսումիյէ* [ա] Տրոց վերաբերեալ ։

رسيد րէսիտ [պ] Հասած ։

رسيده րէսիտէ [պ] Հասած ։

رسيس րէսիս [ա] Բժշ. Կարապետ, գուշակ (հիւանդու-

թեան) ։ ی — . یه — գուշակական ։

رش րէշշ [ա] Սրսկում ։

رشا րէշա . րիւշա* [ա] յգ. رشوت ի ։

رشاد րէշատ [ա] 1. Տէ՛ս رشادت 2. Կոտեմ ։

رشادت րէշատէթ* [ա] Ուղիղ ճանապարհ ընթանալ ։

رشادتلو րէշատէթլիւ [թ] Ուղեցոյց ճշմարտութեան, ուղղահաւատ (Շէյխերու յատուկ պատուանուն) ։

رشاشه րէշաշէ* [ա] 1. Սրսկում 2. Ցօղ ։

رشته րէշթէ [պ] 1. Թել [յգ. رشتها] 2. Տեսակ մը հրուշակ է ։

رشح րէշհ [ա] Կաթում, արտաշնչում ։

رشحات րէշհաթ* [ա] յգ. رشحه ի ։

رشحه րէշհա*[ա] Կաթած, կաթիլ ։

رشد րիւշտ [ա] 1. Ուղղութիւն 2. Ուղղահաւատութիւն 3. Խելահասութիւն, բանականութիւն ։

رشدیه րիւշտիյէ* [ա] Խելահասութեան վերաբերեալ ։ مکتب — երկրորդական վարժարան ։

رشف րէշֆ [ա] Ծծել ։

رشك րէշկ [պ] 1. Բարքի նախանձ ։ آور — նախանձ յուզող ։

رشمه րէշմէ [թ] Շղթայէ սանձ ։

رشوت րիւշվէթ* [ա] Կաշառք [յգ. رشا] ։ جی — կաշառակեր ։

رشید րէշիտ [ա] Խելահաս [رشد էն] [եզ. رشیده] ։ یه — անեակ մը հրուշակ է ։

رشیم րէշիմ [ա] Բուս. Սաղմ ։ ی — սաղմնական ։

رصاد րասսատ [ա] 1. Միշտ դիտող [رصد էն] 2. Աստղաբաշխ ։

رصاص րէսաս [ա] 1. Անագ 2. Կապար ։

رصانت րէսանէթ* [ա] Ամրութիւն, հաստատութիւն ։

رصد րասատ [պ] 1. Դիտել (երկնային մարմինները). 2. Լրտեսել ։

رصدخانه րասատխանէ [պ] Դիտարան ։

رصین րասին [ա] Ամուր, հաստատուն [رصانت էն] [եզ. رصینه] ։

رض րատտ [ա] Բժշ. Ճմլում ։

رضا րիզա [ա] 1. Հաճութիւն 2. Հաւանութիւն ։ رضاء . — داده او . — سی او . — کوسترمك հաւանիլ, հաճիլ . الله — سیچون Աստուծոյ սիրոյն համար ։

رضاجو րիզաճու [պ] Գոհացնել ուզող, հաճոյակատար ։ — یانه հաճոյակատարութեամբ ։

رضاع րէզա՛ } [ա] Դիեցում
رضاعت րէզա՛աթ* } (ծիծ ուտել) ։

رضفه րէզֆէ* [ա] Ծնկան ոսկր, լիսեռն ։ رضفی լիսեռնային ։

رضی րազի [ա] Հաճելի [եզ. رضیه] ։

رضوان րըզվան [ա] Հաճութիւն (Աստուծոյ) ։ روضهٔ — Դրախտ ։

رطب րաթապ [ա] Խոնաւ, թաց [رطوبت էն] [եզ. رطبه] ։

رطل րաթլ [ա] 1. Լիտր [յգ. ارطال] 2. Գինւոյ բաժակ ։

رطوبت րութուպէթ* [ա] Խոնաւութիւն ։ لی — խոնաւ ։

زطيب րաթիպ [ա] Խոնաւ ։

رعات րէաաթ* [ա] յգ. راعی ի ։

رعام րէաամ [ա] Խլինք ։

رعايا րէաայա* [ա] 1. Հպատակ ժողովուրդք [եզ. رعيه] 2. Ոչ մահմետական հպատակ հը-պատակք Օսմանեան Պետու-թեան ։

رعايت րէաայէթ* [ա] 1. Յարգել, ակն ածել 2. Պահել 3. Յարգանք, պատիւ, համարում 4. Իանի առել գնել ։ ասաց. رعايةً ի յարգանս. سز — ան-պատկառ. سزلك — արհա-մարհանք ։

رعايتكار րէաայէթքեար [պ] 1. Կարի
رعايتلى րէաայէթլի } յարգելի [թ]
رعايتلو րէաայէթլու } 2. Յարգող ։

رعب րուապ [ա] Ահաբեկութիւն, վախ ։

رعد րաատ [ա] Որոտում [յգ. رعود] ։

رعشه րաաշէ* [ա] Դող ։ دار — դողդոջուն ։

رعنا րաանա* [ա] 1. Գեղեցիկ 2. Լաւ ։

رعود րուուտ* [ա] յգ. رعد ի ։

رعوم րուում [ա] Բժշ. Խլինք ։

رعونت րուունէթ* [ա] Անմտու-թիւն ։

رعى րաայ [ա] Արածել ։

رعيت րաիյյէթ* [ա] 1. րաայէէ Հօտ [յգ. رعايا] 2. Ժողովուրդ վեհապետի ։

رغائب րէղաիպ* [ա] 1. Փափա-քելիք [յգ. رغيبه ի] 2. Շքեղ ընծայք ։ ասաց. ليلة ال — գիշեր յղութեան Մուհամ-մէտի յԱմինէէ ։

رغاوى րէղավի [ա] Բժշ. Փրփրալից ։

رغبات րաղպաթ* [ա] յգ. رغبت ի ։

رغبت րաղպէթ* [ա] 1. Փափաք, յօժարութիւն [յգ. رغبات] 2. Լաւ ընդունելութիւն ։ ا — փափաքիլ. سز — անյօժար. سزلك — չկամութիւն ։

رغبتلو րաղպէթլու } [թ] 1. Յօժար
رعبتلى րաղպէթլի } 2. Սիրելի ։

رغم րաղմ [ա] Անարգանք ։ ասաց. أ — كا . لانفه أ — րաղմէն ը-նֆիհի առոր հակառակ, ի հեճուկս ։

رغيف րաղիֆ [ա] Նկանակ [յգ. ارغفه] ։

رفاده րէֆատէ* [ա] Վր. Բարձեակ (վիրաց) կախան ։

رفاقت րէֆագաթ* [ա] 1. Ընկերա-նալ 2. Ընկերութիւն ، ده — իւր հետ ։

رفاه րէֆահ } [ա] Բարօ-
رفاهت րէֆահէթ* } րութիւն,
رفاهيت րէֆահիյէթ* } դիւրակե-ցութիւն ։

رفت րէֆթ [պ] 1. Գնացք 2. Երթ ։

رفتار րէֆթար [պ] 1. Գնացք 2. Ընթացք ։

رفته րէֆթէ [պ] Գացած ։ — — տակաւ առ տակաւ ։

رفتيه րէֆթիյէ [պ] Ազատու-թեան տուրք ։

رفع րէֆ' [ա] 1. Վերցնել, բարձրացնել 2. Բառնալ 3. Բարձրացում 4. Բառնալն 5.

Խօսօ. Զօրութիւն ։
— دعوی — դատ բանալ, դանդաղել ․ زوائد — պարուբում ։

رفعت րէֆ՚ա՚թ [ա] Բարձրութիւն, պերճութիւն ։

رفعتلو րէֆ՚աթլը [թ] Մեծապատիւ ։

رفق րըֆգ [ա] Մեղմութիւն, քաղցրութիւն ։

رفقا րէֆագա* [ա] جمع․ رفيق ի ։

رفيع րէֆի՚ [ա] Բարձր, պերճ [رفعت էն] [مؤ․ رفيعه] ։

رفيق րէֆիգ [ա] 1․ Ընկեր, ընկերակից [رفاقت էն] جمع․ [رفقا] 2․ Մեղուակից ։ لك — ընկերակցութիւն ։

رفيه րէֆիհ [ա] Դիւրակեաց [رفاه էն] [مؤ․ رفيهه] ։

رقاب րէգաբ* [ա] Վզեր [جمع․ رقبه] ։

رقابت րէգաբէթ* [ա] 1․ Նախանձորդութիւն, մրցում 2․ Մրցիլ ։

رقاص րագգաս [ա] 1․ Պարող [رقص էն] [مؤ․ رقاصه] 2․ Ճօճանակ 3․ Շարժլական սիրտ ունեցող ։

رقبا րուգաբա* [ա] جمع․ رقيب ի ։

رقبه րէգաբէ* [ա] 1․ Վիզ, պարանոց [جمع․ رقاب] 2․ Ցեղին կողմն պարանոցի, ծածրակ ։

رقبی րէգաբի [ա] Եէղ․ Ծածրակային [مؤ․ رقبيه] ։

رقت րըգգաթ* [ա] 1․ Նրբութիւն 2․ Գութ, խանդաղատանք ։ لى — կարեկից, գթալից ։

رقتانكيز րըգգաթէնկիզ [պ] Ողորմելի, խղճալի ։

رقص րագս [ա] 1․ Պարել 2․ Պարկալքում ։ — دار շարժլական սիրտ ․ ى — շարժլական տիտանուր ։

رقصان րագսան [պ] Պարող ։

رقعه րուգ՚ա* [ա] 1․ Թղթի կտոր, տոմս [جمع․ رقاع] 2․ Տեսակ մը թուրքական ձեռագիր ։

رقم րագամ [ա] 1․ Թիւ, թուանշան [جمع․ ارقام] 2․ Համառօտութիւն, մուտքուտութիւն ։ ا — թուագրել ․ — زن գրող ․ زده — գրուած ։

رقوب րէգուբ [ա] Դիտել, բարակել, Հսկել ։

رقود րէգուտ [ա] Ննջել ։

رق կամ رقا րէգա* [ա] جمع․ رقيه ի ։

رقيب րագիբ [ա] 1․ Դիտող, Հսկող [رقوب էն] [مؤ․ رقيبه] [جمع․ رقبا ․ رقيبان] 2․ Նախանձորդ, մրցող ։

رقيت րըգգիյէթ* [ա] Գերութիւն ։

رقيق րագիգ [ա] 1․ Նուրբ [رقت էն] [مؤ․ رقيقه] 2․ Գորովալից ։

رقيمه րագիմէ* [ա] Գրութիւն, նամակ [جمع․ رقائم] [رقم էն] ։

رقيه րուգիյէ* [ա] Դիւթութիւն, թովչութիւն [جمع․ رق] ։

رك րէք [պ] Երակ ։

ركاب րիքեաբ [ա] 1․ Ասպանդակ 2․ Համդիսաւոր ունկնդրու-

թիւն զոր կը շնորհէ Սուլթանն, ինչ ինչ տօնական օրեր շնորհաւորութեան եկող պետական աւագ անձանց ։ —տաց . عرضحالی — Սուլթանին մատուցանելի խնդրագիր . — آغاسی . دار — շքադիր պաշտօնեայ . یه — տապանդականջին ։

رکاکت րէքեաքէթ* [ա] 1. Նուրբութիւն 2. Տկարութիւն ։

رکانت րէքեանէթ* [ա] Ամրութիւն, լրջութիւն ։

رکبان րէքպան* [ա] յգ. راکب ի ։

رکبه րէքպէ* [ա] Ծունկ [յգ. رکب] ։

رکز րէքզ [ա] Կանգնել, մխել ։

رکعت րէքեաթ* [ա] Տե՛ս رکوع ։

رکن րէքն [ա] 1. Բանի մը ամենէն ամուր կողմը [յգ. ارکان] 2. Գլխաւոր տարր, էական մաս 3. Անկեան քար 4. Յենարան, նեցուկ 5. Հիմ ։

رکوب րէքուպ [ա] Հեծնել, նստիլ ։

رکود րէքուտ [ա] Անշարժութիւն, մօրանալը (ջուրց) ։

رکوع րէքուու [ա] Ըստ մահմետական օրէնքի աղօթքի ատեն ձեռներն ծունկերուն վրայ դրած հորիզոնական ձեւով կենալ ։

رکون րէքուն [ա] Միտում ։

رکیک րէքիք [ա] 1. Նուրբ [رکاکت էն] [էգ. رکیکه] 2. Դիւրաթեք, կակուղ ։

رکین րէքին [ա] Ամուր, հաստատուն [رکانت էն] [էգ. رکینه] ։

رم րէմմ [ա] Փտութիւն ։

رماح րիմահ* [ա] յգ. رمح ի ։

رماد րէմատ [ա] Մոխիր, աճիւն ։ —տաց . — ما ال մոխրոտջուր . ی — . یه — մոխրանման, մոխրախառն ։

رمال րէմմալ* [ա] յգ. رمل ի ։

رمال րէմմալ [ա] Աւազով հմայութիւն ընող [رمل էն] [էգ. رماله] ։

رمان րումման [ա] Նուռ ։

رمح րումհ [ա] Նիզակ, գեղարդ [յգ. رماح] ։ ی — տիգաձեւ ։

رمد րէմէտ [ա] Բժշ. Աչացաւ ։

رمرام րէմրամ [ա] Լուտնածաղիկ ։

رمز րէմզ [ա] 1. Նշան, զեկոյց [յգ. رموز] 2. Ակնարկութիւն 3. Խորհրդաւոր նշանակ 4. Համառօտագրութիւն 5. Գաղտնիք 6. Ծածկեալ խօսք ։

رمص րէմս [ա] اجفان — գիջութիւն աչաց ։

رمضان րէմազան [ա] Իններորդ ամիս արաբական լուսնային տարւոյ ։

رمق րէմագ [ա] Վերջին շունչ ։ —տաց . قالدی — մազ մնաց որ . — سد կենաց վերջին շունչը փրկել ։

رمل րէմլ [ա] 1. Աւազ [յգ. رمال] 2. Աւազահմայութիւն 3. Բժշ. Ոտանաւորի չափ մ'է ։

رموز րումուզ* [ա] յգ. رمز ի ։ خطره — ուսումն արուեստական յիշողութեան ։

رمی րէմի' [ա] 1. Նետել 2. Ձգում ։

رمی րէմմ [ա] փտած, փուտ ։

رمیده րէմիտէ [պ] խրտչած ։

رمیم րէմիմ [ա] փտած [رم էն] [էֆ. رمٓم] ։

رنان րէննան [ա] Հնչական, ձայնեղ ։ یت — Հնչականութիւն ։

رنج րէնճ [պ] 1. Տառապանք 2. Վիշտ, ցաւ 3. Կեղեքում 4. Յոգնութիւն ։

رنجبر րէնճպէր [պ] 1. Աշխատաւոր, վարձկան 2. Օգնական գործաւորի 3. Մշակ ։ لك — բանւորութիւն, մշակութիւն ։

رنجش րէնճիշ [պ] Վշտացում ։

رنجور րէնճուր [պ] Հիւանդ, խոժ ։

رنجه րէնճէ [պ] Տե՛ս رنج ։

رنجیدكی րէնճիտէկի [պ] Վշտացում ։

رنجیده րէնճիտէ [պ] 1. Վշտացեալ 2. Վնասուած, կեղեքուած ։

رند րինտ [պ] 1. Գինեմոլ, արբեցող [յք. رندان] 2. Շուայտասէր, ցոփ 3. Ճինական փիլիսոփայ ։ خدا — աստուածային սիրով արբեցալ անձինք ։

رنده րէնտէ [թ] Քերիչ ։

رنده‌لمك րէնտէլէմէք [թ] Քերել, տաշել ։

رنك րէնկ [պ] 1. Երանգ, գոյն 2. Նենգ, խաղ 3. Կայտառութիւն 4. Կերպ 5. Ամօթ ։ առած. سز — գունատ. اكمق — ی գունաւորել. ورمك — չինա-ցնել ։ او — — երեսին գոյնը կերպ կերպ ըլլալ. ا — խաղ խաղալ ։

رنكارنك րէնկեարէնկ [պ] Գոյնըզգոյն ։

رنكامیز րէնկեամիզ [պ] Գունախառն, երփներանգ ։

رنكلی րէնկլի [թ] Գունաւոր ։

رنكین րէնկին [պ] 1. Յորժ գունաւոր 2. Վայելուչ, ազնիւ ։

رو րէվ [պ] Գացող [յք. روان] ։

رو րու [պ] 1. Դէմք, երես 2. Մակերեւոյթ ։ առաջ. براه — او عزیمت Ճամբայ ելնել ։

روا րէվա [պ] 1. Գացող, 2. Պատշաճ, արժան ։ حق ی — արդարացի, արդարութիւն ։

روائح րէվաիհ* [ա] յք. رائحه ի ։

روابط րէվապըթ* [ա] Կապեր [եզ رابطه ի] ։

روات րուվաթ* [ա] յք. راوی ի ։

رواتب րէվաթիպ* [ա] յք. راتبه ի ։

رواح րէվահ [ա] 1. Հանգիստ 2. Երեկոյ ։

رواج րէվաճ [ա] 1. Քաղաք, յաճախ վաճառումն (բաժանմէջ) 2. Ընթացք ։ առաջ. ورمك — քշել. لی — ընթացիկ, աղէկ ծախուող. سز — ընթացիկ չեղող ։

رواحل րէվահիլ* [ա] յք. راحله ի ։

روافض րէվաֆըզ* [ա] յք. رافضه ի ։

رواق րէվաք [ա] 1. Զարդքուր վրանաձեւ շինուած 2. Անդաստակ 3. Կամար ։ ی — ستون երկինք ։

روال րէվա՛լ [ա] Թէ՛ն. Լորձնոտ, շողոտ [էզ. روالیه] ։

روان րէվա՛ն [պ] Հոգի բանական։ տարց. — روشن լ ո ւ ս ա ւ ա մ ի տ. — بخش կենսատու, հաճելի ։

روان րէվա՛ն [պ] 1. Գացող 2. գնայուն 3. յգ. رو ի ։ տարց. او — երթալ. او — یوله ճամբայ ելնել. — آب հոսուն ջուր. — تخت գահաւորակ ։

روانى րէվա՛նի Տեսակ մը քաքար [Թուրք. روغنی էն]։

روايات րէվայա՛թ* [ա] յգ. روایت ի ։

روايت րէվայէ՛թ* [ա] 1. Պատմել 2. Պատմութիւն [յգ. روایات] 3. Զրոյց ։

روب րո՛պ [պ] Աւլող ։

روبا րո՛պա Զգեստ, հագուստ [Թուրք. Է. ռօպա էն] ։

روبار րո՛պար [պ] ا — Բաղդատել, դէմ դէմի դնել [հմմ. روبارو էն] ։

روباه րուպա՛հ [պ] Աղուէս ։

روبرو րուպէրու՛ [պ] Դէմ առ դէմ,

روح րո՛հ [ա] 1. Հոգի [յգ. ارواح] 2. Կեանք 3. Ոգի, ուրուական 4. Մուղ, հիւթ ։ տարց. الله — Սուրբ Հոգի, Յիսուս Քրիստոս. القدس — կամ الامین — Գաբրիէլ հրեշտակապետ. ی — لقمان եթեր. ی — طوز քլորաջրատ. ی — قطران կպրոգի. افزا — ոգեւորիչ. ی — եռանդուն ։

روحانى րուհա՛նի [ա] 1. Հոգեւոր [էզ. روحانیه] 2. Կղերական ։

روحانيت րուհանիյէ՛թ* [ա] Հոգեւորականութիւն ։

روحلاندرمق րուհլա՛նտըրմագ [թ] Ոգեւորել ։

رود րո՛տ [պ] Գետ ։

روز րո՛զ [պ] Օր [յգ. روزان] ։ տարց. و شب — գիշեր ցերեկ. جزا — վերջին դատաստանի օր. افزون — օր ըստ օրէ աւելցող ։

روزكار րուզկեա՛ր [պ] 1. Ժամանակ, աշխարհ 2. Ճակատագիր, բաղդ 3. [թ] Հով. հողմ ։

روزمره րուզմէրրէ՛ [պ] Օրական, առօրեայ ։

روزنامچه րուզնամչէ՛ [պ] 1. Ձեռատետր, օրհաշիւ 2. Ձեռատետրի պաշտօնեայ ։

روزنامه րուզնամէ՛ [պ] 1. Օրագիր 2. Օրական ելեմուտից տետր։ جى — գլխաւոր համարակալ ելեմուտից ։

روزنه րէվզէնէ՛ [պ] Պատուհան։

روزه րուզէ՛ [պ] Ծոմ։ خوار — ծոմը աւրող. دار — ծոմապահ։

روزى րուզի՛ [պ] Օրապահիկ ։

رؤس րուու՛ս* [ա] 1. Գլուխներ [եզ. رأس] 2. Արտօնագիր, պարգեւագիր 3. Վկայագիր։

روس րո՛ւս [թ] Ռուսիացի. ռուսական ։

رؤسا րէուէսա՛* [ա] յգ. رئیس ի ։

روسپى րուսպի՛ } [պ] Բոզ, պոռնիկ
روسبى րուսպի՛ } [յգ. روسپیان] ։

روستا րուսթա՛ [պ] 1. Գիւղ

2. Գիւղացի, գեղջուկ ։

روسياه րուսիեահ [ղ] 1. Սեւերես 2. Ցանցառոր, ամօթալից։

روسيه րուսիեա [ի] Ռուսիա ։

روش րեվիշ [ղ] 1. Գնացք 2. Ընթացք 3. Եղանակ ։

روشن րուշէն [ղ] 1. Լուսաւոր 2. Յայտնի, պայծառ։ տես. دل — պայծառամիտ, սուրբ։ — دیده‌لر կամ — چشمکز աչքերնիդ լոյս ։

روشنا րուշէնա [ղ] տե՛ս روشن ։

روشنی րուշէնի [ղ] Լուսաւորութիւն ։

روضه րավզա* [ա] Պարտէզ [յգ. ریاض] ։

روغن րուղէն կամ րուղան [ղ] 1. Իւղ, ճարպ 2. Օծանելիք 3. Ջնարակ ։ տես. ساده — կարագ ։ زيت — ձէթ ։

روغنلامق րուղանլամագ [ի] Ջնարակել ։

روغنی րուղանի [ղ] 1. Իւղաւոր 2. Տեսակ մը քաքար [աղաւ. բաղլանի]։

رؤف րէուֆ [ա] Գթացող, կարեկից [رأفت էն] ։

روقه ռօքա [ի] Ճարճրուկ, առարեակ ։

روکردان րուկէրտան [ղ] او — 1. Երես դարձնել 2. Լքանել ։

روم րում [ա] 1. Հռոմ 2. Յոյն, յոյնք [յգ. اروام]։ տես. ایلی — Ռումէլի ։ — ارزن ال ։ — دیار Կարին ։

روم րօմ [ֆ] Տաքարօղի ։

روما րօմա [ի] Հռովմայ ։

رومال րումալ [ղ] او — Երես քսել ։

رومانيا րումանիա [ի] Ռումանիա ։

رومجه րումճա [ի] Յունարէն ։

رومی րումի [ա] 1. Հռովմէական [յգ. رومیه] 2. Յունական 3. Տաճկաստանցի 4. Հին դրութեան (ամ.օ) ։

روند րէվէնտ [ա] տե՛ս راوند ։

رونده րէվէնտէ [ղ] Գացող [յգ. روندکان] ։

رونق րէվնագ [ա] Փայլ, շքեղութիւն, պայծառութիւն։ لى — շքեղ, պայծառ ։

رونقیاب րէվնագեապ [ղ] Պայծառացեալ ։

روکما րունիւմա
روکمود րունիւմուտ [ղ] او — Երեւնալ, երեւան ելնել ։

روی րուի [ղ] տե՛ս رو ։

روی րէվի [ա] Վերջին տառ յանգի։

رؤیا րու՛եա [ա] Երազ, անուրջ։

رؤیت րու՛եէթ* [ա] 1. Տեսնել 2. Քննել 3. Վարել 4. Տեսութիւն ։

رویت րէվիյէթ* [ա] Մտախոհութիւն, խոհականութիւն, հեռատեսութիւն ։ سز — անխորհուրդ ։

رویتمند րէվիյէթմէնտ
رویتکار րէվիյէթքեար [ղ] Խոհական, հեռատես ։ انه — խոհականաբար ։

رویش րէվիշ [ղ] Փետուրիկ [նոյն. ریش ի] ։

ره րահ [ղ] Ճամբայ, ուղի ։

رها ռէհա [գ] Ազատութիւն ։
بولمق — ազատիլ ։
رهائن ռէհաին* [ա] յգ. رهينه ի ։
رهابه ռէհապէ* [ա] Բառ. Արա-կէրպ ։
رهابين ռէհապին* [ա] յգ. رهبان ի ։
رهان ռէհան* [ա] յգ. رهن ի ։
رهایاب ռէհայապ [գ] Ազատած ։
او — ազատիլ ։
رهب ռէհէպ [ա] Երկիւղ ։
رهبان ռուհպան* [ա] Քահանայ կամ քահանայք [յգ. رهابين] [յգ. راهب ի] ։
رهبانیت ռուհպանիյյէթ* [ա] 1. Եղերականութիւն 2. Կուսա-կրօնութիւն ։
رهبر ռէհպէր [գ] տե՛ս راهبر ։
ى — առաջնորդութիւն ։
رهرو ռէհրէվ [գ] Ուղեւոր [յգ. رهروان] ։
رهزن ռէհզէն [գ] Հուզկահար [յգ. رهزنان] ։
رهكذر ռէհկիւզէր [գ] Ճանա-պարհ, անցք ։
رهل ռէհլ [ա] [illegible]. Ներքին թաղանթ սաղմին ։
رهله ռէհլէ* [ա] Բժշ. Ուռու-ցումն ։
رهن ռէհն [ա] 1. Գրաւ, գրա-ւական [յգ. رهان . ارهان] 2. Պատանդ ։
رهنما ռէհնիւմա [գ] Ուղեցոյց ։
رهنورد ռէհնիւվէրտ [գ] Ընթա-ցող ։
رهیاب ռէհյապ [գ] او — Նա-պաստակին հանելու համար ճամբայ գտնել ։
رهیده ռէհիտէ [գ] Ազատած ։
رهین ռէհին [ա] Տե՛ս رهن ։ علم — ճանուցեալ. ختام — վերջացած. ایقان — ստուգա-պէս կամ լիովին տեղեկացած. ثبوت — հաստատուած ։
رهینه ռէհինէ* [ա] Գրաւական, երաշխիք, առհաւատչեայ [յգ. رهاین] ։
ریا ռիյա [ա] Կեղծաւորութիւն, քաղաքկութիւն ։
ریات ռիյաթ رئات ռիաթ* [ա] յգ. رئه ի ։
ریاح ռիյահ* [ա] Հովեր [եզ. ریح] ։ بطنیه — փուք որովայնի ։ — رحیه Բժշ. Ջղային հիւանդու-թիւնք ։
ریاحین ռիյահին* [ա] յգ. ریحان ի ։
ریاست ռիյասէթ* [ա] 1. Գլխա-ւորութիւն 2. Նախագահու-թիւն ։ ۱ — նախագահել ։
ریاستپناهی ռիյասէթփէնահի [գ] Նախագահական ։
ریاض ռիյազ* [ա] յգ. روضه ի ։
ریاضت ռիյազէթ* [ա] 1. Մեռու-ցումն մարմնոյ, խստամբեր ժուժկալութիւն 2. Ճգնա-ւորական կրթութիւն 3. Վարժութիւն, հրահանգ ։
ریاضیات ռիյազիյյաթ* [ա] Մա-թեմաթիքական գիտութիւնք
ریاضیه ռիյազիյյէ* [ա] Կրթա-կան, հրահանգային ։ علوم — մաթեմաթիքական գիտու-թիւնք ։

ریاکار րիեաքեար [պ] Կեղծաւոր ։ — لق ․ ی — կեղծաւորու-թիւն․ نه — կեղծաւորի պէս ։

ریال րիեալ [է] Արծաթ դրամ մ՚է որ կարժէ 4 Ֆրանք ։

ریاله րիեալէ [է] Երրորդ ծովակալ ։

ریان րըյեան [ա] 1․ Յագ ըմպած 2․ Յագեցած ։

ریب րէյպ [ա] Տարակոյս, կասկած ։

ریبار րիպար [ա] Խաւարծիլ ։

ریح րիհ [ա] 1․ Հով, հողմ [յգ․ ریاح] 2․ Փուք ։ طيار — յօ-դացաւութիւն ։

ریحان րէյհան [ա] Ռեհան [յգ․ رياحين] ։ خط — ی Տիվանիի նմանող տեսակմը գիր է ։

ریختم րիխթիմ [պ] Քարափ [Խարբ․ ըրխթըմ] ։

ریخته րիխթէ [պ] 1․ Թափած 2․ Հալած ։

ریز րիզ [պ] Թափող, տարածող ։

ریزا րիզա } [պ] 1․ Թափող
ریزان րիզան } 2․ Թափուող ։

ریزه րիզէ [պ] Կտոր, փշուր [յգ․ ریزها] ։ տաճ․ — — կտոր կտոր․ چین — փշրանք հա-ւաքող ։

ریسمان րիսման [պ] Չուան, լար ։

ریش րիշ [պ] 1․ Մօրուք 2․ Վէրք, խոց ։ ساز — վէրքը դարմանող ։

ریش րիշ [ա] 1․ Փետուր [յգ․ رياش] 2․ Վարագաթէ ։

ریشخند րիշխենտ [պ] Ծաղր, հեգ-նութիւն ։

ریشدار րիշտար [պ] 1․ Վիրաւոր 2․ Մօրուեղ ։

ریشه րիշէ [պ] 1․ Ծոպ [յգ․ ریشها] 2․ Մազմզուք 3․* [ա] Փետուր ։

ریشی րիշի [ա] Փետրաւոր, մազ-մըզկոտ [էգ․ ریشیه] ։

ریعان րէյ՚ան [ա] Սկիզբ ։

ریك րիք [պ] 1․ Աւազ 2․ Գը-րուածը չորցնելու փոշի [տղտ․ ըրխ] ։

ریکدان րիքտան [պ] Աւազաման [տղտ․ ըրխտան] ։

ریکستان րիքիսթան [պ] Աւազուտ տեղի ։

ریم րիմ [Խ] Հռովմ ։

رینفه րինֆա [Խ] Հարբինգ (ձուկ) ։

ریو րիվ [պ] Խորամանկութիւն ։

ز

ز զէ Երեքտասաներորդ տառ Օսմաներէն այբուբէնի արժէքն է 7 ։

زا զա [պ] Ծնող ։

زاه զա* [ա] Անուն ز տառին ։

زائد զայիտ [ա] 1․ Աւելցող [زياده էն] [էգ․ زائده] 2․ Աւելորդ 3․ Քերակ․ Աւելի ։ տաճ․ — قطع կռնական հատուած ։

زائده զայիտէ* [ա] 1․ Աւելցող 2․ Աւելորդ [յգ․ زوائد] 3․ Բժշ․ Ելք ։

زائر զայիր [ա] 1․ Այցելու [زيارت էն] [էգ․ زائره] [յգ․ زوار] 2․ Ուխտաւոր ։

زائغ զաիղ [ա] Մոլոր [էգ. زائغه] ։

زائل զաիլ [ա] Անհետացած, կորուսած [زوال էն] [էգ. زائله] 2. Անցեալ ։ او — անհետիլ, կորնչիլ ։

زاج զաճ [ա] Արջասպ ։ قبريس — ծծմբատ երկաթի ․ ياغى — ծծմբական թթու ։

زاجر զաճիր [ա] Արգիլող [زجر էն] [էգ. زاجره] ։

زاجى զաճի [ա] Արջասպական [էգ. زاجيه] ։ يت — արջասպականութիւն ։

زاحف զահիֆ [ա] Սողուն ։ حيوانات — սողուններ ։

زاد զատ [պ] 1. Ծնած 2. [ա] Պաշար ։

زادكان զատէկեան [պ] յոգ. زاده ի ։

زادكى զատէկի [պ] տե՛ս زادهلك ։

زاده զատէ [պ] 1. Ծնեալ, ծնած [յոգ. زادكان] 2. Ազնուական ։ كشى — ազնուական ։

زادهلك զատէլիք [թ] 1. Ազնուականութիւն 2. Մեծատնութիւն ։

زار զար [թ] 1. Թաղանթ, նուրբ մաշկ 2. Վարագոյր 3. Ցապեղուլունք, քուեայ 4. Բախտացոյց ․ — زور բ՚նի ․ لو — բաղդաւոր ։

زار զար [պ] 1. Տեղական մանրիկ 2. Հեծեծող 3. Եղկելի 4. Նիհար, տկար ։ — — դառնագին ։

زارع զարի՛ [ա] Սերմանող, երկրագործ [زراعت էն] [յոգ. زراع] ։

زارغنه զարղանէ [թ] Տեսակ մը ձուկ ։

زارى զարի [պ] Հեծութիւն, ողբ ։

زاغ զաղ [պ] 1. Ագռաւ 2. [թ] Սրութիւն ։

زاغلامق զաղլամագ [թ] Սրցնել ։

زاغنوس զաղանօս [թ] տե՛ս چاغنوس ։

زاكى զաքի [ա] Մաքուր, սուրբ [էգ. زاكيه] [յոգ. زاكيات] ։

زانفر զանֆըր [թ] دترمك — — սատարիկ գողալ ։

رانفردامق զանֆըրտամագ [թ] 1. Սատարիկ գողալ 2. Թնդալ ։

زانو զանօ [պ] Ծունկ, ծունր ։ سربزانو գլուխը ծնկան վրայ ։

زانوزده զանօզէտէ [պ] Ծնրադրած ։

زانى զանի [ա] Շնացող [زنا էն] [էգ. زانيه] ։

زاويتين զավիյէթէյն* [ա] Երկու անկիւն [եզ. زاويه] ։

زاويه զավիյէ* [ա] 1. Անկիւն [յոգ. زوايا] 2. Խուց (կրօնաւորի) ։ ասոց. داخله — ներքսամուտ անկիւն ․ منفرجه — բութ անկիւն ․ مجسمه — հաստատ անկիւն ․ قائم ال — ուղղանկիւն ։

زاهد զահիտ [ա] Ժուժկալ, ճգնաւոր, առաքինի [زهد էն] [էգ. زاهده] [յոգ. زاهدين ․ زهاد ․ زاهدان] ։

زاهر զահիր [ա] Շողշողուն ։

زئير զէիր [ա] Ձայն, թնդիւն ։

زايچه զայիչէ [պ] Ժամագիտութիւն ։

زاينده զայէնտէ [պ] Ծնող ։

زايده զայիտէ [պ] Ծնած ։

زب զըպ [թ] 1. Շուտ 2. Յան

կարծ, چیقدی — յոխորտ. — —
صچرامق յիմարաբար ցատկել ։

زبابه զէպապէ [պ] Վայրի մուկ ։

زباد զէպատ [ա] 1. Մշկոյ բէշկ 2. Տեսակ մը անուշահոտ իւղ 3. Բուս. Տեսակ մը ախորր ։

زبان զէպան [պ] 1. Լեզու 2. Բարբառ 3. Ծայր ։

زباندراز զէպանտըրազ [պ] Ամբարտաւան, լիրբ ։ لق — . ی — ամբարտաւանութիւն ։

زبانزد զէպանզէտ [պ] Լեզուի մէջ գործածական ։

زبانه զէպանէ [պ] Բոց ։ — کش բորբոքեալ ։

زبانی զէպանի [ա] Դժոխային ոգի, սատանայ ։

زبد զէպտ [ա] 1. Սեր 2. Աւազ գեղ ։

زبده զէպտէ* [ա] 1. Կոգի 2. Սեր 3. Հիւթ 4. Ազնուագոյն մաս. ուղղ և ծուծ ։

زبدی զէպտի [ա] Կոգեղէն [էգ. زبدیه] ։

زبر զէպէր [պ] Վեր ։ زیر و — տակն ու վրայ ։

زبر զէպր* [ա] Գրքեր ։

زبرجد զէպէրճէտ [ա] Ոսկեքար, կապտաշողիթ ակն ։

زبردست զէպէրտէսթ [պ] Յաղթ, հզօր ։

زبزب զէպզէպ [ա] Իշղար (ժանտահոտ անասուն մը) ։

زبقين զըպգին [թ] Ներեքժանի ձկնորսաց, ուռին ։

زبل զէպլ [ա] Աղբ, աղբև [յգ. زبول] ։

زبلليي զէպէլլիյի [թ] Հայայ և ագեղ, ճիւաղաձև ։

زبور զէպուր [ա] Սաղմոս ։

زبول զէպուլ [ա] յգ. زبل ի ։

زبون զէպուն [պ] 1. Տկար, անզօր 2. Նիհար [ռամ. զապուն] ։

زبون զըպուն [թ] Բաճկոնակ ։

زبونلامق զըպունլամագ [թ] Նիհարնալ ։

زبيب զէպիպ [ա] Չամիչ ։

زپر զըպըր [թ] Մտայրաք, մոլեգին ։

زجاج զէճաճ [ա] 1. Ապակի 2. զէճճաճ Ապակեգործ ։

زجاجی զէճաճի [ա] Բուս. Ապակային, ապականման [էգ. زجاجیه] ։ — ت ապակեգութիւն ։

زجر զէճր [ա] 1. Արգելում 2. Արգիլել 3. Բռնութիւն ։

زجرا զէճրէն [ա] Բռնի ։

زجریه զէճրիյէ* [ա] 1. Արգելական [էգ. زجری ի] 2. Ոգելից ըմպելեաց տուրք ։

زحاف զիհաֆ [ա] 1. Տաղաչափական կրճատում [յգ. زحافات] 2. զէհաֆ. Աֆրիկեցի զօրական ։

زحام զիհամ [ա] Բազմութիւն ։

زحف զահֆ [ա] Սող, սողալն ։

زحل զուհալ [ա] Երևակ ։

زحمت զահմէթ* [ա] 1. Նեղութիւն կրել ։ بیورمق — . ا — յոգնութիւն մը ստանձնել .

لى — աշխատեցուցիչ, դըժուար. سز — անաշխատ ։

زخم զախմ [ա] 1. Վէրք, խոց 2. Հարուած ։ خورده — վիրաւոր ։

زخمدار զախմտար } [պ] Վիրաւոր, խոցեալ ։
زخناك զախնաք }

زخه զախհէ [պ] 1. Կոնդոց (հարիչ քնարի) 2. [թ] Փոկ սապանդակի ։

زده զէտէ [պ] 1. Հարեալ, հարած 2. Հանդիպած ։ տապ. قضا — արկածեալ. سيلاب — ողողեալ ։

زدا զէտա [պ] 1. Արծնող 2. Մաքրող ։

زده‌لك զէտէլէմէք [թ] Վնասել ։

زده‌لنمك զէտէլէնմէք [թ] Վնասուիլ ։

زر զէր [պ] Ոսկի ։ اندود — ոսկեզօծ ։

زراع զիւրրա' [ա] Հողագործք [եզ. زارع] 2. զէրրա' Երկրագործ [زراعت էն] ։

زراعت զիրա'աթ [ա] 1. Երկրագործութիւն, հողագործութիւն 2. Մշակութիւն 3. մշակել ։ اهل — հողագործ(ք) ։

زراعيه զիրա'իյյէ [ա] Երկրագործական ։

زرافه զիւրաֆէ [ա] Ընձուղտ ։

زراوند զէրավէնտ [պ] Բոյս. Զըրաւանդ (տունկ) ։

زرباف զէրպաֆ [պ] Ոսկի բանուած ։

زرپ զըրփ } [թ] Ցանկարծօրէն ։
زرپادق զըրփատագ }

زرتار զէրթար [պ] Ոսկեթել ։

زرد զէրտ [պ] 1. Դեղին 2. Գունատ, աժգոյն ։

زردالو զէրտալու } [պ] Ծիրան,
زردالى զէրտալը } [թ] Պարկուկ ։

زرداوه զէրտավէ } [թ] Կզաքիս (կենդանի մ'է ։
زردوا զէրտէվա }

زردشت զէրտէշթ [պ] Զրադաշտ (Հեղինակ մոգական աղանդին ի Պարս) ։

زردوز զէրտուզ [պ] Ոսկեկար ։

زرده զէրտէ [պ] Ձուն դեղնագոյն ։

زرده‌چاو զէրտէչավ [պ] Հնդիկ քրքում, դեղին կոճ ։

زردى զէրտի [պ] Դեղնութիւն ։

زرزوپ զըրզօփ [թ] Փախուկ, թեթեւօլիկ ։

زرشك զէրէշկ [պ] Ծորենի ։

زرع զէր' [ա] 1. Սերմանել 2. Մշակել 3. Մշակութիւն ։

زرق զէրգ [ա] 1. Կեղծաւորութիւն 2. Կապուտակութիւն 3. Բժշ. խաժակնութիւն 4. Ներարկում ։

زرقاء զէրգա' [ա] Կապոյտ [էգ. ازرق ի] ։

زرگر զէրկէր [պ] Ոսկերիչ [յգ. زرگران] ։

زرگون զէրկիւն [պ] Ոսկեգոյն ։

زرلاق զըրլագ [թ] Ճշող, կանչող ։

زرلامق զըրլամագ [թ] Ջնալ ։

زرلدامق զըրլըտամագ [թ] Ճ. ընչել, շշնջել ։

زرلدی զըրըլտը [թ] Ճչունչ :

زرن զէրէն [թ] Ոսկի նարգէս, նարգոս :

زرنايا զուռնափա [թ] Ընձուղտ :

زرلشان զէրէֆշան [պ] Ոսկւով գրուագեալ :

زرنیخ զըռնըխ [պ] Զարինայ : اصفر — ծնարեկ :

زرنیق զըռնըխ [թ] Տե՛ս زرنیخ :

زره զըրհ [պ] Զրահ :

زرهلی զըրհլը [թ] Զրահաւոր :

زرين զէրին . զէրրին [պ] 1. Ոսկեղէն 2. Ոսկեզօծ : قدح — ոսկի նարգէս :

زشت զիշթ [պ] Տգեղ :

زعامت զիամէթ . զէամէթ* [ա] 1. Առաջնորդութիւն 2. Աւատ, միջակ պարգևական : ارباب — աւատատէրք :

زعفران զաֆէրան [ա] Քրքում [Յուն. սաֆրան] : ی — քրքմագոյն :

زعفری զաֆէրի [ա] Քրքմագոյն :

زعم զէ'մ [ա] Միտք, կարծիք :

زعما զիւ'ամա* [ա] յգ. زعيم ի :

زعيم զա'իմ [ա] Աւատատէր [زعامت էն] [յգ. زعما] :

زغار զաղար [թ] Որսի շուն ی — որսի շանց պահապան :

زغن զաղան [պ] Ցին :

زفاف զիֆաֆ [ա] Ըստ մահմետական սովորութեան հարսը փեսին ի մերձ հարսանեաց առաջին ատեանը : — اوطه‌سی առագաստի սենեակ :

زفت զիֆթ [ա] Ձիւթ : بحری — տեսակ մը կուպր :

زفتلمك զիֆթլէմէք [թ] Ձիւթով ծեփել :

زفتی զիֆթի [ա] Ձիւթային :

زفير զէֆիր [թ] Կորկ, ծխաքարշ գործիքի աղտ : ی قراكلق — խոր մութ :

زفير զէֆիր [ա] Բժշ. Շունչ տալ, շնչում :

زقاق զուգագ [ա] Փողոց [յգ. ازقه] :

زقوم զագգում [ա] Ոլեանդր, դափնեվարդ 2. Դժոխային ծառ որոյ պտուղը խիստ դառն է [ռ-Կ. զըզըմ] :

زكا զէքա [ա] Մաքրութիւն :

زكات զէքեաթ* [ա] Պարտաւորիչ ողորմութիւն զոր կը հրամայէ Մահմետական օրէնքն տալ աղքատաց, որոյ չափն է հասոյթից մէկ քառասներորդը [յգ. زكوات] :

زكام զիւքեամ [ա] Հարբուխ :

زكريا զէքէրիյա [ա] Զաքարիա :

زكوات զէքէվաթ* [ա] յգ. زكوت ի :

زكوة զէքեաթ* [ա] տե՛ս زكات :

زكورت զիւքիւրթ [թ] Անկուտի, չքաւոր : لك — չքաւորութիւն :

زكی զէքի [ա] Մաքուր, սուրբ [էգ. زكيه] [յգ. ازكيا] :

زل զիլ [թ] Ծնծղայ :

زلات զէլլաթ* [ա] յգ. زله ի :

زلازل զէլազիլ* [ա] յգ. زلزله ի :

زلال զիւլալ [ա] 1. Յստակ պաղ և անոյշ ջուր 2. փխ. Բնատիպ : ی — բնատիպականային :

زلزال զիլզալ [ա] Շարժ :

زلزله զէլզէլէ* [ա] Երկրաշարժ ։
زلف զիւլֆ [պ] Խոպոպիք ։
زلق զէլէք [ա] Սահում ։
زلل զէլէլ [ա] Սխալ ։
زله զէլլէ* [ա] 1. Սայթաքում 2. Սխալ [յգ. زلات] ։
زمار զէմմար [ա] Սրնգահար ։
زماره զէմմարէ* [ա] Եղէգնափող ։
زمام զէմամ [ա] Սանձ [յգ. ازمه] ։
زمان զէման [ա] Ժամանակ [յգ. ازمان . ازمنه] ։ — ը. ժամանակաւ, պահ մը ։
زمانه զէմանէ* [ա] 1. Ժամանակ 2. Արդի ժամանակ ։
زمبرك զէմպէրէկ+ [թ] Տե՛ս زنبرك ։
زمبه զըմպա [թ] 1. Գայլիկոն 2. Ծակիչ մկրատ ։
زمپاره զըմփարա [թ] Զմռնիտակեան քար որոյ փոշին մետաղներն ողորկելու կը գործածուի ։
زمر զիւմէր* [ա] յգ. زمره ի ։
زمرد զիւմիւռիւտ [ա] Զմրուխտ [ագնւ. զիւմիւրիւտ] ։ ی — զըմրրխտեայ, կանաչ ։
زمردين զիւմիւռիւտին [պ] 1. Զմրխտեայ 2. Կանաչ ։
زمره զիւմրէ* [ա] 1. Դաս, խումբ [յգ. زمر] 2. Դասակարգ, թագաւորութիւն ։
زمزم զէմզէմ [ա] Մէքքէի մէջ նուիրական ջրհոր մ՚է ։
زمزمه զէմզէմէ* [ա] 1. Մրմունջ աղօթից 2. Աղօթք 3. Մրմնջիւն (աղաւնոյ, տատրակի) ։
زمستان զէմիստան [պ] Ձմեռ ։
زمق զամգ [թ] Խէժ [ագնւ. صمغ էն] ։

زمقلامق զամգլամագ [թ] Խէժով ծեփել ։
زمن զէմէն [ա] Ժամանակ [յգ. ازمان] ։
زمهرير զէմհէրիր [ա] 1. Սաստիկ ցուրտ 2. Միջինք ձմրան ։
زمين զէմին [պ] 1. Երկիր 2. Գետին 3. Հող 4. Յատակ, հիմ 5. Իմաստ ։
زميندار զէմինտար [պ] Հողատէր [յգ. زمینداران] ։
زن զէն [ա] Կին [յգ. زنان] پيره — պառաւ ։
زن զէն [պ] 1. Զարնող [յգ. زنان] 2. Ըսող, խօսող ։
زنا զինա [ա] Շնութիւն ։ ولد — պոռնկորդի ։
زنابيل զէնապիլ* [ա] յգ. زنبيل ի ։
زنات զինաթ* [ա] յգ. زانی ի ։
زناخت զէնախաթ* [ա] Կրծուահամութիւն ։
زناد զինատ [ա] Հրահան ։
زناديق զէնատիգ* [ա] յգ. زنديق ի ։
زنار զիւննար [ա] 1. Գօտի կըրօնաւորաց [յգ. زنانير] 2. Տեսակ մը մորթային փարփրքում ։
زناكار զինաքեար [պ] Շնացող [յգ. زناكاران] ։ — لق — ی շնութիւն ։
زنان զէնան [պ] Կիներ [եզ. زن] ։
زنانه զէնանէ [պ] Կանացի ։
زنانير զէնանիր* [ա] Գօտիներ ։
زنباره զէնպարէ [պ] Կնամոլ, խագատէր [յգ. زنباركان] ։
زنبرك զէնպէրէկ+ [թ] Զսպանակ

زند զէնտ [պ] 1. Մոգական գիրք զոր շարագրած է աղանդապետն Զէրտիւշթ 2. Զանդիկ լեզու 3. [ա] Ծր-զոսկր, արմուկի ոսկր ։

زندان զէնտան [պ] Բանտ, զըն-դան ։ ی — բանտարկեալ ։

زندكان զէնտէկեան [պ] յգ. زنده ի ։

زندكانی զէնտէկեանի [պ] Կենդանութիւն ։

زندكی զէնտէկի [պ] Կենդանութիւն ։

زندوست զէնտօսթ [պ] Կնամոլ [յգ. زندوستان] ։ ی — . لق — կնամոլութիւն ։

زنده զէնտէ [պ] Կենդանի, ողջ ։ [յգ. زندكان] ։

زندی զէնտի [ա] անտր. Մզդակ-րոյին [էգ. زندیه] ։

زندیق զէնտիգ [ա] Անաստուած ։ ی— . لق— . یت — անաստուածութիւն ։

زنغر զէնգեր [թ] Տե՛ս زانغر ։

زنك զէնկ [պ] Զանգակ 2. Ժանգ ։

زنكار զէնկեար [պ] Ժանգ ։

زنكبار զէնկպար [պ] Զանգիպար (խարշիկներու երկիր) ։

زنكی զէնկի [պ] Եթովպացի, խարշիկ ։

زنكین զէնկին [թ] Հարուստ, ճոխ ։

زنكینلك զէնկինլիք [թ] Հարստութիւն, ճոխութիւն ։

زنكینلنمك զէնկինլէնմէք
زنكینلمك զէնկինլէմէք } [թ] Հարստանալ, ճոխանալ ։

[زنبورك էն.] ։ لی — զսպանակաւոր ։

زنبق զէնպագ [պ] Շուշան [ալա. զանպագ] ։ فصیلهٔ — یه ։ շուշանազգի ։

زنبور զէնպուր [պ] Պիծակ, մեղու ։ [յգ. زنبوران] ։

زنبورك զէնպուրէք [պ] 1. Փոքր պիծակ, 2. Զսպանակ ։

زنبه զէմպէ [թ] Տե՛ս زمبه ։

زنبه‌لمق զէմպէլէմէք [թ] Ծակել ։

زنبیل զէնպիլ [ա] Զամբիւղ [յգ. زنابیل] ։

زنپاره զէնփարէ [պ] Տե՛ս زنباره [ալա. զանփարա] ։

زنپاره‌لق զէնփարէլըգ [թ] Շուայտութիւն, կնամոլութիւն ։

زنج զէնճ [ա] Եթովպացիք, խարշիկք ։

زنجاب զէնճապ [թ] Տե՛ս سنجاب ։

زنجبیل զէնճէպիլ [ա] Կոճապղպեղ. [ալա. զէնճէֆիլ] ։

زنجفر զէնճէֆիր [ա] Խորուկ, գին-ջարակ ։

زنجفیل զէնճէֆիլ [ա] Տե՛ս زنجبیل ։

زنجی զէնճի [ա] Եթովպացի, խարշիկ [էգ. زنجیه] ։

زنجیر զէնճիր [պ] Շղթայ ։ بند — շղթայակապ ։

زنجیرلمك զէնճիրլէմէք [թ] 1. Շղթայել 2. Շղթայաձև շարել ։

زنخ զէնէխ [պ] Կզակ ։

زنخدان զէնէխտան [պ] Կզակ, դունչ ։ բառաս. — چاه փոս կզակի ։

زنه զէննէ Կանանց յատուկ [Թուր. زن էն] ։

زنهار զինհար [ղ] Զգոյշ եղիր ։

زنجى զէնճիճի [ի] Կանանց յատուկ զգեստ վաճառող ։

زوائد զէվաիտ* [ա] յգ. زائد ի ։

زوار զէվվար* [ա] յգ. زائر ի ։

زوارق զէվարըգ* [ա] յգ. زورق ի ։

زوال զէվալ [ա] 1. Անհետացում 2. Անկում 3. Խոնարհում 4. Կէս օր 5. Զախողութիւն։ առած. بولق — անհետանալ, կործանիլ, անկանիլ. بعد ال— կէս օրէ յետոյ. قبل ال— կէս օրէ առաջ. بى — անման. سريع ال — յաւիտենական։ — վազանցուկ. سز անանց, անեական ։

زوالپذیر զէվալփէզիր [ղ] Կորստական, անցաւոր ։

زوالو զէվալլը [ի] 1. Կորստական 2. Թշուառ 3. Ո՛ եղո՛ւկ, մե՛ղք ։

زوانه զըվանա 1. Լեզուակ [Թուր. زبانه էն] 2. Գիտակի ծայրը ներմուծելու թղթէ խողովակ։

زواهر զէվահիր* [ա] յգ. زاهره ի։

زوايا զէվայա* [ա] յգ. زاويه ի։

زوج զէվճ [ա] 1. Զոյգ, զուգակից [յգ. ازواج] 2. Այր, ամուսին ։

زوجه զէվճէ* [ա] Կին, կողակից [յգ. زوجات . ازواج] ։

زوجيت զէվճիյէթ* [ա] Ամուսնաւորութիւն ։

زوجين զէվճէյն [ա] Այր ու կին [եբէկա. زوج ի] ։

زوجيه զէվճիյէ* [ա] Ամուսնական [էգ. زوجى ի] ։ — معامله զուգաւորութիւն ։

زود զուտ [ղ] Շուտ, արագ ։

زور զօր [ղ] 1. Զօրութիւն 2. Բռնութիւն 3. Դժուարութիւն 4. Դժուար 5. Ցաւ ։ առած. ایله — բռնի. ا — բռնաբերել. نه — ինչո՞ւ համար։

زور զօր. զուր [ա] Սուտութիւն ։ — شاهد սուտ վկայ ։

زورآور զօրավէր [ղ] Զօրաւոր ։

زوراکى զօրաքի [ի] Բռնի, ակամայ։

زوربا զօրպա [ի] Ապստամբ, բռնաւոր ։

زوربالق զօրպալըգ [ի] Ապստամբութիւն. բռնաւորութիւն ։

زورق զէվրագ [ա] Մակոյկ, նաւակ ։ ى — նաւակաձեւ ։

زورکار զօրքեար [ղ] Բռնաւոր ։

زورلامق / زورلمق զօրլամագ [ի] Բռնադատել, ստիպել ։

زورلق զօրլըգ [ի] Դժուարութիւն։

زورلو / زورمند զօրլու / զօրմէնտ [ղ] Զօրաւոր, զօրեղ ։

زورنا զուռնա [ի] Փող, շեփորայ։ առած. — طاول ցռուք, շռնկանք. جى — շեփորայ հնչող ։

زوزك զըզըգ [ի] Թեթեւամիտ, անամիտ ։

زوزکلك զըզըգլըգ [ի] Թեթեւամտութիւն ։

زوزکلمك զըզըգլէնմէգ [ի] Թեթեւանալ ։

زوغان զըվգան [ա] Խոտորում ։

زوفا զու-ֆա [ա] Մշտրիկ որ անուշահոտ տունկ մ'է ։

زوقه զօգա [թ] Կարթ ، ـيى يوتمق — խաբուիլ ։

زوكورت զիւ-կիւ-րթ [թ] Չքաւոր, աղքատ, անկուտի ։ چهره زكوردى տգեղ . ـلك — չքաւորութիւն, անկուտութիւն ։

زه զէհ [պ] 1. Լար աղեղան 2. Եզր, ժապաւէն 3. Գիծ [ռամկ. զէհ] ։

زهاد զիւհհատ* [ա] յգ. زاهد ի ։

زهادت զէհատէթ* [ա] Ժուժկա-լութիւն, Ճգնաւորական կենցաղ ։

زهادتلو զէհատէթլու [թ] Սրբակեաց ։

زهد զիւհտ [ա] տե՛ս زهادت ։

زهر զէհր [պ] Թոյն [ռամկ. զէհիր] ։ ——ց . زنبرك — խիստ զսպան [ռամկ. زنبورك —] էն որ է պիծակի թոյն] ։

زهر զէհր [ա] Ծաղիկ [յգ. ازهار . ازاهير] ։ ——ց . الربيع — գարնանածաղիկ . كوكبى — գորգինայ . الحجر — մամուռ քարանց ։

زهراء զէհրա* [ա] Լուսափայլ, պայծառափայլ [էգ. ازهر ի] ։

زهراب զէհ-ապ } [պ] 1. Թունաւոր կամ յոյժ լեղի ջուր ։
زهرابه զէհրապէ }

زهرخند զէհրխանտ [պ] 1. Հեգնական ծիծաղ 2. Դառն ժպիտ ։

زهردار զէհրտար [պ] Թունաւոր ։

زهرلك զէհիրլիք [թ] Թունաւորել ։

زهرلو զէհիրլու [թ] Թունաւոր ։

زهرناك զէհրնաք [պ] Թունաւոր ։

زهره զէհրէ [պ] 1. Մաղձ, լեղի 2. Սիրտ, համարձակութիւն ։ چاك — լեղապատառ ։

زهره զիւհրէ* [ա] Արուսեակ ։

زهرى զէհրի [ա] Ծաղկային ։

زهكير զէհկիր [պ] Լարակալ ։

زهلك զէհլիք [թ] Աղեղը լարել 2. Փափկացնել 3. Գծով շրջապատել ։

زهى զէհի [պ] Ինչ աղէկ, ինչ զարմանալի ։

زهير զիւհէյր [ա] Փոքր ծաղիկ [նուազ. زهر ի] ։

زى զիյ [ա] 1. Կերպարանք [յգ. ازياء] 2. Հագուստ ։

زياده զիյատէ* [ա] 1. Յաւելում 2. Առաւելութիւն 3. Վերադիր 4. Աւելորդ 5. Առաւել, շատ 6. Աւելի 7. Բաւականէն աւելի ։ ——ց . حدن — չափէն աւելի ։ | — աւելցնել . سنجه — . سيله — կարի . جه — քիչ մը աւելի ։

زيادەلشمك զիյատէլէշմէք [թ] Աւելնալ, աճիլ ։

زيادەلك զիյատէլիք [թ] Առաւելութիւն ։

زيارت զիյարէթ* [ա] 1. Այցելութիւն [յգ. زيارات] 2. Ուխտ ։

زيارتجى զիյարէթճի [թ] 1. Այցելու 2. Ուխտաւոր ։

زيارتكاه զիյարէթկեահ [պ] Ուխտատեղի ։

زيان զիյան [պ] 1. Վնաս 2. Կո-

— کورمك . — چکمك ։ բուստ

— ویرمك . — ا . Վնաս կրել

Վնասել . جى — վնասող , չար.

سز — անվնաս , անմեղ , լաւ.

لو — վնասուած , վնասակար ։

زيانكار զիեանքեար [պ] Զարագործ ։

لق — չարութիւն ։

زيب զէպ [պ] Զարդ , վայելչութիւն ։

آور — զարդարող ։

زيبا զէպա [պ] Վայելուչ , սիրուն ։

زيبايش զէպայէշ [պ] Զարդ ։

زيبق զէպագ [ա] Սնդիկ ։ حلو — Նախաքլորաւոր սնդկի ։

زيبقى զէպագի [ա] Սնդկային [էգ. زيبقيه] [յգ. زيبقيات] ։

زيبك զէյպէք [թ] Միջին Ասիա բնակող յաղթանդամ մարդկանց ցեղ մ՚է ։

زيبنده զէպէնտէ [պ] 1. Զարդարող 2. Վայելուչ ։

زيبون զըպոն [թ] տե՛ս زبون ։

زبيدى զէպէտի [թ] Գծուծ , անարգ ։

زيت զէյթ [ա] 1. Ձէթ 2. Իւղ [յգ. زيوت] ։ աստ. بيج — ըընաձէթ . حجر — քարիւղ . مشمع — մոմձէթ . حب الملوك — Խիստ ազդուր մաքրագեղ իւղ մ՚է ։

زيتون զէյթուն [ա] Ձիթապտուղ [ռամկ. զէյթին] ։ آغاجى — ձիթենի . ياغى — ձէթ . جى — ձիթապտուղ վաճառող . جبل — Ձիթենեաց լեռ ։

زيتونلق զէյթունլըգ [թ] Ձիթաստան ։

زيتونى զէյթունի [ա] Ձիթապտղի գոյն ունեցող [էգ. زيتونيه] ։

فصيلهٔ — ձիթենաւորք ։ — الشكل ձիթապտղոյ նման ։

زيتى զէյթի [ա] Ձիթաւոր , իւղաւոր [էգ. زيتيه] ։

زيتين զէյթին [ռամկ. زيتون է՛ն] ։

زيج զիճ [ա] Աստեղագիտական տախտակ ։

زير զիր [պ] 1. Ստորին , ներքին կողմ 2. Ներքև ։ ده — ի ներքոյ ։

زيرا զիրա [պ] Որովհետև , քանզի ։

زيردست զիրտէսթ [պ] Հպատակ [յգ. زيردستان] ։

زيرك զէյրէք [պ] Սրամիտ , մտացի ։

زيركلك զէյրէքլիք [թ] Սրամտութիւն ։

زيرلدى զըրըլտը [թ] տե՛ս زرلدى ։

زيروا զըրվա [թ] տե՛ս زروه ։

زيزفون զիզֆոն [ա] Լորի , թմբի ։ فصيلهٔ —يه տոհմ լորի ծառոց ։

زيغان զէյղան [ա] 1. Շեղիլ 2. բժշ. Տեղազանցութիւն ։

زيفوس զիֆոս [յ] 1. Տղմի բրծ 2. Ունայն ։

زيل զիլ [թ] տե՛ս زل ։

زين զէյն [ա] 1. Զարդ 2. զին [պ] Համետ , թամբ ։

زينت զինէթ* [ա] 1. Զարդ , զարդարանք 2. Վայելչութիւն , շքեղութիւն 3. Հանդէս ։

زينتساز զինէթսազ [պ] Զարդ տաւող ։

زينتلك զինէթլիք [թ] Զարդարել , պճնել ։

زينتلى զինէթլի [թ] 1. Զարդարուն , շքեղ 2. Հանդիսաւոր ։

زینهار զինհար [զ] Զգուշ ։
زیوانه զըվանա [ի] տե՛ս زوانه ։
زیوت զէյուութ* [ա] յգ. زیت ի ։
زیور զիվեր [զ] Զարդ, վայել-չութիւն ։
زیوف զիւուֆ* [ա] [ե. գ.] Կեղծ (դրամ) ։

ژ

ژ ժէ Տասնըչորսերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի. արժէքն է 7 ։
ژا ժա [զ] Անուն ժ տառին ։
ژاژخا ժաժխա [զ] Ունայնախօս [յգ. ژاژخایان] ։
ژاله ժալէ [զ] Ցօղ, շաղ ։
ژاندارمه ժանտարմա [է] Քաղա-քապահ զօրական ։
ژنك ժէնկ / ژنكار ժէնկեար } [զ] Ժանգ ։
ژورنال ժուռնալ [է] Տեղեկագիր. տաճկ. دفتری — օրատետր ։ — տեղեկագրել (յանցանք և այլ ինչ) ։
ژولیده ժուլիտէ [զ] Խռուած ։ موی — մազերը խռուած ։
ژیان ժիյան [զ] Պատառիչ, գիշատիչ, կատաղի ։
ژیمناستیق ժիմնասթիք [է] Մարմնամարզ ։
ژیوه ժիվէ [զ] Սնդիկ ։

س

س սին Տասնըհինգերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի. արժէքն է 10 ։
سا սա [զ] Քսող ։
سائر սաիր [ա] 1. Գացող [سیر էն] [էգ. سائره] 2. Շրջող 3. Այլ, ուրիշ [յգ. سائرون . سائرین] ։ տաճկ. فی النوم — քընաշրջիկ. — مثل ընդհանուր առած ։
سائس սաիս [ա] 1. Կառավարող [سیاست էն] 2. Ձիապան, ձիադարման [ռմկ. սէիս] ։
سائغ սաիղ [ա] Կոկորդէն դիւրաւ իջնող ։
سائق [ա] 1. Մղող, տանող [سوق էն] 2. Անցք, միջնորդ. տաճկ. الطبیعه — բնազդական ։
سائقه սաիգա* [ա] 1. Մղող, տանող [էգ. سائق ի] 2. Մըղիչ զօրութիւն, մղումն, թելադրութիւն ։
سائل սաիլ [ա] 1. Հարցնող [سؤال էն] [էգ. سائله] 2. Մուրացկան [յգ. سئله] 3. Հոսող [سیلان էն] 4. Հեղուկ. տաճկ. ات بیضاً — սպիտակ հոսանք, որ կանանց ախտ մ՚է. لك — մուրացկանութիւն ։

ساليث սալիսէթ* [ա] Լոյծ եւ ծորան բնութիւն։

سابح սապիհ [ա] Լողացող [سباحت էն] [էգ. سابحه] [յգ. سبحه]։

سابع սապի՛ [ա] Եօթներորդ [سبعه էն] [էգ. سابعه]։ عشر — տասնեօթներորդ. أ — եօթներորդ։

سابق սապըգ [ա] 1. Անցնող, անցած [سبقت էն] 2. Նախընթաց, նախորդ 3. Նախկին։ տաղ. البيان — վերոյիշեալ. ى وجهله — ըստ առաջնոյն։

سابقا սապըգա [ա] Յառաջագոյն, առկից յառաջ։

سابقه սապըգա* [ա] 1. Անցեալ [էգ. سابق ի] [յգ. سوابق ի] 2. Վաղ անցեալ 3. Անցեալ ինչ։ տաղ. لو — վաղ անցեալ ունեցող. مكرره صاحبی — կրկին յանցաւոր եղող։

سابقين սապըգին [ա] Առաջնակարգ անձինք, ականաւորք։

ساتر սաթիր [ա] Ծածկող [ستر էն]։

ساج սաճ [թ] 1. Երկաթի թիթեղ, կռած 2. Հնդիկ փայտ։ آياق — եռոտանի (խոհարանի)։

ساجد սաճիտ [ա] Երկրպագող [سجده էն] [էգ. ساجده]։

ساحات սահաթ* [ա] յգ. ساحه ի։

ساحر սահիր [ա] Կախարդ, վհուկ [سحر էն] [էգ. ساحره]։

ساحرات սահիրաթ* [ա] Վհուկ կիներ [էզ. ساحره]։

ساحق սահիգ [ա] Մանրող, փշրող։

ساحل սահիլ [ա] Եզերք, եզր, ափն [յգ. سواحل]։

ساحلخانه սահիլխանէ [պ] Ծովեզերեայ տուն, ապարանք։

ساحلسرای սահիլսէրայ [պ] Ծովեզերեայ պալատ։

ساحه սահա* [ա] 1. Հրապարակ, բաց տեղ [յգ. ساحات] 2. Բակ։ وجوده كلك — ի լոյս ելնել։

ساختكى սախթէգի [պ] Կեղծութիւն։

ساخته սախթէ [պ] 1. Շինծու, խարդախեալ 2. Կերպարանափոխեալ, կեղծ։

ساخته‌كار սախթէքեար [պ] Նենգող, նմանագործող։ لق — նմանագործութիւն։

ساد սատ [ա] 1. Խափանող, գոցող [سد էն] [էգ. ساده] 2. Բժշ. Վարագոյր աչաց, սահանք, լուսն։

سادات սատաթ* [ա] յգ. سيد ի։

سادس սատիս [ա] Վեցերորդ [سته էն] [էգ. سادسه]։ عشر — տասնվեցերորդ։

سادساً սատիսէն [ա] Վեցերորդ։

سادكى սատէգի [պ] Պարզութիւն։

ساده սատէ [պ] 1. Պարզ 2. Անխառն, անարատ 3. Անզարդ 4. Միայն 5. Կարգ։ جه — պարզօրէն։

ساده‌دل սատէտիլ [պ] Պարզամիտ, միամիտ [յգ. ساده‌دلان]։ انه —

միամտաբար, միամտի վա-
յել:

ساده‌كار սատէքեար [գ] Ոսկերիչ:

ساده‌لك սատէլիք [ի] Պարզու-
թիւն:

سار սար [գ] Գլուխ, սար, կա-
տար:

سار սարր [ա] Ուրախացուցիչ
[سرور էն] [էֆ. ساره]:

ساربان սարպան [գ] Ուղտապան:

سارده սարտէլէ [է] Հրձուկ,
աղկեր:

ساردليه սարտէլյա [ի] Խորդենի:

سارق սարիգ [ա] Գող [سرقت էն]
[էֆ. سارقه] [ճ. سراق]:

سارى սարի [ա] Տարափոխիկ
[سرايت էն]:

ساريه սարիյէ* [ա] Տարափոխիկ
[էֆ. سارى ի]:

ساز սազ [գ] 1. Լարաւոր նը-
ւագարան 2. Պիտոյք 3. [ի]
Տէ'ս ساز: ասաց. — ايغجه մեղ-
մաձայն փափուկ նուագա-
րանք. — و سوز նուագերգ:

ساز սազ [գ] Ընող, կազմող,
յօրինող: — تبريك ی շնորհա-
ւորութիւն:

سازندكان սազընտէկեան [գ] ճը.
ساز نده ի:

سازنده սազընտէ [գ] 1. Նըւա-
գածու, գուսան [ճը. سازندكان]
2. Ընող: لك — նուագածու-
թիւն:

ساطع սատը' [ա] Շողշողուն,
փայլուն [էֆ. ساطعه]:

ساطور սաթուր [ա] 1. Սակուր,

դաշնալ, լայն կարող:

ساعات սաա'թ* [ա] ճը. ساعت ի:

ساعت սաա'թ* [ա] 1. Ժամա-
նակ, վայրկեան [ճը. ساعات]
2. Ժամ 3. Ժամացոյց 4.
Մէկ ժամու ճանապարհ: —
ասաց. ر — اول ժամ առաջ.
ی — قيون գրպանի ժամացոյց.
— اول այն պահուն, իսկոյն.
— اشرف զուարթ ատեն, յա-
ջող ժամանակ. قاچده — ժա-
մը քանի՞ն. تختهسى — ժա-
մանակացոյց. — ب — ժամէ
ի ժամ. ايشلك — բանիլ
(ժամացոյցի). نده — որոշ
ժամուն, իսկոյն. لق — قاج
քանի՞ ժամու. ديوار — ی. ճօ-
ճանաւոր ժամացոյց:

ساعتجى սաա'թճի [ի] Ժամագործ:

ساعد սաի'տ [ա] Դաստակ [ճը.
سواعد] ی — یه — դաս-
տակային:

ساعى սաի' [ա] 1. Ջանացող,
ճգնող [سعى էն] [էֆ. ساعيه]
2. Սուրհանդակ, բանբեր:
بالفساد — խռովարար, խռո-
վայոյզ:

ساغر ، ساغر սաղըր [գ] Բաժակ:

سافر սաֆիր [ա] Ճամբորդող [سفر
էն] [էֆ. سافره] [ճը. سافرين]:

سافل սաֆիլ [ա] Ստորին [էֆ.
اسفل ասաց. سافله [ճը. سافلين]
سافلين: ամենաանարգ ստորին
գժոխք:

ساق սագ [ա] 1. Սրունք [ճը.
سيقان] [երկ. ساقين] 2. կոճղ,

բուն ծառոյ, ծղօտ արմ-
կոց 3. Կող երեքանկեան ։
— սաագ. متساوى الساقين հաւասա-
րաքիճ (երեքանկիւն). زاحف —
տունկի մը հողի տակ դրա-
նուած ծղօտը. ارض — կոճղ,
ունղ. جذرى — ա ն տ ե ր և և
անճիւղ կոթուն անկոց ։

ساقز սաքըզ [թ] 1. Մազդաքէ,
կիւ 2. Խէժ 3. Քիոս (կղզի)։
— սաագ. ى — چام ա ե ա ի ն. —
آغاجى հերձի. ى — طمله մազդա-
քէ. — قره կողոփոնեան խէժ.
— مرهمى կնդրուկ. لبان — ى
ձիւթէ ռպեղանի. لى — մազ-
տաքաւոր. Քիոսցի ։

ساقزلامق սաքըզլամագ [թ] Մա-
ծան ըլլալ ։

ساقسونيا սաքսօնիա [թ] 1. Ճե-
նապակեայ անօթ 2. Սաք-
սօնիա ։

ساقسى սաքսը [թ] Տե՛ս صاقسى ։

ساقط սաքըթ [ա] Ինկած [سقوط էն
[էգ. ساقطه] ։ او — ի յ ն ա լ,
զրկուիլ ։

ساق սաք, սաքի [ա] 1. Ջուր
տուող. [سقايت էն] [էգ. ساقيه]
[յգ. سقات] 2. Մատռուակ 3.
Հոգեւոր ուսուցիչ ։ اجل —
մահ. ساقيا ո՜վ մատռուակ։

ساق սաքի [ա] Առնային [էգ.
ساقيه ի] ։

ساقيات սաքիյաթ* [ա] Մատըռ-
ուակուհիք [յգ. ساقيه ի] ։

ساقينامه սաքինամէ [պ] Խօսք
ուղղեալ առ մատռուակն։

ساكت սակիթ [ա] Լուռ [سكوت
էն] [էգ. ساكته] ։

ساكن սակին [ա] 1. Բնակող,
բնակիչ [سكنا էն] [էգ. ساكنه]
[յգ. ساكنان . سكان . سكنه] 2.
Հանդարտ, անշարժ [سكونت .
سكون էն] 3. Խաղաղ, մեղմ
4. Քեր. Ձայնանիշ չունեցող։
او — բնակիլ ։

سال սալ [պ] Տարի [յգ. سالها] ։
— ب — ամ ըստ ամէ ։

سالار սալար [պ] Պետ, հրամանա-
տար ։

سالاموره սալամօրա [թ] 1. Աղա-
ջուր 2. Աղաջրով պահուած ։

سالب սալիպ [ա] Բարձող, հանող,
յափշտակող. [سلب էն] [էգ.
سالبه] 2. Ժխտական ։

سالپ սալեփ [թ] Տե՛ս ثعلب ։

سالخورده սալխօրտէ [պ] Զառամ,
ծեր, բազմամեայ ։

سالسه սալսա [թ] Համեմունք ։

سالف սալիֆ [ա] Նախնթաց, անցած։
البيان — الذكر . — վերոյիշեալ,
վերոգրեալ [էգ. سالفه] ։

سالك սալիք [ա] 1. Գացող, ըն-
թացող, հետեւող. [سلوك էն]
[էգ. سالكه] [յգ. سالكان . سالكين]
2. Արքութեան ցանկացող,
ուխտեալ հաւատաւոր ։ او —
գնալ, ընթանալ, հետեւիլ ։

سالم սալիմ [ա] 1. Զերծ, ապահով
[سلامت էն] [էգ. سالمه] 2. Քեր.
Արմատին մէջ ا و ى ինչպէս
նաեւ համանմանն երկու տառ
չունեցող բառ 3. Անեղծ,

անվթար : — جمع կանոնաւոր յոգնակի :

سالم սալիմ [ա] Անվնաս, անվթար, ողջ առողջ :

سالنامه սալնամէ [գ] Տարեցոյց :

سالوس սալուս [գ] Կեղծաւոր, կեղծ առաքինի [յգ. سالوسان]:

ساله սալէ [գ] Ամեայ : دو — երկամեայ . صد — հարիւրամեայ :

سائله սայիլէ* [ա] Մուրացկաններ [եզ. سائل] :

ساليا սալիյա [ի] Լորձունք :

ساليان սալիյան ⎫
ساليانه սալիյանէ ⎭ [գ] Տարեկան Հարկ :

سام սամ [ա] Սեմ (որդի Նոյի) :

سام սամմ [ա] 1. Թունաւոր [سم էն] [եզ. سامه] 2. Խորշակ, Հարաւային տաք քամի : — اورمق Հողմին տունկր ցամքեցնելը . يلى — խորշակ [տաղա. սամմելի] :

سامان սաման [գ] Խինք, Հարստութիւն, կարողութիւն :

سامح սամիհ [ա] Առատաձեռն [سماحت էն] [եզ. سامحه] :

سامع սամի' [ա] 1. Լսող [سمع էն] 2. Ունկնդիր [յգ. سامعون . سامعين]:

سامعه սամի'ա* [ա] Լսող [եզ. سامع ի] 2. Լսելիք, ականջ [յգ. سوامع]:

سامعون սամի'ուն ⎫
سامعين սամի'ին ⎭ [ա] Ունկնդիրք [եզ. سامع] :

سامى սամի [ա] 1. Բարձր, վսեմ [سمو էն] [եզ. ساميه] 2. Եղարդական 3. Սեմական :

سانتيم սանթիմ [է] Հարիւրերորդ մասն Ֆրանգի, սանթիմ :

سانتيترو սանթիմեթրօ [է] Հարիւրորդամեթր :

سانجاق սանճագ [թ] տե՛ս سنجاق :

سانجى սանճը [թ] Խիթ :

سانجيلامق սանճըլամագ [թ] Խիթ կրել :

سانجيمق սանճըմագ [թ] 1. Մխել 2. Խիթք, խստուկ ունենալ :

سانح սանիհ [ա] Բղխած, ելած, յառաջ եկած [سنوح էն] :

سانحات սանիհաթ* [ա] յգ. سانحه ի:

سانحه սանիհա* [ա] 1. Ելած, բղխած, ծագած [եզ. سانح ի] 2. Խորհրդութիւն, գործ, պատահար [յգ. سانحات] 3. Մը-նունդ, արտադրութիւն :

سانطرانج սանթրանճ [թ] տե՛ս شطرنج :

سانطور սանթուր [թ] Ջնար : —لو չքեղ . ی — ջնարահար :

سانقى սանգը [թ] Շփոթեալ, ապուշ :

سانقيلامق սանգըլամագ [թ] Շփոթիլ, յապուշ կրթիլ :

سانق սանգը [թ] Ալք (Թռչնոց) :

ساوجى սավճը [թ] Պատուիրակ, հուբրակ :

ساهره սահիրէ* [ա] Մահկերեւոյթ երկրի :

ساهور սահուր [թ] 1. Վերջին ընթրիք զոր կ'առնուն Մահմետականք Ռամազանի օրերն, արշալուսէն քիչ առաջ [ծոմ. سحور էն] 2. Արշալուսէն քիչ առաջուան ժամանակ :

ساهى սահի [ա] Մոռացող, մոռացական [سهو էն] [եզ. ساهيه] :

سای սայ [դ] [illegible]։
سایبان սայէպան [դ] 1. Ստուերածու ոեւէ շինուած 2. Հովանաւոր, քիւ 3. Աչքի հովանի 4. Վրան 5. Հովանաւորեր 6. Պաշտպան, պահապան։
سایس սայիս [ա] տ. سائس ։
سایوان սայվան 1. Հովանոց 2. Ծոպ, վերջաւորք [Բ. سایبان էն]։
سایه սայէ [դ] 1. Ստուեր, հովանի։ 2. Հովանաւորութիւն 3. Շնորհ 4. Դիւրահաճութիւն ։ ատաց. صالمق — շուք ձգել . پرور — փափկասուն, հովանաւորեալ . زده — պատսպար. دار — հովանաւոր ։
سایی սաիի [դ] [illegible]։
سب սէպպ [ա] 1. Հայհոյութիւն 2. Հայհոյել։
سبائك սէպայիք* [ա] յգ. سبیکه ի։
سباب սէպպապ [ա] 1. Հայհոյիչ [سب էն] 2. սիպապ [է] կափարիչ։
سبابه սէպպապէ* [ա] Ցուցամատն։ کزا او — ի նշան զարմացման ցուցամատը խածնել։
سبات սիպաթ [ա] Թմրութիւն։ عميق — ծանր խոր քուն. ی — թմրական. شری — քնաբեր շնչերակ ։
سباح սէպպահ [ա] 1. Ճարտ լողացող [سباحت էն] 2. սիպահ* [ա] Լողացողք [յգ. سابح ի]։
سباحت սիպահաթ* [ա] Լողալ։
سباع սիպա'* [ա] Գազանք [եզ. سبع]։
سباعی սիպաի [ա] 1. Եօթնէ բաղկացեալ [سبعه էն] [էգ. سباعیه] 2. Քեր. Եօթնատառ ։ التذكير — եօթնորձայութիւն։
سباق սիպաք [ա] Մրցում 2. Յառաջադէր բան ։ ատաց. سیاق — و — կապակցութիւն (բանից)։
سبب սէպէպ [ա] 1. Միջոց [յգ. اسباب] 2. Պատճառ 3. Պատրուակ ։ بادی — սկզբնական պատճառ ։ لی — յղի ։
سببلنمك սէպէպլէնմէք [թ] Առիթուամբ միջոց մը հայթայթել։
سببیت սէպէպիյյէթ* [ա] 1. Պատճառականութիւն 2. Պատճառ, առիթ ։
سببیه սէպէպիյյէ* [ա] Պատճառական [էգ. سببی ի] ։
سبت սէպթ [ա] Շաբաթ օր ։
سبحان սուպհան [ա] Փառաբանութիւն ։ ատաց. الله — սուպհանալլահ Փա՜ռք Տեառն. գովեալ, օրհնեալ է Աստուած, Տէ՜ր Աստուած ։ حق — ۰ وتعالی Հօքք սուպհանէհու վէ թէ'ալա Գովեալ և բարձրեալ Աստուած ։
سبحانی սուպհանի [ա] Աստուածային [էգ. سبحانیه] ։
سبحه սուպհա* [ա] 1. Աղօթք, օրհնութիւն 2. Օրհնարան, համրիչ [յգ. سبحات] ։
سبز սէպզ [դ] 1. Կանաչ, դալար 2. Կապուտաերանգ ։
سبزپوش սէպզփուշ [դ] Կանաչազգեստ ։
سبزفام սէպզֆամ [դ] Կանաչագոյն ։

سبزوات սեպզէվաթ* [ա] Բանջարեղէնք [եզ. سبزه] ։ باغچه‌سی — բանջարանոց. لى — բուսաւեղէն։

سبزواتجى սեպզէվաթճը [թ] Բանջարավաճառ ։

سبزه սեպզէ [ա] 1. Մարգ, գալարի 2. Բանջարեղէն [յգ. سبزوات]։

سبزه‌جى սեպզէճի [թ] տե՛ս سبزواتجى ։

سبزه‌زار սեպզէզար [ա] Մարգագետին, գալարաւէտ վայր ։

سبط սըպթ [ա] 1. Թոռ [յգ. اسباط] 2. Սերունդ ։

سبع սէպա՛ [ա] 1. Մէկ եօթնեորդ [յգ. اسباع] 2. սեպ՛* Եօթը։ سياره — եօթն մոլորակք ։

سبع սեպ՛ [ա] Գազան, գիշատիչ անասուն [յգ. سباع] ։

سبعه սեպ՛ա [ա] Եօթը ։ عشر — տասնեւեօթը ։

سبعى սեպ՛ի [ա] 1. Գազանային [էգ. سبعيه] 2. Բժշ. Եօթնօրեայ ջերմ [سبعه էն] ։

سبعين սեպ՛ին [ա] Եօթանասուն ։

سبق սեպագ [ա] 1. Մրցանակ, գրաւ 2. Դաս։ տես. قصب ال — նշանակ մրցման ։

سبق սեպգ } [ա] 1. Անցնիլ, նախընթաց լինիլ 2. Յառաջագոյն պատահիլ ։
سبقت սեպգաթ* }

سبقخوان սեպագխան [պ] Համար առնող, աշակերտ ։

سبقداش սեպագտաշ [թ] Աշակերտակից ։

سبك սեպք [ա] 1. Ձուլել 2. Կարգ. բանից ։

سبك սէպիւք [պ] 1. Թեթեւ 2. Արագ ։ مزاج — Թեթեւաբարոյ ։

سبكبار սեպիւքպար [պ] Թեթեւաբեռն

سبكپاى սեպիւքփայ [պ] Արագոտն ։

سبكپرواز սեպիւքփէրվազ [պ] Արագաթռիչ ։

سبكسير սեպիւքսեյր [պ] Արագագնաց [յգ. سبكسيران] ։

سبكمغز սեպիւքմաղզ [պ] Թեթեւամիտ, պարզամիտ [յգ. سبكمغزان] ։

سبل սէպալ* [ա] 1. յգ. سبيل ի 2. սեպէլ Բժշ. Լուսն ։

سبو սեպու [պ] Սափոր ։ چه — փոքր կուժ ։

سبى սեպի՛ [ա] Գերել ։

سبيكه սեպիքէ* [ա] Ոսկւոյ ձոյլ [յգ. سبائك] ։

سبيل սեպիլ [ա] 1. Ճանապարհ [յգ. سبل] 2. Բարեպաշտական հաստատութիւն ուր կը բաշխուի ձրի ջուր [օսմ. ջէպիլ] 3. Ձրի ջուր ։ տես. ف — الله ի փառս կամ ի սէր Աստուծոյ. ا — հոգւոյ համար ջուր բաշխել. جى — ձրի ջուր բաշխող վարձկան ։

سبيله սէպիլէյի* [ա] Հասկիկ ։

سپا սիփա [պ] Երախտիք [օսմ. սըփա] ։

سپار սիփար [պ] Յանձնող ։

سپارش սիփարիշ [պ] 1. Յանձնարարութիւն, ապսպրանք [յգ. سپارشات] 2. Պաշտօնէի մը իր թոշակին մէկ մասը այլուր գտնուող իր ընտանեացը եւ կամ պահանջատէ-

րին յատկացնելը ։ ا — յանձնարարել . ապսպրել . — شركة գլխագրական ընկերութիւն, որ է մի կողմանէ դրամ և միւս կողմանէ սոսկ աշխատութիւն . لو اورتاق — գլխագրող . سندى — նշանագիր ։

سپارشكار սըփարիշքեար [գ] Յանձնակատար ։

سپارنه սափարնա [թ] Պարիլլեակ (տունկ մ'է) ։

سپاس սըփաս [գ] Շնորհակալութիւն, գոհութիւն ։ نا — ապերախտ . كذار — շնորհակալ ։

سپاسدار սըփաստար [գ] Շնորհակալ, գոհացող ։

سپاناخ սըփանախ [գ] Շոմին ։

سپاه սըփահ [գ] Զօրք — انجم աստեղաց չափ զօրք ունեցող ։

سپاهبد սըփահպետ } [գ] Սպարապետ, զօրապետ [յգ. سپاهبدان . سپاهداران]
سپاهدار սըփահտար

سپاهی սըփահի [գ] Աւատական հեծելազօր [յգ. سپاهيان] ։

سپاهيلك սըփահիլիք [թ] Աւատ (հեծելազօրի) ։

سپت սեփեթ [թ] Կողով ։

سپتجى սեփեթճի [թ] Կողով շինող ։

سپد սեփետ [գ] Կողով ։

سپر սիփէր [գ] 1. Ասպար, վահան 2. Արգել, խափան տեսութեան և այլոց 3. Պատսպարան 4. Պատնէշ ։ الق — բանի մը ետեւը կամ տակը պատսպարիլ, ամբանալ . برق — շանթարգել ։

سپردار սիփէրտար [գ] Վահանակիր ։

سپرده սըփուրտէ [գ] Յանձնուած ։

سپرلنمك սիփէրլենմէք [թ] Բանի մը ետեւը կամ տակը պատսպարիլ ։

سپكن սիփիքէն [թ] Մանր ձիւն ։ صولو — անձրեւախառն ձիւն ։

سپمك սէփմէք [թ] Սրսկել ։

سپند սիփէնտ [գ] Սպանդ (ունդ մ'է) ։

سپورگه սուփուրկէ [թ] Աւել ։

سپورمك սուփուրմէք [թ] Աւլել ։

سپورندى սուփուրնտի [թ] Աւելածք ։ لك — աղբեւք ։

سپورجى սուփուրճի [թ] Աւելածու ։ اوجاق — մաքրիչ ծխանի ։

سپه սիփէհ [գ] տե՛ս سپاه ։

سپهدار սիփէհտար [գ] Սպարապետ ։ ى — սպարապետական ։

سپهر սիփիհր [գ] Երկինք ։

سپهسالار սիփէհսալար [գ] Սպասալար, սպարապետ ։ ى — սպարապետական ։

سپى սիփի [թ] 1. Մորթ պատրաստելու յատուկ հանդերձանք, աղաղ 2. Յարդարում (մորթոց)

سپيلك սիփիլիք [թ] Յարդարել (մորթ) ։

سپيد սէփիտ, սիփիտ [գ] Սպիտակ ։ دم — արշալոյս . فام — սպիտակագոյն ։

ست սէթթ [—] Վեց ։

ستا սէթա [պ] Գովող ։

ستائر սէթաիր* [ա] յգ. ستاره և ستيره ի ։

ستاد սէթատ [պ] — داد و տուրևառ ։

ستاده սէթատէ [պ] Առած, առնուած ։

ستار սէթթար [ա] 1. Միշտ ծածկող, քօղարկող [ستر էն] 2. Աստուած՝ որ մարդոց մեղքերն կը ծածկէ ։

ستاركان սէթարէկեան [պ] Աստղեր ։

ستاره սէթարէ [պ] 1. Աստղ [յգ. ستاركان] 2. Երեքշաբթի օր 3.* [ա] Քօղ, ծածկոյթ ։

ستان սէթան [պ] 1. Առնող, գըրաւող 2. Իբրև Տեղական մասնիկ, ...ստան ։

ستايش սէթայիշ [պ] Գովեստ ։ — ا գովել ։ نامه — Ներբողեան ։

ستايشكر սէթայիշկէր } [պ] Գովող
ستايشور սէթայիշվէր } [յգ. ستايشوران ستايشكران] ։

ستد սէթէտ [պ] տե՛ս ستاد ։

ستر սէթր [ա] 1. Ծածկել, պահել 2. սիթր Ծածկոց, քօղ [յգ استار] ։

ستره սէթրէ* [ա] Ծածկոց, քօղ ։

سترى սէթրի [թ] Լօդիկ ։

ستم սիթէմ [պ] 1. Զրկանք, անիրաւութիւն 2. Բռնադատանք, անուղղակի յանդիմանութիւն ։

ستمائه սիթթէմիէ* [ա] Վեց հարիւր ։

ستمديده սիթէմտիտէ [պ] Զրկեալ, անիրաւեալ [յգ. ستمديدكان] ։

ستمكار սիթէմքեար } [պ] Կեղեքիչ,
ستمكر սիթէմկէր } անիրաւ [յգ. ستمكران] ։

ستودكى սէթուտէկի [պ] Գովելիութիւն ։

ستوده սէթուտէ [պ] Գովեալ, գովելի [յգ. ستودكان] ։ — صفات գովելի հանգամանքներ ունեցող ։

ستور սէթուր* [ա] յգ. ستر ի ։

ستون սէթուն [պ] 1. Սիւն 2. Սիւնակ (լրագրոյ) ։

سته սիթթէ [ա] Վեց ։ — عشر տասնըվեց ։ — رسوم վեց անուղղակի տուրքեր ։

ستير սէթիր [ա] Ծածկուած [ستر էն] ։

ستيره սէթիրէ* [ա] Ծածուկ բան, գաղտնիք [յգ. ستائر] ։

ستيز սիթիզ } [պ] Կագ և կռիւ ։
ستيزه սիթիզէ } جو — խեռ, կըռուարար ։

ستيل սէթիլ [թ] 1. Ցնցուղ 2. Լական 3. Հրակալ ։

ستين սիթթին [ա] Վաթսուն ։

سجاده սէճճատէ* [ա] Օթոց, գորգ որոյ վրայ կ'աղօթեն Մահմէտականք. աղօթարան ։

سجاوند սէճավէնտ [ա] Նշանակք որք Կուրանի համարներն կը զատանեն ։

سجايا սէճայա* [ա] յգ. سجيه ի ։

سجده սէճտէ* [ա] Երկրպագութիւն ։ ا — . قلق — երկրպագել ։

سجع սէճ՛ [ա] 1. Մնչիւն (աղաւնոյ) 2. Նոյնայանգութիւն, յանգ [յգ. اسجاع] ։

سجل սիճիլլ [ա] Արձանագիր, տումար դատարանի [յգ. سجلات] لو — մ՚անգամ դատաստարանեալ արձանագրած ։

سجلات սիճիլլաթ* [ա] յգ. سجل ի ։

سجن սիճն [ա] Բանտ [յգ. سجون]։
سجود սուճուտ [ա] 1. Երկրպագութիւն 2. Երկրպագել։
سجون սուճուն* [ա] Բանտեր։
سجيم սիճիմ [թ] Առասան, բարակ չուան, լար։
سجين սիճճին [ա] Բանտ։
سجيه սիճիյյէ* [ա] Բարի բնութիւն [յգ. سجايا]։
سچليا սիչլիյա [թ] Սիկիլիա։
سچمك սիչմէք [թ] 1. Ընտրել 2. Որոշել, զանազանել։
سچمه սիչմէ [թ] 1. Ընտրութիւն 2. Ընտրեալ։
سچيم սէչիմ [թ] 1. Ընտրութիւն, 2. Որոշելու աչքը։
سحائب սէհաիպ* [ա] յգ. سحاب ի։
سحاب սէհապ [ա] 1. Ամպ [յգ. سحائب] 2. Բժշ. Միգամածութիւն ։ ـ يه كواكب աղօտալոյս աստեղք ։
سحابه սէհապէ* [ա] Ամպ ։
سحار սէհհար [ա] Կախարդ, դիւթիչ [سحر էն] [էգ. سحاره]։
سحايا սէհայա* [ա] 1. Ուղեղի թաղանթ ։ ـ التهاب — . Բժշ. մտաբախութիւն . ـ ى — մտաբախ ։
سحج սահճ [ա] Բժշ. Լորձնաթաղանթից կեղպաւորութիւն ։
سحر սէհէր [ա] 1. Արեւագալ [յգ. اسحار] 2. Առաւօտ ։ ـ خير — վաղայարույ — սխալ . — على ال — սէհէր արեւագալին, առաւուն կանուխ ։

سحر սիհր [ա] 1. Դիւթութիւն, Հմայութիւն, կախարդութիւն 2. Թովչութիւն, հըրապոյր ։ ا — Հմայել, դիւթել ։
سحرباز սիհրպազ [պ] Կախարդ, Հմայ ։ ى — لق — Հմայութիւն ։
سحركاه սէհէրկեահ [պ] Արշալոյսի ատեն ։
سحرلمك սիհրլէմէք [թ] Դիւթել, Հմայել ։
سحره սէհէրէ* [ա] յգ. ساحر ի ։
سحرى սէհէրի [ա] 1. Առաւօտեան [էգ. سحريه] 2. սիհրի Դիւթական ։
سحق սահք [ա] Մանրել, փըշրել, լեռել ։
سحلب սահլէպ [ա] Որձամրմատ, խոլորձ ։ ـ يه فصيلهٔ ազգ մատալթակ տնկոց ։
سحور սէհուր [ա] Տե՛ս ساحور ։
سحيق սէհիք [ա] Մանրած [էգ. سحيقه]։
سخا սէխա [ա] Առատաձեռնութիւն ։
سخافت սէխաֆէթ* [ա] Նանրութիւն, անհանճարութիւն ։
سخاوت սէխավէթ* [ա] տե՛ս سخا ։
سخاوتلى սէխավէթլի } [թ] Առատաձեռն ։ ى — առատաձեռնութիւն ։
سخاور սէխավէր }
سخت սախթ [պ] 1. Կարծր 2. Խիստ 3. Բուռն 4. Ամուր ։
سختترين սախթթէրին [ա] խստագոյն ։
سختكير սախթկիր [պ] 1. Ամուր

2. Ցանել 3. Տարածել 4. Ցօղագին ածղալ ։

سرپه սէրփէ [Թ] Արօկուածն ։

سرپندی սէրփէնտէ [Թ] 1. Ցնցուղ 2. Ցօղագին անձրև ։

سرپوش սէրփուշ [Պ] Գլխանոց, ծածկոյթ [ողոր. սէրփօշ] ։

سرت սէրթ [Թ] 1. Կարծր 2. Խիստ, բուռն 3. Կծու, դաժան 4. Խստաբարոյ 5. Ցուցեալ (ծով) 6. Խստերախ (ձի)։

سرتاپا սէրթափա [Պ] տե՛ս سراپا ։

سرتاج սէրթաճ [Պ] 1. Թագ 2. Մեծ յարգանաց առարկայ ։

سرتاسر սէրթասէր } [Պ] Ծայրէ ի ծայր ։
سرتسر սէրթէսէր }

سرتلشمك սէրթլէշմէք [Թ] Կարծրանալ, խստանալ, կծուիլ, յուզիլ ։

سرتلك սէրթլիք [Թ] 1. Կարծրութիւն 2. Խստութիւն 3. Կծուութիւն ։

سرتیر սէրթիր [Պ] Արածայր ։

سرج սէրճ [Ա] Թամբ [յգ. سروج] ։

سرچشمه սէրչէշմէ [Պ] Աղբերակն ։

سرچه սէրչէ [Թ] Ճնճղուկ ։

سرحد սէրհատ [Պ] Սահմանագլուխ [յգ. سرحدات] ։ — دار ، — لی Մարզպան ։

سرخ սուրխ [Պ] 1. Կարմիր 2. Կարմիր Թանաք ։ ی — Կարմրութիւն ։

سرخوش սէրխօշ [Պ] Գինով, արբեալ ։ — کور կարի արբեալ ։

سرخوشلق սէրխօշլուք [Թ] Գինովութիւն, արբեցութիւն ։

سرخیل սէրխէյլ [Պ] Գլուխ ձիաւորաց ։

سرد սէրտ [Պ] 1. Ցուրտ 2. Պաղան ։

سرد սէրտ [Ա] 1. Հիւսել 2. 3. Ցայտնել, ծանուցանել ։

سرداب սէրտապ } [Պ] Գետնափոր ընակարան ։
سردابه սէրտապէ }

سردار սէրտար [Պ] Հրամանատար զօրաց ։ اکرم — Ընդհանուր Հրամանատար ։ ی — قیر զինուորական տարազ ։ — գլխարկ ։

سرداش սըրտաշ [Թ] Խորհրդակից, մտերիմ ։ لق — մտերմութիւն ։

سردی սէրտի [Պ] Ցրտութիւն ։

سرر սուրուր [Ա] 1. յգ. سریر ի 2. սուրէր յգ. سره ի ։

سررشته սէրրէշթէ [Պ] 1. Թելի ծայր 2. Պատրուակ, առիթ ։

سرزده սէրզէտէ [Պ] Գլուխ զարկած ։ ظهور او — պատահիլ ։

سرزنش սէրզէնիշ [Պ] Յանդիմանութիւն, կշտամբանք ։

سرسام սէրսամ [Թ] տե՛ս سرسم ։

سرسری սէրսէրի [Պ] Թափառական, դատարկաշրջիկ ։ لك — Թափառականութիւն ։

سرسم սէրսէմ [Թ] 1. Ապուշ, տխմար 2. Ընդարմացեալ ։

سرسملك սէրսէմլիք [Թ] 1. Տխմարութիւն 2. Ընդարմացում, Թմրութիւն ։

سرسملمك սէրսէմլէմէք } [Թ] Ընդարմանալ, Թմրիլ ։
سرسملنمك սէրսէմլէնմէք }

سرشار սէրշար [Պ] Զեղուն, լեցուն ։

سرشت սէրէշթ [պ] Բնութիւն, բնոյթ բարուց ։

سرشته սէրէշթէ [պ] Շաղուած ։

سرشك սէրէշք [պ] Արտասուք ։

سرطان սէրէթան [ա] 1. Խեցգետին 2. Բժշ. Քաղցկեղ ։ ی — ـیـ — քաղցկեղային ։

سرعت սիւր՚աթ* [ա] Արագութիւն ։ له — արագ ։ انفعال — դիւրազգացութիւն ։ انتقال — լաւ հասկացողութիւն ։ لی — շուտ, արագ ։

سرعسكر սէր՚ասքէր [պ] Սպարապետ ։ باب — ی · قپوسی — սպարապետի պաշտօնատուն ։ لك — սպարապետութիւն ։

سرعسكری սէրասքէրի [պ] Սպարապետական ։

سرغوچ սէրղուչ [թ] տե՛ս صورغوچ ։

سرفراز սէրֆիրազ [պ] տե՛ս سرافراز ։

سرفرو սէրֆիրու [պ] Խոնարհ ։ ا — խոնարհիլ ։

سرفه սիւրֆէ* [ա] Թրթուր ։

سرقت սէրիքաթ* [ա] Գողութիւն ։ 2. Գողնալ ։

سرقه սէրիքա* [ա] Գողութիւն ։

سركاتب սէրքեաթիպ [պ] Առաջին քարտուղար ։

سركار սէրքեար [պ] 1. Վարիչ 2. սէրքեար Գործի գլուխ ։

سركذشت սէրկիւզէշթ [պ] Արկածք ։

سركران սէրկիրան [պ] Գլուխը ծանր ։

سركردان սէրկիւրտան [պ] Թափառել, յապուշ կտրել, տարակուսել ։

سركرده սէրքէրտէ [պ] Գլխաւոր, պետ ։

سركرم սէրկիւրմ [պ] Զբաղուել ։

سركش սէրքէշ [պ] Անհնազանդ, խեռ ։ انه — անհնազանդի պէս ։

سركشته սէրկիւշթէ [պ] Հնազանդ ։

سركشلك սէրքէշլիք [թ] Անհնազանդութիւն ։

سركنجبين սէրքէնճէպին [ա]
سركنكبين սէրքէնկէպին [պ]
Քացախով և մեղրով շինուած օշարակ ։

سركه սիրքէ [պ] Քացախ ։ قورشون — سی քացախատ կապարի ։ بت — سی անիծ ։

سركجی սէրքէճի [թ] Քացախավաճառ ։

سركی սէրկի [թ] 1. Վաճառաց ցուցք 2. Ցուցահանդէս, ապրանքահանդէս 3. Փայտակերտ համառօտ կրպակ 4. Գանձատուն 5. Պաշտօնատունէ մը վճարելի տոմս ։

سركين սէրկին [թ] Տարածել ։

سرلامق սըրլամաք [թ] Աղիկել ։

سرلوحه սէրլէվհա [պ] Վերնագիր, խորագիր ։

سرم սէրըմ [ա] անգա. Վերջին տուար աղի որ երատտանի կը յանգի ։

سرما սէրմա [պ] Ձմեռ ։

سرمایه սէրմայէ [պ] Դրամագլուխ 2. Արժէքին ։

سرمایه‌دار սէրմայէտար [պ] Դրամատէր [յգ. سرمایه‌داران] ։

سرمد սէրմէտ } [ա] Մշտնջե-
سرمدى սէրմէտի } նաւոր, յա-
ւիտենական [էֆ. سرمديه] ։

سرمديت սէրմէտիյէթ* [ա] Յաւի-
տենականութիւն ։

سرمست սէրմէսթ [պ] Արբեցած,
գինով [ճէ. سرمستان] ։

سرمك սէրմէք [թ] Տարածանել,
սփռել, փռել ։

سرمنزل սէրմէնզիլ [պ] Վերջին
իջեւան, կայան ։

سرمو սէրիմու. սէրմու [պ] Մազի
չափ ։

سرمه սիւրմէ [պ] 1. Ծարիր 2.
սէրմէ [թ] Տարածուած 3.
Տարածում ։

سرمه دان սիւրմէտան [պ] Ծարիր
աման ։

سرن սէրէն [թ] 1. Կայմ 2.
Գերան ։

سرنا սիւրնա [պ] տե՛ս زورنا ։

سرناس սէրնաս [պ] Իրադէա, փար-
ձաւու [ռամ. ստերինստս] ։

سرنامه սէրնամէ [պ] Վերնագիր,
խորագիր ։

سرنديب սէրէնտիպ [ա] Սէյլան
կղզի ։

سرنكون սէրնիկիւն [պ] Գլխիվայր ։

سرنوشت սէրնիւվիշթ [պ] Ճակա-
տագիր ։

سرو սէրվ [պ] Նոճի [ռամ. սէլվի] ։
ռամկ. روان — (գնայուն նոճի)
բարձրահասակ գեղադէմ
մարդ ։

سروال սէրվալ [ա] Անդրավարտիք ։

سروج սիւրուճ* [ա] ճէ. سرج ի ։

سرود սիւրուտ [պ] Երգ ։

سرور սէրվէր [պ] Գլխաւոր [ճէ.
— . — كاشات .ռամկ ։ [سروران
—ى. —لك انبياء Մուհամմէտ.
գլխաւորութիւն ։

سرور սիւրուր [ա] Ուրախութիւն,
ցնծութիւն ։

سرور սիւրուր [թ] Սուզածայ անգիր ։

سروستان սէրվիսթան [պ] Տեղի ուր
կան բազում նոճիք ։

سروش սիւրուշ [պ] Հրեշտակ ։

سروى սէրվի [թ] Նոճի ։

سره սիւրրէ* [ա] Պորտ [ճէ. سرات .
سرة البزور ։[سرر] պորտ ընդոց ։

سرهنك սէրհէնկ [պ] 1. Վարպետ-
ւոր [ճէ. سرهنكان] 2. Հազա-
րապետ ։

سرى սիւրրի [ա] Գորտայրին [էֆ. سريه] ։

سريان սիւրյան [ա] Ասորիք ։

سريانى սիւրյանի [ա] Ասորական,
ասորի [էֆ. سريانيه] ։ —جه
ասորերէն ։

سرير սէրիր [ա] 1. Գահ [ճէ. سرر]
2. Մահիճ ։

سريره սէրիրէ* [ա] Գաղտնիք,
խորհրդաւոր բան [ճէ. سرائر] ։

سريرى սէրիրի [ա] Բժշ. Մահճա-
կան [էֆ. سريريه] ։

سريريات սէրիրիյաթ* [ա] Մահճա-
կան այրիքն հիւանդաց անո-
կողնոյն քով գործնականապէս
արուած դասեր ։

سريع սէրի՛ [ա] Արագ, շուտ
[سرعت էն] [էֆ. سريعه] ։ ռամկ.
—الحركة — գիւրախաղ . الاغفال —
—السير . سير — գիւրաշարժ .

ճեպընթաց. الزوال — վաղանցուկ. الاعتقاد — դիւրահաւատ. الانتقال — սուր միտքի տէր։

سريع սէրիի'ա [ա] Շուտով, փութով, վազվաղակի։

سرين սէրին [ի] Զով, քիչ մը ցուրտ։

سرينلشمك սէրինլէշմէք [ի] Զովանալ, քիչ մը ցրտանալ։

سرينلك սէրինլիք [ի] Զովութիւն։

سرينلنمك սէրինլէնմէք [ի] տե'ս سرينلشمك։

سريه սէրրիյէ* [ա] 1. Հարճ 2. սէրրիյէ Սակաւթիւ զօրք։

سز սէզ [ի] Դուք։ ասօց. اعلم — ինչպէս որ կուզէք. جه — քառ ձեզ։

سز սիզ սըզ [ի] Առանց, առ ... ոչ...

سزا սէզա [պ] Արժանի, արժանաւոր։

سزاوار սէզավար [պ] Արժանի։ بيورمق — շնորհել։

سزدرمك սէզդիրմէք [ի] Կռահել, դիտել տալ։

سزمك սէզմէք [ի] 1. Զննել 2. Կռահել, իմանալ։

سزتى սէզինթի [ի] Նշմարանք, ազդ։

سزو սէզի— [ի] Սուննկն, մնկենի։

سزيك սէզիք [ի] Նշմարանք, ազդ։

سزين սէզին. սըզըն [ի] Առանց։

سس սէս [ի] 1. Ձայն 2. Աղաղակ, աղմուկ։ چيقارمق — պոռալ. ورمك — արթնցնել։

سست սէսթ [պ] Թոյլ, տկար։ اندام — մարմնով տկար, թու-

լամորթ։

سسق սէսսիք [պ] Թուլութիւն։

سسلنمك սէսլէնմէք [ի] Ձայն տալ, ձայն հանել։

سطح սաթհ [ա] 1. Երես, մակերևոյթ [յգ. سطوح] 2. Երկրա. Մակարդակ։

سطحى սաթհի [ա] 1. Մակերևութական 2. Հարևանցի, վեր ի վերոյ. جه — վեր ի վերոյ։

سطر սաթր [ա] Գիծ, տող [յգ. سطور]. باشى — նոր տող։

سطرنج սաթրանճ [ի] Ճատրակ։ لو — ճատրակապարանի պէս։

سطوت սաթվէթ* [ա] 1. Ուժգնութիւն [յգ. سطوات] 2. Հզօրութիւն։

سطوح սիւթուհ* [ա] յգ. سطح ի։

سطور սիւթուր* [ա] Գծեր, տողեր [եզ. سطر]։

سطيح սէթիհ [ա] Անկիւնաւոր երես, հատածք [ադամանդի]։

سعات սէա'աթ* [ա] յգ. ساعى ի։

سعادت սէ'ադէթ* [ա] Երջանկութիւն, երանութիւն։ ասօց. وقت — Մուհամմէտի աղջութեան տանելը. جز — ապերջանիկ. مند — երջանիկ։

سعادتلو սէ'ադէթլիւ
سعادتلى սէ'ադէթլի [ի] 1. Երանելի, երջանկաւէտ 2. Վսեմափայլ։

سعال սէ'ալ [ա] Հազ։ ديكى — կապոյտ հազ, կուլուլի. — عنيد սաստիկ հազ. متناوب — նոպայաւոր, մղձկուտ հազ։

سعاوی սէա՛վի [ա] Համբերատար ։

سعایت սէ՛աեէթ* [ա] 1. Բամբասկութիւն, մատնութիւն 2. Զրպարտութիւն ։

سعتر սա՛թեր [ա] Ծոթրին (բոյս)։

سعد սա՛տ [ա] 1. Երջանկութիւն 2. Բարիքներ ։ աստղ. اکبر — Լուսնթագ. اصغر — Արուսեակ ։

سعداء սէա՛տա* [ա] Երանելիք [եզ. سعید] ։

سعدین սա՛տէյն [ա] Լուսնթագ և Արուսեակ ։

سعر սը՛ր [ա] Ընթացիկ գին [յք. اسعار] ։

سعفه սա՛ֆէ* [ա] Բժշ. Գոնջութիւն . رطبه — քոս ։

سعه սէ՛ա* [ա] 1. Ընդարձակութիւն 2. Կարողութիւն, բաւականութիւն 3. Դիւրութիւն 4. տաղ. Լայնոյթ ։ — علی قدر ال — ըստ (իմ) կարողութեան ։

سعی սա՛յ [ա] 1. Ջանք, ճիգ 2. Ջանալ, ճգնիլ ։

سعید սա՛իտ [ա] Երջանիկ [էգ. سعیده] [յք. سعداء] [سعادت էն] ։

سعیر սա՛իր [ա] Դժոխք ։

سفائن սէֆաին* [ա] Նաւեր [եզ. سفینه] ։

سفاد սէֆատ [ա] Զուգաւորութիւն անասնոց ։

سفار սէֆֆար* [ա] յք. سافر ի ։

سفارت սէֆարէթ* [ա] Դեսպանութիւն, դեսպանատուն ։ — سنیه — օսմանեան դեսպանատուն ։

سفارتخانه սէֆարէթխանէ [պ] Դեսպանատուն ։

سفارج սէֆարէճ* [ա] յք. سفرجل ի ։

سفاك սէֆֆագ [ա] Շատ արիւն թափող. արիւնարբու ։

سفال սէֆալ [ա] Հողեղէն անօթ ։

سفالت սէֆալէթ* [ա] 1. Ստորնութիւն 2. Թշուառութիւն ։

سفاهت սէֆահէթ* [ա] 1. Անմտութիւն 2. Շռայլութիւն, զեղխութիւն ։

سفتاح սէֆթահ [ա] 1. Սկիզբ 2. Առաջին վաստակ [ռմկ. استفتاح էն] ։

سفتاحلامق սէֆթահլամագ [թ] 1. Սկսիլ 2. Առաջին վաստակը ընել ։

سفته սէֆթէ [պ] Ծակուած ։ — نا չծակուած, կոյս ։

سفر սէֆր [ա] Գիրք, մատեան [յք. اسفار] ։

سفر սէֆէր [ա] 1. Ուղեւորութիւն [յք. اسفار] 2. Արշաւանք, պատերազմ 3. Անգամ ։ տաճ. ا — Ճամբորդել. — آچمق պատերազմ հրատարակել. بر حال — պատերազմական վիճակ. — مدت ի իրաւ. երեք աւուր կամ 18 ժամու ճանապարհ ։

سفرا սէֆէրա* [ա] Դեսպանք [եզ. سفیر] ։

سفرجل սէֆէրճէլ [ա] Սերկեւիլ ։

سفره սէֆրէ* [ա] Ճաշու սե–

ղան [ռամկ. սուֆրա] ։ տաճկ. بزى — սեղանի ծածկոյթ. — طاقمى սեղանոյ սպասք. قورمق— սեղան դնել. جى — սեղանայարդար ։

سفرى սէֆէրի [ա] 1. Ուղևորութեան [էգ. سفريه] 2. Պատերազմական 3. Պատերազմական վիճակի յատուկ 4. սէֆրի [թ] Սրածայր [ռամկ. սիվրի] ։

سفرحصار սէֆրիհիսար [թ] Սիվրիհիսար ։

سفسطه սէֆսէթէ* [ա] Իմաստակութիւն [ռամկ. սաֆսադա]։ جى — իմաստակ ։

سفك սէֆք [ա] 1. Հեղուլ, թափել 2. Հեղումն ։

سفلا սէ-ֆէլա* [ա] 1. յգ. سفيلի 2. սէ-ֆլա էգ. اسفلի։

سفله սէ-ֆլէ* [ա] 1. Ցած, անարգ (մարդ) 2. սէֆէլէ* յգ. سافلի ։

سفلى սէ-ֆլի [ա] 1. Ստորին 2. Անարգ 3. սէ-ֆլա* Ամենաստորին [էգ. اسفلի]։

سفليت սէ-ֆլիյէթ* [ա] Ստորնութիւն ։

سفن սէ-ֆուն* [ա] Նաւեր [եզ. سفينه] ։

سفوف սէ-ֆուֆ [ա] Փոշի (դեղագործական) ։

سفه սէֆէհ [ա] Անմտութիւն ։

سفها սէ-ֆէհա* [ա] յգ. سفيهի ։

سفيد սէֆիտ. սէֆիտ [պ] Սպիտակ։ տաճկ. — بحر Միջերկրական ։

سفير սէֆիր [ա] Դեսպան [سفارت էն] [յգ. سفرا] ։

سفيل սէֆիլ [ա] 1. Ստորին [سفالت էն] [էգ. سفيله] 2. Թշուառ, եղկելի [յգ. سفلا] ։

سفيللك սէֆիլլիք [թ] Թշուառութիւն ։

سفينه սէֆինէ* [ա] Նաւ [յգ. سفن . سفائن] ։

سفيه սէֆիհ [ա] 1. Անմիտ [سفاهت էն] [էգ. سفيهه] [յգ. سفها] 2. Զեղխ, շռայլ ։

سفيهانه սէֆիհանէ [պ] Անմիտ կամ զեղխ մարդու վայել ։

سقاء սագգա [ա] Ջրկիր ։ قوشى — եկքանիկ որ կարմրագլուխ թռչնիկ մ'է ։

سقات սէ-գաթ* [ա] յգ. ساقի ։

سقاده սէ-գատէ* [ա] Բեկոր, փշուր ։

سقامت սէգամէթ* [ա] 1. Խօթութիւն 2. Թերութիւն, յոռութիւն 3. Վնաս ։ لو — Վնասակար, վտանգաւոր ։

سقايت սէգաեէթ* [ա] տե՛ս سق ։

سقر սագար [ա] Դժոխք ։

سقراط սօգրաթ [ա] Սոկրատ ։

سقط սագըթ [ա] 1. Կոտրած, վնասուած 2. Խեղանդամ 3. Խոտան 4. Վտանգաւոր 5. Արատաւոր, Թերակատար 6. Սխալ [յգ. سقطات] ։

سقط սըգթ [ա] Թերածին տղայ, վիժած ։

سقطلامق սագաթլամաք [թ] 1. Խեղել 2. Վնասել ։

سقطلق սագադլըգ [թ] 1. Վնաս 2. Աւեր ։

سقف սաքֆ [ա] Առաստաղ [յգ. سقوف] ։

سقم սըգամ [ա] Ախտ, Հիւանդութիւն [յգ. اسقام] ։

سقمونيا սագմօնեա [յ] Սկամոնի ։

سقنقور սագանգուր [ա] 1. Տեսակ մը մողես 2. Գաստառ ։

سقوط սուգուդ [ա] 1. Իյնալ 2. Անկում ։

سقوف սուգուֆ* [ա] յգ. سقف ի ։

سق սագը' [ա] Ջուր տալ, ոռոգել ։

سقيم սագիմ [ա] 1. Խօթացեալ [سقامت էն] [էգ. سقيه] 2. Թիւր, յոռի, պակասաւոր ։

سك սէք [պ] Շուն [յգ. سكان] ։

سكا սանա [թ] Քեղի ։

سكارا սուքարա* [ա] Գինովներ [յգ. سكران] ։

سكاكين սաքաքին* [ա] յգ. سكين ի ։

سكال սիքեալ [պ] Խորհ, մտածութիւն ։

سكان սուքքեան [ա] 1. Ղեկ 2.* Բնակիչք [յգ. ساكن ի] ։

سكانه սիքեանէ [պ] Շան պէս, շնական ։

سكبان սէքպան [պ] Շնապան 2. 2. Տե՛ս سكمن ։

سكته սէքթէ* [ա] 1. Դադար 2. Բէյթ. կաթուած 3. Ընդմիջում, խափանում ։ [illegible] صاعقه —* ուշաբարձութիւն . قلب —* սրտի կաթուած ։

سكته‌دار սէքթէտար [պ] 1. Դադարեալ, ընդմիջեալ 2. Վր-

նստուած ։ ا — ճնշել ։

سكق սէքթի [ա] կաթուածական, կաթուածոտ ։

سكدرمه սէքտիրմէ [թ] Ոստոստում (գնդակի, քարի) ։

سكديرجى սէքտիրիճի [թ] Մարսեցուցիչ, մարսողական ։

سكر սէքր [ա] Գինովութիւն ։

سكر սուքքէր [ա] Շաքար ։

سكرات սէքերաթ* [ա] Գինովութիւն ։ الموت — ոգեվարքի զառանցանք ։

سكران սէքրան [ա] Արբեալ, գինով ։

سكرت սէքրէթ* [ա] Գինովութիւն ։

سكرتمك սէքիրթմէք [թ] Վազել, ընթանալ ։

سكردم սէքիրտիմ [թ] 1. Ոստնթացք 2. Ծածուկ ուղի ամրոցի ։

سكرك սէքիրէք [թ] տե՛ս سيرك ։

سكرمك սէքիրմէք [թ] 1. Ոստոստել 2. Բաբախել, Թնդալ ։

سكرمه սէքիրմէ [թ] Մարմնոյ մի մասին թնդալը, բաբախում ։

سكرى սուքքէրի [ա] Շաքարային [էգ. سكريه] ։

سكرين սուքքէրին [պ] Շաքարոտ, քաղցր ։

سكز սէքիզ [թ] Ութը ։ لك —. لى — ութնոց ։

سكزر սէքիզեր [թ] Ութնական ։

سكزنجى սէքիզինճի [թ] Ութերորդ ։

سكسان սէքսէն [թ] Ութսուն ։ دفعه — . كره — քանի քանի անգամ . لك — ութսունոց, ութսունամեայ. نجى — ութսուներորդ ։

سكسترو սէքսթէրօ [ի] Գրաւումն (տառացուածոց պարտադրանքին)։

سكمك սէքմէք [թ] 1. Ցատքել, ոստոստել։

سكمن սէյմէն [թ] Հին ատենի թուրք զօրաց մի դասն էր [պարս. سكبان]։

سكنا սէքնա* [ա] տե՛ս سكنى ։

سكنات սէքէնաթ* [ա] Դադարք [եզ. سكنه]։

سكندر սէքէնտէր [պ] Աղեքսանդր։ رومى — Մեծն Աղեքսանդր։

سكنه սէքէնէ* [ա] 1. Բնակիչք [եզ. ساكن] 2. սէքնէ Դադար։

سكنى սէքնա* [ա] 1. Բնակութիւն 2. Բնակարան — قابل բնակելի։

سكوت սուքութ [ա] 1. Լռութիւն 2. Լռել։

سكوسترو սէքօսթրօ [ի] տե՛ս سكسترو ։

سكود սէօյիւտ [թ] Ուռի։

سكون սուքուն [ա] 1. Բնակութիւն 2. Անշարժութիւն 3. Խաղաղութիւն 4. քեր. Տառի մը ձայնանիշէ զուրկ ըլլալը։

سكونت սուքունէթ* [ա] 1. Խաղաղութիւն, հանդարտութիւն 2. Ծանրութիւն, լրջութիւն։ — كسب խաղաղիլ, հանդարտիլ. لى — խաղաղ, ծանր, լուրջ։

سكه սիքքէ* [ա] 1. Կնքոց (դրամի) 2. Դրամ 3. Տեսակ մը փեզդյր աներմիշաց։

سكه زن սիքքէզէն [պ] Դրամահատ։

سكه كن սիքքէքէն [պ] Կնքոց փորող։

سكيى սէքիզի [թ] Մարաթոնական։

سكير սիքիր [թ] 1. Ջիղ, ներարգ 2. Երկայն թել անկաց։ ... — علق ջղացաւութիւն. لو — ջղուտ, ջղապինդ։

سكيروس սէքիրօս [յ] բժշ. Կարծր և անցաւ այտում։

سكيل սէքիլ [թ] Կածիծ։ — اوق — կուտփանձար կամ անփարփի որք կածիծներն կը բուժեն։

سكين սիքքին [ա] Դանակ [յգ. سكاكين]։

سكينه սէքինէ* [ա] Անդորրութիւն։

سل սէլ Հեղեղ [ռամկ. سيل էն]։

سل սէլլ [ա] Պատեանէն հանել։

سل սիլլ [ա] Ծիւրում, հիւծում։

سلا սէլա [ա] Խայթոց։

سلائق սէլայիք* [ա] յգ. سليقه ի։

سلاجقه սէլաճիքա* [ա] եզ. سلجوق։

سلاح սիլահ [ա] Զէնք [յգ. اسلحه]։ صارلمق — ի զէն դիմել. طاورانمق — զէնք գործածել. بدست — զէն ի ձեռին. انداز — Հրացանակիր։

سلاحخانه սիլահխանէ [պ] Զինարան։

سلاحدار սիլահտար [պ] Զինակիր։

سلاحشور սիլահշօր [պ] 1. Սպառազէն [յգ. سلاحشوران] 2. Հրացանակիր։

سلاحلندرمق սիլահլանտըրմագ [թ]

سلاحلنمق սիլահլանմագ [թ] Զինուիլ։

سلاخت սէլախաթ* [ա] բժշ. Անհամութիւն։

سلاست սէլասէթ* [ա] Սահունութիւն ոճի։

سلاسل սէլասիլ* [ա] յգ. سلسله ի։

سلاطين սէլաթին* [ա] յգ. سلطان ի ։
سلافه սէլաֆէ* [ա] Գինի ։
سلاق սէլագ [ա] Այտուռձ (աչաց մի անկեան վրայ) ։
سلالم սէլալիմ* [ա] յգ. سلم ի ։
سلاله սէլալէ* [ա] Արու սերունդ մի ականաւոր անձի ։
سلام սէլամ [ա] 1. Փրկութիւն 2. Խաղաղութիւն 3. Ողջոյն, բարեւ ։ عليكم — ողջոյն քեզ. — وعليكم ال ողջոյն և ընդ քեզ. اوق — կապնդեղ. عليه — ال ալէյհիս սէլամ ողջոյն նմա. — و ال վէսսէլամ մնայք խաղաղութեամբ. և այս ամեն ինչ կատարեալ է ։
سلامت սէլամէթ* [ա] 1. Փրկութիւն, ապահովութիւն 2. Ջերծ լինելն 3. բժշ. Թեթեւութիւն հիւանդութեան։ ռամկ. چقمق — ազատիլ. ﻪ — երթայք խաղաղութեամբ ։
سلاملاشمق սէլամլաշմագ [թ] Զիրար ողջունել ։
سلاملامق սէլամլամագ [թ] Ողջունել ։
سلاملق սէլամլըգ [թ] 1. Առնանոց, տեղի այցորելի 2. Հանդէս որ կը կատարուի ուրբաթ օրերն Սուլթանին մզկիթ գնացած պահուն ։
سلب սէլպ [ա] 1. Ի բաց բառնալ, կապտել 2. Բարձում 3. քեր. Ժխտում, բացասութիւն ։ ا — امنيت վստահութիւնը վերցնել ։
سلبيه սէլպիյէ* [ա] Ժխտական ։
سلجم սէլճիմ [ա] Շողգամ ։
سلجوق սէլճուգ [ա] Սելճուգեան [سلجوقيان . سلاجقه] ։
سلحفا սէլհաֆա* [ա] Կրիայ ։
سلحفيه սէլհաֆիյէ* [ա] طائفهٔ — Կրիայականք ։
سلخ սէլխ [ա] 1. Քերթել (մորթը) 2. Վերջին օր լուսնային ամսոյ ։
سلخانه սալխանէ [թ] տե՛ս سلخخانه ։
سلخخانه սէլխխանէ [պ] Սպանդանոց [ռամկ. սալխանէ] ։
سلس սէլիս [ա] տե՛ս سليس .
سلسال սէլսալ } [ա] Ականակիտ,
سلسبيل սէլսէպիլ } անուշահամ զով ջուր ։
سلسله սէլսէլէ* [ա] 1. Շղթայ [յգ. سلاسل] 2. Շարք 3. Ազգատոհմ, սերունդ [ռմկ. օճախլը] 4. քրահ. Շար։ ռամկ. جبال — շղթայ լերանց ։ — مراتب աստիճանակարգութիւն . — نامه Ճիւղագրութիւն ։
سلطان սուլթան [ա] 1. Կայսր, վեհապետ, Սուլթան [յգ. سلاطين] 2. Պալատական իշխանուհի։ ռամկ. والده — մայր թագուհի . خاصكى — հասէքի որմէ Սուլթանին որդի մը ծնած է . افندم — م տէր իմ ։
سلطانى սուլթանի [ա] Կայսերական [էգ. سلطانيه] ։ ռամկ. قلعهٔ — Տարտանէլ . — مكتب կայսերական Լիկէոն ։
سلطنت սալթանաթ* [ա] 1. Կայսրութիւն 2. Թագաւորութիւն 3. Շքեղութիւն, Պեր-

ծուլթիւն․ ասայ․ سنيه — Օս-մանեան կայսրութիւն․ عربسی — قايغی — կայսեր անձին յա-տուկ կառք, նաւակ․ لو — չքեղ, մեծաշուք ։

سلع սէլ՝ [ա] Ճաթռտուք (ձե-ռաց, ոտից) ։

سلعه սէլ՝ա սիլ՝ա* [ա] 1. Այտուցի գլուխ [յգ. سلعات سلع] 2. Վաճառք ։

سلف սէլէֆ [ա] Նախորդ [յգ. اسلاف ։ ده — յանցեալում ։

سلفكه սէլֆէքէ [ի] Սեղեկիա ։

سلك սիլք [ա] 1. Դերձան 2. Շարք, կարգ, դաս 3. Աս-պարէզ ։

سلكمك սըլքմէք [թ] Թօթվել, ցնցել ։ — يقا մէկէ մը սըր-տնջալ ։

سلكنمك սըլքինմէք [թ] Ինքզին-քը թօթվել, ցնցել ։

سلله սիլլէ [ի] Տէ՛ս سيله ։

سلم սիլմ [ա] 1. Խաղաղու-թիւն 2. էրա․ կանխավճար ։

سلم սուլլէմ [ա] Սանդուխ [յգ. سلالم] ։

سلما սըլմա* [ա] յգ. سليم ի ։

سلمن սըլմըն [ի] Զառիկ ։ — طالی Նախաքլորաւոր սնդիկ ։

سلمی սըլմի [ա] الشكل — սառ-դիստանձ [էգ. سلميه] ։

سلوا սէլվա* [ա] Լորամարգի ։

سلوت սըլվէթ* [ա] Մխիթա-րութիւն ։ ․

سلوتجش սըլվէթրկէշ [պ] Մը-խիթարիչ ։

سلوك սուլուք [ա] Հետեւիլ, բռ-նել ։ — اهل ․ ارباب — ․ ուխտաւոր հաւատաւոր (ք) ։

سلوی սէլվա* [ա] Լորամարգի ։

سلوی սէլվի [ի] Նոճի ։

سله սէլլէ* սէլէ [ա] Կողով ։

سلی սէլի [ա] Մխիթարական [էգ. سليه] ։

سليس սէլիս [ա] Սահուն (ոճ) [էգ. سليسه] [سلاست էն] ։

سليطه սէլիթա* [ա] Աղջան ։

سليقه սէլիքա* [ա] Ունակու-թիւն [յգ. سلائق] ։

سليل սէլիլ [ա] էգ. Նորածին ։ ميت — մեռեալ ծնած ։

سليم սէլիմ [ա] Անարատ, զերծ [سلامت էն] [էգ. سليه] [յգ. سلما] ։ عقل — ողջմտութիւն ։

سليمان սիւլէյման [ա] Սողոմոն ։ ى — եղընգնաքար ։

سليمه սիւլէյմէ* [ա] անգ․ կոճ (մատանց, ոտից, ձեռաց) ։

سم սէմմ [ա] 1. Թոյն [յգ. سموم] 2. սիւմմ Աղցան ծակ․ السمك — ձը-կան թոքեր․ الفار — զառիկ ։

سم սիւմ [պ] Կճղակ, սմբակ ։

سماء սէմա* [ա] Երկինք [յգ. سموات ․ سماوات ։ علامٌ ․ ․․․ — ال Ծիրանի գօտի ։

سمات սիմաթ* [ա] 1. Նշաններ [յգ. سمه ի] 2. Ջիրքեր․ مروت — մարդասիրութեան նշաններ կրող ։

سماحت սէմահէթ* [ա] Առատա-ձեռնութիւն ․ پيشه — շնոր-հառատ ․ առատաձեռն ։

سماحتلو սէմահէթլու [թ] Առա-

տամձեան ։

سماسره սէմաասիրէ*[ա] յգ. سمسار ի։

سماط սըմաադ [ա] Ճաշու սեղան ։

سماع սէմաա' [ա] 1. Լսելութիւն 2. Հոգեւոր պար և նուագ տերվիշաց ։ آ — լսել ։

سماعخانه սէմաա'խանէ [պ] 1. Արահ ուր կը պարեն տերվիշք 2. Լսարան ։

سماعی սէմաա'ի [ա] ած. Անկանոն [էգ. سماعیه] ։

سماق սէմմաագ [ա] Աղտոր (ծառ մ՛է)։ ی — ծիրանագոյն ։

سماك սէմաք* [ա] Ձուկեր. [եզ. سمك]։

سمانت սէմանէթ } [ա] Գիրութիւն,
سمانه սէմանէ* } պարարտութիւն։

سماوات սէմավաթ* [ա] Երկինք(ներ) [եզ. سما] ։

سماوی սէմավի [ա] Երկնային [էգ. سماویه] ։

سمپاره սըմփարէ [պ] Զմռնիսեան քար, սրծաքար ։

سمت սէմթ [ա] Ուղղութիւն, կողմ՝ [յգ. سموت] 2. Թաղ 3. Միջեա։ տօօց. الرأس — գագաթնակէտ, զենիթ ։ القدم — الرجل — ստու- զակէտ։

سمتراش սէմթթրաշ [պ] Դաշհրակ (երկվարաց սմբակը կտրելու գանակ) [ռամկ. սունթրաշ]։

سمج սէմճ [ա] Առատաձեռնութիւն, շնորհ։

سمحاء սէմհա* [ա] Առատաձեռն [سماحت էն] [եզ. اسمح ի] ։

سمحاق սըմհաագ [ա] անատ. Ոսկրը պատող թաղանթ ։

سمر սէմէր [թ] 1. Համետ 2. Յաւանալի բեռնակրաց ։ اورمق — թամբել ։

سمرت սէմէրթ* [ա] Թխութիւն։

سمرجی սէմէրճի [թ] Համետագործ։

سمركنك սէմէրքէնէք+[թ] տ. سمرمك ։

سمرمك սէմէրմէք+ [թ] Պարարտանալ, գիրնալ ։

سمرلمك սէմէրլէմէք+ [թ] Թամբել ։

سمسار սըմսար [ա] Միջնորդ։ لق — միջնորդութիւն [յգ. سماسره]։

سمساریه սըմսարիյէ* [ա] Միջնորդչէք ։

سمسم սիմսիմ [ա] Սուսամ, շուշմայ

سمط սըմթ [ա] Վրան ուլունք շարուած դերձան ։

سمع սէմ' [ա] 1. Լսելութիւն։ 2. Ականջ 3. Լսել, ունկնդրել ։ اً و طاعةً — սէմ'ան վէ թաա'աթէն ամենայն սիրով ։

سمعه սէմ'ա* [ա] Լսելութիւն։

سمعی սէմ'ի [ա] Լսելեաց, լսողական [էգ. سمعیه] ։

سمك սէմէք+ [ա] Ձուկ [յգ. سماك]։

سمجمك սէմուճէմէք+ } [թ] Անձկութեամբ
سمجنمك սէմուճէնմէք+ } գալարիլ ։

سمن սէմէն . սիմէն [ա] Գիրութիւն ։ كك — գիրնալ ։

سمنبر սիմէնպէր [պ] Յասմիկալանջ [յգ. سمنبران] ։

سمند սէմէնտ [պ] Մոխրագոյն ձի ։ [յգ. سمندان] ։

سمندر սէմէնտէր [պ] Սալամանդր (կենդանի) ։

سمنستان սէմէնիսթան [պ] Յասմիկ

պարտէզ ։

سمو սէ-մը-ւվ [ա] Բարձրութիւն, պերճութիւն ։

سموات սէ-մա-վա-թ* [ա] Երկինք[ներ] [եզ. سما] ։

سموت սէ-մու-թ* [ա] յգ. سمت ի ։

سموح սէ-մու-հ [ա] Առատաձեռն [سماحت էն] ։

سمور սէ-մմու-ր [ա] 1. Սամոյր 2. Մուշտակ սամոյրի [պլպ. սամոյր] ։

سمورمك սէ-մը-ւ-րմէ+ [թ] Տե՛ս سميرمك

سموم սէ-մու-մ [ա] 1. Թունաւոր [سم էն] 2. Խորշակ 3. սէ-մա-մ* Թոյներ [եզ. سم] ։

سمه սէ-մէ [թ] Ապուշ ։

سمه սէ-մէ* [ա] Նշան [յգ. سمات] ։

سمه‌لك սէ-մէ-լի+ [թ] Ապշութիւն ։

سمه‌لنمك սէ-մէ-լէ-նմէ+ [թ] Ապուշնալ ։

سمى սէ-մի [ա] 1. Թունաւոր [էգ. سميه] 2. սէ-մի. Անուանակից [سم էն] ։

سميات սէ-մի-յա-թ* [ա] Թունաւոր նիւթեր ։

سميت սէ-մի-յէ-թ* [ա] Թունաւորութիւն ։

سميت սէ-մի-թ [թ] Տե՛ս سميد ,

سميح սէ-մի-հ [ա] Առատաձեռն [سماحت էն] [էգ. سميحه] ։

سميد սէ-մի-տ [թ] 1. Բոկեղ 2. Օղակ ։ اوى — գերմակ ալիւր. جى — բոկեղ վաճառող ։

سمير սէ-մի-ր [ա] 1. Պատմուած [سمر էն] 2. Ընկեր ։ տաճ. — صداقت հաւատարիմ ։

سميركين սէ-մի-րկին [թ] Պարարտ ։

سميرمك սէ-մի-րմէ+ [թ] Պարարտանալ, գիրնալ ։

سمیز սէ-մի-զ [թ] Պարարտ ։ اوت — անմեռուկ, փրփրիմ ։

سمیزلك սէ-մի-զլի+ [թ] Պարարտութիւն ։

سمیزلنمك սէ-մի-զլէ-նմէ+ [թ] Պարարտանալ ։

سميع սէ-մի՛ [ա] Լսող [سمع էն] ։

سمين սէ-մին [ա] Պարարտ [سمانت էն] [էգ. سمينه] ։

سن սէն [թ] Դուն ։

سن սին [ա] 1. Ակռայ, ատամն [յգ. اسنان . اسنه] 2. Տարիք, տիք [յգ. اسنان] ։ الحلم — իմաստութեան տարիք ։

سناء սէ-նա [ա] Բարձրութիւն ։ مكى — ատձալ (սինամէքի) ։

سنابل սէ-նա-պիլ* [ա] յգ. سنبله ի ։

سناج սէ-նա-ճ [ա] Եղ. Մուր թեթե ։ ى — մրոտել ։

سنامكى սէ-նա-մէքի [թ] Ատձալ ։

سنان սէ-նա-ն [ա] Նիզակ [յգ. اسنه] ։

سنانير սէ-նա-նիր* [ա] յգ. سنور ի ։

سنبل սիւ-մպիւ-լ [պ] Յակինթ, սմբուլ ։ رومى — նարդոս, հոտամ սմբուլ. ى — ամպամած ։

سنبلزار սիւ-մպիւ-լզա-ր
سنبلستان սիւ-մպիւ-լիս-թա-ն } [պ] Սմբուլի պարտէզ ։

سنبله սիւ-մպիւ-լէ* [ա] 1. Հասկ [յգ. سنابل] 2. աստղաբ. Կոյս ։

سنت սիւ-ննէ-թ* [ա] 1. Սովորոյթ և օրէնք Մուհամմէտի [յգ. سنن] 2. Թլփատութիւն ։ տաճ. ا — թլփատել . او —

Թլփատութիւն. — اهل ուղղափառ Մահմետականք. لو — Թլփատեալ. جى — Թլփատիչ :

سنتينه սէնթինա [է] Փոր, ծոց նաւու :

سنج սէնճ [գ] Կշռող [ջգ. سنجان]: — نكته Նրբամիտ :

سنجاب սընճապ [գ] 1. Սկիւռ 2. Մուշտակ սկիւռի :

سنجابى սընճապի [գ] Մոխրագոյն :

سنجاغ սանճագ } [ը] 1. Դրօշ 2. Գաւառակ :
سنجاق սանճագ }

...... چكمك — դրօշ պարզել . شريف — դրօշ Մուհամմէտի :

سنجاقدار սանճագտար [ը] Դրօշակակիր :

سنجف սէնճէֆ [ը] Երիզ, եզր :

سنجلين սէնճիլէյին [ը] Քեզի պէս:

سنجيده սէնճիտէ [գ] Կշռուած, կշռած: ا— կշռել, խորհիլ :

سنخ սընխ [ա] Խորշ փոքր [ջգ. سنوخ]:

سند սէնէտ [ա] 1. Հեցուկ [ջգ. اسناد] 2. Ապացոյց 3. Մուրհակ [ջգ. سندات] :

سندروس սէնտէրէուս [գ] Ջնարակ:

سندس սունտուս [ա] 1. Սնդուս 2. Ծամկաւոր դիպակ :

سندلشمك սէնտէլէշմէք [ը] Մուրհակ փոխանակել :

سندهلك սէնտէլէմէք [ը] Օրօրել, երերել :

سنديق սէնտիգ [գ.] Հաշուեկյար-գար :

سنديقه սէնտիգա [գ.] Ընկերութիւն, Հոգաբարձութիւն :

سنسين սէնսին [ը] Տէ՛ս سيكسى :

سنك սէնկ [գ] Քար, ապառաժ: — خارا Մարմարիոն:

سنك սէնէն [ը] 1. Քու 2. Քուկդ:

سنكدل սէնկտիլ [գ] Քարասիրտ [ջգ. سنكدلان] :

سنكسار սէնկսար [գ] Քարկոծում:

سنكستان սէնկիսթան [գ] Քարուտ վայր :

سنكى սէնինքի [ը] Քուկդ :

سنكلاخ սէնկլախ [գ] Քարուտ վայր

سنكين սէնկին [գ] 1. Քարեղէն 2. Քարուտ :

سنن սունէն* [ա] ջգ. سنت ի :

سنوح սունուհ [ա] Ելնել, բղխիլ, յառաջ գալ 2. Բղխում [ջգ. سنوحات]:

سنور սէնօր [ը] Սահման: قومق — կسمك — սահմանագծել :

سنور սիննէվր [ա] Կատու [ջգ. سنانير] :

سنورداش սէնօրտաշ [ը] Սահմանակից :

سنوى սէնէվի [ա] Տարեկան [سنه էն] [էգ. سنويه] :

سنه սէնէ* [ա] Տարի, ամ [ջգ. سنين :

سنه սէնէ* [ա] Քնէութիւն:

سنه սէննէ [ը] Սուլիմա (բերան կանուրի) :

سنهلك սէնէլիք [ը] 1. Տարեկան 2. Միամեայ :

سنى սէննի [ա] Ուղղափառ, սիւննի [ջգ. سنيون] :

سنى սէնի [ա] Բարձր :

سنين սինին . սինին [ա] Տարիներ, ամեր [եզ. سنه] ։

سنيور սինեօր [է] Տէր, պարոն ։

سنيه սինիյէ* [ա] 1. Բարձր, վսեմ [էգ. سنی ի] 2. Կայսերական ։ — ارادهٔ կայսերական հրաման ։

سو ——— [դ] Կողմ ։

سوء ———[ա] 1. Չարիք [յգ. مساوی] 2. Գէշ ։ առաջ. قصد — ոճիր, ապիրատութիւն ։ قصد — نفسه անձնասպանութիւն . ظن — կասկած . استعمال — եղծում . المزاج — վատառողջութիւն . تشکیل — տձեւութիւն ։

سوابق սէվաբըգ* [ա] 1. յգ. سابقه ի 2. Բժ. Նախաշաւիղ ։

سواحر սէվահիր* [ա] յգ. ساحره ի ։

سواحل սէվահիլ* [ա] Եզերքներ [եզ. ساحل] ։

سواد սէվատ [ա] 1. Սեւութիւն 2. Գրուածք 3. Մեղք ։ առաջ. العين — բիբ . داء ال — բժշ. սեւութիւն . تکثیر — աւելորդ բաներ գրել, մրոտել ։

سوادی սէվատի [ա] Բժշ. Սեւական [էգ. سوادیه] ։

سوار սիւվար [դ] 1. Հեծած 2. Ձիաւոր [յգ. سواران] ։ — او Հեծնել . — اسب ձի, فیطون — կառք հեծած ։

سواری սիւվարի [դ] 1. Հեծեալ [յգ. سواریان] 2. Նաւապետ . عسکری — Հեծելազօր ։

سواطیر սէվաթիր* [ա] յգ. ساطور ի ։

سواعد սէվայիտ* [ա] յգ. ساعد ի ։

سواغ սէվաղ [ա] Լուծիչ, Հալիչ ։

سواق սէվվագ [ա] Միշտ մղող [سوق էն] ։

سؤال սէուալ [ա] 1. Հարցում, Հարց, խնդիր [յգ. اسئله] 2. Մուրացկութիւն ։ ا — Հարցնել ։

سوالف սէվալիֆ* [ա] յգ. سالفه ի ։

سو بسو սու պէ սու [դ] Աստ անդ, ուրեք ուրեք ։

سوبك սէօպէք [թ] Միզարան մանկանց ։

سوبو սէօպիւ [թ] Կոնաձեւ ։

سوبیه սէօպիյէ [թ] Նուշէ աւշարակ, նշաւիշ ։

سوپورکه սիւփիւրքէ [թ] Աւել ։ میدان — سی ցախաւել . چالی — سی մեծ ցախաւել . حصیر — سی կնատեայ աւել . جی — աւելավաճառ . اورمق — աւլել ։

سوپورمك սիւփիւրմէք [թ] Աւլել ։

سوپورندی սիւփիւրիւնտիւ [թ] Աւելածք, ծախ ։ لك — ծախնոց, աղբեք ։

سوپورجی սիւփիւրճի [թ] Աւլող, աւելածու ։

سوت սիւթ [թ] Կաթ ։ առաջ. آنا — ստնտու . اوتی — կաթնախոտ . ویرمك — ծիծ տալ . اورغونی — ծծած կաթէն վնասուած (մանուկ) . برادر — կաթին եղբայր . دن کسمك — կաթէն կտրել, քեցել . قوش — ی անգտանելի բան ։

سوتجی սիւթճի [թ] Կաթնավաճառ ։

سوتلاج սիւթլաճ [ի] Կաթնապուր [տճկ. սիւթլիւ աշըն]:

سوتلكن սիւթլիկէն [ի] 1. Պէս պէս կաթնալից խոտ 2. Կա- ղանչան:

سوتليه սիւթլիւճէ [ի] Բուս. կաղանչան:

سوجى սիւճի [ի] Գինի:

سوخته սուխթէ [դ] 1. Այրած 2. Աստուածաբանութեան ուսանող [յգ. سوختكان]:

سود սուտ [դ] Օգուտ: — چه ինչ օգուտ:

سوّد սիւտ [ի] Տե՛ս سوت:

سودا սէվտա* [ա] 1. Սեւ [էգ. اسود ի] 2. Սեւ մաղձ 3. Մե- լամաղձոտութիւն 4. Տենչ, սէր: ոճք. — قره սեւամաղ- ձութիւն. — وطن Հայրենա- բաղձութիւն. — زده սեւա- մաղձ:

سودالى սէվտալը [ի] Սիրահար:

سوداوى սէվտավի [ա] Սեւամաղձ [էգ. سوداويه]:

سودجى սիւտճի [ի] Կաթնավաճա- ռ:

سودرمك սիւտիւրմէք [ի] Սրբնել:

سودمند սուտմէնտ [դ] Օգտակար, շահաւոր:

سوده սուտէ [դ] Քսած:

سور սուր [ա] Պարիսպ [յգ. اسوار]:

سور սուր [դ] 1. Խրախճանու- թիւն 2. Հարսանիք:

سوراخ սուրախ [դ] Ծակ:

سورت սիւրէթ* [ա] 1. Խստու- թիւն 2. Կատաղութիւն:

سورتمك սիւրթմէք [ի] 1. Շփել 2. Թափառիլ:

سورتوك սիւրթիւք [ի] Դատարկա- շրջիկ:

سورچك սիւրչէք [ի] Սայթաքիլ, սահիլ:

سورشدرمك սիւրիւշտիւրմէք [ի] 1. Խրարու հետ շփել 2. Քսել:

سورك սիւրէք [ի] Տեւողութիւն: لى — տեւական. سز — ան- ցաւոր:

سوركلك սիւրէքլիւք [ի] Տե՛ս سوروكلك:

سوركو սիւրկիւ [ի] Նիգ:

سوركولك սիւրկիւլիւք [ի] Փա- կել նիգը:

سوركون սիւրկիւն [ի] 1. Աքսոր 2. Աքսորեալ, տարագիր: ոճք. ه كوندرمك — ا. աք- սորել. ه كتمك — او. աք- սորուիլ:

سورمك սիւրմէք [ի] 1. Մղել 2. Աքսորել 3. Քշել 4. Քը- սել 5. Հերկել 6. Տեւել 7. Բուսնիլ, անցիլ: ոճք. قارن — փոր քշել. عر — կեանք վա- րել. — ال ձեռքով շօշափել. — يى աչուըքի մէջ գինը բարձրացնել. — ايلرو առաջ անցնել, քշել:

سورمه սիւրմէ [ի] 1. Նիգ, փա- կանք 2. Ծարիր: دان — ծա- րի աման. لى — ծարիր քա- շած, նիգաւոր. كوزى — لى կեղծաւոր:

سورمه‌لمك սիւրմէլէնմէք [ն] Նկօք փակել :

زورنا սուռնա [ն] Տե՛ս زورنا :

سورنجه սիւրինճինէ [ն] Առ- կայն միճակ :

سوريندرمك սիւրիւնտիւրմէք [ն] 1. Գետնաքարշ ընել 2. Թըշ- ուառացնել :

سورنمك սիւրիւնմէք [ն] 1. Քըս- ուիլ, շփուիլ 2. Ընդ քարշ գնալ 3. Թշուառ կեանք վարել :

سورور սուրուր [ն] Տե՛ս مرور :

سوروكلك սիւրիւքլէմէք [ն] Ընդ քարշ տանիլ :

سوروكلنمك սիւրիւքլէնմէք [ն] Գետնաքարշ գնալ, սողալ :

سوروم սիւրիւմ [ն] 1. Արագ վաճառում :

سورومك սիւրիւմէք [ն] Գետնա- քարշ տանիլ :

سوره սիւրէ* [ա] Գլուխ կուրա- նի :

سوری սիւրիւ [ն] 1. Հօտ, 2. Խումբ, բազմութիւն : — سپت խմբովին :

سوريجى սիւրիւճի [ն] 1. Սուր- հանդակ 2. Ջիավար : աստց. مى — قالب կեղծ դրամ քը- շող :

سوريه սուրիյէ* [ա] Սուրիա, Ասորեստան :

سوز սէօզ [ն] 1. Խօսք 2. Խոս- տում 3. Պատճառաբանու- թիւն 4. Առարկութիւն 5. Ամբաստանութիւն : աստց.

— ده ويرمك — Խոստանալ. — صاحبى — իրր Թէ, ինքնակոչ. — م بيانه — Ճարտարախօս. — آكلار Խօսքս անծօթ. — پك Խե- լամուտ. — آنق — կծու խօսք ընել. ا — Խօսիլ, միաբա- նիլ. — برلكى — միաբանութիւն. — ی — ի մի բան. — ك قيصه‌سى چكمك ազդեցութիւն ունենալ. — قاريشدرمق — Համոզել. — كيرمك — բանսարկութիւն ընել, զըր- պարտել. — آياغه دوشمك — ան- իշխանութիւն տիրել. — صاتمق — պարծիլ. — دوشمك — Խօսելու իրաւունք ունենալ :

سوز սուզ [պ] 1. Այրող 2. Կի- զում 3. Սաստիկ նեղութիւն :

سوزا սուզա } [պ] 1. Այրող
سوزان սուզան } 2. Վառ :

سوزش սուզիշ [պ] 1. Կիզում 2. Ցաւ, կսկիծ :

سوزشلى սուզիշլի [ն] Կսկծալից, այրեկէզ :

سوزكچ սիւզկէճ [ն] Քամոց, պար- զուա :

سوزكو / سوزكى սիւզկիւ } [ն] Քամոց :

سوزلشمك սէօզլէշմէք [ն] 1. Խօ- սակցիլ 2. Միաբանիլ :

سوزلمك սիւզիւլմէք [ն] 1. Մզիլ, քամուիլ 2. Սահիլ, անցնիլ 3. Նիհարնալ : — كوزلر աչ- քերը կիսով գոցուիլ.

سوزمك սիւզմէք [ն] 1. Պարզել, քամել 2. Խնամօք դիտել :

سوزمه սիւզմէ [ն] 1. Քամուած 2. Պարզուած :

سوزن սիւզէն . սուզէն [պ] Ասեղ :

سوزناك սուզնաք [պ] 1. Աղեկէզ 2. Տեսակ մը եղանակ է։

سوزنده սուզէնտէ [պ] Այրող :

سوزنی սիւզէնի [պ] Նուրբ ասեղնագործ :

سوس սիւս [թ] 1. Զարդարանք 2. Ցարդուզարդ 3. սուս [ա] Ցեց :

سوسام սուսամ [թ] տե՛ս صوسام :

سوسلنمك սիւսլէնմէք [թ] Զարդարուիլ :

سوسلو սիւսլիւ [թ] Զարդարեալ, պճնեալ, շքեղ :

سوسمك սիւսմէք [թ] Եղջերիւք վանել կամ վիրաւորել :

سوسن սուսէն [պ] Շուշան, Հիրիք

سوسنی սուսէնի [պ] Շուշանական :

سوسه սուսէ* [ա] 1. Ցեց 2. Մարուխ (տունկ) :

سوشكن սիւշկէն [թ] Ցանկաւէր :

سوشمك սիւշմէք [թ] Զիրար հրել :

سوفار սուֆար [պ] Աղեղան ծակ :

سوق սէվք [ա] 1. Մղել, տանիլ 2. Ղրկել 3. Խթել, դրդել 4. Մղում 5. Ցուցարկութիւն, փոխադրութիւն, առաքում [յգ. سوقيات] : الطبيعه — Բնազդում :

سوق սուք [ա] Վաճառատեղի, շուկայ [յգ. اسواق] :

سوقاق սօքաք [թ] Փողոց :

سوقيات սէվքիյաթ* [ա] Ցուցարկութիւնք, փոխադրութիւնք, առաքմունք :

سوقيه սէվքիյէ* [ա] Փոխադրական :

سوك սուք [պ] Սուգ :

سوكدرمك սէօքտիւրմէք [թ] 1. Լուծանել, քակել տալ :

سوكلون սէօքլիւն [թ] Փառխան :

سوكمك սէօքմէք [թ] 1. Լուծել, քակել 2. Քակտել 3. Խլել, հանել 4. Բանի մը մէջէն անցնիլ 5. Լուծել, հանել 6. Ցաքողիլ 7. Ներգործել 8. Քանդել . — شفق այգանալ :

سوكمك սէօյմէք [թ] 1. Հայհոյել :

سوكه սէօյմէ [թ] 1. Հայհոյութիւն 2. սէօքմէ Քակում, քանդում

سوكند սէվկէնտ [պ] Երդում :

سوكندرمك սէօյիւնտիւրմէք [թ] Մարել, շիջուցանել :

سوكندى սէօքիւնտիւ [թ] 1. Բեկոր 2. Քակուած, անջատուած (բան) :

سوكنمك սէօյիւնմէք [թ] Մարիլ :

سوكوت սէօյիւթ [թ] Ուռի : صالقم — վարսաւոր ուռի : لك — ուռենաստան, ուռենեաց ծառաստան :

سوكش սէօյիւշ [թ] Խաշած չոր միս :

سوكوك սէօքիւք [թ] 1. Քակուած 2. Քակած :

سوكه սէօյէ [թ] Շրջանակ :

سوكى սէվկի [թ] Սէր :

سوكيلو
سوكيلى սէվկիլի [թ] 1. Սիրելի 2. Սիրական :

سولپوك սէօլփիւք [թ] Մեղկ, կակուղ :

سولتات սօլթաթ [ի] Զօրական :

سولفاتو սօլֆաթօ [ի] Ծծմբատ :

سولمك սէվիլմէք [թ] Սիրուիլ :

سولوك սուլուգ [ի] Տզրուկ ։
سولوكان սուլուգեան } [ի] Կարմիր թթուա-
سولوكن սուլուգեն } ծնատ կապարոյ ։
سولومن սուլումէն [ի] տե՛ս سلمن ։
سوليفر սուլինեզ [ի] Սոզին ։
سوم սէվմ [ա] էրա․ Առաջարկ և մատուցում ։
سوم սէվիւմ [գ] Երրորդ ։
سومبكى սումպէգի [ի] 1. Տեսակ մը նաւակ 2. Լուղորդ ։
سومرمك սումուրմագ [ի] Լափել ։
سومسوك սումսուգ [ի] Սրտաթափ, գլխիկոր ։
سومك սիւմէք [ի] 1. Ծծել, ա– խորժել 2. Գգուել ։
سومكورمك սըմգիւրմէք [ի] Խնչել ։
سومك սումագ [ի] Կնճթան ծայրով զարնել ։
سوموك սումուգ [ի] Խլինք ։
سوموكلو սումուգլու [ի] 1. Խլնոտ 2. Շողոտ, խղուճ ։
سومه սիւմէ [ի] Սիրելի ։
سونج սիւնճ [ի] Ուրախութիւն, բերկրութիւն ։
سونجلى սիւնճլի [ի] Ուրախ, զուարթ ։
سوندا սօնտա [է] Խորապնդման գործի ։
سوندرمك սիւնտիւրմէք [ի] 1. Ու– րախացնել 2. սէօնտիւրմէք Մարել ։
سونكر սունգուր [ի] Սպունգ ։ — طاشى չեչաքար ։
سونكى } սունգիւ } [ի] Սուին ։ وجودك — سى
سونكو } լինելն, ողնայար ։
سونكيلك սունգիւլէմէք [ի] Սուի–
նով զարնել ։
سونمك սիւնմէք [ի] 1. Ուրախա– նալ 2. սէօնմէք Մարիլ ։
سونوك սէօնիւգ [ի] 1. Մարած 2. Աղօտ, անփայլ ։
سونپه սէօնէպէ [ի] Տխմար ։
سووه սէօվէ [ի] Շրջանակ ։
سوهان սօհան [գ] Խարտոց ։
سوى սէվի [ա] Հաւասար [էգ. سويه] ։
سويا սէվիյէն [ա] Հաւասարա– պէս ։
سويجى սէվիճի [ի] Սիրող ։
سويدا սուվէյտա* [ա] Սրտի կեդ– րոնն կարծեցեալ սև կէտ ։
سويش սուվէյիշ [ի] Սուէզ ։
سويشمك սէվիշմէք [ի] Տե՛ս سوشمك ։
سويق սուվէյգ [ա] Ցօղիկ, կո– թիկ [նուա․ ساق ի] ։
سويلتمك սէօյլէթմէք [ի] 1. Խօ– սեցնել, զրուցել տալ ։
سويلشمك սէօյլէշմէք [ի] 1. Խօ– սակցիլ 2. Բանակցիլ ։
سويلمك սէօյլէմէք [ի] 1. Զրու– ցել, ըսել 2. Խօսիլ ։ տաղ․ — بيوك մեծաբանել ․ — ترکی երգել ։
سويلنلمك սէօյլէնիլմէք [ի] 1. Ըս– ուիլ 2. Քրթմնջել, մրմռալ ։
سويلمك սէօյլէմէք [ի] Տե՛ս سويلك ։
سويليش սէօյլէյիշ [ի] Ասութիւն, ասութեան եղանակ ։
سويم սէվիմ [ի] Սէր ։
سويملى սէվիմլի [ի] Սիրուն ։
سوينمك սէվինմէք [ի] Ուրախանալ, հրճուիլ ։
سويت սէվիյէթ* [ա] Հաւասա–

բութիւն . علی السویه ալէլսէվիյյէ Հաւասարապէս , առ հասարակ ։

سه սէ [թ] Եթէ [համ. ایسه էն]։

سه սէ [դ] Երեք. یك — երեք և մէկ. دو یا — երեք և երկու ։

سهام սիհամ* [-] Նետեր [եզ. سهم]։

سهر սէհէր [-] Քնատութիւն , անքնութիւն ։

سه شنبه սէշէնպէհ [դ] Երեքշաբթի ։

سهل սէհլ [-] Դիւրին , հեշտ [էգ. سهله] [سهولت էն]։ الفهم— դիւրիմաց ։

سهم սէհմ [-] 1. Նետ [յգ. اسهام] 2. Մաս , բաժին ։

سهمكين սէհմկին. سهمناك սէհմնաք [դ] Ահաւոր , երկիւղալի ։

سهو սէհվ [-] Սխալ , սխալանք [յգ. سهویات] ։ ا — սխալիլ ։

سهوا սէհվէն [-] Սխալմամբ ։

سهولت սուհուլէթ* [-] Դիւրութիւն ։ بخش — դիւրացուցիչ. نشان — դիւրին ։

سهولتلی սուհուլէթլի [թ] Դիւրին ։

سهویات սէհվիյաթ* [-] յգ. سهو ի ։

سهی սէհի [դ] Ուղիղ ։

سهیل սուհէյլ [-] Աստղ մ'է ։

سی սի [դ] Երեսուն ։

سیا սիյա [է] Եա պնաս ։ ا — եա եա թիմարել ։

سیئات սէյյիաթ* [-] յգ. سیئه ի ։

سیاح սէյյահ [-] Ճամբորդ , ուղեւոր [سیاحت էն] [յգ. سیاحین]

سیاحت սիյահաթ* [-] Ուղեւորութիւն , ճամբորդութիւն ։

سیاحتنامه սիյահաթնամէ [դ] Ուղեւորութեան պատմութիւն ։

سیادت սիյադէթ , սէյյադէթ* [-] 1. Ազնուականութիւն 2. Ազնուականութիւն Մահմետականերուն լինելը ։

سیادتلو սիյադէթլու [թ] Մահմետականերուն ։

سیار սէյյար [-] 1. Միշտ քալող [سیر էն] 2. Շարժուն 3. Այցելու ։

سیاره սէյյարէ* [-] Մոլորակ [յգ. سیارات] ։

سیاست սիյասէթ* [-] 1. Կառավարութիւն , վարչութիւն 2. Քաղաքականութիւն 3. Պատիժ (մահու), տանջանք ։ տալ. ا — վարել. ارباب — քաղաքագէտք. سیاسةً քաղաքականապէս. كاه — գլխատման տեղի ։

سیاسی սիյասի [-] 1. Վարչական [էգ. سیاسیه] [յգ. سیاسیات] 2. Դիւանագիտական ։

سیاسیون սիյասիյուն [-] Քաղաքագէտք ։

سیاق սիյաք [-] Եղանակ , կերպ , կարգ ։ دو — بو այս կերպով ։

سیاقت սիյաքաթ* [-] Ցեակ մը անկէտ գիր որ ժամանակաւ ելեմտից վարչութեան մէջ կը գործածուէր ։

سیال սէյյալ [-] Հոսող , հեղուկ [سیلان էն] 2. Ծորուն ։

سیاله սէյյալէ* [-] 1. Հեղուկ

2. Մորթան՝ برقيه — եղեկտրա-կան հոսանք։

سيان սիյան [ա] Հաւասարք [երկու. سى ի]։

سياه սիեահ [գ] Սև։ առաջ. بحر — Սև ծով. بخت — դժբաղդ. كار — մեղաւոր. چشم — սև-աչեայ. فام — . چرده — սևա-գոյն. كوش — շնագայլ։

سيئه սիյիէէ* [ա] Զարիք, մեղք [յգ. سيئات]։ سنى چكمك — բա-նի մը չար հետևանքը կրել։

سياهپوش սիեահփօշ [գ] Սևազգ-եստ [յգ. سياهپوشان]։

سياهدل սիեահտիլ [գ] Չարասիրտ [յգ. سياهدلان]։

سياهلاتمق սիեահլաթմագ [ե] Սև-ցնել։

سياهلانمق սիեահլանմագ [ե] Սև-նալ։

سياهلق սիեահլըգ [ե] Սևութիւն։

سياهى սիեահի [գ] 1. Սևամորթ, խարշիկ, [յգ. سياهيان] 2. Սև-ութիւն։

سيب սիպ [գ] Խնձոր։

سيج սիճ [գ] Շամբուր։

سيد սէյիտ [ա] 1. Տէր, մեծ, ազնուական [سيادت էն] 2. Մահմետականերուն [յգ. سادات] [էգ. سيده]։ انام — Մուհամմէ-տէտ. — ال մահմետականերուն։

سيدك սիտիք [ե] Մէզ։ առաջ. زورى — դժուարամիզութիւն. يولى — միզանցք. قاوغى — փամ-փուշտ. لى — շռան։

سير սէյր [ա] 1. Խաղացումն, ընթացք 2. Պտոյտ, շրջա-գայութիւն 3. Ճամբորդու-թիւն 4. Զննութիւն 5. Տե-սիլ, հանդէս 6. Դիտել 7. Գնալ, խաղալ։ سفائن — նա-ւարկութիւն։

سير սիր [գ] Յագ։ — دل սիր-տը յագ, զզուն։

سير սիյէր* [ա] յգ. سيرت ի։

سيرآب սիրապ [գ] 1. Ջուրէ յա-գեցած 2. Թարմ։

سيران սէյրան [ա] 1. Պտոյտ 2. Զննութիւն։

سيرانكاه սէյրանկեահ [գ] 1. Ճե-մելիք 2. Տեսլավայր։

سيرت սիյէրէթ* [ա] Վարք, գը-նացք, արարք [յգ. سير]։

سيرتو սիրթօ [յ] Տեսակ մը պար։

سيرجى սէյրճի [ե] Դիտող, հան-դիսատես։

سيرك սէյրէք [ե] 1. Ցանցառ, անօսր, անգայտ 2. Դուռն ու-րեք։

سيركلك սէյրէքլիք [ե] Անօսրութիւն, ցանցառութիւն։

سيركلنمك սէյրէքլէնմէք [ե] Անօսրա-նալ։

سيس սիս [ե] 1. Մառախուղ, մշուշ 2. Ցան։ هوا لى — մա-ռախլապատ օդ։

سيس սէյիս [ե] Ձիապան, ձիա-դարման [աղաւ. سائس էն]։

سيسام սիսամ [ե] Սամոս (կղզի)։

سيسلنمك սիսլէնմէք [ե] Մշուշով-պատիլ։

سيفاره սիֆարէ [է] Գլանիկ ։ — لق ծխախոտյա ։

سيفورطه սիֆօրթա [է] Ապահովա-գրութիւն ․ ընդդէմ հրդեհի և այլոց ։ տող․ ا — ․ يه — قومق ապահովագրել ․ لى — ապահովագրեալ ․ سندى — ապահովագիր ։

سيف սէյֆ [ա] Թուր, սուր [յգ․ سيوف] ։

سيفرى սիֆրի [ի] Արամայր ։

سيفون սիֆօն [է] Կոր խողովակ, սիփոն ։

سيفيه սէյֆիյէ* [ա] 1․ Սուրի վերաբերեալ 2․ Զինուորական ։ سيفى الشكل սրաձև ։

سيك սիք [ի] Առնի ։

سيكدر սիքտիր [ի] Կորսուէ՛ ։

سيكسى սիքսի [ի] Կերպարանող ։

سيكمك սիքմէք [ի] 1․ սեռ սيئك ։ 2․ սիքմէք Մերձաւորիլ ։

سيكير սիքիր [ի] սեռ سكير ։

سيل սէյլ [ա] Հեղեղ ։

سيلاب սէյլապ սիլապ [պ] Հեղեղ, ուղխ ։

سيلابزده սիլապզէտէ [պ] Ողողեալ [յգ․ سيلابزدكان] ։

سيلان սէյլան [ա] 1․ Հոսումն 2․ Հոսիլ ։ տող․ دم — արիւնահոսութիւն ։

سيلكمك սիլքմէք [ի] Թօթվել ։

سيلكمه սիլքմէ [ի] Տեսակ մը կերակուր է ։

سيلكنمك սիլքինմէք [ի] Թօթուուիլ ։

سيلمك սիլմէք [ի] 1․ Սրբել, մաքրել 2․ Ջնջել ․ سيلوب سوپورمك հիմնայատակ սանրել ։

سيله սիլէ [ի] 1․ Սրբուած 2․ Մաքրելի 3․ Ճախարակեալ ։

سيلندر սիլինտիր [ֆ] Գլան ։

سيلهجك սիլէճէք [ի] Սրբիչ, դաստառակ ։

سينيجى սիլինճի [ի] 1․ Սրբող 2․ Ցնկիչ 3․ Քերող (փայտի) ։

سيليك սիլիք [ի] 1․ Սրբուած, եղծ 2․ Ջնջուած ։

سيم սիմ [պ] 1․ Արծաթ 2․ [ի] سياه — խիստ սև ։

سيما սիմա [ա] Դէմք ։ — ملك հրեշտակադէմ ։

سيا սիյէմա [ա] Նամանաւանդ ։

سياب սիմապ [պ] Սնդիկ, կենդանի արծաթ ։

سيبر սիմպէր [պ] Արծաթալանջ ։

سيمتن սիմթէն [պ] Արծաթամարմին ։

سيمرغ սիմուրղ [պ] Փիւնիկ ։

سيرنك սիմրէնկ [պ] Արծաթագոյն ։

سيمكش սիմքէշ [պ] Գործիչ ոսկի և արծաթ թելի ։

سيمكشخانه սիմքէշխանէ [պ] Գործարան ոսկի և արծաթ թելի ։

سيميا սիմիա [ա] Բնական մոգութիւն ։

سيمين սիմին [պ] Արծաթեայ ։

سين սին* [ա] Անուն س տառին ։

سينا սինա [ա] طور — Սինա լեռ ։

سيندرمك սինտիրմէք [ի] Մարսել ։

سينسين սինսին [ի] Ծածուկ չար ։

سينك սինէք [ի] Ճանճ ։ سيورى — մժեղ, մժղուկ ․ ی — آت ձիաճանճ, ձիատտոց ։

سینکلك սինէքլէք [ի] Ճանճավան, ճանճաւէլ ։

سینکین սինկին [ի] Մարսողական

سینمك սինմէք [ի] 1. Մարսիլ 2. Սուզանիլ, Թռչիլ ։

سینه սինէ [գ] Կուրծք ։ چاك — կուրծ վշտահար . بند — լանջապանակ ։

سینه سینه սինէ սինէ [ի] Կամաց կամաց ։

سیف սէյֆ [գ] 1. Խան 2. Ամղ-մայակերպ ։

سیواس սիվաս [ի] Սեբաստիա ։ لی — սեբաստացի ։

سیور սիւ-իւ-ր* [ա] Յգ. سیر ի ։

سیورجه սիվրիճէ [ի] Խաղաւարտ ։

سیورلك սիվրիլէք } [ի] 1. Սրածայր
سیورمك սիվրիմէք } լինել 2. Երկարիլ Տաստակի ։

سیوری սիվրի [ի] 1. Սրածայր 2. Երկարաձիգ ։

سیوشمك սիվիշմէք [ի] 1. Լպրծիլ 2. Խուսափիլ ։

سیوف սիւ-իւ-ֆ* [ա] Թուրեր, սուրեր [եզ. سیف] ։

سیول սիւ-իւ-լ* [ա] Հեղեղներ [եզ. سیل] ։

سیولت սիւ-իւ-լէթ* [ա] Ծորականութիւն ։

سیولجه սիվիլճէ [ի] Խաղաւարտ ։

سیویش սիվիշ [ի] Խուսափում ։ یلی — իւրաքանչիւր 36 րդ. լուսնային տարի ։

سیویل սիվիլ [ք] Քաղաքային ։

سیه սիյէհ [գ] Սև [հմմ. سیاه] ։

سیهروز սիյէհրուզ [գ] Դժբաղդ ։

سیهکار սիյէհքեար [գ] Մեղաւոր ։

سیهفام սիյէհֆամ [գ] Սևագոյն ։

سیی սէյյի [ա] Չար, գէշ [سو էն] [էգ. سیئه] ։ الخلق — չարաբարոյ . العمل չարագործ ։

ش

ش շին Տառնըմնեցերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի արժէքն է 300 . Համառօտագրութիւն شعبان ի ։

شائبه շայիպէ [ա] Բիծ, արատ [յգ. شوائب] ։

شائع շայի' [ա] տե'ս شایع ։

شئامت շէամէթ* [ա] Անբարեբերութիւն ։

شاب շապ [ի] Պաղլեղ ։ — دکزی — կարմիր ծով . علق — Տիւանդութիւն մ'է որ արջառոց կճղակին կը թափէ ։

شاب շապպ [ա] Երիտասարդ [شبابت էն] [յգ. شبان] [էգ. شابه] ։

شاباش շապաշ [գ] 1. Կեցցէ՛ս [հմմ. شادباش էն որ է ուրախ եղիր] 2. Հաւանում ։

شاپردامق շափըրտամագ [ի] Ճաչել ։

شاپشال շափշալ [ի] Անմաքուր ։

شاپقه շափգա [ի] Գլխարկ, խոյր ։ جی — խոյրավաճառ ։

شاپلامق շափլամագ [ի] Ապտակի ձայն Տանել, շառաչել ։

شاتم շաթիմ [ա] Հայհոյող [شتم էն] ։

شاخ շախ [գ] 1. Ճիւղ, ոստ 2. Եղջիւր ։ مورق — մորճ . — قالقمق կանգնիլ (երկվարի) ։

شاخدار շախտար [պ] 1. Ճիւղաւոր 2. Եղջերաւոր ։

شاخسار շախսար [պ] Անտառակ ։

شاخص շախըս [ա] Կէտ նպատակի ։

شاخلانمق շախլանմագ [թ] 1. Ոստարձակել 2. Կանգնիլ (երիվարի 3. Զայրանալ, ոտքանալ ։

شاد շատ [պ] Ուրախ ։

شاداب շատապ [պ] 1. Դալար 2. Ջրալից ։

شادان շատան [պ] Ուրախագին ։

شادروان շատրըվան [պ] Շատրվան ։

شادكام շատքեամ [պ] Խրախամիտ, խնդամիտ, երջանիկ ։

شادمان շատման [պ] Ուրախ ։ ى — ուրախութիւն ։

شادی շատի [պ] Ուրախութիւն, ցնծութիւն ։

شاذ շազ [պ] Ուրախ ։

شاذ շազզ [ա] Տարօրինակ, խոտոր, բացառութիւն [էզ. شاذه] [յգ. شواذ] ։

شارب շարիպ [ա] 1. Խմող [شرب էն] 2. Պեխ [յգ. شوارب] ։

شارح շարիհ [ա] Մեկնիչ [شرح էն] [յգ. شارحين · شراح] ։

شارع շարի' [ա] 1. Օրէնսդիր [شرع էն] 2. Արքունի ճանապարհ ։

شارقه շարիգա [ա] Ճառագայթ [յգ. شوارق] ։

شارل շարըլ [թ] آقق — — առատօրէն հոսիլ ։

شارلدی շարըլտը [թ] Առատահոս ջրի ձայն ։

شاشالمق շաշալմագ [թ] Շուարիլ ։

شاشرتمه շաշըրթմա [թ] Մանուածապատ ։

شاشرمق շաշըրմագ [թ] 1. Շուարիլ, շփոթիլ ։ — يولى մոլորիլ ։ — پوصله‌یی բոլորովին շուարիլ ։

شاشقين շաշգըն [թ] 1. Ապշեալ, շուարեալ 2. Տխմար ։ لق — տխմարութիւն ։

شاشمق շաշմագ [թ] 1. Ապշիլ 2. Շեղիլ, վրիպիլ ։ شاشه قالمق ապշած մնալ ։

شاشى շաշը [թ] Շիլ ։

شاشيلامق շաշըլամագ [թ] Շիլ նայիլ ։

شاشيلق շաշըլըգ Շլութիւն ։

شاطر շատըր [ա] 1. Ճարտար 2. Լաճ 3. Յառաջընթաց ։

شاعر շաիր [ա] 1. Բանաստեղծ [شعر էն] [յգ. شعرا · شاعران] [էզ. شاعره] 2. Շրջուն բանաստեղծ, թափառիկ պուէտ ։

شاعرانه շաիրանէ [պ] Բանաստեղծի վայել ։

شافع շաֆի' [ա] Բարեխօս ։

شافول շաֆուլ [թ] Մեղրի տաշտ ։

شافی շաֆի [ա] 1. Բժշկող, բուժող [شفا էն] [էզ. شافيه] 2. Նպաստաւոր ։

شاقراق շագրագ [թ] Զուարթ, ցնծալից, աղմկաւոր ։

شاقردامق շագրտամագ [թ] 1. Շաչել 2. Ճռուողել ։

شاقردی շագըրտը [թ] 1. Ճաչուն 2. Ճռուողութ։

شاقول շագուլ [ա] Ուղղութեան լար, կապար (որմնադրի) [արա. շավուլ]։

شاقوللامق շագուլլամագ [թ] Կապարաւ բանի մը ուղղութիւնը գննել։

شاقه շագգա* [ա] Տաժանելի [شق էն] [էգ. شاق ի]։

شاقه շագա [թ] Կատակ։ ال — سی ձեռքով կատակ. ج — կատակաէր։

شاقيق շագըմագ [թ] Փայլատակել, շողալ։

شاكر շագիր [ա] Շնորհակալու, գոհացող [شكر էն] [էգ. شاكره] [յգ. شاكرين]։

شاكرد շակիրտ [պ] 1. Աշակերտ, ուսանող [յգ. شاكردان] 2. Թերավարժ, համբակ։ لك — աշակերտութիւն։

شاكردان շակիրտան [պ] Աշակերտք։

شاكى շագի [ա] Գանգատող, բողոքող [شكايت էն]։

شال շալ [թ] Ցփոփ։ բոգչա.— بوغچه քառակուսի ցփոփ։

شالاكى շալագի [թ] Տեսակ մը բրդեղէն պաստառ, պակենի, մերինոս։

شالجى շալճը [թ] Ցփոփավաճառ։

شالوار շալվար [թ] Անդրավարտիք, տափատ։

شالى շալի [թ] Ասուեղէն պաստառ։

شام շամ [ա] Դամասկոս։ بر الشام պերրիւշշամ Սուրիա [ապ. բաշէմ]։ فستقى — պիստակ. — دمشق — Դամասկոս։

شام շամ [պ] Երեկոյ։

شام շամմ [ա] Հոտոտող [شم էն] [էգ. شامه]։

شأم շիւմ [ա] տե՛ս شثامت։

شامامه շամամե [թ] տե՛ս شمامه։

شامپانيه շամփանիա [ֆ] Կամպանեան գինի։

شامدان շամտան [թ] տե՛ս شمعدان։

شامل շամիլ [ա] Պարունակող, պարփակող [شمول էն] [էգ. شامله]։ — او պարունակել, պարփակել. ة الافاق — աշխարհատարած։

شامه շամմե* [ա] Հոտոտող [էգ. شام ի] — قوة հոտոտելիք։

شامى շամի [ա] 1. Դամասկեան, Սուրիական [էգ. شاميه]։

شان շան [ա] 1. Վիճակ [յգ. شئونات. شئون] 2. Ցանկութիւն 3. Պատիւ, արժանապատուութիւն 4. Փառք։ حرص — փառասիրութիւն։

شانلو շանլը — شانلى շանլը [թ] Փառաւոր։

شانه շանէ [պ] Սանտր։ — رن او սանտրել։

شئون շուուն* }
شئونات շուունաթ* } [ա] 1. Վիճակներ 2. Դէպքեր։

شاه շահ [պ] Արքայ, թագաւոր [յգ. شاهان]։

شاهانه շահանէ [պ] 1. Արքայական, կայսերական։ — ذات Վ. Ե. Հ. Սուլթանը։

شاهباز շահպազ [գ] Մեծ շահէն։

شاهبال շահպալ [գ] Վարազաթեւք ։

شاهبيت շահպէյթ [գ] Տաղի մը նշանաւոր տունը ։

شاهتره շահթէրէ
شاهتريج շահթէրէճ [գ] Անծխոտ (բոյս)։

شاهد շահէտ [ա] 1. Վկայ [شهادت էն] [էգ. شاهده] [յգ. شهود] 2. Ապացոյց 3. [գ] Սիրական, սիրուն ։

شاهدانه շահտանէ [գ] Պատուական մեծ մարգարիտ ։

شاهدلك շահէտլիք [թ] Վկայութիւն ։

شاهراه շահրահ [գ] Պողոտայ, արքունի ճանապարհ։

شاهزاده շահզատէ [գ] Արքայորդի, իշխանազուն [յգ. شاهزادكان]։

شاهسوار շահսէվար [գ] Քաջ ձիավար [յգ. شاهسواران] ։

شاهق շահէք [ա] Բարձր [էգ. شاهقه]։

شاهقه շահէքա* [ա] Բարձունք [յգ. شواهق] ։

شاهمردان շահմէրտան [գ] Տոփան, ռալահոր ։

شاهنامه շահնամէ [գ] 1. Պատմութիւն թագաւորաց 2. Գիրք մ'է զոր գրած է մեծանուն պարսիկ բանաստեղծ Ֆիրտուէվսի ։

شاهنشاه շահէնշահ [գ] Թագաւորաց թագաւոր ։

شاهنشين շահնէշին [գ] Պատշգամ։

شاهوار շահվար [գ] Արքայավայել։

شاهى շահի [գ] 1. Արքայական 2. Ճահիճ յատուկ ։ عطر — անուշահոտ ծաղիկ ունեցող տունկ մ'է ։

شاهين շահին [գ] 1. Բազէ 2. Մէտ (կշռոց) ։

شاياق շայաք [թ] Տեսակ մը ասուեղէն ։

شايان շայան [գ] Արժանի ։

شايد շայէտ [գ] 1. Եթէ 2. Թերեւս, գուցէ ։

شايستكى շայէսթէկի [գ] Արժանաւորութիւն։

شايسته շայէսթէ [գ] Արժանաւոր [յգ. شايستكان]։

شايع շայի' [ա] 1. Տարածուած, տարաձայնուած [شيوع էն] [էգ. شايعه] 2. Անբաժան, խառն։ او — տարածուիլ ։

شايعه շայիա* [ա] Տարաձայնութիւն [էգ. شايع ի] [յգ. شايعات] ։

شايقه շայքա [թ] Տեսակ մը նաւ է։

شايكان շայկան [գ] 1. Առատ 2. Արժանի։ ى — առատութիւն ։

شب շէպ [գ] Գիշեր [յգ. شبان] ։

شباب շէպապ
شبابت շէպապէթ* [ա] Երիտասարդութիւն, պատանեկութիւն։

شبابى շէպապի [ա] Պատանեկան [էգ. شبابيه] ։

شباط շէպաթ [գ] Փետրվար ։

شباعت շէպա'աթ* [ա] Յագ, յագուրդ ։

شباك շէպաք* [ա] յգ. شبكه ի ։

شبان շէպան [գ] 1. Գիշերներ

| եզ. شب] 2. շէպան Հովիւ
3.* շէպպան [ա] Պատանիք [եզ. شاب] :
شبانكاه շէպանկեահ [գ] Գիշեր ատեն :
شبانه շէպանէ [գ] Գիշերային : — جمعيت երեկոյթ :
شببوى շէպպօյ [գ] Շահպրակ (ծաղիկ) :
شبپره շէպփէրէ [գ] Ջղջիկ :
شبتاب շէպթապ [գ] Գիշերը փայլող :
شبچراغ շէպչէրաղ [գ] 1. Կարկեհան 2. փառուայ 3. Կանթեղ, ճրագ :
شبخون շէպխուն [գ] Գիշերային յարձակում, կոտորած :
شبخيز շէպխիզ [գ] Գիշերը ելնող :
شبديز շէպտիզ [գ] Սեւագորշ ձի :
شبستان շէպիսթան [գ] Կանանոց :
شبش շէպէշ [թ] Կող, ծամ (գրատու), պախուրց :
شبع շէպ' [ա] Բեղմնաւորութիւն :
شبعان շէպ'ան [ա] Յագեցած, կուշտ :
شبك շէպէք [թ] Երկայնատատուն կապիկ :
شبكون շէպքուն [գ] Սե :
شبكه շէպէքէ* [ա] 1. Ուռկան, վարմ 2. Վանդակ 3. Հիւսուած, ցանց :
شبكى շէպէքի [ա] անդր. Ցանցակերպ [էգ. شبكيه] :
شبكير շէպկիր [գ] Գիշեր ատեն գործուած :
شبكيه շէպէքիյէ* [ա] անդր. Պա-
բուտակական, ցանցենի :
شبنم շէպնէմ [գ] Ցօղ :
شبه շիպհ [ա] 1. Նման [յգ. اشباه] 2. Նմանութիւն : ստոյգ. — جزيره թերակղզի. معين — տարանկիւնակերպ. منحرف — տրապիզ, սեղան. قلوى — կալեկերպ. غده — գեղձանման. — ظل թերաստուեր :
شبهات շիւպհէաթ* [ա] յգ. شبهه ի :
شبهه շիւպհէ* [ա] 1. Երկբայութիւն, տարակոյս [յգ. شبهات] 2. Կասկած : | — կասկածիլ, երկբայիլ. سز — հաստատ, անտարակոյս. لى — տարակուսելի, կասկածելի :
شبهه‌لنمك շիւպհէլէնմէք [թ] Երկբայիլ, կասկածիլ :
شبينه շէպինէ [գ] Գիշերային :
شبيكه շէպիքէ* [ա] Վարմ, ծուղակ :
شبيه շէպիհ [ա] Նման [էգ. شبيهه] :
شتا շիթա [ա] Ձմեռ :
شتا շէթթա* [ա] Տե՛ս شق :
شتائى շիթաի [ա] Ձմեռնային [էգ. شتائيه] :
شتاب շիթապ [գ] Շտապ, աճապարանք : | — շտապել, փութալ :
شتابان շիթապան [գ] Փութացող : او — փութալ :
شتر շիւթիւր [գ] Ուղտ [յգ. شتران] :
شتربان շիւթիւրպան [գ] Ուղտապան [յգ. شتربانان] :
شتم շէթմ [ա] 1. Թշնամանել,

լուսալ 2. Թշնամանք, լուտանք [جم. شتوم] ։

شتوم շիւթիւմ* [ա] جم. شتم ի ։

شتوى շիթեվի [ա] Ձմեռնային [էգ. شتويه] ։

شتى շիթթա* [ա] Ալլեւայլք [էգ. شتيت] ։

شتيمه շիթիմէ* [ա] Լուտանք ։

شجاع շիւճաա [ա] Քաջ, արի ։

شجاعت շիճաաթ* [ա] Քաջութիւն ։ لو — ՝ لى — քաջ, կարիճ, արի ։

شجر շէճէր [ա] Ծառ [جم. اشجار] ։ حجر — զաւակենի . — النبى անմիտ՝ ագէտ մարդիկ ։

شجره շէճէրէ* [ա] 1. Ծառ 2. Ճիւղագրութիւն ։

شجره لى շէճէրէլի [թ] 1. Բազում ազգականն ունեցող 2. Ծանուցեալ, հռչակաւոր ։

شجعان շիւճ՝ան* [ա] جم. شجيع ի ։

شجيره շիւճէյրէ* [ա] Փոքր ծառ, թուփ [նուազ. شجر ի] ։

شجيع շէճի՝ [ա] Քաջ, արի [جم. شجعان] [էգ. شجيعه] ։

شحامت շէհամէթ* [ա] Գիրութիւն ։

شحم շահմ [ա] Ճարպ [جم. شحوم] ։

شحمه շահմէ* [ա] 1. Ճարպ 2. Բլթակ, ունկնաբոյթ ։

شحمى շահմի [ա] Ճարպաւոր, իւղալից [էգ. شحميه] ։

شحنه շահնէ* [ա] Ոստիկանապետ ։

شحوم շիւհում* [ա] جم. شحم ի ։

شخرم շախրըմ [թ] Ճաթռտուք, ճաթուք ։

شخص շախս [ա] Անձ, անհատ [جم. اشخاص] ։

شخصاً շախսէն [ա] Անձամբ ։

شخصى շախսի [ա] Անձնական, անհատական [էգ. شخصيه] ։

شخصيات շախսիյաթ* [ա] Անձնականութիւնք ։

شد շէտտ [ա] 1. Պնդել, կապել, ամրացնել 2. Երկնակ (ّ) որ այս նշանն է ։

شد շէտ [պ] Եղաւ ։ آمد . — երթեւեկ. — قيد — արձանագրուեցաւ ։

شدائد շէտաիտ* [ա] Խստութիւնք [եզ. شديده] ։

شدت շիտտէթ* [ա] Սաստկութիւն, խստութիւն ։ ا — كسب սաստկանալ ։

شدتلنمك շիտտէթլէնմէք [թ] Սաստկանալ ։

شدتلو շիտտէթլու } [թ] Խիստ, բուռն, սաստիկ ։
شدتلى շիտտէթլի }

شده շէտտէ* [ա] Երկնակ՝ որ այս (ّ) նշանն ունի ։

شده շէտէ [պ] Եղած [جم. شدگان] ։

شديد շէտիտ [ա] Սաստիկ, բուռն, խիստ [شدت էն] [էգ. شديده] ։

شديده շէտիտէ* [ա] 1. Խստութիւն [جم. شدائد] 2. Նեղութիւն 3. Աղէտ ։

شذوذ շիւզուզ [ա] Խոտորում, բացառութիւն [جم. شذوذات] ։

شر շէրր [ա] 1. Չարիք, վնաս [جم. شرور] 2. Չար ։

شرا շիրա [պ] 1. Գնում 2. Գնել ։

شرائع շէրաիհ* [ա] جم. شريعه ի ։

شرائر շէրաիր* [ա] յգ. شریره ի։

شرائط շէրաիթ* [ա] Պայմաններ [եզ. شریطه]։

شرائع շէրաի՛* [ա] յգ. شریعت ի։

شراب շէրապ [ա] 1. Ըմպելի [յգ. اشربه] 2. Գինի։ خانه — գինեայ մեծ տակառ։

شراح շուրրահ* [ա] Մեկնիչք [եզ. شارح]։

شرادم շէրատիմ* [ա] յգ. شرذمه ի։

شرارت շէրարէթ* [ա] Չարագործութիւն։

شراره շէրարէ. շիրարէ* [ա] Կայծ։

شراع շիրա՛ [ա] Առագաստ [յգ. اشرعه]։

شرافت շէրաֆէթ* [ա] Ազնուականութիւն։

شرامپول շէրամփօլ [4] Ցցապատնէշ։

شرایین շէրային* [ա] յգ. شریان ի։

شرب շուրպ. շիրպ [ա] Խմել։

شربت շէրպէթ* [ա] Օշարակ։ — خانه — գինետուն. — پاره سی — ընծայ, պարգև. — اوتی — հըմուկ, գայլուկ (բոյս). — عملی — որբագեղ. — لك — օշարակի յատուկ։

شربتجی շէրպէթճի [թ] Օշարակավաճառ։

شرپاداق շըրփատաք [թ] Յանկարծ։

شرت շէրրէթ* [ա] Չարութիւն։

شرج շէրճ [ա] անգ. Երաստան,

شرح շէրհ [ա] 1. Պարզել 2. Մեկնել 3. Մեկնութիւն [յգ. شروح]։

شرحه շէրհա* [ա] 1. Ճերտ 2. Կտրատած։

شردان շըրտան
شردن շըրտան } տե՛ս شیردان ։

شرذمه շիրզիմէ* [ա] Խմբակ [յգ. شرادم]։

شرر շէրէր [ա] Կայծեր։

شرسوف շըրսուֆ [ա] Բժշ. Մակորդային (մերքին մասն որովայնի)։ ی — . یه — մակորդայնական։

شرط շարթ [ա] 1. Պայման [յգ. شروط] 2. Քեր. Թէական մասն։

شرطلاشمق շարթլաշմաք [թ] Իրարու հետ պայման դնել։

شرطنامه շարթնամէ [պ] Պայմանագիր։

شرطه շուրթա* [պ] Յաջող հողմ։

شرطیه շարթիյյէ* [ա] Պայմանական, Թէական։

شرع շէր՛ [ա] Աստուածային օրէնք։ شریف — Մահմետական նուիրական օրէնք։

شرعا շէր՛ան [ա] Ըստ աստուածային օրինաց։

شرعی շէր՛ի [ա] 1. Աստուածային օրինաց վերաբերեալ [էգ. شرعیه] 2. Օրինական։

شرعیت շէր՛իյյէթ* [ա] Օրինականութիւն։

شرف շէրէֆ [ա] 1. Փառք, պատիւ 2. Բարձրութիւն։ لی — փառաւոր. — سنوح ا . — ساغ او — صدور ا . — صادر او — փառք ընել, ծագիլ։

شرفا շուրէֆա* [ա] յգ. شریف ի։

شرفنش շէրէֆպախշ [պ] Փառք պարգևող։

شرفرسان շէրէֆէրէսան [պ] Փառք Հասցնող ։

شرفه շուրֆէ* [ա] Շրջանակ մի-նարէի յորմէ աղօթքի կը կա-չէն միւէզզինք [ոպա. չէրէֆէ] ։

شرفیاب շէրէֆեապ [պ] Փառաւորեալ ։

شرق շարգ [ա] Արևելք ։

شرقا շարգան [ա] Արևելքէն ։

شرقاده շարգատէ [թ] Զուարճաբան ։

شرقی շարգի [ա] 1. Արևելեան [էգ. شرقیه] [յգ. شرقیون] 2. [թ] Երգ ։

شرك շիրք [ա] Բազմաստուածու-թիւն ։ — اهل բազմաստուա-ծեան ։

شرکا շուրէքա* [ա] Ընկերք, մասնակիցք [եզ. شریك] ։

شرکت շիրքէթ* [ա] Ընկերութիւն ։

شرلاغان շարլաղան [թ] Շիթիկ ձէթ ։

شرلامق շարլամագ [թ] Խոխոջել ։ — هوا անձրևել ։

شرلوپ շարլօփ [թ] Մածունով տապկուած հաւկիթ ։

شرلی շէրլի [թ] Կռուարար ։

شرم շէրմ [պ] Ամօթ, ամաչում ։ — آلود — بی աղաշ. անամօթ ։ ամօթահար ։

شرمسار շէրմսար [պ] Ամօթով ։

شرمناك շէրմնաք } [պ] Ամօթով,

شرمکین շէրմկին } ամօթալից ։

شرمنده շէրմէնտէ [պ] Ամօթով, ամօթալից ։

شرنقه շէրնէգէ [ա] Գրքիթ ։ ا — գրքթել ։

شروانی շարվանի [թ] Վերարկու ։

شروپ շուրուփ [թ] Օշարակ ։

شروطه շէրվէթէ [թ] Եւ փաթթոց ։

شروح շուրուհ* [ա] *յգ. شرح ։

شرور շուրուր* [ա] յգ. شر ։

شروط շուրուդ* [ա] Պայմաններ [եզ. شرط] ։

شروع շուրու' [ա] 1. Սկիզբ 2. Սկսում ։

شریان շէրեան . շէրիան [ա] Շնչերակ [յգ. شرایین] ։ — ی — یه . չնչերակի ։

شریت շէրիթ } Տրեզ, ժապաւէն

شرید շէրիտ } [թուր. شریط էն] ։ ی — مساحه չափական լար ։ لی — ժապաւինեալ ։

شریتلك շէրիթլիք [թ] Ժապաւինել ։

شریحه շէրիհէ* [ա] Կտտրուած [յգ. شرائح] ։

شریر շէրիր [ա] Չար, անզգամ [էգ. شریره] [յգ. اشرار] [شر էն] ։

شریط շէրիդ [ա] 1. Տե՛ս شریت 2. Լար, փոքրիկ երիզ ։

شریطه շէրիդէ* [ա] Պայման [յգ. شرائط] ։

شریعت շէրի'աթ* [ա] տե՛ս شرع ։

شریف շէրիֆ [ա] 1. Փառաւոր, ականաւոր [شرف էն] [էգ. شریفه] 2. Ազնուական [յգ. شرفا . اشراف] 3. Մահմետականութեան [شرافت էն] 4. Իշխան կամ մեծ շէրիֆ Մեքքէի ։

شریك շէրիք [ա] 1. Ընկեր [شرکت էն] [յգ. شرکا . شریکان] 2. Մասնակից ։ تمت — մեղսա-կից ։

شریکلك շէրիքլիք [թ] Ընկերակցու-թիւն ։

شرلق շըրլըգ [թ] Խոխոջիւն ։

شرلدامق շըրլըտամագ [թ] Խոխոջել ։

شرين շիրեան [ա] 1. Շնչերա-կին 2. Շէրրէյն Երկու չարիք։ — اهون երկու չարեաց փոք-րագոյնը ։

شرنفه շիրինքէ [յ] Տե՛ս شرنقه ։

شست շիւսթ [պ] Լուացք ։

شسته շիւսթէ [պ] Լուացած, Լուացուած ։

شش շէշ [պ] Վեց։ տաճկ. دو — երկու վեց, յաջողութիւն (բաղդ). جهت — վեց կողմ խորանարդ մարմնոյ. بش — كورمك այլ ընդ այլոյ տեսնել ։

ششخانه շէշխանէ [պ] 1. Վեց-անկիւնի 2. Խորշաւոր հրա-ցան, թնդանօթ ։ տաճկ. آلق — قوال اوسق անհամեմատ, անչափական. جى — . لى — կարբնաւոր զօրական ։

ششدر շէշտէր [պ] 1. Սեղան նարտի 2. Ապշահար։

ششم շէշիւմ [պ] Վեցերորդ ։

ششمين շէշիւմին [պ] Վեցերորդ։

شط շաթթ [ա] Եղր ։ العرب — Եփրատայ և Տիգրիսի միաց-մամբ ձեւացեալ գետի ա-նունն է ։

شطارت շէթարէթ* [ա] 1. Զուար-թութիւն 2. Խեղկատակու-թիւն։ لو — զուարթ, զուար-ճաբան, ծաղրածու ։

شطافجى շաթաֆճը [թ] Սուտա-կապատ, փաղաքուշ ։

شطرنج շաթրէնճ [ա] Ճատրակ ։

شطف շաթֆ [թ] Սուտակա-պատութիւն ։ ويرمك — շո-ղոքորթել, շողոմել ։

شعائر շէ՛աիր* [ա] յգ. شعار ի ։

شعار շի՛ար [ա] Նշան, նըշա-նակ [յգ. شعائر]։ صداقت — հա-ւատարմութեան նշանը կրող ։

شعاع շիւ՛ա՛ [ա] Ճառագայթ [յգ. اشعه] ։

شعب շա՛պ [ա] Ցեղ [յգ. شعوب]։

شعبات շու՛պաթ* [ա] յգ. شعبه ի ։

شعبان շա՛պան [ա] Եօթներորդ ամիս արաբական լուսնային տարւոյ ։

شعبده باز շա՛պէտէպազ [պ] Ձեռ-նածու [յգ. شعبده بازان]։ ى — ձեռնածութիւն ։

شعبه շու՛պէ* [ա] 1. Բաժա-նում, ճիւղ [յգ. شعبات] 2. Մասնաճիւղ ։

شعر շա՛ր [ա] Հեր, մազ ։

شعر շի՛ր [ա] Բանաստեղծու-թիւն, տաղ, ոտանաւոր [յգ. اشعار] ։ آ — ոտանաւոր ըլլալով ։

شعرا շիւ՛արա* [ա] Բանաստեղծք [եզ. شاعر] ։

شعريه շի՛րիյէ* [ա] 1. Բանաս-տեղծական 2. շա՛րիյէ Մա-զանման 3. Թելհայս [տաճ. շէհրիյէ] ։

شعشعه շա՛շա՛ա* [ա] Փայլ, շող, շքեղութիւն ։ پاش — շողշո-ղուն. لى — շքեղ, փայլուն. لندرمق — փայլ տալ ։

شعله շու՛լէ* [ա] 1. Բոց [յգ.

— لى . — دار ، شعل **Բ.** Նշոյլ ։
— ور *փայլուն , բոցավառ .*

شعله‌لنمك շուլէլէնմէք [Բ] *փայլիլ , բոցավառիլ ։*

شعوب շուուպ* [ա] جو. شعب *ի*։

شعور շուուր [ա] *իմացականութիւն , միտք ։* — ، خلل گلك *խելագարիլ ։*

شعير շաիր [ա] *Գարի ։* ، — *Բէյ.* *գարիկ ։*

شغاف շղաֆ [ա] *Սիրտը պատող թաղանդային պարկ . սրտակերանք ։* — ى ، — يه *սրտակերանային ։*

شغل շուղլ [ա] *Զբաղում* [جو. اشغال] ։

شفا շիֆա [ա] *Բժշկութիւն , բուժում ։* — يذير او ، — بولمق *բժշկուիլ ։* — بخش ، — لى *բուժող , առողջարար ։*

شفاعت շէֆաաթ*[ա] *Բարեխօսութիւն ։* ا — *բարեխօսել ։* — جى *բարեխօս ։*

شفاف շէֆֆաֆ [ա] *Թափանցիկ* [جو. شفافه] ։

شفافت շէֆաֆիյէթ* [ա] *Թափանցականութիւն ։*

شفاه շիֆահ* [ա] جو. شفه *ի* ։

شفاهاً շիֆահէն [ա] *Բերանացի* ։

شفاهی շիֆահի [ա] *Բերանացի* [جو. شفاهيه] ։

شفاياب շիֆայապ [պ] — او *բժշկուիլ ։*

شفتالو շէֆթալու [պ] *Դեղձ* ։ — آغاجى *դեղձենի* ։

شفتان շէֆէթան* } [ա] *Երկու շրթ*
شفتين շէֆէթէյն } *ունք ։*

شفره շէֆրէ [է] *Ածելագործութիւն* ։ — لى *ծածկագիր* ։

شفعاء շուֆէաա* [ա] جو. شفيع *ի* ։

شفعه շուֆա* [ա] *Երաշ. Առաջնութեան իրաւունք ի մասին գնման . (որ օրինակ, երբ մեկը իր բաժինը ծախելու ըլլայ , միւս բաժնետէրը իրաւունք ունին գ ա յ ն եւ առնելու ճիշդ այն գնով զոր տուած է գնողն)* ։

شفق շէֆաք [ա] **Ա.** *Վերջալոյս* **Բ.** *Արշալոյս* [տես. շաֆագ]։ — سوكك *օրիստակակամայ* ։ *տրեւելից , լուսանալ* ։

شفقا շուֆէքա* [ա] جو. شفيق *ի* ։

شفقت շէֆէքաթ* շէֆքաթ* [ա] **Ա.** *կարեկցութիւն , գութ* [جو. اشفاق] **Բ.** *Գորով , խանդաղատանք* ։ — نشان *կանանց յատուկ շքանշան* ։

شفقتلو շէֆէքաթլու } [Բ] **Ա.** *կա*
شفقتلى շէֆէքաթլի } *րեկիր* **Բ.** *Գորովագութ* ։

شفوق շէֆուք [ա] *կարեկից*[شفقت *է*։

شفوى շէֆէվի [ա] **Ա.** *Շրթնային* [شفه *էն*] [جو. شفويه] **Բ.** *Շրթնաձև* ։

شفه շէֆէհ . շէֆէ* [ա] *Շուրթն* [جو. شفاه] ։ شق — ا *լուութիւնը խզել ։* — حق *ըմպելու իրաւունք* ։

شفيع շէֆի' [ա] *Բարեխօս* [شفاعت *էն*] [جو. شفعا] ։

شفيق շէֆիք [ա] Կարեկից, գթալից [شفقت էն] [յք. شفقا] [իգ. شفيقه] ։

شق շագգ [ա] 1. Պատռել 2. Ճեղքել 3. Հերձուածք, ճեղք 4. բժշ. Ճեղքուած շրթանց, երատատնի ։

شق շըգգ [ա] 1. Հատուած [յք. شقوق] 2. Խնդիր, կէտ, կողմ 3. Բաժանում ։

شقا շագա [ի] տե՛ս شاقه ։

شقائق շէգաիգ* [ա] 1. Փեռնայ (ծաղիկ) 2. Ծափկատրուկ ։ النعمان — Ծափկատրուկ ։

شقاق շիգագ [ա] 1. Երկպառակութիւն, գժտութիւն 2. Վէճ 3. շագագ Քունք ։

شقاوت շէգավէթ* [ա] 1. Անզգամութիւն 2. Ապստամբութիւն 3. Աւազակութիւն ։

شقراق շագրագ [ի] տե՛ս شاقراق ։

شقشقه շագշագա* [ա] Ճռուողում ։

شقوق շըգուգ* [ա] յք. شق ի ։

شقه շագգա*[ա] Պիտակ, նամակ ։

شقى շագը [ա] 1. Անզգամ [شقاوت էն] [յք. اشقيا] 2. Ապստամբ 3. Աւազակ ։

شقيق շագիգ [ա] Պատառուած ։

شقيقه շագիգա*[ա] բժշ. Ցաւ կիսագլխոյ ։

شك շէքք [ա] Տարակոյս, երկբայութիւն [յք. شكوك] ։ ا — տարակուսիլ. — بلا . — بى անտարակոյս ։

شكار շէքեար [պ] 1. Որսորդութիւն 2. Որս 3. Արժէքաւոր ։ كاه— որսի տեղ ։

شكاف շէքեաֆ [պ] 1. Ճեղքող 2. Փորածոյ ։

شكافته շէքեաֆթէ [պ] Ճեղքուած ։

شكايت շէքեայէթ*[ա] 1. Գանգատ [յք. شكايات] 2. Գանգատիլ ։ جى — գանգատող ։

شكر շէքէր [պ] Շաքար ։ علق — շաքարախտ . ى — نبات պաղ շաքար ։ خند — քաղցր ժպիտ . قامشى — շաքարեղեգն . ايشى — շաքարագործութիւն . بادم — ى շաքարանուշ . كل ب — վարդանուշ . بار — քաղցր ։

شكر շիւքր [ա] 1. Գոհութիւն 2. Շնորհակալութիւն ։ ا — գոհանալ . نعمت — երախտահատոյցք . نى بيلك — երախտագէտ լինել ։

شكران շիւքրան [ա] տե՛ս شكر ։

شكرانه շիւքրանէ* [ա] Շնորհակալիք ։

شكرانيت շիւքրանիյէթ* [ա] Երախտագիտութիւն ։

شكرجى շէքէրճի [թ] Շաքարագործ ։ لك — շաքարագործութիւն ։

شكردان շէքէրտան [պ] Շաքարաման ։

شكرگذار շիւքրկիւզար [պ] Շնորհակալ ։ ى — շնորհակալութիւն, երախտապարտութիւն ։

شكرلب շէքէրլէպ [պ] Քաղցրաշուրթն ։

شكرله շէքէրլէմէ [թ] Շաքարապատ պտուղ ։

شكرلنمك շիւքիւրլէնմէք [ք] Շնորհակալանալ ։

شكرلى շիւքիւրլիւ [ք] Շնորհապարտ ։

شكرين շիւքիւրին [ա] Քաղցր ։

شكس շիւքս [ս] Յամառ , խեռ ։

شكست շիքէսթ [ա] Բեկում ։ ا — Բեկանել , աւերել ։ ا ناموس — պատիւը արատաւորել ։

شكستكى շիքէսթէկի [ա] Խորտակում ։

شكسته շիքէսթէ [ա] 1. Բեկեալ , աւերեալ 2. Տեսակ մը պարսկական գիր ։ دال — خاطر . — بال — սրտաբեկ ։

شكفته շիւքիւֆթէ [ա] Ծաղկած , բացուած ։

شكل շէքլ [ս] 1. Ձեւ , պատկեր [յգ. اشكال] 2. Տեսակ ։

شكم շիքէմ [ա] Փոր ։

شكمبه շիքէմպէ [ա] Քաղիրթ ։

شكمپرست շիքէմփէրէսթ [ա] Որովայնամոլ [յգ. شكمپرستان] ։

شكن շիքէն [ա] 1. Բեկանող 2. Բեկանում ։ عهد — ուխտադրուժ ։

شكنجه շիքէնճէ [ա] Տե՛ս اشكنجه ։

شكوا շիքեա* [ս] Գանգատ , տրտունջ ։ ا — գանգատիլ ։

شكواجى շիքեաճը [ք] Գանգատաւոր ։

شكوانامه շիքեանամէ [ա] Գանգատագիր ։

شكور շէքուր [ս] 1. Գոհացող [شكر էն] 2. Վարձահատոյց ։

شكوفته շիւքիւֆթէ [ա] Տե՛ս شكفته ։

شكوفه շիւքիւֆէ [ա] Ծաղիկ [յգ. شكوفها] ։ زار — ծաղկաստան ։

شكوك շիւքիւք* [ս] յգ. شك ի ։

شكوه շիւքուհ [ա] Վեհութիւն , փառաւորութիւն , շուք ։

شكوى շէքվա* [ս] Տե՛ս شكوا ։

شكيب շիքիպ [ա] Համբերութիւն ։

شكيبا շիքիպա [ա] Համբերող ։ ئى — համբերողութիւն ։

شكيمه շէքիմէ* [ս] 1. Դիմադրութիւն 2. Բռնութիւն ։ قوى الشكيمه — Հզօր ։

شلاء շէլլա* [ս] 1. Ձախլիկ 2. Խեղանդամ ։

شلته շիլթէ [ք] 1. Անկողնակալ 2. Բարձ , բարձակալ ։

شلجم շէլճէմ [ս] / شلغم շալղամ [ք] Շողգամ ։

شلل շէլէլ [ս] Բիծ , արատ ։

شللاق շիլլաք [ս] Անամօթ ։

شلوار շալվար [ա] Տե՛ս شالوار ։

شم շէմմ [ս] 1. Հոտոտել 2. Հոտառութիւն ։

شمائل շէմայիլ* [ս] Բարքեր , սովորոյթք [եզ. شمال] ։

شماتت շէմաթէթ* [ս] Մէկուն մը արկածէն իր թշնամիին զգացած ուրախութիւնը ։

شماته շէմաթէ* [ս] Աղմուկ , ժխոր , դղրդիւն ։ ج — աղմկարար ։

شمار շումար [ք] Ապուշ ։ اورمق — آتمق — ապշեցնել ։

شمار շումար [ա] Թիւ , համար ։ ى — անհամար ։ ا — համարել , թուել ։

شمارمق շումարմաք [ք] Երես հանել ։

شمارمق շըմարմաք [ք] 1. Լըր-

բանալ, անստոյտ լինել։

شماس շէմմաս [ա] Սարկաւագ։

شمال շիմալ, շէմալ [ա] Հիւսիս։ ی — Հիւսիսեան։

شمالى շիմալի [ա] Հիւսիսային։

شمامه շէմամէ [պ] Շամամ։

شماندوره շամանտըրա — شماندوره շամանտուրա [թ] 1. Խարսխանըշան 2. Պատրուգակալ։

شمشاد շիմշատ [պ] Տօսախ։

شمدن շիմտէն [թ] Այժմէն։ — صكره · كيرو — այսուհետև։

شمدى շիմտի [թ] Այժմ, հիմայ։ لرده — այս օրեր · جك — այս վայրկեանիս, այժմիկ։

شمديكى շիմտիքի [թ] Այժմեան, արդի։

شمديلك շիմտիլիք [թ] Առ այժմ։

شمس շէմս [ա] Արեգակ, արև [ջմ. شماس ، [شموس] كالشمس քէլշէմս արևու պէս։

شمسه շէմսէ [ա] Արեգակնաձև պատկեր։

شمسى շէմսի [ա] Արեգակնային։

شمسيه շէմսիյէ [ա] 1. Արեգակնային 2. Հովանոց։

شمشاد շիմշատ [պ] Տօսախ (ծառ)։

شمشك շիմշէք [թ] Փայլակ։

شمشير շիմշիր, շէմշիր [պ] Թուր, սուր։

شمع շէմ' [ա] Մոմ, ճրագ [ջմ. [شموع] عسل — մեղրամոմ]։

شمعدان շէմ'ատան [պ] Աշտանակ [ղօղա, շամդան]։

شمعه շէմ'ա [ա] Մոմ։ لى — մոմեղէն։

شموس շումուս [ա] ջմ. شمس ի։

شمول շումուլ [ա] 1. Բովանդակել 2. Ամենչութիւն։ عالم — աշխարհատարած։

شمه շէմմէ [ա] 1. Հոտառութիւն 2. Դոյզն ինչ, սակաւ ինչ։ شمهٔ սակաւ ինչ։

شميم շէմիմ [ա] Հոտաւէտ։

شن շէն [թ] 1. Ուրախ, զուարթ 2. Շէն։

شنائع շէնաի' [ա] ջմ. شنيعه ի։

شنات շէնաթ [ա] ջմ. شانى ի։

شناخت շինախթ [պ] Ճանաչողութիւն։ — اهل իրազեկ։

شناس շինաս [պ] Ճանաչող, գիտցող։ — حق արդարադատ. كار — իրազեկ։

شناعت շէնաաթ [ա] 1. Գարշութիւն 2. Տձևութիւն։

شناور շինավէր [պ] Լողացող։ — او լողալ։

شناه շինահ [պ] Լողացումն, լող։

شنبار շէնպար [ա] Բուս. Շեկխաւարի (Համասփիւռ)։

شنلتمك շէնլէթմէք [թ] 1. Ուրախացնել 2. Շէնցնել։

شنلك շէնլիք [թ] 1. Ուրախութիւն 2. Հանդէս, տօն, խրախութիւն։

شنلنمك շէնլէնմէք [թ] 1. Ուրախանալ 2. Շէննալ։

شنو շինէվ [պ] Լսող։ — دور ձայնատար գործի։

شنيد շինիտ, շէնիտ [պ] — كفت و խօսք, զրոյց։

شنيده շինիտէ, շէնիտէ [պ] Լսո-

ուած , լուած ։ — نا անկուր ։

شنيع շինի՛ [ա] Գարշելի [شناعت էն] [էգ. شنيعه ։] — فعل պղծութիւն ։

شنيعه շընիէ՛ա* [ա] Գարշելի գործ [յգ. شنائع] ։

شو շու [թ] 1. Այս [յգ. شونلر] 2. Այդ ։ — قدر وار كه միայն թէ. — بونده نده — սուտ անգ ։

شو շու [պ] Տէ՛ս شوى ։

شوائب շէվայիպ* [ա] յգ. شائبه ի։

شواذ շէվազզ* [ա] յգ. شاذ ի։

شوارب շէվարիպ* [ա] յգ. شارب ի։

شوارع շէվարի՛* [ա] յգ. شارع ի։

شوال շէվվալ [ա] Տաճկերէն ամիս արաբական լուսնային տարւոյ ։

شواهد շէվահիտ* [ա] յգ. شاهد ի։

شواهق շէվահիգ* [ա] յգ. شاهقه ի։

شوباره շուպարա [թ] Տեսակ մը գդալաձեւ գլխարկ ։

شوخ շուխ [պ] 1. Զուարճախօս 2. Անպատկառ , լիրբ ։ ی — անպատկառութիւն ։

شور շուր [պ] Աղմուկ , վէճ ։ — افكن . — انكيز — խռովայոյզ ։

شورا շուրա [թ] Այս տեղ , այդ տեղ ։ ده — հոս , հոդ. — جق այս տեղիկ ։

شورا շուրա* [ա] 1. Խորհուրդ 2. Ժողով , ատեան ։ ی دولت — Պետական խորհուրդ . — دار Վարչական ժողով արդարադատութեան . ی ماليه — վարչական խորհուրդ գանձային նախարարութեան ։

شوراق շուրագ [թ] Աղտաղտուկ ։

شوربا շուրպա [պ] Ապուր ։

شوربخت շուրպախթ [պ] Վատաբաղդ [յգ. شوربختان] ։

شورش շուրիշ [պ] Խռովութիւն , յոյզ ։ — ارباب — ' اهل — խռովարարք ։

شوره շուրէ , شورهزار շուրէզար [պ] 1. Աղտաղուտ տեղի 2. Անբեր գետին ։

شورى շուրա* [ա] Տէ՛ս شورا ։

شوريدكى շուրիտէկի [պ] Խելացնորութիւն ։

شوريده շուրիտէ [պ] Խռովեալ , խելացնոր [յգ. شوريدكان] ։

شوسه շօսէ [ֆ] Գծիկեթարթ ուղի , մեծ ուղի , միջնուղի , խճուղի ։

شوق շէվգ [ա] 1. Ջերմ փափաք [յգ. اشواق] 2. Եռանդ 3. Խանդ 4. շէվք [թ] Լոյս ։ — كلك ه — խանդավառուիլ . لى — փափաքող , խանդավառ ։

شوك շէվք [ա] Տատասկ ; փուշ [յգ. اشواك] ։ الظهر — ողնասիւն ։

شوكت շէվքէթ* [ա] 1. Տատասկ 2. Հզօրութիւն , վեհափառութիւն ։ سمات — . — مصير ' — نمود ' — پناه ' — مقرون — لو — վեհափառ ։

شوكتمآب շէվքէթմէ՛ապ [պ] Վեհափառ ։

شوكران շուքէրան [պ] Մոլախինդ ։ مائى — Ջրային մոլախինդ ։

شوكه շէվքէ* [ա] 1. Փուշ

[ջզ. شوکات] 2. Վեհափառութիւն։

شوك շէվք [ա] անգ. Ոգեւորութիւն [էզ. شوکیه] ։

شول շըլ [ի] Այն ։

شولیده շօլիտէ [գ] Շփոթեալ ։

شوم շում [գ] Անբարիքեր, ձախող [ողբ. مشئوم էն] ։

شئون շուունն* } [ա] 1. Վիճակ, 2. Գործեր,

شئونات շուունաթ* } կացութիւնք [եզ. شان] 3. Գէպքեր, պարագաներ ։

شوهر շէվհէր [գ] Այր, ամուսին [ջզ. شوهران] ։

شوی շուի [գ] Լուացող ։

شویکه շէվքէյէ* [ա] Փոքր փուշ [նուա. شوکه ի] ։

شویله շէօյլէ [թ] Այնպէս, այսպէս ։ ասաց. طورسون — թող մնայ. ك — ահաւասիկ. — لکله ' جه — այսպէս ։

شه շահ [գ] համ. شاه էն ։ شها ով արքայ ։

شهاب շիհապ, շէհապ [ա] Աստղ [ջզ. شهب . شهبان] ։

شهادت շէհատէթ* [ա] 1. Վկայութիւն [ջզ. شهادات] 2. Մարտիրոսութիւն 3. Վկայել. — کلمهٔ դաւանութիւն Մահմետական հաւատոյ որ է այսպէս لا اله الا الله محمد رسول الله լա իլահէ իլլալլահ Մուհամմէտ րէսուլուլլահ. Չիք աստուած այլ միայն Աստուած, որոյ առաքեալն է Մուհամմէտ. — عالم տեսանելի աշխարհ ։

شهامت շէհամէթ* [ա] Արիութիւն, կորովամտութիւն ։ لو — կորովամիտ։

شهباء շէհպա* [ա] Մոխրագոյն [էգ. اشهب ի]։

شهباز շէհպազ [գ] Տե՛ս شاهباز ։

شهبال շէհպալ [գ] Տե՛ս شاهبال։

شهبندر շէհպէնտէր [գ] Հիւպատոս [ջզ. شهبندران] ։ باش — ընդհանուր հիւպատոս. خانه— հիւպատոսարան ։

شهبندرلك շէհպէնտէրլիք [թ] Հիւպատոսութիւն ։

شهپر շէհփէր [գ] Տե՛ս شاهپر ։

شهد շէհտ [ա] Մեղր ։

شهدا շուհէտա* [ա] Վկայք [եզ. شهید] ։

شهدیه շէհտիյէ* [ա] Տեսակ մը նուշ ։

شهر շէհր [ա] Ամիս [ջզ. اشهر . شهور]։

شهر շէհր [գ] Քաղաք։ ասաց. — امانق քաղաքավարութիւն. — امیڤ քաղաքավարել . الاصل —ی քաղաքացի, ծնունդով քաղաքացի ։ لی — քաղաքացի, պօլսեցի ։

شهراه շէհրահ [գ] համ. شاهراه էն։

شهرت շօհրէթ* [ա] 1. Համբաւ, հռչակ 2. Մականուն ։ لی— անուանի, համբաւաւոր ։

شهرتشعار շօհրէթշիար } [գ] Անուանի,

شهرتیاب շօհրէթեապ } հռչակաւոր ։

شهرستان շէհրիսթան [գ] Մեծ քաղաք ։

شهره շօհրէ* [ա] Հռչակ։ عالم—ٔ հռչակաւոր ող ։

شهری շէհրի [գ] 1. Քաղաքացի

2. [ա] Ամսական ։

شهريار շէհրիեար [պ] կայսր ։ ی — կայսերական ։

شهريه շէհրիյէ* [ա] 1. Ամսական [էգ. شهری ի] 2. Ամսական վարձ 3. Թոշակ [Յուր. شهريه էն]։

شهزادكان շէհզադէկեան [պ] Արքայորդիք [յգ. شهزاده ի]։

شهزاده շէհզադէ [պ] տե՛ս شاهزاده ։

شهسوار շէհսուվար [պ] տե՛ս شاهسوار

شهلاء շէհլա* [ա] 1. Կապուտակագոյն (աչք). կապուտակ [էգ. اشهل ի] 2. Շիլ ։

شهم շէհմ [ա] Կորովամիտ [شهامت էն]։

شهنشاه շէհինշահ } [պ] տե՛ս شاهنشاه ։
شهنشه շէհինշէհ }

شهوات շէհէվաթ* [ա] Ցանկութիւնք [էզ. شهوت]։

شهوار շէհվար [պ] Արքայավայել ։

شهوانی շէհվանի [ա] 1. Ցանկական [էգ. شهوانيه] 2. Խառնական, վաւաշոտ ։ ت — վաւաշոտութիւն։

شهوت շէհվէթ* [ա] Ցանկութիւն [յգ. شهوات]։

شهود շուհուտ [ա] 1. Տեսութիւն 2.* Վկայք, ականատեսք [էզ. شاهد]։ عالم — տեսանելի աշխարհ. الحال — եղելութեան ականատեսք ։

شهور շուհուր* [ա] Ամիսներ [էզ. شهر]։

شهی շէհի [պ] Թագաւորական ։

شهيد շէհիտ [ա] Նահատակ, մարտիրոս [յգ. شهدا]։ ا — նահատակել. أ — մարտիրոս-ութեամբ ։

شهير շէհիր [ա] Հռչակաւոր, անուանի [شهرت էն] [էգ. شهيره]։

شهيم շէհիմ [ա] Ուշիմ, կորովամիտ [شهامت էն] [էգ. شهيمه]։

شیء շէյ' [ա] Իր, նիւթ [յգ. اشيا]։ لا — զարմանալի բան. چوق — ալ ինչ. ديكه دكل — بر. բան մը չէ ։

شياط շիեաթ [ա] գէմ. Խանձահոտութիւն ։

شياطين շիեաթին* [ա] Դեւք, սատանայք [էզ. شيطان]։

شياق շաեաք [թ] տե՛ս شاياق ։

شياهين շիեահին* [ա] յգ. شاهين ի։

شيب շէյպ [ա] 1. Հերաց ալեւորութիւն 2. Ծերութիւն ։

شيخ շէյխ [ա] 1. Ծեր [յգ. شيوخ] 2. Ծերակոյտ [յգ. مشايخ] 3. Առաջնորդ 4. Վանահայր 5. Գիտուն 6. Մեծ, գլխաւոր. الاسلام — գերագոյն մահմետականաց. الحرم — կառավարիչ Մեքքէի. البلد — քաղաքապետ ։

شيخوخت շէյխուխէթ* [ա] Ծերութիւն ։

شيدا շէյտա [պ] Խելայեղ, ի սէր յարեալ ։

شير շիր [պ] 1. Կաթ 2. Առիւծ [յգ. شيران]։

شيرازه շիրազէ [պ] 1. Կազմ, համադրոյց (գրեանց) 2. Կարգ ։ دن چيقمق — քայքայիլ. بند — կազմող, յարդարող ։

شيرازی շիրազի [պ] Շիրազցի ։

شیران շիրան [պ] Առիւծաման, առիւծաբար ։

شیرنچه շիրէնճէ [պ] Կայծակն [աղաւ. շիրինփէնչէ] ։

شیرخوار շիրխուար, شیرخواره շիրխուարէ } [պ] Կաթնկեր։

شیردان շիրտան [պ] Ստամոքս, խախացոց, փորոք ։

شیرلغان շըրլըղան [թ] տե՛ս شرلاغان ։

شیرمرد շիրմէրտ [պ] Առիւծասիրտ [յգ. شیرمردان] ։

شیره շիրէ [պ] շըրա [թ] Խաղմուղ ։

شیرین շիրին [պ] 1. Քաղցր, անոյշ 2. Սիրուն։ زبان — քաղցրաբանեզու. لك — սիրունութիւն։

شیش շիշ [թ] 1. Շամփուր 2. Երկայն սուր 3. Ուռեց, այտուց 4. Ուռած ։ بوغاز — որկրամոլ ։

شیشرمك շիշիրմէք [թ] Ուռեցնել ։

شیشقو շիշգօ [թ] Գէր, թոթոշ ։

شیشك շիշէք [թ] Երկամեայ գառն ։

شیشكین շիշքին [թ] Ուռած ։

شیشكینلك շիշքինլիք [թ] 1. Ուռեցք 2. Խցուած ։

شیشلك շիշլէմէք [թ] 1. Շամփրել 2. Խոյթել, խոցոտել ։

شیشمان շիշման [թ] Գէր ։ لق — գիրութիւն ։

شیشمانلامق շիշմանլամագ [թ] Գիրնալ, պարարտանալ ։

شیشمك շիշմէք [թ] 1. Ուռենալ 2. Գիրնալ ։

شیشه շիշէ [թ] Շիշ ։ جى — ապակեգործ ։ خانه — ապակիի գործարան ։

شیطان շէյթան [ա] Սատանայ, դեւ [յգ. شیاطین] ։ بزی — տեսակ մը կտաւ . طرناغی — քցիմ. بوق — կղկղանք մետաղի, անգժատ . لق — սատանայութիւն, խորամանկութիւն ։ جه — . ى — . يه — սատանայական ։

شیطنت շէյթանէթ* [ա] Սատանայութիւն, չարութիւն ։

شیعه շիա* [ա] Աղանդ կամ հերձուած ալիականաց ։

شیعی շիի [ա] Ալիական, շիի [իգ. شیعیه] ։

شیق շիք [ֆ] 1. Վայելուչ 2. Նորաձեւութեան յարեալ ։

شیقردامق շըգըրտամագ [թ] Հնչել ։

شیم շիէմ* [ա] Բնութիւնք [եզ. شیمه] ։ كريم الشيم ազնուաբարոյ ։

شیمه շիմէ* [ա] Բնութիւն [յգ. شیم] ։

شین շէյն [ա] Անպատուութիւն, [յգ. شیون] ։

شین շին* [ա] Անուն ش տառի ։

شینیك շինիք [թ] Մէկ ութերորդ գրիւ ։ یكی — տասնալիոր ։

شیو շիվ [թ] 1. Զառիվայր 2. Որոկ։ صحرا — հեշտ զառիվայր. ینه — կողմնակի ։

شیوخ շիւուխ* [ա] յգ. شیخ ի ։

شیوع շիւուա [ա] 1. Հրապարակութիւն 2. Անբաժանութիւն (ստացուածոյ) ։ بولمق — տարաձայնիլ ։

شیولندیرمك շիվլէնտիրմէք [թ] Հակեցնել ։

شیون շէ-վա-ն* [պ] 1. Աղօթ [յգ · شین] 2. շեվան [պ] Սուգ ։

شیوه շիվէ [պ] 1. Ձև 2. Ոճ 3. Նուազանք, պչրանք 4. Շնորհք, վայելչութիւն ։

شیوه‌کار շիվէքեար } [պ] 1. Պչրող 2. Շնորհալից ։
شیوه‌کر շիվէքեր }

ص

ص սատ Տասնեօթերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի արժէքն է 90. Համառօտագրութիւն է صفر ի ։

صائب սաիպ [ա] Ուղիղ [صواب էն] [էգ․ صائبه] ։

صائد սաիտ [ա] Որսացող [صید էն] [էգ․ صائده] ։

صائل սաիլ [ա] Յարձակող, [صول էն] [էգ․ صائله] ։

صائم սաիմ [ա] Ծոմ [صیام էն] [էգ․ صائمه] ։

صابان սապան [թ] Արօր ։ دمیری — խոփ (արօրոյ) ։

صابر սապիր [ա] Համբերող [صبر էն] [էգ․ صابره] [յգ․ صابرین] ։

صابوق սապուգ [թ] Մղլար ։

صابون սապուն [թ] Օճառ ։ جی — օճառավաճառ ։

صابونلامق սապունլամագ [թ] Օճառել, օճառով շփել ։

صابونی սապունի [ա] Օճառային [էգ․ صابونیه] ։

صاپ սափ [թ] 1. Կոթ, դաստապան 2. Ցողուն, ծղօտ 3. Կոթ (Պտղոյ) ։

صاپارطه սափարթա [ի] Սատանիկ յանդգնութիւն ։

صاپارنه սափարնա [ի] Պարիկլեակ (արմատ մ'է) ։

صاپان սափան [թ] 1. Պարսատիկ 2. Զատուցում 3. Անիմաստ բան ։

صاپتمق սափթըմագ [թ] 1. Խոտորեցնել 2. Խելայեղել ։ یولی — ճամբան փոխել, մոլորել ։

صاپق սափըգ [թ] Խոտոր ։

صاپلامق սափլամագ [թ] Մխել ։

صاپلانمق սափլանմագ [թ] Մխիլ ։

صاپلو սափլու [թ] Կոթով 2. Մխուած ։

صاپمق սափմագ [թ] 1. Խոտորիլ, շեղիլ 2. Դառնալ ։

صاپه սափա [թ] 1. Զարտուղի, մէկդի 2. Առանձին ։ یول — խոտոր ճամբայ. دوشمك — ուղիղ ճամբէ դուրս ելլել ։

صاتاشمق սաթաշմագ [թ] 1. Բանի մը բռնուիլ 2. Մէկու մը վրայ յարձակիլ ։

صاتش սաթըշ [թ] Վաճառում, վաճառուած ։

صاتلمق սաթըլմագ [թ] Ծախուիլ ։

صاتلیان սաթլըճան Կողացաւ [ի. ذات الجنب էն] ։

صاتم սաթըմ [թ] Վաճառում ։

صاتمق սաթմագ [թ] 1. Ծախել, վաճառել 2. Կերպարանել,

կերծել ։ — کندینی պանծալ ։

صاتون սաթուն [թ] Վաճառում ։ آلق — գնել ։

صاتى սաթը [թ] Վաճառում ։

صاتيلق սաթըլըգ [թ] Ծախու ։

صاتيجى սաթըճը [թ] 1. Վաճառող 2. Շրջուն վաճառական ։ սպասաւոր ։

صاچ սաչ [թ] Մազ, վարս ։ տաղ. قيران — Հերաթափութ ի ւ ն (ախտ մ'է). ى — عرب խառնափնդոր. يلديز لى — գիսաւոր ։

صاچاق սաչագ [թ] 1. Գիւ 2. Սող, վերջաւորք 3. Ցիր ու ցան ։

صاچشدرمق սաչըշդըրմագ [թ] Ցանել, ճապաղել ։

صاچق սաչըգ [թ] Ցիր ու ցան ։

صاچمق սաչմագ [թ] Ցանել, սփռել, ճապաղել ։

صاچمه սաչմա [թ] 1. Կապարեայ գնդիկք որսի 2. Տեսակ մը ուտելի 3. Անիմաստ սատացուած ։

صاچمه‌لمق սաչմալամագ [թ] Ուճակել, անիմաստ բաներ զրուցել ։

صاچى սաչը [թ] 1. Մանր գաւհեկան զոր կը սփռեն հարսանեաց մէջ 2. Հարսանեկան նուէր ։

صاحب սահիպ [ա] 1. Տէր, ստացող [էգ. صاحبه] [յգ. صاحبات. اصحاب] 2. Ընկեր [յգ. صحابه] ։ տաղ. چيقمق — պաշտպանել. سوز ى — ճարտարախօս. سز — անտէր, լքեալ ։

صاحبقران սահիպքըրան [ա] Բախտաւոր (Թագաւոր) ։

صاد սատ* [ա] Անուն ص տառին ։

صادر սատըր [ա] Ելած, ծագած [صدور էն] [էգ. صادره] ։ او — ելնել, ծագիլ ։

صادر սատըրը* [ա] Արարք, գործ ։

صادق սատըգ [ա] 1. Ճշմարիտ [صدق էն] [էգ. صادقه] 2. Հաւատարիմ ։

صادقانه սատըգանէ [պ] 1. Հաւատարմաբար 2. Հաւատարմական ։

صارارمق սարարմագ [թ] Դեղնիլ, տժգունիլ ։

صارب սարբ / صارپ սարփ [թ] 1. Սեպացեալ 2. Դժուար 3. Դժուարաբարոյ ։

صارصاق սարսագ [թ] Դողդող ։

صارصلمق սարսըլմագ [թ] Ցնցուիլ ։

صارصمق սարսմագ [թ] Ցնցել ։

صارغى սարղը [թ] Պատան ։ باش — سى վարշամակ ։

صارف սարըֆ [ա] 1. Ծախսող [صرف էն] 2. Բժշ. Վերածող ։

صارق սարըգ [թ] Փաթթոց ։

صارقتمق սարգըթմագ [թ] Կախել ։

صارقق սարգըգ [թ] Կախուած ։

صارقمق սարգմագ [թ] Կախիլ ։

صارقندى սարգընդը / صارقنديلق սարգընդըլըգ [թ] Յարծակում, բռնաբարութիւն ։

صارلمق սարըլմագ [թ] 1. Փաթթուիլ 2. Փարիլ, յարիլ, կառչիլ ։ — سلاحه ի զէն գիմել ։

صارم սարիմ [ա] Հատու, սուր ։

صارماشمق սարմաշմագ [թ] Իրարու փարիլ ։

صارماشق սարմաշըգ [թ] Պատատուկ, բաղեղ, պատատաղին:

صارمتراق սարըմթըրագ [թ] Դեղնկեկ:

صارمساق սարըմսագ [թ] Խստոր: لى— խստորաւոր:

صارمق սարմագ [թ] 1. Փաթթել 2. Պատատել: اطراف— շրջապատել:

صارمه սարմա [թ] Պատատեալ: قوزى — سى աղիք ոչխարի:

صارنج սարընճ [թ] Ջրամբար:

صارى սարը [թ] 1. Դեղին 2. Խարտեաշ: տաճկ. يورطه—سى դեղնուց հաւկթի. آصمه — դեղին թուզուն մ'է. اوت — ոսճիի տախտակ. شين — դեղինկեկ:

صاريلق սարըլըգ [թ] 1. Դեղնութիւն 2. բժշ. Դալուկ:

صاز սազ [թ] Պրատու, կնիւն: — لى կնիւնաւոր. لق — կնիւնատան:

صاعد սաիտ [ա] Վերելնող [صعود էն] [էգ. صاعده]:

صاعقه սաիգա* [ա] Կայծակ, շանթ [յգ. صواعق]:

صاعق սաիգ [ա] Շանթնկէց:

صاغ սաղ [թ] 1. Աջ 2. Առողջ 3. Ողջ 4. Վստահելի 5. Պնդակազմ: տաճկ. قول آغاسى — առաջին փոխ հազարապետ. آقچه — ողջ առողջ. سليم — ողջ դրամ. باغلامق —ه ապահովել. صوله باقماق —ه չզգուշանալ. صوللى — لى երկու ձեռքէ յաջողակ. صاپ — ողջ առողջ:

صاغالمق սաղալմագ [թ] 1. Ապաքինիլ 2. Սառուզիլ:

صاغدج սաղըտըճ [թ] 1. Փեսաւէր 2. Կնքահայր:

صاغر սաղըր [թ] Խուլ: كاف — , نون — ռնգային նունով հըն-չուող ك. جام — անթափանց ապակի. ييلان — քարբ:

صاغرلق սաղըրլըգ [թ] Խլութիւն:

صاغرى սաղրը [թ] Գաւակ:

صاغش սաղըշ [թ] Համար, թիւ:

صاغلام սաղլամ [թ] 1. Առողջ 2. Ապահով 3. Լաւ: صاپا — կատարելապէս առողջ:

صاغلامق սաղլամագ [թ] Ապահովել:

صاغلق սաղլըգ [թ] 1. Առողջութիւն 2. Կենդանութիւն: صاغلغكزه ձեր. կենաց:

صاغليق սաղլըճագ [թ] Առողջութիւն: له — وار երթաք բարեաւ:

صاغمال սաղմալ [թ] Կաթնատու:

صاغمق սաղմագ [թ] Կթել:

صاغملق սաղըմլըգ صاغملو սաղըմլը [թ] Կաթնատու:

صاغناق սաղանագ [թ] Տեղատարափ, թօն:

صاغى սաղը [թ] 1. Միրտ, աղբ (թռչնոց) 2. Ողբ: صاغمق— եղերամայրութիւն ընել:

صاغيجى սաղըճը [թ] Եղերամայր:

صاف սաֆ [ա] 1. Ջուտ [صفوت էն] [հմմ. صاف էն] 2. Վճիտ 3. Պարզ 4. Պարզամիտ:

صافدرون սաֆտըրօն [պ] Պարզամիտ [յգ. صافدرونان] ։

صافلق սաֆլըգ [թ] Պարզմտութիւն ։

صافنات սաֆինաթ* [ա] Ազնիւ երիվարք ։

صاف սաֆի [ա] 1. Զուտ, անխառն [صفوت էն] [էգ. صافيه] 2. Զուտ, սոսկ ։

صاقار սագար [թ] Սպիտակ նիշ (ճակատու ձիոց) ։

صاقرغه սագըրղա [թ] Տիզ, շանաճճի ։

صاقسى սագսը [թ] Թաղար ։

صاقلامق սագլամագ [թ] Պահել ։

صاقلانباج սագլանպաճ [թ] Պահուըստուկ (խաղ) ։

صاقلانمق սագլանմագ [թ] 1. Պահուըտիլ, թաքչիլ 2. Պահուիլ ։

صاقلو սագլը [թ] Պահած, թաքուն, ծածուկ ։

صاقن صاقين սագըն [թ] Զգո՛յշ, մի՛ ։

صاقنغان սագընղան [թ] Յոյժ զգուշաւոր ։

صاقنمق սագընմագ [թ] Զգուշանալ ։

صاك սաք, սան [թ] Դալուկ (գորենի) ։

صال սալ [թ] Լաստ ։

صالاجق սալաճագ [թ] տե՛ս تنشير ։

صالاش սալաշ [թ] Փայտակերտ խանութ, տաղաւար, հիւղ ։

صالاموره սալամօրա [է] Աղաջուր ։

صالب սալիպ [ա] Կախիչ [صلب էն] ։

صالت սալիթ [թ] Միայն ։

صالح սալիհ [ա] 1. Արդար, բարեպաշտ [صلاح էն] [էգ. صالحه] [յգ. صلحا] 2. Լաւ, յարմար [صلاحيت էն] ։

صالحه սալիհա* [ա] Բարեգործութիւն [յգ. صالحات] ։

صالدرمق սալտըրմագ [թ] 1. Յարձակել տալ 2. Յարձակիլ ։

صالسه սալսա [է] տե՛ս سالسه ։

صالغين սալղըն [թ] 1. Յարձակող 2. Խածան 3. Տարափոխիկ 4. Հարկ, բաժ ։

صالق սալըգ [թ] 1. Տե՛ս صاغلق 2. Տեղեկութիւն ։

صالقم սալգըմ [թ] Ողկոյզ ։ սաղ. سوكود — վարսաւոր ուռի. — بلوط անձրեւային ամպ. كوپه — գործապահանգ ։

صالق սալգը [թ] 1. Թոյլ 2. Թերի. براقمق دە — ա ռ կ ա խ թողուլ ։

صالقيمق սալգըմագ [թ] Թոյլ իմն ձգել ։

صاللاپاقى սալլափագը [թ] Յախուռն ։

صاللامق սալլամագ [թ] 1. Շարժել, տատանել 2. Հող ընել ։ — قوروق շողոքորթել ։

صاللانمق սալլանմագ [թ] Շարժիլ, երերիլ, տատանիլ ։

صاللانه بوللانه սալլանա պօլլանա [թ] Երերմամբ ։

صاللو սալլը [թ] 1. Շարժուն 2. Ընդարձակ ։

صالمق սալմագ [թ] 1. Թոյլ տալ 2. Երկարել 3. Քշել 4. Մէկու մը վրայ իյնալ 5. Դրկել

6. Ցեռանձգել 7. Նետել ։ دال بوداق — ՝ كوك — . ուաց . արմատ , ոստ արձակել ․ سایه — ստուեր ձգել ։

صالمه սալմա [թ] 1. Արձակեալ, ազատ 2. Շրջուն գիշերապահ զօրականք ։

صالنق սալընքը [թ] Տատանում ։

صالنجاق սալընճագ [թ] Ցախուրջի, ճօճօլիկ ։ علق — շրջմոլիկ ախտ աչխարաց ։

صالندرمق սալընտըրմագ [թ] Տա-րուբերել ։

صالنمق սալընմագ [թ] 1. Տատա-նիլ 2. Սամնարիլ ։

صالون սալօն [է] Սրահ ։

صالى սալը [թ] Երեքշաբթի ։

صاليا սալյա صاليار սալյար [թ] Լորձունք ։

صاليانفوز սալյանֆօզ [թ] Խխունջ ։

صاليورمك սալըվերմէք [թ] 1. Թողուլ տալ 2. Արձակել ․ — صقال մօրուք թողուլ ։

صامت սամիթ [ա] Լուռ , մունջ [صمت էն] [էգ. صامته] .

صان սան [թ] Յարգ ։

صانامق սանամագ [թ] Պատուել ։

صانجى սանճը [թ] Տե՛ս سانجى ։

صانع սանի՛ [ա] 1. Կերտող, շի-նող [صنع էն] [էգ. صانعه] 2. Արարիչ ։

صانكه սանքի [թ] Իբր թէ ։

صانلو սանլու [թ] Յարգի ։

صانمق սանմագ [թ] 1. Կարծել, համարել 2. Երեւակայել ։

صانو սանու [թ] 1. Կարծիք 2. կասկած ։

صاوات սավաթ [թ] Արծաթի վրայ քանդակուած սեւ նկար ։

صاواش սավաշ [թ] 1. Մարտ, կռիւ 2. Ճիգ ։ —

صاواشمق սավաշմագ [թ] Կռուիլ, մաքառիլ ։

صاواق սավագ [թ] Տե՛ս صاوق ։

صاورق սավուրգ [թ] Ժպիրհ, յան-դուգն ։

صاودرمق սավտըրմագ [թ] 1. Ճամ-բայ տալ 2. Անցնել ։

صاورمق սավուրմագ [թ] 1. Հոսել 2. Ցիր եւ ցան ընել 3. Ճօճել ։

صاوشدرمق սավուշտուրմագ [թ] Ան-ցնել ։

صاوشمق սավուշմագ [թ] 1. Ի բաց գնալ 2. Անցնիլ ։

صاول սավուլ [թ] Ի բա՛ց կաց ։

صاومق սավմագ [թ] Ճամբել ։

صاومه սավմա [թ] Արձակումն ։ — باشدن Հարեւանցի , վարկ-պարագի ։

صاوه սավէ [թ] Տե՛ս ساوه ։

صايا սայա [թ] Ոչխարի տուրք ժողվող ։ چوقه سی — տեսակ մը հաստ չուխայ ։

صايرو սայրու [թ] Հիւանդ ։ لق— հիւանդութիւն ։

صايش սայըշ [թ] Համրանք ։

صايشمق սայըշմագ [թ] Մէկու մը հաշուոյն անցնել ։

صايغى սայղը [թ] Ակնածութիւն, զգուշաւորութիւն ։ لى — զգու-շաւոր ։ سز — անզգոյշ ։

صايقلامق սայըքլամագ [թ] Բանդա-

գուշել ։

صايلق սայըլմագ [թ] 1. Համրուիլ 2. Համարուիլ ։

صايمق սայմագ [թ] Համրել, Թուել 2. Համարել 3. Յարգել 4. Ակնածիլ ։

صايوان սայվան } [թ] Համատակք
صايوانت սայվանթ } (պարեգօտի տորերը բանուած զարդ) ։

صايى սայը [թ] Թիւ ։ سز — անթիւ, անհամար . لى — թուեալ . جى — թուող, համարիչ ։

صب սապպ [ա] Թափել ։

صبا սապա [ա] 1. Զեփիւռ [յգ. اصباء] 2. սըպա Երիտասարդութիւն ։ رفتار — զեփիւռագնաց, արագաստահ ։

صباح սապահ [ա] 1. Առաւօտ 2. Վաղը առաւօտ ։ على ال — . — چين առաւօտն կանուխ . — شريفلر خيراولسون . բարի լոյս . يلديزى — արուսեակ . الخير — սպիտակ նիշ (ի ճակատու ձիոց) . բարեաց արշալոյս ։ جى — վաղորդայարոյց ։

صباحت սապահաթ* [ա] Գեղեցկութիւն ։

صباحلامق սապահլամագ [թ] 1. Այգանալ 2. Գիշերը անքուն ի գլուխ հանել ։

صباحلاين սապահլայըն [թ] Առաւօտուն ։

صبار սապպար [ա] Յոյժ համբերող [صبر էն] ։

صباغ սապպաղ [ա] 1. Ներկարար [صباغت էն] 2. սըպաղ Գունաւորիչ նիւթ ։

صباغت սապաղաթ* [ա] Ներկել ։

صبان սապան [թ] տե՛ս صابان ։

صباوت սապավէթ* [ա] Մանկութիւն ։

صبايا սապայա* [ա] յգ. صبيه ի ։

صبح սապհ [ա] Արշալոյս, առաւօտ [յգ. اصباح] ։

صبحدم սապհտէմ [պ] Արշալուսին ։

صبر սապր, սապըր [ա] 1. Համբերութիւն 2. Հալուէ (դառն խէժ մ'է) ։ ا — համբերել, հանդուրժել . — صارى ' خيلى — ձիական հալուէ . سز — անհամբեր . لى — համբերող, համբերատար ։

صبرى սապրի [ա] Հալուէական ։

صبغ սապղ [ա] 1. Ներկ 2. Մըկրտութիւն ։

صبوح սապուհ [ա] Առաւօտեան ըմպելի, գինի ։

صبور սապուր [ա] Համբերող, համբերատար [صبر էն] ։

صبى սապի [ա] 1. Մանուկ [صباوت էն] [յգ. صبيان] [եգ. صبيه] 2. էրքա— Անչափահաս ։

صبيان սըպեան, սըպյան* [ա] յգ. صبى ի ։ مكتبى — նախնական վարժարան ։

صبيح սապիհ [ա] Գեղեցիկ, սիրուն [صباحت էն] [եգ. صبيحه] ։

صبير սապիր [ա] Համբերող [եգ. صبيره] ։

صبيه սապիյէ* [ա] Փոքր կամ անչափահաս աղջիկ [յգ. صبايا] ։

صپا սըփա [թ] 1. Աւանակ, ի-շորգի 2. Նաւաստի [տղա. سپا էն]։

صپارنه սափարնա [թ] Պարիկլիակ։

صپان սափան [թ] Պարսատիկ։

صتاشمق սաթաշմագ [թ] տե՛ս صاتاشمق

صتمه սըթմա [թ] Տենդ, ջերմ։

صچاق սաչագ [թ] Տե՛ս صاچاق ։

صچان սըչան [թ] Մուկ։

صچرامق սըչրամագ [թ] Ցատկել։ صچرایوب طورمق խայտալ։

صچمق սըչմագ [թ] Աղբել, քակ-նել։

صح սահ [ա] Վաւերագիր, ձեռ-նագիր հաստատութեան։ — چکمك վաւերագրել։

صحائح սահաիհ* [ա] յգ. صحيح ի։

صحائف սահաիֆ* [ա] յգ. صحيفه ի։

صحابت սահապէթ* [ա] Պաշտ-պանութիւն 2. Պաշտպանել։

صحابه սահապէ* [ա] Ընկերք, ա-շակերտք Մուհամմէտի [եզ. صحابی ، صاحب]։

صحارا սահարա* } [ա] տես [եզ. صحراء]
صحاری սահարի } 2. Անապատք։

صحاف սահհաֆ [ա] Գրավաճառ [յգ. صحافين ، صحافان] [صحيفه էն]։

صحان սահան Աման (պղնձի) [թուր. صحن էն]։

صحانلق սահանլըգ [թ] Սանդու-խի գլուխք շինուած դարակ։

صحبت սոհպէթ* [ա] Ընկերակ-ցութիւն, խօսակցութիւն։

صحت սըհհաթ* [ա] 1. Ճշգրու-թիւն; Ճշմարտութիւն 2. Առողջութիւն։ տաղյ. — حفظ — առողջապահութիւն. لر — անողջներ ըլլայ اولسون [տաղ. պատմելէր օլսուն]։ كزه — ձեր կենացը. — قرين — ' رهين — բա-րոյք, ճշմարիտ, ուղիղ։

صحراء սահրա* [ա] 1. Ընդար-ձակ դաշտ, դաշտավայր [յգ. صحارا ، صحاری] 2. Անապատ։ — كبير Սահարա (մեծ անա-պատ). نشين — Թափառական։

صحراوی սահրավի [ա] Դաշտային։

صحف սուհուֆ* [ա] Գրքեր, մա-տեաններ [եզ. صحيفه]։

صحلامق սահլամագ [թ] Վաւերագրել։

صحن սահն [ա] 1. Աման (պղնձի) [յգ. صحون] 2. Բակ, դաւիթ։

صحنه սահնէ* [ա] Տեսայ։

صحو սահվ [ա] 1. Սթափութիւն (գինիէ) 2. Պայծառութիւն մտաց։

صحه սըհհա* [ա] տե՛ս صحت ։ على وجه الصحه ճշգիւ ։

صحيح սահիհ [ա] 1. Ճշմարիտ, ճշգրիտ [صحت էն] [էգ. صحيحه] [յգ. صحائح] 2. Առողջ 3. Վաւերական, կատարեալ 4. քեր. Արմատական գրերուն մէջ ا و ى և ։ շունեցող բառ։ — جمع կանոնաւոր յոգնակի։

صحيحا սահիհան [ա] Ի րօք, ճշմարտիւ։

صحيحلشمك սահիհլէշմէք [թ] Ստու-գութիւն գտնել։

صحيفه սահիֆէ* [ա] Երես, էջ [յգ. صحائف]։

صحیون սըհհիյէօն [ա] Առողջարանք [եզ. صحی]։

صحیه սըհհիյէ* [ա] Առողջապահական։

صخره սախրէ* [ա] 1. Ժայռ 2. Ապառաժ։

صخری սախրի [ա] 1. Քարոտ [էգ. صخریه] 2. Քարաժայռի մէջ բուսած։

صد սատ [պ] Հարիւր։

صدا սէտա [ա] 1. Ձայն 2. Արձագանգ։ موهوم ی — զանգիւն։

صدارت սատարէթ* [ա] 1. Եպարքոսութիւն 2. Գազասկերութիւն. տե՛ս قاضیعسکرلك։

صدارتپناهی սատարէթփէնահի [պ] Եպարքոսական։

صداع սուտա' [ա] Գլխու ցաւ 2. Ձանձրոյթ։

صداق սատագ [ա] Վարձանք կնոջ։

صداقت սատագաթ* [ա] 1. Հաւատարմութիւն 2. Անձնանուիրութիւն։ لو — پرور — Հաւատարիմ։

صداقتکار սատագաթքեար [պ] Ցոյժ Հաւատարիմ։ لق — ی — մեծ Հաւատարմութիւն։

صدبرك սատպէրկ [պ] Տեսակ մը բազմաթերթ (Հարիւր տերև ունեցող) վարդ։

صدپا սատփա, صدپایه սատփայէ [պ] Օձաստանգք։

صدد սատէտ [ա] Նպատակ։ دن — خارج խնդրոյ նիւթէն դուրս։

صدر սատր [ա] 1. Կուրծք, լանջք [յգ. صدور] 2. Վերին կողմ, գլուխ 3. Սկիզբ 4. Նախաթոռ 5. Եպարքոս 6. Գազասկեր՝ որ է վերին դատաւոր շէրիի օրինաց։ نشین — գահերէց. مجلس — առաջին բարձ։

صدری սատրի [ա] 1. Կրծից վերաբերեալ, կրծից օգտակար [էգ. صدریه] 2. Մօր մը հարազատ (ոչ խորթ) զաւակը։

صدرین սատրէյն [ա] Երկու գազասկերք մին Բումէլիի և միւսը Անատօլուի [երկ. صدر ի]։

صدغ սուտղ [ա] Քունքը [յգ. اصداغ] [երկ. صدغین]։ ی — քունքային։

صدف սատէֆ [ա] 1. Գաղտակուր (մարգարտի), սատափ 2. Խեցի 3. [թ] Փեղկեայ 4. Խեցեղէն։

صدفه սատէֆէ* [ա] Ծովու խուընջող։ صدفة الاذن խորշ ականջի։

صدفی սատէֆի [ա] Խեցեմորթ, խեցեպատեան [էգ. صدفیه]։

صدق սըտգ [ա] 1. Ճշմարտութիւն 2. Հաւատարմութիւն 3. Ջերմեռանդութիւն։

صدقات սատագաթ* [ա] յգ. صدقه ի։

صدقه սատագա* [ա] Ողորմութիւն [յգ. صدقات]։

صدمات սատէմաթ* [ա] յգ. صدمه ի։

صدمه սատմէ* [ա] 1. Բաղխում [յգ. صدمات] 2. Հարուած 3. փխ. Ճայթիւն, բոմբիւն 4. Բժշ. Տարուբերում։ منعکسه — մ. مقابله — Հակահարուած։

صدور սուտուր* [ա] յգ. صدر ի։ ذات ال — Մտածութիւնք։

صدور սուտուր [ա] 1. Ելնել,

ծածկել 2. Բժշ. Արձակուիլ, բղխուիլ ։

صدوق սատուգ [ս] Յոյժ ուղղախօս, ճշմարտախօս [صدق էն]։

صدید սատիտ [ս] Վէրքէ բղխած թարախ, աւիշ ։ ى . — ى — թարախային ։

صدیق սատիգ [ս] Անկեղծ բարեկամ [յգ. اصدقا] [էգ. صدیقه] 2. սըտտըգ Խիստ արդարասէր։

صر սըր [ի] 1. Ալիկի, Չրգեղ 2. Անուշ հայելույ ։

صراجه սըրաճա [ի] Խուլ, խուզախուութիւն ։ لى . — لو — խուզարկուտ ։

صراحت սարահաթ* [ս] Բացայայտութիւն ։ صراحةً բացայայտ կերպով ։

صراحی սուրահի [դ] Շիշ (գինւոյ, օղիի) ։

صراط սըրաթ [ս] 1. Ճանապարհ, ուղի 2. Անուն մազէ աւելի անձուկ և սուրէ աւելի հատու մի կամուրջի որ կ'ըսուի թէ ձգուած է այս աշխարհի և երկնային դրախտի միջև ։

صراف սարրաֆ [ս] Լումայափոխ, սեղանաւոր [صرف էն] [յգ. صرافان] ։ ى — كوشه փոքր լումայափոխ ։

صرافلق սարրաֆլըգ [ի] Լումայափոխութիւն, սեղանաւորութիւն ։

صرافیه սարրաֆիյէ*[ս] 1. Սեղանաւորական 2. Լումայաշահ։

صرب սըրպ } [ի] 1. Սերպիա 2. Սերպիացի ։ —ջա.
صرپ սըրփ }

ուրպերէն . لو — սերպիացի ։

صربستان սըրպըսթան [դ] Սերպիա։

صربیه սըրպիա [ի] Սերպիա ։

صرت սըրթ [ի] Կռնակ, թիկունք ։

صرتارمق սըրթարմագ [ի] Ազատել ։

صرتلامق սըրթլամագ [ի] Շալկել

صرتلان սըրթլան [ի] Բորենի ։

صرتمق սըրթըմագ [ի] Նշմարել տալ. զեկուցանել ։

صرچه սըրչա [ի] 1. Վանակն 2. Ապակի ։ قرمز — ճկոյթ ։

صرصر սարսար [ս] Սաստիկ և ցրտաշունչ հողմ։

صرع սար' [ս] Գետինը զարնել։

صرعه սար'ա*[ս]Լուսնոտութիւն ։ صرعى . لى — լուսնոտ ։

صرف սարֆ [ս] 1. Փոփոխութիւն [յգ. صروف] 2. Քերականութիւն 3. Փոխել 4. Ծախսել 5. Գործածել ։ نظر ا — ի բաց թողուլ . نظر — بوندن բաց աստի ։

صرف սըրֆ [ս] 1. Զուտ [էգ. صرفه] 2. Սոսկ ։

صرفیات սարֆիյաթ* [ս] 1. Ծախսեր 2. Սպառումներ ։

صرفیون սարֆիյուն [ս] Քերականներ ։

صرفیه սարֆիյէ* [ս] Քերականական [էգ. صرف ի] ։

صرلامق սըրլամագ [ի] 1. Օծանել անագաւ 2. Ապիկել ։

صرمه սըրմա [ի] Ոսկեթել ։ — ایشلهلی ' لی — ոսկեթել բանուած ։

صرمه‌کش սըրմէքէշ [գ] Ոսկե-
թելի գործիչ։

صروف սուրուֆ* [ա] յգ. صرف ի։

صره սըրրա [ի] 1. Կարգ 2. Շարք 3. Շրջան 4. Երկայն նստարան։ ռամկ. — یانی իւր քովէն. سیله — ' سنده — կանոնաւոր, բառ պատշաճի. اوکی — առջևէն. واردی — ի մի շար. — آردی ետևէն. دوشورمك — պատեհ առիթ գտնել. قي — եղերքն ի վեր, ի վայր. یه — قومق կարգադրել։

صره սուրրէ* [ա] 1. Քսակ 2. Դրամամթերք 3. Դրամական նուէր որ ամէն տարի կը տրուէր Սուլթանի և իւր բոլոր պաշտօնակալաց կողմանէ Մէքքէի և Մէտինէի բնակչաց բաշխուելու համար։ ռամկ. امینی — այն նուէրի փոխադրութեան վերատեսուչ։

صره‌بند սուրրէպէնտ[գ] Մրարբեալ։

صریح սարիհ [ա] Յայտնի, մեկին [صراحت էն] [էգ. صریحه]։

صریر սարիր [ա] Ճռինչ գրչի։

صریق սըրըգ [ի] Զող։

صزلامق սըզլամագ [ի] Կսկծիլ, ցաւիլ։

صزلانق սըզլանըմագ [ի] Դառնապէս տրտնջալ։

صزلق սըզլըք [ի] Տրտունջ։

صزمق սըզմագ [ի] Քրտնիլ, թացիլ։

صزندی սըզընդը [ի] Թորում։

صزی սըզը [ի] 1. Ցաւ 2. Յօգնացաւութիւն։

صعاب սիյաբ* [ա] յգ. صعب ի։

صعب սա'պ [ա] Դժուար [յգ. صعاب] [էգ. صعبه] — المرور դժուարանցանելի։

صعوبت սու'ուպէթ* [ա] Դժուարութիւն։ لی — դժուար։

صعود սու'ուտ [ա] 1. Ելնել, ամբառնալ 2. Վերելք։

صغائر սէղայիր* [ա] յգ. صغیره ի։

صغار սըղար* [ա] Փոքրներ [յգ. صغیر]։

صغر սըղըր [ա] Փոքրկութիւն։ سن — մանուկ հասակ։

صغر սըղըր [ի] 1. Արջառ 2. Կով։ ռամկ. صو — ی գոմէշ. دیلی — եղնալեզու։

صغرا սուղրա* [ա] Աւելի կամ ամենափոքր [էգ. اصغر ի]։ آسیای — փոքր Ասիա. Անատօլու։

صغرقاج սըղըրգըմաճ [ի] Եղնաբած։

صغرجق սըղըրճըգ [ի] Տարմահաւ։

صغری սուղրա* [ա] Տէ'օ صغرا։

صغنمق սըղընմագ [ի] Ապաստանիլ։

صغیر սաղիր [ա] 1. Փոքր [صغر էն] [էգ. صغیره] [յգ. صغار] 2. Անչափահաս։ ○ — ներկի փոքր մեղք։

صف սաֆֆ [ա] 1. Շարք, կարգ [յգ. صفوف] 2. զին. Կանոնաւոր, ճակատագ։

صفا սաֆա, սէֆա [ա] Զուարճութիւն, բերկրութիւն, հաճոյք։ ռամկ. كلدیكز — բարի

եկաց . بولدق — բարի ան-
տանք . لو — ' بخش —
بخشا հաճոյալի. — کیه ցայ-
գածագիկ. سنی سورمك — վայե-
լել. سورمك — փափկանալ,
զուարճանալ :

صفات սըֆաթ* [ա] յգ. صفت ի:

صفالنمق սէֆալանմագ [ի] Զը-
ւարճանալ :

صفبسته սաֆպեսթե [պ] Շարուած:
سلام او — բարեւ կենալ :

صفت սըֆեթ* [ա] 1. Հանգա-
մանք [յգ. صفات] 2. Վերա-
դիր 3. +եր. Ածական : —
مشبهه բայածական :

صفح սաֆհ [ա] 1. Թողութիւն
2. Ներել :

صفحات սաֆահաթ* [ա] յգ. صفحه ի:

صفحه սաֆհա* [ա] 1. Երես,
մակերեւոյթ [յգ. صفحات] 2.
Թիթեղ :

صفدر սաֆտըր [պ] Թշնամւոյն
շարքը պատառող. դիւցազն:
انه — ی — դիւցազնական :

صفر սըֆըր [ա] Երկրորդ ամիս
արաբական լուսնային տար-
ւոյ [ռամ. սէֆէր] :

صفر սըֆր ' սըֆըր [ա] 1. Զէրօ
2. Պարապ 3. ...ֆր. Անա-
պատղինձ: الید — ձեռնունայն,
ապարդիւն :

صفراء սաֆրա* [ա] 1. Դեղին
[էգ. اصفر ի] 2. Մաղձ. قبارمق —
սիրտ խառնուիլ :

صفرائی սաֆրաւի [ա] Մաղձխառ-
նական: ت — մաղձոտ:

صفران սաֆրան Քրքում [Նոր. زعفران էն] :

صفرت սաֆրեթ* [ա] Դեղնու-
թիւն :

صفروی սաֆրեվի [ա] Իծխ. Մաղ-
ձային [էգ. صفرویه] :

صفره սաֆրա* [ի] Նաւախիծ :

صفشكن սաֆշիքեն [պ] Տե՛ս صفدر :

صفصاف սաֆսաֆ [ա] Ուռի :

صفقه սաֆգա* [ա] Ձեռաց թօ-
թափում: واحده ء — մէկա-
կան սակարկութիւն :

صفن սաֆն [ա] անդա. փոշտ,
երկուորեաց պարկ: ی — ' یه —
փոշտային :

صفوت սաֆվեթ* [ա] 1. Զտու-
թիւն, անխառնութիւն 2.
Անկեղծութիւն 3. Յստա-
կութիւն :

صفوف սուֆուֆ* [ա] յգ. صف ի:

صفه սուֆֆա* [ա] 1. Բազմոց
2. Սրահ [ռամ. սօֆա] :

صفی սաֆի [ա] 1. Զուտ, ան-
խառն [էգ. صفوت էն] [էգ. صفیه]
2. Անկեղծ [յգ. اصفیا] 3. Ա-
մենընտիր: الله — Ադամ:

صفیحه սաֆիհա* [ա] 1. Երես,
մակերեւոյթ [յգ. صفائح] 2.
Կաւծոյ, շերտ մետաղաց :

صفیی սաֆիհի [ա] Բազմաթերթ,
խաւ ի խաւոյ [էգ. صفیحیه] :

صفیر սաֆիր [ա] Իծխ. Սուլում,
շչում: ی — ' یه — շչական :

صفین սաֆֆին [ա] Երկու շարք:

صقال սագալ [ի] Մօրուք: ---ց.
کولمك ه — խաբել. ծաղրել.

طوپ — قبا թանձրամօրուս. — ی الله ویرمك — բոլորամօրուս. խաղալիկ ըլլալ:

صقالبه սագալիպէ* [ա] Սլավք:

صقاللو սագալլը [ն] Մօրուոք:

صقصفان սագսըղան [ն] Կաչաղակ, անձեղ:

صقل սագըլ [ա] Ցփել:

صك սագ [ա] 1. Ցեռկար, մուրհակ դատաւորի [յգ. صكوك] 2. Գիրք տիպար մուրհակաց:

صكاك սաքքեաք [ա] Քարտուղար դատարանի:

صكره սօնրա [ն] 1. Ցետոյ 2. Վերջ 3. Վերջապէս 4. Հետևանք: սօնրա. — بوندن — այսուհետև. — دن كورمه — ե-րիկեան. — يه براقمق — յետա-ձգել. كی — վերջինը:

صكسار սէքսար [ն] Կուզ:

صكسون սէքսօն [ն] Ութսուն:

صكوك սըգուքեաք* [ա] յգ. صك ի:

صلا սալա [ա] 1. Աղօթք 2. Ա-ղօթքի հրաւէր:

صلابت սալապէթ* [ա] 1. Կարծ-րութիւն 2. Հաստատութիւն 3. Արութիւն:

صلاپوريه սալափօրիա [ն] Մակոյկ:

صلات / صلاة սալաթ* [ա] 1. Աղօթք [յգ. صلوات] 2. Օրհնութիւն 3. սըլաթ Նուէր-ներ [եզ. صله]:

صلاح սալահ [ա] 1. Բարեկարգու-թիւն 2. Արդարութիւն, բա-րութիւն: — صلح و — խաղաղու-թիւն:

صلاحيت սալահիյէթ* [ա] 1. Ցար-մարութիւն 2. Իշխանութիւն, արտօնութիւն, իրաւունք:

صلاخوان սալախան [պ] Աղօթքի կոչող:

صلاش սալաշ [ն] տե՛ս صالاش:

صلاطه սալաթա [ն] Աղցան:

صلاموره սալամուրա [ն] տե՛ս صالاموره:

صلب սալպ [ա] 1. Կախել 2. Խաչել:

صلب սուլպ [ա] 1. Կարծր, խիստ [եգ. صلبه] 2. Հաստատ 3. Ողնայարին, քամակ:

صلبی սուլպի [ա] Հօր մը հարազատ (զաւակը) [եգ. صلبيه]:

صلبيت սուլպիյէթ* [ա] Կա, ծրու-թիւն, հաստատութիւն:

صلح սուլհ [ա] 1. Հաշտութիւն, իրաւախոհութիւն 2. Խաղա-ղութիւն: او — հաշտուիլ. جی — խաղաղարար:

صلحا սուլհա [ա] 1. Հաշտու-թեամբ 2. Բարեկամօրէն, սիրով:

صلحا սուլեհա* [ա] յգ. صالح ի:

صلحجو սուլհճու [պ] Խաղաղասէր: يانه — խաղաղասիրական:

صلحنامه սուլհնամէ [պ] Հաշտու-թեան գիր:

صلحی սուլհի [ա] Հաշտութեան վերաբերեալ, խաղաղական [եգ. صلحيه]:

صلصال սալսալ [ա] Տիղմ, կաւ:

صلعم սալ'ամ [ա] Համառօտագրու-թիւն صلى الله عليه وسلم սաա-

ցուածոյն ։

صلوات սալավաթ* [ա] յգ. صلات ի ։

صلوة սալաթ* [ա] տե՛ս صلاة ։

صلوله սալվէլէ* [ա] صلى الله عليه وسلم ըսել ։

صله սըլէ* [ա] 1. Կցորդութիւն 2. Յիշատակ, ընծայ [յգ. صلات] 3. Քեր. Յարաբերական ձև ։ ասաց. — رحم ا . — يه كتمك — رحم տե՛ս ։

صليب սալիպ [ա] 1. Խաչ 2. Կարծր ։ ասաց. — اهل խաչա- կիրք . — ی . — یه խաչաձև ։

صم սամմ [ա] 1. Խլութիւն 2. սումմ* Խուլ (եր) ։ — بكم — սումմուն պուքմուն խուլ և համր ։

صماء սամմա* [ա] անդ. Առաջին մաս նուրբ աղեաց ։

صماخ սըմախ [ա] Ականջ, լսելիք ։

صمامه սըմամէ* [ա] Բժշ. Խցուած շնչերակի ։

صمان սաման [թ] Յարդ ։ ասաց. آلتندن صو يورومك — ծածկու- թեամբ գործել . قاپان — սաթ. لى — յարդալից . ى — յար- դագոյն ։

صمانجی սամանճը [թ] Յարդավաճառ ։

صمانلق սամանլըգ [թ] Յարդանոց, մարագ ։

صمت սամթ . սումթ [ա] Լռու- թիւն ։

صمد սամէտ [ա] Յաւիտենական ։

صمدانی սամէտանի [ա] Աստուա- ծային [իգ. صمدانيه] ։ — ت — յաւիտենականութիւն, աս- տուածութիւն ։

صمصام սամսամ [ա] Սուր սայրա- սուր ։

صمغ սամղ [ա] Խէժ [յգ. صموغ] [ռամկ. զամգ] ։ ասաց. عربی — արաբական խէժ . شجر — խը- ժենի . نفطی — Հողիկ սեւակին ։

صمغی սամղը [ա] Խէժաբեր, խէժային [իգ. صمغیه] ։

صمل սամլ [ա] Բժշ. Բրտութիւն ։

صملاح սըմլահ [ա] Բժշ. Ականջի աղտ, գէջ ։ يه — . ی — գիճային ։

صموت սամութ [ա] Լուռ ։

صموغ սումուղ* [ա] յգ. صمغ ի ։

صمول սումուլ [ա] Բրտութիւն ։

صمون սօմուն [թ] 1. Բոլորաձև մեծ հաց 2. Բոլորակ 3. Ձոյլ , զանգուած ։

صميم սամիմ [ա] 1. Պատուական- նագոյն մաս իրաց 2. Անկեղծ, զուտ [իգ. صميمه] ։ عن — القلب անկեղծ սրտիւ ։

صميمى սամիմի [ա] 1. Անկեղծ [իգ. صميميه] 2. Սրտագին, ջերմ ։

صنائع սանայի՛* [ա] յգ. صناعت և صنيعه ի ։ نارية — Հրարուեստութիւն ։

صناديد սանատիտ* [ա] յգ. صنديد ի ։

صناديق սանատըգ* [ա] յգ. صندوق ի ։

صناع սաննա՛ [ա] 1. Արուեստա- գէտ [صنع էն] 2. սընա՛ յգ. صانع ի ։

صناعت սընա՛աթ* [ա] 1. Արհեստ, արուեստ [յգ. صناعات] 2. Արուեստագիտութիւն ։ دار الصناعه գործարան ։

صناعى սընա՛ի [ա] Արուեստական

[յգ. صناعیه] :

صنامق սընամագ [Թ] Փորձել :

صندال սանտալ [Թ] 1. Մակոյկ 2. Ճամկաւոր գիպակ [աղա. սրմնալ էն] :

صندالجی սանտալճը [Թ] 1. Մակուկավար 2. Կիպակավաճառ :

صندالی սանտալը [Պ] Աթոռ, գահ :

صندالیه սանտալիէ [Թ] Աթոռ :

جی — աթոռագործ :

صندق սանտըգ Սնտուկ, արկղ [Թուր. صندوق էն] : — امینی արկղապահ . جی — արկղագործ : امنیت صندیغی ապահովութեան սնտուկ :

صندقكار սանտըգքեար [Պ] Արկղա-կալ, գանձապետ :

صندل սանտէլ [Ա] Ճանդան որոյ փայտն անուշահոտ է :

صندوق սանտուգ . սունտուգ [Ա] Սնտուկ, արկղ [յգ. صنادیق] : چه — արկղիկ :

صندوقه սանտուգա* [Ա] Գերեզմանի վրայ զետեղեալ քարէ կամ տախտակէ սնտուկ :

صندید սընտիտ [Ա] Գլխաւոր, մեծաւոր [յգ. صنادید].

صندیق սանտըգ [Թ] Տե՛ս صندق :

صنع սուն' [Ա] 1. Յօրինում, կերտել 2. Արարչագործութիւն :

صنعت սան'աթ* [Ա] 1. Արհեստ, արուեստ 2. Ճարտարութիւն, հանճարեղութիւն : لی — հընարագէտ, ճարտար :

صنعتكار սան'աթքեար [Պ] 1. Արուեստաւոր, արհեստաւոր [յգ. صنعتكاران] 2. Արուեստագէտ :

صنعی սան'ի [Ա] Արուեստական, շինծու [եզ. صنعیه] :

صنف սընֆ , սընըֆ [Ա] 1. Դաս, կարգ [յգ. صنوف ՝ اصناف] 2. Տեսակ, դասակարգ :

صنم սանէմ [Ա] Կուռք [յգ. اصنام] : پرست — կռապաշտ :

صنوبر սանէվպէր [Ա] Շոճի 2. Շոճիանման : ی — ՝ یه — կանաչեր :

صنوف սունուֆ* [Ա] յգ. صنف ի :

صنیعه սանի'ա* [Ա] 1. Շինուած բան [صنع էն] [յգ. صنائع] 2. Սողայօգ բան 3. Դաս, նենգ :

صو սու [Թ] 1. Ջուր 2. Հիւթ 3. Գետ, գետակ, վտակ 4. Փայլ 5. Մուխ (երկաթի) : առաց. — قره սև վարագոյր (որ է ախտ մթագնելոյ աչաց). یی — یوز ամօթխածութիւն . یی — دوكمك միզել . باشی — ջրախ-կանապետ . یی — ات արգանակ, մսաջուր . یی — آغز լորձունք . یی — آرپه գարեջուր . — باصمق ողողել . لرنده — ساعت بش ժամը հինգին միջոցները . — ینجه كتمك մէկու մը հաճոյիցը համաձայն վարուիլ :

صواب սավապ [Ա] 1. Ուղղութիւն 2. Ուղիղ, ճիշդ : առաց. — ՝ با — قرین , رهین ուղիղ :

صوات սավաթ [Թ] 1. Արծաթի վրայ բանուած սևանկերկ պատ-

կեր 2. սուվաթ. Անասնոց ըմպելու աւազանը ։

صوارمق սուվարմագ [թ] 1. Ջրել, ոռոգել 2. Ջուր տալ (անասնոց) ։

صواش صواشمق Տե՛ս صاواش ، صاواشمق

صواعق սավաիգ* [ա] Կայծակներ [եզ. صاعقه] ։

صوامع սավամի* [ա] եզ. صومعه ։

صوان սավան [ա] Բնակայծքար ։

صوب սավպ [ա] Կողմ ։

صوبا սօպա [թ] Վառարան ։ —جى վառարան շինող ․

صويا սօյա [թ] Գաւազան, բիր ։ آتمق — գան հարկանել ։

صوت սավթ [ա] Ձայն ։ — خفى նուազ ձայն ։

صوتيه սավթիյյե* [ա] Ձայնական ։

صوجوق սուճուգ [թ] Խծուղ ։

صوجى սուճու [թ] Ջրավաճառ ։

صوچ սուչ [թ] Մեղք, յանցանք ։ սուչ. ا — մեղք գործել ․ دن كچمك — յանցանք ներել ․ سز — ، — بى անմեղ, անպարտ ։

صوچلو սուչլու [թ] Մեղաւոր, յանձաւոր ։ چيقارمق — մեղապարտ ընել ։

صوده սօտա [թ] Օշնան, կալաքար ։

صور սուր [ա] 1. Փող 2. Տուբա ։ شمى — լեւլական փող ։

صور սուվեր* [ա] Կերպեր, եղանակներ [եզ. صورت] ։

صوراق սօրագ [թ] Հարցում ։

صورات սուրաթ Դեմք [թուր. صورت էն] ։ — ا ، — نى اصمق խոթոտել, խոժոռիլ ։

صورت սուրեթ* [ա] 1. Կերպ, ձեւ, եղանակ [յգ. صور] 2. Տեսք, երեւոյթ 3. Պարագայ, ենթադրութիւն 4. Ընդօրինակութիւն 5. Պատկեր 6. բանաձեւ 7. Կառավարութեան կողմանէ վճարելի տուրք 8. Թուրք. Համարիչ ։ սուրց. — تسويه կարգադրութիւն ․ — پذير ، — ياب او ، — نما او իրականանալ, պատկերանալ, գոյանալ ․ بند — պատկերացնող ։

صورتا սուրեթա* [ա] Աներեւոյթ, արտաքուստ ։

صورش սօրուշ [թ] Հարցում, հարց ։

صورشدرمق սօրուշտուրմագ [թ] Փնտռել, հարց ու փորձ ընել ։

صورشمق սօրուշմագ [թ] Իրարու հարցնել ։

صورغوچ սօրղուչ [թ] Ցցունք ։

صورمق սօրմագ [թ] Հարցնել ։

صوروق սօրուգ [թ] Հարցում ։ كونى — վերջին դատաստանի օր ։

صورى սուրի [ա] 1. Երեւութական [صورت էն] [էգ. صوريه] 2. Նիւթական ։ عالم — այս աշխարհ ։

صورى սուրի [ա] 1. Սուրիացի 2. Գալարուն ։

صوصزلق սուսուզլուգ [թ] Ծարաւութիւն ։

صوصام սամսամ [թ] 1. Նուշմայ 2. Հիրիկ ։ 3. Սամոս (կղզի) ։

صوص սուս [թ] 1. Լռէ՛ 2. Լուռ։

صوصامق սուսամագ [թ] Ծարա-ւիլ։ — اجلنه մահուան ծարաւիլ։

صوصدرمق սուսդըրմագ [թ] Լռեցնել։

صوصمق սուսմագ [թ] Լռել։

صوغان սօղան [թ] 1. Սոխ 2. Սոխ (ծաղկանց), ծիթրայ [ղա. սօան]։ جى — սոխավաճառ։

صوغلجان սօղուլճան [թ] 1. Որդ 2. Որովայնի որդ, ճճի։ ى—ى բատաւ. اوتى — որդահալած տունկ մ'է։

صوغوتمق սօղութմագ [թ] Պաղեցնել։

صوغوق սօղուգ [թ] 1. Ցուրտ 2. Զով 3. Պաղ 4. Անվայել 5. Անտարբեր։ ى — տեսակ մը կուտ. جه — քիչ մը ցուրտ։

صوغوقلق սօղուգլուգ [թ] 1. Ցրտութիւն 2. Անվայելչութիւն 3. Զով սենեակ (բաղանեաց)։

صوغومق սօղումագ [թ] Ցրտանալ, պաղիլ։

صوف սօֆ [ա] 1. Բուրդ 2. Ա-ուեղէն պաստառ։

صوفا սօֆա [թ] Տե՛ս صفه ։

صوفته սօֆթա [թ] Տե՛ս سفته ։

صوفره սօֆրա [թ] Տե՛ս سفره ։

صوفى սօֆի, սօֆու [ա] 1. Սոփես-տաս [յգ. صوفيان ՝ صوفيون] [էգ. صوفيه] 2. Ջերմեռանդ 3. Մոլեռանդ։ انه — صوفى ի վայել։

صوفيلق սօֆիլիգ [թ] Չափազանց ջերմեռանդութիւն։

صوقاق սօգագ փողոց [թ. زقاق էն]։

صوقشدرمق սօգուշդուրմագ [թ] 1. Մօտեցնել 2. Մեղմիւ կամ ծածուկ կերպիւ մխել։

صوقشمق սօգուլմագ [թ] 1. Մըտա-նել 2. Մխուիլ, միջամուխ լինիլ։

صوقلمق սօգուլմագ [թ] 1. Մտնել. 2. Մխիլ։

صوقمق սօգմագ [թ] 1. Մխել 2. Մօտեցնել 3. Խայթել։

صوقوم սօգում [թ] Մխում։ սոսոց. ى — قويرق որբանոսկր ։

صوك սօն [թ] 1. Վերջ, վախճան 2. Վերջին։ بهار — աշուն. سز — անվերջ։

صوكره սօնրա [թ] Տե՛ս صكره ։

صول սօլ [թ] 1. Ձախ 2. Ձախ կողմ։ قول اغاسى — երկրորդ փոխ հազարապետ։

صولاتمق սօլաթմագ [թ] Ջրել։

صولاق սօլագ [թ] 1. Ջրոտ 2. Գուռ, կուր, աւազան։

صولامق սօլամագ [թ] Ոռոգել։

صولانمق սօլանմագ [թ] 1. Ոռոգիլ 2. Թրջիլ։ — آغز ցանկանալ։

صولت սավլէթ* [ա] Յարձակում։

صولتات սօլթաթ [է] Հասարակ զինուոր։

صولفاتو սօլֆաթօ [է] Տե՛ս سولفاتو ։

صولمز սօլմազ [թ] 1. Անթառամ 2. Գոյնը հաստատուն։

صولمق սօլմագ [թ] 1. Գունատիլ 2. Թառամիլ 3. Գունաթափ ըլլալ։

صولو սուլու [թ] 1. Ջրոտ 2. Հեղուկ 3. Ջրալից ։

صولوتمق սօլութմաք [թ] Հևացնել, հեք տալ ։

صولوغان սօլուղան [թ] 1. Ծանրաշունչ 2. Ծանրաշնչութիւն ։

صولوق սօլուք [թ] Շունչ ։ آلق — շնչել ․ آلدرمق — հանգիստ թողուլ ․ لق — օդանուտ, շնչահան ։

صولومق սօլումաք [թ] Հևալ, թառել ։

صوله սավլէ* [ա] Ցարձակում ։

صوليق սօլըք [թ] 1. Գունաթափ 2. Գունատ 3. Թառամեալ ։

صوم սավմ [ա] 1. Ծոմ 2. սօմ [թ] Միապաղաղ 3. Համակ ։

صومار սօմար [թ] Քոռ, գրիւ ։

صوماق
صوماكى սօմաքի } Ծիրանաքար [Իր. سماق էն] ։

صومرمق սօմուրմաք [թ] Խոթոտել ։

صومعه սավմէ՛ա* [ա] Վանք ։ — نشين վանական ։

صومون սօմօն [թ] տե՛ս صمون ։

صون սավն [ա] Պահպանութիւն ։

صونتراش սունթրաշ [թ] տե՛ս سمتراش ։

صوندرمه սունտուրմա [թ] Ջուր կողմը բաց քըւանձև յարկ ։

صونطورلى սունտուրլու [թ] Շքեղ, մեծադղորդ ։

صونغور սունղուր [թ] Բազէ ։

صونمق սունմաք [թ] 1. Մատուցանել տալ, ընծայել 2. սօնմաք Աղօտանալ, նուաղանալ ։

صوى սօյ [թ] 1. Տեսակ, ազգ 2. Ջարմ, ցեղ 3. Ազնուական ։ صوپ — ազգատոհմ ․ سز — վատատոհմ, անազգ ։

صويتارى սօյթարը [թ] Խեղկատակ, միմոս [աղաւ. سفترى էն] ։ لق — միմոսութիւն ։

صويزاده սօյզադէ [թ] Ազնուական ։

صويغون սօյղուն [թ] 1. Հանուած 2. Կողոպուտ ։ ويرمك — կողոպտուիլ ․ جى — կողոպտիչ ։

صويلمق սօյըլմաք [թ] 1. Կողոպտուիլ 2. Կեղեւը հանուիլ ։

صويمق սօյմաք [թ] 1. Կողոպտել 2. Կեղեքել 3. Կեղեւել ։

صوينق սօյընթը [թ] 1. Կողոպուտ 2. Կեղեւանք ։

صويندرمق սօյընտըրմաք [թ] Մերկացընել, հանուեցնել ։

صوينمق սօյընմաք [թ] Հանուիլ ։

صويجى սօյըճը [թ] Կողոպտիչ ։

صهارج սահարիճ* [ա] յգ. صهرج ի ։

صهباء սահպա* [ա] Գինի ։

صهر սըհր [ա] Խնամի [յգ. اصهار] ։

صهرج սըհրիճ [ա] Ջրամբար [յգ. صهارج] [աղաւ. սարնըճ] ։

صهريت սըհրիյէթ* [ա] Խնամութիւն ։

صهيون սըհյուն [ա] Սիոն ։

صياد սայյատ [ա] Որսորդ [صيد էն] [յգ. صيادين] ։ اجل — մահուան հրեշտակ ։

صيارف սայարիֆ [ա] յգ. صيرف ի ։

صياغ սայյաղ [ա] 1. Ոսկերիչ [صياغت էն] [յգ. صياغين] 2. Ոսկերիչ ։

صياغت սըյաղէթ* [ա] Ոսկերչութիւն ։

صيام սըյամ [ա] Ծոմ ։

صيانت սըյանէթ* [ա] 1. Պահ-

պատմութիւն Բ. Պաշտպանել ։

صیت սէյթ [ա] Համբաւ ։

صیته սէյթմա [ի] Ջերմ, տենդ ։ لی — տենդոտ ։

صیجاجق սըճաճըգ [ի] Քիչ տաք, տաքուկ ։

صیجاق սըճագ [ի] Ա. Տաք, ջերմ Բ. Տաքութիւն ։ لق — տաքութիւն ։

صیچان սըչան [ի] Մուկ ։ اوتی — մկնդեղ, զառիկ ։ یولی — ծամծմ ծուռ ուղի ։ ی — ر խլուրդ ։

صچرامق، صچمق տե՛ս صیچمق ، صیچرامق

صیحه սայհա* [ա] Ճիչ, գոչիւն ։

صید սայտ [ա] Ա. Որս Բ. Որսալ ։ كاه — որսատեղի ։

صیدا սայտա* [ա] Սիդոն ։

صیدلانی սայտըլանի [ա] Դեղագործ ։

صیدیه սայտիյէ* [ա] Որսական ։

صیرف սայրըֆ صیرفی սայրըֆի [ա] Ա. Սեղանաւոր [յգ. صیارفه ، صیرفان ، صیرفیان] Բ. Իրաւցէկ մաքր ։

صیدله սայտըլէ* [ա] Դեղագործութիւն ։

صیرلمق սըյըրլամագ [ի] Ա. Սկրթուիլ, ցտիլ Բ. Գաղտագողի ելնել երթալ ։

صیرمق սըյըրմագ [ի] Ա. Սկրթել, ցտել Բ. Մերկացնել Գ. Խեւսօք անցնիլ ։ یقایی — ձիւր լոպստել ։ قلیچ — ռուբը պատեանէն հանել ։

صیرمه սըրմա [ի] տե՛ս صرمه ։

صیرورت սայրուրէթ* [ա] Ըլլալ ։

صیریق սըյրըգ [ի] Ա. Սկրթուած Բ. Անկրէ, լիրբ ։

صیزی ، صیزمق ، صیزلمق ، صیزلدی տե՛ս صزی ، صزمق ، صزلدی ، صزلمق ։

صیسقه սըսգա [ի] Ա. Ջրգողել [ռմղ. استسقا ․․․] Բ. Վարոն և Հիւանդ ։ لق — Ջրգողութիւն ։

صیغ սըղ [ի] Ծանծաղուտ վայր, խոռուտ ։

صیغ սըղըդ [ա] տե՛ս صیغه ։

صیغامق սըղամագ [ի] Սոթթել ։

صیغانمق սըղանմագ [ի] Սոթթուիլ ։

صیغدرمق սըղտըրմագ [ի] Զետեղել ։

صیغر սըղըր [ի] տե՛ս صغر ։

صیغشدرمق սըղըշտըրմագ [ի] Զետեղել, մուծանել ։

صیغشمق սըղըշմագ [ի] Դժուարաւ պարունակիլ, տեղիլ ։

صیغمق սըղմագ [ի] Տեղիլ, պարունակիլ ։

صیغنمق սըղընմագ [ի] Ա. Ապաստանիլ, ապաւինիլ Բ. Կծկիլ, ամփոփիլ ։

صیغه սիղա* [ա] Ա. Ձուլածոյ [յգ. صیغ] Բ. Քեր. Ձև ։

صیغیر սըղըր [ի] Տե՛ս صغر ։

صیف սայֆ [ա] Ամառ [յգ. اصیاف ، صیوف] ی — ամառնային ։

صیفیه սայֆիյէ* [ա] Ա. Ամառնային [եզ. صیفی] Բ. Ամարանոց ։

صیق սըգ [ի] Ա. Խիտ, հոծ Բ. Սեղմ Գ. Յաճախակի ։ جه — յաճախակի ։

صیقشدرمق սըգըշտըրմագ [ի] Ա. Սեղմել Բ. Նեղել Գ. Ստիպել Դ. Մուծանել, դնել ։

صیقشمق սըգըշմագ [ի] Ա. Նեղ-

ուիլ 2. Խունիլ 3. Սափրուիլ :

صيقل սայգալ [ա] Յղկում :

صيقللنمق սըգըլլանմագ
صيقللاشدرمق սըգըլլաշդըրմագ } [թ] Յա-ճախ կրկնել :

صيقلام սըգըլամ [թ] Թրջած :

صيقلانمق սըգըլանմագ [թ] Յաճա-խանալ :

صيقللامق սայգալլամագ [թ] Արծ-նել :

صيقلق սըգըլըգ [թ] 1. Խստութիւն 2. Խիտ վայր :

صيقلمق սըգըլմագ [թ] 1. Նեղ-ուիլ 2. Տաղտկանալ, ձանձ-րանալ 3. Անհանգիստ լինել, ամչնալ 4. Ճմլուիլ :

صيقمق սըգմագ [թ] 1. Սեղմել, ճնշել 2. Պնդել 3. Նեղել 4. Արձակել : — جان ձանձ-րացնել, տաղտկացնել :

صيقمه սըգմա [թ] Տեսակ մը նեղ վարտիկ .

صيقندى սըգընթը [թ] Նեղութիւն 2. Ձանձրոյթ : لى — նեղացու-ցիչ :

صيق սըգ [թ] 1. Պինդ, սեղմ 2. Խիտ 3. Ամուր 4. Խըս-տիւ 5. Բռնութիւն 6. Խը-ծուծ : ասաց. — قورو աւանց գնդակի հրազինուց արձակում. قومق يه — նեղել. جه — քիչ

մը ամուր :

صيقيلامق սըգըլամագ [թ] 1. Ամ-րապնդել 2. Սաստկանալ :

صيمق սըմագ [թ] 1. Խորտակել 2. Յաղթել 3. Աւերել :

صين սին, սին [ա] Չինաստան :

صينامق սինամագ [թ] 1. Փորձել 2. Ճանչնալու համար հաստ-ատել :

صينانمق սինանմագ [թ] Փորձուիլ :

صيندرغى սընտըրղը [թ] Պարտու-թեան տեղի :

صيندرمق սընտըրմագ [թ] Խորտա-կել կամ յաղթել տալ :

صينغين սընգըն [թ] 1. Յաղթուած 2. Ցիր և ցան :

صينمق սընմագ [թ] Բեկանիլ, յաղթուիլ :

صينى սինի [ա] Չինական [նկ. صينيه]

صيوا սըվա [թ] Ծեփ : لى — ծեփ-եալ :

صيواجى սըվաճը [թ] Ծեփող :

صيوالمق սըվալամագ
صيوامق սըվամագ } [թ] Ծեփել

صيوان սայվան [ա] Բուն. Հովա-նոցակ : ى — ' يه — Հովանոցա-կերպ :

صيوانمق սըվանմագ [թ] Ծեփուիլ,

صيوشق ' صيويق սըվըշըգ, սըվըգ [թ] Փակչուն, մածուն :

ض

ض դադ Տասնեւութերորդ տառ Օսմանեան այբուբենի արժէ-քըն է 800 :

ضائع զայի' [ա] Կորսուած [ضياع

էն] [էզ. ضائعه] ։ ا — կորսնցը-նել. او — կորսուիլ. دن — փոխան կորուսեալի ։

ضابط զապըթ, զապիթ [ա] 1. Բռնող, սանձող [էզ. ضابطه] 2. Գլխաւոր, մեծ [յզ. ضابطان] 3. Ոստիկան 4. Սպայ 5. Խիստ։

ضابطلك զապիթլըք [թ] Սպայութիւն։

ضابطه զապըթա* [ա] 2. Բռնող, սանձող [էզ. ضابط] 2. Օրէնք [յզ. ضوابط] 3. Կարգապահութիւն, կապ 4. Ոստիկանութիւն։

ضاحك զահիք [ա] Ժպտող [ضحك էն] [էզ. ضاحكه]։

ضاحكه զահիքէ* [ա] Մէկու մը ժպտած ատեն տեսնուած ակռայն [յզ. ضواحك] ։

ضاد տատ* [ա] Անուն ض տառին ։

ضارّ զարր [ա] Վնասող [ضرر է]։

ضارب տարիպ [ա] Զարնող [ضرب էն] [էզ. ضاربه] ا مشترك — զուգ. առընչութիւն ։

ضاغط զաղըթ* [ա] Տե՛ս. Ճնշիչ։

ضالّ տալլ [ա] Մոլորեալ [ضلالت էն] [յզ. ضالين، ضالون] [էզ. ضاله]

ضام զամմ [ա] 1. Աւելցնող [ضم է] [էզ. ضامه] 2. Քեր. Միաւորող [ضم էն] ։

ضامن զամին [ա] Երաշխաւոր [ضمان էն] [էզ. ضامنه] ։

ضايع զայի՛ [ա] տե՛ս ضائع ։

ضايعات զայի՛աթ* [ա] Կորուստք։

ضب զապպ [ա] Մողէս [յզ. ضباب]

ضباب զապապ ضبابه զապապէ* [ա] Մէգ ։ عين — մշուշութիւն տեսողութեան։

ضبابيه զապապիյէ* [ա] Մողէսական սողունք ։

ضبط զապթ 1. Բռնել, սանձել, նուաճել, զսպել, տիրել 2. Նուաճում, իշխանութիւն 3. Ըմբռնել 4. Ըմբռնում 5. Արձանագրել 6. Արձանագրութիւն 7. Կարգապահութիւն։ տաճ. كاتبی — քարտուղար. سز — անսանձ, ինքնիշխան, անկարգ ։

ضبطنامه զապթնամէ [պ] Տեղեկագիր, արձանագրութիւն ։

ضبطيه զապթիյէ* [ա] 1. Կարգապահութեան վերաբերեալ 2. Ոստիկան։ տաճ. باب — Ոստիկանութեան դուռ. نظری — ոստիկանութեան նախարար. نظارتی — ոստիկանութեան նախարարը ։

ضجرت զաճրէթ* [ա] Անձկութիւն, նեղութիւն։ اشتغال — տառապանքն ։

ضحا զուհա [ա] Արեւագալ։

ضحاك զահհաք [ա] 1. Միշտ խնդացող [ضحك էն] 2. Աժդահակ (բռնաւոր թագաւոր մը)

ضحك զըհք [ա] Խնդալ, խնդում

ضخامت զըխամէթ* [ա] Ստուարութիւն, թանձրութիւն ։

ضخم զախմ } [ա] Ստուար, թանձր [էզ. ضخمه، ضخيمه]
ضخيم զախիմ }

ضد զըտտ [ա] 1. Հակառակ [յզ.

ضدین . ضدان . [եըլէ—ա.] [اضداد] **2.** Անէլի ։ ատտ. ینه — ի Հէ- ճուկ ։ ینه کتك — չախոր- ժիլ . Հակառակիլ ։

ضدلق զըտլըգ [ա] } **1.** Հա-
ضدیت զըտտիյէթ* [ի] } կառա- կութիւն **2.** Հակակրութիւն ։

ضدیه զըտտիյէ* [ա] Հակառա- կադէզ ։

ضر զարր . զըրր [ա] Վնաս ։

ضراء զարրա* [ա] Անձկութիւն ։

ضراعت զարա'աթ* [ա] Խոնարհու- թիւն, Հլութիւն ։

ضرب տարպ . զարպ[ա] **1.** Զարնել **2.** Հարուած, զարկ **3.** Բազմապատկել **4.** Բազմապատ- կութիւն **5.** Կոխել (դրամ) **6.** Սաստկութիւն ։ ատտ. — [ضروب امثال . ջ.] مثل առած — حاصل Բա-ա. արտադրեալ . — خیام — վրան կանգնել ։

ضربات տարպէտա* [ա] ضربه ջ. ի ։

ضربان տարպէտան [ա] Բժշ. Թնդիւն (երակի) ։

ضربخانه զարպխանէ [պ] Փողերանոց ։

ضربلو զարպլը [թ] Բուռն, սաս- տիկ ։

ضربه տարպէ* [ա] Հարուած [ջ. ضربات] ։

ضرر զարար [ա] Վնաս, կորուստ ։ ատտ. ا — Վնասուիլ . یوق — Հոգ չէ . سز — անվնաս, լաւ. لی — Վնասակար . لی چیقمق — կորանցնել ։

ضرردیده զարարտիտէ[պ]Վնասուած ։

ضرس տըրս [ա] Լեռնատամն. ճա- [اضراس ջ.] ակռայ ։

ضرطه զըրթա*[ա]Փուք որովայնի ։ چکمك — փուք արձակել ։

ضروب զուրուպ . տուրուպ* [ա] [ضرب مثل ջ.[եզ. امثال — առածներ ։

ضرور զարուր } [ա] **1.** Հարկ,
ضرورت զարուրէթ* } ստիպողա- կանութիւն [ջ. ضرورات] **2.** Չքաւորութիւն ։

ضروری զարուրի [ա] Հարկաւոր, ստիպողական, անհրաժեշտ [ضروریات ջ.] [ضروریه էգ.] ։

ضریر զարիր [ա] Կոյր ։

ضعاف զի'աֆ* [ա] ضعیف ջ. ի ։

ضعف զա'ֆ [ա] Տկարութիւն ։ بصر — աչաց տկարութիւն . قلب — փոքրոգութիւն . مزاج — վատառողջութիւն ։

ضعف զըֆ [ա] Կրկին [ջ. اضعاف] ։

ضعفا զու'աֆա* [ա]Տկարներ [եզ. ضعیف] ։

ضعفیت զա'ֆիյէթ*[ա]եմ. Տկա- րութիւն ։

ضعفیه զա'ֆիյէ* [ա] Տկար ։

ضعیف զա'իֆ [ա] **1.** Տկար, անզօր [ضعف էն] [էգ. ضعیفه] [ջ. ضعفا . ضعاف] **2.** Նիհար, վտիտ ։

ضعیفلاتمق զա'իֆլաթմագ [թ] Տկա- րացնել ։

ضعیفلامق զա'իֆլամագ } [թ] **1.**
ضعیفلانمق զա'իֆլանմագ } Տկա- րանալ **2.** Նիհարնալ ։

ضعیفلك զա'իֆլիք [թ] **1.** Տկա- րութիւն **2.** Նիհարութիւն ։

ضفدع զըֆտա' [ա] Գորտ [ջ. ضفادع] ։ حیوانات — یه գորտազգի

գէք ։

ضلال տալալ } [ա] Ա. Մոլորութիւն, Բ. Աբ-խալանք ։
ضلالت տալալէթ* }

ضلع տըլը', զըլը' [ա] Ա. Կող, քով [յգ. ضلوع] Բ. Երկրա. Կող, երես ։ مجسم — կող ։

ضلعی տըլը'ի, զըլը'ի [ա] Երկրա. Կողային [էգ. ضلعیه] ։

ضلوع տուլու'*, [ա] յգ. ضلع ի ։

ضم զամմ [ա] Ա. Աւելցնել Բ. Յաւելում Գ. Էօթրէ ։

ضمائر զամայիր* [ա] յգ. ضمیر ի ։

ضمائم զամայիմ* [ա] յգ. ضمیمه ի ։

ضماد զըմատ [ա] Մեփեկիք [յգ. ضمائد] ։ خردل — մանանեխոյ ծեփելիք ։

ضمان զաման [ա] Ա. Երաշխաւորութիւն Բ. Վնասուց հատուցում ։

ضمن զըմն [ա] Ա. Ներս Բ. Ներքնական ։ ده — մէջը, համար, մասին ։

ضمنًا զըմնէն [ա] Ա. Ներքնապէս Բ. Լռելեայն ։

ضمنی զըմնի [ա] Զօրութեամբ իմանալի [էգ. ضمنیه] ։

ضمور զումուր [ա] Նիհարութ.

ضمه զամմէ* [ա] Էօթրէ (ձայնանիշ ։

ضمیر զամիր [ա] Ա. Սիրտ [յգ. ضمائر] Բ. Խիղճ Գ. Քեր. Դերանուն ։ — ماف ال մա ֆիզզամիր սրտին մէջ եղածը ։

ضمیمه զամիմէ* [ա] Յաւելում [յգ. ضمائم] ։ ضمیمهٔ յաւելուած ըլլալով ։

ضنك զանք [ա] Ա. Նեղութիւն Բ. Նեղ Գ. փանք. Տեսակ մը համաճարակ հիւանդութ.

ضنین զանին [ա] Կծծի ։

ضوء զավ'. զավ' [ա] Լոյս յգ. اضواء ։

ضوابط զավապըթ* [ա] Օրէնքներ, կանոններ [եզ. ضابطه] ։

ضواحك զավահիք* [ա] յգ. ضاحکه ի ։

ضیاء զըեա [ա] Լոյս ։

ضیاپاش զըեափաշ [պ] Լուսաւոր, լուսացայտ ։

ضیادار զըեատար [պ] Լուսաւոր ։

ضیاع զըեա' [ա] Կորուստ ։

ضیافت զըեաֆէթ* [ա] Խնջոյք ։ کشیده — խնջոյք տալ ։

ضیالنمق զըեալանմագ [թ] Լուսաւորուիլ ։

ضیر զայր [ա] Վնաս ։

ضیف զայֆ [ա] Հիւր [յգ. ضیوف] ։

ضیق զըյգ [ա] Ա. Նեղութիւն Բ. Նեղ ։ النفس ، نفس — դժուարաշնչութիւն [ազա. տըրգնէֆէս] ։

ضیوف զույուֆ* [ա] [յգ. ضیف ի] ։

ط

ط որ Տասնեւիններորդ տառ Օսմանեան այբուբենի, արժէքն

Է Յ.

طاء տա՛ [ա] Արաբական անուն ط տառին :

طائر տա՛իր [ա] 1. Թռչող [طیران էն] [յգ. طائره] 2. Թռչուն :

طائع տա՛ի' [ա] Հնազանդ [طوع էն] [յգ. طائعه], طائعاً կամովին :

طائفه տա՛իֆէ* [ա] 1. Խումբ, դաս [յգ. طوائف] 2. Սեռ 3. Ազգ, ժողովուրդ 4. Դաւանանք :

طائل տա՛իլ [ա] Օգուտ : — բի — Y անօգուտ :

طائی տա՛ի [ա] ط տառին կամ Թայ ցեղին վերաբերեալ [յգ. طائیه] :

طابان տապան [թ] Տե՛ս طبان :

طابخ տապիխ [ա] Եփող [طبخ էն] [յգ. طابخه] :

طابع տապի' [ա] Տպագրող, տպագրիչ [طبع էն] [յգ. طابعه] [յգ. طابعون ، طابعین] :

طابور տապուր [թ] Վաշտ : — آغاسی Հազարապետ պահակ զօրաց :

طابقور տապգուր [թ] Ողնուղեղ :

طابیه տապիա [ա] Մարտկոց [ապտիա. تعبیه էն] :

طاپردامق տափըրտամագ [թ] Տե՛ս طاقردامق :

طاپشرمق տափշըրմագ [թ] Յանձնել :

طاپمق տափմագ [թ] Պաշտել :

طاپنش տափընըշ [թ] Պաշտամունք :

طاپنق տափընմագ [թ] Պաշտել :

طاپنه տափընմա [թ] Պաշտամունք :

طاپنیجی տափընըճը [թ] Պաշտող :

طاپو տափու [թ] 1. Ստացման իրաւունք պետական երկրի փոխան վճարել գումար 2. Այն իրաւունքը հաստատող վկայագիր. տապ. ارض — պետական երկիր. او — مستحق (գետին մը) դրկման ենթակայ ըլլալ :

طاپه տափա [թ] 1. Խցան 2. Հըր-բալից փամփուշտ : بورغیسی — խցահան :

طاپه‌لمق տափալամագ [թ] Խցել :

طات տաթ, թաթ [թ] Ճաշակ :

طاتدرمق տաթտըրմագ [թ] Ճաշակեցնել :

طاتسز տաթսըզ [թ] 1. Անհամ 2. Անախորժ : لق — անհամութիւն :

طاتسزلانمق տաթսըզլանմագ [թ] Անհամիլ :

طاتلو ، طاتلی տաթլու, թաթլը [թ] 1. Քաղցր, անոյշ 2. Քաղցրաւենի : بویان — մատուտակ. — مسی — անուշակեր. — جه — անու-համ քաղցր, անոյշ :

طاتلیلاشمق թաթլըլաշմագ [թ] Անուշնալ :

طاتلیلق թաթլըլըգ [թ] Անուշութիւն :

طاتمق տաթմագ [թ] Ճաշակել :

طاتمه տաթմա طاتم տաթըմ [թ] Ճաշակում :

طاحن տահին [ա] Աղացող [طحن էն] [յգ. طاحنه] :

طاد տատ [թ] Համ, ճաշակ :

طادانمق տատանմագ [թ] Տե՛ս دادانمق ։

طار տար [թ] 1. Նեղ, անձուկ 2. Նեղութիւն 3. Հազիւ հազ ։ տաց. — الی ծլլաւ. օ— كلك Նեղը մնալ. ینه — — , — օ — Հազիւ հազ, դժուարաւ. اورته‌لق بوغمق . օ — նեղել. — در Հրապարակի վրայ դրամական տուգանք կայ ։

طاراجق տարաճըգ [թ] Նեղ և փոքր ։

طارالتمق տարալթմագ [թ] Նեղցնել ։

طارالمق տարալմագ [թ] Նեղնալ ։

طارتشمق տարթըշմագ [թ] Մրցիլ, մաքառիլ ։

طارتمق տարթմագ [թ] Կշռել ։

طارتی տարթը [թ] Կշռուածն կշիռ ։ տաց. لی — կշռուած. سز — չկշռուած, յախուռն. سز — الی բուռն, անխնայ ։

طارچین տարչին [թ] Կինամոն [տաղտ. دارچین էն] ։

طارد տարտ [ա] 1. Վանող [طرد էն] [էգ. طارده] 2. բժշ. Արտաքսիչ, վտարական։ دیدان — Հալածիչ որդանց որովայնի ։

طارطفان տարթափան [թ] Ցիր և ցան։

طارغین տարղըն [թ] Սրդողած ։

طارغینلق տարղընլըգ [թ] Սրտմտութիւն, դժտութիւն ։

طارقه տարքա* [ա] Պատահար, դէպք [յգ. طوارق] ։

طارلتمق տարլըթմագ [թ] 1. Նեղցնել 2. տարըլթմագ սրդողցնել,

طارلشدرمق տարլաշտըրմագ [թ] Նեղցնել ։

طارلشمق տարլաշմագ }
طارلنمق տարլանմագ } [թ] Նեղնալ ։

طارلق տարլըգ [թ] 1. Նեղութիւն 2. Անձուկ տեղի 3. Անձկութիւն 4. Տաղտուկ ։

طارلمق տարըլմագ [թ] Սրդողիլ ։

طارم տարէմ . տարէմ [պ] 1. Տաղաւար 2. Գմբէթ ։ اخضر — երկինք ։

طاره տարա [է] Կշիռ անօթոց . տարրայ ։ آلمشدر — سی անոր իջ ըլլալը արդէն ծանուցեալ է ։

طاری տարը [թ] տե՛ս داری ։

طاری տարի [ա] Պատահած, եկած [طریان էն] [էգ. طاریه] ։ او — պատահիլ, գալ ։

طاز տազ [թ] 1. Կունտ, ճաղատ 2. Կնդութիւն ։

طازلاق տազլագ [թ] Կունտ, ճաղատ ։

طازلق տազլըգ [թ] Կնդութիւն ։

طاس տաս [պ] 1. Տաշտ, թաս 2. Սաղաւարտ ։ باش — ی գլխու ոսկրատուփ . اسکی — جام նախնական վիճակ . — نیلکون երկինք ։

طاس տաս [թ] تمام — ճիշդ ու ճիշդ ։

طاسلاق տասլագ [թ] Սեւագիր, նախագիծ ։ قبا — անաւարտ ։

طاسلامق տասլամագ [թ] Կերպարանել, ծախել ։

طاصلامق տասլամագ [թ] Կաղապարել ։

طاش տաշ [թ] 1. Քար, վէմ 2.

Քարէ 3. Ճայլ 4. Քար (ադիւսակի)։ տապ. آتمق — խօսքով կծանել. اوجاغی — քարահանք. کسلك — քարանալ, կարկամիլ. چاتلاسه — ինչ որ ալ լինի։ طوتمق ە — քարկոծել. کوز ی — աչքաղ պղնձի. جهنم ی — դժոխաքար, կիզաքար։

طاشاق տաշագ [թ] Ամորձիք, երիկամունք։

طاشتمق տաշըթմագ [թ] Կրել՝ զեղուլ տալ։

طاشجی տաշճը [թ] 1. Քարտաշ 2. Քար ծախող։

طاشرمق տաշըրմագ [թ] Յորդել տալ։

طاشقين տաշգըն [թ] 1. Զեղուն 2. Լիքք 3. Անդր քան զկարելին։ لق — զեղումն։

طاشلامق տաշլամագ [թ] Քարկոծել։

طاشلق տաշլըգ [թ] 1. Քարուտ տեղի, քարայատակ 2. Քարճ, կ, խածի։

طاشمق տաշմագ [թ] Յորդել, զեղուլ։

طاشنمق տաշընմագ [թ] Կրուիլ։ — دوشمك խոկալ, մտածել։

طاشيمق տաշըմագ [թ] 1. Կրել, տանիլ 2. Փոխադրել։

طاصمه տասմա [թ] տես تاصمه ։

طاطوله տատուլա [թ] Փշախնձորենի։

طاعت տա՛աթ* [ա] 1. Հնազանդութիւն, հպատակութիւն [յգ. طاعات] 2. Պաշտամունք։ كاه — տաճար Աստուծոյ։

طاعن տա՛ին [ա] Զրպարտող [طعن էն] [էգ. طاعنه]։

طاعون տա՛ուն [ա] 1. Համաճարակ ախտ [յգ. طواعين] 2. Ժանտախտ։ ی — . یه — ժանտաբեր։

طاغ տաղ [թ] Լեռ։ տղա—. آغری — Արարատ լեռ. کشیش ی — Բիւթանական Ողիմպոս. یانار — Հրաբուղխ. قره — Գաւառակ. — چکیسی. քարայծ. کوز ی ویرمك — պատանդիք ընել։

طاغتمق տաղըթմագ [թ] 1. Ցրուել 2. Բաշխել։

طاغدلمق տաղըտըլմագ [թ] Ցրուիլ, բաշխուիլ։

طاغديجی տաղըտըճը [թ] 1. Ցրուող 2. Բաշխող։

طاغرجان տաղըրճան [թ] Տեսակ մը մեծ ճնճղուկ։

طاغستان տաղըսթան [պ] 1. Լեռնադաւառ 2. Տաղիստան։

طاغلق տաղլըգ [թ] Լեռնադաւառ,

طاغلمق տաղըլմագ [թ] 1. Ցրուիլ 2. Քայքայիլ։ — ذهن ցնդիլ։

طاغلو տաղլու } [թ] Լեռնցի։
طاغلی տաղլը }

طاغنق տաղընըգ [թ] Ցիր ու ցան, վայրավատին։

طاغنقلق տաղընըգլըգ [թ] Ցիրուցանութիւն։

طاغوق տաղուգ [թ] Հաւ։

طاغی տաղի [ա] Ապստամբ [طغيان էն] [էգ. طاغيه] [յգ. طغاة] 2. Մեղաւոր։

طاق տագ [ա] Կամար։

طاقت տաքաթ* [ա] Կար, կարողութիւն, ոյժ [յգ. طاقات] ։ — کتورمك դիմանալ, դիմադրել. سز — անզօր, ուժաթափ. سزلق — տկարութիւն ։

طاقتشکن տաքաթշիքէն } [գ] Ուժասպառ,
طاقتفرسا տաքաթֆերսա } տկարացուցիչ ։

طاقديس տաքտիս [գ] Արքայական աթոռ ։

طاقر տաքըր [թ] Դատարկ ։ طام — բոլորովին դատարկ. طوقور — ունայնամիտ ։

طاقرداملق տաքըրտամլագ [թ] Դղրդել ։

طاقردى տաքըրտը [թ] Դղրդիւն ։

طاقلا ، طاقله տաքլա } [թ] Թաւալ-
طاقلاق տաքլագ } գլոր ։ — قيلق թաւալգլոր խաղալ. تپه — كلك գլխի վայր թաւալիլ, գլորել ։

طاقلداق տաքլտագ [թ] տես՛ چاقلداق ։

طاقلق տաքլըգ [թ] 1. Բեռնուլ, կառչիլ 2. Մէկուն հետ կպչիլ ։

طاقم տաքըմ [թ] 1. Խումբ 2. Դաս 3. Կոյտ 4. Սպաս, կազմած 5. Դասակ 6. Կողմնակիցք ։ առաց. — ر խել մը. کوش — ی արծաթեղէն անօթք. — — խումբ խումբ. چاشير — ی ճերմակեղէնք, կտաւիք մարմնոյ. قپو — ی տէրութեան պաշտօնակալք ։

طاقمق տաքմագ [թ] 1. Կառչել, բռնել 2. Կրել, մէջքը կապել 3. Դնել ։ առաց. آد — ծիծաղանուն դնել. آدمه آدى — որոմ ցանել. قولپ — պատճառ մը յերիւրել ։

طاقنمق տաքընմագ [թ] Կրել, կապել ։

طاقوز տաքօզ [թ] 1. Փայտեայ կոճղ 2. Թաւալուկ (գլանաձև փայտ որ բեռանց ներքև կը դնեն դիւրաւ շարժելու համար) ։

طاقيه տաքըյէ [ա] Գդակ [աղաւ. թաքիէ] ։ جى — գդակավաճառ ։

طاك տան [թ] Արշալոյս ։ آغق — ծագս արձակել, լուսնալ ։

طال տալ [թ] Մերկ ։ قلج — սուսերամերկ. սուսերաձիգ ։

طالاب տալապ [թ] 1. Խիճ 2. Ճիգ [աղաւ. طلب էն] ։

طالازلنمق տալազլանմագ [թ] Ծփալ (ծովու) ։

طالاش տալաշ [թ] 1. Տաշեղ 2. Աղացուք ։

طالاشمق տալաշմագ [թ] Զիրար խածնելով կռուիլ ։

طالاق տալագ [թ] Փայծաղ ։ او — փայծաղը փորփոքիլ ։

طالامق տալամագ [թ] Խածնել ։

طالب տալիպ [ա] 1. Ուզող, փափաքող [طلب էն] [էգ. طالبه] [յգ. طالبين] 2. Աշակերտ [յգ. طلاب ، طلبه] ։ او — ուզել, փափագիլ ։

طالبات տալիպաթ* [ա] Աշակերտուհիք [եզ. طالبه] ։

طالح տալիհ [ա] Մեղաւոր [էգ.

طالحه [ج. طالحون ، طالحين] ։

طالدرمق տալտըրմագ [թ] Մխել ։

طالدرمه տալտըրմա [թ] 1. Տաշտաթաղ 2. Տաշտաթաղ եղած ։

طالطبان տալթապան [թ] Բոկոտն ։

طالع տալի՛ [ա] 1. Ծագող, ելնող [طلوع էն] [էֆ. طالعه] 2. Բաղդ, ճակատագիր [աստղ. գայլէհ] 3. Բախտաւորութիւն ։ — لی ، — ی یاور բախտոր յաջող, բախտաւոր ։ — سز անբախտ ։

طالغج տալըղըճ [թ] Լուղորդ ։

طالفه տալղա [թ] Ալիք, կոհակ ։ — لو յուզեալ, վէտ վէտ, պաղպաջուն ։

طالفه‌لنمق տալղալանմագ [թ] Յուզիլ, ծփալ ։

طالفين տալղըն [թ] 1. Մտախոհ 2. Քնեած, նիրհած 3. Անզգայ, ապուշ ։

طالفينلق տալղընլըգ [թ] 1. Մտախոհութիւն 2. Թմրութիւն ։

طالق տալիգ [ա] Արձակող, կնամթող [طلاق էն] ։

طالقاوق տալգավուգ [թ] Հացկատակ ։ — لق հացկատակութիւն ։

طالقه տալգա* [ա] Ամուսնաթող կին ։

طالمق տալմագ [թ] 1. Սուզանիլ 2. Խորամուխ լինել 3. Մտազբաղ, մտախոհ լինել 4. Նիրհել ։ — اویقویه ի խոր քուն լինել ։

طالوت տալութ [ա] Սաուղ ։

طاليان տալեան [թ] Տե՛ս داليان ։

طاليا տալեա [թ] Գորգինայ [ծաղիկ] ։

طاليقا տալիգա [թ] Տեսակ մը կառք ։

طام թամ [թ] 1. Տանիք 2. Գոմ ։

طاماق թամագ [թ] Քիմք [աղաւ. دماغ էն] ։

طامز թամըզ [թ] Գոմ ։

طامزلق թամըզլըգ [թ] 1. Յովանակ 2. Ներքին անասուն ։

طامع թամի՛ [ա] Յանկացող [طمع էն] ։

طامغه թամղա [թ] Տե՛ս تغا ։

طاملامق թամլամագ [թ] Կաթել ։

طامله ، طاملا թամլա [թ] 1. Կաթիլ 2. Կաթուած 3. Անդամալուծութիւն ։ — لو անդամալոյծ ։

طامو թամու [թ] Գեհեն, դժոխք ։

طانمق թանըմագ [թ] Ճանչնել ։

طاندر թանտըր [թ] Թոնիր ։

طانشمق թանըշմագ [թ] 1. Զիրար ճանչնալ 2. թանըշմագ խորհուրդ հարցնել ։

طانفالاق թանֆալագ [թ] Տե՛ս دانفالاق ։

طانلمق թանըլմագ [թ] Ճանչցուիլ ։

طانه թանա [թ] Հորթ ։ [illegible]. — باش ապուշ ․ — بروني երիզորդն, երիզակ ։

طانيشق թանըշըգ [թ] 1. Ծանօթութիւն 2. Խորհրդակցութիւն ։

طانيق թանըգ [թ] Ճանչուոր, ծանօթ ։

طانیق տանըմագ [թ] Ճանչնալ, 2. Խոստովանիլ։

طاو տավ [թ] Դիւր, Նենգ։

طاوجی տավճը [թ] Նենգաւոր, խաբեբայ։

طاورانش տավրանըշ [թ] Վարմունք։

طاورانمق տավրանմագ [թ] 1. Վարուիլ 2. Շարժիլ 3. Ձիգ ընել։ — سلاحه ի զէն դիմել։

طاوس տավուս [ա] Սիրամարգ։

طاوسامق տավսամագ [թ] Տե՛ս تاوسامق։

طاوشان տավշան [թ] 1. Նապաստակ 2. Կաշառագործ։ առած. كليدى — Գողանհնար բանալի. ագռաւուկ. آطه ى — Ճագար. قولاغى — Թոքախոտ։

طاوشانجیل տավշանճըլ [թ] Մեծ արծիւ։

طاوق տավուգ [թ] Հաւ։ هند طاوغی Հնդկահաւ. كوتى — կոշտ մատանց ոտից. قره — կեռնեխ (սեւափետուր թռչուն մ'է). كوكسى — կաթով, շաքարով և հաւու կրծոց նեարդով շ. նուած ուտեստ մը անուշեղէն է։

طاوقجی տավուգճը [թ] Հաւ վաճառող։

طاول տավուլ [թ] Թմբուկ։

طاولامق տավլամագ [թ] Պարարտացնել։

طاولانمق տավլանմագ [թ] Պարարտանալ։

طاولجی տավուլճը [թ] Թմբկահար։

طاولباز տավուլբազ [թ] Անուշակ։

طاولی տավլը [թ] Պարարտ։

طاوله տավլա [թ] 1. Ախոռ 2. Տե՛ս طویله 3. Նարտ։

طاوه տավա [թ] Տե՛ս تاوه։

طاهر տահիր [ա] Մաքուր [طهارت էն] [էգ. طاهره]։

طای տայ [թ] Մտրուկ։

طایامق، طایاق، طایامق، طایانمق տե՛ս طیانمق، طیاق، طیامق և طیانمق։

طایعاً տայիա՛ն [ա] Կամաւ։

طایفه տայֆա }
طائفه տաիֆէ } [թ. գ.] Նաւաստի։

طایى տայը [թ] տե՛ս دايى։

طب տըբբ [ա] Բժշկականութիւն, բժշկութիւն։

طبّاً տըբբըն [ա] Բժշկականապէս։

طبائع տապայի՛* [ա] յգ. طبيعت ի։

طبابت տապապէթ* [ա] Բժշկական արուեստ։

طباخ տապպախ [ա] Խոհարար [طبخ էն] [էգ. طباخين]։

طباخت տապպախաթ* [ա] Խոհարարութիւն։

طباع տըպա՛* [ա] յգ. طبع ի։

طباق տապագ [թ] Պնակ [ադա. طبق էն]։

طباق տըպագ [ա] Պատշաճում, յարմարում։

طبان տապան [թ] 1. Ներբան ոտից 2. Փայտեղէն գութի, մզղ։ առած. اینجیری — պագղատիս. ترازوسی — Հարթաչափ։ دوز — դժբախտ. قوت ن — Հետիոտն. قالدیرمق ى — վազել, փախչիլ. آکمق — چالمق . ٥ — — վազել. اوق — ى ضد դէմ ընդդէմ. հեծան տանեաց. ١ — Հա-

մարձակել. سز — երկչոտ ։

طبانجه տապանճա [թ] 1. Ատրճանակ 2. Ապտակ ։ آكق — ատրճանակ պարպել ։

طبج տապըխ [ա] 1. Եփել 2. Եփ։

طبطاب տապտապ [ա] տե՛ս چوكان ։

طبع տապ՛ [ա] 1. Բնութիւն [յգ. طباع] 2. Տպագրութիւն 3. Տիպ 4. Տպել ։ — تیر վաղվաղկոտ, դիւրագրգիռ, ցասկոտ ։

طبعا տապ՛ան [ա] 1. Բնութեամբ 2. Տպագրութեամբ ։

طبعخانه տապ՛խանէ [պ] Տպարան ։

طبعه տապ՛ա* [ա] Տիպ ։

طبعیه տապիյէ* [ա] Տպագրական ։

طبق տապագ [ա] 1. Պնակ [յգ. اطباق] 2. տըպգը Համաձայն, յար և նման 3. Համակերպութիւն ։ ه—ب պէ տըպգըհը ճշդիւ ։

طبقات տապագաթ* [ա] յգ. طبقه ի ։ علم — الارض երկրաբանութիւն ։

طبقچه տապագչէ [պ] Փոքրիկ պնակ ։

طبقه տապագա* [ա] 1. Խաւ երկրի [յգ. طبقات] 2. Աստիճան 3. Դասք 4. Թերթ (թղթի) 5. Կարգ, դաս 6. Սերունդ ։ տաւց. شبكیه —ٔ տատանալական ցանցենի . قزحیه —ٔ ծիածանական . ملتحق —ٔ التهاب ակնազօդատապ ։

طبق տըպգը [թ] ճշդիւ ։

طبل տապլ [ա] 1. Թմբուկ [յգ. طبول] 2. անդ. Թմբուկ ականջաց)։

طبلباز տապլպազ
طبلزن տապլզէն } [պ] Թմբկահար ։

طبله տապլէ* [ա] 1. Խան, սեղան 2. Բոլորշի հարթ սկաւառակ 3. Հարթ մաս գագաթան [ոչ. գաղլը] ։ توتون — سی մոխրաման ։

طبلهكار տապլաքեար [թ] Փայտեայ սկաւառակով ուտելիք ծախող շրջուն արհեստաւոր ։

طبلی տապլի [ա] անդ. Թմբկային (ականջի) [էգ. طبلیه] ։

طبول տապուլ* [ա] յգ. طبل ի ։

طبي տըպպի [ա] Բժշկական ։

طبيب տապիպ [ա] Բժիշկ [طب էն] [էգ. طبيبه] [յգ. اطبا] ։ — لك բժշկութիւն . — سر բժշկապետ ։

طبيعت տապի՛աթ* [ա] Բնութիւն, բարք [յգ. طبائع] ։ տաւց. ا — սովորել . — اهلی . — صاحبی . — لو ճաշակի տէր . — یله բնականաբար . — ملايم او աղիքներր սակաւ ինչ լոյծ ըլլալ ։

طبيعى տապի՛ի [ա] Բնական [էգ. طبيعيه] [յգ. طبيعيات] ։ حكمت —ٔ բնագիտութիւն ։

طبيعيون տապի՛իյուն [ա] Բնագէտք, բնախոյզք ։

طبيه տըպպիյէ* [ա] Բժշկական ։ لى — բժշկութեան ուսանող ։

طپراق թօփրագ [թ] 1. Հող 2. Գետին 3. Հողեղէն 4. Երկիր, աշխարհ ։ قورو — չոր գետին ։

طوپوق طوپوز տե՛ս طپه، طپوق، طپوز، طاپه ։

طحال տաճալ [ա] Փայծաղ ։ ی— . یه — փայծաղնական, օգտակար փայծաղնացաւի ։

طحان տահհան [ա] Ջաղացպան [طحن էն] [էփ. طحانه] ։

طحانت տահանէթ*[ա] 1. Աղացում 2. Ջաղացպանութիւն ։

طحره տահրա* [ա] տե՛ս دهره ։

طحلب տահլապ [ա] Բուս. Ջրամամուռ ։

طحن տահն [ա] 1. Աղալ, մանրել 2. Աղացում ։

طحنیه տահնիյյէ* [ա] Աղալու վերաբերեալ ։ اداره‌سی — աղօրեաց վարչութիւն ։

طحین տահին [ա] Կնճթան հիւթ ։

طحینی տահինի [ա] Կնճթան հիւթի գունով, գեղնամոխրագոյն ։

طرائق թարաիգ* [ա] ջփ. طریقت ի ։

طرابلس թարապլուս [ա] Տրիպոլիս ։ شام — արեւելեան Տրիպոլիս ։ غرب — արեւմտեան Տրիպոլիս ։

طراپزه թրափէզա [յ] Սեղան ։

طراتور թարաթօր [ի] տես تراتور ։

طرار թառրար [ա] 1. Քսակահատ, կողոպտիչ [էփ. طراره] 2. թառար ջփ. طره ի ։

طراز թըրազ [պ] 1. Զարդարող [ջփ. طرازان] 2. Զարդ 3. թարազ [ի] Տարազ, սովորութք ։

طرازنده թըրազէնտէ [պ] Զարդարող [ջփ. طرازندكان] ։

طراغان թարաղան [թ] Կարծր, խիտ ։

طراق թարագ [թ] 1. Սանտր 2. Սանտր պարտիզպանաց 3. Խճահան գործի 4. Գզոց 5. Սանտրաձեւերով ցցունք ։

طراقجی տարագճը [թ] Սանտրավաճառ ։

طراقلامق տարագլամագ [թ] 1. Սանտրել 2. Խճահանով մաքրել 3. Գզել ։

طراقه տարագա* [ա] Շաչիւն ։

طرامپه թրամփա [ի] Փոխանակութիւն ։ ا — փոխանակել ։

طرامق տարամագ [թ] Սանտրել ։ 2. Գզել ։ آرایوب — մանրակրկիտ խնամով փնտռել ։

طرانپته թրանփէթթա [է] Չինուորական թմբուկ ։ جی — Թմբկահար ։

طراپه թրամփա [ի] Տե՛ս طرامپه ։

طرانمق տարանմագ [թ] Սանտրուիլ ։

طراوت թարավէթ* [ա] Թարմութիւն, զովութիւն ։ لی — լու թարմ, զով ։

طرب թարապ [ա] Խրախութիւն, հրճուանք ։ ուրախութիւն ։ — انکیز ուրախառիթ ։

طربزون տրապիզոն [թ] Տրապիզոն ։

طربناك թարապնագ [թ] Ուրախ ։

طربان տըրպան [թ] Մանգաղ ։ جی — Հնձող ։

طرتیل տրթըլ [թ] Թրթուր ։

طرح թարհ [ա] 1. Նետել, ձգել 2. Հաստատել (տուրք) 3. Բուս. Հանում 4. Ածու 4. Շէնք ։ افکن — Հիմնարկող ։

طرخان տարխան [ա] Իշխան ։

طرخون [ա] Տեսակ մը անուշահոտ ծաղիկ ։

طرد թարտ [ա] 1. Արտաքսել, վռնտել 2. Արտաքսումն ։

طرر տուրէր* [ա] յգ. طره ի ։
طرز տարզ [ա] Տարազ, ձև, կերպ, եղանակ ։
طرسوس տարսուս [ա] Տարսոն ։
طرطیر տըրտըր [ֆ] ֆիզ. Գինեքար, գինեմրուր ։ ی — գինեմրրական. یت — գինեմրրատ ։
طرف տարաֆ [ա] 1. Կողմ [յգ. اطراف] 2. Մաս 3. ի. գ. Կողմնակից, պաշտպան ։ օրոց. اول — ده — անդ. ده — هر — ամէն ուրեք. نه — դէպի. طوتمق — կողմնակցութիւն ընել. — — տեղ տեղ — بی անկողմնակալ ։
طرف տարֆ [ա] 1. Կողմ 2. Հայեացք ։
طرفدار տարաֆտար [պ] Կողմնակից, կուսակից [յգ. طرفداران] ։
طرفدارلق տարաֆտարլըգ [թ] Կողմնակցութիւն ։
طرفداری տարաֆտարի [պ] Կողմնակցութիւն ։
طرفانده տարֆանտա [ֆ] Խաբ. ترفنده էն ։
طرفه տարֆէ* [ա] Ակնթարթ, աչքի քթիթ ։ طرفة العين ակնթարթ ։
طرفه տուրֆէ* [ա] 1. Զքնաղ բան, Նորութիւն [յգ. طرف] 2. Զարմանալի գործ ։
طرفیل տըրֆիլ [լ] Առուոյտ ։
طرفین տարաֆէյն [ա] 1. Երկու կողմ 2. Երկուստեք 3. Երկու համաձայնող կամ շահակից կողմեր ։
طرق տուրուգ* [ա] յգ. طریق ի ։
طرماشمق տըրմաշմագ [թ] Մագլցիլ ։
طرمالمق տըրմալամագ [թ] 1. Ճանկռթել 2. Մագլցիլ ։
طرماندی տըրմանտը [թ] Ճանկռոթուք ։
طرمیق տըրմըգ [թ] 1. Փոքրիկ ճանկ 2. Տրմուխ ։
طرمیقلامق տըրմըգլամագ [թ] 1. Ճանկռթել 2. Սանտրել (գեստինը) ։
طرناق տըրնագ [թ] 1. Եղունգ 2. Սմբակ 3. Չանկեր ։ օրոց. دپه‌دن طرناغه մինչայ. قاطر طرناغی قدر յոյժից ցգլուխ. لی — եղունգաւոր. چتال —لو կճղակաւոր. قورت طرناغی եօթնաեթևուկ ։
طره տուրրէ* [ա] Խոպոպիկ, գանգուր [յգ. طرر ՝ طرار] ։
طری տարի [ա] Թարմ,
طریان տարէյան [ա] 1. Պատահում 2. Գալ, դիպել ։
طریق տարիգ [ա] 1. Ճանապարհ, ճամբայ, ուղի [յգ. طرق] 2. Միջոց 3. Եղանակ, կերպ 4. Շաւիղ, ատպարէզ 5. Կարգ, միաբանութիւն. 6. բժշ. Հընարք, եղանակ ։ خاص — առանձին ուղի, փողոց. عام — հասարակաց ճանապարհ ։
طریقت տարիգաթ* [ա] 1. Ճանապարհ [յգ. طرائق] 2. Աղանդ 3. Միաբանութիւն, ուխտ կրօնաւորաց 4. Միանձնականութիւն ։

طزلاق ՝ طزمان ատե՛ս دزلاق ՝ دزمان ։

طشت թաշթ [պ] Տաշտ, կոնք ։

طشره թաշրա [թ] 1. Դուրս 2. Տար աշխարհ ։ ده — . لرده — ի գաւառու ։

طشره‌لو ՝ طشره‌لى թաշրալը թաշրալու [թ] Գաւառացի, դուրսեցի ։

طعام թաամ [ա] 1. Ուտելիք, կերակուր [յգ. اطعمه] 2. Ճաշ, ընթրիք ։ | — ճաշել, ընթրել ։

طعاميه թաամիյէ* [ա] Կերակրոյ ծախս ։

طعان թաան [ա] Զրպարտօղ, ամբաստանիչ [طعن էն] ։

طعم թաամ [ա] 1. Ուտել 2. Ճաշակում ։

طعمه թաամէ* [ա] 1. Կեր ։

طعن թաան [ա] 1. Զրպարտել, պարսաւել 2. Զրպարտութիւն, պարսաւ ։

طعنه թաանէ* [ա] Զրպարտութիւն, պարսաւ ։ زن — չարախօս ։

طغات թուղաթ* [ա] յգ. طاغى ի ։

طغار թաղար [թ] Մախաղ ։

طغارجق թաղարճըք [թ] Փոքր մախաղ, հովուի մախաղ ։

طغرا թուղրա [թ] Ծածկագիր դրօշմ Սուլթանի կնքոյ [տղա. թուղրա] ։

طغيان թուղեան [ա] 1. Ապստամբիլ 2. Յորդիլ 3. Ապստամբութիւն 4. Յորդում ։

طفره թաֆրէ* [ա] 1. Ոստում 2. Խորխատութիւն, ամբարհաւանութիւն ։ فروش — لو ՝— ամբարտաւան ։

طفل թըֆլ [ա] Մանուկ, տղայ [յգ. اطفال] [էգ. طفله] ։

طفلان թաֆլան [թ] Տեսակ մը կաւինի է ։

طفلى թըֆլը [թ] Հացկատակ, մըմոս [տղա. طفيلى էն] ։

طفليت ՝ طفوليه ՝ طفليت { թըֆլիյէթ, թուֆուլիյէթ, թուֆուլիյէ* [ա] Մանկութիւն ։

طفيلى թուֆէյլի [ա] 1. Հացկատակ, մըմոս 2. Մակաբուծական ։ ـيت — մակաբուծութիւն ։

طقسان թօգսան [թ] Իննսուն ։

طقسانجى թօգսանընճը [թ] Իննսուներորդ ։

طقناز թըգնազ [թ] Ցուր և կարճ ։

طقوز թօգուզ [թ] Ինը ։

طقوزنجى թօգուզունճը [թ] Իններորդ ։

طك թէն [թ] Տե՛ս طاك ։

طلا թըլա [ա] 1. Օծանելի 2. Օծանել 3. Ոսկւոյ դրուագ ։

طلائع թալաիէ* [ա] յգ. طليعه ի ։

طلاب թուլլաբ* [ա] յգ. طالب ի ։

طلاسم թալասիմ* [ա] յգ. طلسم ի ։

طلاش թալաշ [թ] Տե՛ս طالاش ։

طلاق թալագ [ա] Արձակումն (կնոջ) ։ باش — անդառնալի արձակում ։

طلاق թալագ [թ] Փայծաղ ։

طلاقت թալագաթ* [ա] 1. Ազատութիւն 2. Զուարթերեսութիւն 3. Արձակում ։ لسان — ճարտարախօսութիւն ։

طلب թալէպ [ա] 1. Պահանջել 2. Ուզել, փափագել 3. Պա—

Հանձում 4. Փափաք ։

طلبا տալէպէն [ա] կամենալով ։

طلبكار տալէպքեար [պ] Ուզող ։

طلبه տալէպէ* [ա] յգ. طالب ի ։ علوم ՚ — աստուածաբանութեան ուսանողք ։

طلسم տըլըսըմ [ա] Խժժանք, յուռութք, պահպանակ հմայական [յգ. طلسمات]։

طلع տալ' [ա] Բուս. Բեղմնաւորիչ բոշի (ծաղկանց) ։

طلعت տալ'աթ* [ա] 1. Տեսիլ, կերպարանք, դէմք 2. Ծագում ։

طلق տալք [ա] Գետնասող ։

طلوع տուլու' [ա] 1. Երևում 2. Ծագում 3. Ծագիլ ։

طلوم տուլում [թ] 1. Տիկ 2. Հովուական տիկ 3. Մուշտակի կտոր ։

طلومبه տուլումպա [թ] Ջրհան ։

طلومبه‌جی տուլումպաճը [թ] Ջրհանկիր ։

طليعه տալի'ա* [ա] Յառաջապահ [յգ. طلائع]։

طم տամ [թ] Ցզկումն։

طماع տամմա' [ա] Խիստ ագահ, անյագ, տենչացող ։

طماغ տամաղ [թ] Քիմք ։

طمأنينت տըմ'ինինէթ* [ա] Անդորրութիւն ։

طمث տամս [ա] Բժշ. Դաշտան։ ى — ՚ يه — դաշտանային ։

طمح տամհ [ա] Ցատել ։

طمر տամր [թ] 1. Երակ 2. Բնութիւն։ տաղ. طوتمق ى — զայրանալ, սրտնեղիլ, յամառիլ. شاه — طوتمق ه — զայրացնել. — آق Ջիղ ։ շնչերակ.

طمروق տօմրուք [թ] Տե՛ս طوروق ։

طمطراق տումտուրաք [թ] Ցոյց, շքեղութիւն։ لى — շքեղ ։

طمع տամա' [ա] 1. Անյագութիւն, տենչանք 2. Տենչալ, ցանկանալ 3. Ագահութիւն։

طمعاً տամա'էն [ա] Տենչալով, ցանկանալով ։

طمعكار տամա'քեար [պ] Անյագ, ագահ։ لق — անյագութիւն, ագահութիւն ։

طمله տօմլա [թ] Տե՛ս طامله ։

طمورجق տօմուրճուք [թ] Պտուկ (ծառի) ։

طمورجقلانمق տօմուրճուքլանմաք [թ] Պտկել ։

طناب տընապ [ա] Վրանի պարանք ։

طناز տաննազ [ա] Ծաղրող, քեքեող ։

طنبور տամպուր [ա] Փանդիռ, կիթառ։ ه — բամբասիկն. ى — ՚ انى — ՚ جى ه — փանդռնահար ։

طنز տանզ [ա] Ծաղր, քեքեութիւն։

طنطنه տանտանա* [ա] Շքեղութիւն, ցոյց, դղրդիւն։ لو — շքեղ ։

طنفردامق տընֆըրտամաք [թ] Շաչել, կանչել ։

طنفردى տընֆըրտը [թ] Շաչիւն ։

طنفه‌داق տանֆատաք [թ] Յանկարծ։

طنلامق թընլամագ [ֆ] Հնչել, զանգել։

طننامق թընմամագ [ֆ] Ուշ չը դընել, չըխօսիլ, բան մը չըսել, չընել։

طنمق թընմագ [ֆ] Ուշ դնել, խօսիլ։

طنين թանին [ա] 1. Բզզումն 2. Հնչիւն, Թնդիւն։ انداز او — Հնչեցնել։

طوائف թավայիֆ* [ա] յգ. طائفه ի։

طوار թավար [ֆ] Գուար, արջառ։

طوارق թավարըգ* [ա] յգ. طارقه ի։

طواشی թավաշի [ա] Ներքինի։

طواف թավաֆ [ա] 1. Բանի մը շուրջը դառնալ 2. թավաֆ Բանի մը շուրջը քանիցս դառնող։

طواق թավագ [ֆ] տե՛ս دواق ։

طوامير թավամիր* [ա] յգ. طومار ի։

طوان թավան [ֆ] Ձեղուն։ آغز—ی քիմք։ ایچی — آرامی — վերնայարկ, առաստաղ։

طواويس թավավիս*[ա] յգ. طاوس ի։

طوبره թօպրա [ֆ] Պարկ [ողաթօպրա]։

طوبی թուպա* [ա] Դրախտի մէջ ծառ մ'է։ وایه— երջանկաբեր. لك — թուպա լէքէ երանի՜ քեզ։

طوپ թօփ [ֆ] 1. Գունդ 2. Թնդանօթ 3. Պուրակ թղթի, կերպասու 4. Կլոր, բոլորշի։ ی — قار ձեան գունդ։ آتمق — ռումբ արձակել, որնանկանալ. ی — բոլորը, ամէնը. دن — մեծաքանակ, միահաղոյն.

—ه طوغمق — — խումբ խումբ. ամբարձել. او — ժողովուիլ. ا — ժողվել. طور — կծկտիկ, ամփոփ։

طوپاج թօփաճ [ֆ] 1. Ճանճան 2. Տապարիկ (ակն) 3. Գէր և կարճ։

طوپارلاق թօփարլագ [ֆ] 1. Բոլորշի կլոր 2. Ռմբակ։ طوس — կլոր։

طوپارلامق / طوپارلق թօփարլամագ [ֆ] Ժողվել։

طوپال թօփալ [ֆ] Կաղ։ لق — կաղութիւն։

طوپجی թօփճը [ֆ] 1. Թնդանօթաձիգ 2. Մատակարար։

طوپخانه թօփխանէ [պ] Թնդանօթի գործարան։ —ٔ عامره مشيرتی արքունի (օսմանեան) թնդանօթարանի վերատեսչութիւն։

طوپراق թօփրագ [ֆ] տե՛ս طپراق ։

طوپلامق թօփլամագ [ֆ] Ժողվել, Հաւաքել։ عقلنی باشنه — խելաբերիլ, սթափիլ։

طوپلانمق թօփլանմագ [ֆ] 1. Ժողուիլ 2. Ժողովուիլ։

طوپلو / طوپلی թօփլու / թօփլը [ֆ] Գնդաւոր։ جه — ամփոփ, միահաղոյն։

طوپوز թօփուզ [ֆ] Բիր, մահակ։ حقیجون — م آلتنده — բռնի։

طوپوق թօփուգ [ֆ] 1. Կոճղ, պճեղ 2. Աւազակոյտ ի մուտս գետոյ, խրուտ։ چالمق — ձիուն ոտքները իրարու զարնելը։

طوت թութ [ֆ] տե՛ս توت ։

طوتار դու–թար [թ] 1. Լուսնոտու-թիւն 2. Կատաղութիւն խափշկաց ։

طوتارق դու–դարագ [թ] Լուցկի, լուցանելի, պատրոյգ ։

طوتاریق դու–թարըգ [թ] տե՛ս طوتار ։

طوتام դու–թամ [թ] 1. Մի բուռ 2. Փունջ 3. Բռնատեղ, երախակալ, կոթ ։

طوتامق դու–թամագ [թ] 1. Բռնատեղի 2. Նեցուկ 3. Քննադատելի բան ։

طوتدرمق դու–թդըրմագ [թ] Բռնել, ձերբակալել տալ ։

طوتساق դու–թսագ [թ] Գերի ։

طوتشدرمق դու–թըշդըրմագ [թ] 1. Բռնել տալ 2. Իրարու հետ կռուեցնել 3. Փանկցնել ։

طوتشمق դու–թըշմագ [թ] 1. Զիրար բռնել 2. Կռուի բռնուիլ 3. Բռնկիլ 4. Խուճապել ։ — ال الله ձեռք ձեռքի տալ, հաշտուիլ. — اتکلر խուճապիլ ։

طوتغون դու–թղուն [թ] Բռնուած ։ جی — խաբեբայ ։

طوتقال դու–թգալ [թ] Սոսինձ ։

طوتقاللامق դու–թգալլամագ [թ] Սոսնձել ։

طوتلمق դու–թուլմագ [թ] 1. Բռնուիլ 2. Վարժուիլ 3. Խաւարիլ (լուսնի, արեւու) ։

طوتمق դու–թմագ [թ] 1. Բռնել 2. Ձերբակալել, կեցնել 3. Պահել 4. Վարձու բռնել, վարձել 5. Գրաւել 6. Նը–կատել 7. Ունկն դնել 8. Հետեւիլ 9. Կառավարել, սանձել 10. Արմատանալ ։ ածանց. — دیلی լռել. — یوز սկսիլ. — یارش մրցիլ. — اوزون երկայնաբանել, երկարաձգել. — ال ձեռնտու լինել. — کوز — վստահիլ. طوتالم که դիցուք թէ — آتوب մեծաբանել. — دکز — ծովահար լինել ։

طوتنمق դու–թընմագ [թ] 1. Բըռ–նել 2. Գործածել 3. Դը–նել ։

طوتو դու–թու [թ] Գրաւ ։

طوتوق դու–թուգ [թ] 1. Անդամալոյծ 2. Ամչկոտ 3. Ընդարմացեալ ։

طوتی դու–թի [պ] Թութակ ։

طوج դունճ [թ] Անագապղինձ ։

طور դաւր [ա] 1. Ընթացք, վարք [յգ. اطوار] 2. Թավըր [թ.գ.] Գոռոզութիւն ։ — صاتمق հպարտանալ. — لی գոռոզ ։

طور դուր [ա] Լեռ — جبل Սինա լեռ ։

طوراق դօ–րագ [թ] 1. Կայան 2. Բնակարան 3. Կայուն ։

طورپ դուրփ [թ] Բողկ [պարս. ترب էն]։ ածանց. — ی فرنك կարմիր բողկ. — کی — առողջ ։

طوربه դօրպա [թ] Պարկ. طاشاق — سی երկուորեաց պարկ ։

طورپیل դօրփիլ [ֆ] Ծովառումբ, նաւահար ռումբ ։

طورتی դօրթու [թ] Մրուր, նըս–տույց ։ — لو — մրրախառն ։

طوردرمق թուրտըրմագ [թ] Կեցնել:

طورسينا թուրսինա [ա] Սինա լեռ:

طورش թուրշ [թ] Կեցուածք, դիրք: ی — یان կողմնակի տե-սիլ:

طورشمق թուրշմագ [թ] Դէմ առ դէմ կենալ:

طورشى թուրշի [թ] Տե՛ս ترشى:

طورطوپ թօրթօփ [թ] Համադրբերեալ 2. Կծկուած:

طورطوت թուրթութ [թ] Կարգապահութիւն:

طورغون թուրղուն [թ] 1. Կայուն, անշարժ 2. Համադաշտ, խաղաղ 3. Խոնջ 4. Ապուշ: لق — անշարժութիւն, դադարում, խաղաղութիւն, ապշութիւն:

طورفانده թուրֆանտա [թ] Տե՛ս ترفنده:

طورفه թուրֆա [թ] 1. Պիղծ 2. 3. Արգիլեալ:

طورلاق թօրլագ [թ] Անմարդ, տրմուղ:

طورلمق թուրլըմագ [թ] Կենալ:

طورمق թուրմագ [թ] 1. Ցամքին կալ 2. Կենալ 3. Սպասել 4. Կանգ առնուլ: տառց. قارشو — հակառակիլ. — ذهن տաղ-չիլ:

طورناويد թուրնավիտ [է] Բանալի պտուտակի:

طورنج թուրունճ [թ] Տե՛ս ترنج:

طورنو թօրնօ [է] Ճախարակ:

طورنه թուրնա [թ] Կռունկ, խորդ: տառց. بالغى — ձկնաձուկ. غاغاسى — խորդենի, կռունկենի:

طوروق թօրուգ [թ] Գաւաթ, ծաղ:

طوروقلامق թօրուգլամագ [թ] Լընուլ:

طورولمق թուրուլմագ [թ] Զտիլ, հանդչիլ, յստակիլ:

طورون թօրուն [թ] Թոռ:

طوره թուրա [թ] 1. Ոսկեայ շուան կամ թաշկինակ, խաբազան 2. Կարժ 3. Տե՛ս طغرا:

طورى թօրը [թ] Աշխէտ:

طوز թուզ [թ] Աղ: ی — انكلیز ծծմբատ մագնեզիի. ی — قیا բրածոյ աղ, աղուճակ. طاتسز — سز անհամ:

طوزاق թուզագ [թ] Դարան:

طوزجى թուզճը [թ] Աղավաճառ:

طوزلاق թուզլագ [թ] Աղահանք:

طوزلامق թուզլամագ [թ] Աղել:

طوزلامه թուզլամա [թ] Աղածոյք:

طوزلمق թուզլըմագ [թ] Աղել:

طوزلق թուզլըգ [թ] Աղաման:

طوزلو թուզլու [թ] 1. Աղած 2. Աղի 3. Սուղ: اوطورمق — սուղի նստիլ. بلغم — տեսակ մը մորթային ախտ. جه — քիչ մը աղի, քիչ մը սուղ, սուղկեկ:

طوزله թուզլա [թ] Աղապարծաբան:

طوس թօս [թ] Ողորում: اورمق — եղջիւր ածել, ողորել. — اورشدرمق ողորել տալ:

طوسباغه թօսպաղա [թ] Կրեայ:

طوسون դօսուն [Թ] 1. Ըսստսս-տուն ձի 2. Անդպք ։

طوشان դավշան [Թ] Տե՛ս طاوشان ։

طوطی դուդի [պ] Թութակ, պապ-կայ ։ ك — դուդիլի . փոքր պապկայ ։

طوع դաւ' [ա] Ինքնայօժար հր-նազանդութիւն ։ بالطوع والرضا կամօք և հաճութեամբ ։

طوعاً դավ'ան [ա] Կամօք ։ و — كرهاً կամայ և ակամայ ։

طوغ դուղ [Թ] Տեսակ մը թըր-քական դրօշ՝ որ է ունգի մը ծայրը անցուած ձիու պոչ. այս նշան հին ատեն ի պա-տիւ կը տարուէր բաշաներու առջևէն ։

طوغان դօղան [Թ] Բազէ ։ առոյգ. بورونلی — կոր, արծուեռունգ . جى — բազէավարժ ։

طوغرام դօղրամ [Թ] Յօշուած ։

طوغرامق դօղրամագ [Թ] Մանր մա-նր կտրատել, մանրել ։

طوغرامه դօղրամա [Թ] 1. Յօշ-ուած 2. Ատաղձագործի յօ-րինուած ։ جى — ատաղձագործ . جيلق — ատաղձագործութիւն ։

طوغرلتمق դօղրուլթմագ [Թ] Շտկել, ուղղել ։

طوغرلمق դօղրուլմագ [Թ] 1. Շըտ-կուիլ, ուղղուիլ ։ 2. Դէպ ի մէկ կողմ երթալ ։

طوغرمق դօղուրմագ [Թ] Ծնիլ, ծննդաբերել ։

طوغری դօղրու [Թ] 1. Շիտակ 2. Ուղիղ 3. Ճիշդ 4. Ճշմարիտ 5. Պարկեշտ, արդարակորով 6. Ուղղակի 7. Ճշդիւ ։ جه — , — دن — ուղղակի . سى — ար-դարև . كون سى — արևելք, ա-րևելից կողմ ։

طوغريلق դօղրուլուգ [Թ] 1. Ուղղու-թիւն 2. Ճշդութիւն 3. Ճըշ-մարտութիւն 4. Պարկեշտու-թիւն ։

طوغش դօղուշ [Թ] Տե՛ս طوغوش ։

طوغله դուղլա [Թ] 1. Աղիւս 2. Աղիւսեայ ։ جى — աղիւսավա-ճառ, աղիւսագործ ։

طوغمق դօղմագ [Թ] 1. Ծնիլ 2. Ծագիլ 3. Յառաջ գալ ։

طوغمه դօղմա [Թ] 1. Ծնունդ 2. Ծնած ։ بيومه — ի բնէ ։

طوغوش դօղուշ [Թ] 1. Ծնունդ 2. Ծագում ։ لى — ազնուա-ծին ։

طوفان դուֆան [ա] Ջրհեղեղ ։

طوق դօգ [Թ] 1. Կուշտ, յագ 2. Թաւ ։

طوق դավգ [ա] 1. Մանեակ 2. Կարողութիւն ։

طوقات դօգադ [Թ] Ապտակ ։

طوقلق դօգլուգ [Թ] 1. Յագուրդ 2. Թաւութիւն ։ بوغاز طوقلغنه ամնգեան փոխարէն ։

طوقماق դօգմագ [Թ] Թակ, գըր-թակ ։

طوقماقلامق դօգմագլամագ [Թ] Թա-կով զարնել ։

طوقورجين դօգուրճին [Թ] Մահ-կական խաղ մ'է. ըլնկու ։

طوقوش դօգուշ [Թ] Բախում ։

طوقوشمق թօգուշմագ [թ] 1. Ընդհարկանիլ 2. Ընդհարել ։

طوقومق թօգումագ [թ] Ոստայնանկել, գործել (կտաւ) ։

طوقومه թօգումա [թ] 1. Հիւսք 2. Ոստայն, հիւսուած ։

طوقوناقلى թօգունագլը [թ] Կծու, խիստ ։

طوقونمق թօգունմագ [թ] 1. Դպչիլ 2. Վնասել 3. Ի գութ շարժել ։

طوقه թօգա [թ] Օղագոյց 2. [է] Յաճախահարութ, ւն ։ لى — ագուցաւոր ։

طون թօն [թ] Սառն ։ ياغى — եզանց և ոչխարաց ճարպ, ճըրագու . چوزلك — հալիլ սառնամանեաց . قالمق ە — սառիլ, յապուշ կրթիլ ։

طوكدرمق թօնտըրմագ [թ] Սառեցնել ։

طوكدرمه թօնտըրմա [թ] Պաղպաղակ ։ جى — պաղպաղակ ծախող ։

طوكز թօնըզ [թ] Խոզ [աղտ. տօմուզ] ։ بالغى — ծովախող ։

طوكزلان թօնըզլան [թ] Կոհապընդիռ (բզէզ մ'է) ։

طوكمق թօնմագ [է] Սառիլ ։

طوكوق թօնուգ [թ] 1. Սառած 2. Աղօտ, նսեմ, անփայլ ։ لق — աղօտութիւն ։

طوكوقلانمق թօնուգլանմագ [թ] Աղօտիլ ։

طول թուլ [թ] Այրի ։ عورت — اوتى — կուսատունկ ։

طول թուլ [ա] Երկայնութիւն ։ مدت — երկար ատեն ։

طولاً թուլէն [ա] Երկայնութեամբ ։

طولاشدرمق թօլաշտըրմագ [թ] 1. Շրջեցնել 2. Պատցնել ։

طولاشمق թօլաշմագ [թ] 1. Շրջիլ, շրջագայիլ 2. Պատարիլ ։ ذهن — միտք շփոթիլ ։

طولاشمه թօլաշմա [թ] Շրջան ։

طولاشق թօլաշըգ [թ] 1. Խառնակ, շփոթ 2. Մանուածապատ 3. Խոտոր ։ لق — խառնակութիւն, շփոթութիւն ։

طولاق թօլագ [թ] Բարձպան ։

طولامباج թօլամպաճ [թ] Գալարեալ ։

طولامق թօլամագ [թ] Շրջապատել ։

طولامه թօլամա [թ] Մատնաշութըն ։

طولاندرمق թօլանտըրմագ [թ] Կծանել, խարել ։

طولانديرجى թօլանտըրճը [թ] Կծանող, խարող ։ لق — խարերայութիւն ։

طولانمق թօլանմագ [թ] Շուրջ գալ ։

طولانى թուլանի [ա] Ըստ երկայնութեան ։

طولايى թօլայը [թ] Շրջապատ ։ دن — վերաբերմամբ, պատճառաւ ։ ու دن — անուղղակի կերպով . — سيله պարագայիւք ։

طولدرمق թօլտըրմագ [թ] Լեցնել, լնուլ ։ سلاح — հրացան լնուլ ։

طولغون թօլղուն [թ] Լեցուն, լի ։ — آئنه գէր ։ لق — լիութիւն . معده طولغونلغى ահալութիւն . قولاق طولغونلغى հմտութիւն ։

طولمق թօլմագ [թ] Լեցնալ ։ قولاق— վարժիլ . — کوزلر յարտասուս փղձկիլ ։

طوله թօլմա [թ] 1. Լեցուած 2. Լիցք (կերակուր մ՚է)։

طولو թօլու [թ] 1. Լեցուն, լի 2. Առատ 3. Կարկուտ։ آوج—سى բուռն մի լի .

։ طلوم طلومبه طولومبه տե՛ս طولوم

طوله թավլա [թ] 1. Ախոռ 2. Նարտ ։

طولى թուլա* [ա] Երկայնագոյն [էգ. اطول ի]։ —يد կատարեալ հմտութիւն ։

طومانس թօմաթէս [թ] Լօլիկ ։

طومار թումար [ա] 1. Գլանաձեւ ձեռագիրք 2. Տետր ։

։ تومباق تومباز տե՛ս طومباق՝ طومباز

طومبالاق թօմպալագ [թ] Ցայր գիրապարար ։

طورق طوروق طورق թօրուգ [թ] 1. Կոճղ, բուն 2. Պտուղ, 3. Կապանք 4. Բանտ. طوروغه اورمق կապանքի դնել . آغاسى— բանտապան ։

طوروقلانمق թօրուգլանմագ [թ] Պրակիլ ։

طومشمق թօմուշմագ [թ] Քթուրտիլ (թռչնոց), ոչիլ փնտռել ։

։ طوموز թօմուզ [թ] տե՛ս طوكز

طون թօն [թ] 1. Վարտիք 2. Գոյն (երիվարի) 3. Հագուստ։

دوناتمق طوناتمق թօնաթմագ [թ] տե՛ս

طونباى թօնպայ [թ] Մատտակ գոմէշ

طونج թունճ [թ] Անագապղինձ .

طونلاته թօնէլաթօ [է] Տակառաչափ

طونه թունա [թ] Դանուբ .

طوى թօյ [թ] 1 Արօս (Թռչուն մ՚է) 2. Անփորձ, խակ, տհաս 3. Անբնակել .

طويت թուվէյթ* [ա] Պիտառում, կամեցողութիւն .

طويرمق թօյուրմագ [թ] Կշտացնել, յագուրդ տալ ։

طويغو թույղու, թույկու [թ] Զգացում։ لى— զգայուն ուշիմ ։

طويل թավիլ [ա] Երկայն [طول էն] [էգ. طويله]։ النجاد — երկայնահասակ ։

طويلق թօյլուգ [թ] Տհասութիւն 2. Անբնակելութիւն ։

طويلمق թօյուլմագ [թ] 1. Կշտացուիլ 2. թույուլմագ Լսուիլ, իմացուիլ ։

طويله թավիլէ* [ա] Արտասովայրը գրուած գրատուց ոտքն ան-ցուած լար [ազա. գամլա իմի]

طويمق թօյմագ [թ] 1. Կշտանալ, յագենալ 2. թույմագ Լսել, 3. Իմանալ 4. Զգալ ։

طويورمق թույուրմագ [թ] 1. Իմացընել 2. թօյուրմագ Կշտացընել ։

طويوم թօյում [թ] Ցագուրդ ։ لق— կշտանալու չափ . ատոր ։

طهارت թահարէթ* [ա] 1. Մաքրութիւն 2. Կանոնական մաքրութիւն ։

طهور թահուր [ա] 1. Մաքուր [طهارت էն] 2. Սուրբ ։

طى թայ [ա] 1. Ծալել, 2. Ընթանալ 3. Կտրատել ։ لسان—

լեզուն բանել, կարճել ։

طیـّا տայյէն [ա] Ներփակելավ ։

طیار տայյար [ա] 1. Թռչուն, թռչտուն [طیران էն] [էգ. طیاره] 2. Անհաստատ, անկարգ ։

طیاتمق տայատմագ [թ] 1. Ցեցուցանել 2. Ընդդիմանալ ։

طیاق տայագ [թ] 1. Նեցուկ 2. Մոյթ 3. Գաւազանի հարուած, ծեծ ։ آتمق — ծեծել ։

طیالسه տայալիսէ* [ա] յգ. طیلسانի ։

طیامق տայամագ [թ] տե՛ս طیاتمق ։

طیانقلی տայանըգլը [թ] Դիմացկուն

طیانلمق տայանըլմագ [թ] տե՛ս طیانمق

طیانمق տայանմագ [թ] 1. Յենուլ 2. Դիմանալ 3. Տոկալ ։

طیب տայյիպ [ա] Բարի, ընտիր [էգ. طیبه] [յգ. طیبات] ։

طیب տիպ [ա] Անուշահոտ ինչ ։

طیبات տայյիպաթ* [ա] 1. յգ. طیبի 2. Բարեգործութիւնք 3. Համեմներ ։

طیبه տայյիպէ* [ա] Մետինէ ։

طیر տայր [ա] Թռչուն [յգ. طیور] ։ الدولة — փիւնիկ ։

طیران տայարան } [ա] 1. Թռչիլ
طیرورت տայրուրէթ }* 2. Թռիչ ։

طیرفه տըրֆա [ֆ] Անսուրբ ։

طیریون տայրիյուն [ա] Թռչնաբանք ։

طیش տըշ [թ] 1. Դուրս, արտաքին կողմ 2. Արտաքին ։ ایچی — ی ب. անկեղծ. دکز — Ովկիանոս ։

طیشاری տըշարը [թ] Դուրս ։ ده — դուրսը. دن — դուրսէն. لر —

տար աշխարհ ։

طیق տըգ [թ] 1. Նեղ 2. Խեղճօղեալ ։ نفس — ծանր աշնչութիւն, ծանրաշունչ ։

طیقاج տըգաճ [թ] Խից, խցան ։

طیقامق տըգամագ [թ] Խցել, խըռնել ։ آغزینی — պապանձեցնել ։

طیقانمق տըգանմագ [թ] Խցանիլ, գոցուիլ ։

طیقردامق տըգըրտամագ [թ] Ոտքի ձայն հանել 2. Դղրդել ։

طیقشدرمق տըգըշտըրմագ [թ] Խըծկել, մխել ։

طیقسیرق տըգսըրըգ [թ] Փռընգտալ ։

طیقشمق տըգըշմագ [թ] Խճողիլ, խծկիլ ։

طیقلمق տըգըլմագ [թ] Տեղ մը փակուիլ մնալ ։

طیقمق տըգմագ [թ] Խծկել, մըխել ։

طیقناز տըգնազ [թ] Տե՛ս طقناز ։

طیقیز տըգըզ [թ] Նեղ, անձուկ ։

طیلسان տայլասան [ա] Դէպ ի ուսն կախուած բաթաթոցի ծայր՝ որ է նշանակ գիտնոց ։

طین տին [ա] Կաւ, տիղմ ։ حکمت — իմաստասիրաց շաղախ ։

طینت տըյնէթ* [ա] 1. Ջանգուած 2. Բնութիւն ։ بد — վատազգի ։

طینمق տընմագ [թ] Տե՛ս طنق ։

طینی տըյնի [ա] 1. Կաւային 2. Բնածին ։

طیور տույուր* [ա] Թռչունք [եզ. طیر] ։ یون — Թռչնաբանք ։

ظ

ظ զը. Քսաներորդ տառ Օսմանեան այբուբենի արժէքն է 900։

ظاء զա* [—] Արաբական անուն ظ տառին։

ظالم զալիմ [—] 1. Անիրաւ, հարստահարիչ, բռնաւոր [ظلم էն] [էգ. ظالمه] [յգ. ظالمین ՝ ظالمون ՝ ظلمه] 2. Անագորոյն ։

ظالمانه զալիմանէ [մ] 1. Բռնաւորական 2. Բռնաւորի պէս ։

ظاهر զահիր [—] 1. Ակներև, յայտնի [ظهور էն] [էգ. ظاهره] [յգ. ظاهرات ՝ ظواهر] 2. Արտաքին ։ او — յերևան գալ․ بين — արտաքուստ դիտող․ پرست — ցուցամոլ․ արտաքին երևոյթէն դատող ։

ظاهرا զահիրէն [—] Արտաքուստ, առերևոյթս ։

ظاهری զահիրի [—] 1. Արտաքին [էգ. ظاهریه] 2. Աշխարհային։ — معنای բառական իմաստ ։

ظبي զաբի' [—] Վիթ, եղջերու [էգ. ظبیه] [յգ. ظبا] ։

ظرائف զարաիֆ* [—] յգ. ظریفه ի ։

ظرافت զարաֆէթ* [—] 1. Վայելչութիւն 2. Վայելչախօսութիւն ։ ل — վայելուչ։

ظرف զարֆ [—] 1. Աման, անօթ [յգ. ظروف] 2. Նամակի պահարան 3. Ժամանակակալ 4. Քեր. Տեղական կամ ժամանակական մակբայ։ نده — միջոցին ։

ظرفاء զուրէֆա* [—] յգ. ظریف ի։

ظروف զուրուֆ* [—] յգ. ظرف ի։

ظريف զարիֆ [—] 1. Վայելուչ, սիրուն [ظرافت էն] [էգ. ظریفه] [յգ. ظراف ՝ ظرائف ՝ ظرفا] 2. Վայելչախօս, քաղցրաբան ։

ظریفانه զարիֆանէ [մ] ظریف ի յատուկ։

ظریفلك զարիֆլիք [Թ] Տե՛ս ظرافت։

ظریفه զարիֆէ* [—] Սիրուն բան, խօսք [յգ. ظرائف] ։

ظفر զաֆըր, զըֆըր [—] Եղունգ [յգ. اظفار]։

ظفر զաֆէր [—] 1. Յաղթանակ, յաղթութիւն [յգ. اظفار] 2. Յաջողութիւն ։ — طاق յաղթական կամար ։

ظفره զաֆրէ* [—] Եղնգիկ (մաշկ ինչ որ կը գոյանայ աչքի ճերմակին վրայ) ։

ظفری զաֆրի [—] Եղնգային։

ظفریاب զաֆէրեապ [մ] او — յաղթանակել, յաջողիլ, ի գլուխ հանել։

ظل զըլլ [—] 1. Ստուեր [յգ. ظلال] 2. Երկ. Շօշափող գիծ։

ظلال զըլալ* [—] յգ. ظل ի ։

ظلام զալամ [—] 1. Խաւար. մթութիւն 2. զալլամ. Խիստ կեղեքիչ [ظلم էն] ։

ظلف զըլֆ [—] Կճղակ [յգ. اظلاف ։

ظلم զուլմ [—] 1. Անիրաւութիւն, հարստահարութիւն, կեղեքում [յգ. مظالم] 2. Հարստահարել ։

ظلماً զուլմէն [—] Յանիրաւի, բռնի ։

ظلمات զուլումաթ* [—] 1. Խաւարք [եզ. ظلمت] 2. Անդունդք, խորխորատ ։

ظلمانی զուլմանի [—] Խաւարչային, մթին [էգ. ظلمانیه] ։

ظلمت զուլմէթ* [—] Մթութիւն, խաւար [յգ. ظلمات] ։

ظلمه զուլէմէ* [—] յգ. ظالم ի ։

ظلوم զուլում [—] Կարի անիրաւ, կեղեքիչ, հարստահարիչ [ظلم էն]։

ظله զուլլէ* [—] Ստուեր [յգ. ظلل]։

ظلی զըլլի [—] Ստուերային ։

ظلیت զըլլիյեթ* [—] Ստուերածային ստուերականութիւն ։

ظلیل զըլիլ [—] Հովանաւոր, շէքոտ [ظل էն] [էգ. ظلیله] ։

ظن զաննն [—] 1. Կարծիք [յգ. ظنون ، ظنیات] 2. Կարծել ։ — حسن բարուք կարծիք, վստահութիւն. سوء ظن կասկած, գէշ կարծիք, խէթ.

ظنون զունուն } * [—] յգ. ظن ի։
ظنیات զաննիյաթ }

ظواهر զավահիր* [—] յգ. ظاهر ի ։

ظهر զահր [—] Թիկունք։ قوة الظهر օգնական զօրք ։

ظهر զուհր [—] Կէս օր։ قبل الظهر կէս օրէ առաջ. بعد الظهر կէս օրէ յետոյ ։

ظهری զահրի [—] անգ. Ողնային, թիկանց [էգ ظهریه] ։

ظهریه զահրիյէ* [—] Մուրհակի մը ետև գրուած ինչ։ وضع ا — մուրհակի մը ետևը բան մը գրել։

ظهور զուհուր [—] 1. Երևում 2. Յերևան գալ, յառաջ գալ, պատահիլ։

ظهورات զուհուրաթ* [—] 1. Պատահականութիւն (ք) 2. [Բ. գ.] Պատահական ։

ظهیر զահիր [—] Օգնական, նեցուկ [ظهر էն] [էգ. ظهیره] ։

ع

ع ‘այն քսան և մէկերորդ տառ Օսմաներէն այբուբենի արժէքն է 70 ։

عائد ‘աիտ [—] 1. Վերադարձող [عودت էն] [էգ. عائده] 2. Վերաբերեալ. او — վերադառնալ, վերաբերիլ, պատկանիլ ։

عائدات ‘աիտաթ* [—] Եկամուտք ։

عائده ‘աիտէ* [—] Հաս, եկամուտ [յգ. عائدات] ։

عائق ‘աիք [—] Յետաձգող, յապաղող [عوق էն]։ ا — արգել, խոչ ։

عائله ‘աիլէ* [—] Ընտանիք ։

عابد 'ապիտ [ա] 1. Պաշտող [عبادت էն] [էգ. عابده] [յգ. عابدین، عبده] 2. Ջերմեռանդ :

عابدانه 'ապիտանէ [զ] Ջերմեռանդօրէն :

عابر 'ապիր [ա] Անցնող [عبور էն]: — ین و مارین անցորդք :

عابس 'ապիս [ա] Խոժոռ [عبوست էն] [էգ. عابسه] :

عاتق 'աթըգ [ա] Ազատագրեալ [عتق էն] [էգ. عاتقه] :

عاتی 'աթի [ա] Խեռ, ապստամբ [عتو էն] [յգ. عتاة] :

عاج 'աճ [ա] Փղոսկր :

عاجز 'աճիզ [ա] Անկարող, տկար [عجز էն] [էգ. عاجزه] [յգ. عجزه]: — قالمق չկարողանալ . — لری տկարք . — لك ապիկարութիւն :

عاجزانه 'աճիզանէ [զ] 1. Անկարողի յատուկ 2. Անկարողաբար, խոնարհաբար :

عاجزی 'աճիզի [զ] Անկարողիս, նուաստիս :

عاجل 'աճիլ [ա] Արագ [عجله էն] [էգ. عاجله] :

عاجلاً 'աճիլէն [ա] Շուտով, փութով :

عادات 'ատաթ* [ա] յգ. عادت ի :

عادت 'ատէթ* [ա] 1. Սովորութիւն, սովորոյթ [յգ. عادات] 2. Ամսահոսութիւն կանանց, դաշտան : Առոց. ایدنمك — . ا — սովորիլ . كورمك — ամսահոսութիւն ունենալ .

عادتا 'ատէթա* [ա] 1. Սովորաբար 2. Միջակ իմն 3. Սովորական, միջակ :

عادل 'ատիլ [ա] Արդարադատ, արդար [عدالت էն] [էգ. عادله] [յգ. عادلان . عادلین] :

عادلانه 'ատիլանէ [զ] 1. Արդարասէրի վայել 2. Արդարութեամբ :

عاده 'ատէ* [ա] տե՛ս عادت :

عادی 'ատի [ա] 1. Սովորական [عادت էն [էգ. عادیه] 2. Հասարակ, պարզ 3. Գռեհիկ 4. Խոստ. Տարրական : — لك գռեհկութիւն :

عار 'ար [ա] 1. Ամօթ, ամաչում 2. Նախատինք : ا — խփնիլ :

عارسز 'արսըզ [թ] 1. Անամօթ 2. Անառակ : — لق անամօթութիւն, անառակութիւն :

عارسزلنمق 'արսըզլանմագ [թ] Անառակիլ :

عارض 'արըզ [ա] 1. Պատահած [عروض էն] [էգ. عارضه] 2. Այտ : — او պատահիլ, ծագիլ :

عارضه 'արըզա* [ա] 1. Պատահար, արկած, փորձանք [յգ. عوارض] : — لی ելեւէջ ունեցող :

عارضی 'արըզի [ա] Պատահական, [էգ. عارضیه] :

عارف 'արիֆ [ա] Գիտող, իրազեկ, իմաստուն [عرفان էն] [էգ. عارفه] [յգ. عارفان ، عارفین] : — بالله աստուածագիտան իմաստուն :

عارفانه 'արիֆանէ [զ] 1. Իմաս-

տունի վայել 2. Հանդստա-կով ։

عارلانمق ՚արլանմագ [թ] Ամօթա-հարիլ, չեկնիլ ։

عاری ՚արի [ա] 1. Մերկ [عری էն] [էֆ. عاریه] 2. Զերծ, ազատ ։ الشكل — անկերպարան, անձև ․ البرزور — բ... ․ մերկատերմ տունկ ։

عاریت ՚արիյեթ* արեեթ [ա] 1. Փոխ առնուած իր [جم. عواری] 2. Փոխ ։ سرا — (աւժամեայ տուն) անցաւոր աշխարհ ։

عاریة ՚արիյեթէն* [ա] Իբր փոխ ։

عاریق ՚արիգ [ա] Տե՛ս اکرتی ։

عازم ՚ազիմ [ա] 1. Գացող, չը-ւող [عزیمت էն] [էֆ. عازمه] 2. Մտադիր [عزم էն] ։ او — եր-թալ, մեկնիլ ։

عاشر ՚աշիր [ա] Տասներորդ [عشر էն] [էֆ. عاشره] ։ أ— տասնե-րորդ ։

عاشق ՚աշըգ [ա] 1. Սիրահար, տարփող [عشق էն] [էֆ. عاشقه] [جم. عاشقان ՚ عاشقین ՚ عشاق] 2. Հագներգու ։ او — սիրա-հարիլ ․ لق — հագներգու-թիւն ։

عاشقانه ՚աշըգանէ [պ] 1. Սիրա-հարաբար 2. Խանդաղատա-նօք, մոլեգին սիրով ։

عاشوراء ՚աշուրա* [ա] 1. Տաս-ներորդ օր Մուհարրէմ ամ-սոյ 2. Անոյշապուր [... ․ աշուրէ] ։

عاصف ՚ասըֆ [ա] Բուռն (հողմ)։

عاصم ՚ասըմ [ա] Պարկեշտ, ըզ-գաստ [عصمت էն] ։

عاصی ՚ասի [ա] Ապստամբ, ան-հնազանդ [عصیان էն] [جم. عصاة]։ لق — անհնազանդութիւն, ա-պստամբութիւն ։

عاطر ՚ատիր [ա] Անուշահոտ [عطر էն]։

عاطس ՚ատիս [ա] Փռնգտացող [عطس էն]։

عاطف ՚ատըֆ [ա] 1. Միտող [عطف էն] [էֆ. عاطفه] 2. Կա-րեկից 3. Կապող 4. Քեր. Յօ-դիչ, միաւորական ։ حرف — շաղկապ ։

عاطفت ՚ատըֆեթ* [ա] 1. Կա-րեկցութիւն, գութ 2. Շը-նորհ, բարութիւն [جم. عواطف]։

عاطل ՚ատըլ [ա] 1. Անգործ [عطالت էն] [էֆ. عاطله] 2. Բժշ. Անշարժ ։

عافیت ՚աֆիյեթ* [ա] Առողջու-թիւն ։ اولسون — անուշներ ըլլայ ։

عاقبت ՚ագըպեթ* [ա] 1. Վերջ, վախճան, ելք [جم. عواقب] 2. Վերջապէս ։ اندیش — զգու-շաւոր, խոհեմ ․ الامر — վեր-ջապէս ։ بین — կանխատես ։

عاقد ՚ագիտ [ա] 1. Կապող [عقد էն] [էֆ. عاقده] 2. Պայմանադ-րող [էրք. عاقدین] [جم. عاقدین] ։

عاقر ՚ագըր [ա] Ամուլ ։

عاقل ՚ագըլ [ա] 1. Խելացի, ի-մաստուն, հանճարեղ, խո-հեմ [عقل էն] [جم. عقلا] [էֆ.

عاقله] 2. Խելահաս, մտացի :

عاقلانه 'աքըլանէ [պ] 1. Իմաստունի վայել 2. Իմաստութեամբ :

عاكس 'աքիս [ա] Անդրադարձող [عكس էն]:

عاكف 'աքիֆ [ա] 1. Ջանադիր [ջք. عاكفين · عاكفان] 2. Ճգնող, մենակեաց :

عال العال 'ալիւ'ալ [ա] Բարձրաբերձ [հմմ. عالی العالی էն] :

عالك 'ալիք [ա] Ծամիչ :

عالم 'ալէմ [ա] 1. Տիեզերք 2. Աշխարհ [ջք. عوالم] 3. Վիճակ : տաճ. ندە — کندی բնքենիրեն, առանձնացեալ . — ارواح հոգևոր աշխարհ . آب — բաքօստօծ : كچيرمك — զբօսնուլ . سفلی — այս աշխարհ :

عالم 'ալիմ [ա] Գիտուն, հմուտ [علم էն] [էգ. عالمه] [ջք. علما · عالمين]:

عالمانه 'ալիմանէ [պ] 1. Գիտունի վայել 2. Գիտնաբար, հմտաբար :

عالمپناه 'ալէմփէնահ [պ] Աշխարհի ապաստան :

عالمتاب 'ալէմթապ [պ] Աշխարհ լուսաւորող :

عالمشمول 'ալէմշիւմուլ [ա] Աշխարհահամատարած, համատարած :

عالمكير 'ալէմկիր [պ] Աշխարհատարած :

عالمی 'ալէմի [ա] Աշխարհային [էգ. عالمیه] [ջք. عالمیان] :

عالميان 'ալէմիյան [պ] Աշխարհայինք:

عالمين 'ալէմին [ա] Արարածք [եզ. عالم]:

عالی 'ալի [ա] Բարձր, վսեմ [علو էն] [էգ. عالیه] :

عالیبخت 'ալիպախթ [պ] Մեծաբախտ :

عالیجاه 'ալիճահ [պ] Բարձրաստիճան :

عالیجناب 'ալիճէնապ [պ] Վեհանձն :

عالیشان 'ալիշան [պ] Մեծայարգ :

عالیقدر 'ալիգատըր [պ] Մեծայարգ :

عالیهمت 'ալիհիմմէթ [պ] Բարձրախնամ, մեծագործ :

عام 'ամ [ա] Տարի [ջք. اعوام] :

عام 'ամմ [ա] 1. Հասարակ, հասարակաց [عموم էն] [էգ. عامه] 2. Հասարակ մարդ, ռամիկ [ջք. عوام] 3. տեր. Հասարակ : — طريق հասարակաց ուղի (փողոց որ չէ անել). առաջնոր. — درس հրապարակային դաս :

عامر 'ամիր [ա] 1. Հոյաշէն, մեծաշէն [عمران էն] [էգ. عامره] 2. փոխ. Կայսերական :

عامل 'ամիլ [ա] 1. Գործող [عمل էն] [էգ. عامله] [ջք. عاملون·عاملين] 2. Շինող [ջք. عمله] 3. Խրթգրաւու [ջք. عوامل] : او — վարուիլ, գործել :

عامه 'ամմէ* [ա] 1. Հասարակութիւն [ջք. عوام] 2. Ամեն, բոլոր :

عامی 'ամի [պ] Հասարակ մարդ, գաւեհիկ [ջք. عاميان] :

عاميانه 'ամիյանէ [պ] Գաւեհիկ :

عانه 'անէ*[ա] անդ. Աճուկ, երանք:

عانی 'անի [ա] Երանքային [էգ. عانيه]:

عبا 'աpա [ա] 1. Գրձեղէն վերարկու, խարար 2. [Բ] Աւուր խոշոր 3. Աւուրղէն :

عباد 'ըպատ* [ա] Ծառայներ [եզ. عبد] ؛ — الله մարդիկ. هایدی — الله ո՞ն մարդիկ, ամեն է ։

عبادت 'ըպատէթ կամ 'իպատէթ* [ա] 1. Պաշտօն, սպաս, պաշտամունք [յգ. عبادات] 2. Պաշտել ։

عبادتخانه 'իպատէթխանէ }
عبادتگاه 'իպատէթկեահ } [գ] Աղօթատեղի, տաճար ։

عبارت 'իպարէթ* [ա] — او Բաղկանալ ։

عباره 'իպարէ* [ա] Պարբերութիւն, խօսք [յգ. عبارات] ։

عباسی 'ապպասի [ա] Աբբասեան [իգ. عباسیه] [յգ. عباسیون] ։

عبث 'ապէս [թ] Ի զուր, անօգուտ ։

عبثیات 'ապէսիյաթ* [ա] Սնոտի իրք ։

عبد 'ապտ [ա] Ծառայ [յգ. عباد] ։ — السلام մանրագոր ։

عبده 'ապէտէ* [ա] Պաշտողք [եզ. عابد] ؛ — اصنام կռապաշտք ։

عبر 'ըպէր* 'իպէր* [ա] յգ. عبرت ի ։

عبرانی 'իպրանի [ա] Եբրայեցի, եբրայական ، — جه եբրայեցերէն ։

عبرت 'ըպրէթ 'իպրէթ* [ա] Օրինակ այլոց, խրատ ։ عبرة للسائرين 'իպրէթէն լիս-սաիրին. — نمون ، — بخش ، — آمیز ، — نما խրատական, օրինակելի ։

عبری 'իպրի [ա] Եբրայական ։

عبعاب 'ապ'ապ [ա] Որովայնախօս ։ — يت որովայնախօսու-

թիւն ։

عبود 'ուպուտ* [ա] յգ. عبد ի ։

عبودیت 'ուպուտիյէթ* [ա] 1. Ծառայութիւն 2. Անձնուիրութիւն, հպատակութիւն 3. Խորին մեծարանք ։ — کار անձնուէր. — کاری անձնուիրական ։

عبور 'ուպուր [ա] Անցնիլ ։

عبوس 'ապուս [ա] Խոժոռ, ժանտատեսիլ [عبوست էն] ։ — الوجه խոժոռադէմ ։

عبوست 'ուպուսէթ* [ա] Խոժոռութիւն ։

عبید 'ապիտ [ա] 1. Ծառայ, գերի 2. 'ուպէյտ . փոքրիկ ծառայ ։

عبیدانه 'ապիտանէ . 'ուպէյտանէ [գ] 1. Ծառայական 2. Ծառայաբար ։

عبیر 'ապիր [ա] Ցամպար ։

عتاب 'ըթապ [ա] 1. Յանդիմանութիւն 2. Յանդիմանել ։

عتات 'ութաթ* [ա] յգ. عاتی ի ։

عتاد 'աթատ [ա] Տե՛ս عده ։

عتبه 'աթէպէ* [ա] Սեամ [յգ. عتبات] ؛ — سنیه արքունիք . պալատ սուլթանի ։

عتره 'ըթրէ* [ա] Տոհմ, տուն ։

عتق 'աթք, 'ըթք [ա] Արձակել (գերի) ։

عتمه 'ութմէ* [ա] Մութ և մի-անկորիզ պտուղ ։

عتو 'ութուվվ [ա] Խեռութիւն, տարապայման գոռոզութիւն ։

عتول 'ութուլ [ա] Զաւակագործութեան անկարող ։

عتوه 'ութէվհ [ա] Ցնդած ։

عته 'ութէհ [ա] Ցնդածութիւն, ցնորում։ کتیرمك — ցնդիլ, ցնորիլ։

عق 'ուքք [ա] Խէռ, գ ա ռ ո զ [عتو էն]։

عتيق 'աթիգ [ա] 1. Հին, վաղեմի [էգ. عتيقه] 2. Ազատագրեալ։ آثار —ه Հնութիւնք։

عشرات 'ուշէրաթ* [ա] Ախալանք [էզ. عشره]։

عثمان 'օսման [ա] 1. Օսման 2. Օսի ձագ։

عثمانلو 'օսմանլու } [թ] Օսմանցի, օսմանեան։ —جه օսմաներէն։
عثمانلی 'օսմանլը }

عثمانی 'օսմանի [ա] Օսմանեան [էգ. عثمانيه]։

عثمانيان 'օսմանիյան [պ] Օսմանցիք։

عجائب 'աճայիպ* [ա] 1. Զարմանալիք [էզ. عجيبه] 2. [թ. գ.] Տարօրինակ, զարմանալի 3. Զարմանալի բան։

عجائز 'աճայիզ* [ա] յգ. عجوز ի։

عجاله 'ըճալէ* [ա] Աճապարել։

عجان 'ըճան [ա] Սրբանի և ամօթոյից մէջտեղ գտնուած մասն մարմնոյ։

عجب 'աճէպ [ա] 1. Զարմանալի 2. 'ուճպ Հպարտութիւն։

عجبا 'աճէպա [ա] Միթէ, արդեօք։

عجز 'աճզ [ա] 1. Անկարողութիւն, տկարութիւն 2. անդամ. Ոչնածայր։ اظهار — անկարող հանդիսանալ. عظم — սրբանոսկր. ی — . —یه — սրբանոսկրային։

عجزه 'աճէզէ* [ա] 1. Անկարողք, անզօրք [էզ. عاجز] 2. Չքաւորք։

عجل 'ըճլ [ա] Հորթ։

عجلجانب 'աճէլ'աճայիպ [թ] Տարօրինակ, զարմանալի։

عجله 'աճէլէ* [ա] 1. Աճապարանք 2. Աճապարել։ على العجله աճապարանօք։

عجلة 'աճէլէթէն* [ա] Աճապարանօք։

عجم 'աճէմ [ա] 1. Պարսիկ 2. Պարսկաստան։

عجمستان 'աճէմիսթան [պ] Պարսկաստան։

عجمه 'ուճմէ* [ա] Թոթովութիւն։

عجمى 'աճէմի [պ] Խակ, անփորձ, նորեկ։ لك — անփորձութիւն։

عجن 'աճն [ա] Շաղուել։

عجوز 'աճուզ* [ա] Զառամեալ կին։ ه — մամող և չար ծեր կին։

عجول 'աճուլ [ա] Աճապարող, վաղվաղկոտ. [عجله էն] [էգ. عجوله]։

عجيب 'աճիպ [ա] Զարմանալի [عجب էն] [էգ. عجيبه]։

عجيبه 'աճիպէ* [ա] Զարմանալի բան, զարմանալի [յգ. عجائب]։

عجين 'աճին [ա] Շաղուած։

عد 'ատտ [ա] 1. Համրել, թուել 2. Համարել, նկատել։

عداد 'էտատ [ա] Թիւ։

عدالت 'ատալէթ* } Արդարութիւն։ —ساز. —كار. —لى
عداله 'ատալէ* }

—كارى · արդարակորով · —سازى · արդարագործութիւն ։
عداوت ՙատավէթ՚ [—] Թշնամու-թիւն, ատելութիւն ։
عدت ՙըտտէթ՚ [—] Կրկնամուսնու-թեան արգել եղող ժամանա-կամիջոց՝ որ արձակեալ կա-նանց համար 100 իսկ այրիա-ցելոց համար 130 օր է ։
عدد ՙատէտ [—] 1. Թիւ [յք. اعداد] 2. Թուանշան 3. Հատ ։ —مركب · —ى — Թուական, —يه խառն թիւ · تام — · صحيح — ամբողջական թիւ ։
عدس ՙատէս } [—] Ոսպ ։ عدسى · ոսպնային ։
عدسه ՙատէսէ՚ }
عدل ՙատլ [—] 1. Արդարութիւն 2. ՙըտլ Հակակշիռ ։ آباد — արդարութեան վայր ։
عدليه ՙատլիյէ՚ [—] Արդարու-թեան վերաբերեալ · դատա-կան ։ ناظرى — արդարութեան կամ դատական նախարար · احكام— արդարութեան բարձր ատեան ։
عدم ՙատէմ [—] 1. Ոչնչութիւն 2. Չգոյութիւն ։ ռամկ. دقت— անուշադրութիւն · كفايه — անբաւականութիւն ։
عدمى ՙատէմի [—] Ոչնչական [յք. عدميون] ։
عدن ՙատն [—] Եդեմ ։
عدو ՙատուվվ. ՙատու [—] Թշնամի, ոսոխ [յք. عدويان · اعداء] ։
عدوان ՙուտվան [—] Թշնամութիւն ։
عدول ՙուտուլ [—] 1. Շեղիլ, խոտորիլ 2. Խոտորում 3. յք. عادل ի ։ — هيئت երդուեալ դատաւորք ։
عده ՙուտտէ՚ [—] 1. Կահ և կազմածք, պիտոյք 2. Խա-ղաւարտ (յերեսս) ։
عديد ՙատիտ [—] Բազում, շատ [عدد էն] [էգ. عديده] ։
عديس ՙատիյս [—] Ոսպնակ ։
عديل ՙատիլ [—] Հաւասար, հա-մազօր, նման ։
عديم ՙատիմ [—] Զուրկ, չունե-ցող [էգ. عديمه] ։ الحس — ան-զգայ · الامكان — անկարելի · الذنب — անյանց ։
عذاب ՙազապ [—] Տանջանք, չար-չարանք ։ ا — տանջել ։
عذار ՙըզար [—] 1. Այտ 2. Ա-մօթ, խիղճ ։ ى — լծակրային ։
عذب ՙազպ [—] Անոյշ, քաղցր ։ البيان — քաղցրաբարբառ, քաղցրալեզու ։
عذر ՙէօզր [—] Չքմեղանք, պատ-ճառանք [յք. اعذار] · ديلمك — ներում խնդրել ։
عذراء ՙազրա՚ [—] Կոյս (աղջիկ) ։
عذوبت ՙազուպէթ՚ [—] Անու-շութիւն, քաղցրութիւն ։
عرائس ՙարաիս՚ [—] յք. عروس ի ։
عرائض ՙարաիզ՚ [—] յք. عريضه ի ։
عراة ՙուրաթ՚ [—] Մերկք [եզ. عارى] ։
عراضه ՙուրազէ՚ [—] Մատուցեալ ինչ ։
عرافت ՙարաֆէթ՚ [—] Գիտնա-կանութիւն ։ —مند գիտուն ։
عراق ՙըրագ [—] Իրաք ։ —عرقى

Թաթէլստան. عجمی — Մարք:

عرب 'արէպ [ա] 1. Արաբ [աղա-սարայ] 2. Արաբացիք 3. [Բ. գ.] Խաժփշիկ, սեւ:

عرباء 'արպա* [ա] — عرب Բուն արաբ ոչ թէ խառն:

عربان 'ուրպան [ա] Վրանաբնակ արաբք:

عربجه 'արէպճէ [թ] Արաբերէն:

عربده 'արպէտէ* [ա] Կռիւ, վէճ: جو — կռուասէր, կռուարար:

عربستان 'արէպիսթան [պ] Արաբիա:

عربون 'արէպուն [ա] Առհաւատչեայ, գրաւ, երաշխ:

عربه 'արապա [թ] Կառք, սայլ: طوپ — سی սայլակ թնդանօթի:

عربه جى 'արապաճը [թ] 1. Կառապան, կառավար 2. Սայլագործ: لق — կառապանութիւն:

عربى 'արէպի [ա] 1. Արաբական [էգ. عربيه] 2. Արաբերէն: شهور — արաբական լուսնային ամիսք:

عربيات 'արէպիյյէթ* [ա] Արաբ լեզուի գիտութիւնք:

عربيت 'արէպիյյէթ* [ա] Արաբականութիւն:

عرج 'արէճ [ա] Կաղութիւն:

عرجان 'ուրճան* [ա] Կաղեր [յգ. اعرج ի]:

عرش 'արշ [ա] 1. Գահ [յգ. عروش] 2. Իններորդ երկինք:

عرصات 'արասաթ* [ա] 1. Անշէն գետիններ [եզ. عرصه] 2. Վերջին դատաստանի հրապարակ:

عرصه 'արսա* [ա] Անշէն գետին [յգ. عرصات]: عرصة ، عرصة الجمع العرصات Յաւլափաթու ձոր որ է հրապարակ վերջին դատաստանի:

عرض 'արզ [ա] 1. Առաջի դնել, յայտնել 2. Մեծութեան հաւանութեան ընծայել: اوطه سی — ունկնդրութեան սենեակ:

عرض 'արզ [ա] Լայնութիւն:

عرض 'ըրզ [ա] Պատիւ: — اهل պատուաւոր. سز — ... هتك — պատիւ բռնաբարել:

عرض 'արազ [ա] Պատահականութիւն [յգ. اعراض]:

عرضاً 'արզան [ա] Լայնութեամբ:

عرضانى 'արզանի [ա] Ըստ լայնութեան:

عرضحال 'արզը-հալ [պ] Աղերսագիր, խնդրագիր: ویرمك — ا մեկուն դէմ խնդրագիր մատուցանել:

عرضه 'արզա* [ա] Թերոց:

عرضى 'արազի [ա] Պատահական [էգ. عرضيه]:

عرطل 'արթալ [ա] Հսկայ: يت — հսկայութիւն:

عرعر 'ար'ար [ա] Լերան նոճի:

عرف 'էօրֆ [ա] 1. Սովորոյթ 2. Իշխանութիւն վեհապետի, մեծաւորի 3. Անդեմնագրելի բռնան զօրութիւն:

عرفاً 'էօրֆէն [ա] 1. Բունի 2. Ըստ սովորութեան:

عرفات 'արաֆաթ* [ա] Մեքքէի մօտ լեռ մ'է ։

عرفان 'իրֆան [ա] Գիտութիւն, ծանօթութիւն ։

عرفه 'արէֆէ . 'արէֆէ*[ա] Խթում, նախատօնակ ։

عرف 'էօրֆ [ա] Բանի [էգ. عرفیه]։ • — ادارهٔ պաշարման վիճակ ։

عرق 'իրգ [ա] 1. Երակ [յգ. عروق] 2. Արմատ 3. Ցեղ ։ النسا — ազդրացաւ ։

عرق 'արագ [ա] 1. Քրտինք 2. Օղի [ռամկ. րագը] 3. Արզօղի։ خفيف — տամկութիւն. — جای. — داء ال քրտնատենդ ։

عرقچين 'արագչըն [պ] Քրտինքի գդակ ։

عرقوب 'արգուպ [ա] անտ. Աքիլլեան լար ։

عرقی 'արագի [ա] Քրտնային, քրտնաբեր [էգ. عرقیه]։ حویصلات • — • — جببات քրտինքխաշ ։

عرقیه 'արագըյյէ* [ա] տե՛ս عرقچین

عرك 'արք [ա] Ճմլում ։

عرنه 'արնէ* [ա] Ձիու ծնգաց վրայ գոյացած պատառուած ։

عروت 'ուրվէթ* [ա] Անգեղ անօթոց . الوثق — (վէ-ուգա) . ամենամեծ բռնատեղ, հաստատ կռուան, յենարան ։

عروج 'ուրուճ [ա] 1. Վերանալ, ելնել 2. Ամբարձում ։

عروس 'արուս [ա] Հարս ։

عروض 'արուզ [ա] 1. Տաղաչափութիւն 2. 'ուրուզ* էրառ. Լայնութիւն և երկայնութիւն ունեցող իրեր [եզ. عرض] ։

عروف 'արուֆ [ա] Գիտակ ։

عروق 'ուրուգ* [ա] յգ. عرق ի ,

عره 'ուրրէ . 'արրէ* [ա] Քոս որ գրաստուց կը պատահի ։

عری 'ուրրի . 'արրի [ա] Քոսային, քոսոտ [էգ. عریه] ։

عریان 'ուրեան . 'իւրեան[ա] Մերկ ։

عریض 'արիզ [ա] Լայն, ընդարձակ [عرض էն] [էգ. عریضه] ։ وعميق — երկարօրէն, մանրամասն

عریضه 'արիզա* [ա] Փոքրէ առ մեծն մատուցուած գիր, նամակ [յգ. عرائض] ։

عریف 'արիֆ [ա] 1. Գիտակ [عرفان էն] [էգ. عریفه] 2. Ծանօթ ։

عرکه 'արէքէ* [ա] Բնութիւն, բոյս բարուց [յգ. عرائك] ։

عز 'իզզ [ա] Փառք, պատիւ, մեծութիւն ։

عزائم 'ազայիմ* [ա] յգ. عزیمت ի ։

عزب 'ազէպ[ա] Ամուրի [էգ. عزبه]։

عزت 'իզզէթ*[ա] 1. Փառք, պատիւ, մեծութիւն 2. Հզօրութիւն ։ نفس — անձնատիրութիւն . قرار . — مدار — փառաւորք. موفور — փառահեղ . ا — մեծարել ։

عزتلو 'իզզէթլու } [թ] Մեծարգոյ, վսեմապատիւ, ազնուաշուք ։
عزتلی 'իզզէթլի }

عزتمند 'իզզէթմէնտ [պ] Փառաւոր ։

عزرائیل 'ազրայիլ [ա] Հոգեառ հրեշտակ ։

عزل 'ազլ[ա] 1. Պաշտօնանկութիւն

2. Պաշտօնանկ ընել 3. [Ի. գ.] Պաշտօնանկ ։

عزلت ՝ազլէթ* [ա] Առանձնութիւն, մենութիւն ։ کزین — առանձնացած . اختیار — نشین առանձնանալ ։

عزم ՝ազմ [ա] 1. Հաստատ դիտաւորութիւն, առաջադրութիւն 2. Հաստատապէս մտադրել 3. Երթալ ։ առոց. اولوالعزم Հաստատամիտ գործիչք ։

عزو ՝ազվ [ա] Վերագրել ։

عزوبت ՝ազուպէթ* [ա] Ամուրիութիւն ։

عزویات ՝ազվիյաթ* [ա] Ամբաստանութիւնք ։

عزیز ՝ազիզ [ա] 1. Փառաւոր [عزت էն] [էգ. عزیزه] [յգ. اعزه] 2. Մեծարգոյ, յարգի 3. Հզօր 4. Սուրբ 5. Արքայ ։ مصر — Յովսէփ գեղեցիկ ։

عزیمت ՝ազիմէթ* [ա] 1. Երթալ 2. Երթ 3. Դիւթական բան ։

عزیمه ՝ազիմէ* [ա] 1. Հաստատ դիտաւորութիւն [յգ. عزائم] 2. Կախարդանք ։

عسار ՝ըսար [ա] Անձկութիւն ։

عساکر ՝ասաքիր* [ա] 1. Զօրքեր [եզ. عسکر] 2. Զօրականք, զինուորականք ։ شاهانه — օսմանեան զօրքեր ։

عسر ՝ուսր } [ա] 1. Դժուարութիւն 2. Դժուար կացութիւն ։
عسرت ՝ուսրէթ* }

عسس ՝ասաս [ա] Գիշերային պահապան ։

عسکر ՝ասքէր [ա] 1. Զօրք 2. Զօրական, զինուորական [յգ. عساکر] ։ առոց. یازمق — զինուորագրել . چکمك — ի պատիւ զօրք շարել . لك — զինուորութիւն . کیرمك — զինուոր գրուիլ ։

عسکری ՝ասքէրի [ա] Զինուորական [էգ. عسکریه] ։ ه — دائرهٔ պատերազմական պաշտօնատուն ։

عسل ՝ասէլ [ա] Մեղր ։ شمع — մեղրամոմ ։

عسلبند ՝ասըլպէնտ [ի] Կնդրուկ ։

عسیر ՝ասիր [ա] Դժուար [عسرت էն] [էգ. عسیره] ։

عشاء ՝իշա [ա] Ընթրիք ։ ربانی — սուրբ Հաղորդութիւն ։

عشائر ՝աշայիր* [ա] Ցեղեր [յգ. عشیرت ի] ։

عشاب ՝աշշապ [ա] Խոտոց տեղեակ [عشب էն] ։

عشاری ՝աշարի [ա] Տասնաւոր [էգ. عشاریه] ։ الرجل — տասնոտանի ։

عشاق ՝ուշշագ* [ա] Սիրահարք [յգ. عاشق ի] ։

عشاوت ՝աշավէթ* [ա] Բժշ. Հաւկուրութիւն ։

عشب ՝ուշպ [ա] Խոտ ։

عشر ՝աշէր [ա] 1. Տասն ։ احد — տասն և մէկ . حادی — տասն և մէկերորդ ։

عشر ՝ուշր [ա] 1. Մէկ տասներորդ [յգ. اعشار] 2. Տասանորդ [ազա. եօշիւր] ։ جی —

տասնանորդիչ ։

عشرات 'աշէրաթ* [ա] Յգ. տասնեակներ ։

عشرت 'էշրէթ* [ա] 1. Գինովութիւն, զինարբուք, շուայտութիւն 2. Արբեցութիւն ։ ا — շուայտել․ جى — շուայտասէր ։

عشره 'աշէրէ* [ա] 1. Տասը [յգ. عشرات] 2. Տասնեակ ։

عشرين 'ըշրին [ա] Քսան ։

عشق 'աշք, 'ըշք [ա] Սիրահարութիւն, տարփանք ։ ا — սիրահարիլ․ نه — ի սէր, اولسون — կեցցես, կեցցէ․ نه — پير ցրի ։

عشقباز 'ըշքպազ [պ] Պչրող ։ لق — պչրանք ։

عشوراء 'աշուրա* [ա] Տե՛ս عاشورا ։

عشوه 'իշվէ* [ա] 1. Նազանք, պչրանք 2. Սիրային գաղտագողի հայեցուած, մեղմեղանք աչաց ։

عشوه‌زن 'իշվէզէն ⎫ [պ] Պչրող
عشوه‌كار 'իշվէքեար ⎭ [յգ. ان—]

عشيرت 'աշիրէթ* [ա] Ցեղ, տոհմ [յգ. عشائر] ։

عصا 'ասա [ա] Գաւազան, մական, ցուպ ։

عصائر 'ասաիր* [ա] յգ. عصاره ի ։

عصابه 'ըսապէ* [ա] Պատան ։

عصات 'ասաթ* [ա] Ապստամբք [եզ. عاصى] ։

عصاره 'ուսարէ* [ա] Հիւթ, մուզ. [յգ. عصائر] ։

عصاى 'ըսայի [ա] Ով թէ նախնեացը այլ իւր իսկ արժանեօ-քը պանծացող ։

عصب 'ասապ [ա] Ջիղ, [յգ. اعصاب] ։

عصبه 'ասապէ* [ա] 1. Ջիղ [յգ. عصبات] 2. Իրա. Մեռելոյն հօր կողմանէ ազգականներն որք ժառանգութեան մէջ ուրոյն բաժին մը չունին 3. Ջեռընտու ազգականք ։

عصبى 'ասապի [ա] Ջղային [յգ. عصبيه] ։ الجناح — Ջղաթեւ ։

عصبيت 'ասապիյէթ* [ա] 1. Ազգայնոց ձեռնտուութիւն, խնամածութ.

عصر 'ասր [ա] 1. Ժամանակ [յգ. اعصار] 2. Դար 3. Երեկոյեան ատեն ։

عصافير 'ասաֆիր* [ա] յգ. عصفور ի ։

عصفور 'ուսֆուր [ա] Ճնճղուկ ։

عصعص 'ասʻաս 'ուսʻուս [ա] Կկու (ողնաձեւ փոքրիկ ոսկր) ։

عصمت 'ըսմէթ* [ա] 1. Զգաստութիւն, համեստութիւն 2. Անմեղութիւն ։

عصمتلو 'ըսմէթլու ⎫ [թ] 1. Զգաստ
عصمتلى 'ըսմէթլի ⎭ 2. Համեստափայլ կին ։

عصمه 'ըսմէ* [ա] Տե՛ս عصمت ։

عصوف 'ասուֆ [ա] Բուռն հողմ ։

عصيان 'ըսեան [ա] 1. Ապստամբութիւն 2. Անհնազանդութիւն 3. Ապստամբիլ ։

عصيب 'ուսայպ [ա] անգա. Խիստ բարակ ջիղ ։

عصيده 'ասիտէ* [ա] Տեսակ մը կերակուր է ։ حلواسى — տեսակ մը հրուշակ ։

عصيره 'ասիրէ* [ա] Հիւթ, մուզ, խիզ ։

عضاده 'ըզատէ* [ա] Երկրա. Ճարժուն քանոն, անկիւնաչափ ։

عضال 'ուզալ [ա] Անբուժելի հիւանդութիւն ։

عضد 'ազատ [ա] Բազուկ. — عظم բազկոսկր ։

عضدى 'ազատի [ա] Բազկային [էգ. عضديه] ։

عضلات 'ազալաթ* [ա] յգ. عضله ի։

عضله 'ազալէ* [ա] անդա. Մուկն (ջղաւոր միս) [յգ. عضلات] ։

عضلى 'ազալի [ա] Մկնային [էգ. عضليه] ։

عضو 'ուզվ [ա] Անդամ [յգ. اعضاء]։ تأنيث — էգ գործարան ծաղկանց. تذكير — արու գործարան ծաղկանց ։

عضوى 'ուզվի [ա] Գործարանական [էգ. عضويه] ։

عضويت 'ուզվիյէթ* [ա] Գործարանաւորութիւն ։

عضه 'ազա* [ա] Խածուածք ։

عطا 'աթա [ա] Պարգեւ, նուէր։

عطار 'աթթար [ա] Փերեզակ, համեմավաճառ [عطر էն] [աղա. ագգար]: لق — փերեզակութիւն ։

عطارد 'ութարիտ [ա] Փայլածու։

عطالت 'աթալէթ* [ա] Անգործութիւն, դադար ։

عطايا 'աթայա* [ա] յգ. عطيه ի ։

عطر 'ըթր [պ] 1. Անուշահոտ իւղ 2. Անոյշ հոտ 3. Կուրծկենի ։

عطرناك 'ըթրնաք [պ] Անուշահոտ, քաղցրաբոյր ։

عطريات 'ըթրիյաթ* [ա] Անուշահոտ իւղք, խնկեղէնք ։

عطس 'աթս [ա] Փռնգտալ։

عطسه 'աթսէ* [ա] Փռնչիւն ։

عطش 'աթշ [ա] Ծարաւ ։

عطشان 'աթշան, عطشا 'աթշա* [ա] Ծարաւի ։

عطف 'աթֆ [ա] 1. Միտել 2. Վերադարձել 3. քեր. Յօդել 4. Յօդ բառից ։ نظر — ակնարկ նետել. حرف — շաղկապ. — تفسير կցորդութիւն յորում մի բառ միւսին համանիշ է. بيان — սորա հականակն է ։

عطل 'աթլ [ա] Պարապ ։

عطوف 'աթուֆ [ա] Կարեկից, գթառէր ։

عطوفت 'աթուֆէթ* [ա] Կարեկցութիւն, գթառատութիւն ։

عطوفتلو 'աթուֆէթլը, 'աթուֆէթլը [թ] Կարեկից, գթառէր ։

عطوفى 'աթուֆի [ա] Գթառատական ։

عطيه 'աթըյյէ* [ա] Պարգեւ, շնորհ, ընծայ [յգ. عطايا] ։

عظائم 'ազայիմ* [ա] յգ. عظيمه ի։

عظام 'ըզամ* [ա] 1. Ոսկրներ, ոսկրուտիք [եզ. عظم] 2. Մեծամեծք [եզ. عظيم] ։

عظم 'ազմ [ա] Ոսկր [յգ. عظام] ։ كتف — երկճիղ ոսկր. لامى — ուոսկր. و ندى — خفاشى — սեպաձեւերող ոսկր գանկի. — عذارى ծնոսկր ։

عظما 'ուզամա* [ա] 1. Տէ'ս عظمى

2. ուղամա Մեծամեծք [եզ. عظیم] ։

عظمت ‘ազամէթ* [—] 1. Մեծութիւն, վեհութիւն 2. Պերճութիւն 3. Մեծամտութիւն, փքացում։

عظمتلی ‘ազամէթլի [ի] 1. Պերճաւէր 2. Մեծամիտ, փքացող։

عظموت ‘ազամութ* [—] Մեծաշուք փառաւորութիւն ։

عظمى ‘ուզմա* [—] Ամենամեծ [էգ. اعظم ի]։

عظیم ‘ազիմ [—] Մեծ [عظمت էն] [էգ. عظیمه] [յգ. عظام . عظماء]։

عظیمه ‘ազիմէ* [—] Մեծ հսկայ գործ ։

عفائف ‘աֆաիֆ* [—] յգ. عفیفه ի ։

عفاریت ‘աֆարիթ*[—] յգ. عفریت ի։

عفاص ‘աֆֆաս [—] բնա. Խաժամն։

عفت ‘ըֆֆէթ* / عفافت ‘աֆաֆէթ* [—] 1. Զ-գաստութիւն, սրբութիւն 2. Պարկեշտութիւն, համեստութիւն, ողջախոհութիւն ։

عفتلو ‘ըֆֆէթլու / عفتلى ‘ըֆֆէթլի [ի] 1. Զգաստ, սուրբ 2. Պարկեշտ, համեստ, ողջախոհ ։

عفریت ‘ըֆրիթ* [—] Սատանայ, դեւ [յգ. عفاریت] ։ — كسلك կատաղիլ ։

عفس ‘աֆս [—] Քաս ։

عفل ‘աֆլ [—] բժշ. Մսուտ այտուում։ ى — . يه — մսուտ ։

عفنه ‘ուֆունէ* [—] Նեխում ։ مضاد — հականեխական ։

عفى ‘աֆի [—] Ներուած, փոքր [էգ. عفیه] ։

عفو ‘աֆվ [—] 1. Ներում 2. Ներել 3. Ազատ կացուցանել ։

عفو ‘աֆուվ [—] Ներողամիտ ։

عفونت ‘ուֆունէթ* [—] 1. Նեխութիւն 2. Փտփտում ։

لى — Նեխած, փտփտած ։

عفونتلنمك ‘ուֆունէթլէնմէք [ի] 1. Նեխիլ 2. Փտփտիլ ։

عفیف ‘աֆիֆ [—] 1. Զգաստ, սուրբ [عفت էն] [էգ. عفیفه] 2. Պարկեշտ, համեստ, ողջախոհ ։

عقائد ‘աքաիտ* [—] Հաւատոյ հիմնական սկզբունքներ [եզ. عقیده] ։ — علم կրօնագիտութիւն ։

عقاب ‘ըգաբ [—] 1. Պատիժ 2. ‘ուգապ Արծիւ ։

عقار ‘աքար [—] կալուած [յգ. عقارات] ։

عقاقیر ‘աքաքիր* [—] Բժշկական արմատք ։

عقارب ‘աքարիպ* [—] կարիճք [եզ. عقرب] ։

عقارت ‘աքարէթ* [—] Ամլութիւն։

عقال ‘ըգալ [—] կապ ։

عقب ‘աքապ . ‘աքըպ [—] 1. կրունկ 2. Որդի, թոռ [اعقاب] 3. Անմիջապէս յետոյ ։

عقبا ‘ուքպա* [—] Հանդերձեալ աշխարհ ։

عقبه ‘աքապէ*[—] Սերունդ, զարմ։

عقد ‘աքտ [—] 1. կապել 2. Կնքել 3. կնքում 4. Պայ-

մանադրել 5. Պայմանադրու-թիւն [յգ. عقود] 6. Պսակ 7. 'ուգտէ [եզ. عقده] 8. 'ըէր. Մանեակ : առած. مجلس — ժողով կազմել . امور — حل و գործոց վարչութիւն. ازدواج — ամուսնանալ :

عقده 'ուգտէ* [—] 1. Կապ [յգ. عقد] 2. Անգա. Խոյլ, Հանգոյց 3. Վարակ 4. Կնճիռ :

عقدی 'ուգտի [—] 1. Խոլային [էգ. عقدیه] 2. Վարակաւոր :

عقدیه 'ուգտիյէ* [—] Կոշկոռ :

عقر 'ուգր . 'ուգր [—] Ամլութիւն :

عقرب 'ագրէպ [—] 1. Կարիճ [յգ. عقارب] 2. Սլաք ժամացուցի :

عقل 'ագլ [—] 1. Խելք, միտք [յգ. عقول] 2. Բանականութիւն, դատողութիւն : առած. ا — խորհուրդ յղանալ . ه — صیفار հասկանալի, հաւանական : — نده او! . — طوتمق միտք պահել . — اوكرتمك խրատ տալ. — ی ایرمك. — ی کسمك. — آلق կարենալ հասկնալ . — نه کلك խելագարիլ . — ی یار — ی باشنده մտացի, խելացի . — ی یاتمق համոզուիլ . — ی باشنه کلك սթափիլ . — خواجه‌سی խորհրդատու . — لو . آدم — բանաւոր :

عقلاء 'ուգալա* [—] յգ. عاقل ի:

عقلاً 'ագլէն [—] Բանականութեամբ, խելքով :

عقلسز 'ագըլսըզ [թ] 1. Անմիտ 2. Անհանճար : لق — անմտութ.

عقللی 'ագըլլը [թ] 1. Խելացի 2. Բանաւոր : لق — խելացութիւն, խոհեմութիւն :

عقلی 'ագլի [—] Մտաւորական, իմացական, բանական [էգ. عقلیه] [յգ. عقلیات] :

عقم 'ուգմ [—] Ամլութիւն :

عقماء 'ուգամա, [—] յգ. عقیم ի

عقوبات 'ուգուպաթ* [—] յգ. عقوبت ի:

عقوبت 'ուգուպէթ* [—] 1. Պատիժ [յգ. عقوبات] 2. Տանջանք:

عقود 'ուգուտ* [—] յգ. عقد ի :

عقور 'ագուր [—] Խածանող :

عقول 'ուգուլ* [—] յգ. عقل ի :

عقیب ագիպ [—] Անմիջապէս յետոյ:

عقیده 'ագիտէ* [—] Հիմնական սկզբունք հաւատոյ . Վարդապետութիւն [յգ. عقائد] : — شکری կիսայրած շաքար :

عقیق 'ագիգ [—] Սարդիոն [ադա. հագիգ]:

عقیم 'ագիմ [—] Ամուլ [էգ. عقیمه:

عکا 'ագքա [—] Աքքա :

عکام 'աքքեամ [—] Կրաններու հոկող պաշտօնեայ :

عکس 'աքս [—] 1. Հակառակ կողմ 2. Ցոլացում 3. Հակառակ, հակադարձ 4. Ճըզում: առած. ا — ցոլանալ, արձագանք տալ, հնչել, հառնիլ. صدا — արձագանք . عمل — . تأثیر — հակազդեցութիւն . بالعکس . نه — . — بر. ընդհակառակը . انداز او.— پذیر او . արձագանք տալ :

عکسی 'աքսի [—] 1. Հակառակ 2. [թ. գ.] Այլանդակ 3.

Ձախողակի ։ ـك — Հակառակութիւն, ձախողութիւն ։

علاء 'ալա [ա] Բարձրութիւն ։

علائق 'ալաիգ* [ա] յգ. علاقه ի ։

علائم 'ալաիմ* [ա] Նշաններ [եզ. علامت] ։ سما — ծիածան. — جوى — մթնոլորտական երևոյթք

علات 'ըլլաթ* [ա] յգ. علت ի ։

علاج 'իլաճ [ա] Դեղ, դեղօրայ ։ ا — դարմանել. پنير — բուժելի. — ى առանց դեղի ։

علاقوى 'ալագավի [ա] Բժշ. Ախտակցական [էգ. علاقويه] ։

علاقه 'ալագա* [ա] 1. Յարաբերութիւն, առնչութիւն [յգ. علائق] 2. Կապակցութիւն 3. Սէր, տռփանք 4. Գահանջում, իրաւունք 5. Բժշ. Ախտակցութիւն 6. փոխբ. Յարամերձութիւն. ا — սիրահարիլ. տըռփալ ։

علاقه‌دار 'ալագադար [պ] Շահունեցող, շահակից [յգ. علاقه‌داران] ։

علام 'ալլամ* [ա] Ամենագէտ ։

علامات 'ալամաթ* [ա] Նշաններ [եզ. علامت] ։

علامت 'ալամեթ* [ա] 1. Նշան, նշանակ [յգ. علامات . علائم] 2. Երևոյթ ։

علامه 'ալլամէ* [ա] 1. Բազմահմուտ [յգ. علامتان] 2. 'ալամէ Նշան ։

علانى 'ալանի [ա] Յայտ յանդիման [էգ. علانيه] ։

علانيت 'ալանիյեթ* [ա] Յայտ յանդիմանութիւն, հրապարակութիւն ։

علاوه 'իլավէ* [ա] 1. Յաւելում, յաւելուած [յգ. علاوات] 2. Աւելցնել ։ لى — յաւելուածաւոր ։

علبه 'ուլբէ* [ա] Բուս. Պատեան, պատիճ ։ علي պատենաւոր ։

علت 'ըլլեթ, 'իլլեթ* [ա] 1. Հիւանդութիւն, ախտ [յգ. علل] 2. Թերութիւն 3. Պատճառ ։ տրամ. — حروف Քեր. փոփոխելի գրեր որք են ا و ى և մերթ ء ذاتيه — յատկախտութիւն. افرنجيهٔ جلديه — մորթային գաղղիական ախտ . لى — ախտաւոր, հիւանդոտ ։

علف 'ալեֆ [ա] 1. Ճարակ, կեր, խոտ 2. Վարսակ ։

علق 'ալագ [ա] Տզրուկ ։

علقه 'ալեգա* [ա] Թանձրացեալ մաս արեան. ոլոռ ։

علك 'իլք [ա] Խէժ ։

علل 'ըլէլ, 'իլէլ* [ա] յգ. علت ի ։

علم 'իլմ [ա] 1. Տեղեկութիւն, ծանօթութիւն [յգ. علوم] 2. Գիտութիւն ։ տրամ. و خبر — ծանուցագիր. حال — կրօնագիտութիւն. ثروت ملل — քաղաքային տնտեսութիւն. — الارض երկրաբանութիւն. — الامراض ախտաբանութիւն ։

علم 'ալէմ [ա] 1. Դրօշ, դրօ-

շակ [յգ. اعلام] 2. Հեր. Յատուկ անուն :

علما 'ուլէմա, 'էուլէմա* [—] 1. Գիտնականք [եզ. عالم] 2. Վարդապետք աստուածաբանութեան, իրաւագիտութեան :

علمدار 'ալէմտար [պ] Դրօշակակիր [յգ. علمداران] :

علمی 'իլմի [—] Գիտական [էգ. علميه] : — طريق կրօնի գիտնոց ասպարէզ :

علناً 'ալէնէն [—] Հրապարակաւ :

علنی 'ալէնի [—] Հրապարակական [էգ. علنيه] :

علنيت 'ալէնիյէթ* [—] Տե՛ս علانيت :

علو 'ալէվ [պ] Փոց :

علو 'ուլուվվ [—] Բարձրութիւն, մեծութիւն: جناب — վեհանձնութիւն. همت — բարձր իղձանք :

علوفه 'ուլուֆէ* [—] Թոշակ, ամսական :

علوكش 'ալէվքէշ [պ] Բոցածաւալ :

علوكير 'ալէվկիր [պ] Բոցավառ :

علولندرمك 'ալէվլէնտիրմէք [թ] Փորփոքել, բոցավառել :

علولنمك 'ալէվլէնմէք [թ] Փորփոքիլ :

علوم 'ուլում* [—] Գիտութիւնք, ուսմունք [եզ. علم] :

علوى 'ուլվի [—] 1. Բարձր, վերին [էգ. علويه] 2. Երկնային [յգ. علويات] 3. 'ալէվի Ալիական :

علويات 'ուլվիյաթ* [—] Վսեմ, երկնային բաներ [եզ. علوى] :

علويان 'ուլվիյան [—] 1. Աստեղք 2. Հրեշտակք :

علويت 'ուլուվվիյէթ* [—] Բարձրութիւն, վեհմութիւն :

علی 'ալի [—] 1. Բարձր, վսեմ [علو էն] [էգ. عليه] 2. Ալի. الاعلى .ամեն — քաջալաւ :

على 'ալա Որոշիչ յօդ ال ի առաջք այն կը կարդացուի [—] 1. Վրայ 2. Ըստ 3. Մէջ 4. Ընդդէմ. العاده .ամեն — ըստ սովորականին. التحقيق — ճշմարտիւ. الاتصال — անընդհատ. التفصيل — մանրամասն. وجه التفصل — կل حال — 'ալա քէ-լլի հալին. ամեն նանիկ. الانفراد — զատ զատ :

عليا 'ուլեա* [—] Ամենաբարձր, վսեմ [էգ. اعلى ի] :

عليق 'ալիք [—] Գեղձ (չորցած չիչէյի) :

عليك 'ալէյքէ [—] Քու վրայ :

عليكم 'ալէյքէմ [—] Ձեր վրայ :

عليل 'ալիլ [—] 1. Ախտաւոր [علت էն] [էգ. عليله] 2. Հիւանդ 3. [թ. գ.] Կոյր :

عليم 'ալիմ [—] Գիտող ամենայնի : — خدا Աստուած գիտէ :

عليون 'իլլիյուն [—] Տե՛ս عليين :

عليه 'ալիյէ* [—] Բարձր [էգ. على ի] : — دولت Օսմանեան պետութիւն :

عليه 'ալէյհի } [ա] 1. Անոր վը-
عليها 'ալէյհա* } րայ 2. Անոր դէմ ։

عليهم 'ալէյհիմ } [ա] 1. Անոնց
عليهما 'ալէյհիմա } վրայ 2. Անոնց դէմ ։

علیین 'իլլիյյին [ա] 1. Դրախտի ամենաբարձր մի տեղւոյ անունն է 2. Եօթներորդ երկնից մէջ տեղւոյ մը անունն է ։

عم 'ամմ [ա] Հօրեղբայր [յգ. اعمام] ։

عم Համառօտագրութիւն عليه السلام (ողջոյն անոր վրայ)ի ։

عما 'ամա [ա] Տե՛ս عمى ։

عمائم 'ամաիմ* [ա] յգ. عمامه ի ։

عماد 'իմատ [ա] Նեցուկ, սիւն [յգ. اعمده] ։

عمارت 'իմարէթ عماره 'իմարէ* [ա] 1. Շէնութիւն 2. Բարեպաշտական խնամոց յորմէ ժառանգաւորաց և կարօտելոց կը բաշխուի նպաստ, ապուր և քրքմադոյն փլաւ ։

عمال 'ումմալ* [ա] յգ. عامل ի ։

عمامه 'իմամէ* [ա] 1. Ապարօշ, փաթթոց 2. Ծխափողի գը-լուխ ։

عمان 'ամման [ա] Խորին ծով ։ — بحر Հնդկային ովկիանոս ։

عمجه 'ամճա [թ] Հօրեղբայր ։

عمد 'ամտ [ա] 1. Դիտում 2. Կանխամտածութիւն ։

عمداً 'ամտէն [ա] Դիտմամբ ։

عمده 'ումտէ* [ա] Ցենապան, ա-պաւէն ։

عمر 'էօմր, էօմ-ր [ա] Կեանք, կենդանութիւն ։ سورمك — կեանք վարել ։ اوق — գայլխոտ ։

عمر 'էօմէր [ա] 1. Եօմէր, 2. Հոմերոս ։

عمران 'էօմրան, 'ումրան [ա] Շէնութիւն ։

عمرو 'ամր [ա] Ամր (անուն) ։

عمزاده 'ամզատէ [պ] Հօրեղբօրորդի ։

عمق 'ումգ [ա] Խորութիւն ։

عمل 'ամէլ [ա] 1. Գործ, [յգ. اعمال] 2. Գործադրութիւն 3. Բժշկ. Գործողութիւն 4. Գործել, վարուիլ 5. Բժշ. Վարել 6. Ելք ։ ասաց. ورمك — փորը ելնել ։

عملانده 'ամէլմանտէ [պ] Գործելու անկարող, անոյժ, անկար [յգ. عملاندكان] ։

عملاً 'ամէլէն [ա] Գործով, արդեամբ ։

عمله 'ամէլէ* [ա] Գործաւորք [եզ. عامل] ։

عملى 'ամէլի* [ա] Գործնական [էգ. عمليه] ։

عمليات 'ամէլիյյաթ* [ա] 1. Գործողութիւնք 2. Գործնական մասն արուեստի ։ باليد — ձեռնավարութիւն ։

عموجه 'ամուճա [թ] Հօրեղբայր ։ — زاده Հօրեղբօրորդի ։

عمود 'ամուտ [ա] 1. Սիւն [յգ. اعمده] 2. Երկրա. Ուղղահայեաց 3. Գլխաւոր արմատ ծառոց և տնկոց ։ فقارى — ողնայար ։

عموداً 'ամուտէն [ա] 1. Ուղղահայեաց կերպով 2. Ուղղակի ։

عمودى 'ամուտի [ա] Ուղղահայեաց, ուղղաձիգ [էգ. عموديه] ։

عوم 'ումում [ա] 1. Ընդհանրութիւն, բովանդակութիւն 2. Ժողովուրդ, հասարակութիւն 3. [ի. փ.] Ընդհանուր, համային ։ على العموم — ա. հա- հասարակ, ընդհանրապէս ։

عومى 'ումումի [ա] 1. Ընդհանուր [էգ. عوميه] 2. Հասարակաց ։ — تحريرات շրջաբերականք ։

عوميت 'ումումիյէթ* [ա] Ընդհանրութիւն ։ اوزره — ընդհանուր առմամբ ։

عه 'ամմէ* [ա] Հօրաքոյր ։

عمى 'ամա [ա] 1. Կուրութիւն 2. 'ամի. Կոյր [յգ. عميان] ։

عميا 'ամյա [ա] Կուրութիւն [ալա-. 'ամյա]։ على العميا . ալա-. կոյր զկուրայն, մէր ձ ա ւ ո ր հաշւով ։

عيق 'ամիգ [ա] Խոր, խորին [عق էն] [էգ. عيقه] ։

عيم 'ամիմ [ա] Ընդհանուր, հասարակաց [عوم էն] [էգ. عيمه]։

عن 'ան [ա] Նախդիր բացառականի։ ալայ. قريب — մօտերս. قصد — դիտմամբ. يد — ձեռամբ. جهل — անգիտութեամբ. الغياب — ի բացակայութեան ։

عنا 'անա [ա] Տառապանք ։

عناب 'իւննապ [ա] Յունապ ։

عناد 'ինատ [ա] 1. Յամառութիւն 2. Յամառիլ,

عنادجى 'ինատճը [թ] Յամառ , لق — յամառութիւն։

عنادل 'անատիլ* [ա] յգ. عندليب ի։

عناصر 'անասըր* [ա] Տարերքներ [եզ. عنصر] ։

عناقيد 'անագիտ* [ա] յգ. عنقود ի։

عناكب 'անակիպ* [ա] յգ. عنكبوت ի։

عنان 'ինան [ա] Սանձ, երասանակ [յգ. اعنه] ريز او — սանձարձակ թողուլ . كش او — կասեցնել ։

عنانت 'ունանէթ* [ա] Բժշ. Զուգաւորելու անկարողութիւն, շուշտանդամնութիւն ։

عنايات 'ինայաթ* [ա] յգ. عنايت ի։

عنايت 'ինայէթ* [ա] Շնորհ, ողորմութիւն [յգ. عنايات]، بيورمق — շնորհել . اوله — Աստուած տայ (աղքատի կ'բսուի).

عنايتكار 'ինայէթքեար [պ] } Շնորհող,
عنايتلو 'ինայէթլու [թ] } ողորմած ։

عناية 'ինայէթէն* [ա] Իբր շնորհ։

عنب 'ինէպ [ա] Խաղող [յգ. اعناب]։ بنت — · حامل — հասարակեր . الذئب — գինի . — շնախաղող ․

عنبر 'անպէր [ա] Յամպար ։ بار — յամպարաբեղաց ։

عنبربارس 'անպէրպարիս [պ] Ծաբենի, ծոր ։

عنبربو 'անպէրպու [պ] Յամպարաբոյր ։

عنبرى 'անպէրի [ա] } Յամպարաւոր,
عنبرين 'անպէրին [պ] } յամպարաբոյր ։

عنبريه 'անպէրիյէ* [ա] Բաղցրօղի։

عنبيه 'ինէպիյէ* [ա] 1. Խաղաղաձև այտուց 2. Խաղողենի, պարուտակ ակն ։

عنتری անթէրի [Ի] առն'ս انتاری ։
عند 'ինտ ('ինտէ ال ի առաջ) [—] 1. Քով 2. Ըստ 3. Ժամանակ ։
عندليب 'անտէլիպ [—] Սոխակ [ձգ. عنادل] ։
عندی 'ինտի [—] Ըստ քմաց, Հընարածոյ, շինծու, իւրատեսակ ։
عنديات ինտիյեաթ* [—] Շինծու խօսքեր ։
عنصر 'ունսուր [—] Տարր [ձգ. عناصر] ։ ى — . ـه — տարրական ։
عنصل 'ունսուլ [—] Մկնսոխ ։
عنعنه 'ան'անէ* [—] Աւանդութիւն ։
عنف 'ունֆ [—] Կոշտութիւն, անշնորհութիւն, բռնութիւն ։
عنفوان 'ունֆուան [—] 1. Սկիզբ 2. Մատաղութիւն, տիոք ։ شباب — ծաղիկ հասակ ։
عنى 'անֆի [—] Խիստ, կոշտ, բռուն [էգ. عنفيه] ։
عنق 'ունուգ [—] Վիզ [ձգ. اعناق] ։
عنقاء 'անգա* [—] Փիւնիկ ։
عنقود 'ունգուտ [—] 1. Ողկոյզ [ձգ. عناقيد] 2. Կոյզ (գրաստուց տակ յատուկ ախտ մ'է) ։
عنكبوت 'անքեպութ* [—] Սարդ [ձգ. عناكب] ։ ى — . ـه — անդա. սարդոստայնի ։
عنوان 'ունվան [—] 1. Տիտղոս 2. Մակագիր, պատուանուն 3. Յառաջաբան ։
عنود 'անուտ [—] Յամառ [عناد էն] [ձգ. عنودين] ։
عنوه 'անվէ* [—] Բռնութիւն ։ عنوة բռնի ։

عنها 'անհա* [—] Անկից ։ առաջ. منها — այսպէս թէ այնպէս ։
عنيد 'անիտ [—] Յամառ [عناد էն] ։
عنيف 'անիֆ [—] Կոշտ, խիստ ։
عنين 'ինին [—] Բժշ. Ծուշտանգամ ապիկար [عنانت էն] ։
عوائب 'ավայիպ* [—] ձգ. عيب ի ։
عوائد 'ավայիտ* [—] ձգ. عائده ի ։
عوائق 'ավայիգ* [—] ձգ. عائقه ի ։
عوارض 'ավարըզ* [—] Արկածք [եզ. عارضه] ։
عوارف 'ավարիֆ* [—] Շնորհներ ։
عواطف 'ավադըֆ* [—] Շնորհներ, բարութիւնք [եզ. عاطفت] ։
عواقب 'ավագըպ* [—] ձգ. عاقبت ի ։
عوالم 'ավալիմ* [—] Աշխարհներ [եզ. عالم] ։
عوام 'ավամմ* Հասարակ մարդիկ, ռամիկք [եզ. عامه] ։
عوامل 'ավամիլ* [—] ձգ. عامل ի ։
عوج 'ըվէճ, 'ավէճ [—] Թիւրութիւն ։
عود 'ավտ [—] Վերադառնալ ։
عود 'ուտ, 'էօտ [—] 1. Հալուէ 2. Վին, քնար ։
عورت 'ավրէթ* [—] 1. Ամօթոյք 2. [Բ. գ.] Կին, կողակից ։
عوض 'ըվազ [—] 1. Փոխարէն, փոխարինութիւն 2. Վարձք ։
عوعوه 'ավ'ավէ* [—] Հաչիւն ։
عوق 'ավք [—] 1. Խոչ և խափան ըլլալ 2. Յապաղել 3. Յապաղում ։
عون 'ավն [—] Օգնութիւն ։ بعون الله պի 'ավնիլլահ օգնութեամբն Աստուծոյ ։

عويص 'ավիս [ա] Դժուար [յգ. عويصات] :

عهد 'ահտ [ա] 1. Ուխտ, խոստում [յգ. عهود] 2. Դաշինք, դաշնագրութիւն 3. Ժամանակ, դար : տաճ. ا — ուխտել, խոստանալ . — ولی գահաժառանգ . — اولسونكه — م կ'ուխտեմ որ . أ— դաշնագրութեամբ :

عهدلشمق 'ահտլաշմագ [թ] Դաշնակցիլ :

عهدنامه 'ահտնամէ [պ] Դաշնագիր :

عهده 'ուհտէ* [ա] 1. Յանձնառութիւն 2. Անձ, վիզ 3. Պատասխանատուութիւն : سندن — كلك ի գլուխ հանել :

عهود 'ուհուտ [ա] յգ. عهد ի :

عيادت 'իյատէթ عياده * [ա] Հիւանդի այցելութիւն :

عياذ 'իյազ [ա] Ապաւինութիւն :

عيار 'այար [ա] 1. Կշիռ 2. Յարգի. կշիռք 3. Ճշդութիւն ժամացուցի 4. Յարմար տարիքն : տաճ. ا — ساعق ժամացոյցը ճշդել . — بافق կշիռք փորձել . — كير. صاحب — ج — փորձիչ , դրամափորձ :

عيار 'այյար [ա] Նենգամիտ, խաբեբայ, խորամանկ [էգ. عياره] :

عياش 'այյաշ [ա] Գինեմոլ [عيش էն] [յգ. عياشين] :

عيال 'իյալ* [ա] 1. Ընտանիք [յգ. عيل ի] 2. [թ. գ.] Կողակից [տաճ. էյալ] : كثير العيال ընտանիքը շատուոր :

عياله 'իյալէ* [ա] Ընտանիք պահելու :

عيان 'այան . 'իյան [ա] Յայտնի, մեկին : عياناً այնպէս :

عيب 'այպ [ա] 1. Թերութիւն, պակասութիւն [յգ. عواثب] [عيوب 2. Ամօթ, նախատինք :

عيبجو 'այպճու [պ] Պարսաւագէտ, քննախնդիր, բծախնդիր [յգ. عيبجويان] :

عيبلامق 'այպլամագ [թ] Այպանել, պարսաւել :

عيبناك 'այպնաք [պ] Ամօթալից :

عيد 'իյտ [ա] Տօն, տօն օր [յգ. اعياد] :

عيديه 'իյտիյէ* [ա] Տօնական :

عيسوى 'իսէվի [ա] Քրիստոնէական, քրիստոնեայ [էգ. عيسويه] [յգ. عيسويون] :

عيسى 'իսա [ա] Յիսուս :

عيش 'այշ . 'իյշ
عيشه 'իյշէ* [ա] 1. Կենդանութիւն 2. Փափկակեցութիւն :

عين 'այն [ա] 1. Աչք [յգ. عيون] 2. Աղբերակ 3. Նոյն ինքն, իսկ 4. Յար և նման 5. Էրա. Որոշ բան մը 6. * Անուն ع տառին 7. Ոսկի : տաճ. بعينه — يله ճշդիւ . — نه — ى յար և նման . — نى آلمق — نى چكمك ընդօրինակել . الفعل — բառի մը արմատական տառերէն երկրորդը . الشمس — արեւակն . — صديق ուղտ բարեկամ :

عين ՝էն*[ա]Աղու աչքեր ունեցող։
عينا ՝այնէն [ա] Նոյնութեամբ ։
عيني ՝այնի[ա] 1. Աչքին, ակնային [էգ. عينيه] 2. Ճիշդ։ اشياى — օ ՝ մաքուր փոխարէն առնուած վաճառք ։

عينيت ՝այնիյյէթ*[ա]Նոյնութիւն։
عيوب ՝ուույուպ* [ա] յգ. عيب ի ։
عيوق ՝այյուգ [ա] Այծ (կենդանակերպ) ։ چيقارمق — օ — մինչ վերին երկինքը բարձրացնել ։
عيون ՝ույուն*[ա]Աչքեր յգ. عين ի։

غ

غ · ղայն Քառասներկուերորդ տառ Օսմանեան այբուբենին արժէքն է 1000 ։ (Այս տառ թէ է և թէ ղ կրնայ հնչուիլ ։

غائب ղաիպ [ա] 1. Աներեւանելի [غيب էն] [էգ. غائبه] 2. Բացակայ 3. Կորսուած իր 4. Քեր. Գ. դէմք ։ ապյ. ا — կորսնցնել ։ ا — كندى نուաղիլ, ուշաթափիլ ։ انه — չտեսնուելով ։

غائبه ղաիպէ* [ա] Գաղտնիք [յգ. غوائب . غائبات] ։

غائط ղաիթ [ա] Քակոր, կղկղանք։ ى — . ـه — կղկղային ։

غائله ղաիլէ* [ա] 1. Աղէտ [յգ. غوائل] 2. Պատերազմ 3. Հոգ, նեղութիւն, մտատանջութիւն։ لى — աշխատեցուցիչ, աղէտալի

غائى ղա՛ի [ա] Վերջնական [էգ. غائيه] ։

غابر ղապիր [ա] Ապագայ ։

غابط ղապըթ [ա] Նախանձայոյզ [غبطه էն]։

غابن ղապին [ա] Խաբող [غبن էն]։

غاجر ղաճըր
غاجردى ղաճըրտը } տե՛ս قير ։

غادر ղատիր [ա] Վնասող, չար ։

غار ղար [ա] Քարայր, քարանձաւ, այր ։

غارت ղարէթ*[ա]Աւարառութիւն ։

غارتكر ղարէթկէր [պ] Աւարառու։

غارديان ղարտիեան [ֆ] Պահնորդ ։

غارس ղարիս[ա]Տնկող [غرس էն] ։

غاز ղազ [ֆ] 1. Կազ [յգ. غازات] 2. Քարիւղ 3. Կազ, շղարշ։

غازه ղազէ, գազէ* [ա] Սնգոյր ։

غازى ղազի, գազի [ա] Մահմետական կրօնի համար պատերազմող [غزا էն] [յգ. غزاة] ։ لر — حلواسى տեսակ մը հրուշակ ։

غازى գազի Կազային [էգ. غازيه]։

غاشيه ղաշիյէ* [ա] Տապճակ ։

غاصب ղասըպ [ա] Յափշտակող [غصب էն] [էգ. غاصبه] [յգ. غاصبين] ։

غاغه գագա [ֆ] Կռռոց ։ برون — արծուեռունգն ։

غاغه‌لمق գագալամագ [թ] Կռնչել։

غافر ղաֆիր[ա]Քաւող [غفران էն]։

غافل ղաֆիլ [ա] 1. Անզգոյշ, անուշադիր [غفلت էն] 2. Անգէտ, անկիրթ, անտեղեակ 3.

Անխոհեմ ։ انه — անզգուշաբար ։

غالب ղալիպ [ա] 1. Յաղթող [غالبه էն] [էգ. غلبه] 2. Հըզօրագոյն ։ كلك . — յաղթել. — ظن — առաւել հաւանական կարծիք ։

غالبا ղալիպըն [ա] 1. Շատ անգամ 2. Խօլիպա կարծեմ ։

غالبانه ղալիպանէ [պ] Յաղթողի պէս, յաղթողական ։

غالبيت ղալիպիյէթ* [ա] Յաղթութիւն ։

غالوش ղալօշ [ֆ] տե՛ս قالوش ։

غالى ղալի [ա] Սուղ, թանկ [غلا էն] [էգ. غاليه] ։

غاليه ղալիյէ* [ա] Մշկէ և յամ... պարէ շինուած բուրմունք ։

غامر ղամիր [ա] Աւերեալ [հակ. عامر ի] ։

غامض ղամիզ* [ա] Դժուարիմաց, մթին [էգ. غامضه] ։

غانغرن ղանղրէն [ֆ] Փտութիւն մսոյ ։

غانم ղանիմ [ա] Աւար բռնող [غنيمت էն] [յգ. غانمين] ։

غانى ղանի [ա] Հարուստ [غنا էն] ։

غاوى ղավի [ա] Մոլորեալ [غوايه էն] [էգ. غاويه] ։

غايت ղայէթ* [ա] 1. Վախճան, վերջին [յգ. غايات] 2. Մայր 3. Եւս 4. Կարի, յոյժ, խիստ ։ — ده . — ب . — ـله չափազանց. — ـسز անվերջ. غاية الغايه կարի յոյժ ։

غايده ղայտա [ֆ] Հովուական սրինգ ։

غب ղըպպ [ա] Յետոյ ։

غبار ղուպար [ա] 1. Փոշի 2. Հող ։ آلود — փոշոտեալ. — خاطر Թախծութիւն ։

غباوت ղապավէթ* [ա] Թանձրամտութիւն ։

غبراء ղապրա* [ա] Երկիր, գետին ։

غبطه ղըպթա* [ա] Բարի նախանձ ։ آور — նախանձելի. ـلى — նախանձիլ. كش — նախանձաւոր ։

غبغب ղապղապ [ա] Կլափ ։

غبن ղապն [ա] 1. Խաբել 2. Առևտուրի մէջ պատրանք ։

غبى ղապի [ա] Թանձրամիտ [غباوت էն] [էգ. غبيه] [յգ. اغبيا] ։

غثيان ղասէյան [ա] Նողկանք, սրտի խառնուք ։ ى — ' يه — նողկացուցիչ ։

غجر ղէճէր غجردى ղէճէրտէ [ֆ] Կըրճիւն ։

غداء ղըտա [ա] 1. Մնունդ [յգ. اغديه] 2. Բաժին (կերակրոյ) ։

غدائى ղըտաի [ա] Սննդարար [էգ. غدائيه] ։

غدار ղատտար [ա] Խաբեբայ, անխիղճ, վնասարար, չարագործ [غدر էն] [էգ. غداره] — لق չարագործութիւն, անիրաւութիւն ։

غدالنمق ղըտալանմագ [ֆ] Սնանիլ ։

غدالى ղըտալը [ֆ] Սննդարար ։

غدد ղուտէտ* [ա] յգ. غده ի ։

غدر ղատր [ա] 1. Խաբէութիւն, կորզել, զրկանք ընել 2. Զըրկանք, վնաս ։

غدو ղուտուվվ [ա] Առաւօտ ։

بالغدو والاصال առաւօտ և երե-կոյ ։

غده ղուտտէ* [ա] Գեղձ [յգ. غدد]։

غديد ղուտէյտ [ա] Գեղձիկ ։

غدير ղատիր [ա] Լիճ։ ى — ՝ يه — լճային ։

غراء ղուռրա* [ա] Պայծառա-փայլ [էգ. اغر ի]։

غراء ղարա [ա] քիմ. Սոսինձ ։ ى — ՝ يه — սոսնձային ։

غرائب ղարաիպ* [ա] Զարմանա-լիք [եզ. غريبه ի]։

غراب ղուրապ [ա] Ագռաւ [յգ. اغربه]։ البين — անբարիբեր մարգ ։

غرابت ղարապէթ* [ա] Օտարու-թիւն, արտասովորութիւն ։ نما — օտարոտի, արտասովոր։

غرابيه ղարապիյյէ* [ա] Կաթով, նշով և շաքարով շինուած անուշ մը քաքար ։

غرار ղարար [ա] Քուրձ ։

غرافيت կրաֆիթ [յ] Ուրուագար ։

غرام ղարամ [ա] 1. Ցանկութիւն 2. կրամ [ֆ] Կրամ։

غرامة ղարամէթին* [ա] Համե-մատական բաշխմամբ ։

غرب ղարպ [ա] Արեւմուտք ։

غربا ղարպէն [ա] Արեւմուտքէն։

غربا ղուրէպա* [ա] Պանդուխտք [եզ. غريب]։

غربال ղըրպալ [ա] Խարբալ, մաղ։ ى — ՝ يه — մաղատեսակ ։

غربت ղուրպէթ* [ա] 1. Պանդխտու-թիւն 2. Օտարութիւն ։ — ديار օտար երկիր. چيقمق ـه —

պանդխտիլ ։

غربی ղարպի [ա] Արեւմտեան [էգ. غربيه] [յգ. غربيون]։

غرتلاق կըրթլաք [թ] Հագագ, խռչափող, կոկորդ ։

غرر ղուռէր* [ա] յգ. غره ի ։

غرس ղարս [ա] 1. Տնկել 2. Տնկարկութիւն ։

غرض ղարազ [ա] 1. Նպատակ, դիտաւոր [յգ. اغراض] 2. Ատելութիւն, ոխ։ — ى անշահախնդիր ։

غرضكار ղարազքեար [պ] 1. Չարա-յուշ, ոխակալ 2. Շահախնդիր, Նպատակաւոր [յոգնակի غرضكاران]։ لق — թշնամութիւն, չարակամութիւն. انه — թշնամական ։

غرغره կարկարա* [ա] Կոկորդի ողողում, խաղալ ։

غرفه ղուրֆէ* [ա] 1. Ափ մի ջուր [յգ. غرف] 2. Տանիք ։

غرق ղարք [ա] 1. Ընկղմել 2. Լնուլ, յղփացնել ։ او — ընկղմիլ, յղփանալ ։

غرقاب ղարքապ [պ] Ջրոյ մէջ ընկղմեալ ։

غرقه ղարքա* [ա] Ընկղմած ։

غرما ղուրէմա* [ա] Պարտատէրք [եզ. غريم]։ تقسيم — պարտականի մը գոյքերուն պարտատէրաց մէջ համեմատական հաշուով բաժնուիլը ։

غروب ղուրուպ [ա] Մուտք արեւու ։ ا — արեւը մայր մտնել ։

غرور ղուրուր [ա] Ունայնամտու-

Թիւն, մեծամտութիւն, հը-պարտութիւն ・ طاسلامق — փքանալ ・

غرور ղուրուր [ա] Պատրիչ ・

غروش ղուրուշ [ա] Դահեկան, ղրուշ ・

غره ղուրրէ* [ա] 1. Առաջին օր ամսոյ 2. Բանի մը ազնիւ մասը [յգ. غرر] 3. ղըրրէ խաբուած ・

غريب ղարիպ [ա] 1. Զարմանալի, օտարոտի [غرابت էն] [էգ. غريبه] 2. Պանդուխտ, նժդեհ [յգ. غربا] ・ لك — նժդեհութիւն ・ يكيت — նժդեհ ・

غريبه ղարիպէ* [ա] Զարմանալի, նորանշան բան [յգ. غرائب] ・

غريزه ղարիզէ* [ա] Բնութիւն ・

غريزى ղարիզի [ա] Բնական [էգ. غريزيه] ・

غريق ղարիք [ա] 1. Ընկղմեալ [غرق էն] 2. Ցղբացեալ ・

غريم ղարիմ [ա] Պահանջատեր [غرامه էն] [յգ. غرما] ・

غريو ղըրիվ [պ] Աղմուկ, աղաղակ, կոծ ・

غريوان ղըրիվան [պ] Գոչող ・

غزا ղազա [ա] Սուրբ պատերազմ [յգ. غزوات] ・ ا — յանուն կրօնի (խալամութեան) պատերազմիլ ・

غزات ղուզաթ* [ա] յգ. غازى ի ・

غزال ղազալ [ա] Վիթ, ձագ եղջերուի [էգ. غزاله] ・

غزته ղազեթա [ի] Լրագիր ・

غزتهجى ղազեթաճը [թ] 1. Լրագրապետ 2. Լրագրավաճառ ・

لق — լրագրութիւն ・

غزل ղազէլ [ա] Տաղաչափական ոտանաւոր, քնարերգ [յգ. غزليات] ・ — خوان քնարերգակ ・

غزلنك ղըզըլընըք* [թ] Տերեւաթափ ըլլալ ・

غزليات ղազէլիյաթ* [ա] յգ. غزل ի ・

غزو ղազվ [ա] տե՛ս غزا ・

غزوات ղազավաթ* [ա] յգ. غزا ի ・

غزر ղազր [ա] Առատ ・

غسال ղասսալ [ա] Մեռեալ լուացող [غسل էն] [էգ. غساله] [յգ. غسالين] ・

غسل ղուսլ [ա] 1. Լուացում 2. Լուանալ ・

غسيل ղասիլ [ա] Լուացուած ・

غش ղըշշ [ա] Նենգութիւն ・

غشاء ղըշա [ա] 1. Ծածկոյթ 2. Թաղանթ ・ بكارت — կուսութեան կնիք ・

غشائى ղըշայի [ա] Թաղանթային [էգ. غشائيه] ・

غشاوه ղըշավէ* [ա] 1. Ծածկոյթ 2. Բիծ (ի բիբս) ・

غشى ղաշի՛ [ա] Բիր. Նուաղում ・

غصب ղասպ [ա] 1. Յափշտակել 2. Յափշտակութիւն ・

غصص ղուսաս* [ա] յգ. عصه ի ・

غصن ղուսն [ա] Ճիւղ, ոստ [յգ. غصون ・ اغصان] ・

غصون ղուսուն* [ա] յգ. غصن ի ・

غصه ղուսսա, ղուսսէ* [ա] Հոգ, անձկութիւն [յգ. غصص] ・ —مند ・ —لى ・ —ناك , մշտաբեկ ・

غصين ղուսէյն [ա] Մանր ճիւղ, ոստ [յգ. غصينات] ・

غضاريف ղաղարիֆ* [—] جمـ. غضروف ի։
غضب ղազապ, ղազապ [—] Ցասումն, բարկութիւն ։ ا — ՚
اللهك — ى . ցասումն ․ — ه كلك
աստուածային պատուհաս .
ل— ցասկոտ ։
غضبان ղազպան [—] Բարկացոտ ։
غضبلنمك ղազապլանմէք [Թ] Ջայրանալ, բարկանալ։
غضبناك ղազապնաք [Գ] Բարկացոտ, ցասկոտ ։
غضروف ղազրուֆ [—] անգա. Աճառ, կռճիկ [جمـ. غضاريف] ։
ى— աճառուտ ։
غضنفر ղազանֆէր [—] Ա. Առիւծ [جمـ. غضنفران] Բ. Կարիճ ։
غضوب ղազուպ [—] Բարկացոտ։
غطا ղըթա [—] Ծածկոց, ծածկոյթ ։
غطس ղաթս [—] Ա. Ջրոյ մէջ մխուիլ Բ. Ընկղմել, մխրճել։
غفار ղաֆֆար [—] Միշտ ներող, քաւող [غفران էն]։
غفران ղուֆրան [—] Թողութիւն, քաւութիւն ։
غفلت ղաֆլէթ* [—] Ա. Անուշադրութիւն, անմտադրութիւն Բ. Անփութութիւն ։
على الغفله յանկարծուստ ։
غفلة ղաֆլէթէն* [—] Յանկարծուստ ։
غفور ղաֆուր [—] Ներող։
غفول ղաֆուլ [—] Տե'ս غفلت ։
غفير ղաֆիր [—] Բազում։
غل ղըլլ [—] Ա. Ատելութիւն Բ. ղուլ Երկաթեայ անուր ։

غل ղըլ [Թ] Մասնիկ որ հրամայականի ազդուութիւն կու տայ ։
غلاء ղալա [—] Սղութիւն ։ قحط — و սով։
غلات ղալլաթ* [—] جمـ. غله ի ։
غلاظت ղըլազէթ* [—] Տե'ս غلظت։
غلاف ղըլաֆ [—] Պատեան [جمـ. غلف] Բ. Ծածկոյթ, պահարան։ ى—՚
يه— պատենաձև ։
غلام ղուլամ [—] Ա. Մանուկ, պատանեակ [جمـ. غلمان] Բ. Գերի, ստրուկ ։
غلامباره ղուլամփարէ [Գ] Մանկաւոր [جمـ. غلامباركان] ։ لق— արուագիտութիւն ։
غلامى ղուլամի [Գ] Տե'ս غلامباره ։
غلبه ղալէպէ* [—] Ա. Յաղթութիւն [جمـ. غلبات] Բ. Տիրապետութիւն Գ. Յաղթել ։ — چالق յաղթանակել ։
غلبهلك ղալէպէլիք / غلبهلق խալապալըք [Թ] Բազմութիւն ։
ا — խառնակել ։ խռնել ։
غلتبان ղըլթըպան [Գ] Կաւատ ։
غلط ղալաթ [—] Ա. Սխալ [جمـ. غلطات Բ. Թիւր, սխալ ։ ա — սխալել ․ فهم — Թիւրիմացութիւն ․ مش — խրծաբանութիւն, ընդունուած սխալ ․ حس — պատրանք ։
غلطان ղալթան [Գ] Թաւալելով ։
غلطيده ղալթիտէ [Գ] Թաւալած ։
غلظت ղըլզէթ, ղըլըզէթ* [—] Ա. Թանձրութիւն Բ. Բնա. խոշորութիւն, հաստութիւն ։

غلغله ղալղալէ* [ա] Աղմուկ, շշուկ ։ پرور — աղմկարար ։

غلفه ղուլֆէ* [ա] Թլփատութեան մաշկ ։

غلمان ղըլման* [ա] յգ. غلام ։

غلو ղուլուվվ [ա] 1. Չափազանցութիւն 2. Անհնազանդութիւն 3. Խրոխտութիւն, հըպարտութիւն ։

غلوانيت կալվանիյյէթ* [ա] Գալվանութիւն ։

غله ղալլէ*[ա] 1. Արմտիք, հունձք [յգ. غلات] 2. Եկամուտ ։

غليان ղալէյան [ա] 1. Եռացում, եռանդ 2. Եռալ ։

غليظ ղալիզ [ա] 1. Թանձր [غلظت էն] [էգ. غليظه] 2. Բնա. Հոծ, խիտ 3. Կոշտ ։

غم ղամմ [ա] Հոգ, ցաւ, վիշտ, տառապանք [յգ. غموم] ։ ا—ا ، يمك — Հոգ ընել, ցաւիլ ։ آلود — վըշտագին ։ ا — دفع տրտմութենէ սթափիլ ․ զբօսնուլ ։

غماز ղամմազ [ա] Քսու, բանսարկու, մատնիչ [غمز էն] [էգ. غمازه] ։ لق — քսութիւն, մատնութիւն ։

غمخانه ղամխանէ [պ] Սգոյ տուն ։

غمخوار ղամխօր } [պ] Թախծեալ, տխուր [յգ غمخوران غمديدكان] ։
غمديده ղամտիտէ }

غمز ղամզ [ա] 1. Խթում, քթիթ 2. Քսութիւն, մատնութիւն ։

غمزدا ղամզիտա [պ] Տրտմութիւն փարատող ։

غمزده ղամզիտէ [պ] Վշտահար [յգ. غمزدكان] ։

غمزلق ղամզլամագ [թ] Մատնել ։

غمزه ղամզէ* [ա] 1. Հայեացք աչաց ծայրիւ 2. Գաղտագողի և քաղցր հայեցուած ։

غمسز ղամսըզ [թ] Անհոգ, անփոյթ ։

غمكسار ղամկիւսար [պ] 1. Ցաւերը փարատող 2. Մխիթարիչ ։ محب — մտերիմ ։

غمكين ղամկին } [պ] Վշտագին, տըխրագին, ցաւագին ։
غمناك ղամնաք }

غموم ղումում* [ա] յգ. غم ի ։

غنا ղանա, ղընա [ա] 1. Հարըստութիւն, 2. Գոհացում ։ كلك — բաւել ։

غنائم ղանայիմ* [ա] յգ. غنيمت ի ։

غنج ղանճ [պ] Պչրանք ։

غنچه ղոնչէ [պ] Կոկոն ։ [յգ. غنچها] [ռամկ. զօնճա] ։

غنغرن կանկրէն [է] Փտութիւն ։

غنم ղանէմ [ա] Ոչխար [յգ. اغنام] ։

غنوده ղունուտէ [պ] Քնացած ։

غنه ղուննէ* [ա] Ռնգային ձայն ։

غنى ղանի [ա] 1. Հարուստ, ճոխ [յգ. اغنيا] 2. [թ. գ.] Առատ ։

غنيمت ղանիյմէթ* [ա] Աւար [յգ. غنائم] ։ فرصق — بيلمك առիթէն օգուտ քաղել ։

غنيه ղանիյէ* [ա] Հարստութիւն

غوائب ղավայիպ* [ա] յգ. غائبه ի ։

غوائل ղավայիլ* [ա] յգ. غائله ի ։

غواشى ղավաշի* [ա] յգ. غاشيه ի ։

غواص ղավվաս [ա] Լուղակ ։

غوامض ղավամիզ* [ա] Դժուարիմաց, մթին խնդիրք ։ [եզ. غامضه]

غوايه ղավայէ* [ա] Մոլորում։

غوث ղավս [ա] 1. Օգնութիւն։ 2. Օգնական։

غوجوق ղօճուգ [թ] Հովուի վերարկու։

غور ղավր [ա] Խոր, հիմ։ بعيد — ال խորին։

غوص ղավս [ա] Սուզանիլ։

غوطه ղավդա* [ա] Մխրճում։ او —خور ընկղմիլ, սուզանիլ։

غوغا ղավղա [ա] 1. Կռիւ, վէճ 2. Պատերազմ։ ا — կռուիլ. մարտնչիլ. جى — կռուասէր. لى — վէճի ներքև, խռով։

غورغور ղուրղուր [թ] Որովայնի գոգուալը։

غول ղավլ, ղօլ [ա] Մարդակեր ոգի, ճիւաղ [յգ. غيلان]։

غوى ղավի [ա] Մոլորեալ [էգ. غويه]։

غى ղայ [ա] Մոլորում։

غياب ղըյապ [ա] Բացակայութիւն։

غيابا ղըյապըն } [ա] Ի բացակայութեան։
غيابى ղըյապի }

غياث ղըյաս [ա] Օգնական։

غيب ղայպ [ա] 1. Աներևոյթ, թագուն [յգ. غيوب] 2. Ապագայ։ ا — կորսնցնել. او — կորսուիլ. دن خبر ويرمك — գուշակութիւն ընել, մարգարէանալ. — عالم հանդերձեալ աշխարհ։

غيبت ղըյպէթ* [ա] 1. Բամբասանք 2. Բացակայութիւն։ جى — բամբասող։

غيبدان ղայպտան [պ] Ծածկագէտ։

غيبوبت ղայպուպէթ* [ա] 1. Անհետումն 2. Բացակայութիւն 3. Անհետիլ, անհետանալ։

غيبى ղայպի [ա] 1. Անտեսանելեաց վերաբերեալ [էգ. غيبيه] 2. Անտեսանելի։

غيث ղայս [ա] Անձրև։

غيجقلامق ղըճըգլամագ [թ] Խլրտել։

غيجقلانمق ղըճըգլանմագ [թ] Խլրտիլ։

غيدقلامق ղըտըգլամագ [թ] Խլրտել։

غيدقلانمق ղըտըգլանմագ [թ] Խլրտիլ։

غير ղայր [ա] 1. Ուրիշ, այլ, օտար [յգ. اغيار] 2. Ի զատ, բաց ի 3. Ոչ, ան։ موثوق — անստոյգ. مسلم — ոչ մահմեդական. ب، من — առանց. و — ذلك և այլն. — ذى روح անշունչ։

غيرت ղայրէթ* [ա] 1. Փոյթ, եռանդ, ջանք 2. Նախանձաւորութիւն։ ا — ջանալ. — ويرمك խրախուսել։

غيرتكش ղայրէթքէշ [պ] 1. Ջանադիր [յգ. غيرتكشان] 2. Կուսակից, պաշտպան։

غيرتلى ղայրէթլի [թ] Ջանասէր։

غيرلا ղըրլա [թ] Անընդհատ։

غيرهم ղայրիհիմ [ա] و — և այլք։

غيرى ղայրի [ա] Ուրիշ, այլ։

غيطان ղայթան [Թ] Լար ։ — ياقيسى խարան ։

غيظ ղայզ [Ա] Ցասում ։

غيلان ղիլան* [Ա] յգ. غول ի ։

غين ղայն* [Ա] Անուն غ տառին ։

غيوب ղույուպ* [Ա] յգ. غيب ի ։

غيوث ղույուս* [Ա] յգ. غيث ի ։

غيور ղայուր [Ա] Ժրաջան, աշխատասէր [غيرت էն] ։ انه — ժրաջանի կերպիւ, ժրաջանութեամբ ։

ف

ف ֆէ Քսաներեքերորդ տառ օսմանեան այբուբենի արժէքն է 80 ։

فاء ֆա* [Ա] Արաբական անուն ف տառին ։ الفعل — արմատական առաջին բառ ունէ բառի ։

فائده ֆայիտէ* [Ա] 1. Օգուտ, շահ [յգ فوائد] 2. Դիտողութիւն. لو — . لى — օգտակար. سز — անօգուտ ։

فائده‌مند ֆայիտէմէնտ [Պ] Օգտակար, շահաւէտ ։

فائز ֆայիզ [Ա] 1. Փրկեալ [فوز էն] [էգ. فائزه] 2. Յաղթող ։

فائض ֆայիզ [Ա] 1. Ջեղուն, յորդ [فيضان էն] 2. Զարգացող [فيض էն] 3. Տոկոս ։

فائق ֆայիգ [Ա] Գերազանց [فوق էն] [էգ. فائقه] ։ او — գերազանցել ։

فابريقه ֆապրիգա [Ի] Գործատուն, գործարան ։ جى — . طور — գործարանապետ ։

فاتح ֆաթիհ [Ա] 1. Բացող [فتح էն] 2. Տիրող, երկրակալ 3. Պատուանուն Սուլթան Մեհմէտ Բ. ի որ Պոլսոյ տիրապետած է ։

فاتحه ֆաթիհա* [Ա] 1. Սկիզբ 2. Գլուխ 3. Տէրունական աղօթք (Մահմետականաց) ։

فاتر ֆաթիր [Ա] 1. Թուլացող [فتور էն] 2. Գաղջ ։

فاجر ֆաճիր [Ա] Մեղապարտ, անառակ [فجور էն] [էգ. فاجره] [յգ. فجره] ։

فاجع ֆաճի՝ [Ա] Եղերական ։

فاجعه ֆաճի՝ա* [Ա] 1. Եղերական դէպք [յգ. فاجعات] 2. Ողբերգական խաղ ։

فاحش ֆահիշ [Ա] Չափազանց, տարապայման [فحش էն] [էգ. فاحشه] ։

فاحشه ֆահիշէ* [Ա] Պոռնիկ, փող ։

فاخر ֆախիր [Ա] 1. Պարծենցող [فخر էն] Պատուաբեր, շքեղ [էգ. فاخره] ։

فاراش ֆարաշ [Թ] Ժահճոց ։

فارس ֆարիս [Ա] Ձիաւոր [فرس էն] [յգ. فرسان ، فوارس] ։

فارس ֆարս [ա] Պարսկաստան։ — اهل պարսիկ (ք)։

فارسی ֆարսի [ա] 1. Պարսկական [էգ. فارسیه] 2. Պարսկերէն լեզուաւ. سویلك — գը-բարբառ խօսիլ։

فارغ ֆարիղ [ա] Ձեռնթափ, դադարեալ [فراغت էն]։ او — ձեռնթափ ըլլալ, քաշուիլ, դադարիլ։ الحال — البال — անդորր, խաղաղ։

فارفاره ֆարֆարա [թ] Անձնագով, մեծաբան։

فارق ֆարըք [ա] Զատանող, որոշիչ [فرق էն] [էգ. فارقه] 2. Բռ. Զատուցիչ։

فاروق ֆարուգ [ա] 1. Բաջ զատանող [فرق էն] 2. Բաջ իրաւունքը 3. Մակդիր Խօմէրի որ էր երրորդ խալիֆա։ خصلت — Խօմէրի բնութիւն ունեցող։

فاروقانه ֆարուգանէ } [ա] Խալիֆա Խօմէրի վայել։
فاروقی ֆարուգի

فاره ֆարէ [ա] Մուկ։ قولاغی — ծաղիկ մ՚է։

فاریق ֆարըմըգ [թ] 1. Խունձիլ, 2. Մերանալ։

فاس ֆաս [ա] 1. Ֆէս 2. Մարոք։

فاسته ֆաստա [է] Անկիւնաւոր երեսք։

فاسد ֆասիտ [ա] 1. Ապականեալ։ [فساد էն] [էգ. فاسده] 2. Չար, անզգամ, խռովիչ։ [յգ. فسده] 3. Կեղծ Գ.Լբ. Թերի, անվաւեր։

فاسق ֆասըգ, ֆասիգ [ա] Անբարոյական, չար [فسق էն] [էգ. فاسقه] [յգ. فاسقین]։

فاش ֆաշ [ա] Տարածայնուած։ — او Հրապարակիլ։ — اتمك տարածայնել։

فاصل ֆասըլ [ա] Բաժանող, զատանող [فصل էն] [էգ. فاصله]։

فاصله ֆասըլէ* [ա] 1. Անջրպետ, միջոց [յգ. فواصل] 2. Ընդմիջում։ — بلا անընդհատ. — ويرمك ընդմիջել, դադար տալ։

فاضل ֆազըլ [ա] 1. Առաքինի [فضیلت էն] [էգ. فاضله] [յգ. فضلا] 2. Տաղանդաւոր, գիտուն։

فاطر ֆադըր [ա] Ստեղծող, բաստեղծիչ [էգ. فاطره]։

فاطمه ֆադըմէ* [ա] Մուհամմէտի դստեր անունն է։

فاطمی ֆադըմի [ա] Ֆադիմի խալիֆայից վերաբերեալ [էգ. فاطمیه] [յգ. فاطمیون]։

فاعل ֆա՚իլ [ա] 1. Ընող [فعل էն] [էգ. فاعله] 2. Հեղինակ ո և է արարքի 3. Քեր. Տէր բայի. որոց. — اسم ընդունելութիւն ներկայ։ مختار — ինքնիշխան գործող։

فاعلیت ֆա՚իլիյէթ* [ա] 1. Ընդունութիւն 2. Քմ. Ներգործութիւն։

فاق ֆագ Որոգայթ, ծուղակ [Թուր. فخ էն]։ باصمق — անվայել բան մը ընել կամ ըսել։

فاقه ֆագա* [ա] Չքաւորութիւն։

فاكهه ֆագիհէ* [ա] Պտուղ [յգ. فواكه] ։

فال ֆալ [ա] Ըղձութիւն, գուշակութիւն։ տաճ. آچيق — ՝ — շակութիւն։ باقمق Հմայել, ըղձութիւն ընել. — خجسته բարերախտ ։

فالجى ֆալճը[թ] Հարցուկ, քուղեայ։ لق — քուղէութիւն ։

فالح ֆալիհ [ա] Երջանիկ ։

فاليه ֆալիյէ [է] Հրազինուց յատակը գտնուած ծակ. բոլ հրազինուց ։

فام ֆամ [պ] Գոյն։ — سيه սեւագոյն. — كل վարդագոյն ։

فاما ֆէէմմա [ա] Այլ սակայն ։

فامليا ֆամիլյա [է] 1. Ընտանիք 2. Կին ։

فانطازيه ֆանթազիյէ [յուն.] Ցոյց, ճոխաճանութիւն, շքեղութիւն ։

فانله ֆանէլա [է] Աառուեակ ։

فانوس ֆանուս [ս] 1. Լապտեր 2. Բնռ. Կափարիչ ։

فانى ֆանի [ա] Անցաւոր [فنا էն] [էգ. فانيه] ։

فئه ֆիէ* [ա] 1. Խումբ 2. Բանակ [երկ. فئتين] ։

فايطون ֆայթօն [ֆ] Բաց կառք։

فبها ֆէպիհա [ա] Լա՛ւ ։

فتاح ֆէթթահ [ա] Միշտ բացող [فتح էն] ։

فتاده ֆէթադէ [պ] Ընկեալ [յգ. فتادكان] ։

فتان ֆէթթան [ա] Գայթիչ, Հրապուրիչ [فتنه էն] ։

فتاوا ֆէթավա* [ա] յգ. فتوى ի։

فتح ֆէթհ [ա] 1. Բանալ 2. Տիրել, նուաճել 3. Բացում 4. Առում, տիրապետութիւն [յգ. فتوح ՝ فتوحات] 5. կէր. Իւաթիւն։ տաճ. ابوالفتح եռկրակալ. — ميت — դիւզննութիւն. نامه — յաղթութեան գիր ։

فتحات ֆէթհէհաթ* [ա] յգ. فتحه ի ։

فتحتين ֆէթհաթէյն* [ա] Երկուութիւն ։

فتحه ֆէթհա* [ա] կէր. Իւսթիւն (ձայնանիշ) ։

فتحيه ֆէթհիյյէ* [ա] Տիրապետական ։

فترة ֆէթրէթ* [ա] 1. Անիշխանութիւն 2. Բժշ. Ընդհատում ։ — ارباب անիշխանականք ։

فتق ֆէթգ [ա] 1. Ճեղքել 2. Բժշ. Թափում։ رحم — անկումն արգանդի. ى — ՝ يه — ազէթափական ։

فتن ֆէթէն* [ա] յգ. فتنه ի ։

فتنه ֆիթնէ* [ա] 1. Խռովութիւն, յոյզ, երկպառակութիւն [յգ. فتن] 2. Հրապոյրք Հրապուրիչ։ انكيز — ՝ جو — խռովարար ։

فتنه لك ֆիթնէլիք [թ] 1. Հրապուրանք 2. Դաւ, մեքենայութիւն ։

فتنه لمك ֆիթնէլէմէք [թ] 1. Մոլորել 2. Երկպառակութիւն ձգել ։

فتوا ֆէթվա* [ա] Օրինական վճիռ. امينى — Ֆէթվա խմբագ-

բող գլխանի պետ . — خانه ՝
— باب Շէյխիւլ իսլամի դուռ
پناهی — ذات Շէյխիւլ իսլամ ։

فتوت ֆիւթիւվվէթ* [ա] Շնորհազութիւն, առատաձեռնութիւն, մեծանձնութիւն ։

فتوتمند ֆիւթիւվվէթմէնտ* [պ] Շընորհող, առատաձեռն, մեծանձն [յգ. فتوتمندان]։

فتوتلو ֆիւթիւվվէթլիւ — فتوتلى [թ] Տե՛ս فتوتمند ։

فتوح ֆիւթուհ *) [ա] Յաղ-
فتوحات ֆիւթուհաթ } թութիւնք [եզ. فتح] ։

فتور ֆիւթուր [ա] 1. Թուլութիւն 2. Հող ընել ։ — سز անհող. — كتيرمك թուլանալ ։

فتوى ֆէթվա* [ա] Տե՛ս فتوا ։

فق ֆէթա [ա] Պատանի ։

فتيان ֆիթեան* [ա] յգ. فق ։

فتيل ֆէթիլ, ֆիթիլ [ա] Պատրոյգ ։ — طاشى կրակաքար, անկեզ քար. — ى اداره պատրոյգ լուսակալի . — ويرمك — գրգռել ։ — ى آلمق փորփորել ։

فتيله ֆիթիլէ* [ա] Տե՛ս فتيل ։

فجأةً ֆիւճ'էթէն* [ա] Յանկարծակի ։

فجئه ֆիւճ'է* [ա] 1. Յանկարծուստ պատահում 2. Յանկարծական մահ ։

فجائى ֆիւճաի [ա] Յանկարծական [էգ. فجائيه] ։

فجائع ֆէճաի'* [ա] յգ. فجيعه ի ։

فجار ֆիւճճար* [ա] յգ. فاجر ի ։

فجر ֆէճր [ա] Այգ, արշալոյս ։ — كاذب այգ . — صادق արեւագալ . — شمالى հիւսիսայգ ։

فجره ֆէճէրէ* [ա] յգ. فاجر ի ։

فجل ֆէճլ [ա] Մանր բողկ ։

فجور ֆիւճուր [ա] 1. Անզգամութիւն 2. Անառակութիւն 3. ֆէճուր Անզգամ, անառակ ։ — القرابه ազգապղծութիւն ։

فجيع ֆէճի' [ա] Ցաւալի ։

فجيعه ֆէճի'ա* [ա] 1. Ցաւալի [էգ. فجيع ի] 2. Աղէտ [յգ. فجائع] ։

فحاش ֆէհհաշ [ա] Կարի անըզգամ, լկտի [فحش էն] ։

فحاشت ֆէհաշէթ* [ա] Անառակութիւն, լըրբութիւն ։

فحاوى ֆէհավա, ֆէհավի* [ա] Իմաստներ [եզ. فحوى] ։

فحش ֆահշ [ա] Անառակութիւն, լրբութիւն ։

فحشيات ֆահշիյաթ* [ա] յգ. فحش ի ։

فحص ֆահս [ա] Հետազօտութիւն, խոյզ ։

فحل ֆահլ [ա] Որձ, յովատակ [յգ. فحول] ։

فحم ֆահմ [ա] 1. Ածուխ 2. քիմ. Բնածուխ ։ — حامض ածխային թթու . — مركبات مثنائيهٔ — բնածխաւոր ։

فحمى ֆահմի [ա] Բնածխային ։

فحميت ֆահմիյէթ* [ա] Բնածխատ ։

فحوا ֆէհվա* [ա] Իմաստուն [յգ. فحاوى] ։

فحول ֆուհուլ* [ա] 1. Յովա-տակներ [եզ. فحل] 2. Իւր նմաններու մէջ երևելի հան-գիտացողք ։

فحولت ֆուհուլէթ* [ա] 1. Յո-վատակութիւն 2. Նշանաւո-րութիւն ։

فحوى ֆէհվա* [ա] Տե՛ս فحوا ։

فخام ֆիխամ* [ա] յգ. فخيم ի ։

فخامت ֆէխամէթ* [ա] Բարձրա-պատուութիւն ։

فخامتلو ֆէխամէթլու [թ] Բարձ-րապատիւ ։

فخذ ֆախզ [ա] Բարձք [յգ. افخاذ] ։

فخذى ֆախզի [ա] Բարձային ։

فخر ֆախր [ա] 1. Պարծանք, փառք, պատիւ 2. Պանծալ ։ | — كسب պատիւ ունենալ, ստանալ ։

فخرى ֆախրի [ա] 1. Պատուա-կալ [իգ. فخريه] 2. Ձրի ։

فخور ֆախուր [ա] Պանծացող [فخر էն] ։

فخيم ֆախիմ [ա] Բարձրապատիւ, մեծ [فخامت էն] [իգ. فخيمه] ։

فدا ֆէտա [ա] Զոհ, զոհողու-թիւն ։ | — զոհել ։

فدائى ֆէտայի [ա] Դիմագրաւ, ինքզինքը զոհող, անձնուրաց ։ لك — դիմագրաւութիւն, անձ-նուիրութիւն ։

فداكار ֆէտաքեար [պ] Զոհողու-թիւն ընող ։ لق — զոհողու-թիւն ։

فدان ֆիտան [թ] 1. Նոր բն-ձիւղ 2. Մատաղատունկ, նո-րատունկ 3. ֆէտտան [ա] Ար-տավար ։

فدم ֆէտմ [ա] 1. Ապուշ, տխ-մար 2. Փոքրագլուխ ։

فدميت ֆէտամիյէթ* [ա] Բռն. Տխ-մարութիւն ։

فديه ֆիտյէ* [ա] Փրկանաց գին ։

فذالك ֆէզալիք* [ա] յգ. فذلكه ի ։

فذلكه ֆէզլէքէ* [ա] Ամփոփում, քաղուածք ։

فر ֆէր [պ] 1. Շքեղութիւն 2. Զարդ 3. ֆէրր. [ա] Փա-խուստ ։

فرائد ֆէրաիտ* [ա] յգ. فريده ի ։

فرائض ֆէրաիզ* [ա] 1. Պար-տականութիւնք [եզ. فريضه] 2. Իրաւ. Ժառանգական բաշխում ։

فراح ֆէրահ [թ] 1. Զուարթ, 2. Օդաւուն, տեսարանաւոր ։

فرات ֆուրաթ* [ա] Եփրատ ։

فراجه ֆէրաճէ [թ] Օթոց, կրկ-նոց ։

فراخ ֆէրախ [պ] Լայն, ընդար-ձակ ։ ى — լայնութիւն ։

فراده ֆիրատէ* [ա] — — ، على — ال զատ զատ ։

فراديس ֆէրատիս*[ա] Դրախտք [եզ. فردوس] ։

فرار ֆիրար [ա] 1. Փախչիլ, խոյս տալ 2. Փախուստ ։

فرارى ֆիրարի [ա] 1. Փախստա-կան [յգ. فراريون ، فراريان] 2. Դասալիք ։

فراز ֆէրազ [պ] 1. Զառ ի վեր 2. Տե՛ս افراز ։

فراست ֆէրասէթ* [ա] Ուշիմութիւն, կորովութիւն մտաց ։ —علم դիմագիտութիւն, բնագննութիւն ։

فراست ֆէրասէթ* [ա] տ. فروست ։

فراسخ ֆէրասիխ* [ա] յգ. فرسخ ի ։

فراش ֆէրաշ [ա] Անկողին։ صاحب — اسير անկողնոյ ծառայող ։

فراش ֆէրրաշ [ա] 1. Կահաւորող, յարդարող [فرش էն] 2. Սենեկապան 3. Պահապան Քէապէի և գամբարանի Մուհամմէտի ։

فراشت ֆէրաշէթ* [ա] 1. Պահապանութիւն Քէապէի և գամբարանի Մուհամմէտի 2. ֆէրաշի Թիթեռն ։

فراشى ֆէրաշի [ա] Թիթեռնակերպ [էզ. فراشيه] ։

فراعنه ֆէրաինէ* [ա] Փարաւոնք [եզ. فرعون] ։

فراغ ֆէրաղ [ա] 1. Ի բաց կալ, դադարիլ 2. Վաճառել, թողուլ 3. Վաճառում, թողում بال — անդորրութիւն ։

فراغت ֆէրաղաթ* [ա] 1. Ի բաց կալ, դադարիլ, լքանել ։ [ռամ. ֆէրաաթ] 2. Ու և է իրաւունքէ հրաժարիլ 3. Անդորրութիւն ։

فراق ֆէրաք [ա] Բաժանում, անջատում ։ يه — հրաժեշտի գիր ։

فراموش، فرامش ֆէրամուշ [պ] Մոռնալ ։

فرامين ֆէրամին* [ա] յգ. فرمان ի ։

فرانجله ֆրանճէլա [է] Արքայական հաց ։

فرانسز ֆրանսըզ [թ] Գաղղիացի ։ —لو آلتونى գաղղիական ոսկի. —لو գաղղիական հպատակ ։

فرانسزجه ֆրանսըզճա [թ] Գաղղիերէն ։

فرانسوى ֆրանսէվի [պ] Գաղղիական ։

فرانسه ֆրանսա [թ] Գաղղիա ։ لى— Ֆրանսացի ։

فرانق ֆրանք [փ] Ֆրանգ ։

فراوان ֆէրավան [պ] Շատ, բազում, առատ ։

فربه ֆէրպէհ [պ] Գէր, յղփ, պարարտ ։ ى— գիրութիւն ։

فربيون ֆէրպիյուն [ա] Ափարփի ։

فرتوت ֆէրթութ [պ] Զառամեալ, ցնդած ։

فرج ֆէրճ [ա] 1. Ամօթոյք կանանց, բունոց 2. ֆէրէճ Ազատութիւն ։

فرجام ֆէրճամ [պ] Վախճան ։ نيك — բարի վախճան ունեցող. نا — ، —بد գէշ վախճան ունեցող. كا — գերեզման ։

فرجه ֆէրճէ* [ա] 1. Ազատութիւն 2. Պատառուած, բացուած ։ ياب او— ազատիլ ։

فرجى ֆէրճի [ա] Բունոցային ։

فرچه ֆըրչա [է] 1. Խոզանակ 2. Վրձին ։

فرچەلق ֆըրչալամագ [թ] Խոզանակաւ մաքրել ։

فرح ֆէրահ [ա] 1. Զուարթամտութիւն, թարթափանք

2. [Ի. Փ.] Զուարթամիտ ։ —ا — զբօսնուլ, զուարճանալ. — بخش զուարթացուցիչ, սփոփիչ ։

فرحان Ֆէրհան [ա] Զուարթ, ուրախ ։

فرحفزا Ֆէրահֆէզա [գ] Զուարթաշատ ։

فرحلانمق Ֆէրահլանմագ [Ի] Զուարթանալ, հոգերէ սթափիլ ։

فرحناك Ֆէրահնագ [գ] Զուարթ ։

فرحه Ֆէրհա* [ա] Տե՛ս فرح ։

فرحياب Ֆէրահեաբ [գ] Խնդամիտ, զուարթ ։

فرخ Ֆէրրուխ } [գ] **1.** Երջանիկ, յաջողակ **2.** Օ. հնեալ ։
فرخنده Ֆէրխունտէ }

فرخندکی Ֆէրխունտէկի* [գ] Երջանկութիւն ։

فرد Ֆէրտ [ա] **1.** Անզոյգ, միակ [յգ. افراد] **2.** Անհատ ։ جوهر — տարր. — جز շամանդաղ ։

فردا Ֆէրտա [գ] **1.** Վաղը **2.** Հետեւեալ օր ։ سی — հետեւեալ. صالمق — یه յետաձգել ։

فردالمق Ֆէրտալամագ [Ի] Մինչ առաւօտ մնալ ։

فردوس Ֆէրտէվս [գ] Դրախտ ։

فردی Ֆէրտի [ա] Անզոյգ երակ ։

فرزان Ֆէրզան } [գ] Գիտուն, հանճարեղ ։
فرزانه Ֆէրզանէ }

فرزج Ֆէրզէճ [ա] Արգանդը ուռեցնող կեցնող գործի մ'է ։

فرزند Ֆէրզէնտ [գ] Որդի [յգ. فرزندان] ։

فرس Ֆէրէս [ա] **1.** Ձի [յգ. افراس] **2.** Մատակ ։ البحر — գետաձի ։

فرس Ֆիւրս [ա] Պարսկաստան ։

فرسا Ֆէրսա [գ] **1.** Մաշեցնող [յգ. فرسایان] **2.** Ապառող ։

فرسان Ֆիւրսան* [ա] յգ. فارس ի ։

فرستاده Ֆիրիսթատէ } [գ] Ղրկուած, ղրկած [յգ. فرستادکان ، فرستکان] ։
فرسته Ֆիրիսթէ }

فرسخ Ֆէրսախ [ա] } Փարսախ [յգ. فراسخ]
فرسنك Ֆէրսէնկ [գ] }

فرسوده Ֆէրսուտէ [գ] Մաշած, հինցած ։

فرسی Ֆիւրսի [ա] **1.** Պարսկական **2.** Ֆէրէսի Ձիական ։

فرش Ֆէրշ [ա] **1.** Տարածանել **2.** Գորգ, օթոց ։

فرشتکان Ֆիրիշթէկեան [գ] Հրեշտակք [եզ. فرشته] ։

فرشته Ֆիրիշթէ [գ] Հրեշտակ [յգ. فرشتکان] ։ صفات — հրեշտակային հանգամանքներ ունեցող ։

فرصت Ֆուրսաթ, Ֆըրսաթ* [ա] Առիթ, պատեհութիւն ։

فرصتجو Ֆըրսաթճու [գ] **1.** Առիթ փնտռող [յգ. فرصتجویان] **2.** Բախտախնդիր ։

فرصتیاب Ֆըրսաթեաբ [գ] Առիթ գտած ։

فرض Ֆարզ [ա] Բացարձակ պարտաւորութիւն [յգ. فروض] ։

فرض Ֆարզ [ա] **1.** Ենթադրութիւն [յգ. فرضیات] **2.** Ենթադրել ։ بالفرض դիցուք թէ ։

فرضا Ֆարզէն, Ֆարզա [ա] Դիցուք թէ ։

فرضی Ֆարզի [ա] Ենթադրական ։

فرضيات ֆարզիյեաթ* [ա] Ենթադրութիւնք :

فرط ֆըրթ [ա] Չափազանցութիւն, اشتياق — չափազանց կարօտ, տենչանք :

فرطونه ֆօրթօնա [ի] Փոթորիկ, մրրիկ : لى — փոթորկալից :

فرع ֆէր' [ա] 1. Ճիւղ, բաժանում [յգ. فروعات] 2. Ստորաբաժանում 3. էրա. Սերունդ զաւակ : فعل — քեր. ընդունելութիւն, դերբայ. طالع — շառաւիղ, ատեղ :

فرعون ֆիր'ավն [ա] 1. Փարաւոն [յգ. فراعنه] 2. Բռնաւոր :

فرعى ֆէր'ի [ա] 1. Ճիւղային [էգ. فرعيه] 2. Երկրորդական :

فرفته ֆէրէֆթէ [պ] Խաբուած, խաբուած :

فرفير ֆըրֆըր [ա] Ծիրանի : ى — ' — يه ' ծիրանեգոյն . داء ال — ծիրանախտութիւն :

فرق ֆարգ [ա] 1. Տարբերութիւն 2. Զանազանութիւն, խտրութիւն 3. Զանազանել : وارمق — կռահել :

فرق ֆէրգ [ա] 1. Գագաթ (գլխոյ) 2. ֆըրգա* յգ. فرقه ի :

فرقان ֆօրգան [ա] Կուրան :

فرقت ֆըրգաթ* [ա] Բաժանում :

فرقتين ֆըրգաթէյն* [ա] Տեսակ մը պատերազմական կրկնայարկ նաւ :

فرقدان ֆէրգատան [ա] Հիւսիսային բեւեռի մօտ երկու փայլուն աստղեր են :

فرقه ֆըրգա* [ա] 1. Խումբ [յգ. فرق] 2. Հերձուած մոլ, կուսակցութիւն 3. Զօրաբաժին :

فرلاتمق ֆըրլաթմագ [թ] Ընկենուլ, օդի մէջ թռուցանել :

فرلامق ֆըրլամագ [թ] Ընդոստ ելնել :

فرلداق ֆըրըլտագ [թ] 1. Ճռնչան 2. Մեքենայութիւն, նենգութիւն :

فرما ֆէրմա [պ] Հրամայող : حكم — ' — فرمان իշխող ,

فرمان ֆէրման [պ] 1. Հրաման 2. Հրովարտակ [յգ. فرامين] : — بيورمق հրամայել :

فرمانبر ֆէրմանպէր
فرمانبردار ֆէրմանպէրտար [պ] Հնազանդ, հրամանակատար :

فرمانده ֆէրմանտէհ [պ] Հրամանատար :

فرمايش ֆէրմայիշ [պ] Հրամայում :

فرموده ֆէրմուտէ [պ] Հրամայուած, հրամայուած :

فرنك ֆըրէնկ [ի] Փրանկ, եւրոպացի : جه — եւրոպական լեզու :

فرنكستان ֆըրէնկիսթան [պ] Եւրոպական երկիր .

فرنكى ֆըրէնկի [պ] Գաղղիական ախտ :

فرو ֆէրու [պ] Վար : تر — աւելի վար . ترين — ստորնագոյն :

فروح ֆէրահ [ա] Զուարթ .

فروخت ֆէրուխթ [պ] Վաճառ-

ռում ։ ۱ — ծախել, վաճառել ։

فروخته ֆէ-րու-խթէ [պ] Ծախուած ։

فروز ֆէ-րուզ [պ] Տե՛ս افروز ։

فروزان ֆէ-րու-զան
فروزنده ֆէ-րու-զէնտէ } [պ] 1. Լուսաւոր 2. Լուսաւորող ։

فروست ֆէ-րու-սէթ
فروسيت ֆէ-րու-սիյէթ } *[ա] 1. Ձիավարութիւն 2. Ձիարուծութիւն 3. Ձիավարժութիւն ։

فروش ֆէ-րուշ [պ] 1. Ծախող [յգ. فروشان] 2. Կեղծող, կերպարանող ։

فروع ֆէ-րու՛ فروعات** [ա] յգ. فرع ի ։

فروغ ֆէ-րուղ [պ] Լոյս, ճառագայթ ։ افشان — լուսաճաճանչ ։

فرومانده ֆէ-րու-մանտէ [պ] Խոնջած ։

فرومايه ֆէ-րու-մայէ [պ] Անարգ, գձուձ [յգ. فرومايكان] ։

فرون ֆիր-աւն [ի] Փուռ ։ جى — փուռնապան ։

فروه ֆէրվէ* [ա] Մուշտակ ։

فرهنك ֆէրհէնկ [պ] 1. Գիտութիւն 2. Հանճար ։

فرياد ֆէրյատ [պ] Օգնութեան աղաղակ. կոչ ։

فريادرس ֆէրյատրէս
فريادرسان ֆէրյատրէսան } [պ] Օգնութեան հասնող ։

فريب ֆէրիպ
فريبنده ֆէրիպէնտէ } [պ] Խաբող [յգ. فريبندكان فريبان] ։

فريد ֆէրիտ [ա] Միակ, եզական [էգ. فريده] ։

فريده ֆէրիտէ* [ա] Եզական բան [յգ. فرائد] ։

فريضه ֆէրիզա* [ա] Պարտականութիւն [յգ. فرائض] ։

فريفته ֆէրիֆթէ [պ] Խաբած, խաբուած ։

فريق ֆէրիք [ա] [فرقه էն] Զօրաբաժնի հրամանատար ։ بحريه — ى փոխ ծովակալ ։

فريقلك ֆէրիքլիք [թ] Զօրաբաժնի հրամանատարութիւն ։

فزا ֆէզա [պ] Աւելցնող ։

فزع ֆէզա՛ [ա] Աշխար ։

فزون ֆէ-զուն [պ] Առաւել ։

فزونى ֆէ-զունի [պ] Առաւելութիւն ։

فس ֆէս [թ] Թուրքական կարմիր գլխարկ, ֆէս ։

فساد ֆէսատ [ա] 1. Ապականութիւն [յգ. فسادات] 2. Խանգարում, խռովութիւն 3. Դաւ ։ առաջ. اهل — . ارباب — խռովարարք. امير — . انكيز — խռովայոյզ . جى — . آيين — խռովարար ։

فسانه ֆէսանէ [պ] Առասպել ։

فستان ֆիսթան [թ] 1. Ծրջազգեստ 2. Պարեգօտ ։

فستق ֆըսթըք [թ] 1. Պիստակ 2. Ծոճիի պտուղ ։

فستقى ֆըսթըքը Պիստակագոյն ։

فسحت ֆէսհաթ* [ա] Ընդարձակութիւն ։

فسخ ֆէսխ [ա] 1. Ջնջել, եղծանել, լուծել 2. Ջնջում ։

فسخه ֆէսխա*[ա] Բծել. փտութիւն, նեխութիւն ։

فسده ֆէսէտէ* [ա] յգ. فاسد ի ։

فسردکی ֆիւսուրտէկիի [գ] Պաղու-թիւն, սառնութիւն ։

فسرده ֆիւսուրտէ [գ] Սառած ։

فسق ֆըսգ [ա] Անզգամութիւն, ամբարշտութիւն [յգ. فسوق]։

فسقه ֆէսէգէա* [ա] Ամբարիշտք։

فسقیه ֆըսգըյէ [թ] Ջրբուղխ, շատրուան ։

فسکه ֆէսքէ [թ] Մինչին միսով հարուած. պոնիգ ։

فسلامق ֆըսլամագ } [թ] Փափսալ, շշնջել։
فسلدامق ֆըսըլտամագ }

فسلکن ֆէսլէքէն [թ] Ոսհան, շահասպրամ։

فسوق ֆիւսուգ* [ա] յգ. فسق ի ։

فسون ֆիւսուն [գ] տե՛ս افسون ։

فسح ֆէսէհ [ա] Ընդարձակ, լայ-նածաւալ, լայնատարած [فسحت էն] [էգ. فسیحه] ։

فشان ֆէշան [գ] տե՛ս افشان ։

فشردامق ֆըշըրտամագ [թ] Խոխոչել, հծծել, փչել։

فشقرمق ֆըշգըրմագ [թ] 1. Բողբո-ջել 2. Ժայթքել։

فشقریق ֆըշգըրըգ [թ] Ջուր ցայ-տեցնող գործի ։

فشق ֆըշգ [թ] Աղբ ։

فشلدامق ֆըշըլտամագ [թ] 1. Ճչել 2. Խարշափել։

فشلدی ֆըշըլտը [թ] 1. Ճչում 2. Խարշափ ։

فشنك ֆիշէնկ [թ] 1. Փամփուշտ 2. Հրախաղութեան փամփուշտ։ — دلی անխոհեմ և յանդուգն. هوا — ی հրային փամփուշտ, հրթիռ ։

فشنکجی ֆիշէնկճի [թ] 1. Փամ-փուշտ շինող 2. Հրարուես-տիկ ։

فشنکخانه ֆիշէնկխանէ [գ] Փամ-փշտի գործարան ։

فشنکلك ֆիշէնկլիք [թ] Քսակ փամփշտի հրացանից ։

فص ֆասս, ֆըսս [ա] 1. Խորշ, կապիճ մատանւոյ [յգ. فصوص] 2. անգա. Ցօղուած 3. բուսա. Բլթակ ։

فصاحت ֆէսահաթ* [ա] Պայծա-ռաբանութիւն, ատհունութիւն (ոճի) پرداز — պայծառախօս ։

فصاد ֆասսատ [ա] Երակահատ ։

فصال ֆիսալ [ա] 1. Բաժանում 2. կաթէն կտրել 3. ֆասսալ Պարսաւասէր, բամբասանող ։

فصحاء ֆիւսէհա* [ա] յգ. فصیح ի ։

فصد ֆաստ [ա] Երակահատու-թիւն ։ شریان — շնչերակա-հատութիւն ։

فصل ֆասլ, ֆասըլ [ա] 1. Բա-ժանում, անջատում [յգ. فصول] 2. Մաս 3. Հատուած, որ-ւագ 4. Եղանակ 5. Լուծում վէճի 6. Բամբասանք 7. Ա-րարուած ներկայացման 8. Բաժանել 9. Լուծել 10. Բամբասել, չարախօսել ։ اصلی یوق ی — բոլորովին անհիմն ։

فصلاشمق ֆըսլաշմագ [թ] Փսփսալ, շշնջել։

، فسلامق Տե՛ս فصلدامق ، فصلامق ، فسلدامق ։

فصلدی ֆըսըլտը [ի] Ճշուկ, հըծ-ծիւն ։

فصوص ֆիւսուս* [ա] յգ. فص ի ։

فصول ֆիւսուլ* [ա] յգ. فصل ի ։

فصولیه ֆասուլիա [ի] Լուբիա ։

فصیح ֆասիհ [ա] 1. Պայծառաբան [فصاحت էն] [իգ. فصیحه] [յգ. فصحا] 2. Պայծառ, սահուն ։

فصیله ֆասիլէ* [ա] Տոհմ ։

فضاء ֆըզա [ա] 1. Ասպարէզ 2. անդա. Անջրպետ ։ ی — ، یه — անջրպետային ։

فضائع ֆըզայիհ* [ա] յգ. فضیحه ի ։

فضائل ֆըզայիլ* [ա] Առաքինութիւնք [եզ. فضیلت] ، اتما — առաքինազարդ ։

فضاحت ֆըզահաթ* [ա] Խայտառակութիւն ، لسانیه — անպատշաճ լեզու ։

فضل ֆազլ [ա] 1. Առաւելութիւն [յգ. فضول] 2. Առաքինութիւն 3. Տաղանդ 4. Գիտութիւն ։

فضلاء ֆիւզալա, ֆիւզէլա* [ա] յգ. فاضل ի ։

فضله ֆազլա* [ա] 1. Աւելորդ 2. Մնացեալ 3. Աւելի ، دن — ի զատ ։

فضول ֆիւզուլ* [ա] 1. յգ. فضل ի 2. [Բ. գ.] Տե՛ս ابوالفضول ، فودول գոռոզ, ինքնահաւան ։

فضولات ֆիւզուլաթ* [ա] Աւելորդք ։

فضولی ֆիւզուլի [ա] 1. Ցանիբուռ 2. Կեղեքիչ ։

فضه ֆըզզա, ֆըզզա* [ա] Արծաթ ։

فضیح ֆազիհ [ա] Խայտառակ [իգ. فضیحه] [فضاحت էն] ։

فضیحه ֆազիհա* [ա] Խայտառակ գործ [յգ. فضائع] ։

فضیلت ֆազիլէթ* [ա] Առաքինութիւն [յգ. فضائل] ։

فضیلتلو ֆազիլէթլու } [ի] Առաքինազարդ, առաքինի ։
فضیلتلی ֆազիլէթլի }

فضیه ֆըզզիյէ* [ա] Արծաթական ։

فطانت ֆէթանէթ* [ա] Սրամտութիւն, ուշիմութիւն ، لی — ، لو — ուշիմ ։

فطر ֆըթր [ա] Ծոմը լուծել ، عید — մահմետականաց մի տօնն է որ յաւարտ Ռէմէզանի կը տօնուի ։

فطر ֆաթր [ա] Սունկ ։

فطرت ֆըթրէթ* [ա] 1. Ստեղծում 2. Բնութիւն ։

فطری ֆըթրի [ա] Բնածին, բնական [فطرت էն] [իգ. فطریه] ։

فطم ֆաթմ [ա] Կաթէն կտրել ։

فطنت ֆըթնէթ* [ա] Սրամտութիւն, ուշիմութիւն ։

فطوغراف ֆօթօղրաֆ [փ] Լուսանկար ، جی — լուսանկարիչ ، خانه — լուսանկարի գործարան ։

فطیر ֆաթիր [ա] Անխմոր, բաղարջ ։

فطین ֆէթին . ֆաթին [ա] Սրամիտ, ուշիմ [فطانت էն] [իգ. فطینه] ։

فعال ֆէ՛ալ* [ա] Գործեր [եզ. فعل] ։

فعال ֆէ՛՛ալ [ա] Գործօն [فعل էն] ։

فعل ֆիՙլ [ա] 1. Գործ, գործողութիւն [յգ. افعال] 2. Քեր. Բայ ։ աւօգ. قومدن ـــه کتیرمك ի գործ դնել, ի լոյս ընծայել ։ بالفعل իրօք, գործով, արդեամբ ։

فعلاً ֆիՙլէն [ա] Գործով, արդեամբ ։

فعلی ֆիՙլի [ա] 1. Իրական, Գործնական [էգ. فعليه] 2. Բայական ։

فعليات ֆիՙլիյեաթ* [ա] Իրականութիւնք ։

فغان ֆիղան [պ] 1. Աղաղակ, գոչումն 2. Աշխար, ողբ ։

فغفور ֆաղֆուր [պ] Տիտղոս չինական կայսերաց ։

فغفوری ֆաղֆուրի [պ] 1. Ճենապակի 2. Ճենապակեայ ։

فقار ֆիգար* [ա] յգ. فقره ի ։ Տե՛ս ذوالفقار ։

فقاری ֆիգարի [ա] ածգ. Ողնայարական [էգ. فقاريه] ։ عمود — ողնայար ։ — الم ողնացաւութիւն ։

فقاع ֆուգաՙ [ա] Պալար ։

فقاهت ֆագահէթ* [ա] Իսլամական իրաւագիտութեան հմտութիւն ։ لو — օրէնսգէտ ։

فقد ֆագտ [ա] Կորուստ ։

فقدان ֆըգտան [ա] Չգոյութիւն ։

فقر ֆագր [ա] Աղքատութիւն, չքաւորութիւն ։ الدم — Բժշ. արեան պակասութիւն, կանաչախտութիւն ։

فقرا ֆուգարա* [ա] Աղքատներ [եզ. فقير] ։ لق — աղքատութիւն ։

فقرات ֆըգարաթ* [ա] յգ. فقره ի ։

فقردامق ֆըգըրտամագ [թ] Եռալ ։

فقره ֆըգրա* [ա] 1. Ողնի, լիսեռն [յգ. فقرات، فقار] 2. Հատուած 3. Պատմութիւն ։

فقط ֆագատ, ֆագատ [ա] Բայց, սակայն ։

فقه ֆըգհ [ա] Իսլամական օրէնսգիտութիւն ։

فقهاء ֆուգահա* [ա] յգ. فقيه ի ։

فقير ֆագիր [ա] Աղքատ, կարօտ [فقر էն] [էգ. فقيره] [յգ. فقرا، فقيران] ։ انه — աղքատի պէս ։

فقيه ֆագիհ [ա] Իսլամական օրէնսգիտութեան տեղեակ, իրաւագէտ [فقه էն] [յգ. فقهاء، فقيهان] ։

فك ֆէքք [ա] 1. Զատել 2. Վերցնել 3. անդ. Կզակ ։ على — վերին կզակ ։ اسفل — ստորին կզակ ։

فكار ֆիքեար [պ] 1. Խոց 2. Վիրաւոր, խոցեալ ։

فكاهه ֆիքեահէ* [ա] Զուարճաբանութիւն ։

فكر ֆիքր [ա] 1. Մտածութիւն, գաղափար, կարծիք [յգ. افكار] 2. Միտք ։ ا — մտածել, խորհիլ ։ سز — անխորհուրդ ։ جن لو — սրամիտ, հանճարեղ ։

فكرت ֆիքրէթ* [ա] Մտածութիւն, խորհուրդ ։

فكريه ֆիքրիյէ* [ա] Մտածողական ։

فكنده ֆիքէնտէ [պ] Ձգած, նետած ։

فكی ֆէքքի [ա] Կզակային [էգ. فكيه] ։

فلاح ֆէլլահ [ա] Բարօրութիւն, երանութիւն 2. ֆէլլահ Հողագործ [فلاحت էն] ։

فلاحت ֆէլլահաթ* [ա] Մշակութիւն ։

فلاخن ֆէլլախէն [պ] Պարսատիկ ։

فلاسفه ֆէլասիֆէ* [ա] Փիլիսոփայք [եզ. فيلسوف] ։

فلاطون ֆէլաթուն [ա] Պղատոն ։

فلاكت ֆէլաքէթ* [ա] Աղէտ, փորձանք, արկած [յգ. فلاكات] ։

فلاكتزده ֆէլաքէթզէտէ [պ] Արկածեալ [յգ. فلاكتزدكان] ։

فلان ֆիլան, ֆիլան [ա] Այսինչ [էգ. فلانه] ։

فلبه ֆիլիպէ [թ] Ֆիլիպէ ։

فلج ֆէլճ [ա] Անդամալուծութիւն ։

فلذلك ֆէլիզալիք [ա] Վասն այսորիկ ։

فلز ֆիլիզզ [ա] Բնական, անխառն մետաղ [յգ. فلزات] ։

فلز ֆիլիզ [թ] Ընձիւղ, ծիլ ։

فلزلنمك ֆիլիզլէնմէք [թ] Բողբոջիլ, ծլիլ ։

فلس ֆէլս [ա] Փող [յգ. فلوس] ։

فلسطين ֆէլէսթին [ա] Պաղեստին ։

فلسفه ֆէլսէֆէ* [ա] Փիլիսոփայութիւն ։

فلسفى ֆէլսէֆի [ա] Փիլիսոփայական [էգ. فلسفيه] ։

فلسفيات ֆէլսէֆիյաթ* [ա] Փիլիսոփայական գիտութիւնք ։

فلمور ֆլա'օր [է] +էմ. Փլոր ։

فلفل ֆիլֆիլ [ա] Պղպեղ ։

فلقه ֆալաքա [թ] Հաստ գաւազան մ'է, մեջտեղը չուանով՝ որոյ մէջ կը հաստատեն պատժապարտին ոտքերն ու յետոյ կը գանահարեն ։

فلك ֆէլէք [ա] 1. Երկինք [յգ. افلاك] 2. Բաղդ ։ مرتبه — երկնատիճան ։

فلك ֆիլք [ա] Տապան ։

فلكزده ֆէլէքզէտէ [պ] Արկածեալ [յգ. فلكزدكان] ։

فلكى ֆէլէքի [ա] Երկնային [էգ. فلكيه] ։

فلكيات ֆէլէքիյաթ* [ա] Երկնային մարմնոց գիտութիւնք ։

فلمنك ֆիլէմէնք [թ] Հոլանտա ։ —جه Հոլանտերէն ։ —لى Հոլանտացի ։

فلنطه ֆիլէնթա [թ] Կարքին (կարճ հրացան հեծելազօրաց) ։

فلورين ֆլօրին [է] Ֆիօրին ։

فلوريه ֆիլօրիա [թ] Փիլորեակ (դեղնափետուր թռչուն մ'է) ։

فلوس ֆիւլուս* [ա] յգ. فلس ի ։

فلهذا ֆէլիհազա [ա] Վասն այսորիկ, աստ համար ։

فم ֆէմ [ա] Բերան [յգ. افواه] ։

فمى ֆէմի [ա] Բերանային [էգ. فميه] ։

فن ֆէնն [ա] Գիտութիւն, արուեստ, ուսումն [յգ. فنون] ։

فنّاً ֆէննէն [ա] Գիտութեամբ, գիտնականօրէն ։

فنا ֆէնա [ա] 1. Անցաւորութիւն 2. Անցաւոր 3. Չքացում ։ بولمق — ' — پذير او Անցնիլ, չքանալ ։ — في الله

աշխարհային իրերէ հրաժա-
րում ։

فنا ֆէնա [Ի. Փ.] Գէշ ։ سنه كتمك — Թիւր ըմբռնել ։

فنار ֆէնար [Ր] 1. Լապտեր 2. Փարոս [Տըլը. Ֆէնէր] ։

فنالشمق ֆէնալաշմագ [Ի] 1. Գէշնալ 2. Ծանրանալ ։

فنالق ֆէնալըգ [Ի] 1. Գէշութիւն, յոռութիւն 2. Չարութիւն 3. Տկարութիւն 4. Նուաղում ։

فنجان ֆինճան [Ի] Սկահ ։ جى — սկահավաճառ ։

فند ֆէնտ [Պ] 1. Նենգութիւն, մեքենայութիւն ։ ى — ، لى — խորամանկ ։

فندق ֆընտըգ [Ի] Կաղին ։ جى — կաղնեվաճառ , խաբեբայ ։

فنون ֆիւնուն* [Ա] Յգ. فن ի ։

فنى ֆէննի [Ա] Գիտական [Յգ. فنيه] ։

فنيكه ֆէնիքէ [Ա] Փիւնիկէ ։

فوائح ֆէվաիհ* [Ա] Անոյշ հոտեր ։

فوائد ֆէվաիտ* [Ա] Յգ. فائده ի ։

فؤاد ֆուատ [Ա] Սիրտ [Յգ. افئده] ։ ى — ، يه — սրտագին ։

فواره ֆէվվարէ* [Ա] Ջրցայտ ։

فوارس ֆէվարիս* [Ա] Յգ. فارس ի ։

فواكه ֆէվաքիհ* [Ա] Յգ. فاكهه ի ։

فوت ֆէվթ [Ա] 1. Մահ 2. Կո-րուստ ։ ا — ձեռքէ փախցնել ։ او — մեռնիլ ։

فوج ֆէվճ [Ա] Գունդ, խումբ ։ — فوجا գունդագունդ ։

فوچى ֆուչի [Ի] Տակառ ։

فوحان ֆէվհան [Ա] Անոյշ հոտ բուրել ։

فودول ֆօտուլ ինքնահաւան , սէգ [Յուն. فضول էն] ։

فودوله ֆօտուլա [Ի] Նկան ։

فور ֆէվր [Ա] Աճապարանք ։ على الفور — . — أ աճապարանօք ։

فورا ֆօրա [Է] Դուրս ։ ا — բա-նալ, ձգել ։

فوران ֆէվէրան [Ա] 1. Եղխում, ցայտում 2. Եղխիլ, ցայտիլ ։ شديد — պայթիւն ։

فورچه ֆուրչա [Ի] տե՛ս فرچه ։

فورطنه ֆուրթունա [Ի] Փոթորիկ ։

فورمه ֆօրմա [Է] Չափ, դիրք, ձե-ւութիւն (մատենի) ։

فوز ֆէվզ [Ա] 1. Փրկութիւն 2. Յաջողութիւն ։

فوسفور ֆօսֆօր [Է] Լուսածին, փոսփոր ։ ածց. ى — ، يه — փոսփորական ։ يت — լուսա-ծնատ ։

فوطوغراف ֆօթօղրաֆ [Է] տե՛ս فطوغراف ։

فوطه ֆօթա* [Ա] Գենջակ ։

فوغه ֆօղա [Է] Կրակ ըրէ՛ք ։ ا — կրակ ընել ։

فوق ֆէվգ [Ա] 1. Վեր 2. Վրայ ։ ածց. ندہ — ...էն վեր ։ العاده — արտաքոյ կարգի ։ الحد — الغايه — չափազանց ։

فوقانى ֆէվգանի [Ա] Վերին ։

فول ֆօլ [Ի] Հաւուց տեղ մը ածելուն համար դրուած հաւկիթ ։ يوق يمورطه يوق — վէճի տեղի չկայ ։ لق — բոյն ։

فول ֆուլ [Ա] Բակլայ ։

فولاد ֆուլատ [Ա] Պողպատ ։

فولیه ֆօւլեա [ի] Ոսկի նարդէս ։

فوندو ֆօնտօ [է] Արժէթաղթ ։

فونده ֆօւնտա [ի] Մացառք ։

فوه ֆօւհ [ա] Բերան [ջք. افواه] ։

فوهه ֆօւհէ* [ա] 1. Բերան 2. Փողանի ծակ ։

فويا ֆօյա [է] Ոսկեզօծ թիթեղ զոր ադամանդի տակ կը դընեն նորա փայլը աւելցնելու համար ։

فهارس ֆէհարիս* [ա] ջք. فهرست ի։

فهام ֆէհհամ [ա] Յոյժ իմացական [فهم քն] [էգ. فهامه] ։

فهامت ֆէհամէթ* [ա] Հմտութիւն, կորովամտութիւն ։

فهرس ֆէհրիս } [ա] Ցանկ [ջք.
فهرست ֆէհրիսթ* } فهارس] ։

فهم ֆէհմ [ա] 1. Իմանալ, ըմբռնել 2. Ըմբռնում, իմացութիւն ։

فهميده ֆէհմիտէ [պ] Իմացած, իմացուած ։

فهميه ֆէհմիյէ* [ա] Իմացական։

فهوم ֆիւհում* [ա] ջք. فهم ի ։

فهيم ֆէհիմ [ա] Մտացի, սրամիտ [فهم քն] [էգ. فهيمه] ։

ف ֆի [ա] Մէջ, ի, ը ։ الاصل — ի սկզբանէ. نفس الامر — իրօք. — الحال ، — իսկոյն . الواقع — արդարև . — ۸ حزيران الحقيقه ի 8 Յունիսի ։

فئ ֆի' [ա] Գին [ջք. فيئات] ։

فيئات ֆիաթ* [ա] 1. Գիներ [եզ. فئ] 2. Գին ։

فياض ֆէյյազ [ա] Միշտ զարգացնող, նախախնամող [فيض քն] ։

فيافى ֆէյաֆի* [ա] ջք. فيفا ի ։

فيت ֆիթ [ի] Որդնում ։ ويرمك — որդնել ։

فيت ֆիթ [ի] Հաւասար՝ ոչ կորուստ և ոչ շահ ։

فيتلمك ֆիթլէմէք [ի] Որդնել ։

فيروز ֆիրուզ [պ] Երջանիկ ։

فيروزه ֆիրուզէ [պ] Տե՛ս پيروزه ։

فيسيولوجى ֆիզիօլօժի [ա] Բնախօսութիւն ։ ون — բնախօսք. انى — բնախօսական ։

فيصل ֆէյսալ [ա] Լուծում ։ — ويرمك լուծել . پذير — լուծուած, վճռուած ։

فيض ֆէյզ [ա] 1. Զարգացում [ջք. فيوض ، فيوضات] 2. Առատութիւն 3. Շնորհ ։ — بولمق զարգանալ, յառաջանալ ։

فيضان ֆէյէզան [ա] Յորդում ։

فيطون ֆայթօն [է] Տեսակ մը կառք ։

فيفاء ֆէյֆա* [ա] Անապատ [ջք. فيافى] ։

فيل ֆիլ [ա] Փիղ [ջք. فيول] ։

فيلار ֆիլար [ի] Հողաթափ ։

فيلبان ֆիլպան [պ] Փղապան ։

فيلسوف ֆէյլէսօֆ [ա] Փիլիսոփայ [ջք. فلاسفه] ى — փիլիսոփայական ։

فيلو ֆիլօ [է] Փոքր նաւատորմ ։

فيمابعد ֆիմապաա'տ [ա] Այսուհետեւ ։

فيوض ֆիւ–ու–զ [—] *فيوضات յգ. فيض ի ։

فيول ֆիւ–ու–լ* [—] Փղեր [եզ. فيل] ։

فيه ֆիհ [—] Անոր մէջ, նոր-
فيها ֆիհա* կատմամբ։ տաճ.

منازع — اولان մէջի ներքին ե-ղած ։

ق

ق գաֆ* Քսանևչորսերորդ տառ Օսմաներէն այբուբենի. արժէ-քըն է 100 ։

قآن գաան [—] Չինական կայսր։

قائد գաիտ [—] Առաջնորդ, հրա-մանատար։

قائل գաիլ [—] 1. Խօսող, ըսող [قول էն] [էգ. قائله] 2. Պատմող 3. Բ. գ. Հաճ։ Հաւանող։ — اول Հաւանիլ. շատանալ ։

قائم գաիմ [—] 1.. Յոտքին կեցած [قيام էն] [էգ. قائمه] 2. Կանգ-նած 3. Կեցող, կեցած 4. Ուղիղ 5. Ուղղաձիգ ։ տաճ. — اول կենալ, կանգուն մնալ. — پدر աներ. والده — զոքանչ. — برادر աներձագ ։

قائماً գաիմէն [—] 1. Յոտքին կե-ցած 2. Ուղղահայեաց կեր-պով ։

قائمقام գաիմմագամ [—] 1. Տե-ղապահ 2. Տեղակալ 3. Տե-ղակալ գնդապետ [տաճ. գայմագամ] ։

قائمقاملق գաիմմագամլըգ [ի] 1. Տեղապահութիւն 2. Տեղա-կալութիւն 3. Վիճակ տե-ղակալի ։

قائمه գաիմէ* [—] 1. Ուղիղ 2. Թղթադրամ [յգ. قوائم] 3. Տոմս, գիր։ اشيا —سى Հաշուե-ցուցակ ։

قاب գապ [ի] 1. Աման, անօթ 2. Պատեան 3. Պնակ։ آياق —ى կօշիկ. — جق փոքր աման ։

قابض գապիզ [—] 1. Առնող [قبض էն] [էգ. قابضه] 2. Սաստիկ բռնող 3. Խստացուցիչ որո-վայնի։ տաճ. المال — գանձա-պետ. յանձնակատար առ որ կը զրկուին վճարք [տճ. գապզըմալ]։ ارواح — Հոգեառ Ազրայիլ ։

قابل գապիլ [—] 1. Ընդունակ [قبول էն] 2. Կարելի 3. Բժշ. Մանկաբարձ ։ տաճ. تفرش — գրգռական. — ازدواج و ايلاد հարսնացու, հասուն. — اشتعال դիւրավառ. — انبساط ընդլայ-նական. — انكماش ներքսածա-լիկ. — وزن կշռելի. — اثنا ։ — انحنا դիւրադարձ, ճկուն ։

قابل գապիլ [—] Կայէն ։

قابله գապիլէ* [—] Մանկաբարձ կին ։

قابليت գապիլիյէթ* [—] 1. Ըն-դունակութիւն 2. Կարելի-

ութիւն ։ امتداد — ձգականութիւն ․ انعكاس — ցոլականութիւն ․ انطراق — տարածականութիւն ․ ـمز — անընդունակ ։

قاپورغه գափուրղա [թ] 1․ Կող, պառակ 2․ Կմախք նաւու ։

قاپوق գափուգ [թ] 1․ Կեղև 2․ Պատեան, փոճոկ ։ باغلامق — կեղև առնուլ ։

قاپوقلانمق գափուգլանմագ [թ] Կեղև առնուլ ։

قاپاق ، قاپامق ، قاپان Տե՛ս قپاق ، قپان ، قپامق ։

قاپدرمق գափդրրմագ [թ] Խլել, շորթել տալ, յափշտակութեան մատնել ։

قاپسول գափսօլ [ֆ] Պատիճ, պղնձեայ սկաւառակ ։

قاپش գափըշ [թ] Յափշտակութիւն ․ كلك ـه — իրարմէ խլել ։

قاپشمق գափըշմագ [թ] Իրարմէ խլել, յափշտակել ։

قاپلامق գափլամագ [թ] 1․ Ծածկել, պատել 2․ Դրուագել 3․ Ճրմատակել ։

قاپلامه գափլամա [թ] Ծածք, ծածկոյթ 2․ Դրուագ 3․ Աստառ 4․ Դրուագեալ ։ جى — դրուագիչ ։

قاپلمق գափըլմագ [թ] 1․ Յափշտակուիլ 2․ Խաբուիլ ։

قاپليجه գափլըճա [թ] Ջերմուկ ․

قاپمق գափմագ [թ] Խլել, կորզել, յափշտակել ։

قاپوت ، قاپوط գափօթ [ֆ] Վերարկու, լօդիկ ։

قاپوسقه գափուսգա [թ] Մութ և կաղամբէ շինուած կերակուր ։

قات գաթ [թ] 1․ Ծալք 2․ Խաւ, 3․ Յարկ, դստիկոն 4․ Աստիճան 5․ Ջեռք (զգեստու) 6․ Պատիկ ։ ـــ ـــ կրկին և կրկին ․ دها ـ ر անգամ մը ևս․ — ايكى կրկին․ — او կորանալ ։

قاتشدرمق գաթըշտըրմագ [թ] Տե՛ս قاتمق ։

قاتق գաթըգ [թ] 1․ Թանցան ուտելիք 2․ Ուտեստ ։

قاتل գաթիլ [ա] 1․ Սպանող, սպանիչ, սատակիչ [قتل էն] [էգ․ قاتله] [քղ․ قتله ، قتال] 2․ Մարդասպան 3․ Մահացու ։

قاتلامق գաթլամագ [թ] 1․ Ծալել 2․ Ծուել 3․ Կրկնել ։

قاتلامه գաթլամա [թ] Ծալք ։

قاتلانمق գաթլանմագ [թ] 1․ Ծալուիլ 2․ Ծռիլ 3․ Հանդուրժել, տանիլ ։

قاتلمق գաթըլմագ [թ] 1․ Խառնուիլ 2․ Միանալ 3․ Կցուիլ, միացուիլ ։

قاتمر գաթմեր [թ] 1․ Ծալք 2․ Խաւ ի խաւ ․ لى — բազմապատիկ, բազմաթերթ ։

قاتمق գաթմագ [թ] 1․ Միացնել 2․ Յաւելուլ 3․ Խառնել 4․ Ընկերացնել ։ كيهيى كوندوزه قاتوب

چالشمق տիւ և գիշեր աշխատիլ ։

قاتمه գաթմա [ի] 1. Միացուած 2. Խառնուած ։

قاتولیك գաթօլիք [է] Կաթոլիկ ։

قاتی գաթը [ի] Տե՛ս قتی ։

قاتیلاشمق գաթըլաշմագ } [ի] Թանձրանալ, մածնուլ ։
قاتیلانمق գաթըլանմագ }

قاتیلاشمه գաթըլաշմա } [ի] Թանձրութիւն ։
قاتیلق գաթըլըգ }

قاتم գաթըմ [ի] Առու կենդանեաց իգանց հետ խառն դըրուիլը. խառնուք ։

قاچ գաչ [ի] Քանի՞, որչափ ։ بر — քանի մը. ی— بر ոմանք ։

قاچاق գաչագ [ի] 1. Փախստական 2. Մաքսանենգ (վաճառք)։ جی— մաքսանենգ ։

قاچامق գաչամագ [ի] 1. Փախուստ 2. Խուսափանք, պատճառանք ։ ویرمك — խոյս տալ

قاچان գաչան [ի] Երբ [ադա. հաչան] ։

قاچر գաչըր [ի] Իւրաքանչիւրը քանի ։

قاچرمق գաչըրմագ [ի] 1. Փախցնել 2. Ցիմարիլ ։

قاچشمق գաչըշմագ [ի] Խուսափիլ ։

قاچق գաչըգ [ի] Փախուկ ։

قاچقین գաչգըն [ի] 1. Փախըստական 2 Փախուկ ։

قاچمق գաչմագ [ի] Խոյս տալ, խուսափիլ, փախչիլ ։

قاچنجی գաչընճը [ի] Քանիերորդ ։

قاچنمق գաչընմագ [ի] Փախչտիլ, փախչիլ ։

قادر գատըր, գատիր [ա] 1. Կարող, հզօր [قدرت էն] [էգ. قادره] 2. Ձեռնհաս ։

قادرغه գատըրղա [ի] Ցռկանաւ ։

قادم գատիմ [ա] Եկող, հասնող [قدوم էն] [էգ. قادمه] ։

قادین գատըն 1. Կին 2. Կին Սուլթանի [թաթ. خاتون էն] ։ طوزلغی — ծորենի . — کهیا վերակացու կին . جق — տան տիկին ։

قار գար [ի] 1. Ձիւն 2. [ա] գէմ. Կուպր ։ տաղց. قوشی — սպիտակ սարեակ. طوپی — ձիւնագնդակ . یاغمق — ձիւնել. — یاغدیلی սպիտակաքիծ ։

قاری գարի՛ [ա] Ընթերցող [قرائت էն] [էգ. قارئه] [յգ. قارئين، قارئون] [قراء] ։

قاربون գարպօն [է] Բնածուխ ։

قارپوز գարփուզ [ի] Ձմերուկ ։

قارت գարթ [ի] Պահ, օթեկ, հին ։

قارتال գարթալ [ի] Արծիւ ։

قارتلاشمق գարթըլաշմագ [ի] Պահնալ, օթեկանալ ։

قارتلق գարթըլըգ [ի] Պահնութիւն, օթեկութիւն ։

قارتوق գարթօգ [ի] Տափան ։

قارخانه գարխանէ [ի] Սառնատուն ։

قارش գարըշ [ի] Թիզ ։ مورش — խառն ի խուռն ։

قارشدرمق գարըշտըրմագ [ի] 1. Խառնել 2. Խառնակել ,

խառն ի խուռն ընել ։ — سوز քաւութիւն ընել ։

قارشدیریجی գարըշդըրըճը [թ] Խառն-արկու, քասու ։

قارشلامق գարըշլամագ [թ] Թզաւ չափել ։

قارشمق գարըշմագ [թ] 1. Խառնուիլ 2. Խառնակիլ ։

قارشو գարշու [թ] 1. Դէմ, ընդդէմ 2. Հանդէպ, դիմացի կողմ 3. Հակառակ ։ առաջ. — كلك . — طورمق . — قومق Հակառակիլ . —ب— . ـه — — դէմ առ դէմ . — اقشامه Երեկոյեան մօտ ։

قارشولشدرمق գարշուլաշդըրմագ [թ] 1. Դէմ առ դէմ դնել, բաղդատել 2. Հաւասարակշիռ բերել ։

قارشولشمق գարշուլաշմագ [թ] Համակշռել ։

قارشولق գարշուլըգ [թ] Փոխարէն հատուցում, փոխարինութիւն 2. Պատասխան 3. Երաշխաւորութիւն 4. Փոխարէն ։ — لی դէմ առ դէմ . — لی جواب دوندرمك Նորէն պատասխան տալ ։

قارشولمق գարշուլամագ [թ] Դիմաւորել ։

قارشی գարշը [թ] տե՛ս قارشو ։

قارغشه գարղաշա } [թ] Շփոթութիւն, խառնակութիւն ։
قارغشه‌لق գարղաշալըգ }

قارغه գարղա . գարկա [թ] Ագռաւ ։ — قره որի . — بوكن — ործացուցիչ ընկոյզ . برونلی — արծուե-ուռենգն ։

قارغی գարղը [թ] Նիզակ ։

قارفیچه գարֆիչա [ր] Փոքր գամ ։

قارلق գարլըգ [թ] Սառնամանի ։

قارلی գարլը [թ] Ձիւնոտ ։

قارماشمق գարմաշմագ [թ] Խառնակիլ, խառնիլ ։

قارموق գարմուգ [թ] Տեսակ մը մեծ կեռ ։

قارمه գարմա [թ] قاریشیق — Խառն ի խուռն ։

قارن գարըն . գարն [թ] Փոր ։ — առաջ . ه — آج անօթի փորանց ։ ی — كنش Համբերող . ه — — կող ի կող . ی یاریق — լաւախոտ . — آجیقمق անօթենալ . — او طوق — կուշտ ըլլալ . لی — մեծափոր, փորեղ ։

قارنجه գարընճա [թ] Մրջիւն ։ دمیر — سی — ժանգ . يووه‌سی — մրջիւնոց . لی — ծակոտկէն ։

قاروره գարուրէ* [ա] Հողէ աման ։

قارون գարուն [ա] Կորխ որ Մովսիսի օրով մեծահարուստ հրեայ մ'էր ։

قاری գարը [թ] 1. Կին 2. Կողակից ։ آلق — ամուսնանալ . — قوجه պառաւ ։

قاری գարի [ա] ընթ. Կարդացող ։ Ն ։

قاریٔ գարի' [ա] Ընթերցող [قرائت էն] [ج. قراء . قارئین] ։

قارش، قاریش տե՛ս قارشمق، قاریشمق ։

قاریشق գարըշըգ [թ] 1. Խառն 2. Խառնակ, շփոթ ։

قاریشقلق գարըշըգլըգ [թ] Խառնակութիւն, շփոթութիւն ։

قاريشلامق գարըշլամագ [թ] Թզաւ չափել ։

قارين գարըն [թ] տե՛ս قارن ։

قاز գազ [թ] Սագ ։

قازتمق գազթըմագ } [թ] Փորել,
قازدرمق գազդըրմագ } քրել, քանդակել տալ ։

قازيمق، տե՛ս قازمق، قازتى، قازق، قازينق، قازيق ։

قازلمق գազըլմագ [թ] Փորուիլ, քանդակուիլ ։

قازمق գազմագ [թ] 1. Փորել, պեղել 2. Քանդակել ։

قازمه գազմա [թ] Բրիչ ։

قازمير գազմիր [ֆ] Տեսակ մը աստուեղէն պաստառ ։

قازورات գազուրաթ* [ա] Աղտեղութիւնք ։

قازوزه գազուզէ [թ] Ցրտոց ։

قازيجى գազըճը [թ] 1. Փորող 2. Քանդակագործ ։

قازيق գազըգ [թ] Ցից, ձող ։ قازيقه اورمق ցիցը հանել. ـجى — խաբեբայ . ـلك — խաբէութիւն ։

قازيقلامق գազըգլամագ [թ] 1. Ցիցը հանել 2. Խաբել ։

قازيمق գազըմագ [թ] 1. տե՛ս قازمق 2. Քերել ։

قازينق գազընթը [թ] 1. Քերուած 2. Քերուկ ։

قازينمق գազընմագ [թ] Փորուիլ, քանդակուիլ ։

قازينو գազինօ [ֆ] Զբօսարան, խաղարան ։

قاسم գասիմ, գասըմ [ա] 1. Բաժանող [قسمت էն] [էգ. قاسمه] 2. Իսա. Բաժանարար 3. Տօն որբոյն Դիմետրեայ ։

قاسى գասի [ա] Կարծր, խիստ [قسوت էն] [էգ. قاسيه] ։

قاش գաշ [թ] Յօնք ։ — چاتمق յօնքերը պռստել. اكر — ى թամբի աղեղ. يوزك — ى մատանւոյ խորշ. آتمق — յօնքերը շարժել. قلم — لو նրբայօն. درت — لو կորայօն. كان — لو պեխերը նորաբոյս ։

قاشاغى գաշաղը [թ] Քերիչ (ձիոց).

قاشاغيلامق գաշաղըլամագ [թ] Քերչաւ յարդարել ։

قاشانمق գաշանմագ [թ] Միզել (ձիոց).

قاشر գաշըր } [թ] Պանիրի
قاشقاوال գաշգավալ } տեսակներ են.

قاشلامق գաշլամագ [թ] Ցեռուլ, ընդելուզանել ։

قاشنمق գաշընմագ [թ] 1. Քերուիլ 2. Քերուըտիլ ։

قاشنه գաշընմա [թ] Մարմաջում, քերուըտուք ։

قاشيق գաշըգ [թ] Դգալ ։ ـجى — դգալ շինող, վաճառող ։

قاشيمق գաշըմագ [թ] Քերել, քորել ։

قاصد գասըդ [ա] 1. Առաջադրող [قصد էն] 2. Սուրհանդակ ։

قاصر գասըր [ա] 1. Պակասաւոր [قصور էն] [էգ. قاصره] 2. Կարճ [قصر էն] 3. Անձեռնհաս ։ ات الطرف — պարկեշտ (կանայք).

قاصرغه գասըրղա [թ] Մրրիկ ։

قاصيق գասըգ [թ] Աճուկ, երանք. ـياريغى — աղէկապ. باغى — ----

աղեթմափաւթիւն. اوني — երեւա-
նալ . بيق — ցայլաշէլ ։
قاصم գաաըմ [ա] Խորտակող ։
قاصمق գաամագ [թ] Սեղմել ։
قاصناق գաանագ [թ] 1. Ճրճանակ
2. Մազ ։
قاصني գաանը [թ] Զարհոտ ։
قاصه գաաա [է] Արկղ ։
قاصيق գաաըգ [թ] տե՛ս قاصق ։
قاضعسكر գաղ'ասքեր [ա] Վերին ատեանի դատաւոր չէրիի օրինաց ։ لك — պաշտօն կամ ատեանն قاضعسكر ի ։
قاضم գաղըմ [ա] Կրծող [էգ. قاضمه] ։
قاضي գաղը, գատը [ա] 1. Կտրող [قضا էն] 2. Դատաւոր Շէրիի [յգ. قضاة، قاضين] ։ الحاجات — մեր պէտքերն հոգացող Աստուած ։
قاضيلق գատըլըգ [թ] 1. Դատաւորութիւն 2. Վիճակ դատաւորի ։
قاطبه գաթըպէ* [ա] Բոլոր ։
قاطر գաթըր [թ] Ջորի ։ طرناغي — դեղնածաղիկ թուփ մ'է. جي — Ջորեպան ։
قاطع գաթը' [ա] 1. Հատանող, հատիչ [قطع էն] [էգ. قاطعه] [յգ. قطاع] 2. Վճռական 3. Յաժանիչ ։ حمى — Ջերմնացածոյց. الطريق — յաւզկահար ։
قاطن գաթըն [ա] Բնակող ։
قاعد գա'ըտ [ա] Նստող, նստած [قعود էն] ։ أ— նստուկ ։
قاعده գա'իտէ* [ա] 1. Հիմ, խարիսխ [յգ. قواعد] 2. Կանոն, օրէնք ։
قاعدی գա'իտի [ա] Հիմնական ։
قاغوق գաղուգ [թ] տե՛ս قاوق ։
قاف գաֆ* [ա] 1. Անուն ق տառին 2. Հռչակաւոր լեռան մը անունն է ։
قافله գաֆիլէ* [ա] 1. Կարաւան [յգ. قوافل] 2. Առաջում, աւանդում (վաճառաց) ։
قافيه գաֆիյէ* [ա] Յանգ [յգ. قوافی] ։ لى — յանգաւոր ։ سنج — քեր-թող, յանգաստեղծ ։
قاق գագ [ա] Չոր պտուղ ։
قاقان գագան [թ] Ջարնող, բաղխող ։ آغاج — փայտափոր (թռչուն) ։
قاقشدرمق գագըշտըրմագ [թ] 1. Կոփել 2. Խթել, հրել ։
قاقشمق գագըշմագ [թ] Ջիրար հրել ։
قاقه գագա [թ] 1. Պիղծ 2. Քակոր ։
قاقوله գագուլէ* [ա] Տեսակ մը անուշահոտ ունդ ։
قاقم գագում [ա] Սպիտակ աքիս, կնդմենի ։
قاقمق գագմագ [թ] 1. Զարնել, կոփել 2. Հրել, խթել 3. Ցցել, մխել ։ — باشه յանդիմանել, երեսին զարնել ։
قاقمه գագմա [թ] Բարձր քանդակ ։ جى — բարձր քանդակ յօրինող ։
قاقه لشمق գագալաշմագ [թ] Պղծ-ուիլ, աւրուիլ ։
قاكلى գանըլը [թ] Երկանիւ կառք ։
قال գալ [ա] Խօսք [յգ. اقوال] ։ آلمق ‹— բերան առնել, խօ-սիլ . — قيل و ասուլիս . քըն-նադատութիւն, պայքար ։

قال գալ [բ] Զառուծ ։ ا — պըտել ։

قالا գալըն [ա] Խօսքով ։

قالای գալայ [բ] 1. Անագ 2. Անագապօծում ։ տոպ. اتق ی— կշռամքել, անարգել ։ ل — անապակել ։

قالايجى գալայճը [բ] Անագիչ ։ لق— անագապօծութիւն ։

قالايلامق գալայլամագ [բ] Անագել ։

قالب գալըպ [ա] 1. Կաղապար [յգ. قوالب] 2. Ձև, 3. Հատոր ։ — باصمه Համմատիպ, Համանձյլ ։ بدن — մարմին. جى — կաղապարիչ, կաղապարչիկող ։

قالبلامق գալըպլամագ [բ] Կաղապարել, յարդարել ։

قالبور գալըպուր [բ] Խարբալ, մաղ ։

قالبورلمق գալըպուրլամագ [բ] Մաղել ։

قالپاق գալբագ [բ] Տե՛ս قلپاق ։

قالتبان գալթըպան [բ] Կաւատ ։

قالچه գալչա [բ] Ղիրա, ազդր, բարձ, երանք ։

قالچين գալչըն [բ] Սռնապան ։

قالدرمق գալտըրմագ [բ] 1. Վերցնել 2. Բառնալ 3. Բարձրացնել 4. Ջերբաւալել ։ տոպ. ال — զարնել. — آياغه — ապստամբեցնել. — باش ապստամբիլ ։

قالديرم գալտըրըմ [բ] Քարայատակ ։ لى— սալարկեալ. جى— սալարկու ։

قالطاق գալթագ [բ] 1. Թամբ 2. Բող ։

قالع գալը՛ [ա] Խլող, խլել [قلع էն] ։

قالفات գալֆաթ [է] Ջիւթողու-թիւն, ձիւթով ծեփել ։

قالفاتلامق գալֆաթլամագ [բ] Ջիւթել, կպրել, ձիւթով ծեփել ։

قالقان գալգան [բ] Վահան ։ — بالغى վահանաձուկ ։

قالقشمق գալգըշմագ [բ] Ելնել, ձեռնարկել ։

قالقمق գալգմագ [բ] 1. Ելնել, կանգնիլ 2. Վերնալ 3. Մեկնիլ ։ — يورك ի գութ շարժիլ. — آياغه ապստամբիլ ։

قالمق գալմագ [բ] 1. Մնալ 2. Կենալ 3. Արգիլուիլ, զըրկուիլ ։ տոպ. قالدى كه գալով, իսկ ։

قالمه գալմա [բ] 1. Մնացած 2. ժառանգ ինկած ։

قالوش գալօշ [է] Սարմուճակ ։

قاله գալա [բ] 1. Մնացած 2. Առաջ ։ قالمق — ապշած մնալ ։

قالى գալը [պ] Գորգ, կապերտ ։

قاليچه գալիչէ [պ] Փոքր կապերտ ։

قالين գալըն [բ] Հաստ, թանձր ։

قالينلشمق գալընլաշմագ [բ] Հաստըանալ ։

قالينلق գալընլըգ [բ] Հաստու-թիւն, թանձրութիւն, բաստատութիւն ։

قاليون գալիօն [է] Պատերազմական մեծ նաւ ։ جى— պատե-

բազմական նաւու զինուոր։

قاليه գալիէ [թ] Աշկոյ բեշկ ։

قامبور գամպուռ [թ] Տե՛ս قانبور ։

قامبيال գամպիալ [ի] Փոխ գիր, փոխանակագիր ։

قامبيو գամպիօ [ի] Փոխանակագին ։

قامت գամէթ* [ա] Հասակ ։

قامچی գամչը [թ] Խարազան, մտրակ ։

قامچيلامق գամչըլամագ [թ] Մտրակել, խարազանել ։

قامش գամըշ [թ] 1. Եղէգ 2. Ցօղուն 3. Առնի ։ بيراى — ծաղկազարդ հրէից . جق — փողակ ոսկերչաց . لق — եղեգնուտ վայր ։

قامع գամի՛ [ա] Նուաճող [قمع էն]։

قامو գամու [թ] Բոլոր, ամէն ։

قاموس գամուս [ա] 1. Ովկիանոս [յգ. قواميس] 2. Արաբական մեծ բառարան մ՚է ։

قامه գամա [թ] 1. Տե՛ս قما 2. գամէթ* Տե՛ս قامت ։

قان գան [թ] 1. Արիւն 2. Արիւնահեղութիւն 3. Ազգանութիւն ։ ——ց . صيجاق ى — արիւն. قوردان — մարդասպան . آغلامق — կարմրաքար . طاشى — արիւն արցունք թափել . — آلق երակ հատանել . لوى — طوتر — մարդասպան մը իւր գործած ոճրին հետեւանօք կը նուաղի . كمسنه نك — نه كيرمك մէկը սպաննել . يوركدن — كيديبور սրտէս արիւն կը հոսի . - صفوق ايله ' ايله — طورغون հանդարտ մտօք ։

قاناپه գանափէ [ֆ] Բազմոց ։

قاناتمق գանաթմագ [թ] Արիւն հանել ։

قانامق գանամագ [թ] Արիւնիլ, արիւն հոսիլ ։

قانبور գանպուռ , قانبورلق գանպուռլըգ Տե՛ս قنبور ' قنبورلق ։

قانت գանիթ [ա] Բարեպաշտ ։

قانجق գանճըգ [թ] 1. Քած 2. Անհաւատարիմ (կին) ։

قانجه գանճա [թ] Ճանկ, կեռ ։

قانجه‌لمق գանճալամագ [թ] Ճանկիւ բռնել ։

قانچلاريه գանչելարիա [ի] 1. Դիւանատուն 2. Դիւանապետ ։

قاندرمق գանտըրմագ [թ] 1. Համոզել 2. Յագեցնել ։

قانط գանըտ [ա] Յուսահատ ։

قانع գանի՛ [ա] Գոհ [قناعت էն] — او [յգ. قانعين] [էգ. قانعه] գոհանալ, շատանալ ։

قانفال գանֆալ [թ] Գալար ։ ا — գալարել ։

قانفاللامق գանֆալլամագ [թ] Գալարել ։

قانلى գանլը } [թ] 1. Արիւնալից
قانلو գանլու } 2. Արիւնարբու 3. Մարդասպան ։ — صفوق պաղարիւն ։

قانمق գանմագ [թ] 1. Կշտանալ, յագենալ 2. Համոզուիլ ։

قانون գանուն [ա] 1. Կանոն, օրէնք [յգ. قوانين] 2. Տուիղ 3. [թ. գ.] Զինուորականաց

ոստիկանութիւն ընող ենթա-ապայ ։ اساسی — սահմանա-դրութիւն ։

قانونًا գանունէն [մ] Ըստ օրէնքի, ըստ կանոնի։

قانوننامه գանուննամէ [պ] Օրինա-գիրք, կանոնագիր ։

قانونی գանունի [մ] 1. Կանոնական, օրինական [էգ. قانونیه] 2. Օ-րէնսդիր 3. Լաւ տաւիղ զարնող ։

قانونیت գանունիյէթ* [մ] Վա-ւերականութիւն օրէնքի, օրի-նականութիւն ։

قانی գանի [թ] Ո՞ւր է [ռմկ. հանի]։

قانیقسامق գանըգսամագ [թ] Արեան ծարաւիլ ։

قاو գավ [թ] Աբեթ ։

قاورامق գավրամագ [թ] 1. Բռան մէջ առնցընել 2. Շրջապատել 3. Լիզանել (հրոյ, ցրտոյ) ։

قاورلمق գավրուլմագ [թ] 1. Աղան-ձիլ 2. Այրիլ ։

قاورمق գավուրմագ [թ] 1. Աղան-ձել, բովհրել, խորովել 2. Այրել ։

قاورمه գավուրմա [թ] Խորոված միս ։

قاوشدرمق գավուշդուրմագ [թ] 1. Միացնել 2. Յարել, զօդել, կցցնել ։

قاوشمق գավուշմագ [թ] 1. Միա-նալ 2. Յարիլ, կպչիլ 3. Զիրար գտնել ։

قاوق գավուգ [թ] 1. Խոյր 2. Փոքրիկ փամփուշտ ։ سدیك قاوغی միզաման ։

قاولاق գավլագ [թ] Կեղեւը թափած (ծառ) ։

قاون գավուն [թ] Սեխ ։ آغاجی — կիտրոն ։

قاهر գահիր [մ] Բռնութեամբ նուաճող [قهر էն] [էգ. قاهره]։ سموم — անդեղեայ ։

قاهره գահիրէ* [մ] Գահիրէ ։

قایدرمق գայդըրմագ [թ] 1. Սահե-ցընել, սայթաքեցնել 2. Պաշտօնէ ձգել ։

قایدرمه գայդըրմա [թ] 1. Հեշտ, զառ ի վայր 2. Սահեցում ։

قایدیراق գայդըրագ [թ] Լեփ (խաղ մ'է) ։

قایرلمق գայըրլմագ [թ] 1. Հոգա-ցուիլ, խնամուիլ 2. Տեղա-ւորուիլ ։

قایرمق գայըրմագ [թ] 1. Հոգալ, խնամել 2. Տեղաւորել ։

قایریجی գայըրըճը [թ] Խնամածու, հոգաբարձ ։

قایسی գայսը [թ] Ծիրանի ։

قایش գայըշ [թ] 1. Փոկ 2. Սա-հումն ։ قیران — արօրակալ (խոտ) دیلی — գողոց բարբառ, ծած-կաբարբառ ։

قایغانه գայղանա [թ] Ձուարդ ։

قایغو գայղու [թ] Հոգ ։ ایتمك — հոգ ընել ։ سز — անհոգ ։ لی — հոգած, տագնապեալ ։

قایق գայըգ [թ] Նաւակ ։ پازار قایغی ، آتش قایغی մեծ և երկայն նա-ւակ ։

قايقجى գայըգճը [թ] Նաւավար։
—لق նաւավարութիւն ։
قايقخانه գայըգխանէ [թ] Հանգրուան նաւակաց ։
قايماق գայմագ [թ] 1. Սեր 2. Մած ։
قايماقلانمق գայմագլանմագ [թ] Մածնուլ, մակարդիլ ։
قايمق գայմագ [թ] Սահիլ, սայթաքիլ ։
قائمقام գայմագամ [ա] Տե՛ս قائمقام ։
قاين գայըն [թ] Աներձագ, տագր։
— والده --- آنا ՝ — پدر — աներ.
آنا — զոքանչ . آغاجى — փեսան։
قايناتمق գայնաթմագ [թ] Եռացնել ։
قاينارجه գայնարճա [թ] Ջերմուկ։
قايناشمق գայնաշմագ [թ] Կցիլ, զօդիլ, միաւորիլ ։
قايناق գայնագ [թ] 1. Աղբերակ 2. Յօդուած, կցուած 3. Վերին մաս զառի 4. Մագիլ, ճիրան ։
قاينامق գայնամագ [թ] 1. Եռալ 2. Բղխիլ 3. Ջեռալ 4. Յօդիլ, կցիլ 5. Ընկղմիլ ։
قبا գապա [թ] Թանձր 2. Բիրտ, կոշտ 3. Ուռիկ, գռեհիկ, շինական ։ — صبا ՝ — Հարեւանցի, անճաշակ. طاسلاق — ات — առանց ոսկոր միս ։
قبا գապա [պ] Կապայ, պարեգօտ ։
قبائح գապայիհ* [ա] յգ. قبيحه և قباحت ի ։
قبائل գապայիլ* [ա] յգ. قبيله ի ։
قباب գըպապ* [ա] Կամարներ [եզ. قبه] ։
قباطى գապաթը* [ա] յգ. قبطى ի ։
قباحت գապահաթ* [ա] 1. Յանցանք, թերութիւն [յգ. قبائح] 2. էբս. Կանոնազանցութիւն։ — لو ، — لى — յանցաւոր ։
قبارتمق գապարթմագ [թ] 1. Ուռեցնել 2. Զափազանցել ։ قولتوق — փքանալ . — قولاق ականջ դնել ։
قبارتمه գապարթմա [թ] Բարձր քանդակ ։
قبارجق գապարճըգ [թ] 1. Պղպջակ 2. Պալար ։
قبارق գապարըգ [թ] Հողակոյտ ։
قبارمق գապարմագ [թ] 1. Ուռիլ 2. Փքանալ ։
قباره գապարա [թ] Գնդաձեւ զարդ։
قباع գըպա՝ [ա] Բծու ձուկ ։
قباق գապագ [թ] 1. Դդում 2. Անհամ 3. Մերկ ։ بال قباغى տեսակ մը մեծ և կարմիր դդում. سافر قباغى ، آصمه ، حلواجى մանր, երկայնաձիգ, խոշոր դդում։
قبالشمق գապալաշմագ [թ] Թանձրանալ, բրտանալ, կոշտանալ ։
قبالق գապալըգ [թ] Բրտութիւն։
قباله գապալա [թ] Սահմանեալ գործ ։
قباله գըպալէ* [ա] Մանկաբարձութիւն ։
قبح գուպհ [ա] Տգեղութիւն ։
قبحيات գապհիյաթ* [ա] Յոռութիւնք, ամօթալի գործք ։

قبر ղապր [ա] Գերեզման [յգ. قبور] ։

قبرستان ղապրիսթան [պ] Գերեզմանատուն, գերեզմանատեղի։

قبريس ղըպրըս [թ] Կիպրոս ։

قبض ղապզ [ա] 1. Առնել, ընդունել 2. Բռնել 3. Պնդութիւն ։ او — որովայնը պնդանալ ։

قبضه ղապզա* [ա] 1. Մի բուռ, ագուռ 2. Բուռ 3. Բռնատեղ 4. Հատ (սրոյ) 5. Բժշ. Դաստակ ։

قبطی ղըպտի [ա] Կոպտ, Ղփտի (Հին եգիպտացի)։ —جه ղըփտերէն ։

قبل ղապլ [ա] Առաջ ։ الطعام — կերակուրէ առաջ ։

قبل ղըպէլ [ա] Կողմ ։ من — سلطانی Սուլթանին կողմանէ ։

قبله ղըպլէ* [ա] 1. Աղօթքի ատեն դարձուած կողմ 2. Հարաւակողմ 3. Հարաւային հողմ ։ نما — կողմնացոյց, հարաւացոյց ։

قبله ղուպլէ* [ա] Համբոյր ։

قبور ղուպուր* [ա] Գերեզմանք [եզ. قبر] ։ اهل — Ննջեցեալք ։

قبور ، قبورغه ، قبوق ، قوبور Տե՛ս قابورغه ، قابوق ։

قبول ղապուլ [ա] 1. Ընդունելութիւն 2. Ընդունիլ, հաւանիլ ։

قبه ղուպպէ* [ա] Կամար, գմբէթ [յգ. قباب] ։ لى — գմբէթաւոր ։

قبيح ղապիհ [ա] Տգեղ [قبح էն] [իգ. قبيحه] ։ الوجه — տգեղադէմ ։

قبيحه ղապիհա* [ա] Եպերելի, տգեղ բան, գարշութիւն [յգ. قبائح] ։

قبيل ղապիլ [ա] Տեսակ ։

قبيله ղապիլէ* [ա] Ցեղ [յգ. قبائل]

قپاتمق ղափաթմագ [թ] Գոցել, խփել տալ ։

قپاتمه ղափաթմա [թ] 1. Փակուած 2. Միրուհի ։

قپاروز ղափարօզ [թ] Ապօրէն վաստակ ։

قپاق ղափագ [թ] Կափարիչ, խուփ ։ [illegible] دیز قپاغی կողովփոց ։ كيرلی — ծածուկ. كوز قپاغی աչքի կոպ ։

قپالو ղափալու } [թ] 1. Փակուած, գոցուած 2. Ծածկուած, մթին 3. Ամպամած ։ كوزی — միամիտ, անփորձ ։
قپالی ղափալը }

قپامق ղափամագ [թ] 1. Փակել, գոցել, խնուլ 2. Ծածկել ։ [illegible] كوز — անտես առնել ։

قپامه ղափամա [թ] 1. Պարեգօտ պճղնաւոր 2. Փակ անօթի մէջ եփուած միս ։ جی — պարեգօտ ծախող կամ շինող ։

قپان ղափան [թ] 1. Ծուղակ 2. Մեծ կշիռ [Թուր. قبان էն] ։

قپانجه ղափանճա [թ] Թռչնոյ ծուղակ ։

قپانق ղափանըգ [թ] 1. Գոց 2. Մթին ։

قپامق գափանմագ [թ] Գոցուիլ, փակուիլ ։ տօոց. — آياغه մէկու մը ոտքը իյնալ. — آت يره (ձին) ծնգան վրայ գալ ։

قپردامق գըփըրտամագ [թ] Եռալ ։

قپردی գըփըրտը [թ] Եռացում ։

قپلان գափլան [թ] Վագր ։

قپو գափու [թ] 1. Դուռ 2. կառավարական դուռ ։ տօոց. يولداشى — պաշտօնակից. — — كز نمك դռնէ դուռ շրջիլ ։

قپوجى գափուճը [թ] Դռնապան ։ باشى — առաջին դռնապան ։

قپودان գափուտան [է] Նաւապետ [տաճ. գափիտան] ։ دريا — ։ پاشا — ծովակալ ։

قپوط գափօտ [է] Տէ՛ս قاپوت ։

قپولنمق գափուլանմագ [թ] Դուռը կամ այլուր պաշտօնի մը անցնիլ ։

قت գըթ [թ] Քով ։

قتال գըթթալ [ա] 1. Մարտ, կռուիլ 2. գաթթալ՝ յգ. قاتل ի ։

قتر գըթըր [թ] 1. Կոկուած 2. Ջորի ։

قتردامق գըթըրտամագ [թ] Ատամներ նեղքէ շաչել ։

قتل գաթլ [ա] 1. Սպանութիւն 2. Գլխատում 3. Սպաննել 4. Գլխատել ։

قتق գաթըգ [թ] 1. Կարծր, խիստ 2. Թանձրացած 3. Ցոյծ ։

قتيق գըթըգ [թ] Խծուծ ։

قتيل գաթիլ [ա] Սպանուած [قتل էն] ։

قجردامق գըճըրտամագ [թ] Կրճել ։

قچان գաչան [թ] Երբ որ ։

قحبه գահպէ* [ա] 1. Բոզ 2. Նենգաւոր ։

قحبه لك գահպէլիք [թ] Նենգաւորութիւն, խաբէութիւն ։

قحط գահթ [ա] Սով ։

قحف գըհֆ, գըհըֆ [ա] Գանկ ։

قحفى գըհըֆի [ա] Գանկային ։

قحل գահլ [ա] Չորութիւն ։

قد գատտ [ա] Հասակ ։ چكمك — մեծնալ ։

قدامى գուտտամի [ա] Առաջակողմեան [եզ. قداميه] ։

قدح գատէհ [ա] 1. Բաժակ, [յգ. اقداح] 2. գատհ Պարսաւ, մեղադրանք 3. Պարսաւել, մեղադրել ։

قدر գատր, գատըր [ա] Արժէք, յարգ ։ ليله — յայծ յարգի գիշեր մ'է յորում կուրանն իջած է երկինքէն ։

قدر գատէր [ա] 1. Նախասահմանութիւն, ճակատագիր 2. Չափ, քանակ ։ على الامكان — բստ կարի ։

قدر գատար [թոմ. قدر էն] 1. Չափ 2. Թուով, չափով 3. Մինչև ։ — ى այսքան. — نه ո՞րքան. — اول այնքան ։

قدراً գատրէն [ա] Արժանեօք ։

قدرت գուտրէթ* [ա] 1. Կարողութիւն 2. Աստուածային կարողութիւն ։ տօոց. حلواسى — մանանայ ։

قدرتلو / قدرتلى գուտրէթլու } [թ] Կարող, Հզօր ։

قدرتیاب գատրթիյապ [գ] — او կարողանալ ։

قدردان գատրտան } [գ] Արժանիք ճանաչող ։ —لق . —ی գնահատութիւն ։
قدرشناس գատրշինաս }

قدری գատերի [ա] Ճակատագրական [էգ. قدریه] ։

قدس գուտս [ա] 1. Սրբութիւն 2. Երուսաղէմ القدس روح Գաբրիէլ հրեշտակապետ . حظیرة القدس Դրախտ ։

قدسی գուտսի [ա] 1. Նուիրական [էգ. قدسیه] 2. Սուրբ [յգ. قدسیان] 3. Հրեշտակ ։

قدسیت գուտսիյեթ* [ա] Սրբութիւն ։

قدم գատեմ [ա] 1. Ոտք [յգ. اقدام] 2. Յաջորդութիւն ։ باصمق — او نهاده— մտնել, ոտք դնել . بوسی — ոտնահամբոյր ։

قدم գըտեմ [ա] Հնութիւն 2. Կանխաւորութիւն ։

قدما գուտեմա* [ա] յգ. قدیم ի ։

قدماً գըտեմեն [ա] Հնութեամբ, կանխաւորութեամբ ։

قدملی գըտեմլի [թ] 1. Վաղեմի 2. գատեմլի Բարեբաստ, բարեբեր ։

قدمه գատեմե* [ա] Առաջճան (սանդղոց) ։

قدمی գատեմի [ա] Ոտնաւոր ։

قدوز գուտուզ [թ] տե՛ս قودوز ։

قدوس գուտտուս [ա] Կարի սուրբ ։

قدوم գուտում [ա] Գալուստ ։

قدوه գուտվէ* } [ա] Հետեւելի, օրինակելի ։
قدوة գուտվէթ* }

قدید գատիտ [ա] 1. Աղուխտ 2. Կմախք ։

قدیر գատիր [ա] 1. Կարող [قدرت էն] 2. Ամենակարող, ամենակալ ։

قدیم գատիմ [ա] Վաղեմի, նախնի [قدم էն] [էգ. قدیمه] 2. Հին 3. Հին ատեն . —ی . —دن بری . من ال— . از— ի վաղուց անտի ։

قرا գուրա* [ա] Գիւղեր [եզ. قریه] ։

قراء գուրրա* [ա] Մանաւանդ ընթերցողք Կուրանի [եզ. قاری] ։

قرائت գըրաէթ* . գըրաաթ [ա] 1. Ընթերցում 2. Ընթեռնուլ, կարդալ ։

قرائتخانه գըրաէթխանէ [գ] Ընթերցատուն, ընթերցարան ։

قرائن գարաին* [ա] յգ. قرینه ի ։

قرابت գարապէթ* [ա] 1. Մօտաւորութիւն 2. Ազգականութիւն ։

قرابین գարապին* [ա] յգ. قربان ի ։

قرابینه գարապինա [է] Կարաբին (ակօսաւոր հրացան) ։

قراجه գարաճա [թ] Տե՛ս قرەجه ։

قرار գարար [ա] 1. Կայք, դադար 2. Հանդարտութիւն 3. Հաստատութիւն 4. Որոշում 5. [թ. գ.] Արդար չափ ։ —սըզ. قیلق — կալ մնալ. — որոշել. بولق — խաղաղիլ. ساعت بر — لرنده ժամը մէկին միջոցները. ویرمك — որոշել. — بی անհանգիստ. اوزره — بر միեւնոյն վիճակի մէջ. معدلت

— دار . արդարութեան վայր ․

— ال հանդերձեալ աշխարհ ։

قرارقی ղարարգը [թ] Աղօտութիւն, մթութիւն ։

قرارداده ղարարտատէ [պ] Որոշուած ։ ا کشیده — վերջին որոշումը տալ , վճռել ։

قرارسز ղարարսըզ [թ] 1. Անհաստատ 2. Աներոշ . لق — անհաստատութիւն, աներոշութիւն ։

قرارکاه ղարարկեահ [պ] Բնակարան, կայան ։

قرارکیر ղարարկիր [պ] Որոշուած ։

قرارلشدرمق ղարարլաշտըրմագ } [թ] Ի միասին որոշել ։
قرارلشمق ղարարլաշմագ

قرارمق ղարարմագ [թ] 1. Սեւնալ 2. Մթննալ ։

قراصیا ղըրասիա [ա] Կեռաս ։

قراصنه ղարասնա* [ա] Կոռուբք ։

قراط ղըրատ [ա] Կերատ (չորս գարեհատի ծանրութիւն) ։

قراغول ղարաղօլ [թ] տե՛ս قرەغول ։

قراغی ղըրաղը [թ] Եղեամ ։

قراكلق ղարանլըգ [թ] 1. Մթութիւն, մութ , խաւար 2. Մթին ։ باصمق — մթննալ , գիշերանալ ։

قراكولق ղարանօլըգ [թ] տե՛ս قراكلق ։

قرال ղըրալ [թ] Թագաւոր ։ ی — .
یه — արքայական ։

قراللق ղըրալլըգ [թ] } Թագաւորութիւն ։
قرالیت ղըրալիյէթ* [ա]

قرالیچه ղըրալիչէ [թ] Թագուհի ։

قراموق ղարամուգ [թ] Որոմ ։

قرآن ղուրան [ա] Կուրան ։

قران ղըրան [ա] 1. Մերձաւորութիւն 2. Լուսնթագի և Արուսեակի միմեանց պատահումը որ բարիքեր կը համարուի ։

قرانته ղարանթինա [է] Քառասնօրեայ արգելան ։ خانه — մաքրարանոց ։

قرانه ղըրանա [թ] Գորշ ։

قرنفیل ղարանֆիլ [թ] Տե՛ս قرنفیل ։

قرآنی ղուրանի [ա] Կուրանի վերաբերեալ [էգ . قرانیه] ։

قراوانه ղարավանա [թ] Մեծ բակուլեղ ։

قراول ղարավօլ [թ] Տե՛ս قراغول ։

قرب ղուրպ [ա] Մօտաւորութիւն ։ نده — մերձ ։

قربا ղուրպէա* [ա] յգ . قريب ի ։

قرباج ղըրպաճ [թ] Խարազան ։

قرباجلامق ղըրպաճլամագ [թ] Խարազանել , մտրակել ։

قربان ղուրպան [ա] Ողջակէզ, զոհ [յգ . قرابين] ։ بیرامی — ողջակիզաց տօն . ا — զոհել, զենուլ . او — զոհ ըլլալ . — لق զոհերը ։

قربه ղըրպա* [ա] Ջրոյ տիկ ։

قربیت ղուրպիյէթ* [ա] Մերձաւորութիւն, մօտաւորութիւն ։

قرپمق ղըրփմագ [թ] Հատանել, քշտել , յապաւել ։ کوز — աչք խաղցնել, աչք ընել ։

قرپندی ղըրփընտը [թ] Կտուր ։

قريق գըրըգըգ [թ] Փշրուած ։

قرتال գարթալ [թ] Արծիւ ։

قرح գարհ [ա] Վիրաւորել, խոցել ։

قرحه գարհա* [ա] Բժշ. Կեղ, հնացեալ վէրք։ տաճկ. — قرنيه աչաց եղջերենւոյ կեղ. — افرنجيه աֆրոդիտեան կեղ որ մարմինը կը ճարակէ. — آكله գայլցաւ ։

قرد գըրտ [ա] Կապիկ [յգ. قرود]։

قرداش գարտաշ [թ] տե՛ս قرنداش ։

قرص գուրս [ա] 1. Սկաւառակ, գունդ 2. Անուշահամ գնդակ, 3. գուրս Բժշ. Կամիթ ։

قرض գարզ [ա] Փոխ ։ — حسن . — شرعى անտոկոս փոխատուութիւն ։

قرضًا գարզըն [ա] Իբր փոխ ։

قرطاس գըրտաս [ա] Թուղթ . — ى թղթի վերաբերեալ , — يه թղթակերպ . — يه գրական պիտոյք ։

قرع գարʻ [ա] 1. Զարնել 2. Բժշ. Հարուած ։

قرعه գուրʻա* [ա] 1. Քուէ, վիճակ 2. Քուէ 3. Վիճակահանութիւն 4. Քուէարկութիւն ։ տաճկ. — چكمك — براقمق، — آتمق، — كشيده ا، վիճակ ձգել. — افرادى (վիճակաւ) նոր զինուորագրեալք։

قرق գըրգ [թ] Քառասուն ։ — باير խախացող։

قرقر գըրգար [թ] Քառասուն քառասուն ։ لق — քառասուննոց։

قرقمق գըրգմագ [թ] Խուզել ։

قرقنجى գըրգընճը [թ] Քառասուներորդ ։

قرقندى գըրգընտը [թ] Կտուր, կտրած ։

قرقيم գըրգըմ [թ] Կտուրք (խաշանց)։

قرلانغج գըրլանղըճ [թ] Ծիծեռնակ, ծիծեռն ։ بالغى — ծիծեռնաձուկ ։

قرم գըրմըզ [ա] Որդան կարմիր, գոճան ։

قرمزى գըրմըզը [ա] 1. Որդան կարմրոյ 2. գըրմըզը [թ. գ.] Կարմիր ։ قيپ — խիստ կարմիր . مسى — կարմրորակ . ٥— կարմրախտ ։

قرن գարն [ա] 1. Եղջիւր [յգ. قرون] 2. Դար 3. Սերունդ ։ — آ بعد — գարնէն պա՛տէ գարնին դարէ դար, սերունդէ սերունդ . بهار — ընդաւոր կաղամբ ։

قرنا գուրանա* [ա] 1. Ընկերք [եզ. قرين] 2. Մօտաւորք թագաւորի 3. Սենեկապետ(ք) ։ سر — առաջին սենեկապետ . لق — սենեկապետութիւն ։

قرنابيت գարնապիթ [թ] Ընդաւոր կաղամբ, ընդակաղամբ ։

قرنجه գարընճա [թ] Մրջիւն ։

قرنداش գարընտաշ [թ] Եղբայր . — قيز քոյր . — قارن հարազատ եղբայր ։ لق — եղբայրութիւն ։

قرنصه գարնըսա [թ] Փետրափոխութիւն ։

قرنفيل գարանֆիլ [թ] Մեխակ ։

قرنى գարնի [ա] 1. Եղջերաւոր [էգ. قرنيه] 2. ժմ. փունգ (անօթ ինչ) :

قروم գրօմ [է] Քրոմ (մետաղական գոյացութիւն մ'է) :

قروميت գրօմիյէթ* [ա] Քրոմատ (աղ մ'է):

قرون գարուն* [ա] յգ. قرن ի :

قروى գարէվի [ա] Գիւղացի, գիւղային [էգ. قرويه] :

قره գարա [թ] 1. Սև 2. Չախող. տաճ. خبر — գէշ. — قوش արծիւ. طاوق — կեռնեխ. كوز — սեւաչեայ, խեղկատակ՝ հապիտ. جكر — լեարդ. يل — եւրոս آغاج — կնձնի. بويا — արջասպ. قيش — կարածմեռ. — يوزى սեւերես, ամօթով. — باشدن թուխկատար :

قره գարա [թ] Ցամաք: տաճ. — واپورى երկաթուղի. — يه دوشمك ելել. كمركى — ցամաքէն եկած ապրանաց մաքսատուն. ا — باشدن նաւը դէպ ի ցամաք ուղղել :

قره գարրէ* [ա] Ցուրտ : տաճ. قرة العين աչքի լոյս, — عين խնդութիւն :

قرەجه գարաճա [թ] 1. Սեւկեկ 2. Այծեամ:

قرەغول գարաղօլ [թ] Պահնորդ զինուոր [ռուս. قراول էն]: ايلرو — ی յառաջապահ :

قرەغولخانه գարաղօլխանէ [թ] Պահականոց :

قرەلق գարալըգ [թ] Սեւութիւն :

قرەلمق գարալամագ [թ] 1. Սեւցը-նել 2. Նախագիծ պատրաստել 3. Սեւերագրել:

قرەله գարալամա [թ] 1. Սեւերագիր գեղեցկագրութեան 2. Նախագիծ :

قرەمان գարաման [թ] Կիլիկիա : قيونى — տուարապոչ ոչխար.

قريب գարիպ [ա] 1. Մօտ, մերձ [قرب էն] [էգ. قريبه] 2. Մերձաւոր [յգ. قرائب ، اقربا] 3. Գրեթէ. عن — ، — أ մօտերս.

قريبه գարիյպէ* [ա] Խորշ [նաւ. قربه ի]: ذوال — խորշաւոր :

قربى գարիյպի [ա] Խորշային :

قريتين գարյեթէյն* [ա] Երկու գիւղեր [եզ. قريه] :

قريحه գարիհա* [ա] 1. Միտք, մտածութիւն 2. Ինքնաբոյս գաղափար, յօժարութիւն 3. Նախաձեռնութիւն : زاد — ինքնաբոյս :

قرير գարիր [ա] Ցրտացեալ : տաճ. العين — աչքը լուսով, ցնծալից, ուրախ:

قريم գրրըմ [թ] Խրիմ: لى — ، — ى Խրիմցի :

قرين գարին [ա] Մօտաւոր, ըն-կեր [յգ. قرنا ، اقران] : տաճ. صواب — ընդունուած. قبول — ուղիղ. ميمنت — օրհնեալ. سو — գէշ ընկեր :

قرين գարիյն [ա] Փոքր եղջիւր: ى — ، يه — փոքր եղջերաւոր:

قرينه գարինէ* [ա] 1. Նշանակ, ցոյց [յգ. قرائن] 2. Զօրութիւն,

միտք բանի, իմաստ ։ — قرار էրա. դատին ինչ ելք ունենալիքը զգացնող որոշում ։

قریه քարիէ* [ա] Գիւղ [յգ. قرا] ։ — اهل գիւղացի (ք) ։

قز քազզ [ա] Մետաքս ։ — دود շերամ ։

قز քըզ [թ] 1. Աղջիկ 2. Կոյս 3. Թիժխոյ ։ տաղ. — اوغلان կոյս . — لر آغاسی ներքինեաց պետ . — بوزمق կոյս բռնաբարել . — قلعه‌سی Լէանդրի աշտարակ ։

قزارتمق քըզարթմաք [թ] 1. Կարմրցնել 2. Խորովել, տապկել ։

قزارتمه քըզարթմա [թ] Խորոված միս ։

قزارمق քըզարմաք [թ] 1. Կարմրիլ 2. Շառագունիլ, շիկնիլ 3. Աղանձիլ, տապկիլ, խորովիլ ։

قزاز քազզազ [ա] Մետաքսավաճառ [قز էն] ։

قزاق քըզաք [թ] 1. Բալխիր 2. Լաստակերտ ։

قزاموق քըզամուք [թ] Վարդախտ ։

قزان քազան [թ] 1. Տե՛ս قزغان 2. քըզան Աղջիկ ։

قزانج քազանճ [թ] Շահ, վաստակ ։ — لی շահաւոր, վաստակաւոր ։

قزاندرمق քազանտըրմաք [թ] Շահեցնել ։

قزانمق քազանմաք [թ] 1. Շահիլ 2. Ստանալ ։

قزح քազահ [ա] Սատանայ . — قوس ծիածան ։

قزحیه քազահիյյէ* [ա] Բիբը շրջապատող գունաւոր բոլորակ ։

قزدرمق քըզդըրմաք [թ] 1. Կարմրցնել 2. Բարկացնել 3. Գրգռել ։

قزشدرمق քըզըշդըրմաք [թ] Իրարու դէմ գրգռել ։

قزشمق քըզըշմաք [թ] 1. Իրարու դէմ գրգռիլ 2. Սաստկանալ, փոթորկիլ, զայրանալ ։

قزغان քազղան [թ] Կաթսայ [ա- ղա. գազան] ։ جی — կաթսայագործ ։

قزغین քըզղըն [թ] 1. Կարմրած 2. Ջեռուցեալ 3. Զայրացած 4. Ջերմնգամ ։

قزغینلق քըզղընլըք [թ] 1. Կարմրութիւն 2. Զայրոյթ 3. Ջեռնուլն (անասնոց), կլուցք ։

قزل քըզըլ [թ] 1. Կարմիր, շէկ 2. Կարմրախտ ։ بویا — տորոն. آغاج — լաստենի ։

قزل քազէլ [թ] Ջոր տեսակ ։

قزلجق քըզըլճըք [թ] Ջում, հոյն ։

قزمق քըզմաք [թ] 1. Կարմրիլ 2. Ջեռնուլ 3. Զայրանալ 4. Ջեռնուլ (անասնոց) ։

قزوی քազվէ [թ] Արմուկեննեաց տերևներէ շինուած բրինձի պարկ ։

قسام քասսամ [ա] 1. Բաժանող [قسمت էն] 2. Ննջեցելոյն ինչքը գրի առնելու և ժառան-

գորգաց մէջ բաժնելու պաշտօն ունեցող չէրիի քարտուղար [տճ. խատէմ] ։

قساوت գասավէթ* [–] 1. Կարծրութիւն 2. Անձկութիւն, Հոգ 3. Ցաւ, վիշտ ։ ا — چکمک . — Հոգ քաշել . لی — վշտահար ։

قساوتلنمک գասավէթլէնմէք [ի] Վշտակրել ։

قسراق գըսրագ [ի] Տե՛ս قصراق ։

قسط գըսթ [–] 1. Բաժին 2. Սեպհական բաժին ։ اليوم — օրուան մը ինկած բաժին ։

قسطاس գըսթաս [–] Կշիռ ։

قسطنطينيه գօսթանթինիյէ* [–] Կ. Պոլիս ։

قسم գըսմ [–] 1. Մաս, բաժին [յգ. اقسام] 2. Սեռ, տեսակ 3. Դաս ։

قسم գասէմ [–] Երդում ։ ا — երդնուլ ։

قسماً գըսմէն [–] Մասամբ ։

قسمت գըսմէթ* [–] 1. Բաժանում, բաշխում 2. Բաշխք, բաժին, վիճակ, բախտ ։ خارج — քանորդ ։

قسمين գըսմէյն [–] Երկու մաս ։

قسوت գասվէթ* [–] տե՛ս قساوت ։

قسيس գասիս [–] Քահանայ, երէց ։

قشاغى، قشامق տե՛ս قاشاغى، قاشامق ։

قشر գըշր [–] Կեղեւ, փոճակ, խեցի [յգ. قشور] ։ عظم — ոսկրաթաղանթ, ոսկրամիզ ։

قشرى գըշրի [–] 1. Կեղեւական, պատենական [էգ. قشريه] 2. Ողորկապատեան ։

قشع գաշ' [–] Թուք ։

قشعريره գաշ'արիրէ* [–] Ջեռ. Քստմնունք ։

قشقرمق գըշգըրմագ [ի] Խրտչիլ ։

قشله գըշլա [ի] Զմերանոց ։

قشمر գըշմըր [ի] 1. Աւակ նշաւակի 2. Խեղկատակ, միմոս ։

قص գաս [–] 1. Կարել 2. անդա. Կրծոսկր, լանջոսկր ։

قصائد գասաիտ* [–] յգ. قصيده ի ։

قصاب գասսապ [–] 1. Խողխողող [قصب էն] 2. Մսագործ, մսավաճառ ։ لق — մսագործութիւն . خانه — սպանդանոց ։

قصاتوره، قصاطوره գասաթուրա [ի] Վաղակաւոր սուրին ։

قصار գասսար [–] Թափիչ, լուացարար ։

قصارت գասարէթ* [–] Կարճութիւն ։

قصاص գըսաս [–] Կշիռ պատիժ ։

قصاصه գասասէ* [–] Կարուք ։

قصاع գըսա'* [–] յգ. قصعه ի ։

قصب գասապ [–] Եղեգ ։

قصبات գասապաթ* [–] յգ. قصبه ի ։

قصبه գասապա* [–] 1. Աւան, գիւղաքաղաք [յգ. قصبات] 2. անդա. Շնչափող, օդափող 3. Բուս. խողան, ցողուն ։ خزع — շնչափողատութիւն . عظم — ոլոք ։

قصى գասըյ [–] 1. Ծնգոյթին [էգ. قصيه] 2. Ոլոռային ։

قصد գաստ [–] 1. Դիտում, կանխամտածութիւն 2. Զըզ–

տում ։ տաոց․ ا — մտադրել , ազդարարել , դաւ գործել ․
— سو ․ դաւաճանութիւն ․
— أ ، — ی عن ، — ایله — դիտմամբ , կամաւ ․ — بغیر ی — առանց դիտման ։

قصدرمق գըսդըրմագ [թ] տե՛ս قیصدرمق

قصر գասր [ա] 1․ կարճեցնել 2․ Սահմանել , սահմանափակել 3․ կարճութիւն 4․ Պալատ [յգ․ قصور] ։ ید — ձեռնթափ լինել , թողուլ ․ البصر — կարճատեսութիւն ․ النباتات — ձերոց (տնկոց)․ حمراً و — أ տապկապէս ։

قصراق ، قصقانج ، قصقانمق տե՛ս قیصراق ، قیصقانج ، قیصقانمق ։

قصرغه գասըրղա [թ] Մրրիկ ։

قصص գըսաս , գըսէս* [ա] յգ․ قصه ի ։

قصقانج գըսգանճ [թ] Նախանձոտ ։ — لق նախանձոտութիւն ։

قصمق գըսմագ [թ] տե՛ս قیصمق ։

قصوا գասվա* [ա] Վերջին , յետին [էգ․ اقصی ի] ։

قصور գուսուր [ա] 1․ Թերութիւն 2․ Յանցանք 3․ Պակաս 4․ [թ․ գ․] Մնացորդ 5․ Թերի 6․* [ա] Պալատներ [եզ․ قصر] ։ ا — թերանալ , յանցանել ։

قصه գըսսէ* [ա] Պատմութիւն [յգ․ قصص] ։ خوان — պատմիչ․ دن حصه آلمق — պատմութենէ խրատ առնուլ ․ — ال ի մի բան ։

قصی գասի [ա] անդր․ կրծոսկրայփն ։

قصیده գասիտէ* [ա] Տաղ , տաղերգ [յգ․ قصائد] ։

قصیر գասիր [ա] կարճ [قصر էն] [էգ․ قصیره] ։ տաոց․ البصر — կարճատես․ العقل — կարճամիտ ։ القامه — կաճահասակ ։

قصیل գասըլ [ա] Հնձուած գարւոյ գարեխոտ [ողջ․ հասըլ] ։

قضاء գազա [ա] 1․ Դատաւորութիւն 2․ Վիճակ գաւառի 3․ Գիւղախումբ [յգ․ قضاها] 4․ Վճիռ 5․ Ճակատագիր 6․ Փորձանք , արկած 7․ Հատուցում ։ տաոց․ ا — Թերացած լինել ․ ا حاجت — գործ ընել ․ زده — արկածեալ ։

قضاء գազաէն [ա] Դիպուածով ։

قضات գուզաթ* [ա] յգ․ قاضی ի ։

قضارا գազարա [պ] Դիպուածաւ , պատահմամբ ։

قضایا գազայա* [ա] յգ․ قضیه ի ։

قضیب գազիպ [ա] Առնիք ։

قضیه գազիյյէ* [ա] 1․ Խնդիր [յգ․ قضایا] 2․ Յառաջադրութիւն ։

قطائف գաթայիֆ* [ա] 1․ յգ․ قطیفه ի 2․ Տե՛ս قطایف ։

قطار գաթար [ա] 1․ Շար , երամակ ուղտուց 2․ Կառախումբ ։ — باغلامق ․ ا — շար կազմել ։

قطارلمق գաթարլամագ [թ] Շար կազմել ։

قطاع գաթա՛ [ա] Հատուած բոլորակի ։

قطاع գաթթա՛* [ա] Կտրողք [եզ․ قاطع] ։ الطریق — հուղկահարք ։

قطایف գաթայիֆ [թ] Տեսակ մը հատուկոյ ։ دکز — ی ծովային տունկ մ՚է ։

قطب գութպ [ա] 1. Բևեռ [յգ. اقطاب] 2. Առաջնորդ. العارفين — գլուխ իմաստնոց ։

قطبي գութպի [ա] Բևեռային ։

قطبيت գութպիյեթ* [ա] Բն. Բևեռամիտութիւն ։

قطر գութր [ա] 1. Կողմ [յգ. اقطار] 2. Տրամագիծ 3. Անկիւնական գիծ ։ — نصف շառաւիղ ։

قطرات գաթարաթ* [ա] յգ. قطره ի։

قطران գաթրան [ա] Կուպր ։ ی — ու ։

قطره գաթրէ* [ա] Կաթիլ [յգ. قطرات]։

قطع գաթ' [ա] 1. Կտրել 2. Խզել 3. Բառնալ, Հատանել ։ 4. Ընթանալ 5. Որոշել 6. Խզում 7. Երկր. Հատած [յգ. قطوع] ։ առաջ. مراتب ۱ — աստիճաններ բարձրանալ. — امید յուսահատութիւն. دن... — نظر ի զատ. ۱ نظر — զանց ընել. رحم — ազգականաց հետ յարաբերութիւնը խզել. مكاف — զուգորդ. ناقص — թերատ. زائد — անգրածիր. طريق — հուղկահարութիւն ։

قطعا գաթ'ան [ա] Ամենևին, երբեք։

قطعات գըթա'աթ* [ա] յգ. قطعه ի։ خمسه — աշխարհի 5 մասերը։

قطعه գըթ'ա* [ա] 1. Մաս, կտոր [յգ. قطعات] 2. Հատ 3. Տուն (չափաւ բանից) 4. Հատուած 5. Երկր. Մնացորդ, կտրօն ։

قطعي գաթ'ի [ա] Վճռական, կտրողական ։

قطعياً գաթ'իյեն [ա] Վերջնականապէս ։

قطن գութն [ա] Բամպակ ։ — مندوف վազկայ ։

قطن գաթան [ա] անդ. Մէջք ։

قطنه գըթնէ* [ա] Խախացք ։

قطني գութնի [ա] 1. Բամպակեղէն [եզ. قطنيه] 2. գաթանի Մէջքային ։

قطون գուդուն [ա] Բնակիլ ։

قطونا գաթունա [ի] Սպարսակ ։

قطيفه գաթիֆէ* [ա] Թաւիշ [յգ. قطائف] ։ چچکی — անթառամ ծաղիկ, թաւրշնճակ ։

قطيفي գաթիֆի [ա] Թաւշային ։

قعده գը'դէ* [ա] Նստուածք, Նիստ ։

قعر գա'ր [ա] Յատակ ։

قعود գու'ուտ [ա] Նստիլ, բազմիլ ։

قفلجم գըղըլճըմ [ի] Կայծ ։

قفوش գօղուշ [ի] Մեծ սրահ ։

قفا գաֆա [ա] 1. Ծոծրակ 2. [ի. գ.] Գլուխ 3. Գանկ 4. Միտք։ — قالين պինդ գլուխ։

قفادار գաֆատար [պ] 1. Մտերիմ [յգ. قفاداران] 2. Համախոհ ։ لق — մտերմութիւն ։

قفتان գաֆթան [ի] Վերարկու, պատմուճան։ — اغاسي ، —جي Հանդերձապահ իշխանի ։

قفر գաֆր [ա] اليهود — Ասփալտ որ տեսակ մը հող և սև կուպր է ։

قفس գաֆէս [ա] 1. Վանդակ

2. Ցանկ, վանդակապատք 3. Վանդակաբերդ :

قفل գուֆըլ [ա] Փականք [ջմ. قفول] :

قفوى գուֆեվի [ա] Ծոծրակային :

قفير գաֆիզ [ա] Փող :

قلائد գալայիտ* [ա] Մանեակներ [եզ. قلاده] :

قلاب գալլապ [ա] 1. Կեռ, կարթ 2. գալլապ Դրամանենգ :

قلابدان գըլապտան [թ] Ոսկեթելի նմանցուած արծաթի և կամ պղնձի թել :

قلاده գըլատե* [ա] Մանեակ :

قلاش գալլաշ [ա] Նենգաւոր, սուտ հակ մարդ :

قلاع գըլա'* [ա] Բերդք [եզ. قلعه] :

قلاغوز գըլաղուզ [թ] 1. Առաջնորդ, ուղեցոյց [ռամկ. գըլավուզ] 2. Միջնորդ :

قلاغوزلق գըլաղուզլուգ [թ] 1. Առաջնորդել 2. Միջնորդել :

قلاغى գըլաղը [թ] Ականջ: — سنى كيدرمك բթացնել :

قلامش գալամիշ [թ] Ծովու հաղորդ ծաղիկ :

قلاوز գըլավուզ [թ] Տե՛ս قلاغوز :

قلاوى գըլավի [թ] Տեսակ մը փաթթոց :

قلاى ' قلايجى Տե՛ս قالاى ' قالايجى :

قلب գալպ [ա] 1. Սիրտ [ջմ. قلوب] 2. Կեդրոն :

قلب գալպ [ա] 1. Փոխել, շրջել 2. Ցեղուլ 3. [թ. գ.] Նենգեալ, կեղծ :

قلبا գալպըն [ա] 1. Ի սրտէ 2. Սրտով :

قلبزن գալպըզըն [պ] 1. Դրամանենգ [ռամկ. գալպազան] [ջմ. قلبزنان] 2. Խարդախիչ : ـلك — դրամանենգութիւն :

قلبكاه գալպկեահ [պ] Կեդրոն :

قلبه գալըպա Խրճիթ [թ. كلبه գիւլպէ էն] :

قلبى գալպի [ա] 1. Սրտագին ջերմ [եզ. قلبيه] 2. անգամ. Սրտային :

قلپاق գալփագ [թ] Խոյր, արտախուրակ, գլխանոց : ـجى — խոյրագործ. ـلى — խոյրաւոր :

قلت գըլլեթ* [ա] Նուազութիւն, սակաւութիւն . اوزره — սակաւ :

قلزم գուլզում [ա] 1. Կարմիր ծով 2. Ծով :

قلس գալս [ա] Բժշ. Շրջում :

قلطبان գալթապան [ա] Կաւատ :

قلع գալ' [ա] Խլել, արմատախիլ առնել, հանել :

قلعه գալ'ա* [ա] Բերդ, ամրոց [ջմ. قلاع] : سلطانيه — Տարտանել . — ايچ միջնաբերդ :

قلعه‌بند գալ'ապենտ [պ] Բերդարգել : ـلك — բերդարգելութիւն :

قلفات գալաֆաթ [թ] Տե՛ս قالفات :

قلفه գալֆա 1. Օգնական [թուր. خليفه էն] 2. Փոխ վարժապետ 3. Սատար արուեստաւորի 4. Ճարտարապետ :

قلق գալագ [ա] Բժշ. Անձկութիւն, տագնապ :

قلق ղըլըգ [թ] **1.** Կերպարան, հագուստ **2.** Կերպ։ لو — կերպով. لو چاپقين — պարկեշտ հագուստով որիկայ ։

قلل ղուլէլ* [ա] Աշտարակներ [եզ. قله] ։

قلم ղալէմ [ա] **1.** Գրիչ [յգ. اقلام] **2.** Արուծայր գործք, գուր **3.** Գրասենեակ պաշտօնատան **4.** Գրուածք **5.** Մաս **6.** Ծիլ ։ ասաց. آلق ه — գրի առնել, խմբագրել. كلز ه — անձեռնապագրելի, աննշան բան. آچق — գրիչ կտրել. — قورشون մատիտ. — قره սեւանկար. ր. ده — գրչի մի հարուածով։ — اهل գրագէտ, գրագիր. — آشى պատուաստ ծլի. — ايشى քանդակ. — اوطه‌سى գիւանատուն ։

قلمنَ ղալէմէն [ա] Գրով ։

قلمتراش ղալէմթրաշ [պ] Գրչահատ ։

قلمدان ղալէմտան [պ] Գրչաման ։

قلمرو ղալէմրէվ [պ] Սահման իշխանութեան, երկիր ։

قلمزده ղալէմզէտէ [պ] Գրուած ։

قلمزن ղալէմզէն [պ] Գրող ։

قلمق. Տե՛ս قيلمق ։

قلمكار ղալէմքեար [պ] Քանդակագործ ։

قلمكش ղալէմքէշ [պ] او — Գրել, գծել, ջնջել ։

قلميه ղալէմիյէ* [ա] **1.** Գրասենեկի վերաբերեալ **2.** Գրի վարձք, գրոցչէք ։

قلنج ղըլընճ [թ] տե՛ս قليج ։

قلندر ղալէնտէր [պ] Տեսակ մը տերվիշներու կ՚ըսուի որք աշխարհային գործոց բոլորովին անփոյթ են [յգ. قلندران] ։

قلنسوه ղալէնսուվէ* [ա] Խոյր ։

قلوب ղուլուպ* [ա] Սրտեր [եզ. قلب] ։

قلوچقه ղօլօչղա [թ] Թեւանոյր ։ يه اوطورمق — Թխել ։

قلور ղլօր [է] Քիմ. Քլօր (ազ մ՚է)։

قلورى ղլօրի [ա] Քլօրային ։ ت — քլօրատ ։

قلوى ղալվի [ա] Քիմ. Կալի [յգ. قلويات] ։ ت — կալութիւն ։

قله ղուլլէ* [ա] **1.** Գագաթ [յգ. قلل] **2.** Աշտարակ ։

قليج ղըլըճ [թ] Սուր, թուր ։ — ալայ. بالغى — Թրաձուկ . طال — սուսերամարտիկ ։

قليجى ղըլըճճը [թ] Թուր շինող ։

قليجخانه ղըլըճխանէ [պ] Սրոյ գործարան ։

قليچلامه ղըլըճլամա [թ] Կողմնականի, շեղ ։

قليف ղըլըֆ Պատեան, ծածկոյթ [Թուր. غلاف էն] ։

قليل ղալիլ [ա] Նուազ, սակաւ [قلت էն] [էգ. قليله]։ اً — քիչ անգամ, գուն ուրեք ։

قليه ղալիյէ* [ա] Քիմ. Կալի ։

قما ղամա [թ] **1.** Դաշոյն **2.** Սեպ, երիթ **3.** Բոյթ ։

قمار ղումար [ա] Բախտի խաղ ։

قمارباز ղումարպազ [պ] Խաղամոլ, ստակով խաղացող ։ لق — խաղամոլութիւն ։

قمارخانه գումարխանէ [պ] Խաղարան։
قمارى գումարի* [ա] յգ. قمرى է ։
قماش գումաշ [ա] Կերպաս [յգ. اقمشه] ։
قماشدرمق գումաշտըրմագ [թ] 1. Աչքայ տանել, Հարուլ 2. Խաղալել, շլացնել։
قاشمق գումաշմագ [թ] 1. Աչքայիներբ Հարիլ 2. Շլանալ, խառտղիլ։
قمر գամէր [ա] Լուսին [յգ. اقمار]։
قرال գըրալ [թ] Թագաւոր, շէֆ։
قمرى գամէրի [ա] 1. Լուսնային 2. գումրի. Տատրակ։
قمريه գամէրիյյէ* [ա] 1. Լուսնային 2. Բարձրավանդակի ճեմելիք, դարասատակ։
قمع գամ՛ [ա] 1. Նուաճել 2. Ձագար (խուսնի)։
قمل գամլ / قمله գամլէ* [ա] Ոջիլ։
قلداتمق գըմըլտաթմագ [թ] Շարժել, խախտել։
قلدامق գըմըլտամագ / قلدانمق գըմըլտանմագ [թ] Շարժիլ, խախտիլ։
قمو գամու [թ] Բոլոր, ամէն։
قمه գըմմէ* [ա] Բուռ. Գագաթ։
قميص գամիս [ա] 1. Շապիկ 2. տեղա. Պայուսակ, ատտատ։
ى — · يه — պարուսակաւոր։
قنا գընա [թ] Հինայ։
قناب գընապ [ա] Առասան, լար։
قنايه գանաբա [է] Բազմոց։
قنات գանաթ* [ա] Խողովակ, Ջրմուղ [յգ. قنوات]։

قناد գանատ [թ] 1. Թուիչք, թեւ 2. Փեղկ, թեւ։ لى — Թեւաւոր։
قناديل գանատիլ* [ա] յգ. قنديل ։
قناريه գանարիա [թ] Դեղձանիկ։
قناطر գանատըր* [ա] յգ. قنطره ի։
قناطه գանաթա [թ] Սատամին, կահոյր։
قناعت գանա՛աթ* [ա] 1. Գոհացողութիւն 2. Շատանալ, գոհանալ 3. Համոզում։ առաջ. — اهل · — صاحب գոհացող. | حاصل — Համոզուիլ։
قناعتكار գանա՛աթքեար [պ] Շատացող, ժուժկալ [յոգնակի قناعتكاران]։
قناقنا գընագընա [թ] Քինքինայ։
قنال գանալ [է] Ջրանց։
قنامق գընամագ [թ] 1. Պարսաւել 2. Հեգնել։
قنب գաննէպ [ա] Կանեփ։
قنبور գանպուր [թ] 1. Կուզ, սապատող 2. Կզութիւն։ لق — կզութիւն։
قند գանտ [ա] Շաքար։
قندز գունտուզ [ա] Կուղբ։
قنده գանտէ [թ] Ո՞ւր, ուր։
قندى գանտի [ա] Շաքարային։
قنديل գանտիլ [ա] Կանթեղ [յգ. قناديل]։ كيجهسى — տօնական աւուր նախընթաց գիշերն յորում մինարէք կանթեղներով կը լուսաւորվին. նաւակատիք.
جى — լուսարար։
قنطار գանթար [ա] Կենդինար։ جى — կշռիչ։

قنطارون գանթարօն } [ա] Տէ-
قنطاریون գանթարիեօն } րեփուկ։

قنطره գանթարէ* [ա] Կամուրջ [ջմ. قناطر] ։

قنفال գանֆալ [ի] Գալար ։

قنغی գանղը [ի] Ո՞ր, որ [ադաւ. հանկր] ։

قنفذ գունֆուզ [ա] Ոզնի [ջմ. قنافذ] ։

قنفسه գանֆէսէ* [ա] Նեպուկ ։

قنوات գանէվաթ* [ա] ջմ. قنات ի ։

قنوت գունութ [ա] Պաշտումն ։

قنوع գանուէ [ա] Գոհացող [قناعت էն] ։

قنی գանի [ի] Տէ՛ս قانی ։

قوا գուվա* [ա] Զօրութիւնք ։ — ی خمسهٔ ظاهره Հինգ արտաքին զգայարանք ։

قوائم գավայիմ* [ա] ջմ. قائمه ի ։

قوابل գավաբիլ* [ա] ջմ. قابله ի ։

قواد գավվատ [ա] Կաւատ ։

قواس գավվաս [ա] 1. Աղեղնաւոր [قوس էն] 2. Ոստիկանութեան պաշտօնեայ 3. Բարապան ։

قواسیا գավասիա [ի] Կուտախս ։

قواص գավաս [ռամկ. قواس էն] [ջմ. قواصان] ։

قواعد գավայիտ* [ա] 1. Հիմունքներ [եզ. قاعده] 2. Քերականութիւն ։

قواف գավաֆ Կօշկավաճառ [ռամկ. خفاف էն] ։ ایشی — Հասարակ գործ ։

قوافل գավաֆիլ* [ա] ջմ. قافله ի ։

قوافی գավաֆի* [ա] ջմ. قافیه ի ։

قواق գավագ [ի] Կաղամախի ։ — آغجه սօսի ։

قوال գավալ [ի] 1. Արինգ 2. Ոչ խորշկէն։ الق شنفانه — اوسق անհամաչափ, անչափակից ։

قوال գավվալ [ա] Շատախօս ։

قوالب գավալիպ* [ա] ջմ. قالب ի ։

قوام գըվամ [ա] 1. Գոյացութիւն, կայք, հաստատութիւն 2. Կշիռ, չափ ։

قوان գօվան [ի] 1. Կոթառ 2. Փեթակ ։ — یل Հողմացոյց, սայլ ժամացոյցի ։

قوانوز գավանօզ [ի] Խութակ, բղուղ ։

قوانین գավանին* [ա] Կանոններ, օրէնքներ [եզ. قانون] ։

قوباء գուպա [ա] Բժշ. Որքին ։ ی — որքինոտ ։

قوباد գուպատ [ի] Կոշտ ։

قوبور գուպուր [ի] 1. Կապարճ 2. Պատեան, պահպանակ 3. Խողովակ ։

قوبه գուպէ* [ա] Բժշ. Քոս ։

قوپارمق գօփարմագ [ի] 1. Փրցնել, խզել 2. Խլել 3. Ցարուցանել ։ قیامتلر — کورلدی — մեծ աղմուկ, ժխոր յարուցանել ։

قوپچه գօփչա [ի] Կոճակ ։ لی — կոճակաւոր ։

قوپچه‌لمق գօփչալամագ [ի] Կոճկել ։

قوپمق գօփմագ [ի] 1. Փրթիլ, խզիլ 2. Խլիլ 3. Ծագիլ. աօցյ. — اود լեղապատառ ըլ-

լալ. — كوكلدن սրտէն բղխել ։

قوپوز ղօփուզ [թ] Միջազի վին ։

قوپه ղուփա [պ] Նստակալաք ։

قوت ղութ [ա] Կեր, սնունդ [յգ. اقوات] ։ لايموت — չի մեռնելու չափ սնունդ ։

قوت ղուվվէթ* [ա] 1. Զօրութիւն, ոյժ [յգ. قوا] 2. Իւա. Կարողութիւն ։

قوتره ղօթրա [է] Տեսակ մը միակայմ նաւ ։

قوتسز ղուվվէթսիզ [թ] Անզօր, տկար ։

قوتلنمك ղուվվէթլէնմէք [թ] Զօրանալ ։

قوتلو ղուվվէթլու } [թ] 1. Զօրաւոր, հզօր
قوتلى ղուվվէթլի } 2. ղութլու Երջանիկ ։

قوجامق ղօճաթմաղ [թ] Ծերացնել ։

قوجاق ղուճաղ [թ] 1. Գիրկ 2. ղօճաղ Տրցակ ։

قوجاقلاشمق ղուճաղլաշմաղ [թ] Զիրար աղջագուրկել, գրկել ։

قوجاقلامق ղուճաղլամաղ [թ] Գրկել, ընդգրկել, փաթել ։

قوجالمق ղօճալմաղ [թ] Ծերանալ ։

قوجامان ղօճաման [թ] Հսկայ, մեծ ։

قوجامق ղօճամաղ [թ] Ծերանալ ։

قوجه ղօճա [թ] 1. Ամուսին, այր 2. Մեծ, ծեր ։ — قوس կարի մեծ. — یه وارمق — ամուսնանալ ։ — یه ویرمك — կարգել . — عشى — մաթուզ. — قارى — պառաւ . — باشى — երէցի ։

قوچ ղօչ [թ] Խոյ, մաքրայ արու ։ — بوینوزی — մեղրածուծ ։

قوچان ղօչան [թ] 1. Կուրծ 2. Ցողուն, կոթուն 3. Աղմ (տուամարի) 4. Բիրտ, կարծր ։

قوچلانمق ղօչլանմաղ [թ] Խոյ լինիլ ։

قوچى ղօչու [թ] Կառք ։ جى — կառավար ։

قودامان ղօտաման [թ] Մեծ, խոշոր, երևելի ։

قودورمق ղուտուրմաղ [թ] Կատաղիլ, մոլեգնիլ ։

قودورمش ղուտուրմուշ [թ] Կատաղած, մոլեգին ։

قودوز ղուտուզ [թ] Կատաղած ։ لق — կատաղութիւն ։ տուոց. بوجكى — կոյադնդիտ . اوتى — վառվառուկ ։

قودوش ղօտօշ [թ] Կաւատ ։

قودوق ղուտուղ [թ] Փոքր իշորդի ։

قور ղօր [թ] Հրատ, խարոյկ ։

قوراده ղուրատա [թ] Հին ։

قوراق ղուրաղ [թ] Չոր, ցամաք ։ لق — չորութիւն, ցամաքութ ։

قوربغه ղուրպաղա [թ] Գորտ ։ տուոց. — قره ղօղօշ. جق — լեզուի ներքև գոյացած փոքրիկ այտուց ։

قورت ղուրթ [թ] 1. Գայլ 2. Որդ, թրթուր ։ տուոց. اشن — հանասնիթ. طرناغى— پنچه‌سى.— օձատակ (բոյս մ'է) ։

قورتاران ղուրթարան [թ] Ազատող ։ جان — دمير մայր խարիսխ նաւու ։

قورتارمق ղուրթարմաղ [թ] Ազատել, փրկել ։

قورتلانمق ղուրթլանմաղ [թ] Որդնո-

ուտիլ, որդնահար լինել ։

قورتلمق գուրթըլմագ [թ] Ազատիլ, ապրծիլ ։

قورتلمه գուրթըլմա } [թ] Ազատում ։
قورتلیش գուրթուլուշ }

قورجه գուրճա [թ] Քորելը ։

قورجه‌لمق գուրճալամագ [թ] Քորել ։

قورد գուրտ [թ] Տե՛ս قورت ։

قوردله գօրտէլա [է] Մետաքսեայ լար ։

قوردون գօրտօն [գ] 1. Լար 2. Մետաքսեայ խեղդան 3. Շըղթայ զօրաց ։

قورشون գուրշուն [թ] 1. Կապար 2. Գնդակ ։ առած. ی — կապարագոյն ։ سركسى — քացախատ կապարի. دیزمك ـه — ، ـه — طوتمق հրացանի բռնել ։

قورشونلامق գուրշունլամագ [թ] Կապարով պատել, կապարեայ կնիք դնել ։

قورساق գուրսագ [թ] Քարճիկ ։

قورصان գօրսան [է] Ծովապատակ, ծովահէն ։ لق — ծովահէնութիւն ։

قورقاق գօրգագ [թ] Երկչոտ, վախկոտ . لق — երկչոտութիւն ։

قورقمق գօրգմագ [թ] Վախնալ, երկնչիլ ։

قورقو գօրգու [թ] 1. Վախ, երկիւղ 2. Վտանգ ։ لى — երկիւղալի. վտանգաւոր ։

قورقولق գօրգուլըգ [թ] 1. Խրտուիլակ 2. Լանջաքարձ տոմ, պատակ ։

قورقنج գօրգունճ [թ] Երկիւղալի, առակայի ։

قورلمق գուրուլմագ [թ] 1. Լարուիլ, կազմուիլ 2. Փքանալ, գոռոզանալ ։

قورمق գուրմագ [թ] 1. Լարել 2. Կանգնել 3. Միտքը դնել 4. Խօկալ ։ առած. باغداش — ծալապատիկ նստիլ. مجلس — ժողով կազմել. اردو — — բանակիլ ։

قورناز գուրնազ [թ] Խորամանկ. لق — խորամանկութիւն ։

قورنتى գուրընթը } [թ] 1. Մըտածութիւն 2. Ցնորական խորհուրդ 3. Խէթ, տագնապ մտաց ։ لى — մելամաղձոտ ։
قورندى գուրընտը }

قورنه գուրնա [թ] Լոգարան ։

قورو գուրու [թ] 1. Չոր 2. Վտիտ 3. Ունայն 4. Մերկ ։ առած. تحته سى — մըլուկ. يه — — ցրիւ. قوپ — համակ չոր ։ لق — չորութիւն ։

قورو գօրու [թ] Անտառակ ։

قوروت գօրվէթ [գ] Տեսակ մը պատերազմական փոքրիկ նաւ ։

قوروتمق գուրութմագ [թ] 1. Չորցնել 2. Ցամքեցնել ։

قوروجى գօրուճը [թ] Տե՛ս قوريجى ։

قوروق գօրուգ [թ] Ազոխ, ժուռ ։

قوروم գուրում [թ] 1. Լարում 2. Փքացում 3. Ծխանի մուր ։ لى — մրալից. հպարտ ։

قورومق գուրումագ [թ] 1. Չորնալ 2. Ցամքիլ 3. Նիհարնալ ։

قوری գուռու, գօրու [թ] Տե՛ս قورو ։

قوریجی գօրուճի [թ] 1. Անտառապահ 2. Պահապան ։

قوریمق գօրումագ [թ] 1. Պահպանել 2. Պաշտպանել 3. Յաւակնոտ լինել, պարծենալ ։

قوز գօզ [թ] Ընկոյզ ։ آغاجی — ընկուզենի. حلواسی — ընկուզով շինուած հրուշակ ։

قوزاق գօզագ [թ] Ճոճիի պտուղ ։

قوزالاق գօզալագ [թ] Նոճիի պտուղ ։

قوزغون գուզղուն [թ] Ագռաւ ։ دکزی — Կապարկց ծով. ی — խիստ սեւ, սեւաթոյր ։

قوزه գօզա [թ] 1. Պատեան շերամի, բոժոժ 2. Ընկոյզ ։

قوزی գուզու قوزو գուզու [թ] Գառն ։ տաճ. م — սիրելիս. — کستانه‌سی Թրթնջուկ. — قولاغی Մանր շաղգամուկ. جق — գառնուկ ։

قوس գավս [ա] 1. Աղեղ [յգ. اقواس] 2. տոմար. Աղեղնաւոր 3. հար. Կամար։ տաճ. قزح — Ծիածան, լուսապսակ։ جیب — անկեան ծոց ։

قوسقوس գուսգուս [թ] Փոքրահատ խմորակ ։

قوسقون գուսգուն [թ] Ագեկալ թամբի, ողնուլար ։

قوسی գավսի [ա] Աղեղնաձեւ [իգ. قوسیه] ։

قوش գուշ [թ] Թռչուն ։ տաճ. قوکز — Ծնեփեկ. کیه — ی

գիշերահաւ. اوزوبی — գինձ. باشی قار یاغیور — ծիւ ծիւ ձիւն կուգայ ։

قوشاتمق գուշաթմագ [թ] Սփածանել, շրջապատել ։

قوشاق գուշագ [թ] Գօտի ։

قوشانمق գուշանմագ [թ] Մէջքը կապել, սփածանել ։ کینوب — հագուիլ ։

قوشباز գուշպազ [թ] Հաւորս ։

قوشجی գուշճը [թ] Թռչնավաճառ

قوشجغز գուշճըղազ [թ] Թռչնիկ ։

قوشخانه գուշխանէ [թ] Թռչնարան ։

قوشدرمق գօշդըրմագ [թ] Վազել, լծել տալ ։

قوششمق գօշուշմագ [թ] Ի միասին վազել ։

قوشقو գուշգու [թ] Արթուն ։

قوشلاق գուշլագ [թ] Թռչնոտ վայր ։

قوشلق գուշլուգ [թ] Այգ, արշալոյս ։

قوشمق գօշմագ [թ] 1. Ընթանալ, վազել 2. Լծել ։

قوشو գօշու [թ] Արշաւ ։ میدانی — ձիարձակարան ։

قوشوم գօշում [թ] 1. Լուծք, լծական կենդանի 2. Սպառք ձիոց ։

قوشی գօշի [թ] տե՛ս قوشو ։

قوص գօս [թ] Ուռած ։

قوصدیرجی գուսդըրըճը [թ] Ործացուցիչ, խառնողեղ ։

قوصره գավսարա [ա] Ողորահիւս տակառ ։

قوصمق գուսմագ [թ] Փսխել ։

قوصندی գուսընդը [թ] Փսխուք ։

قوطى գութու [թ] 1. Տուփ 2. Տասներորդականոր ։

قوغالمق գօղալամագ [թ] Հալածել ։

قوغان գօղան [թ] տե՛ս قوان ։

قوغمق գօղմագ [թ] Վռնտել ։

قوغو գօղու [թ] Բանսարկութիւն ։

قوغوجى գօղուճը [թ] Բանսարկու, մեքենայիչ ։

قوغوش գօղուշ [թ] տե՛ս قغوش ։

قوغوق գօղուգ [թ] 1. Գողաւոր 2. Խոռոչ ։

قوغه գօղա [թ] Դոյլ ։

قوف գօֆ [թ] 1. Սին 2. Անզօր, տկար 3. Տգէտ ։

قوقلاشمق գօգլաշմագ [թ] 1. Զիրար հոտոտել 2. Զիրար սիրել ։

قوقلامق գօգլամագ [թ] Հոտոտել ։

قوقله գուգլա [թ] Պաճուճապատանք ։

قوقمش գօգմըշ [թ] Հոտած, նեխած ։

قوقمق գօգմագ [թ] 1. Հոտիլ, բուրել 2. Նեխիլ ։

قوقو գօգու [թ] Հոտ ։ տսղց. — سى آلمق զգալ, իմանալ. — لى چيقمق ծայր տալ. لى — Հոտաւոր. لر سوروكمك — անոյշ հոտեր քսուիլ ։

قوقوروز գօգօրօզ [թ] Եգիպտացորեն ։

قوقوز գօգօզ [թ] Անկուտի ։ لق— անկուտութիւն ։

قوقولته գուգուլթա [թ] 1. Կընդղաւոր կրկնոց 2. Կնգուղ ։

قوقونه գօգօնա [յ] Յղի կին ։

قوكشمق գօնշմագ [թ] Տեսակցիլ, խօսակցիլ ։

قوكشو գօնշու [թ] Դրացի ։ لق— դրացնութիւն ։

قول գօլ [թ] 1. Բազուկ 2. Թեզանիք 3. Ճիւղ 4. զին. Թև 5. Պահնորդք ։ տսղց. قناد قيرلمق — միջոցներէ զրկուիլ. دميرى — երկաթեայ նիզ գրան. اردو — զօրաբանակ ։

قول գուլ [թ] 1. Գերի 2. Ծառայ 3. Զինուոր ։

قول գավլ [ա] 1. Խօսք [յգ. اقوال] 2. Ասութիւն 3. Պայման, դաշինք. ا — պայման դնել. — على ալէգավլին կ'ըսուի թէ ։

قولا գօլա [է] Ոսլայ, շոհ ։

قولا گավլէն [ա] Խօսքով [հմմ. فعلا] ։

قولاج գուլաճ [թ] Գրկաչափ ։ — — ընդարձակադոյնս ։

قولاجلامق գուլաճլամագ [թ] Գրըկաւ չափել ։

قولاق գուլագ [թ] Ականջ ։ — قولاغنه قومق يوشاغى բլթակ. իմացնել. او — كوز ուշադիր ըլլալ. طولدرمق — համոզել ։

قولان գօլան [թ] Փոկ ։

قولاى գօլայ [թ] 1. Դիւրին 2. Դիւրաւ ։ جه— սակաւ ինչ դիւրին, դիւրաւ, հեշտեաւ ։

قولايلاشمق գօլայլաշմագ } [թ] 1. Դիւրանալ 2. Գործ մը յառաջանալ ։
قولايلانمق գօլայլանմագ }

قولايلق գօլայլըգ [թ] Դիւրութիւն ։

قولبه գուլպէհ Խրճիթ [ազա. كلبه էն] ։

قولپ ղօւլփ [ի] 1. Անգեղ, ունկն, կոթ 2. Պատճառանք։ طاقمق — պատճառ մը գտնել. لى — անգեղաւոր ։

قولتوق ղօլթուղ [ի] 1. Անութ 2. Աթոռի բազուկ 3. Գինետուն ։ տաց. دكنكى — անթացուպ. صنداليه — թիկնաթոռ. قولتوغه اورمق թևէ առնուլ ։

قولتوقجى ղօլթուղճը [ի] 1. Հրնավաճառ 2. Գինեպան ։

قولتوقلامق ղօլթուղլամագ [ի] 1. Թևէ մտնել 2. Շողոքորթել ։

قولجى ղօլճը [ի] Պահակ, դէտ, հսկող ։

قولجيلق ղօլճըլըգ [ի] Պահակութիւն ։

قولچق ղօլչագ [ի] Թաթպան ։

قولره ղօլէրա [է] Քոլէրա ։

قوللامق ղօլլամագ [ի] Գործել, հսկել ։

قوللانش ղուլլանըշ [ի] Գործածում ։ لى — գործածելի ։

قوللانمق ղուլլանմագ [ի] 1. Գործածել 2. Կառավարել ։

قولشمك ղուլլըշմէք [ի] Պայմանադրել, դաշինք դնել ։

قوللق ղուլլուղ [ի] 1. Ծառայութիւն 2. Պաշտօնէութիւն 3. Պահականոց ։

قولنامه ղօլնամէ [պ] Պայմանագիր ։

قولنج ղուլունճ [ա] Խիթք ։

قولوچقه ղօլօչգա [ի] Տե՛ս قلوچقه ։

قوله ղուլէ Աշտարակ [իտա. قله էն] ։

قوله ղուլա [ի] Աշխետ (ձի) ։

قولەلق ղօլալամագ [ի] Շոհել ։

قولى ղուլի [ա] Խօսքի վերաբերեալ [եփ. قوليه] ։

قوم ղավմ [ա] 1. Ցեղ [յգ. اقوام] 2. Ժողովուրդ ։

قوم ղում [ի] 1. Աւազ 2. Փոշի ։

قوماندان ղօմանդան [է] Հրամանատար, գլխաւոր ։ لق — հրամանատարութիւն. ى — հրամանատարի վերաբերեալ ։

قوماندا ղօմանդա [է] Հրամանատարութիւն ։

قومانيه ղումանիա [է] Պարէն նաւու ։

قومباره ղումպարա [ի] Տե՛ս خمبره ։

قومپانيه ղումփանիա [է] Ընկերութիւն ։

قومديا ղօմէտիա [է] Կատակերգութիւն, ծաղրաշարժ գործ ։

قومرال ղումրալ [ի] Խարտեաշ, շէկ ։

قومرى ղումրը [ի] Տատրակ ։

قومسال ղումսալ [ի] Աւազուտ տեղի ։

قومشو ղօմշու [ի] Դրացի ։ لق — դրացութիւն ։

قومق ղօմագ [ի] 1. Դնել 2. Սահմանել ։ يولنه — կարգի դնել. — يوله ղրկել, ճամբել. — اورتەيە ի մէջ բերել ։

قوملاستيق ղօմլասթիգ [է] Զգածէժ ։

قوملق ղումլուղ [ի] Աւազուտ տեղի ։

قوملو ղումլու [ի] 1. Աւազուտ 2. Բծաւոր ։

قومودور քօմօտօր [է] Փոխ ծովակալ ։

قومه գօմա [ի] Նէր ։

قوميسر քօմիսէր [է] Պատուիրակ, յանձնակատար ։

قوميسيون քօմիսիօն [է] 1. Յանձնաժողով 2. Յանձնարարագ-չէք ։ جی — յանձնակատար ։

قوناق քօնագ [ի] 1. Իջևան, դադար 2. Պանդոկ 3. Ապարանք 4. Միջոց, հեռաւորութիւն օթևանէ յօթևան. մի աւուր ճանապարհ 5. Թեթև գլխոյ ։ جی— պատրաստիչ օթևանաց ا — օթևանիլ ։

قونت քօնթ [է] Կոմս ։

قونج քօնճ [ի] Սրունք կօշկաց, անկարութք ։

قونجلوس քօնճօլօս [ի] կամ — قره մարդագայլ, անապատի դև ։

قونداق քունտագ [ի] 1. Խանձարուր 2. Փայտեղէն մաս հրացանի 3. Հրդեհիչ ծրար ։ جی — հրձիգ, հրդեհեց ։

قونداقلامق քունտագլամագ [ի] Խանձարուրով պատել ։

قوندرمه քօնտըրմա [ի] Ագուցիկ ։

قوندوره քունտուրա [ի] Կօշիկ ։

قوندوره‌جی քունտուրաճը [ի] Կօշկակար, կօշկավաճառ. لق— կօշկակարութիւն ։

قوندوز քունտուզ [ի] Կուղբ ։

قوندا քունտա [ի] Տեսակ մը թռչնաւոր մամուկ ։

قونسلوس քօնսօլօս [է] Հիւպատոս. لق— հիւպատոսութիւն. — خانه հիւպատոսարան ։

قونشمق քօնշմագ [ի] Տե՛ս قوكشمق ։

قونشو քօնշու [ի] Տե՛ս قوكشو ։

قونشيمنطو քօնշիմէնթօ [է] Բեռնագիր նաւու ։

قونطراتو քօնթրաթօ [է] Պայմանագիր, դաշնագիր ։

قونغره քօնկրէ [է] Վեհաժողով ։

قونفرانس քօնֆէրանս [է] Դեսպանաժողով ։

قونلق քօնլամագ } [ի] 1. Իջնել
قونمق քօնմագ } 2. Սահմանուիլ, հաստատուիլ ։

قونمق քօնմագ [ի] Իջևանիլ 2. Թառիլ, զետեղիլ ։ առաջ. — ميراثه ժառանգութեան տիրանալ. — حاضره առանց աշխատութեան բանի մը հասնիլ. տէր ըլլալ ։

قونو քօնու [ի] Հիւր ։ — انى հանգիստ և խաղաղ. երկար բարակ ։

قونوق քօնուգ [ի] Հիւր ։

قونوقلامق քօնուգլամագ [ի] 1. Հիւրընկալել 2. Կոչունք տալ ։

قونياق քօնեագ [է] Բարկօղի ։

قوغه տե՛ս قووه، قوومق، قووالمق ، قوغمق، قوغه‌لمق ։

قوه գուվվէ* [ա] 1. Զօրութիւն [ջմ. قوا، قوات] 2. Կարողութ. 3. Գաղափար, խորհուրդ ։ دن فعله كتورمك — ի գործ ածել ։

قوى գավի [ա] 1. Զօրաւոր [قوت էն] [էգ. قويه] [ջմ. اقويا] 2. Հաւժկու 3. Հաստատ, պինդ.

الشكيه — Հզօր, տոկուն :

قويار քօյար [թ] Գետախառնուրդ :

قويروق քօյրուք [թ] 1. Ագի, պոչ, տուտն 2. Ծայր : — آجيسى ախ . لو — պոչաւոր . لو يلديز — գիսաւոր աստղ . لو يالان — անհեթեթ սուտ :

قويلمق քօյըլմագ [թ] 1. Նետուիլ, խոյանալ 2. Պչնուլ :

قويمق քօյմագ [թ] տե'ս قومق :

قوين քօյըն, քօյն [թ] Ծոց, գոգ :

قويو քօյու [թ] 1. Նսեմ, մթին 2. Թանձր :

قويولشمق քօյուլաշմագ [թ] Թանձրանալ 2. Մթներանգ լինել :

قويون քօյուն [թ] տե'ս قيون، قوين :

قويورمك քօյվերմէք [թ] Թողուլ :

قوى քօյը [թ] Վար : — يوزى երեսն ի վայր :

قويم քավիմ [ա] Ուղիղ [قوام էն] :

قهار քահհար [ա] Յաղթող ամենայնի [قهر էն] :

قهر քահր [ա] 1. Յաղթել, նուաճել, լուծին տակը առնել 2. Ուժգնութիւն 3. [թ. գ.] Վիշտ, ցաւ 4. Հոգ ընել, վշտանալ, ցաւագնիլ :

قهراً քահրէն [ա] Բռնի :

قهرمان քահրէման [պ] Դիւցազն, կտրիճ, քաջ [ջթ. قهرمانان] : ـانه — դիւցազնական, դիւցազնաբար . لق — . ى — դիւցազնութիւն :

قهقرى քահքարա [ա] 1. Ընդ կրունկն դառնալ, նահանջել 2. Նահանջական :

قهقهه քահքահա* [ա] 1. Քրքիջ 2. Տեսակ մը ծաղիկ :

قهوه քահվէ* [ա] 1. Սուրճ 2. Սրճարան : آلق — նախաճաշ :

قهوه‌جى քահվէճի [թ] Սրճագործ :

قهوه‌خانه քահվէխանէ [պ] Սրճարան :

قَ քայ' [ա] 1. Փսխել 2. Փսխումն

قيا քայա [թ] 1. Ժայռ 2. Խութք 3. Քար : بالغى — խարակածուկ طوزى — աղուճակ :

قياس քըյաս [ա] 1. Համեմատել, ի կշիռ դնել, բաղդատել 2. Համեմատութիւն, բաղդատութիւն 3. Հաւաքաբանութիւն, ընծայութիւն 4. Դատողութիւն 5. Կանոն : տապ. ا نفس իւր անձին վրայ դատել . — بى անհամար :

قياسى քըյասի [ա] Կանոնաւոր :

قياصره քայասըրէ* [ա] ջթ. قيصر ի :

قيافت քըյաֆէթ* [ա] 1. Կերպարանք 2. Զգեստ : — علم դիմագիտութիւն : سز — անկերպարան, գծուծ, աղքատանձն :

قياق քըյագ [թ] 1. Խիստ 2. Անագորոյն : لق — չափազանցութիւն :

قيام քըյամ [ա] 1. Կանգնիլ 2. Ապստամբիլ 3. Ձեռնարկել 4. Ապստամբութիւն : يوم القيام յարութեան օր :

قيامت քըյամէթ* [ա] 1. Յարութիւն 2. Աղմուկ, շփոթութիւն :

قیت քըթ [թ] Հազուագիւտ։
قیتلاشمق քըթլաշմաք [թ] Հազուագիւտ լինիլ։
قیتلق քըթլըք [թ] Սով։
قیجردامق քըճըրտամաք [թ] Ակռայները կրճտել։
قیجردی քըճըրտը [թ] 1. Կրճտելը 2. Ճռռաչիւն։
قیجی քըճը [թ] 1. Կծուութիւն 2. Կսկիծ։
قیجیقلامق քըճըքլամաք [թ] Խըտղտել։
قیچ քըչ [թ] 1. Յետոյք 2. Ետև 3. Գաւակ 4. Նաւուն խելաց կողմը։ آتمق — կից տալ։
قیچین քըչըն [թ] Ետ ետ։
قیح քեհ [ա] Բժշ. Թարախ։
قیحی քեհի [ա] Թարախակերպ։
قید քայտ [ա] 1. Կապ [յգ. قیود] 2. Հոգ 3. Արձանագրութիւն 4. Ամփոփիչ, սեղմիչ բառ, խօսք։ | — կապել, հոգ ընել, արձանագրել. حیات — մինչ ցմահ. — نده او , — ینه دوشمك հոգ ընել, խնամք տանիլ. — بی անհոգ. نه — بی անհոգաբար։
قیدسز քայտսըզ [թ] Անհոգ. لق— անհոգութիւն։
قیر քըր [թ] 1. Դաշտ 2. Գորշ։ ——ց. دوشمك — صقاله մօրուք ճերմկնալու սկսիլ։
قیراط Տե՛ս قیراغی ، قراط ، قراغی ։
قیردرمق քըրտըրմաք [թ] Կոտրել, զեղչել տալ։

قیرغین քըրղըն [թ] 1. Կոտրած 2. Վշտացած, սրտաբեկ 3. Կոտորած։
قیرلاغان քըրլաղան [թ] Համաճարակ։
قیرلمق քըրըլմաք [թ] 1. Կոտրիլ, 2. Կորիլ 3. Սրդողիլ 4. Կոտորուիլ։ كولمدن — խնդալէն մարիլ. بل — ընկճիլ։
قیرمق քըրմաք [թ] 1. Կոտրել, բեկանել, խորտակել 2. Ջընջել 3. Ծալել 4. Զեղչել 5. Սրդողցնել, վշտացնել։ برونی — մէկու մը ամբարտաւանութիւնը իջեցնել։
قیرمه քըրմա [թ] 1. Բեկում 2. Ծալք 3. Փոթ։ لی — փոթուած։
قیرنتی քըրընթը } [թ] Բեկոր։ اتمك — سی փըշրանք։
قیرندی քըրընտը }
قیریق քըրըք [թ] 1. Կոտրած 2. Բեկման տեղի 3. Սրտաբեկ։ بلی — միջաբեկ. لق— սրտաբեկութիւն, տկարութիւն։
قیریقجی քըրըքճը [թ] Կոտրած ոսկրն իր տեղը հաստատող։
قیرْارمق ، قیرْارتمه ، قیرْارتمق ، قیرْ
، قیرْدرمق ، قیرْاموق ، قیرْاق ،
، قیرْغین ، قیرْشمق ، قیرْشدرمق
قیسراق ، قیرْلجق ، قیرْل ، قیرْمق
Տե՛ս قزارمق ، قزارتمه ، قزارتمق ، قز
قزشدرمق ، قزدرمق ، قزاموق ، قزاق ،
، قزمق ، قزل ، قزغین ، قزشمق ،
، قسراق

قیش ղըշ [թ] Ձմեռ ։ — قره մի-ջինը ձմրան, սաստիկ ձմեռ ։
قیشلاق ղըշլագ [թ] Ձմերոց ։
قیشلامق ղըշլամագ [թ] Ձմերել ։
قیشلق ղըշլըգ [թ] Ձմերնային ։
قیشله ղըշլա [թ] Ձմերանոց ։
قیشین ղըշըն [թ] Ձմեռը ։
قیص ղայս [ա] Իմն. Գուգուայի (ազեաց), կարկաչիւն ։
قیصاج ղըսաճ [թ] Աքծան ։
قیصاجلامق ղըսաճլամագ [թ] Աքծանով սղմել ։
قیصالتمق ղըսալթմագ [թ] Կարճել, Համառօտել ։
قیصالمق ղըսալմագ [թ] Կարճիլ ։
قیصدرمق ղըսդըրմագ [թ] Գործիքով մը ուժգին սղմել ։
قیصر ղայսէր [ա] 1. Կեսար 2. Կայսր [Յգ. قیاصره] ։
قیصراق ղըսրագ [թ] Մատակ ձի, ճայիկ, զամբիկ ։
قیصقاج ղըսղաճ [թ] Շարժուն սանդուխ ։
قیصقانج ղըսղանճ [թ] Նախանձոտ ։ لق — նախանձոտութիւն ։
قیصقانمق ղըսղանմագ [թ] 1. Նախանձիլ 2. Խնայել ։
قیصلمق ղըսըլմագ [թ] Ուժգին սղմիլ ։ — سی ձայնը խեղդուիլ ։
قیصمق ղըսմագ [թ] Ուժգին սղմել, ճնշել ։
قیصوم ղայսում [ա] Թուրք եղեւնի. քարձուենեակ ։
قیصه ղըսա [թ] 1. Կարճ 2. Համառօտ ։ کسمك — կարճ կապել, համառօտել ։
قیصیر ղըսըր [թ] Ամուլ ։
قیصیق ղըսըգ [թ] 1. Սեղմ 2. Ճնշեալ ։ سس — մարած, խռպոտ ձայն ։
قیغ ղըղ [թ] Աղբ, Թրիք ։
قیغلامق ղըղլամագ [թ] Աղբել ։
قیغلجم ղըղըլճըմ [թ] Կայծ ։
قیقرداق ղըգըրդագ [թ] Խարխինձի ։
قیل ղըլ [թ] 1. Մազ 2. Ձար. ասաց. قالدی — քիչ մնաց. — برون խիստ նեղ հրուանդան ։
قیل ղիլ [ա] و قال — ասուլիս, շշնկոց, քննադատութիւն ։
قیلیج ղըլըճ [թ] Տե՛ս قلنج ։
قلچیق ղըլչըգ [թ] Փուշ ձկան ։
قیلدرمق ղըլդըրմագ [թ] Ընել, կատարել տալ ։
قیلق ղըլըգ [թ] Տե՛ս قلق ։
قیللو ղըլլը [թ] Ձարուտ, մազոտ ։
قیلمق ղըլմագ [թ] Ընել, կատարել,
قیلنمق ղըլընմագ [թ] Կատարուիլ ։
قیله ղըյլէ, ղայլէ* [ա] Թափուռ ։
قیم ղըյէմ* [ա] 1. Արժէքներ [Եզ. قیمت] 2. ղայյիմ Լուսաւոր կամ ժամակոչ մզկիթի 3. ղըյըմ [թ] Յօշուածք ։
قیمت ղըյմէթ* [ա] Արժէք [Յգ. قیم]. — شناس, — دان գնահատող ։
قیمتلی ղըյմէթլի [թ] 1. Արժէքաւոր 2. Թանկագին 3. Յարգի ։

قيمق գըյմագ [Թ] 1. Յօշել, մանրել 2. Ջլխայել ։

قيه գըյմա [Թ] Յօշուած ։ —تحته سی յօշարան ։

قين գըյըն [Թ] Պատեան ։

قينامق գընամագ [Թ] տե՛ս قنامق ։

قيو գույու [Թ] 1. Հոր 2. Գուբ ։

قيود գույուտ* } [Ա] յգ. قيد ի ։ — احترازيه վերապահութիւնք ։
قيودات գույուտաթ* }

قيور գըվըր [Թ] — — Ոլորեալ ։

قيوراق գըվըրագ [Թ] Պերկ, կարկամ, ոլորած ։ ا — قيص կաշկանդել ։

قيورجق գըվըրճըգ [Թ] 1. Գանգուր, գանգուր 2. Բարակ պոչով և գանգուր բրդով տեսակ մը ոչխար ։

قيورلمق գըվըրըլմագ [Թ] Ոլորել, գալարել ։

قيورمق գըվըրմագ [Թ] 1. Ոլորել, գալարել 2. Ծալք տալ ։

قيورمه գըվըրմա [Թ] Խծիղ ։

قيوريم գըվըրըմ [Թ] 1. Գալարում 2. Ծալք ։

قيوم գայյում [Ա] 1. Մշտագոյ, յաւիտենական [قيام էն] 2. Ժամանկոչ կամ լուսարար մզկիթի ։

قيوجى գույումճը [Թ] Ոսկերիչ ։ لق — ոսկերչութիւն ։

قيون գօյուն [Թ] Ոչխար, մաքի ։ اوقى — բարձունենակ ։

قيه գըյյէ* [Ա] Հօխայ [հմմ. օգըյյէ էն] ։ —ٔ جديد، يكى — նոր հօխայ, հազարակրամ ։

قى գըյը [Թ] 1. Եզերք, եզր ։ صره — եզերքին երկայնութեամբ ։

قييلى գըյըլը [Թ] Յօշուած ։

قيم գըյըմ [Թ] Յօշուածք ։

ك

ك քեաֆ, քեաֆ, քէֆ Քսան և հինգերորդ տառ Օսմաներէն այբուբենի. արժէքն է 20։

ك քէ [Ա] Նման, պէս ։

كائن քեային [Ա] 1. Եղած, գոյացած [كون էն] [եգ. كائنه] 2. Գըտնուած ։

كائنات քեայինաթ* [Ա] Համայն արարածք, տիեզերք ։ سرور — . فخر — Մուհամմէտ ։

كابر քեապիր [Ա] 1. Մեծ [كبر էն] 2. Անդրանիկ ։ — أ عن — اصولى անդրանկութիւն ։

كابل քեապիլ [Ա] Քապուլ (մայրաքաղաք Աֆղանստանի) ։

كابوس քեապուս [Ա] Մղձաւանջ, մղձալանջ ։

كابين քեապին [Պ] Վարձանք կնոջ ։

كاتب քեաթիպ [Ա] 1. Գրող, գրագիր, քարտուղար [كتب էն] [եգ. كاتبه] [յգ. كتبه، كتاب] 2. Ատենադպիր, լաւ գրող ։ ատեց. — باش . — سر առաջին քարտուղար ։ وحى — Մուավիյէ որ ի գիր կառնուր Մուհամմէտի եղած յայտնու-

թիւնքն ․ فلك — փայլածու ։

الحروف — այս տողերը գրող ։

كاتبانه քեաթիպանէ [գ] 1. Լաւ գրողի վայել 2. Մաքուր ոճով ։

كاتبلك քեաթիպլիք [թ] Գրագրութիւն, քարտուղարութիւն ։

كاخ քեախ [գ] Հովանոց, բերկրանոց ։

كاذب քեազիպ [ա] 1. Ստախօս [كذب էն] [էգ. كاذبه] 2. Սուտ, կեղծ ․ — صبح սպիտակութիւն որ կը կանխէ արշալոյսն ։

كار քեար [գ] 1. Գործ 2. Արարք 3. Ազդեցութիւն 4. Ընող [յգ. كاران] 5. [թ. գ.] Շահ ․ — آشنا، — آزما، — آگاه ․ փորձառու, գիտակ ․ | — ترك وبار عالم | վախճանիլ, մեռնիլ ։

كاربان քեարպան [գ] Կարաւան ․ سراى — խան, իջեւան ։

كارپرداز քեարբերտազ [գ] Գործակատար ։

كارخانه քեարխանէ [գ] Գործարան, գործատուն 2. Բոզանոց ։

كارد քեարտ [գ] Դանակ ։

كاردان քեարտան [գ] Իրագէտ, փորձ, հմուտ [յգ. كاردانان] ․ — ى հմտութիւն ։

كارديده քեարտիտէ [գ] Փորձառու ։

كارزار քեարզար [գ] Պատերազմ ։

كارساز քեարսազ [գ] տե՛ս كاردان ։

كارشناس քեարշինաս [գ] Իրագէկ ։

كارفرما քեարֆերմա [գ] Իշխանութեան տէր անձ ։

كارگاه քեարկեահ [գ] Գործատուն ։

كاركذار քեարկիւզար [գ] Գործունեայ ։

ى — ․ لق — գործունէութիւն ։

كاركر քեարկեր [գ] او — ազդել, ներգործել ։

كاركير քեարկեիր Քարուկիր [պարս. քարուկիր հայ բառէն] ։

كارلى քեարլը [թ] Շահաւոր ։

كاروان քեարվան [գ] Կարաւան [ռամկ. քէվրան] ․ سراى — խան, իջեւան ։

كاريز կեարիզ [գ] Կոյուղի [ռամկ. կէրիզ] ։

كأس քե՛ս [ա] كاس քեաս [գ] 1. Բաժակ 2. Պատեան (ծաղկանց)

كاسب քեասիպ [ա] Շահող, վաստըկող [كسب էն] [էգ. كاسبه] ։

كاسته քեասթէ [գ] Պակաս ։

كاسد քեասիտ [ա] Վաճառումը դադրած [كساد էն] [էգ. كاسده] ։

كاسر քեասիր [ա] Բեկանող [كسر էն] [էգ. كاسره] ․ اوجاع — ه ոսկրատանջ ցաւք ։

كاسه քեասէ [գ] Սկաւառակ, սկուտեղ ։

كاسه‌ليس քեասէլիս [գ] Պնակալէզ, հացկատակ [յգ. كاسه‌ليسان] ։

كاش քեաշ [գ] Երանի՜ թէ ։

كاشانه քեաշանէ [գ] 1. Սենեակ 2. Բնակարան 3. Բոյն ։

كاشف քեաշիֆ [ա] 1. Երեւան հանող, ի յայտ ածող [كشف էն] [էգ. كاشفه] 2. Գտիչ, գտակ ։

كاشكى / كاشكه քեաշքէ [գ] Երանի թէ, իցիւ թէ ։

كاظم քեազըմ [ա] Բարկութիւնը զսպող, երկայնամիտ ։

كاغد քեաղըտ [գ] 1. Թուղթ. 2. Խաղու թուղթ 3. Թղթեայ [ածակ. քէհատ]: جی — Թղթավաճառ: خانه — Թղթի գործարան:

كاف քեաֆ* [ա] կեաֆ [գ] Անուն ك տառին:

كافر քեաֆիր [ա]: 1. Ծածկող [كفران էն]· 2. Ուրացող 3. Անհաւատ, հեթանոս [էգ. كافره] [յգ. كفره، كفار]: ասաց. الذنوب — քաւիչ մեղաց. — النعم، — النعمت — ապերախտ, ապաշնորհ. لك — անհաւատութիւն:

كافل քեաֆիլ [ա] Երաշխաւոր [كفالت էն]:

كافور քեաֆուր [գ] Քափուր: ی — քափրախառն, սպիտակ:

كافه քեաֆֆէ* [ա] Բոլոր, ամեն: كافهٔ ամենքը:

كافى քեաֆի [ա] 1. Բաւական [كفايت էն] [էգ. كافيه] 2. Բաւ:

كاكل քեաքիւլ [ա] Խոպոպիք:

كالا քեալա [գ] Կերպաս:

كالاول քեալէվվէլ [ա] Առաջուան պէս, ըստ առաջնոյն:

كالبد քեալըպտ [գ] 1. Մարմին, իրան 2. Կաղապար:

كام քեամ [գ] 1. կամք, կամեցողութիւն, փափաք 2. Ճաշակ: ասաց. الق — Ճաշակել, վայելել. — ونا — կամայ և ակամայ:

كامجش քեամպախշ [գ] Կամակատար:

كامبين քեամպին } [գ] Երանելի: — لق، ی —
كامران քեամրան } երանութիւն:

كامكار քեամքեար [գ] Կամակարող:

كامل քեամիլ [ա] 1. Կատարեալ [كمال էն] [էգ. كامله] [յգ. كاملين] 2. Լիուլի, ամբողջ 3. Իմաստուն, կատարելամիտ 4. [Բ. Գ.] Հասուն, հասուկ:

كاملا քեամիլէն [ա] Կատարելապէս, ամբողջապէս:

كامن քեամին [ա] Ծածուկ, գաղտ:

كامور քեամվէր } [գ] Կամադիւտ:
كامياب քեամեապ }

كان քեան [գ] Հանք:

كأن քէէննէ [ա] Իբր թէ:

كانون քեանուն [գ] Վառարան: اول — դեկտեմբեր: ثانى — յունվար:

كانه քէէննէհու [ա] Իբր թէ:

كاو կեավ [գ] Կով [յգ. كاوان]:

كاور կեավուր 1. Անհաւատ [աղա. كافر էն] 2. Կրակապաշտ [աղա. كبر էն]:

كثول քեաթօլ [ա] Ալգոհոլ, բարկ գինւոյ ی — . یه — ալգոհոլական:

كثوليت քեաթօլիէթի* [ա] քիմ. Ալգոհոլութիւն:

كاوى քեավի [ա] Խարող, կիզիչ:

كاه քեահ [գ] 1. Յարդ 2. Պակասեցնող:

كاه կեահ [գ] 1. Մերթ 2. Պահ, ժամ 3. Տեղի: — ب — մերթ ընդ մերթ:

كاهربا քեահրիւպա [գ] (Յարդ

յափշտակող) Սաթ, ելեքտրիոն։

كاهكشان քէհքէշան [պ] Յարդագող. Ծիրկաթին ։

كاهل քեահիլ [ա] Ծոյլ, Թոյլ, մեղկ [كهالت էն] [էգ. كاهله]։

كاهن քեահին [ա] Հարցուկ, ըղձապատում [كهانت էն] [էգ. كاهنه] [յգ. كهنه] 2. Քահանայ ։

كاهواره քեահվարէ [պ] Օրօրոց ։

كاهى կեահի [պ] Մերթ, երբեմն, جه — մերթ ։

كاهى քեահի [թ] Ծաղ.

كب քեպպ [ա] Վայրահակ շարժում։

كبائر քեպաիր* [ա] Մեծ մեղքեր [եզ. كبيره] ։

كباب քեպապ [ա] Խորոված ։ جى — խորոված միս ծախող ։

كباده քեպատէ [պ] Թոյլ աղեղ որով աղեղնաւորք կը մարզին նետաձգութեան ։

كبار քեպար [ա] 1. Մեծեր [եզ. كبير] 2. Մեծամեծք 3. [թ. գ.] Ազնուական ։ جه — ազնուաբար ։ لق — ազնուութիւն, ազնուականութիւն . — كلام հանճարեղ ասացուած ականաւոր արանց. առած ։

كبارلشمق քեպարլաշմագ [թ] Մեծնալ, ազնուանալ ։

كبد քեպտ, քեպիտ [ա] Լեարդ ։ — التهاب լերդատապ ։

كبدى քեպիտի [ա] Լերդային ։

كبر քիպր [ա] 1. Մեծութիւն 2. Հպարտութիւն 3. քիպեր Տարեցութիւն ։

كبر կեպր [պ] Կրակապաշտ [յգ. كبران] ։

كبرا քիպրա* [ա] Ամենամեծ, մեծագոյն [էգ. اكبر ի] ։

كبراء քիւպերա* [ա] Մեծամեծք [եզ. كبير] ։

كبرمك կեպերմեք [թ] Սատակիլ ։

كبرى քիւպրա* [ա] Տե՛ս كبرا ։

كبرياء քիպրիեա* [ա] 1. Մեծութիւն Աստուծոյ 2. Աստուած ։

كبريت քիպրիթ* [ա] 1. Ծծումբ 2. Լուցկի ։ — احمر ․ — اخير վերծծմբաւոր . — حامض ծըծմբական թթու. — احمر փիլիսոփայական քար. جى — լուցկիավաճառ . كسلك — գուգաւորիլ ։

كبريتى քիպրիթի [ա] 1. Ծծմբական [էգ. كبريتيه] 2. Ծծըմբախառն 3. Գունատ ։ ت — ծծմբատ ։

كبش քեպշ [ա] Խոյ [յգ. كباش]։

كبك քեպք [պ] Կաքաւ [յգ. كبكان] ։

كبوتر քեպութեր [պ] Աղաւնի ։

كبود քեպուտ [պ] Կապոյտ ։

كبه քեպէ [թ] 1. Քուրձ, թաւարծի ձուռձ 2. Կեպէ Ցղի ։ لك — յղութիւն ։

كبى քեպի [պ] Կապիկ [յգ. كبيان]։

كبى կեպի [թ] 1. Պէս, նման 2. Մինչ այն ։

كبيجه կեպիճէ [թ] Գրեթէ, պէս ։

كبير քեպիր [ա] 1. Մեծ [كبر էն] [էգ. كبيره] [յգ. كبار ՝ كبراء] 2. էրատ. Զափահաս. — الرأس մեծագլուխ. — القدم մեծոտն։

كبيره քեպիրէ* [ա] Մեծ մեղք, ոճիր [յգ. كبائر] ։

کبیسه kebise* [ա] Նահանջ օր: — سنهٔ նահանջ տարի:

کپازه kefaze խայտառակ [ֆար. کباده էն]: ا — խայտառակել, ստորնացնել, նուաստացնել:

کپازه‌لتمك kefazeletmek [թ] Ըստորնացնել, նուաստացնել:

کپازه‌لك kefazelik [թ] խայտառակութիւն, նշաւակութիւն:

کپازه‌لنمك kefazelenmek [թ] Անարգանալ, ստորնանալ:

کپچه kepçe [թ] Շերեփ:

کپری köprü [թ] Տե՛ս کوپری:

کپك kepek [թ] 1. Թեփ, երմուկ 2. Գլխու թեփ:

کپنك kepenk [թ] 1. Կափարիչ, փեղկ 2. Վերնազգեստ 3. Կեպենկի. Թիթեռ:

کتائب ketaib* [ա] յգ. کتیبه ի:

کتاب kitab [ա] Գիրք, մատեան [յգ. کتب]: Ասաց. الله — Կուրան. — اهل ուրբը գրոց հաւատացողք. ا — حساب հաշուել:

کتاب küttab* [ա] Քարտուղարներ [եզ. کاتب]: رئیس الکتاب افندی Հին օտոման արտաքին գործոց նախարարի:

کتابت kitabet* [ա] 1. Գիր, գրութիւն, քարտուղարութիւն 3. Գրագիտութիւն 4. Նամակագրութիւն:

کتابجی kitabdji [թ] Գրավաճառ, գրածախ: لق — գրավաճառութիւն:

کتابخانه kitabhane [պ] Գրատուն:

کتابه kitabe* [ա] Արձանագրութիւն: سنك مزار — տապանագիր:

کتابی kitabi [ա] Գրապատ հ. գրագէտ:

کتان keten [ա] 1. Վուշ, կտաւ 2. Վշեայ: ی — طاغ քար մ'է, յորմէ անկիզելի կտաւ և պատրոյգ կը գործեն. — تخمی կտաւատ. جك — Ջրիմուռ, գործնքուրդ:

کتب ketb [ա] Գրել:

کتب kütüb* [ա] Գիրքեր [եզ. کتاب]: اربعه — չորս մատեանք որք են Աստուածաշունչ, Աւետարան, Սաղմոս և Կուրան:

کتبخانه kütübhane [պ] Գրատուն, գրանոց:

کتبه ketebe* [ա] Քարտուղարներ [եզ. کاتب]:

کتبه ketebehu [ա] Ան գրեց:

کتخدا kethüda [պ] 1. Տանուտէր 2. Վերակացու: قپو سی — Դրան գործակատար. لق — Վերակացութիւն:

کتره kesre [թ] տես کثیرا:

کتف ketf [ա] Ուս:

کتفی ketfi [ա] Ուսոց [իգ. کتفیه]:

کتله kütle* [ա] Հատոր, արձան:

کتم ketm [ա] 1. Թագուցանել, ծածկել 2. Գաղտնի պահել:

کتمان kitman [ա] Թագուցում, թագուստ:

کتمك gitmek [թ] 1. Երթալ 2. Փարատիլ, սպառիլ 3. Դի-

մանալ 4. Ծախուիլ։ առած. کیدمرك، کیت — آرایه կորնչիլ. — کیده، کتدجه տակաւ, գամ քան զգամ։

کتن քէթթէն [ի] տե՛ս کتان ։

کتورتمك կէթիւրթմէք [ի] Բերել տալ ։

کتورمك կէթիւրմէք [ի] Բերել ։ առած. — دنیایه ծնունդ տալ, ծնել . — وجوده առեղծել, ի գոյ ածել ։

کتوم քէթում [ա] Գաղտնապահ ։

کتیرمك، کتیرلمك، کتیرتمك، [ի] տե՛ս کتورتمك، کتورلمك، کتورمك ։

کتیبه քէթիպէ* [ա] Բանակ, զօրախումբ [յգ. کتائب] ։

کثافت քէսաֆէթ* [ա] 1. Խտութիւն 2. Անթափանցութիւն, դիմահարութիւն ։

کثرت քէսրէթ* [ա] 1. Շատութիւն, բազմութիւն 2. Յաճախութիւն ։ له — اوزره، — շատ, բազում ; յաճախ . لی — շատ, բազմաթիւ ։

کثیر քէսիր [ա] 1. Շատ, առատ, բազում — [کثرت էն] [էգ. کثیره] 2. Յաճախ ։ առած. الاضلاع — բազմանկիւն. — الوقوع، — الظهور յաճախ պատահող. — الالوان բազմերանգ. — الازهار բազմածաղիկ ։

کثیرا քէսիրա [ա] Գազի խէժ, կուէզ [ռամ. کترا] ։

کثیف քէսիֆ [ա] 1. Խիտ [کثافت էն] [էգ. کثیفه] 2. Անթափանց, դիմահար ։

کج քէճ [պ] Ծուռ, թիւր ։

کج կէճ [ի] Ուշ, անագան ։ — قالمق ուշանալ, յապաղիլ ։

کجبین քէճպին } [պ] 1. Ծռատես
کجرای քէճրէյ } թիւր մտածող [յգ. کجبینان] ։

کجرو քէճրէվ [պ] Թիւրագնաց ։

کجنهاد քէճնիհատ [պ] Թիւրագնաց, չար ։

کجیکدرمك կէճիքտիրմէք [ի] Ուշացընել, յապաղել ։

کجیکمك կէճիքմէք [ի] Ուշանալ ։

کچر կէչէր [ի] Անցուկ, բանուկ ։

کچشدرمك կէչիշտիրմէք [ի] Անցնել, թողուլ ։

کچکول քէշքիւլ [պ] Թաս մուրող տէրվիշաց ։

کچکین կէչքին [ի] Անցած ։

کچلمك կէչիլմէք [ի] Անցնիլ ։

کچمش կէչմիշ [ի] 1. Անցեալ 2. Նախընթացեալ ։

کچمك կէչմէք [ի] 1. Անցնիլ 2. Թափանցել 3. Հրաժարիլ 4. Դադարիլ 5. Դիւրամարսելի լինիլ 6. Զրկուիլ ։ առած. — الله բանուիլ. — بربرينه խառնակիլ ։

کچمه կէչմէ [ի] Անցուցիկ ։

کچن կէչէն [ի] Անցեալ ։ کلن — لر անցորդք. — لرده անցեալներու ։

کچندرمك կէչինտիրմէք [ի] Ապրեցնել, հոգալ ։

کچنمك կէչինմէք [ի] 1. Ապրիլ 2. Յաւակնիլ ։

کچنمه կէչինմէ } [ի] Ապրուստ ։
کچنه‌جك կէչինէճէք }

کچورمك կէչիւրմէք [ի] 1. Անց-

նել 2. Ազատիլ 3. Ազատուցանել: տող. — کوزدن զրկնել. — دیش յաղթել. سوز — համոզել:

کچوك քէօչիւք [թ] Տե՛ս کوچك :

کچه քէչէ [թ] 1. Թաղիք 2. Գորգ 3. Ընդարմացեալ 4. Թաղեայ :

کچه‌لنمك քէչէլէնմէք [թ] Ընդարմանալ :

کچی քէչի [թ] Այծ. بوینوزی — եղջիւր (պտուղ):

کچیجی քէչիճի [թ] Անցաւոր :

کچید քէչիտ [թ] 1. Անցք, ճանապարհ 2. Կիրճ 3. Հուն 4. Ձու (Թռչնոց) 5. Ջորահանդէս :

کچیرتمك ، کچیرمك Տե՛ս کچورتمك ، کچورمك :

کچیم քէչիմ [թ] Անցք, վաճառում :

کحال քէհհալ [ա] Ակնաբոյժ

کحالت քէհալէթ* [ա] کحاللق քէհհալլըք [թ] Ակնաբուժութիւն:

کحل քիւհլ [ա] Ծարիր :

کد քէտտ [ա] Նեղութիւն, աշխատանք :

کدا քէտա [պ] 1. Մուրացիկ [յգ. کدایان] 2. Չքաւոր: ـئی — մուրողութիւն :

کداخته կիւտախթէ [պ] Հալած :

کداز կիւտազ [պ] 1. Հալեցնող 2. Մաշեցնող 3. Հալումաշ:

کداس քէտաս [ա] Փունջերն ծիոց :

کدر քէտէր [ա] 1. Վիշտ, ցաւ [յգ. کدور ، اکدار] 2. Փորձանք: ا— վշտահարիլ. لی — վշտահար, վշտագին :

کدرلنمك քէտէրլէնմէք [թ] Վըշտահարիլ, ցաւագնիլ:

کدشمك կէտիշմէք [թ] Քերուիլ :

کدك կէտիք [թ] Տե՛ս کدیك :

کدمه քէտմէ* [ա] Սպի :

کدور քէտուր کدورات քէտուրաթ* [ա] յգ. کدر ի :

کدورت քէտուրէթ* [ա] Թախծութիւն, վիշտ: نامه — ցաւակցական գիր :

کده քէտէ [պ] 1. Տեղ 2. Տուն:

کده‌لج կէտէլիճ [թ] Կապարճ :

کدی քէտի [թ] Կատու: اوتی — կատուի խոտ. مسك —سی մըշկոյ բէշկ :

کدی կէտի [թ] Այր որոյ կին չէ հաւատարիմ, կաւատ :

کدیك կէտիք [թ] 1. Առանձնաշնորհում 2. Արուեստաւորաց տրուած արտօնութիւն 3. Խրամ, պատռուած 4. Անցք, կիրճ 5. Առանձնախուց 6. Կարած, նիշ:

کدیکلو ، کدیکلی կէտիքլու [թ] Առանձնաշնորհեալ, արտօնեալ :

کذا քէզա [ա] 1. Նոյնպէս 2. Նոյն :

کذاب քէզզապ [ա] 1. Կարի ստախօս [کذب էն] 2. քէզզապ ձանապաջուր [թուր. تیراب էն:]

کذار կիւզար [պ] 1. Անցք 2. Անցնող, անցուցանող 3.

կառավարող 4. Հաստուցանող։
| — անցնիլ։

گذارنده կիւզարէնտէ [պ] Անցընող։

گذاف կիւզաֆ [պ] Ունայն խօսք։

كذب քիզպ [ա] 1. Ստութիւն 2. Սուտ։

كذر կիւզէր [պ] 1. Անցնող 2. Անցք։ | — անցնիլ։

كذران կիւզէրան [պ] 1. Անցած 2. [թ. գ.] Անցք։ اند — անցուցանող. | — անցնիլ։

كذركاه կիւզէրկեահ [պ] Անցք, ճանապարհ։

كذشت կիւզէշթ [պ] Անցք, անց։

كذشته կիւզէշթէ [պ] 1. Անցած [յգ. كذشتكان] 2. Անվճար մնացած 3. Տոկոս։

كذلك քէզալիք [ա] 1. Նմանապէս 2. Նոյն։

كر կիր [պ] 1. Եթէ [հմմ. اكر էն] 2. Ընող — دعا աղօթող, աղօթկեր։

كرّ քէրր [ա] Յարձակում։

كرا քէրա [ա] Վարձք։ لق — վարձու։ ديش — سى կոչնականներու տրուած պարգև։

كرائم քէրաիմ* [ա] յգ. كريمه ի։

كرّات քէրրաթ* [ա] Անգամներ [եզ. كره]։ جدولى — պիւթագորեան աղիւսակ։

كرات քիւրաթ* [ա] յգ. كره ի։

كراته քէրաթա [ր] Կաւատ։

كراجى քէրաճը [թ] 1. Վարձաւոր 2. Գրաստ վարձու տուող։ لق — վարձուորութիւն։

كرار քէրրար [ա] Կրկին և կրկին յարձակող [كرّ էն]։

كرار քէրար* [ա] Անգամներ [եզ. كره]։ آ — քանիցս։

كراز քէրազ [թ] Կեռաս։

كراسته քէրէսթէ [թ] տե՛ս كرسته։

كراسى քէրասի* [ա] յգ. كرسى ի։

كراكه քէրաքէ [թ] Լօդիկ։

كرالق քէրալամաք [թ] Վարձել։

كرام քիրամ* [ա] յգ. كريم ի։

كرامت քէրամէթ* [ա] 1. Սքանչելիք, հրաշք [յգ. كرامات] 2. Սքանչելի գործ կամ խօսք։

گران կիրան [պ] 1. Ծանր 2. Թանկ 3. քէրան Սահման, եզր։

كرانبها կիրանպէհա } [պ] Ծանրագին, թանկագին։
كرانمايه կիրանմայէ }

كراويه քէրավիյէ* [ա] Հայ կամ վայրի չաման։

كراهت քէրահէթ } [ա] 1. Զզուանք, չկամութիւն, գարշում 2. Բռնադատութիւն։ مع الكراهيه ակամայ։
كراهيت քէրահիյէթ* }

كراهةً քէրահէթէն* [ա] Ակամայ։

كرباس քիրպաս [պ] Ոստայն, կերպաս։

كربه քիւրպէ* } [ա] Տխրութիւն, վիշտ։
كربت քիւրպէթ }

كربه կիւրպէ [պ] Կատու։

كرپى քէօփրի [թ] Ոզնի։

كرپيچ քէրփիչ [թ] Անեփ աղիւս։

كرپيك քիրփիք [թ] Թարթիչ։

كرتنكلر քէրթէնքէլէր [թ] Մողէզ։

كرته քէրթէ [թ] 1. Աստիճան 2. Յարմար առիթ.

کرتیك գէրթիգ [բ] կտրւած, փոր-ւած ։

کرتین գէրբէթիյն* [ա] 1. Երկու անգամ 2. գէօրբէթիյն երկու գունդ ։

کرج գէրճ [ա] Մգլոտութիւն ։

کرجستان կէօրճիսթան [պ] Վրաստան ։

کرجی կէօրճի [բ] Վրացի։ جه — վրացերէն ։

کرچك կէրչէգ [բ] Ճշմարիտ دن — իրօք ։

کرچه կէրչէ [պ] Թէպէտև ։

کرخانه գէրխանէ Բողանոց [Բառբ. کارخانه էն] ։

کرد կէրտ [պ] 1. Դարձող 2. Փոշի 3. Կէրտ բոլորակ ։

کرد գիւրտ [ա] Քուրդ, կուրդիկք։

کرداب կէրտապ [պ] Յորձանք ։

کردار գէրտար [պ] Գործ, վարք, ընթացք ։

کردان կէրտան [պ] Դարձող ։

کردان կէրտան Ուլն, վիզ [Բառբ. کردن էն] لق — մանեակ։

کردباد կէրտպատ [պ] Մրրիկ ։

کردستان գիւրտիսթան [պ] Քրդաստան, կորդուաց աշխարհ։

کردش կէրտիշ [պ] Դարձուած, շրջան ։

کردك կէրտէգ [պ] կէրտէգ [բ] Հարսի սենեակ, առագաստ ։

کردکار գէրտիգեար [պ] Ստեղծող ։

کردل կէրտէլ [բ] Տաշտիկ ։

کردن կէրտէն [պ] Վիզ, պարանոց ։ առաջ ։ فراز — խրոխտ։ داده — հնազանդ։

کردنکش կէրտէնգէշ [պ] Խեռ, անհնազանդ ։

کردون կէրտուն [պ] Երկինք։ — مرتبه երկնաստիճան։

کردونه կէրտունէ [պ] Կառք ։

کرده գէրտէ [պ] Ըրած։ — تأسیس հիմնած ։

کرز կէօրզ [պ] Երկաթէ մեծ լախտ ։

کرسته գէրէսթէ [բ] Ատաղձ։ جی — ատաղձավաճառ ։

کرسنه կէօրսինէ [պ] Անօթի ։

کرسی գիւրսի [ա] 1 Գահ [Տե. کراسی] 2. Աթոռ 3. Բեմ, ամպիոն 4. Գլխաւոր քաղաք, աւան ։

کرش գէրէշ [բ] Տէ՛ս کریش ։

کرشمه գէրէշմէ, կէրէշմէ [բ] 1. Գաղտագողի և քաղցր հայեցուած 2. Պչրանք ։

کرفت կէրէֆթ [պ] 1. Բռնուածք 2. Տեսակ մը հիւսուած գիր։ اخذ و — ձերբակալում։

کرفتار կէրէֆթար [պ] او — Բռնուիլ, ենթակայ ըլլալ։

کرفته կէրէֆթէ [պ] Բռնուած ։

کرك կէօրք [պ] Գայլ [Տե. کرکان]։

کرك կէրէգ [բ] 1. Պէտք է, վայել է 2. Վայելք, պէտք 3. Թէ ։

کرکدن գէրգէտէն کرکدان գէրգէտան [պ] Ռնգեղջիւր ։

کرکس գէրգէս [պ] Անգղ։

کرکف գէրգէֆ Գործի սանդղագործակ, կարկահ [Բառբ. کارکاه էն] ։

کرکمك կէրքմէք [ի] Վայելել, պարտ լինել։

کرکی կէրկի [ի] 1. Գրկում 2. Գրկոց 3. Կէրէյի։ کی — բառ արժանույն։

کرکین կէրկին [ի] Գիրկ, ծղոտեալ։ لك — պրկութիւն։

کرلمك կէրլէմէք [ի] Պրկել։

کرم քէրմ [ա] Որդ [յգ. کروم]։

کرم քէրէմ [ա] 1 Ազնուութիւն 2. Շնորհ, բարութիւն։

کرم կէրմ [պ] Ջերմ, տաք։

کرما կէրմա [պ] 1. Ամառ 2. քիւրէմա* [ա] յգ. کریم ի։

کرمابه կէրմաբէ [պ] Բաղնիք։

کرمان քիրման [ի] Աղէկառ։

کرمك կէրմէք [ի] Պրկել։ كوكس — կուրծք տալ։

کرمكار քէրէմքեար } [պ] Առատաձեռն, շնորհատու։ ی — Շնորհատուութիւն. առատաձեռնութիւն։
کرمكستر քէրէմկիւսթէր }

کرمكان քէրէմքեան [պ] 1. Շնորհաց հանք 2. Առատաշնորհ։

کرمی կէրմի [պ] 1. Ջերմութիւն 2. Փոյթ, եռանդ։

کرمیت կէրմիյէթ* [ա] Գործունէութիւն, փոյթ։

کرمید քէրէմիտ [ի] Կղմինտր։

کرو կէրէվ [պ] Գրաւ, պատանդ։

کروان քէրվան [պ] տե՛ս کاروان։

کروبی քէրուպի [ա] Քերովբէական։

کروت քէրէվիթ [ի] Տախթ։

کرور քիւրուր [ա] Կրկնում։

کردم քիւրտում* [ա] Որթեր։

کروه կիւրուհ [պ] Խումբ, դաս, գրոհ։

کروی քիւրէվի [ա] Գնդակերպ [كره էն] [էգ. كرويه] [յգ. كرويات]։

کرویت քիւրէվիյէթ* [ա] Գնդաձեւութիւն։

کرویز քէրէվիզ [ի] Կարոս։

کره քէրհ [ա] տե՛ս کراهت։

کره քէրրէ* [ա] Անգամ [յգ. کرات، کرار]։

کره քիւրէ* [ա] 1: Գունդ [յգ. کرات] 2. Գնդակ 3. Երկրագնդաձեւ մարմին։ ارض — երկրագունդ։

کرها քէրհէն [ա] Զուզնալով, ակամայ։

کرهمید քէրէմիտ [ի] Կղմինտր։

کری կէրի [ի] տե՛ս کیرو։

کریان կիրեան [պ] 1. Ողբացող 2. Ողբալով։ او — ողբալ։

کریبان կիրիպան [պ] Օձիք։

کریخته կիրիխթէ [պ] Փախած։

کرید կիրիտ [ի] Կրետէ։ لی — կրետացի։

کریز կիրիզ [պ] 1. Փախուստ 2. Փախչող։ مردم — մարդատեաց։

کریز կէրիզ Կայուղի [թուր. کاریز էն]։

کریزان կիրիզան [պ] Փախչող։

کریزکاه կիրիզկեահ [պ] Փախստեան տեղի։

کریش քիրիշ [ի] 1. Աղի 2. Լար նուագարանի եւն 3. Հեծան։ قولاغی — ده او — արթուն կալ։

کریشمه քիրիշմէ [ի] Հեծան որոյ վրայ կը հաստատուի տախ-

տակամածն ։

کریم քերիմ [ա] 1. Ազնիւ [کرم էն] [եփ. کریمه] [յփ. کرما، کریمان] [کرام] 2. Շնորհող, ողորմած։ — الشیم، — الخلق ազնուաբարոյ։

کریمانه քերիմանէ [զ] 1. Ազնուականի, ողորմածի վայել 2. Ազնուաբար ։

کریمه քերիմէ* [ա] 1. Ազնիւ գործ, խօսք [յփ. کرائم] 2. Հաստուած կուրանի 3. Աղջիկ ։

کریوه կերիվէ [զ] Անել փողոց ։

کریوه քէօրիւյվէ* [ա] Գնդակ ։

کریه կերիհ [զ] Ողբ, լալիւն ։

کریه քերիհ [ա] Զզուելի, գարշելի ։

کز կեզ [ի] 1. Անգամ 2. Գրգռիկ՝ որ է նետին վարի կողմը, կոթը 3. [զ] Կանգուն 4. Ուղղութեան լար ։

کزا կեզա [զ] Խածնող ։

کزاز քէ-զազ [ա] Բժշ. Պրկումըն և կարկամութիւն մկանց. փայտացում ։ ی — ، یه — փայտացման մկանց ։

کزارش կէ-զարիշ [զ] Մեկնութիւն, բացատրութիւն։

کزاف կէ-զաֆ [զ] Տե՛ս کذاف ։

کزبره քէ-զպէրէ* [ա] Զարխոս։

کزدرمك կեզտիրմեք [ի] Պտտցնել,

کزکین կեզկին کزکینجی կեզկինճի [ի] Շատ պտըտող, ճամբորդող։

کزمك կեզմեք [ի] 1. Պտտիլ, շրջիլ, ժուռ գալ 2. Ճամբորդել։

کزمه կեզմէ [ի] Պտոյտ ։

کزنتی կեզինթի [ի] 1. Պտոյտ 2. Նախերգանք ։

کزند կեզէնտ [զ] Վնաս, զէն ։

کزنمك կեզինմեք [ի] Տե՛ս کزمك ։

کزی կեզի [ի] Բամպակախառն մետաքսէ շինուած տեսակ մը պաղպաջուն կերպաս ։

کزیجی կեզիճի [ի] 1. Շրջող 2. Շրջող վաճառական ։

کزیده կէ-զիտէ [զ] Ընտրեալ ։

کزین կէ-զին [զ] 1. Ընտրող [յփ. کزینان] 2. Ընտրեալ ։

کژدم քեժտէօմ [զ] Կարիճ ։

کس քէս [զ] 1. Անձ, ոք [յփ. کسان] 2. քէօս. Յունոց ։

کساحت քէսահաթ* [ա] Բժշ. Ողնաթեքութիւն ։

کساد քէսատ [ա] 1. կամ —لق Առևտրոյ դադարում 2. [ի. գ.] Դադրած ։

کسار կէ-սար [զ] Փարատող ։

کسافت քէսաֆէթ* [ա] Խաւարում, մթութիւն ։

کسالت քէսալէթ* [ա] Անփութութիւն, ծուլութիւն ։

کسان քէսան [զ] Անձեր [եզ. کس ։

کسب քէսպ [ա] 1. Ստացում 2. Ստանալ, շահիլ 3. քէսպ Վաստակ, գործ ։ — حیات կենդանացում ։

کسبه քէ-սպէ [զ] Տե՛ս کوسبه ։

کسبی քէսպի [ա] Ստացական [հակ. فطری ، خلق] [եփ. کسبیه] ։

کستاخ քէ-սթախ [զ] Անամօթ, լիրբ [յփ. کستاխان] ։ —لق ، — ی լրբութիւն, ժպրհութիւն։

كستاخانه քէսթախանէ [պ] Լրբօրէն ։

كستانه քէսթանէ [թ] Շագանակ ։

كستر կիւսթէր [պ] Տարածող ։ — شفقت գթած ։

كسترده կիւսթէրտէ [պ] Տարածած ։

كسدرمك քէստիրմէք [թ] 1. Կըտրել տալ 2. Վճռել, որոշել ։ — كوزه Համարձակիլ ։

كسدرمه քէստիրմէ [թ] 1. Վըճռական 2. Կարճառօտ ։

كسدره քէստէրէ [թ] Լօռի սերմ ։

كسر քէսր [ա] 1. Բեկումն 2. Հարուած, վթար 3. Բժշ. խորտակում ոսկերաց 4. Թուա. կոտորակ [յգ. كسور ، كسورات] 5. Քեր. Էսրէ 6. Կոտրել, բեկանել, ջախջախել ։ غير — قابل اختصار անպարզելի կոտորակ ։

كسر քէսէր [թ] Ուրագ, դանկու ։

كسره քէսրէ* [ա] Տե՛ս اسره ։

كسرى քէսրի* [ա] Կոտորակական [էգ. كسريه] ։

كسرى քէսրի, քէսրա [ա] Մականուն պարսիկ թագաւորաց [յգ. اكاسره] ։

كسسته կիւսէսթէ [պ] Խզեալ ։

كسشمك քէսիշմէք [թ] 1. Միաբանիլ 2. Փոխադարձ կարգադրել ։

كسك քէսէք [թ] Կոշտ հողոյ ։

كسكى քէսքի [թ] 1. Կացնակ 2. Դուր 3. Լիցք (վառօդի) ։

كسكين քէսքին [թ] 1. Սուր 2. Խիստ 3. Կծու 4. Սայր ։

لك — սրութիւն, կծուութիւն ։

كسكينلنمك քէսքինլէնմէք [թ] 1. Սուրնալ 2. Բարկնալ ։

كسل քէսէլ [ա] Դանդաղութիւն, թուլութիւն ։

كسلان քէսլան [ա] Դանդաղ ։

كسلمك քէսիլմէք [թ] 1. Կտրուիլ 2. Դադարիլ 3. Փոխուիլ, դառնալ ։

كسمك քէսմէք [թ] 1. Հատանել, կտրել 2. Սպաննել 3. Որոշել ։ առաջ. — سوزى ընդմիջել. — آياغى վանել. — آردى — չը շարունակել. — عقل համոզուիլ ։

كسمه քէսմէ [թ] 1. Կտրած 2. Կոփածոյ քար, աւազաքար 3. Մեծ մկրատ ։

كسندى քէսինտի [թ] Կտրտուք ։

كسور քիւսուր* } [ա] Կոտորակք [եզ. كسر] ։
كسورات քիւսուրաթ }

كسوف քիւսուֆ [ա] Խաւարումն արեգական ։

كسوه քիսվէ* [ա] Հագուստ ։

كسى քէսի [թ] Ճերմակեղէն ։

كسير քէսիր [ա] Կոտրած ։

كسيك քէսիք [թ] 1. Կտրած 2. Ուժաթափ ։

كسيكلك քէսիքլիք [թ] Ուժաթափութիւն ։

كسيم քէսիմ [թ] 1. Կտրուածք 2. Վարձատուութիւն 3. Ձև, ոիգանք ։ առաջ. ى — ج վարձակալ. ى — ات բարեկենդան. ى — صو ծփական գիծ

(նաւուռ) ։

كش քէշ [պ] Քաշող [տե. كشان] 2. Կրող 3. քէշ Սպաննող ։

كشا քէշա [պ] 1. Բացող [տե. كشايان] 2. Տիրող ։

كشاد քէշատ [պ] Բացում ։ | — բանալ ։

كشاده քէշատէ [պ] Բացուած, բաց ։

كشاف քեշշաֆ [ա] 1. Միշտ երեւան հանող, ի յայտ ածող [كشف էն] 2. Մեկնիչ ։

كشاكش քէշաքէշ [պ] 1. Կապ եւ կռիւ 2. Վէճ, մաքառում 3. Քաշքշանք ։

كشان քէշան [պ] 1. Քաշող 2. Կրող ։

كشايش քէշայիշ [պ] Պարզութիւն, պայծառութիւն ։

كشاينده քէշայինտէ [պ] Բացող ։

كشت քիշթ [պ] وكذار — Պտոյտ, ճամբորդութիւն ։

كشتزار քիշթզար [պ] Արտ, արտօրայ ։

كشتكان քէշթէքեան [պ] Սպանեալք ։

كشتنى քէշթէնի [պ] Սպանման արժանի ։

كشته քէշթէ [պ] 1. Սպանուած 2. Քիշթէ Եղած ։

كشتى քիշթի [պ] 1. Քաշտի. նաւ 2. քէշթի Ըմբշամարտութիւն ։

كشتيبان քիշթիպան [պ] Նաւավար ։

كشتيكير քէշթիկիր [պ] Ըմբշամարտ, ـلك — ըմբշամարտի վայել ։

كشف քէշֆ [ա] 1. Գիւտ [տե. كشفيات] 2. Աշխարհահագէտա զննութիւն 3. զին. Զննութիւն թշնամւոյ կացութեան 4. Քննութիւն, խոյզ 5. Յայտնութիւն 6. Երեւան հանել, ի յայտ ածել ։ دفترى — շինուածոյ մը ծախուց եւ այլոց նկարագիրը ։

كشفيات քէշֆիյաթ* [ա] տե. كشف ին

كشكك քէշքէք [թ] Հերիսայ ։

كشكول քէշքիւլ [պ] Տե՛ս كچكول ։

كشمش քիշմիշ [թ] Գինձ ։

كشمكش քէշմէքէշ [պ] Տե՛ս كشاكش ։

كشنده քէշինտէ [պ] 1. Քաշող 2. Կրող ։

كشنش քիշնիշ [թ] Գինձ ։

كشوده քէշուտէ [պ] Բացուած ։

كشور քիշվէր [պ] Աշխարհ, գաւառ ։ كشا — աշխարհակալ ։

كشى քիշի [թ] 1. Մարդ 2. Իւրաքանչիւր ոք ։ زاده — ազնուական ։

كشيده քէշիտէ [պ] 1. Քաշուած, քաշած 2. Կրած 3. Գիծ 4. Միաւորութեան գիծ, փակագիծ ։ | — քաշել ։ ضيافت— | ։ խնճոյք տալ ։

كشيش քէշիշ [պ] Քահանայ ։ دغى — Ողիմպոս ։

كشيشلمه քէշիշլէմէ [թ] Հարաւ-արեւելեան հողմ ։

كعب քեա՛պ [ա] 1. Կոճ, պըճեղ [տե. كعاب] 2. Փառք 3. Խորանարդ թիւ կամ մարմին ։ برنك — ه وارمق — մէկու մը հաւատարիլ ։

كعبره քեա՛պերէ* [ա] Փոքրիկ

ոսկր ճղղ, ճաճանչոսկր ։

كعبرى գէա'պրի [ա] Ճաճանչոսկրային [էգ. كعبريه] ։

كعبه գէա'պէ* [ա] Տաճար Մէքքէի ։

كف գէֆֆ [պ] Փրփուր ։

كفّ գէֆֆ [ա] 1. Ափ 2. Ներփոն ։ يد — ի բաց կալ, հրաժարիլ ։

كفار գէ-ֆֆար* [ա] յգ. كافر ի ։

كفارت գէֆարէթ* [ա] Քաւութիւն ։

كفاف գէֆաֆ [ա] Ապրուստ ։

كفال գէֆալ [յ] Կեփալ, գլխան (ձուկ մ'է) ։

كفالت գէֆալէթ* [ա] Երաշխաւորութիւն ։ | — երաշխաւորել ։

كفالتنامه գէֆալէթնամէ [պ] Երաշխաւորագիր ։

كفايت գէֆայէթ* [ա] 1. Բաւականութիւն 2. Ընդունակութիւն 3. Բաւել ։

كفت գէֆթ [պ] و كو — 1. Առուլիս, զրոյց 2. Քննադատութիւն ։

كفتار գէֆթար [պ] 1. Խօսք 2. գէֆթար. Բորենի ։

كفتكو գէֆթէգու [պ] Տե'ս كفت ։

كفته գէֆթէ [պ] 1. Ըսուած, բառ 2. Խօսք 3. Քերթուած ։

كفچه գէֆչէ [պ] Շերեփ ։

كفر գէ-ֆր [ա] 1. Ուրացութիւն 2. Անհաւատութիւն 3. Հայհոյանք ։ نعمت — ապերախտութիւն ։

كفران գէֆրան [ա] Տե'ս كفر ։

كفره գէֆէրէ* [ա] յգ. كافر ի ։

كفش գէֆշ [պ] Մուճակ ։ كر — կարուակ ։

كفكير գէֆգիր [պ] Պարզուտ [աղա. كوكير —] ։

كفن գէֆէն [ա] Պատանք [յգ. اكفان] ։

كفنلمك գէֆէնլէմէք [թ] Պատնել ։

كفو գէ-ֆիւվ [ա] Նման ։

كفه գէֆֆէ* [ա] 1. Նժար 2. գէֆէ [թ] Խողանակ ։

كفى գէֆֆի [ա] 1. առեր. Ափային 2. բառ. Ձեռնաձև ։

كفيل գէֆիլ [ա] Երաշխաւոր [կալ. كفلا յգ.] [كفيله էգ.] [كفالت էն] [كفيلان ուսող.] ։ بالمال — դրամական երաշխաւոր . بالنفس — անձնական երաշխաւոր . ه — آلق ۱ ربط ۱ մէկու մը համար երաշխաւոր ատնել ։

كرك գէրէք [թ] Մորթին կող ։

كرمك գէյրէմէք [թ] Զգայնել ։

كرمه գէյրէմէ [թ] Զգայնում ։

كركمك գէգրէմէք [թ] 1. Կրծուել, թթուանալ 2. Խրմռիլ, եռալ ։

ككز գէնգ [թ] Քթախոտ, ուրիգունք ։ دن سويلك — քըմախօս լինել ։

ككلك գէգլիգ [թ] Կաքաւ ։ اوتی — բնուանի զուխրակ ։

ككه գէգէ [թ] Թոթով, կակազոտ ։

ككهلك գէգէլէմէք [թ] Թոթովել, կակազել ։

ککش կէնէշ [ի] Տե՛ս کنیش ։

کل քէլ [գ] 1. Գոնչ 2. Գոնչութիւն 3. քէ-լ [ի] Մոխիր, աճիւն ։

کل կէ-լ [գ] Վարդ ։

کل կէլ [գ] Կաւ [ի քիլ]՝ ارمنی — Հայկաւ ։

کل քէ-լլ [ա] Ամեն ։ یوم — ամեն օր ։

کلا քէլլա ՟کلا քէլլէն [ա] Երբէք։

کلاب քէլապ* [ա] Շուներ [եզ. کلب] ։

کلاب կէ-լապ [գ] Վարդաջուր ։

کلاب քէ-լլապ [ա] Սաղմը արգանդէ հանելու գործի՝ ی—' ی— կեռաձև ։

کلابدان կէ-լապտան [գ] Վարդեջուրի աման ։

کلاپیر քէլէփիր [ի] Տե՛ս کله پیر ։

کلاج կէ-լաճ [գ] Օսլայի թերթերով շինուած անուշեղէն մ'է ։

کلاغ քէլաղ [գ] Ագռաւ ։

کلال քէլալ [ա] 1. Խոնջութիւն 2. Բթութիւն ։

کلام քէլամ [ա] 1. Խօսք 2. Յառաջադրութիւն ։ ասաց. — Ան որուն վրայ բռնելիք չըլլայ . — میر Ճարտարախօս. — علم աստուածաբանութիւն. قدیم — ՝ الله — Կուրան ։

کلاه քէ-լահ [գ] 1. Կնգուղ 2. Գլխանոց 3. Նենգ, հընարք ։ ասաց. قاپق — խաբէութեամբ բան մը շահիլ. — ا խաբել. جی — խաբեբայ ։

کلب քէլպ [ա] Շուն [յգ. کلاب]՝ بحری — շնաձուկ ։

کلبانك կէ-լպանկ [գ] 1. Խրախոյս 2. Ձայն, աղաղակ 3. Ի մի բերան կարդացուած աղօթք, մաղթանք ։

کلبتان քէլպէթան [ա] Մեծ ունելի։

کلبچه քէլպէչէ [ի] 1. Ձեռակապ 2. Գայլ, ցռկակապ։

کلبدن կէ-լպէտէն [գ] Վարդադէղ։

کلبرك կէ-լպէրք [գ] Վարդի տերեւ ։

کلبری կէլպէրի [ի] Կրակառնուց երկաթէ ցող որով հուրը կը խառնեն ։

کلبشکر կէ-լպէշէքէր [գ] Վարդաւենի ։

کلبك քէլպէք [ի] 1. Թիթեռն 2. Ոչխարի թոքախտ ։

کلبن կէ-լպէն [գ] Վարդենի ։

کلبه քէ-լպէ [գ] Հիւղ, խրճիթ։

کلبی քէլպի [ա] Շնական [էգ. کلبیه]՝ حکیم — շնական փիլիսոփայ ։

کلپتین քէլպէթէյն [ի] Տե՛ս کلبتان ։

کلچهره կէ-լչէհրէ [գ] Վարդադէմ։

کلخان քէ-լխան } [գ] Բաղնիքի
کلخن քէ-լխէն } հնոց՝ بکی — ، ی — սրիկայ, գաստարկապորտ ։

کلدان կէ-լտան [գ] Վարդաման։

کلدانی քէլտանի [ա] Քաղդէացի ։

کلدسته կէ-լտէսթէ [գ] Վարդեփունջ։

کلر քէլէր [ի] Մառան ։

كلروخ գէլրուխ / كلرخسار գէլրուխսար [գ] Վարդ-այտ, կար-մըրայտ :

كلرنك գէլրէնկ [գ] Վարդագոյն, կարմրերփեան :

كلروى գէլրուի [գ] Վարդերես, վարդադէմ :

كلزار գէլզար [գ] Վարդանոց :

كلس քիլս [ա] Կրաշող :

كلستان գիւլիսթան [գ] Վարդանոց :

كلش քէլէշ [ի] Գոնչ :

كلشن գիւլշէն [գ] Վարդանոց : سراى — պարտէզի մէջ շինուած հովանոց :

كلعذار գիւլիզար [գ] տե'ս كلرخ :

كلفام գիւլֆամ [գ] Վարդագոյն :

كلفت քիւլֆէթ [ա] Աշխատանք, յոգնութիւն : لى — բազմաշխատ, աշխատեցուցիչ, դժուար : سز — անաշխատ, դիւրին :

كلك քէլէք [ի] 1. Տիկերէ կազմուած լաստ 2. Տհաս սեխ :

كلك քէլք [գ] Գրիչ : اثر — فلان յօրինեալ այսինչէն :

كلكشت գիւլկիւշթ [գ] 1. Վարդանոց 2. Ծաղկաւէտ զբօսավայր :

كلكل գիւլկիւլ [գ] կարմրագոյն խէժ մ'է :

كلكون գիւլկիւն / كلكونه գիւլկիւնէ [գ] 1. Վարդագոյն 2. Սնգոյր :

كللابى գիւլլաբի Ցիմարապահ [թուր. قلابى էն] :

كللك գիւլլիք [ի] Վարդանոց :

كلم քէլիմ [ա] 1. Բառ 2. Խօսք :

نافذ ال — բանկալ, ազդեցիկ, տիրապետ :

كلات քէլիմաթ [ա] Բառեր [եզ. كله] :

كلتين քէլիմէթէյն [ա] Երկու բառ : نافذ ال — ազդեցիկ :

كلك գէլմէք [ի] 1. Գալ, հասնիլ 2. Յարմարիլ : — دن.... կերծել . بكا كلور كه բառ իմ կարծեաց. بر آرايه كلك խանիլ . — چيقه անակնկալ գալ . — كنديسنه ուշաթափիլ . الدن — կարող ըլլալ :

كله գէլմէ [ի] 1. Եկ 2. Եկած :

كله քէլիմէ [ա] 1. Բառ [յք. كلات] 2. Խօսք :

كلنار գիւլնար [գ] 1. Նռենւոյ ծաղիկ 2. Կռատս :

كلنجه գէլինճէ [ի] 1. Գալով 2. Գալուն պէս :

كلنك քիւլէնկ [ի] Քարուրագի :

كلنكبين գիւլէնկիւպին [գ] Մեղրախառն վարդանոյշ :

كلنمك գէլինմէք [ի] Գալ :

كلو գիւլու [գ] Կոկորդ :

كلوخ քէլուխ [գ] տե'ս كربيچ .

كلوكير գիւլուկիր [գ] Կոկորդը խեղդող . ى — խեղումն կոկորդի :

كله քէլլէ [գ] 1. Գանկ 2. Գլուխ 3. Հատոր (շաքարի) 4. քէլէհ գանգառ 5. քէլէհ [հմմ. كلاه էն] :

كله գիւլլէ [ի] Գնդակ :

كله پير քէլլէփիր [ի] Շատ աժան գնուած կամ ծախու առնուած բան, աւար :

كله‌جك գէլէճէք [ի] 1. Գալիք,

առաջադրյ 2. Հետագայ ։ ى — وارسه եթէ կուզէ գայ ։

كلى գէ-լլէ [ա] 1. Բազում [էֆ. كليه] 2. Ամբողջական ։

كليا գէ-լլիյէն [ա] Ամբողջովին ։

كليات գէ-լլիյաթ* [ա] 1. Ընդհանուրին վերաբերեալ (գործեր), ընդհանուրք 2. Հաւաքածոյ ։

كليت գէ-լլիյէթ*[ա] 1. Մեծամասնութիւն 2. Մեծաքանակութիւն ։ ﻟ — اوزره — բազմութեամբ, մեծաքանակ ։

كيتلو գէ-լլիյէթլու } [թ] Բազում,
كليتلى գէ-լլիյէթլի } շատ ։

كليجه գէ-լիճէ [պ] Զոյլ (ոսկւոյ) ։

كليد գէլիտ [պ] Փականք ։ اورمق — կղպել ։ لى — آلتنده — փակուած, կղպուած ։

كليدلمك գէլիտլէմէք [թ] Կղպել ։

كلير քէլէր [թ] Հասոյթ, եկամուտ ։

كليسا գէլիսա, գէլիսէ, գէլիսա Եկեղեցի [յ. էքլիսիա բառէն].

كليش քէլիշ [թ] Գալուստ ։ ى — كوزل բառ բերմամբ, բառ բազդի ։

كليم գէլիմ [ա] Խօսեցեալ [كلام էն] ։ الله — Մովսէս ։

كليم գէլիմ [պ] Անմազ լերկ սփռոց, կապերտ ։

كلين քէլին [թ] Հարս ։

كلينجك քէլինճիք [թ] Մկնհարսուկ ։ جيجكى — վայրի կակաչ, հարսնոյ ծաղիկ ։

كلينلك քէլինլիք [թ] 1. Հարսնցու 2. Հարսնական ։

كليوى գիլյէվի [ա] Երիկամանց օգտակար ։

كليه գիլյէ* [ա] անդամ. Երիկամունք ։

كم գէմ [ա] 1. Քանակ 2. Թիւ ։

كم գէմ [պ] 1. Պակաս, թերի 2. Նուազ 3. Փէչ 4. Ան. կորուսեալ ։

كم քէմ [թ] Սանձ ։ آلمز — անսաստ, անհնազանդ ։ اورمق — սանձահարել ։ آلمق — խելքին գալ ։

كا գէմա [ա] Պէս ։ فى السابق — բառ առաջինոյն ։

كاكان գէմագեան [ա] Ըստ առաջնոյն ։

كال գէմալ [ա] 1. Կատարելութիւն [յգ. كالات] 2. Հասունութիւն 3. Տաղանդ 4. Արժէք 5. [ը. գ.] Կատարեալ ։

كان գէման [պ] 1. Աղեղ 2. Ջութակի ։ قاشلو — կոր յօնքեր ունեցող ։ ى — جى — ջութակահար ։

كان քէման [պ] 1. Տարակոյս 2. Կարծիք ։ — بد — չարախօհ, չարամիտ ։

كانچه գէմանչէ [պ] Փոքր ջութակ ։

كانكش գէմանգէշ [պ] 1. Աղեղնաւոր 2. Ջութակահար ։

كانه գէմանէ [պ] 1. Հարիչ ջութակի 2. Շաղափ ։

كاينبغى գէմա յէնպաղի [ա] Ըստ արժանւոյն ։

كمبضاعه գէմպըզաա [պ] Նուազ դրամագլխի կամ հմտութեան տէր ։

كمبها գէմպիհա [պ] Սակաւագին ։

کمتر քէմթէր [ս] 1 Պակասագոյն 2. խոնարհ :

کمترانه քէմթէրանէ } [ս] Խոնարհ-
کمتری քէմթէրի՛ } հնազանդի յասոյլ :

کمترین քէմթէրին [ս] Ամենապա-կասաւոր, ամենաստորագ :

کمخا քէմխա, քէմխա [ս] Մե-տաքսեայ ծաղկանկար կեր-պաս մ՛է . զանանոունխա :
جی — զանանոունխա գործող :

کمر քէմէր [ս] 1. Գօտի 2. Կա-մար :

کمراه գիւմրահ [ս] Մոլորած :

کمربسته քէմէրպէսթէ [ս] Գօտէ-պինդ, կազմ և պատրաստ:

کمرجك քէմէրճիք [թ] Խոփանման ոսկր քթաց, խոփոսկր :

کمردك քէմէրտիք [թ] Ողնայարի ստորին կողմը յանգող փոք-րիկ ոսկր :

کمرك գիւմրիւք [թ] 1. Մաքսա-տուն 2. Մաքս : جی — մաք-սաւոր :

کرمك քէմիրիք [թ] Կրծել :

کمره գիւմրէհ [ս] Մոլորեալ :

کمری գիւմրի [թ] Թէոգոսխա :

کمسنه քիմսէնէ կամ کسه քիմսէ [թ] Տե՛ս کیمسه :

کمشعور քէմշու՛ուր [ս] Պակա-սամիտ :

کمعقل քէմ՛աքըլ [ս] Պակասամիտ:

کمعیار քէմ՛այար [ս] Յարգին պակաս եղող:

کمقدر քէմգատըր [ս] Նուազ յարգ ունեցող :

کمکشته գիւմգիւշթէ [ս] Կորուսեալ :

کمایه քէմմայէ [ս] Պակասաւոր :

کنام գիւնամ [ս] Անուանակո-րոյս :

کمند քէմէնտ [ս] Խեղդ, կապ:

کمنوی քէմնէվի [ա] Մթարական (աչաց) :

کمنه քէմնէ* [ա] Մթութիւն:

کمور քէօմիւր [թ] Ածուխ : — کوزلی սեւաչեայ . لك — ածխա-նոց :

کمورجی քէօմիւրճի [թ] Ածխա-վաճառ, ածխագործ:

کموش գիւմիւշ [թ] 1, Արծաթ 2. Արծաթեայ: بالغی — ար-ծաթանձուկ:

کمون քէմմուն [ա] 1. Զամաճ 2. գէմուն Դարանակալու-թիւն :

کمی գէմի [թ] Նաւ : چرخ —سی շոգենաւ . یتاغی — ծովածոց, նաւահանգիստ :

کمیاب քէմեապ [ս] Հազուագիւտ:

کمیت քէմիյէթ* [ա] 1. Որքա-նութիւն [յգ. کمیات] 2. քէր-թէլ 3. գիւմէյթ. Աշխէտ, շա-տատ ձի :

کمیجی գէմիճի [թ] Նաւորդ, նա-ւավար, նաւավար :

کمیجیلك գէմիճիլիք [թ] Նաւա-վարութիւն :

کمیك քէմիք [թ] 1. Ոսկր 2. Ոսկրեղէն : — ր دری ر խիստ նիհար. لی — ոսկրոտ :

کمین քէմին [ա] Դարան :

کمینکاه քէմինկեահ [ս] Դարա-

նաստեղի :

كمينه քէմինէ [գ] 1. Պակասաւոր, խոնարհ :

كميون քէմիէօն Չաման [Յուն. كمون էն] :

كن քէն [գ] 1. Խլեղ [ջմ. كنان] 2. քէ-ն. Ընդող :

كن քէն [բ] համ. ایكن :

كنائس քէնաիս* [ա] ջմ. كنيسه ի :

كنار քէնար [գ] 1. Եզր 2. Լուսանցք 3. Եզր (պաստառի, աստառաց) :

كناس քէննաս [ա] Աւելող [كنس էն] :

كناسه քէ-նասէ* [ա] Աւելածք :

كنان քէ-նան [գ] Ընելով :

كناه կէ-նահ [գ] Մեղք ։ — ایشلمك ، — ه كيرمك ، — ا մեղանչել . — نه كيرمك كمسه نك մէկը յանիրաւի դատապարտել :

كناهكار կէ-նահքեար [գ] Մեղաւոր ։ — لق մեղաւորութիւն :

كنايه քէնայէ* [ա] 1. Փոխանունութիւն 2. Ակնարկ, ծածկաբանութիւն 3. Հեգնաբանութիւն 4. քեր. Դերանուն : — لى ակնարկութիւն պարունակող :

كنبد քէ-նպէտ [գ] Գմբէթ :

كنج կէ-նճ [գ] 1. Անկիւն 2. կէնճ գանձ :

كنج կէնճ [բ] Երիտասարդ :

كنجايش կէ-նճայիշ [գ] — پذير او ոզմիլ :

كنجشك կէ-նճէշք [գ] Ճնճղուկ :

كنجلك կէնճլիք [բ] Երիտասարդութիւն :

كنجلمك կէնճէլմէք [բ] Երիտասարդանալ :

كنجيده կէ-նճիտէ [գ] Սղմած :

كنجينه կէնճինէ [գ] Գանձ :

كندم կէնտէմ [գ] Ցորեն :

كندو քէնտու / كندى քէնտի [բ] Ինքն : — كندم ես ինքս . — لكندن ինքնիրենս . — كندمه ինքնիրեն :

كنده քէնտէ [գ] Խլած, խլուած :

كندير քէնտիր [բ] տե՛ս كنوير :

كنز քէնզ [ա] Գանձ [ջմ. كنوز] :

كنس քէնս [ա] Աւլել :

كنش կէնէշ [բ] տե՛ս كنيش :

كنعان քէն՚ան* [ա] Քանաան :

كنف քէնֆ [ա] 1. Կողմ [ջմ. اكناف] 2. քէնէֆ Ճեմիշ, արտաքնոց [Յուն. كنيف էն] :

كنك քէ-նք [բ] Խողովակ :

كنكره քէ-նկէրէ [գ] 1. Գագաթ կամարի 2. Ժայռք պարսպաց :

كننده քէ-նէնտէ [գ] Ընող :

كنوز քէ-նուզ* [ա] Գանձեր :

كنوير քէնեվիր [բ] Կանեփահատ :

كنه քէ-նհ [ա] 1. Էութիւն 2. Հիմ : — نه وارمق խորը թափանցել :

كنه կէնէ [բ] 1. Տիզ . շանաճանճ 2. տե՛ս ينه :

كنيز քէնէզ [գ] Աղախին, նաժիշտ :

كنيزك քէնէզէք [գ] Նաժշտիկ :

كنيسه քէնիսէ* كنيسا քէնիսա [ա] Եկեղեցի :

كنيش կէնէշ [բ] 1. Լայն 2. Ընդարձակ 3. Համբերող :

کنیشلك կէնիշլիք [թ] Լայնութիւն, ընդարձակութիւն ։

کنیشلمك կէնիշլէմէք } [թ] Լայննալ, ընդարձակիլ ։
کنیشلنمك կէնիշլէնմէք }

کنیف քէնիֆ [ա] Ճեմիշ ։

کنیه քէնեէ* [ա] Մականուն, վերադիր անուն ։

کو կէօ } [պ] Ըսող, խօսող, ճառող ։
کوی կէօյ }

کوار կէվար [պ] Մարսումն ։

کواکب քէվաքիպ* [ա] Աստղեր ։

کواه կէվահ [պ] 1. Վկայ 2. Փաստ ։ ی — վկայութիւն ։

کوب քէօպ [պ] Ջարդող ։

کوبره կէօպրէ [թ] Աղբ ։

کوبرهلك կէօպրէլէմէք [թ] Աղբել ։

کوبك կէօպէք [թ] 1. Պորտ (ընդոց ևլն) 3. Կեդրոն 4. Սերունդ ։ دوشمك — ազէթափ լինիլ ։

کوپ քէօփ [թ] Կարաս ։

کوپرمك քէօփիւրմէք [թ] Փրփրալ ։

کوپری քէօփրիւ [թ] Կամուրջ ։ جك — ուսոց ոսկր, անրակ. جی — կամրջող զօրական ։

کوپشته քէօփէշթէ [թ] Կող, եզր, ափն նաւու ։

کوپك քէօփէք [թ] Շուն ։ ռամկ. ممسی — շնակորիզ, անութքայ. بالغی — շնաձուկ ։

کوپکلك քէօփէքլիք [թ] Ձարութիւն, անզգամութիւն ։

کوپوك քէօփիւք [թ] Փրփուր ։ — لو փրփրադէզ. ی — دکز ծովափրփուր ։

کوپه քէօփէ [թ] Օղ, գինդ ։ قولاقده — խրատ ։

کوت կէօթ [թ] 1. Յատակ, ոռ 2. Յետոյք ։

کوتاه քէօթահ [պ] Կարճ ։ نظر — կարճամիտ ։

کوتاهبین քէօթահպին [պ] 1. Կարճատես [յգ. کوتاهبینان] 2. կարճամիտ ։

کوتاهیه քէօթահեա [թ] Կուտինա ։

کوتردی քէօթէրտի [թ] Աղմուկ ։

کوتروم քէօթիւրիւմ [թ] Անդամալոյծ ։

کوتك քէօթէք [թ] Ծեծ. آتمق — ծեծ քաշել ։

کوتمك կիւթմէք [թ] 1. Արածել 2. Տածել ։ قان — արեան վրէժ տածել ։

کوتن կէօթիւն [թ] — — ، صره — յետս ընդդէմ ։

کوتو քէօթիւ [թ] Գէշ, վատ ։

کوتورمك կէօթիւրմէք [թ] 1. Տանիլ 2. Կրել, հանդուրժել ։

کوتوری կէօթիւրիւ [թ] Միահամուռ ։

کوتوك քիւթիւք [թ] 1. Կոճղ 2. Արձանագիր, յիշատակարան ։

کوتولشمك քէօթիւլէշմէք [թ] Գէշնալ, վատթարանալ ։

کوتولك քէօթիւլիւք [թ] Գէշութիւն ։

کوته քէօթէհ [պ] Կարճ [Համ. کوتاه էն] ։

کوتی ، کوتیلك Տե՛ս کوتو ، کوتولك ։

کوثر քէվսէր [ա] Դրախտային

գետի մը անունն է ։

كوج կէ-ճ [Թ] 1. Դժուար 2. Դժուարութիւն 3. Աշխատանք 4. Ոյժ ։ كتك ە — սըր-գոզել ։

كوجلشمك կէ-ճլէշմէք [Թ] Դըժուարանալ ։

كوجلك կէ-ճլէ-ք [Թ] Դժուարութիւն, կնճիռ ։

كوجندرمك կէ-ճէնտիրմէք [Թ] Սըրդողցնել, վշտացնել ։

كوجنمك կէ-ճէնմէք [Թ] Սրդողիլ, վշտանալ ։

كوچ կէօչ [Թ] 1. Տեղափոխութիւն, չու, երթ 2. Ազգ, բեռ ։ ا — կրուիլ, գաղթել, չու անել ։

كوچبه կէօչէպէ [Թ] Վրանաբնակ ։

كوچر կէօչէր [Թ] Փոխադրական ։ اولى — վրանաբնակ, վաչկատուն ։

كوچك քէ-չէ-ք [Պ] 1. Մանր, փոքր 2. Աննշան, գձուձ ։ — دنبرى տղայութենէ ի վեր ։ لك — փոքրկութիւն, նուաստութիւն ։

كوچك քէօչէք [Թ] 1. Ըղտու ձագ 2. Կաքաւող մանչ ։

كوچكلمك քէ-չէ-քլէմէք [Թ] Արհամարհել ։

كوچمك կէօչմէք [Թ] 1. Գաղթել, չուել 2. Մեռնիլ 3. Փլիլ ։

كوچوجك քէ-չէ-ճէք [Թ] Կարի փոքր ։

كوچورك քէ-չէ-րէք [Թ] Աւելի փոքր ։

كوچك քէ-չէ-ք [Թ] Փոքր ։

كوچلك քէ-չէ-լմէք [Թ] 1. Փոքրկանալ 2. Նուաստանալ ։

كودرى կէ-տէրէ [Թ] 1. Մորթ եղջերուի, այծի 2. Քեմուխտ ։

كودك քէօտէք [Պ] Մանուկ [յգ. كودكان] ։

كودن կէվտէն [Պ] 1. Անմիտ 2. կէօտէն [Թ] Գալարաղի ։

كودوك կէ-տէ-ք [Թ] 1. Կրճատ 2. Տձև 3. Կարճ ։

كوده կէօվտէ [Թ] Իրան, մարմին ։ لى — մարմնեղ ։

كور քէօր [Պ] 1. Կոյր 2. Բութ ։ نمك — ، نان — ապերախտ ։ — كوزدن ر միականի ։ انه — ، — ينه — կուրաբար ։ دل — بخت — դժբախտ ։

كور կէօր [Պ] Գերեզման ։

كورپه քէօրփէ [Թ] Մատղաշ ։

كورته կէ-վէրթէ [Թ] տե՛ս كوورته ։

كورجين կէ-վէրճին տե՛ս كوكرجين ։

كوردرمك կէօրտէ-րմէք [Թ] Տեսնել, կատարել տալ ։

كورستان կէօրիսթան [Պ] Գերեզմանոց, գերեզմանատուն ։

كورش կէ-րէշ [Թ] 1. Մենամարտ, 2. կէօրէ-շ Տեսութիւն ։

كورشجى կէ-րէշճի [Թ] Ըմբիշ ։

كورشمك կէօրէ-շմէք [Թ] 1. Տեսակցիլ 2. կէ-րէշմէք Ըմբշամարտիլ ։

كورشمه կէօրէ-շմէ [Թ] 1. Տեսակցութիւն 2. կէ-րէշմէ Գօտե-

մարդասիութիւն ։

كورفز գէօրֆէզ [թ] խորշ, ծովածոց ։

كورك գիւրէգ [թ] 1. Թի 2. Թիակ 3. Թիակի պատիժ, շղթայակապ աշխատութիւն։ كميكى — քամակոսկր ․ چكمك — آقندى يه ի զուր յոգնիլ։

كورك գիւրգ [թ] 1. Մուշտակ 2. Կէվրէգ Պաքսիմատ 3. Դիւրաբեկ 4. Կէօրէգ Տեսք ։

كوركجى գիւրգճի [թ] 1. Մուշտակավաճառ 2. գիւրէգճի Թիավար 3. Կէվրէգճի Պաքսիմատ ծախող ։

كوركلى գիւրէգլի [թ] 1. Թիով 2. գիւրգլի Մուշտակաւոր 3. Կէօրէգլի Տեսքով ։

كوركن կիւրկէն [թ] Նշդարի ։

كوركى կէօրկի [թ] Վարժութիւն, փորձ ։ لى — փորձ, վարժ ։

كورلتك գէօրլէթմէգ [թ] 1. Կուրացնել 2. փթացնել 3. կիւրլէթմէգ Թնդացնել ։

كورلدەمك կիւրլտէմէգ [թ] Թնդալ, գոռալ ։

كورلدى կիւրլտի [թ] Աղմուկ, ժխոր ։ جى — աղմկարար ։

كورلك գէօրլիւգ [թ] Կուրութիւն ։

كورلمك կէօրիւլմէգ [թ] 1. Տեսնուիլ, կատարուիլ 2. կիւրլէմէգ Որոտալ ։

كورلمه կիւրլէմէ [թ] Որոտում ։

كورمك կէօրմէգ [թ] 1. Տեսնել, նշմարել 2. Կատարել 3. Կրել 4. Համարել ։

كورمه կէօրմէ [թ] 1. Տեսանելի 2. Տեսած ։ — صكرەدن երիկեանս ։ جەسنه — տեսնելու պայմանաւ ։

كورنمك կէօրիւնմէգ [թ] 1. Տեսնուիլ 2. Երեւնալ, ի տես գալ ։

كوروك գէօրիւգ [թ] 1. Փուքս 2. Ծալածոյ ծածկոյթ կառաց ։

كوروكلمك գէօրիւգլէմէգ [թ] 1. Փքօք փչել 2. Գրգռել ։

كوروم կէօրիւմ [թ] Տեսութիւն ։

كوروجه կէօրիւմճէ [թ] Տալ ։

كورونش կէօրիւնիւշ [թ] Երեւոյթ ։ ده — ան երեւոյթս ։

كوره կէօրէ [թ] 1. Տեսանելով 2. Ըստ, նայելով ։ — كوز ‹— — յայտ յանդիման, բաց է ի բաց ։ جك — կէվրէճի փուխր ։

كوز կէօզ [թ] 1. Աչք 2. Աղբերակ 3. Նժար 4. Զարակնութիւն 5. Ծակ 6. Խորշ 7. Դարակ ։ տաց. 1 — աչքով նշան մը ընել ․ باغيلق — կախարդանք, յաչապատում ․ — ديكمك տեսնչալ ․ اوى — ակնակապիճ ․ دن دوشمك ' — دن — چيقمق نده او — աչքէ ելնել ․ بريك - ينه كيرمك ' մէկու մը հաճոյ լինել ․ آلق — շլացնել ․ دن چيقمش — խոտան ։

كوز կէվզ [դ] Ընկոյզ ։

كوز կիւզ [թ] 1. Աշուն 2. կէօզ. Հրատ ։

كوزتلمك կէօզէթլէմէգ }
كوزتمك կէօզէթմէգ } [թ] 1. Հսկել, նայիլ 2. Պահպանել ։

كوزجى կէօզճի [թ] 1. Հսկող 2. Պահապան 3. Լրտես :

كوزدلك կէօզտէլիք [թ] Նայ-ուիլ :

كوزكمك կէօզիւմէք [թ] Երեւիլ :

كوزل կիւզէլ [թ] 1. Գեղեցիկ, սիրուն 2. Լաւ : جه — լաւ կերպով, բաւական գեղեցիկ :

كوزلك կէօզլիւք [թ] Ակնոց :

كوزللشمك կիւզէլլէշմէք [թ] Աղ-ւորնալ :

كوزللك կիւզէլլիք [թ] Գեղեցկու-թիւն : لـ — սիրով :

كوزلمك կէօզլէմէք [թ] Դիտել, նայիլ :

كوزله կէօզլէմէ [թ] Բարակ կար-կանդակ, պղակունդ :

كوزه կէզէզէ [թ] 1. Ճատախօս 2. քիւզէ [պ] Կուժ :

كوزهلك կէզէզէլիք [թ] Ճատախօ-սութիւն :

كوس քիւս [պ] Մեծ թմբուկ, գոս, քուրջ :

كوساله քէօսէլէ [թ] Տե'ս گوساله :

كوسبه քիւսպէ [թ] Կոպտոն, ձիթացուած քամուածոյ :

كوستبك քէօսթէպէք [թ] Խլուրդ :

كوسترش կէօսթէրիշ [թ] 1. Երե-ւոյթ, տեսք 2. Ցոյցք : لى — տեսքոտ, շքաւոր :

كوسترلمك կէօսթէրիլմէք [թ] Ցուց-ուիլ :

كوسترمك կէօսթէրմէք [թ] Ցուց-նել, ցոյց տալ :

كوستره քիւսթէրէ [թ] 1. Քերիչ 2. Սրոց քար :

كوستك քէօսթէք [թ] 1. Շղթայ (ժամացուցի) 2. Ոտնակապ :

كوستكلمك քէօսթէքլէմէք [թ] Ոտ-նակապ անցնել :

كوسدرمك քիւստիւրմէք [թ] Նե-ղացնել, սրդողցնել :

كوسفند քիւսֆէնտ [պ] Ոչխար [ج. كوسفندان] :

كوسكون քիւսկիւն [թ] Նեղա-ցած, սրդողած :

كوسكى քիւսկի [թ] 1. Խանձող 2. Քարհատ 3. Նիգ, լծակ :

كوسله քէօսէլէ [թ] Յատակի կաշի, կաշի :

كوسمك քիւսմէք [թ] Սրդողիլ, նեղանալ :

كوسمن քէօսէմէն [թ] Խոյ որ հօ-տի կ'առաջնորդէ :

كوسو քիւսիւ [թ] Խէթ, հեռ, քէն, ոխ : لى — սրդողած :

كوسه քէօսէ [պ] Քոսա, պակա-սամօրուս :

كوش կիւշ [պ] Ականջ, լսելիք : ا — լսել :

كوشت կիւշթ [պ] Միս :

كوشتمك կէվշէթմէք [թ] Թուլցնել :

كوشزد կիւշզէտ [պ] Լսուած :

كوشش քիւշիշ [պ] Ջանք, աշխա-տութիւն :

كوشك քէօշք [պ] 1. Հովանոց, զբօսանոց 2. Աշտարակ :

كوشك կէվշէք [թ] 1. Թոյլ, մեղկ, լոյծ 2. Տկար 3. Դանդաղ :

كوشكلك կէվշէքլիք [թ] 1. Թուլու-թիւն 2. Տկարութիւն 3. Դանդաղութիւն :

كوشمال կէօշմալ [գ] Սաստ, յանդիմանութիւն ։

كوشوار կէօշվար [գ] Օղ, գինդ ։

كوشه քէօշէ, քէօշէ [գ] Անկիւն ։ — نشين ـ كير، — անկիւն մը քաշուած. لى — անկիւնաւոր ։

كوشه‌مك կէվշէմէք [բ] Թուլնալ ։

كوف քէօֆ [բ] Մգլոտութիւն ։ باغلامق — մգլիլ ։

كوفتر քէօֆթէր [բ] Խիւս խաղմուզի ։

كوفتون քէօֆթօն [բ] Կոպտոն որ կովերուն կը կերցնեն ։

كوفته քէօֆթէ [գ] 1. Ծեծուած 2. Ծեծուած մսէ գնդակ ։ خوار — շաղակրատ ։

كوفكى քէօֆէքի [բ] Սպնդակերպ ։

كوفلنمك քէօֆլէնմէք [բ] Մգլիլ ։

كوفلى քէօֆլի [բ] Մգլած ։

كوفه քէօֆէ [բ] Կողով, կողոփորթ ։

كوف քէօֆի [ա] Քուֆէցի [յգ. كوفيون] ։ — خط արաբական տեսակ մը հին գիր է ։

كوك քէօք [բ] Արմատ ։ نى — قوروتمق բնաջինջ ընել ։ اكسه ى — ծոծրակ ։

كوك կէօյ, կէօք [բ] Երկինք ։

كوكب քէվքէպ [ա] Աստղ [յգ. كواكب] ։

كوكبه քէվքէպէ* [ա] 1. Փայլ, շքեղութիւն 2. [ը. գ.] Զաղմահոյլ ։

كوكچ կէօյճ [բ] Կճիճ ։

كوكجه կէօքճէ [բ] Երկնագոյն ։

كوكرته կէօյէրթէ [բ] Տախտակամած, ծածք (նաւու) ։

كوكرجين կէօյէրճին [բ] Աղաւնի ։ لك — աղաւնոց ։

كوكرد քէօքէրթ [բ] Ծծումբ ։ لى — ծծմբախառն ։

كوكره‌مك քէօքրէմէք [բ] Կատաղութենէն փրփրիլ ։

كوكز կէօյէզ [բ] 1. Սին, արոտ, հազորան 2. Թխագոյն կարմիր ։

كوكس կէօյէս, կէօյս [բ] Լանջք, կուրծք ։ كچورمك — հառաչել ։

كوكسلك կէօյէսլիք [բ] 1. Լանջապան ձիոյ 2. Լանջապանակ 3. Կրծկալ ։

كوكسلمك կէօյէսլէմէք [բ] Դիմադրել, կուրծք տալ ։

كوكل կէօնիւլ [բ] 1. Սիրտ 2. Փափաք 3. Կամք, յօժարութիւն ։ տաց. قيرمق — վշտացնել. اكلنجه‌سى — հաճոյք. آلمق — ողոքել. ويرمك — սիրել, սիրահարիլ. ياپمق — գոհացնել. سز — խոնարհ, անյօժար ։

كوكلشمك քէօքլէշմէք [բ] Արմատանալ ։

كوكللو կէօնիւլլիւ [բ] 1. Կամաւոր 2. Յօժար ։

كوكلك քէօքլէմէք [բ] Յարմարել (նուագարան մը) ։

كوكلنمك քէօքլէնմէք [բ] Արմատանալ ։

كوكنار քէօքնար [բ] Խղեւին ։

كوكنلمك կէօյնէլէմէք [բ] Վստահուիլ ։

كوكنمك կէօյնէմէք [բ] Վստահիլ ։

كوكوم կէօյէմ [բ] Պղնձէ մեծ կուժ ։

كوكه կէօյէ [ի] Ոււտիճ, ցեց ։

كول կէօլ [ի] Լիճ ։

كول գէօլ [ի] Մոխիր ։ رنكی — մոխրագոյն ։ ا — կործանել ։ او — յաճխին դառնալ ։ կործանիլ ։

كولخان գէօլխան [ի] Տե՛ս كلخان ։

كولدرمك կէօլտիւրմէք [ի] Խըն-դացնել ։

كولر կէօլէր [ի] 1. Ժպտող 2. Զուարթ ։

كولش կէօլէշ [ի] Տե՛ս كورش ։

كولشمك կէօլիւշմէք [ի] Միասին խնդալ ։

كولكه կէօլկէ [ի] Ստուեր ։ لك— Հովանուտ տեղի. لى— Հովանաւոր. سی آغز —سی պատսպարեալ ։

كولكه‌لنمك կէօլկէլէնմէք [ի] Հովանաւորիլ ։

كولمه գէօլմէճէ [ի] Խաղողի յատուկ հիւանդութիւն մ՚է ։

كولله կէօլլէ [ի] Գնդակ ։

كولسيمك կէօլսէմէմէք կولسمك կէօլսէմէք [ի] Ժպտիլ ։

كولمك կէօլմէք [ի] 1. Խնդալ 2. Ծաղրել 3. Վայելել, բերկրիլ ։

كولمه կէօլմէ [ի] Ծիծաղ ։

كولنج կէօլէնճ [ի] Ծանակ ։ لو — ծիծաղաշարժ ։

كولونك գէօլօնէք [ի] Քարհատ ։

كوله գէօլէ [ի] Գերի, ստրուկ ։ لك— ստրկութիւն ։

كولمن գէօլմէն [ի] Հին ատենի գերիներէ առնուած զին-ուոր. մամլուք ։

كوج կէօճ [ի] Խորխոխ ։

كومادنمك կէօմատէնմէք [ի] Մըռ-ռնչել ։

كومردی կէօմիւրտի [ի] Բզիւն, պո. ոչխւն ։

كوموك կէօմիւք [ի] Տե՛ս كمرك ։

كومس գէօմէս [ի] Հաւնոց ։

كوملدروك կէօմիւլտիւրիւք [ի] Մանեակ երիվարաց ։

كوملك կէօմլէք [ի] Շապիկ ։ فرنك — օձիկով շապիկ ։

كوملمك կէօմիւլմէք [ի] 1. Թաղ-ուիլ 2. Միտնուիլ ։

كومك կէօմէք [ի] Թաղել ։

كومه կէօմէ [ի] 1. Թաղուած 2. Միտուած ։

كومور գէօմիւր [ի] Տե՛ս كمور ։

كوموش կէօմիւշ [ի] Տե՛ս كموش ։

كومه գէօմէ [ի] Խումբ ։

كون գէօն [ա] Գոյացում ։ و — مكان բնութիւն, աշխարհ ։

كون կէօն [ի] Կաշի ։

كون կիւն [ի] 1. Օր, տիւ 2. Ժամանակ 3. Արև ։ — ص — ی — որոշեալ օր. —كورمش ժամանակին հարուստ կեանք մը անցուցած ۰ باتيسی — ա— րևմուտք ۰ كورمز — արևէ ար-գիլուած ۰ باشنه — օրականով ۰ — دن — ه ۰ — بو — كی — այս օր ۰ — օր բառ օրէ ۰ طوغيسی — ա— րևելից կողմ, արևելից հողմ ։

كون կիւն, կէօն [պ] 1. Գոյն 2. Կերպ ։

كونا կիւնա, կէօ — [պ] Կերպ, եղանակ ։

كوناكون [illegible] [պ] 1. Կերպ կերպ 2. Զանազան :

كوندرمك [illegible] [թ] Ղրկել, յղել :

كوندری [illegible] [թ] Ցուղարկ :

كوندوز [illegible] [թ] Ցերեկ : ـين — ցերեկին, ցերեկ ատեն :

كوندهلك [illegible] [թ] Օրական : ـجى — առ օրեայ գործաւոր :

كونش [illegible] [թ] Արեգակ, արեւ :

كونك [illegible] [թ] Տե՛ս كنك :

كونلك [illegible] [թ] 1. Օրուան 2. [illegible]. Խունկ :

كونلمك [illegible] [թ] Օրը անցնել :

كونمك [illegible] [թ] Տե՛ս كوكنمك :

كونه [illegible] [պ] Տե՛ս كونا :

كونين [illegible] [ա] Երկու աշխարհ ստանձնական և անդենական : سيد ال — երկու աշխարհաց մեծը Մուհամմետ :

كونيا [illegible] [պ] Անկիւնաչափ :

كووز ، كوورجين ، كوونمك Տե՛ս كوكز ، كوكرجين ، كوكنمك :

كوه [illegible] [թ] Ուտիճ, ցեց :

كوه [illegible] [պ] Լեռ :

كوهبرانداز [illegible] [պ] Լեռները տեղէն խախտող, ամենայաղթ :

كوهر [illegible] [պ] Տե՛ս جوهر :

كوهسار [illegible] [պ] 1. Լեռնաստան 2. Լերան գագաթ :

كوهستان [illegible] [պ] Լեռնաստան :

كوی [illegible] [թ] Գիւղ :

كوی [illegible] [պ] 1. Ըսող [جمع. كويان] 2. [illegible]. Գնդակ :

كويا [illegible] [պ] [illegible] [թ] 1. Ըսող 2. Իբր թէ :

كويداش [illegible] [թ] Գիւղացւոյ հայրենակից, գիւղակից :

كويسه [illegible] [ա] Փոքր քըսակ [նուազ. كيسه ի] :

كويش [illegible] [թ] Որոճք : — كتيرمك որոճալ :

كويكی [illegible] [թ] Փեսայ : — ايچ տուն փեսայ :

كويلی [illegible] [թ] Գիւղացի :

كوينده [illegible] [պ] Ըսող, խօսող :

كوينوك [illegible] [թ] Կաթի փոքր աման :

كه [illegible] [պ] 1. Որ 2. [illegible]. Փոքր :

كه [illegible] [պ] 1. համ. كاه է՛ն 2. [illegible]. كوه է՛ն :

كهان [illegible] [պ] Փոքրներ [եզ. كه] :

كهانت [illegible] [ա] Կախարդութիւն, գուշակութիւն :

كهترين [illegible] [պ] Ամենափոքր :

كهر [illegible] [պ] համ. كوهر է՛ն : پاره — գոհարի կտոր :

كهربا [illegible] [պ] Սաթ [աղա. քէհրիպար] :

كهرچله [illegible] [պ] Բորակ, աղբորակ :

كهرور [illegible] [պ] 1. Ազնիւ 2. Տաղանդաւոր :

كهسار ، كهستان համ. كوهسار և كوهستان է՛ն :

کهف քէհֆ [ա] 1. Քարայր, քարանձաւ, խոռոչ [ջք. کهوف] 2. Ապաստան։ — اصحاب Եօթըն ընկերը որք անաստուած թագաւորի մը հալածանքէն փախչելով քարայր մը ապաստանեցին, ուր մինչ ցմահ թագաւորին անընդհատ հինգ տարի ննջեր են ի քուն խոր։

کهفی քէհֆի [ա] ածակ. Ծակոտ-կէն [եք. کهفیه]։

کهکشان քէհքէշան [պ] հմմ. کاهکشان ։

کهل քէհլ [ա] Տարիքը հասուն մարդ, ալեխառն։

کهله քէհլէ [թ] Ոջիլ։ تحته — سی մլուկ . لی — ոջլոտ։

کهله‌لنمک քէհլէլէնմէք [թ] Ոջլոտիլ։

کهن քիւհէն [պ] Հին։

کهنه քիւհնէ [պ] 1. Հին 2. Հինցած, մաշած 3. քէհէնէ* [ա] ջք. کاهن ի։

کهنه‌لنمک քիւհնէլէնմէք [թ] Հիննալ, հնանալ։

کهواره քէհվարէ [պ] Օրօրոց։ — زیب وجود او աշխարհ գալ։

کهوف քիւհուֆ* [ա] ջք. کهف ի։

کهولت քիւհուլէթ* [ա] Տարիքի հասունութիւն։

کهیا քէհեա Վերակացու [թուրք. کتخدا էն]։ لق — վերակացութիւն։

کهیف քիւհեյֆ [ա] Խոռոչեակ։

کهیلان քիւհեյլան [պ'] Տածիկ երիվար, օգապարիկ երիվար։

کی քէյ [պ] Կիզիչ գեղ, խարան։

کیازار քեազար [պ] Խոտաւէտ տեղի, մարգագետին։

کیاست քեյասէթ* [ա] Ուշիմութիւն, կորովամտութիւն։

کیانوس քեանօս [յ] Կապուտա-կածին.

کیاه քեահ [պ] Խոտ, խար։

کیت քիթ [թ] Գնա՛ զման՛ — کل زمان անցման մը ժամանակաց. کیده — տակաւ։

کیتله‌مك քիթլէմէք [թ] տե՛ս کیتلمك։

کیتمك քիթմէք [թ] տե՛ս کتمك։

کیق քըյըք [պ] Աշխարհ։

کیقستان քըյըքիստան [պ] Աշխարհակալ։

کچکمك، کچ տե՛ս کیچکمك، کیچ։

کیچه քէճէ, քիճէ [թ] Գիշեր։

کیچه‌لك քէճէլիք [թ] 1. Գիշերային 2. Գիշերազգեստ։

کیچه‌لمك քէճէլէմէք [թ] Գիշերը անցունել։

کیچه‌لین քէճէլէյին [թ] Գիշերանց։

کیچشمك քէճիշմէք [թ] Քերուիլ։

کیچ کیچ քիչ քիչ [պ] Քիշ քիշ։

کید քէյդ [ա] Նենգութիւն, դաւ։

کیدرمك քէյդիրմէք [թ] Բառնալ։

کیدش քէյդիշ [թ] 1. Երթ 2. գնացք 3. Ընթացք, վարք։

کیدشمك քէյդիշմէք [թ] Քերուիլ։

کیدلمك քէյդիլմէք [թ] Երթալ։

کیر քիր [պ] Բուռող [ջք. کیران]։

کیر քիր [թ] Աղտ, կեղտ։

کیرج քիրէճ [թ] Կիր։

کیرشمك քիրիշմէք [թ] 1. Միջամուխ ըլլալ 2. Ձեռնարկել։

کیرکین քիրքին [թ] Ընտել, ընտե-

լաւեր [տաճկ. կիրկիր] ։

کیرلتمك քէրլէթմէք [ի] Աղտոտել

کیرلنمك քէրլէնմէք [ի] Աղտոտիլ ։

کیرلمك քէրլէմէք [ի] 1. Աղտոտել 2. Կէրէլմէք Մտնել ։

کیرمك կիրմէք [ի] Մտնալ ։

کیرو կէրու, կէրի [ի] 1. Ետև 2. Ետ 3. Շարունակութիւն ։ տաճկ. — شمدن այսուհետև ։ آلق —سنی լմցնել, ամբողջացընել. — سین — ետ ետ ։

کیرولمك կէրուլէմէք [ի] Ետ մնալ ։

کیرلتمك կէղլէթմէք
کیرلمك կէղլէմէք [ի] Գաղտնի պահել, ծածկել ։ — یوزینی պահուըտիլ, թաքչիլ ։

کیرلنمك կէղլէնմէք [ի] Պահուըտիլ, թաքչիլ ։

کیرلی կէղլի [ի] Գաղտնի, ծածուկ ։ جه — գաղտնապէս, գաղտագողի ։

کیس քէս [ա] տաճկ. փոշտ, պարկ ։

کیسو կէսու [պ] Գէս, Հեր, մազ ։

کیسودار կէսուտար [պ] Գիսաւոր ։

کیسه քէսէ* [ա] 1. Քսակ 2. 500 դահեկան 3. տաճկ. փամփշտաձև թաղանթ. բըշտուկ [տաճկ. քէսէ] ,

کیسه‌دار քէսէտար [պ] 1. Քսակակալ 2. Մատակարար ։

کیسه‌لمك քէսէլէմէք [ի] Քսակով շփել ։

کیسی քէսի [ա] Բշտական ։

کیش քէշ [պ] Քէշ. Հաւատ ։ — بد վատակրօն ։

کیشنمك քէշնէմէք [ի] Վրնջել ։

کیشنه քէշնէմ [ի] Վրնջիւն ։

کیف քէյֆ [ա] 1. Որպիսութիւն, կենցաղ 2. Խնդամտութիւն 3. Խում ինչ գինովութիւն 4. Հաճոյք 5. [ի. գ.] Գինաւով զուարթայեղ ։ տաճկ. — کز — عالیکز ինչպէս էք ։

کیفسز քէյֆսիզ [ի] Տկար, անհանգիստ ։ لك — անհանգստութիւն, տկարութիւն. لنمك — հիւանդանալ ։

کیفلنمك քէյֆլէնմէք [ի] 1. Ուրախանալ 2. Հաճոյք զգալ ։

کیفیت քէյֆիյէթ* [ա] 1. Որպիսութիւն [յգ. کیفیات] 2. Խնդիր, գործ 3. քեր. Մեռ. ։

کیك կէյէք [ի] Եղջերու ։

کیل քէյլ [ա] 1. Չափել 2. Քոռ, գրիւ [յգ. اکیال] ։

کیلار քէլար [պ] Մառան ։ جی — մառանապան ,

کیلوس քէյլուս [ա] Մամլոց ։ ى — يه — մամլոցային ։

کیله քէլէ* [ա] Քոռ, գրիւ ։

کیم քէմ [ի] 1. Ով, ով որ 2. Ո՞վ 3. Թէ ։ ی — ովանք. وردى — վրիժական խաղ ։

کیمسه քիմսէ [ի] 1. Անձ, անհատ 2. Ոչ ոք ։

کیمك կէյմէք [ի] Հագնիլ ։

کیموس քէյմուս [ա] Բծը. Ջանգուած կերակրոց. խիւս ։

کیمیا քիմիա [ա] Քիմիա, քիմիագործութիւն ։ اهل — քիմիագործ. ی عضوی — գործարանական քիմիա ։

كيمياكر քիմյաքեար [պ] Քիմիագէտ, քիմիագործ [յգ. كيمياكران] ։

كيميوى քիմեվի [պ] Քիմիական [էգ. كيميويه] ։

كين քին [ա] Արելութիւն, ոխ ։

كينا كينا քինաքինա [ա] Քինքինայ ։

كينت քինէթ [թ] Յօդակապ, զօգ ։ لى — զօդեալ ։

كينتلمك քինէթլէմէք [թ] Յօդել, զօդել ։

كينمك կէյինմէք [թ] Հագուիլ ։

كينه քինէ* [ա] տե՛ս كين ։

كينه‌ور քինէվէր } [պ] Ոխակալ ։ كينه‌جويانه ոխա-
كينه‌جو քինէճու } կալութեամբ ։

كيوان քէյվան [պ] Երեւակ ։

كيم կէյիմ [թ] Հագուստ, կապուստ ։ لى — լաւ հագուած ։

كيمك կէյմէք [թ] տե՛ս كيمك ։

ل

ل Քսան և վեցերրորդ տառ. Օսմանեան այբուբենին արժէքն է 30 ։

لا լա [ա] Ոչ ։

لابالى լէապալի [ա] Անհոգ, անզգոյշ. անփոյթ ։ انه — անզգոյշ, համարձակ ։

لاب լէպ [ա] Հօր կողմանէ ։

لائح լայիհ [ա] Երեւան եկած [لوح էն] [էգ. لائحه] ։ خاطر او — միտքը գալ ։

لائحه լայիհա* [ա] Յիշատակագիր, ծրագիր, տեղեկագիր ։

لائم լայիմ [ա] Յանդիմանող [لوم էն] ։

لابد լապիւտտ [ա] Անհրաժեշտ ։

لابس լապիս [ա] Հագած, զգեցած ։ او — հագնիլ ։

لابوين լիէպէվէյն [ա] Մի և նոյն հօրէ և մօրէ ։

لاپچين լափչին [թ] Նիսակօշիկ ։

لاپه լափա [թ] 1. Խիւս 2. Ճեփելիք ։ سى — ճիչ, թանձրա-

թան որզի. جى — ծոյլ, թոյլ ։

لاپلنق լափլանմագ [թ] Խիւսանալ ։

لاتين լաթին [ֆ] Լատին ։ جه — լատիներէն ։

لاجرم լաճէրէմ [ա] Ի հարկէ ։

لاجل լիէճլի [ա] Համար, վասն, պատճառաւ ։

لاجورد լաճիվէրտ [ա] 1. Գոճազմ 2. կամ ى — երկնագոյն, կապուտակ ։

لاحق լահիք [ա] 1. Միացած [لحوق էն] [էգ. لاحقه] 2. Այժմու ։ او — միանալ ։

لاحقه լահիքա* [ա] 1. Յաւելուած [յգ. لواحق] 2. Յարակից մաս ։

لاحم լահիմ [ա] Մսակեր ։ [لحم էն] ։

لادن լատէն [պ] Լադան ։

لاذقيه լազքիյէ* [ա] Լաւոդիկէ ։

لاز լազ [թ] Լազիկեցի ։

لازستان լազիսթան [պ] Լազիկեցւոց երկիր ։

لازق լազիք [ա] Բժշ. Մածուցող ։

لازم լազիմ [ա] 1. Պիտանի [لزوم էն]

[էֆ. لازمه] 2. Քեր. Զեղջք ։
كلك — Հարկ ըլլալ, յառաջ գալ
غير مفارق — անբաժան, անհրաժեշտ ։

لازمه լազըմէ* [ա] 1. Պէտք, պիտոյք [յգ. لوازم، لوازمات] 2. Հարկ, պարտք ։

لاستيق լասթիք [է] 1. Առաձգական խէժ 2. Առաձգական խէժէ սարմուճակ ։

لاستيقلى լասթիքլի [ի] Առաձիգ ։

لاسيما լասիյէմա [ա] Մանաւանդ ։

لاشقه լաշքա [է] Թուլացում (պարանի) ։

لاشك լաշէքք [ա] Անտարակոյս, աներկմիտ ։

لاشه լաշէ [գ] Դի, դիակ ։

لاشى լա շէյ' [ա] Ոչինչ ։

لاصق լասըք [ա] Բժշ. Մածուցող ։

لاطه լաթա [է] Երկայն հարթ և ուղիղ տախտակ . կաւար ։

لاعلى التعيين լա ալէլ թա'յին [ա] Առանց որոշելու ։

لاغ լաղ [գ] Խաղ, կատակ ։

لاغر լաղըր [գ] Նիհար ։ ى — նիհարութիւն ։

لاغيه լաղըյէ* [ա] Աղտեղի խօսք [յգ. لاغيات] ։

لاف լաֆ [գ] 1. Ունայն խօսք 2. Մեծամտութիւն 3. Խօսակցութիւն ։ | — խօսակցիլ, շաղակրատել . اورمق — մեծաբանել ։

لافزن լաֆզըն [գ] 1. Ունայնախօս 2. Մեծամիտ, մեծաբան [ուղղ. լաֆազան] ։ لك — ունայնախօսութիւն ։

لاقردى լագըրտը [թ] Խօսք ։ | — խօսակցիլ, խօսիլ ։

لاكردا լաքէրտա [թ] Աղած թիւննոս ։

لال լալ [գ] Համր, մունջ ։

لآل լա'լ* [ա] Մարգարիտք [եզ. لؤلؤ] ։

لالا լալա [գ] 1. Մանկածու, դաստիարակ 2. Վերակացու ։

لالانفه լալանքա [թ] Իւղի մէջ եփուած ջրոտ խմոր ։

لاله լալէ [գ] 1. Կակաչ 2. Անուր ։

لالهزار լալէզար [գ] Կակաչատեղի ։

لآلى լա'լի* [ա] Տե՛ս لآل ։

لئام լի'ամ* [ա] յգ. لئيم ի ։

لام լամ* Անուն ل տառին ։ — جيم ل և ج որ միատեղ գը բերուի կըլլայ لج և կը նշանակէ յամառութիւն ։

لام լիամ* [ա] Մօր կողմանէ ։

لامباسه լամփասա [թ] Լայն ։

لامپه լամփա [է] Կանթեղ ։

لامحاله լամէհալէ* [ա] Անպատճառ, անվրէպ ։

لامس լամիս [ա] Շօշափող ։ [لمس էն] ։ قوة — շօշափելիք ։

لامع լամի' [ա] Փայլող, շողացող [لمعان էն] [էֆ. لامعه] ։

لامكان լամէքան [ա] Տեղ չունեցող ։

لامى լամի [ա] 1. Լամ գրին վերաբերեալ [էֆ. لاميه] 2. անդա. Երկճիւղ ոսկր ։

لانه լանէ [պ] Բոյն [յգ. لانها] ։

لاوانده լավանտա [է] Նարդոս ։

لاوطه լավուտա Փնար [աղաւ. ա. العود էն] ։

لاهوت լահութ* [ա] Աստուածութիւն։ ی — ' ـیه ' — یانه աստուածեղէն ։

لاهوری լահուրի [թ] Հնդկական ցփսի ։

لایتجزا լայէթէճէզզա [ա] Անբաժանելի ։ — جزء Հիւլէ, շամանդաղ ։

لایتغیر լայէթէղայյուր [ա] Անփոփոխ, անայլայլական ։

لایتناهی լայէթէնահի [ա] Անվերջ ։

لایحصی լայուհսա [ա] Անհամար ։

لایزال լայէզալ [ա] Անանց, անեղծ, տեւական, յաւիտենական ։

لایطاق լայուդագ [ա] Անտանելի, անհանդուրժելի ։

لایعد լայուատտ [ա] Անհամար, անթիւ ։

لایعقل լայաքըլ [ա] Անզգայ ։

لایفلحون լայուֆլիհուն [ա] 1. Աղբերջանիկք 2. Թշուառականք ։

لایق լայըգ [ա] Արժանի, արժանաւոր [لیاقت էն] [էգ. لایقه] ։

لاینقطع լայէնգադը' [ա] Շարունակ ։

لئیم լէիմ [ա] Անարգ, փցուն [յգ. لئام] [էգ. لئیمه] ։

لایموت լայէմութ [ա] Անմահ ։

لب լէպ [պ] 1. Շրթունք 2. Եզր ։ بسته — լռումունջ ։

لب լուպպ [ա] 1. Ծուծ, ուղեղ, միս պտղոց [յգ. الباب] 2. Միտք, խելք ։

لباده լիպատէ* [ա] Վարապանակ ։

لباس լիպաս [ա] Հագուստ, ըզգեստ [յգ. البسه] ։

لبالب լէպալէպ [պ] Թաթաղուն ։

لبان լուպան [ա] Կնդրուկ ։

لببسته լէպպէսթէ [պ] Լուռ և մունջ ։

لبث լէպս [ա] Դադար առնել ։

لبریز լէպրիզ [պ] Զեղուն ։

لبس լէպս [ա] Իմաստի մթութիւն, երկդիմութիւն ։

لبلاب լէպլապ [ա] Պատատուկ, բաղեղ ։ ـیه — فصیله բաղեղնատեսակ ։

لبلبی լէպլէպի [թ] Մրրկասիսեռ, խորովեալ սիսեռ ։ جی — մրրկասիսեռ ծախող ։

لبن լէպէն [ա] Կաթ ։

لبنان լուպնան [ա] Լիբանան (լեռ) ։

لبنی լէպէնի [ա] Կաթնային, կաթնաւէտ [յգ. لبنیات] ։

لبنیت լէպէնիյյէթ* [ա] Կաթնատ ։

لبوب լուպուպ* [ա] յգ. لب ի ։

لبیب լէպիպ [ա] Խելացի, ուշիմ [لب էն] [էգ. لبیبه] ։

لبی լուպպէ [ա] 1. Քաա. Մըսատ [էգ. لبیه] 2. լէպպէ. Հրամեցէք ։

لبیك լէպպէյք [ա] Հրամեցէք ։

لتره լիթրէ [է] Լիտր ։

لثوى լէսէվի [ա] անգր. Լնդային։
لثه լէսէ* [ա] անգր. Լինդ։
لج լէճճ [ա] Ն. Ցամառիլ Զ. Ցամառութիւն։
لجاج լէճճաճ [ա] Ցամառ [لج էն]։
لجام լիճամ [ա] Ն. Երասանակ, սանձ [յգ. لجم] Զ. Գախուց։
لجج լիճէճ* [ա] յգ. لجه ի։
لجوج լէճճուճ [ա] Ցամառ [لج էն]։
لجه լիւճճէ* [ա] Ծովամէջ [յգ. لجج]։
لحاظ լէհաղը* [ա] Ն. Ծագ աչաց Զ. Կողմնակի նայուածք։
لحاف լէհաֆ [ա] Ծածկոյթ, պատեան։ ى — ـیـه — պատենային։
لحد լահտ [ա] Գերեզման [յգ. لحود]։
لحظه լահզա* [ա] Ն. Կողմնակի հայեցուած Զ. Րոպէ։
لحلاح լահլահ [ա] Զինածաղիկ։
لحم լահմ [ա] Ն. Միս [յգ. لحوم] Զ. անգր. Մսուտ պտուղ. زائد — աւելորդ միս։
لحمى լահմի [ա] Մսոտ [էգ. لحميه]։
لحن լահն [ա] Ն. Եղանակ, քաղցրերգութիւն [յգ. الحان] Զ. Ընթերցման սխալ։
لحود լուհուտ* [ա] Գերեզմաններ։
لحوصه լըհօսսա [ա] Ծննդական կին։
لحوق լուհուգ [ա] Ն. Միանալ Զ. Միացում։
لحوم լուհում* [ա] յգ. لحم ի։
لحى լիհա* [ա] Մօրուքներ [էզ. لحيه]։
لحيمه լուհէյմէ* [ա] Մսիկ [նուազ. لحم ի]։
لحيه լիհյէ* [ա] Մօրուք [յգ. لحى]։
لدن լէտուն* [ա] Ն. Քով Զ. Գաղտնիք. — علم — աստուածային գիտութեան վերաբերեալ [էգ. لدنيه] Զ. Աստուածատուր։
لدنيات լէտունիյյաթ* [ա] Ն. Աստուածային գաղտնիքներ Զ. Գաղտնիքներ։
لدى լէտա, (լէտէ ال ի առաջ) [ա] Առնէն, պահ, ի։
لذائذ լէզաիզ* [ա] Հաճոյքներ, անոյշք [էզ. لذيذ لذيذه]։
لذات լէզզաթ* [ա] Ն, Ճաշակներ [էզ. لذت]։
لذت լէզզէթ* [ա] Ն. Ճաշակ, համ [յգ. لذات] Զ. Հաճոյք։ سز — անհամ։
لذتلنمك լէզզէթլէնմէկ [թ] Համեղանալ։
لذتلى լէզզէթլի [թ] առ'ս لذيذ։
لذلك լիզալիք [ա] Վասն այսորիկ։
لذيذ լէզիզ [ա] Ն. Համեղ, անուշահամ, համադամ [لذت էն] [էգ. لذيذه] Զ. Հեշտալի։
لذيذه լէզիզէ* [ա] Քաղցր բան, հաճոյք [յգ. لذائذ]։
لرزان լէրզան [պ] Դողդղջուն, դողացող։
لرزش լէրզիշ, لرزه լէրզէ [պ] Սարսուռ, դող։
لرزاناك լէրզանաք [պ] առ'ս لرزان։
لزجى լէզճի [ա] Մածուն [էգ. لزجيه]։
لزوج լուզուճ, لزوجت լուզուճէթ* [ա] Մածնութ. ى — մածանող։
لزوم լուզում [ա] Ն. Անհրաժեշտութիւն Զ. Պիտանութիւն,

պէտք ։ او ی — պէտք ունենալ ։
سز — անպէտ, աւելորդ ։

لزوملی լիւզումլի [թ] Պիտանի ։

لسان լիսան [ա] Լեզու [յգ. السنه]։ առաջ. آشنا — լեզուագէտ ։ كلك ه — բամբասութիւն, աղար-տիլ ։ خماری — անգ. մանկա-լեզու, կողկողիթ ։ حال — արտաքին կերպարանք ։

لساناً լիսանէն [ա] Լեզուով ։

لسانی լիսանի [ա] Լեզուական [էգ. لسانیه] ։

لسع լէսի [ա] Խայթել ։

لسن լիւսէն* [ա] Լեզուներ ։

لسین լիսէյն [ա] Լեզուակ ։

لش լէշ Դի [Խօս. لاشه էն] ։

لشکر լէշքէր [պ] Զօրք, բանակ ։ گاه — բանակատեղի ։

لشکری լէշքէրի [պ] Զինուորական [յգ. لشکریان] ։

لصق լասգ [ա] Սպեղանի ։

لصوص լիւսուս* [ա] Գողեր ։

لصوصت լիւսուսիյէթ*[ա] Գողութիւն ։

لصوق լիւսուգ [ա] Փակչիլ ։

لطائف լէթայիֆ*[ա] յգ. لطیفه ի կամ لطیف ի ։

لطافت լէթաֆէթ* [ա] Ազնուութիւն, գեղեցկութիւն, վայելչութիւն, քաղցրութիւն ։

لطافتلی լէթաֆէթլի [թ] տե՛ս لطیف ։

لطرون լաթրուն [թ] Քարտաղ ։

لطف լութֆ [ա] 1. Քաղցրութիւն 2. Բարերարութիւն, շնորհ [յգ. الطاف] ։

لطفاً լութֆէն [ա] Իբր շնորհ ։

لطمه լաթմէ* [ա] Ապտակ ։

لطیف լաթիֆ [ա] 1. Ազնուոր, գեղեցիկ, քաղցր, վայելուչ, ուրուն [لطافت էն] 2. Շնորհօղ՝ բարի 3. Շնորհալի ։

لطیفه լաթիֆէ* [ա] 1. Գեղեցիկ [յգ. لطائف] 2. Հանճարեղ կատակ, խաղ ։ جی — ، كو — կատակասէր ։

لعاب լիւապ [ա] Բժշ. Լորձունք, շողուկ ։ ی — ، یه — լորձնային ։

لعب լաապ, լաապ [ա] 1. Խաղալ 2. Խաղ [յգ. لعبيات] ։

لعبه լաապէ* [ա] Խաղալիք ։

لعبیات լաապիյաթ* [ա] Խաղեր, ներկայացումներ ։

لعل լաալ [ա] 1. Կարմիր յակինթ 2. Կարմիր մելան 3. Կարմիր, տարաշէկ ։ ی — յակինթագոյն ։

لیت و لعل լէյթ ու լաալ [ա] Թերեւս ։ — պատրուակք ։

لعلگون լաալկիւն [պ] Յակինթագոյն ։

لعن լաան / لعنت լաանէթ* [ա] Անէծք ։ ا — անիծել ։ لی — անիծեալ ։

لعنتلمك լանէթլէմէք [թ] Անիծել ։

لعوق լաուգ [ա] Բժշ. Մեղմացուցիչ ըմպելի ։ լուք ։

لعین լաին [ա] Անիծեալ [էգ. لعینه] ։

لغات լիւղաթ*[ա] 1. Բառեր [եզ. لغت] 2. Բառարան ։ چه — բառագրքոյկ ։

لغت լիւղէթ*[ա] 1. Բառ [յգ. لغات] 2. Լեզու 3 Գաւառաբարբառ 4. Բառարան ։

لغز լուղուզ [ա] Հանելուկ [յգ. الغاز] ։
لغزيده լըղզիտէ [պ] Սայթաքած ։
لغم լաղըմ [թ] 1. Կոյանոց 2. Ական ։ آتمق — ական պայթեցընել ։
لغمجى լաղըմճը [թ] 1. Կոյանոցի մաքրող 2. Ականահատ ։
لغو լաղվ [ա] 1. Ջնջել 2. Ջնջում 3. Սնոտիաբանութիւն, ունայն ։
لغوى լուղէվի [ա] Բառական [لغت էն] [էգ. لغويه] ։
لغويات լուղվիյաթ* [ա] Սնոտիաբանութիւնք, սնոտիք ։
لف լէֆֆ [ա] Պատատել, ներփակել ։
لفاً լէֆֆէն [ա] Ներփակելով, ներփակեալ ։
لفاح լիֆահ [ա] Մանդրագորայ ։
لفافه լիֆաֆէ* [ա] 1. Կապ [յգ. لفائف] 2. Բռս. Պատատան ։
لفظ լաֆզ [ա] Բառ [յգ. الفاظ] ։ جلال — անուն Աստուծոյ ։
لفظاً լաֆզան [ա] Բառականն ։
لفظى լաֆզի [ա] 1. Բառական [էգ. لفظيه] 2. Քեր. Հնչուն, հնչական ։
لفيف լէֆիֆ [ա] Արմատին միայն Գ. և Բ. և կամ Ա. և Գ. գրերը و կամ ى եղող բառ ։
لقا լիգա [ա] Դէմք ։
لقب լագապ [ա] Մականուն [յգ. القاب] ։
لقح լագահ [ա] Բեղմնաւորութիւն ։
لقردى լագըրտը [թ] Տե՛ս لقيردى ։
لقطه լուգթա* [ա] Գետնէն գտնուած բան, գիւտ ։
لقلق լագլագ [ա] Արագիլ [յգ. لقالق] ։
لقلقيات լագլագըյյաթ* [ա] Ունայն խօսքեր ։
لقمان լօգման. Արաբ անուանի առակախօսի մը անունն է ։ Մայն բժշկի մը անունն է ։ روحى — եթեր ։
لقمه լօգմա* [ա] 1. Պատառ [յգ. لقم] 2. Կտոր 3. Գնդակաձև հատուած. كوز — աչքերը ցցուած. ا — — բղքակել ։
لقوم լօգում [թ] Հանգստապատառ ։
لقيط լագիթ [ա] Բացընկեցիկ մանուկ ։
لكام լիկեամ [պ] Տե՛ս لجام ։
لكد լէկէտ [պ] Աքացի ։ زن — աքացող ։
لكلك լէյլէք [թ] Արագիլ ։
لكن լէքէն [պ] Կոնք, լական [ռմկ. լէյէն] ։
لكن լաքին [ա] Բայց, սակայն ։
لكنت լիքնէթ* [ա] Թոթովութիւն, ծանրախօսութիւն ։
لكه լէքէ [թ] Բիծ, արատ ։
لكه‌جى լէքէճի [թ] Կեղտահան ։
لكه‌دار լէքէտար [պ] Արատաւորեալ ։
لكه‌لنمك լէքէլէնմէք [թ] Արատաւորիլ ։
لله دره լիլլահի տէրրուհու [ա] Աստուած վարձահատոյց ըլլայ ։

لمح լէմհ [ա] Վաղանցուկ հայեացք մը նետել ։

لمحات լէմհաթ* [ա] յգ. لمحه ի ։

لمحه լէմհէ* [ա] Վաղանցուկ ակնարկ ։ لمحة البصر մի վայրկեան ։

لمز լէմզ [ա] Այպանել, պարսաւել ։

لمس լէմս [ա] 1. Շօշափում 2. Շօշափել ։

لمسی լէմսի [ա] Շօշափելի [էգ. لمسيه] ։

لمعات լէմ'աթ* [ա] յգ. لمعه ի ։

لمعان լէմ'ան [ա] Փայլ, փայլատակիլ, շողալ ։

لمعه լէմ'ա* [ա] Փայլ, փայլատակում [յգ. لمعات] ։

لمؤلفه լիմուէլլիֆիհի [ա] Հեղինակինն է ։

لم يزل լէմյէզէլ [ա] Տե՛ս لايزال ، ـــيه ، ـــى յաւիտենական, անդադառնալի ։

لنفاوى լէնֆավի [ա] Բժշ. Աւշային [էգ. لنفاويه] ։

لنك լէնկ [պ] Կաղ ։ تيمور — Լէնկ Թիմուր (որ է կաղ Թիմուր) ։

لنك լէնք [թ] Ընդոստ գնացք ։

لنكر լէնկէր [պ] Խարիսխ ։ — انداز խարսխած ։

لنكر լէնկէրա [թ] Պղնձէ մեծ պնակ ։

لو լէվ [ա] — و 1. Եւ եթէ, 2. Թող թէ, դիցուք թէ ։

لواء լիվա [ա] 1. Դրօշ [յգ. الويه] 2. Տե՛ս سنجاق 3. կամ — مير կիսաբաժնի հրամանատար ։

لوائح լէվայիհ* [ա] յգ. لائحه ի ։

لوائم լէվայիմ* [ա] յգ. لائمه ի ։

لواحق լէվահիգ* [ա] 1. Յաւելուածք [եզ. لاحقه] 2. Յարակից մասունք ։

لوازم լէվազիմ لوازمات լէվազիմաթ* [ա] յգ. لازمه ի ։ دائرهسى — մատակարարութեան ճիւղ ։

لواطه լիվաթա* [ա] Արուագիտութիւն ։

لواش լավաշ [պ] Լօշ, շօթ ։

لوام լէվվամ [ա] Միշտ յանդիմանող [لوم էն] ։ نفس — ه խղճի խայթ ։

لوامع լէվամի'* [ա] յգ. لامعه ի ։

لوبيا լօպիա [պ] Լուբիա ։

لوپ լօփ [թ] Խոշորկեկ կտոր ։

لوپداق լօփտագ [թ] Յանկարծուստ ։

لوث լէվս [ա] Պղծութիւն ։

لوجه լօճա [է] Օթեակ ։

لوح լէվհ [ա] Տախտակ, թիթեղ [յգ. الواح] ։ محفوظ — երկնային սեղան ուր են արձանագրեալ աստուածային տնօրինութիւնք ։

لوحه լէվհա* [ա] 1. Տախտակ 2. Շրջանակաւոր տախտակ որոյ վրայ կայ արձանագրութիւն մը ։

لودوس լօտօս [թ] Հարաւային հողմ ։ لق — հարաւային հողմի դէմ դարձուած ։

لودوسلامق լօտօսլամագ [թ] Հարաւային հողմ փչել ։

لوز լէվզ، لوزه լէվզէ* [ա] 1. Նուշ 2. անգա. Նշիկ ։

لوزتان լէվզէթան* [ա] Երկու նը-շիկներ [եզ. لوزه] ։

لوسترو լուսթրօ، لوستره լուսթրէ [է] Կօշկաց փայլեցում ։ جى — կօշիկ ներկող, փայլեցնող ։

لوط լութ [ա] Ղովտ ։ بحر — Մեռեալ ծով ։

لوطى լութի [ա] Սոդոմական ։

لوقانده լօգանթա ⎫ [է] 1. Պանդոկ 2. Ճաշարան ։ جى — պանդոկապետ ։
لوقنطه լօգանթա ⎭

لوك լօք [թ] Շոճի խէժ, զմուռ ։

لؤلؤ լուլու, լէ՛լէ՛ [ա] Մարգարիտ [յգ. لآلى ، لآل] ։

لوله լիւլէ [պ] 1. Ծորակ 2. Ծխափողի վառարան ։

لوم լէվմ [ա] 1. Յանդիմանութիւն 2. Յանդիմանել ։

لون լէվն [ա] Գոյն [յգ. الوان] ։

لونجه լօնճա Արուեստաւոր բաց գլխաւորներու ժողով [Իտալ. է. լօճիա բառէն] ։

لوند լէվէնտ [ա] 1. Կամաւոր զինուոր. [յգ لوندان] 2. Այր սրգաճեմ ։ انه — روش սրգաճեմ գնացք ։

لويف լէվէյֆ [ա] Նեարդիկ ։

له լէհ [ա] 1. Անոր համար 2. Ի նպաստ ։

له լէհ [թ] 1. Բոլոնիա 2. Բոլոնիացի ։

لهات լէհաթ* [ա] Լեզուակ ։

لهب լէհէպ [ա] Բոց ։

لهجه լէհճէ* [ա] 1. Լեզու 2. Բարբառ 3. Երգ [թ] 4. Լեհերէն ։

لهذا լէհազա [ա] Ասոր համար ։

لهستان լէհիսթան [պ] Լեհաստան, Բոլոնիա ։

لهلو լէհլու ⎫ [թ] Բոլոնիացի, լեհացի ։
لهلى լէհլի ⎭

لهم ، لهملمك Տե՛ս لهيم ، لهيلمك ։

لهو լէհվ [ա] Խաղ, զբօսանք [յգ. لهويات] ։

لهيب լէհիպ [ա] Բոց ։

لهيم լէհիմ Մածուցում, կցում [Բարբ. ա. لحم էն] ։ لى — անագաւ մածուցեալ ։

لهيملمك լէհիմլէմէք [թ] Մածուցանել (անագաւ), կցել ։

لياقت լիեագաթ* [ա] Արժանաւորութիւն ։

ليال լիեալ ⎫ *[ա] Գիշերներ [եզ. ليل] ։
ليالى լիեալի ⎭

ليت լիյթ [ա] Երանի թէ ։

ليث լէյս [ա] Առիւծ ։

ليرا ⎫ լիրա [է] Ոսկեդրամ, ոսկի ։
ليره ⎭

ليس լիս [պ] Լզող ։

ليطوغرافيا լիթօղրաֆիա [է] Վիմագրութիւն ։

ليف լիֆ [ա] 1. Մանրամանր թել [յգ. الياف] 2. Նեարդ ։

ليفى լիֆի [ա] Նեարդային [էգ. ليفيه] ։

ليقه լիգա [թ] Կաղամարի մետաքս ։

ليك լիք ⎫ [պ] Բայց, սակայն ։
ليكن լիքէն ⎭

ليل լէյլ [ա] Գիշեր [յգ. ليال ، ليالى] ։

لیلا լէյլա* [ա] Աղջամուղջ գիշեր ։

لیلاء լէյլէն [ա] Գիշերանց ։

لیلاق լէյլաք [թ] Եղրևանի ։

لیله լէյլէ* [ա] Գիշեր ։

لیلی լէյլի [ա] 1. Գիշերային 2. Գիշերօթիկ ։

لیمان լիման Նաւահանգիստ [յուն. լիմէնօս բառէն] ։

لیمون լիմօն [յ] Լիմոն ։ ی — լիմոնագոյն ։

لیموناطه լիմօնատա [թ] Լիմոնջուր ։ جی — զովարար ըմպելեաց վաճառող ։

لیمونلق լիմօնլըգ [թ] 1. Ջերմոց ծաղկանց և բուսոց 2. Դարաստան լիմոնից ։

لیمونیت լիմօնիյէթ* [ա] Լիմոնատ ։

لین լէյյին [ա] 1. Կակուղ [էգ. لینه] 2. Մեղմ ։

لینت լինէթ* [ա] 1. Կակղութիւն 2. Մեղմութիւն 3. Թուլութիւն որովայնի ։

لینك լինք [թ] Ընդոստ գնացք երիվարի ։

م

م Միմ Քսանը եօթերորդ տառ Օսմանեան այբուբենին արժէքն է 40 ։

ماء մա՛ [ա] 1. Ջուր 2. Հեղուկ օշարակ ։ տաւց. تداوی بالماء ջրաբուժութիւն ։

مآت / مئات մաթ* } [ա] 1. Հարիւրք [եզ. مائه] 2. Բազմ. Հարիւրաւորք ։

مائده մայիտէ* [ա] Զարդարուած սեղան [յգ. موائد] ։

مائع մայի՛ [ա] Հեղուկ [էգ. مائعه] ։

مائعیت մայի՛իյյէթ* [ա] Լոյծ և հոսանց բնութիւն ։

مائل մայիլ [ա] 1. Հակած [میل էն] [էգ. مائله] 2. Միտող 3. Յօժար, հակամէտ 4. Սիրահարեալ 5. Երկր. կողմնակի, շեղ ։

مائلیت մայիլիյյէթ* [ա] Շեղութիւն ։

مائه միէ* [ա] Հարիւր [յգ. مآت ، مئات] ։

مائی մայի [ա] 1. Ջրագոյն, երկնագոյն [ماء էն] [էգ. مائیه] [աշխ. մավի] 2. Քիմ. Ջրջրուկ 3. Ջրատուն 4. Բնա. Ջրաբուսական ։

مائیت մայիյյէթ* [ա] Քիմ. Ջրատ ։ — کبریت ծծմբաջրատ ։

مآب մէ̄ապ [ա] Ապաստան ։ مروت — մարդասէր ։

ماباق մապաքը [ա] Մնացեալ, մնացորդ ։

مابعد մապա՛տ [ա] 1. Հետևեալ, յաջորդ 2. Շարունակութիւն 3. Անմիջապէս յետոյ ։

مابه մապիհի [ա] 1. Որով է 2. Առարկայ, պատճառ ։ — النجات փրկարար ։

مابین մապէյն* [ա] 1. Անջրպետ, միջոց 2. Մէջ 3. Առանձնանոց պալատան 4. Պալատ ։

مابینجی մապէյնճի [թ] Սենեկապան մանկլաւիկ արքայի ։

مات մաթ [ա] Ճատրակի խաղին մէջ արքային պաշարումը ։ ۱ — յաղթել, զարմացնել ։

ماتقدم մաթեքատտէմ [ա] Անցեալ ։

ماتم մաթէմ [ա] Սուգ ։ لى — ‹‹زده›› — սգաւոր ։

مأتين միթէյն* [ա] Երկու հարիւր ։

ماتيه մաթիյէ [թ] Կերպանք ։

مآثر մէասիր* [ա] յգ. مأثره ի ։

مأثره մէսսէրէ* [ա] 1. Յիշատակ [յգ. مآثر] 2. Նշան 3. Յիշատակելի գործ ։

مأثور մէսուր [ա] Աւանդական, յիշատակ եղած ։

ماجد մաճիտ [ա] Փառաւոր, պանծալի [مجد էն] ։

ماجرا մաճերա [ա] Եղելութիւն ։

ماجوج մէ'ճուճ [ա] Մագոգ (Հսկայ) ։

ماجور մէ'ճուր [ա] 1. Վարձեալ [أجرت էն] [յգ. مأجورات] 2. Վարձատրեալ [أجر էն] ։

ماچونه մաչունա [է] Բեռնամբարձ մեծ մեքենայ ։

ماحصل մահասըլ [ա] 1. Ի գոյ եղած 2. Արդիւնք ։

ماحضر մահազար [ա] Ինչ որ պատրաստ է ։

ماحی մահի [ա] Ջնջող [محو էն] [էգ. ماحيه] ։

ماخات մախաթ [ա] 1. Հերիւն 2. Ծակող գործի ։

مأخذ մէ'խէզ [ա] 1. Բան մը քաղելու տեղ. աղբիւր [أخذ էն] [յգ. مآخذ] 2. ծէ. Ընդունարան ։

مآخذ մէախիզ* [ա] յգ. مأخذ ի ։

مأخوذ մէ'խուզ [ա] Առնուած, առած [اخذ էն] [յգ. مأخوذات] ։

مادام մադամ [ֆ] կամ ک — Քանի որ, քան որուն ։

مادام մադամ مادامه [ֆ] Տիկին ։

مادح մադիհ [ա] Գովող [مدح էն] ։

مادر մադէր [պ] Մայր [յգ. مادران] ։

مادرانه մադէրանէ [պ] 1. Մայրական 2. Մօր պէս, մայրաբար ։

مادرزاد մադէրզադ [պ] 1 Մայրածին 2. Ընդաբոյս ։

مادری մադէրի [պ] Մայրական ։

مادون մադուն [ա] 1. Բանէ մը վար եղող 2. Ստորադաս 3. Ստորին ։

ماده մադէ [պ] Մատակ ։

ماده մադդէ* [ա] 1. Հիւթ 2. Նիւթ, առարկայ [յգ. مواد] 3. Խնդիր, գործ 4. Յօդուած 5. Թարախ ։

مادةً մադդէթէն* [ա] Նիւթապէս ։

مادی մադդի [ա] Նիւթական [էգ. مادیه] [յգ. مادیات] ։

مأذون մէ'զուն [ա] 1. Արտօնեալ [أذن էն] 2. Վկայեալ ։

مأذوناً մէ'զունէն [ա] Արձակուրդով ։

مأذونیت մէ'զունիյէթ* [ա] Արտօնութիւն 2. Արձակուրդ ։

مار մար [պ] Օձ [յգ. ماران] ։

مار մառր [ա] 1. Անցնող, անցած [مرور էն] 2. Անցորդ [յգ. مارین] ։ البيان — الذکر، — վերոյիշեալ ։

مارانقوز մարանգօզ [է] Ատաղձագործ ։

مأرب մէարիպ* [ա] յգ. مأربه ի ։

مأربه մէ'րէպէ* [ա] 1. Պէտք [յգ. مأرب] 2. Իղձ ։

ماربوچ մարփուչ ماربیچ մարփըչ Երկայն խողովակ կլկլակի [Պարս. مارپوش էն]։

مارت մարթ [ի] Մարտ ։

مارتی մարթը [ի] Ծովու ճայ ։

مارده մարտա [ի] 1. Սակարկեալ գնէն զատ պահանջուած դու- մար 2. Խոտան վաճառք ։

مارس մարս [ի] Երկրին յաղթու- թիւն (նարտախաղու)։

مارصیق մարսուգ [ի] Կիսեփաց, մխացող ածուխ ։

مارن մարըն [—] Կռնթի ։

مارول մարօւլ [ի] Հազար (բոյս)։

ماریه մարիա [ի] Մագի ։

مازریون մազերիեօն [—] Թփուրմ որ անուշահոտ տունկ մ'է ։

ماساریقه մասարիգա [ձ] Միջընդերք։

ماساریقی մասարիգի [—] Միջնդե- րական [էգ. ماساریقیه] ։

ماسبق մասեպագ [—] Անցեալ ։

ماستیقه մասթիգա [ձ] 1. Մազ- տաքէ 2. Մազտաքէով խառն օղի ։

ماسك մասիք [—] 1. Սերտ բըռ- նող [مسك էն] [էգ. ماسکه] ։

ماسوا մասիվա [—] Աստուծմէ ի զատ ամեն ինչ. աշխարհ ։

مأسور մէ'սուր [—] Գերի, գեր- եալ [اسارت էն] [յգ. مأسورین]։

ماشراپه մաշրափա Ըմպանակ [Պարս. مشربه էն] ։

ماشطه մաշիթա* [—] Հարսը զար- դարող կին ։

ماشه մաշա [ի] Ունելի ։

ماشی մաշի [—] Հետիոտն գնա- ցող [مشی էն] [էգ. ماشیه] ։ — الطرفین ․ մատնադնաց الاصابع — առաջ և ետ գնացող ։ ա- ղացող ։

ماشیاً մաշիեն [—] Քալելով, հետիոտի ։

ماشیه մաշ'իէ* [—] Դուար [յգ. مواشی] ։

ماصدق մասատագ [—] 1. Հաս- տատող 2. Համապատաս- խան ։

ماصوره մասուրա [ի] 1. Եղեգ- նիկ 2. Ճախարակ 3. Ջրի չափ մ'է ։

ماصه մասա [է] Սեղան ։

ماصه մասսա* [—] Ծծիչ գոր- ծարան ։

ماضی մազը, մազի [—] 1. Անց- եալ [էգ. ماضیه] 2. Քեր. կա- տարեալ անցեալ ․ — شهودی անցեալ որոշեալ ․ — نقلی պատմական, անորոշ անցեալ ։

ماعدا մա'տա [—] Ի զատ, բացի ։ —سی մնացեալը ։

ماعونه մաունա [ի] Կ ա ւ ա ռ (բեռնակարք նաւակ) ։

مافات մաֆաթ [—] Պակսած, կոր- սուած ։

مافوق մաֆեվգ [—] 1. Վեր ե- ղող, գերադաս 2. Վերագոյն 3. Վեր ։

مافی البال մաֆիլպալ } مافی الضمیر մաֆիզզամիր } [—] 1. Սրտին մէջ եղածը 2. Թաքուն նպատակ։

مافیش մաֆիշ Չկայ [ռամկ. مافیه شی էն] ։

ماقبل մաքապըլ [ա] 1. Առաջը գտնուած 2. Առաջ ։

ماكر մաքիր [ա] Նենգաւոր [مكر էն ։

مأكل մէ'քէլ [ա] 1. Ուտելու տեղ 2. Կեր ։

ماكنه մաքինէ [է] Մեքենայ ։

مأكول մէ'քիւլ [ա] 1. Կերուած, կերած [أكل էն] [յգ. مأكولات] 2. Ուտեստ, ուտելիք ։

ماكيان մաքիյան [պ] Հաւ ։

مآل մէալ [ա] Իմաստ, միտք ։

مال մալ [ա] 1. Սեպհականութիւն, ստացուածք, ինչք [յգ. اموال] 2. Ապրանք, վաճառք 3. Դրամ 4. Հասոյթ ։ صنديغى — սնտուկ գաւառական իշխանութեան ․ نه — ى — առանց շահու, գնուած գնով ․ ا— հող ընել, ստանձնել, վերագրել ։

مال մալ [պ] Քսող ։

مالا كلام մա լա քէլամ [ա] 1. Ըսելիք չկայ 2. Ամենակատարեալ ։

مالامال մալամալ [պ] Լիուլի ։

مالانهایه մալանիհայէ [ա] Անվերջ ։

مالايعنى մալայանի [ա] 1. Անիմաստ, անօգուտ խօսք 2. Սնոտի իրք, սնոտիք ։

مالدار մալտար [պ] Ընչաւէտ, հարուստ [յգ. مالداران] ։

مالزم ، مالزمه մալիւզիմ [ա] Ինչ որ պիտանի է, պէտք, պիտոյք ։

مالك մալիք [ա] Տէր, ստացող [ملك էն] [էգ. مالكه] ։

مالكانه մալիքանէ [պ] 1. Տիրական 2. Իբր տէր 3. Պայմանաւոր իրաւունք ստացման պետական կալուածոց ։

مالكيت մալիքիյէթ* [ա] Տիրութիւն, ստացողութիւն ։

مالنخوليا մալինխօլիա [յ] 1. Սեւամաղձութիւն 2. Ցնորք ։ وى — սեւամաղձ ։

مألوف մէ'լուֆ [ա] Սովորեալ, սովորած [الفت էն] [էգ. مألوفه] ։

ماله մալա [պ] Ծեփիչ որմնադրաց ։

مالى մալի [ա] 1. Դրամական 2. Լեցուն, լի ։

مانیخولیا մալիխօլիա [յ] Տե'ս مالنخوليا ։

ماليه մալիյէ* [ա] Դրամական ։ نظارتى — գանձային նախարարութիւն ։

مامملك մամէլիք [ա] Ինչք, ստացուածք ։

مأمن մէ'մէն [ա] Ապահով տեղի ։

مأمور մէ'մուր [ա] 1. Հրամայեալ [امر էն] [էգ. مأموره] 2. Պաշտօնեայ, պաշտօնակալ [յգ. مأمورين] امور — մեկուն յանձնուած գործեր ․ ا— պաշտօնով ։

مأموريت մէ'մուրիյէթ* [ա] Պաշտօն ։

مأمول մէ'մուլ [ա] Յուսացուած ۱ — յուսալ ։

مأمون մէմուն [ա] Ապահով [أمن էն] ։

مانجه մանճա [է] Կերակուր ։

ماندال մանտալ [թ] Փակաղակ ։

ماندره մանտրա [է] Գոմ, փարախ։

ماندە մանտա [ի] Գոմեշ։

ماندە մանտէ [գ] Մնացած ։

مانطار մանթար [ի] Մուրճ ։

مانع մանի՛ [ա] 1. Արգիլող [منع էն] [էգ. مانعه] 2. Արգելք [յգ. موانع] ։

مانعه մանի՛ա* [ա] Արգելք ։

مانغال մանղալ [ի] Կրակարան ։

مانغر մանղըր [ի] Դրանկ, խերխեշ։

مانقفا մանգաֆա [ի] 1. Թանձր գլուխ 2. Միջա հարբուխ ունեցող (ձի) ։

ماند մանէնտ } [գ] Նման, համա-
مانندە մանէնտէ } զոյն ։

مانوره մանեվրա [.] 1. Շարժում զօրաց 2. Մեծ մարզանք զօ-րաց 3. Հնարք ։

مأنوس մէ՛ նուս [ա] 1. Սովորած [انسیت էն] [էգ. مأنوسه] 2. Սովորական ։

مانی մանի [ի] Յուլցք. տաղ։

مانیاق մանիաք [յ] Խելայեղութիւն, մոլութիւն ։

مانیوله մանիվելա [է] Բռնատեղ։

مأوا մէ՛վա [ա] Բնակարան ։

ماورا մավերա [ա] 1. Բանի մը ետեւը եղող 2. Ետև ։ ی — طبیعت բնազանցութիւն ։

ماوقع մավագա՛ա [ա] Ինչ որ տեղի ունեցաւ ։

ماوی մավի Երկնագոյն, կապոյտ [Թուր. مائی էն] ։ مسی — կապուտակ ։

ماه մահ [գ] 1. Լուսին 2. Ամիս։ — ب — ամսէ ամիս . رو — պիկر — լուսնադէմ։

ماهتاب մահթապ [գ] 1. Լուսնի լոյս [ի. գ.] Հեգնութիւն ։ | — հեգնել, ծաղրել։

ماهچه մահչէ [գ] Մահիկ ։

ماهر մահիր [ա] Ճարտար [مهارت էն] ։

ماهرو մահրու [գ] Լուսնադէմ։

ماهموز մահմուզ [ի] 1. Խթան 2. Աքաղաղի ոտից կարթ [ազա- مهماز էն] ։ لق — խթել։

ماهون մահօն [ի] Մահոն ։

ماهی մահի [գ] Ձուկ ։

ماهیت մահիյէթ* [ա] Էութիւն ։

ماهیه մահիյէ [գ] 1. Ամսական 2. Ամսական թոշակ ։

ماياسيل մայասըլ [ի] Թթախտու-թիւն, արիւներթութիւն ։

مايغوش մայղօշ [ի] Թթուաշ։ لق — թթուաշութիւն ։

مايس մայըս [ի] Մայիս ։

مايع մայի՛ [ա] ماٸع տե՛ս ։

مايليق մ-ե-լըք [ա] Արժանաւոր ։

مايثا մայնա [է] Դպագար ։ | — դադրեցնել։

مأيوس մէ՛յուս [ա] Յուսահատ [يأس էն] ։ انه — յուսահա-տական, յուսահատօրէն ։

مأيوسيت մէ՛յուսիյէթ* [ա] Յու-սահատութիւն ։

مايه մայէ [գ] 1. Խմոր, հայթ-[ազա. مايە] 2. Էութիւն, նիւթ 3. Դրամագլուխ, ինչք։ — بد վատազգի, չար։

مايه‌دار մայէտար [գ] Ընչաւէտ ։

مايه‌لنغ մայալանղ [ի] Խմորիլ։

مباح մուպահ [ա] Ներելի, օրինի-

ող հակառակ [اباحه էն] [էֆ. مباحه] ։

مباحث մուպահիս* [ա] յգ. مبحث ի ։

مباحثات մուպահասաթ* [ա] յգ. مباحثه ։

مباحثه մուպահասա* [ա] 1. Վիճաբանութիւն [յգ. مباحثات] 2. Վիճաբանիլ ։

مبادا մուպատա [պ] Աստուած մի արասցէ ։

مبادر մուպատիր [ա] Փութացող [مبادرت էն] ։

مبادرت մուպատէրէթ* [ա] տե՛ս ابتدار ։

مبادله մուպատէլէ* [ա] 1. Փոխանակութիւն [بدل էն] 2. Փոխանակել ։

مبادی մուպատի* [ա] յգ. مبدأ ի ։

مبارز մուպարիզ [ա] 1. Պատերազմիկ [مبارزه էն] 2. Ըմբիշ, ախոյեան ։

مبارزه մուպարէզէ* [ա] 1. Ըմբշամարտութիւն, կռիւ՝ պայքար [յգ. مبارزات] 2. Մրցում ։

مبارك մուպարէք [ա] Օրհնեալ ։ — باد շնորհաւոր ըլլայ ։

مباشر մուպաշիր [ա] 1. Ձեռնարկող [مباشرت էն] 2. Բարապան ։

مباشرت մուպաշէրէթ* [ա] 1. Ձեռնարկել 2. Բարապանութիւն ։

مباعدت մուպա՛ատէթ* [ա] 1. Իրարմէ հեռու կենալ [بعد էն] 2. Հեռանալ ։

مبالات մուպալաթ* [ա] 1. Հոգ ընել 2. Հոգ ։

مبالغ մուպալիղ* [ա] Գումարներ ։

مبالغه մուպալաղա* [ա] 1. Չափազանցութիւն 2. Չափազանցել ։

مبانی մուպանի* [ա] յգ. مبنی ի ։

مباهات մուպահաթ* [ա] 1. Պարծանք, պատիւ 2. Պարծիլ ։

مباهی մուպահի [ա] Պարծող ։

مبايعات մուպայաաթ* [ա] [յգ. مبايعه ի ։

مبايعات մուպայէ՛ա՛* [ա] 1. Գնել, ծախու առնել 2. Գնում [յգ. مبايعات], —جى արծաթ և ոսկի գնող ։

مباين մուպային [ա] Հակասական, հակառակ [مباينت էն] [էֆ. مباينه] ։

مباينت մուպայէնէթ* [ա] 1. Անջատում 2. Հակառակութիւն 3. Անհամաձայնութիւն ։

مبتدا մուպթէտա [ա] 1. Սկսուած [ابتداء էն] 2. Սկիզբ 3. Քեր. Ենթակայ [հակ. خبر] ։

مبتدی մուպթէտի [ա] 1. Նոր ըսկսող [ابتداء էն] [յգ. مبتديان] 2. Նորեկ ։

مبتذل մուպթէզէլ [ա] Անշքացած, տարրնացած, գինը կոտրած [ابتذال էն] ։

مبتسم մուպթէսիմ [ա] Ժպտող [ابتسام էն] ։

مبتغا մուպթէղա [ա] 1. Ջերմագին փափաքել [ابتغا էն] 2. Ջերմ փափաք ։

مبتلا մուպթէլա [ա] 1. Ենթակայ, կլած [ابتلا էն] 2. Անձնատուր եղած, մոլի ։

مبتنی մուպթէնի [ա] Հիմնուած ։

مبتهج մուպթէհիճ [ա] Բերկրեալ, զուարթ [ابتهاج էն] ։

مبثوث մէպսուս [—] Տարածուած ։

مبجل մուպէճճիլ [—] 1. Մեծարող [تبجيل էն] 2. մուպէճճէլ. Մեծարեալ ։

مبحث մէպհաս [—] 1. Խօսք, ճառ [بحث էն] [յգ. مباحث] 2. Նիւթ ։ [illegible]. المين — ակնաքանութիւն. الخيل — ձիաքանութիւն. البيض — հաւկթաքանութիւն. البشر — մարդաքանութիւն. استزاج المعادن — մետաղաքանութիւն ։

مبحوث մէպհուս [—] 1. Խօսուած [بحث էն] [էգ. مبحوثه] 2. Յիշեալ ։ عنه — խօսքի նիւթ եղող ։

مبخر մուպէխխիր [—] 1. Խնկող 2. մուպէխխար. Խնկուած ։

مبدأ մէպտէ' [—] 1. Սկսելու տեղ կամ ժամանակ [بدء էն] [յգ. مبادى] 2. Սկիզբ 3. Սկզբունք ։

مبدع մուպտի' [—] 1. Հնարող [ابداع էն] 2. Ստեղծող 3. Նորաձեւիչ ։

مبدل մուպէտտիլ [—] 1. Փոխող [تبديل էն] 2. մուպէտտէլ Փոխուած [էգ. مبدله] ։

مبذول մէպզուլ [—] 1. Առատօրէն տրուած, շնորհուած [بذل էն] [էգ. مبذوله] 2. Առատ ։

مبذوليت մէպզուլիյէթ* [—] Առատութիւն ։

مبرا մուպէրրա [—] Ազատ [تبرئه էն] ։

مبرات մէպէրրաթ* [—] Բարեգործական տարրք, հաստատութիւնք [յգ. مبره ի] ։

مبره մէպէրրէ* [—] Բարեգործութիւն [յգ. مبرات] ։

مبرد միպրէտ [—] 1. Խարտոց 2. մուպէրրիտ. Ցրտացնող [تبريد էն] [էգ. مبرده] 3. Ցրտարան ։

مبرز մուպրիզ [—] 1. Ցուցուած [ابراز էն] [էգ. مبرزه] 2. մուպրիզ. Ցուցնող ։

مبرم մուպրիմ [—] Ստիպողական [ابرام էն] [էգ. مبرمه] ։

مبرور մէպրուր [—] Վարձատրական, փոխարինական [بر էն] [էգ. مبروره] ։

مبرهن մուպէրհէն [—] Ապացուցեալ [برهان էն] [էգ. مبرهنه] ։

مبسوط մէպսուտ [—] 1. Սփռուած, տարածուած [بسط էն] [էգ. مبسوطه] 2. Ընդարձակուած 3. Պարզուած, մանրամասն յայտնուած ։ ه — ضمّة եօ կամ օ հնչուած էօթրէ ։

مبشر մուպէշշիր [—] 1. Աւետող [تبشير էն] [էգ. مبشره] 2. մուպէշշէր Աւետեալ ։

مبشوش մէպշուշ [—] Զուարթադէմ [بشاشت էն] ։

مبصر մուպասսըր [—] 1. Հսկող [تبصير էն] [յգ. مبصران] 2. Արթուն 3. Կառավարիչ ։ — ها արթնութեամբ ։

مبضع միպզա' [—] Նշտրակ ։

مبطل մուպտիլ [—] Եղծանող, ջնջող [ابطال էն] ։

مبعد մուպ'իտ [—] 1. Հեռացնող

[تبعيد էն] [իգ. مبعده] 2. անդամ. Զատուցանող ։ عن المركز — կեդրոնախոյս ։

مبعوث մապ՚ուս [—] 1. Ղրկուած [بعث էն] [իգ. مبعوثه] [յգ. مبعوثان] 2. Պատուիրակ, պատգամաւոր, երեսփոխան ։ هيئت ـ — պատգամաւորութիւն ։

مبغوض մապղուզ [—] Ատելի ։

مبلغ մապլաղ [—] 1. Գումար [յգ. مبالغ] 2. մէպլիղ, մէպլլիղ. Հաղորդող ։

مبنا մապնա [—] 1. Շէնք, շինուածք [بناء էն] [յգ. مبانی] 2. Հիմ ։

مبنی մապնի [—] 1. Շինուած, Հիմնուած [بناء էն] [իգ. مبنيه] 2. [Ի. գ.] Համար, պատճառաւ ։

مبول մէպէվվիլ [—] Բժշ. Միզեցուցիչ [تبويل էն] [իգ. مبوله] ։

مبهج մէպէհհիճ, մէպհիճ [—] Բերկրաբեր [تبهيج، ابهاج էն] [իգ. مبهجه] ։

مبهم մէպհէմ [—] Անորոշ, մթին [ابهام էն] [իգ. مبهمه] 2. ضمير — Քեր. Անորոշ դերանուն [յգ. مبهمات] 2. մէպհէմ իմաստը մթնցնող ։

مبهوت մապհութ [—] Ապշած, զարմացած [بهت էն] ։

مبيت մապիթ [—] Իջեւանարան, իջեւան ։

مبيض մէպէյյիզ [—] 1. Մաքուր գրող, ընդօրինակող [تبييض էն] 2. մէպէյյէզ Մաքուր գրուած [իգ. مبيضه] ։

مبيض մապիզ [—] անդամ. Ձուարան, սերմնարան [بيضه էն] ։

مبين մէպին [—] 1. Յայտարար, որոշիչ [ابانه էն] 2. Յայտնի ։

مبين մէպէյյին [—] 1. Յայտնող, ծանուցանող [تبيين էն] [իգ. مبينه] 2. մէպէյյէն Ծանուցեալ ։

متابعت մէթապէ՚աթ* [—] Հետեւիլ ։

متأثر մէթէէսսիր [—] 1. Զգածուած, յուզուած [تأثر էն] [իգ. متأثره] 2. Վշտացած ։ ی — վշտագին. وفات ا ی — բանի մը հետեւանքէն մեռնիլ ։

متأخر մէթէախխիր [—] Յետնորդ, յետամնաց [تأخر էն] ։ ين — արդիք ։

متأدب մէթէէտտիպ [—] Քաղաքավար ։ انه — քաղաքավարութեամբ ։

متأذی մէթէէզզի [—] Նեղուած [تأذی էն] ։ او — նեղուիլ ։

متاركه մութարէքէ* [—] Զինադադար [ترك էն] ։

متأسف մէթէէսսիֆ [—] Ցաւող [تأسف էն] [իգ. متأسفه] ։ او — ցաւիլ ։

متاع մէթա՚ [—] Վաճառք, ապրանք [յգ. امتعه] ։

متاعب մէթա՚իպ* [—] յգ. متعبه ի ։

متألم մէթէէլլիմ [—] Վշտահար [تألم էն] ։ او — վշտանալ ։

متاليك մէթալիք [Գ] Արծաթապատ պղինձ դրամ,

متأمل մէթէէմմիլ [—] 1. Մը-

մտածող [تأمل էն] Գ. Մ-թէէմմէլ Մտածուած :

متانت Մէթանէթ* [ա] Հաստատութիւն, ամրութիւն :

متأنى Մ-թէէննի [ա] 1. Լրջօրէն գործող [تأنى էն] 2. Համբերատար : انه — լրջօրէն :

متأهل Մ-թէէհհիլ [ա] Ամուսնացեալ [تأهل էն] :

متأيد Մ-թէէյյիտ [ա] Հաստատուած [تأيد էն] :

متبادر Մ-թէպատիր [ա] Փութացող [تبادر էն] :

متبادل Մ-թէպատիլ [ա] 1. Փոփոխակի [تبادل էն] [էգ. متبادله] 2. էրկ ա. փոփոխ :

متباعد Մ-թէպաիտ [ա] 1. Հեռացած, հեռի [تباعد էն] 2. էրկրա. Տարամետ :

متباقى Մ-թէպագի [ա] Մնացեալ [تباقى էն] [էգ. متباقيه] :

متباكى Մ-թէպաքի [ա] Լալ ձեւացնող :

متباين Մ-թէպային [ա] 1. Աննման [تباين էն] 2. Հակառակ :

متبحر Մ-թէպահհիր [ա] Ծովացեալ, խորահմուտ [تبحر էն] [յգ. متبحرين] :

متبخر Մ-թէպախխիր [ա] Շոգիացեալ [تبخر էն] :

متبدل Մ-թէպէտտիլ [ա] Փոխուած [تبدل էն] [էգ. متبدله] :

متبرع Մ-թէպէրրի' [ա] Նուիրող :

متبرك Մ-թէպէրրիք [ա] Օրհնութիւն առացած :

متبسم Մ-թէպէսսիմ [ա] Ժպտող [تبسم էն] [էգ. متبسمه] :

متبصبص Մ-թէպասպիս [ա] Ծնթող, ուտակապաստ :

متبصر Մ-թէպասսիր [ա] Հեռատես, խոհեմ, արթուն [تبصر էն] : انه — խոհեմաբար :

متبع Մ-թթէպի' [ա] Հետեւող [اتباع էն] :

متبنى Մէ-թէպէննի [ա] Որդեգիր :

متبوع Մէթպու' [ա] Հետեւելի [تبع էն] [էգ. متبوعه] 2. Հպատակեալ 3. Վեհապետ :

متبوعيت Մէթպու'իյյէթ* [ա] Վեհապետութիւն :

متبين Մ-թէպէյյին [ա] Հաստատուած, յայտնի [تبين էն] :

متتابع Մ-թէթապի' [ա] Մի զմիայ կնի, անընդհատ [تتابع էն] [էգ. متتابعه] : اً — հետզհետէ :

متتالى Մ-թէթալի [ա] տե՛ս متتابع :

متتبع Մ-թէթէպպի' [ա] Հետազօտող, խուզարկու, հետապնդող [تتبع էն] :

متتوج Մ-թէթէվվիճ [ա] Թագադրիր եղած :

متجادل Մ-թէճատիլ [ա] Կռուող, մաքառող :

متجاسر Մ-թէճասիր [ա] 1. Համարձակած, յանդգնած [تجاسر էն] 2. Հեղինակ ո և է չարեաց :

متجانب Մ-թէճանիպ [ա] Խուսափող :

متجانس Մ-թէճանիս [ա] Համանման, Համասեռ [تجانس էն] :

متجاور Մ-թէճավիր [ա] Դրացի :

متجاوز Մ-թէճավիզ [ա] 1. Անցնող [تجاوز էն] 2. Անցուկ, աւելի :

متجاهل մութէճահիլ [ա] Անգէտ ձեւացող ։

متجبر մութէճէպպիր [ա] 1. Ամբարտաւան [تجبر էն] 2. Բռնաւոր ։

متجدد մութէճէտտիտ [ա] Նորոգուող, նորոգուած [تجدد էն] ։

متجزی մութէճէզզի' [ա] Մասանց բաժնուող [تجزی էն] ։

متجسس մութէճէսսիս [ա] Լրտեսող, զննող, հետաքրքիր [تجسس էն]։

متجعد մութէճա''իտ [ա] Գանգուր ։

متجسم մութէճէսսիմ [ա] Մարմնացած [تجسم էն] ։

متجلی մութէճէլլի [ա] Երեւցած, ակներեւ [تجلی էն] ։

متجمد մութէճէմմիտ [ա] Սառած ։

متجمع մութէճէմմի' [ա] Հաւաքուած, խմբուած ։

متجنن մութէճէննին [ա] Յիմար [تجنن էն] ։

متجوز մութէճէվվիզ [ա] Պատշաճ նկատող ։

متحاب մութէհապպ [ա] Զիրար սիրող, բարեկամ [էգ. متحابه] ։

متحاسد մութէհասիտ [ա] Իրարու նախանձող ։

متحاشی մութէհաշի [ա] Զգուշաւոր, ԶԳՈՒՇ ։

متحتم մութէհաթթիմ [ա] Անհրաժեշտ, հարկաւոր [تحتم էն] ։

متخثر մութէհասսիր [ա] Բժշ. Թանձրացուցիչ ։

متحجر մութէհաճճիր [ա] Քարացեալ [تحجر էն] [էգ. متحجره] ։

متحد մութթէհիտ [ա] 1. Միացեալ [اتحاد էն] [էգ. متحده] 2. Համամիտ ։ اً — միաձայնութեամբ ։

متحدث մութէհատտիս [ա] Յառաջ եկած, ծագած [تحدث էն] ։

متحذر մութէհազզիր [ա] Զգուշաւոր, ԶԳՈՒՇ ։

متحرك մութէհարրիք [ա] 1. Շարժուն [تحرك էն] [էգ. متحركه] 2. Քեր. Ձայնաւորիչ ունեցող ։

متحزن մութէհազզին [ա] Տխրամած ։

متحسر մութէհասսիր [ա] Կարօտագին [تحسر էն] [էգ. متحسره] ։

متحشد մութէհաշշիտ [ա] Համախմբեալ, կերպարանցեալ [تحشد էն] [էգ متحشده] ։

متحصل մութէհասսըլ [ա] Յառաջ եկած, գոյացած [تحصل էն] ։

متحصن մութէհասսըն [ա] Ամրացած [تحصن էն] ։

متحقق մութէհաքքըք [ա] Ստուգուած, հաստատուած [تحقق էն] [էգ. متحققه] ։

متحكم մութէհաքքիմ [ա] Բռնակալ [تحكم էն] ։ انه — բռնաւորի պէս ։

متحلل մութէհալլիլ [ա] Լուծուող ։

متحلم մութէհալլիմ [ա] 1. Հեզութիւն կերպարանող [تحلم էն] 2. անգր. Գողկաւոր ։

متحلی մութէհալլի [ա] Զարդարուած ։

متحمل մութէհամմիլ [ա] Կրող, տանող, դիմացող [تحمل էն] ։

متحول մէթէհավվիլ [ա] Փոխուած [تحول էն]։

متحير մէթէհայյիր [ա] 1. Զարմացած, հիացած [تحير էն] 2.

متحيز մէթէհայյիզ [ա] Երեւելի,

նշանաւոր [تحیر էն] [էֆ. متحیره] [յֆ. متحیران] ։

متحاشی մէ-թէհաշի [—] Երկնչող ։

متخاصم մէ-թէխասըմ [—] Իրարու թշնամութիւն ընող, ոսոխ [էջմ. متخاصمین] ։

متخالف մէ-թէխալիֆ [—] Իրարու հակառակ, տարբեր [تخالف էն] [էֆ. متخالفه] ։

متخذ մէ-թթախըզ [—] 1. Ձեռնարկող [اتخاذ էն] 2. մէ-թթէխազ Ձեռնարկուած [էֆ. متخذه] ։

متخرب մէ-թէխարրիպ [—] Աւերեալ ։

متخشن մէ-թէխաշշին [—] Կարծրացեալ [تخشن էն] ։

متخصص մէ-թէխասսըս [—] 1. Սեպհական [تخصص էն] 2. Մասնագէտ [յֆ. متخصصان] ։

متخلخل մէ-թէխալխիլ [—] Թուլցած ։

متخلص մէ-թէխալլիս [—] Կեղծ անուամբ յորջորջուող ։

متخلق մէ-թէխալլըք [—] 1. Ստեղծուած [تخلق էն] [էֆ. متخلقه] 2. Յատկական, օժտեալ ։

متخیل մէ-թէխայյիլ [—] 1. Երեւակայող [تخیل էն] [էֆ. متخیله] 2. մէ-թէխայյէլ Երեւակայեալ ։

متدائر մը-թէտաիր [—] 1. Պարող 2. Վերաբերեալ ։

متداخل մը-թէտախիլ [—] 1. Իրարու մէջ մտած [تداخل էն] [էֆ. متداخله] 2. Յետամնաց, անվճար ։

متدارك մը-թէտարիք [—] Պատրաստող [تدارك էն] ։

متداول մը-թէտավիլ [—] Շրջաբերուած [تداول էն] [էֆ. متداوله] ։

متدرس մը-թէտէրրիս [—] Ուսանող ։

متدنی մը-թէտէննի [—] 1. Ցածցած [تدنی էն] 2. Ցետադէմ ։

متدین մը-թէտէյյին [—] Տե՛ս دیندار ։

متذكر մը-թէզէքքիր [—] Խորհող ։

متذلل մը-թէզէլլիւլ [—] Նուաստացող [تذلل էն] ։

مترادف մը-թէրատիւֆ [—] Հոմանիշ ։

متراضی մը-թէրազի [—] Երկուստեք հաճ ։

متراكب մը-թէրաքիպ [—] 1. Իրարու վրայ հեծած [تراكب էն] [էֆ. متراكبه] 2. Կղմինտրաշար ։

متراكم մը-թէրաքիմ [—] Դիզուած [تراكم էն] [էֆ. متراكمه] ։

مترتب մը-թէրէթթիպ [—] 1. Դըրուած (պարտք և այլն) [էֆ. مترتبه] 2. Յառաջ եկած ։

مترجم մը-թէրճիմ [—] 1. Թարգմանուած [ترجمه էն] [էֆ. مترجمه] 2. մը-թէրճիմ. Թարգմանող։ Թարգման [յֆ. مترجمین] ։

مترجی մը-թէրէճճի [—] Աղաչող ։

مترحل մը-թէրահհիլ [—] Ճամբայ ելած ։

مترحم մը-թէրահհիմ [—] Գթացող [ترحم էն] ։

متردد մը-թէրէտտիտ [—] 1. Վարանող, երկմիտ [تردد էն] [էֆ. مترددە] 2. Բժշ. Նուաղող ։

مترس մէթրիս [—] Պատնէշ ։

مترشح մը-թէրէշշիհ [—] 1. Ար-

առաշնչած [ترشح էն] 2. Կա-
թած, թորած ։
مترصد Գ-թէրասսըտ [—] Դիտող ։
مترقب Գ-թէրագգըպ [—] 1. ըՍ-
պասող, դիտող [ترقب էն] 2.
Գ-թէրագգապ . Սպասուած,
դիտուած [էգ. مترقبه] ։
مترق Գ-թէրագգը [—] 1. Բարձ-
րանող, մեծցող [ترق էն] 2.
Յառաջ գնող ։
متركب Գ-թէրէքքէպ [—] Բա-
ղադրուած [تركب էն] [էգ. متركبه]
مترنم Գ-թէրէննիւմ [—] Ներգեղող,
երգող [ترنم էն] ։
مترو Գէթրօ օր. مترە Գէթրէ [է] Մէթրօ։
متروك Գէթրուք [—] 1. Թողուած,
լքեալ [ترك էն] [էգ. متروكه]
2. Արձակեալ ։
متروكات Գէթրուքեաթ* [—] Տե՛ս ترك ։
متراحم Գ-թէրահիմ [—] Խառնուած ։
متزايد Գ-թէզայիտ [—] Աւելցող,
առաւել [تزايد էն] [էգ. متزايده]։
متزلزل Գ-թէզէլզիլ [—] Երերող ։
متزوج Գ-թէզէվվիճ [—] Ամուս-
նացած [تزوج էն] ։
متزهر Գ-թէզէհհիր [—] Ծաղ-
կած ։
متزين Գ-թէզէյյին [—] Զար-
դարուած ։
متسالق Գ-թէսալիք [—] Մագլցող։
متساوى Գ-թէսավի [—] Հաւա-
սար [تساوى էն] ։
متستر Գ-թէսէթթիր [—] Սքող-
ուել [تستر էն] ։
متسع Գ-թէվէսսի [—] 1. Լայնա-
ծաւալ [اتساع էն] [էգ. متسعه]
2. Երկրա. Իննանկիւն [تسعه էն] ։
متسلسل Գ-թէսէլսիլ [—] Շղթ-
թայաձև [تسلسل էն] [էգ.
متسلسله] ։ جبال —ه շղթայ լե-
րանց. ← — մի զմբոյ կնի ։
متسلط Գ-թէսէլլիթ [—] Բռնա-
ցող [تسلط էն] ։
متسلم Գ-թէսէլլիմ [—] 1. Կալա-
ւորիչ 2. Յանձնուած ։
متسلى Գ-թէսէլլի [—] Մխիթարու-
ուած [تسلى էն] ։ او — մխի-
թարուիլ ։
متسم Գ-թէվէսսիմ [—] Դրոշմեալ ։
متشابه Գ-թէշապիհ [—] 1. Հա-
մանման [تشابه էն] [էգ. متشابهه]
2. Բժշ. Համապատշաօն 3.
Երկրա. Համաձևիք ։ الصوره —
Համաձևաւոր ։
متشابك Գ-թէշապիք [—] Խառ-
նակ ։
متشارك Գ-թէշարիք [—] Համըն-
կեր, մասնակից [تشارك էն] ։
متشاعر Գ-թէշաիր [—] Սուտ
բանաստեղծ [تشاعر էն] ։
متشبث Գ-թէշէպպիս [—] 1. Պա-
տատուկ (բոյս) [تشبث էն] 2.
Ձեռնարկող ։
متشتت Գ-թէշէթթիթ [—] Ցիր և
ցան ։
متشجع Գ-թէշէճճի [—] Քաջու-
թիւն կեղծող ։
متشخص Գ-թէշախխիս [—] 1. Ան-
ձը ճանչցուած 2. Անձնա-
ւորեալ 3. Յանձին բերող։
متشدد Գ-թէշէտտիտ [—] Սաստ-
կացած [تشدد էն]։

متشرع մու-թէշէրրի' [—]. Մահ-մետական օրինաց հմուտ ։

متشعب մու-թէշա''իպ [—] Ճիւ-ղաւորեալ [تشعب էն] ։

متشعر մու-թէշա''իր [—] Թա-ւամորթի ։

متشكر մու-թէշէքքիր [—] Շնորհա-կալ [تشكر էն] [էֆ. متشكره]

متشكل մու-թէշէքքիլ [—] Ձեւաց-եալ, կազմուած [تشكل էն [էֆ. متشكله] ։

متشكى մու-թէշէքքի [—] Գանգա-տող [تشكى էն] [էֆ. متشكيه] ։

متشهى մու-թէշէհհի [—] Ցանկա-ցող ։

متصادف մու-թէսատիֆ [—] Հան-դիպած, դիպած [تصادف էն] ։

متصادم մու-թէսատիմ [—] 1. Բախ-խած [تصادم էն] 2. Ճակատող ։

متصدى մու-թէսատտի [—] Փոր-ձած, փորձող (ո և է գործի մը) [تصدى էն] ։ — او — փորձել ։

متصرف մու-թէսարրըֆ [—] 1. Տէր [تصرف էն] [էֆ. متصرفه] 2. Գաւառապետ կառավարիչ, փոխ կուսակալ ։ — لق — փոխ կուսակալութիւն, գաւառակ ։

متصف մու-թէթթասըֆ [—] Որակեալ, օժտեալ [اتصاف էն] ։

متصل մու-թէթթասըլ [—] 1. Կից [اتصال էն] [էֆ. متصله] 2. Ան-ընդհատ ։ — ضمير — մասնիկ դերանուն ։

متصلب մու-թէսալլիպ [—] կարծ-րացեալ [էֆ. متصلبه] ։

متصور մու-թէսավվէր [—] 1. Ցը-ցացուած [تصور էն] [էֆ. متصوره] 2. Մտադրուած ։

متصوف մու-թէսավվիֆ [—] Մի-ստիքեան ։

متضاد մու-թէզատ [—] 1. Իրա-րու հակառակ, ներհակ [تضاد էն] [էֆ. متضاده] 2. Բժշ. Հա-կառակաշարժ (մկունք) ։

متضاعف մու-թէզա'իֆ [—] Կրկնա-պատիկ ։

متضح մու-թէթթազըհ [—] Բացայայտ, մեկին [اتضاح էն] ։

متضرر մու-թէզարրիր [—] Վնաս-ուած ։

متضرع մու-թէզարրի' [—] 1. Պա-ղատող [تضرع էն] 2. մու-թէ-զարրա' Պաղատեալ ։

متضع մու-թէթթազի' [—] Խոնարհ, ցածուն [اتضاع էն] ։

متضمن մու-թէզամմին [—] Պարու-նակող [تضمن էն] ։

متطابق մու-թէտապիք [—] Հա-մաձայն [تطابق էն] ։

متطبب մու-թէտապպիպ [—] Փոր-ձական բժիշկ ։

متظاهر մու-թէզահիր [—] Ցայտնի ։

متظلم մէ-թէզալլիմ [—] Տրտնջացող ։

متعارض մէ-թէ'արիզ [—] Միմեանց պատահող ։

متعارف մէ-թէ'արիֆ [—] Ծանօթ ։

متعاصى մէ-թէ'ասի [—] 1. Ըմբոստ, հեստ [تعاصى էն] 2. Դժուա-րահալ ։

متعاقب մէ-թէ'աքիպ [—] 1. Յա-ջորդող [تعاقب էն] 2. Անմի-ջապէս յետոյ ։

متعال մէ-թէ'ալ [—] Բարձրեալ [تعالی էն] ։ — رب բարձրեալն Աստուած ։

متعاون մէ-թէ'ավին [—] Իրարու օգնող [تعاون էն] ։

متعاهد մէ-թէ'ահիտ [—] Դաշնակից [تعاهد էն [էգ. متعاهده] ։

متعبه մըթ'ապէ* [—] Տառապանք, նեղութիւն, յոգնութիւն [تعب էն] [էգ. متاعب] ։

متعبد մէ-թէ'ապպիտ [—] տես عابد ։

متعجب մէ-թէ'աճճիպ [—] Զարմացած [تعجب էն]։ انه — զարմացմամբ ։

متعدد մէ-թէ'ադդիտ [—] Բազմաթիւ, բազում [تعدد էն] [էգ. متعدده] ։

متعدی մէ-թէ'ադդի [—] 1. Հարստահարող [تعدی էն] 2. Քեր. Ներգործական [էգ. متعديه]։

متعذر մէ-թէ'ազզիր [—] Դժուարակատար, անգործադրելի ։

متعرب մէ-թէ'արրիպ [—] Արաբացեալ [էգ. متعربه] ։

متعرج մէ-թէ'արրիճ [—] Կոր ։

متعرض մէ-թէ'արրըզ [—] 1. Հակառակող [تعرض էն] 2. Յարձակող ։

متعسر մէ-թէ'ասսիր [—] Դժուար ։

متعصب մէ-թէ'ասսըպ [—] Մոլեռանդ [تعصب էն] ։

متعضو մէ-թէ'ազզըվ [—] Բժշ. կազմակերպեալ ։

متعظم մէ-թէ'ազզըմ [—] Մեծամիտ, խրոխտ [تعظم էն] ։ انه — խրոխտաբար ։

متعفن մէ-թէ'աֆֆին [—] Նեխած, աւրուած, հոտած ։

متعلق մէ-թէ'ալլիք [—] 1. Կախեալ, առնչական [تعلق էն] [էգ. متعلقه] 2. Ազգական 3. Վերաբերեալ 4. մէ-թէ'ալլաք Այն որ կը վերաբերի ։

متعلقات մէ-թէ'ալլիքաթ* [—] 1. Յարակից մասունք 2. Ազգականք ։

متعلم մէ-թէ'ալլիմ [—] Ուսանող, սորվող [تعلم էն] [յգ. متعلمين]։

متعمد մէ-թէ'ամմիտ [—] Կանխամտածութեամբ գործող [تعمد էն] ։

متعوج մէ-թէ'ավվիճ [—] Ծամածուռ ։

متعود մէ-թէ'ավվիտ [—] Սովորած ։

متعهد մէ-թէ'ահհիտ [—] 1. Ստանձնող, խոստացող [تعهد էն] 2. Հայթայթիչ ։

متعين մէ-թէ'այյին [—] Որոշ, որոշուած [تعين էն] ։

متغافل մէ-թէղաֆիլ [—] Անմտադրութիւն կեղծող [تغافل էն]։

متغاير մէ-թէղայիր [—] տես مغاير ։

متغلب մէ-թէղալլիպ [—] Բռնակալ ։

متغير մէ-թէղայյիր [—] Փոխուած [تغير էն] ։

متفاخر մէ-թէֆախիր [—] 1. Պարծող 2. Մնապարծ ։

متفاوت մէ-թէֆավիթ [—] Տարբեր [تفاوت էն] [էգ. متفاوته] ։

متفحص մէ-թէֆահհիս [—] 1. Խուզարկիչ [تفحص էն] 2. Հետաքրքիր ։

متفخر մէ-թէֆախխիր [ա] Պարծող, փառասիրող։

متفرج մէ-թէֆէրրիճ [ա] Շրջագայող [تفرج էն]։

متفرس մէ-թէֆէրրիս [ա] Իմացող, կռահող [تفرس էն]։

متفرع մէ-թէֆէրրի' [ա] 1. Ճիւղաւորեալ, բաժանեալ [تفرع էն] [յգ. متفرعات] 2. Առնչական։

متفرعات մէ-թէֆէրրի'աթ [ա] Ճիւղեր, պարագայներ։

متفرق մէ-թէֆէրրիք [ա] 1. Զատուած [تفرق էն] [իգ. متفرقه] 2. Ցիր և ցան։ آ— մասնակի։

متفرقه մէ-թէֆէրրիքա [ա] Այլ և այլ ծախքեր։

متفق մէ-թթէֆիք [ա] 1. Միաբան, համաձայն [اتفاق էն] [իգ. متفقه] 2. Դաշնակից, ընկերակից։ ——علیه մէ-թթէֆաքուն 'ալէյհ համաձայնութեամբ գոյացեալ։

متفقد մէ-թէֆաքքիտ [ա] Փնտռող։

متفكر մէ-թէֆէքքիր [ա] Մտածող։

متفنن մէ-թէֆէննին [ա] Գիտնական, ուսումնական [تفنن էն]։

متفوق մէ-թէֆէվվիք [ա] Գերազանցող [تفوق էն]։

متوه մէ-թէֆէվվիհ [ա] Զրուցող։

متفهم մէ-թէֆէհհիմ [ա] Ըմբռնող [تفهم էն]։

متقابل մէ-թէքապիլ [ա] 1. Համապատասխան [تقابل էն] [իգ. متقابله] 2. Հանդիպակաց, հանդիպադիր 3. Փոխադարձ 4. Հանդէպ, դէմ։

متقارب մէ-թէքարիպ [ա] 1. Իրարու մօտ [իգ. متقاربه] 2. Եղէրա. Մայրամէտ։

متقاضی մէ-թէքազի [ա] Պարտականը նեղող [تقاضی էն] [իգ. متقاضیه]։

متقاعد մէ-թէքա'իտ [ա] Հանգստեան թոշակ ընդունող [تقاعد էն] [յգ. متقاعدین]։

متقدم մէ-թէքատդիմ [ա] 1. Յառաջացեալ [تقدم էն] [իգ. متقدمه] 2. Հին, վաղեմի 3. Նախագաս 4. Մատուցանող 5. Նախորդ։

متقدمین մէ-թէքատդիմին [ա] 1. Նախնիք 2. Յառաջադէմք։

متقرب մէ-թէքարրիպ [ա] Մօտեցած, մօտեցող [تقرب էն] [իգ. متقربه]։

متقرح մէ-թէքարրիհ [ա] Բժշ. Կեղաւոր, կեղային [تقرح էն]։

متقشع մէ-թէքաշշի' [ա] Բժշ. Լորձոց մաքրիչ (դեղ)։

متقطر մէ-թէքատդիր [ա] Թորուած։

متقطع մէ-թէքատդի' [ա] Բժշ. Մէջ ընդ մէջ [تقطع էն]։

متقلب մէ-թէքալլիպ [ա] Յեղաշրջեալ, փոփոխական։

متقوس մէ-թէքավվիս [ա] Աղեղանման կորացեալ։

متق մէ-թթէքի [ա] Երկիւղած [اتقا էն] [իգ. متقیه]։

متقیح մէ-թէքայյիհ [ա] Թարախած։

متقید մէ-թէքայյիտ [ա] Հոգատար։

متكا մէ-թթէքէ [ա] Յենարան [اتكا էն]։

متكاثر մէ-թէքասիր [ա] Բազմացած։

متكاثف մու-թէքէսաթիֆ [ա] Խտացեալ, Հոծ, խիտ ։

متكاسل մու-թէքէսաիլ [ա] Ձանձրացաւու, Թոյլ [تكاسل էն] ։

متكشل մու-թէքէշ'շիլ [ա] Գոհոլեալ ։

متكبر մու-թէքէպպիր [ա] Հպարտ, խրոխտ [تكبر էն] ։

متكثب մու-թէքէսսիպ [ա] Ժողովուած, գիզուած ։

متكثر մու-թէքէսսիր [ա] Շատցած ։

متكدر մու-թէքէտտիր [ա] Վշտաբեկ ։

متكفل մու-թէքէֆֆիլ [ա] Երաշխաւոր [تكفل էն] ։

متكلم մու-թէքէլլիմ [ա] 1. Խօսող [تكلم էն] [էգ. متكلمه] [յգ. متكلمين] 2. Քեր. Ա. դէմք ։ نفس —وحده եզակի Ա. դէմք . نفس—مع الغير յոգնակի Ա. դէմք . صدری — ուղղախօս ։

متكون մու-թէքէվվին [ա] Գոյացած

متكی մու-թթէքէ [ա] Յենած [اتكاء էն] ։

متلاحق մու-թէլահըք [ա] 1. Իրարու միացած [تلاحق էն] [էգ. ذو — اعضاء التناسل ։ [متلاحقه որձէգ (տունկ) ։

متلاشی մու-թէլաշի [ա] 1. Տագնապեալ, մնայուն [تلاش էն] 2. Արտորացող ։

متلاصق մու-թէլասըք [ա] տե՛ս متلاحق ։

متلاطم մու-թէլատըմ [ա] Ծփացող ։

متلاقی մու-թէլաքի [ա] Իրարու պատահած ։

متلاهی մու-թէլահի [ա] Խաղացող ։

متلبس մու-թէլէպպիս [ա] Զգեցած ։

متلذذ մու-թէլէզզիզ [ա] Անուշցող, համեղութը զգացող [تلذذ էն] ։

متلطف մու-թէլատտիֆ [ա] Շնորհունակ, մեծարող, քաղցր ։

متلف մու-թլիֆ [ա] 1. Սպանող [اتلاف էն] 2. Վատնող 3. Մահաբեր ։

متلفظ մու-թէլէֆֆիզ [ա] Արտասանող ։

متلقب մու-թէլէքքիպ [ա] Մականուանեալ ։

متلون մու-թէլէվվին [ա] 1. Գունափոխուկ [تلون էն] 2. Յեղյեղուկ, անհաստատ ։

متلهب մու-թէլէհհիպ [ա] Բորբոքեալ ։

متلهف մու-թէլէհհիֆ [ա] Հեծող ։

متلين մու-թէլէյյին [ա] Կակղացած ։

متمايز մու-թէմայիզ [ա] Նշանաւոր հանդիսացած [تمايز էն] ։

متمايل մու'-թէմայիլ [ա] Հակած, յօժար [تمايل էն] [էգ. متمايله] ։

متماثل մու-թէմասիլ [ա] Իրարու նմանող ։

متمادی մու-թէմատի [ա] 1. Անընդհատ [تمادی էն] [էգ. متماديه] 2. Շարունակ ։ أ — շարունակաբար ։

متمارض մու-թէմարըզ [ա] Սուտ հիւանդ [تمارض էն] ։

متمتع մու-թէմէթթիի [ա] Օգտուող, շահող [تمتع էն] ։

متمثل մու-թէմէսսիլ [ա] Կերպարանափոխ եղած [تمثل էն] ։

متمدح մու-թէմէտտիհ [ա] Ինքնագով [تمدح էն] ։

متمدن մու-թէմէտտին [ա] Քաղաքակիրթ [تمدن էն] [էգ. متمدنه] ։

متقرن մը-թէ-գըրրին [ա] Փարձ, վարժ։

متزق մը-թէ-զըզզիգ [ա] Պատառած։

متمسك մը-թէ-մէսսիք [ա] Ամուր բռնող։

متمكن մը-թէ-մէքքին [ա] 1. Բնակող [تمكن էն] [էգ. متمكنه] 2. Փէր. Հողմիկին։

متملق մը-թէ-մէլլիգ [ա] Շնժող, քծնող [تملق էն]։

متمم մը-թէ-միմ [ա] 1. Լրացուցիչ [تتميم էն] [էգ. متممه] [յգ. متممات] 2. Փէր. Յաւելուածական։

متمنی / متمنا մը-թէ-մէննա [ա] 1. Մաղթած [تمنی էն] 2. Խնդրուած 3. متمنی մը-թէ-մէննի Մաղթող 4. Խնդրող։

متموج մը-թէ-մէվվիճ [ա] Ծփացող, ալեկոծ [تموج էն]։

متمول մը-թէ-մէվվիլ [ա] Ընչաւէտ։

متمهدی մը-թէ-մէհդի [ա] Սուտ Մէհտի։

متمیز մը-թէ-մէյյիզ [ա] Նշանաւոր Հանդիսացող [تمیز էն] [էգ. متمیزه]։

متن մէթն [ա] Բնագիր [յգ. متون]։

متناسب մը-թէ-նասիպ [ա] 1. Համեմատական [تناسب էն] [էգ. متناسبه] 2. Համաչափ։

متناسل մը-թէ-նասիլ [ա] Սերած, սերող [تناسل էն]։

متناظر մը-թէ-նազիր [ա] Դէմ յանդիման, Հանդիպական [تناظر էն]։

متنافر մը-թէ-նաֆիր [ա] Ընդդիմակ, Հակառակ [تنافر էն]։

متناقص մը-թէ-նագըս [ա] Պակսած [تناقص էն]։

متناقض մը-թէ-նագըզ [ա] Հակասական [تناقض էն] [էգ. متناقضه]։

متناوب մը-թէ-նավիպ [ա] Պարբերական [تناوب էն]։

متناول մը-թէ-նավիլ [ա] 1. Ուտող [تناول էն] 2. մը-թէ-նավել Կերուած 3. Ուտելի։

متناهی մը-թէ-նահի [ա] 1. Վերջացած [تناهی էն] 2. Վերջանալի։ — نا անվերջ։

متنبه մը-թէ-նէպպիհ [ա] 1. Արթուն [تنبه էն] 2. Խրատեալ։

متنجس մը-թէ-նէճճիս [ա] Աղտեղեալ, աղտեղի [էգ. متنجسه]։

متنزل մը-թէ-նէզզիլ [ա] 1. Իջնող [تنزل էն] 2. Յարեհաճող, զիջանող։

متنزه մը-թէ-նէզզիհ [ա] Զուարճացող, զբօսնող [تنزه էն]։

متنصح մը-թէ-նասսըհ [ա] Խրատու, խրատեալ։

متنعم մը-թէ-նաամ [ա] Բարիքներ վայելող, բարիքներով լցեալ, երջանիկ։

متنفخ մը-թէ-նէֆֆիխ [ա] Տկանձ։

متنفذ մը-թէ-նէֆֆիզ [ա] Ազդեցիկ [تنفذ էն] [յգ. متنفذان]։

متنفر մը-թէ-նէֆֆիր [ա] Գարշող [تنفر էն]։

متنفس մը-թէ-նէֆֆիս [ա] Շնչող։

متنكر մը-թէ-նէքքիր [ա] Անծանօթ [էգ. متنكره] հեյէթ։ ایله — ծպտեալ։

متنوع մը-թէ-նէվվի [ա] Զանազան [تنوع էն] [էգ. متنوعه]։ — զանազանք։

متواتر մութեվաթիր [—] Տարածայնուած [էգ. متواتره]։

متوارث մութեվարիս [—] Ժառանգ մնացած։

متوارد մութեվարիտ [—] (Հեռ գՀեալ) Հասած [توارد էն] [էգ. متوارده]։

متواری մութեվարի [—] Ծածկուած։

متوازن մութեվազին [—] Հաւասարակշիռ [توازن էն]։

متوازی մութեվազի [—] Զուգահեռական [էգ. متوازیه]։

متواضع մութեվազը՛ [—] Խոնարհամիտ [تواضع էն]։

متوافق մութեվաֆըգ [—] Համապատասխան [توافق էն]։

متوالی մութեվալի [—] Յաջորդական, անընդհատ [էգ متوالیه]։ — շարունակ։

متوجه մութեվեջջիհ [—] Դէպ ի... դարձած [توجه էն] او — երթալ։

متوجهاً մութեվեջջիհէն [—] 1. Դառնալով 2. Դէպ ի։

متوحش մութեվահհիշ [—] Խրտուչող, խրտչած [توحش էն]։

متورع մութեվերրիը՛ [—] Երկիւղած։

متورم մութեվերրիմ [—] Ուռած [تورم էն] [էգ. متورمه]։

متوسط մութեվասսիթ [—] 1. Միջնորդող [توسط էն] [էգ. متوسطه] 2. Միջին, չափաւոր։

متوسل մութեվասսիլ [—] Միջոցի մը դիմած։

متوصل մութեվասսըլ [—] 1. Հասած [توصل էն] 2. Կցեալ։

متوطن մութեվաթթին [—] Բնակութեամբ հաստատուած [توطن էն]։

متوغل մութեվաղղիլ [—] Մտադիր, զբաղեալ։

متوف . متوفا մութեվեֆֆա [—] Վախճանեալ։ [էգ متوفیه մութեվեֆֆիյե կամ متوفاة]։

متوقع մութեվաքքը՛ [—] 1. Յուսացող, 2. մութեվաքքա՛ Յուսացուած։

متوقف մութեվաքքիֆ [—] Բէլ. 1. Կայուն [توقف էն] 2. Կախեալ։

متوق մութեվաքքը [—] Զգուշացող [توق էն]։

متوکل մութեվէքքիլ [—] Ապաւինած, ապաւինող [توکل էն] [էգ. متوکله]։

متولد մութեվելլիտ [—] Ծնած, ծնող [تولد էն] [էգ. متولده]։

متولی մութեվելլի [—] Հոգաբարձու, վարիչ (կտակաց) [էգ. متولیه]։

متهافت մութեհաֆիթ [—] Պատառուկ՝ բարբառնակաշատ։

متهالك մութեհալիք [—] Գահավիժող [تهالك էն]։

متهاون մութեհավին [—] Արհամարհող [تهاون էն]։

متهزز մութեհեզզիզ [—] Թրթռուն։

متهم մութթեհեմ [—] 1. Ամբաստանեալ [اتهام էն] [էգ. متهمه] [յգ. متهمین] 2. Յանցաւոր։

متهور մութեհեվվիր [—] Բարկացած, բարկացող։

متهیج մու-թէհէյյիճ [ա] Գրգռեալ ։
متهی մու-թէհէյյի՛ [ա] Զատուցեալ ։
متیسر մու-թէյէսսիր [ա] Դիւրացեալ ։
متیقظ մու-թէյէգգըզ [ա] Արթուն, աչալուրջ ։ انا — աչալրջու-թեամբ ։
متیقن մու-թէյէգգըն [ա] Ստոյգ, հաւաստի [تیقن էն] ։
متین մու-թէյէմմին [ա] Յարբեբեր, բարեբաստիկ [ین էն] [էգ. متینه] ։
متین մէթին [ա] Հաստատուն, ամուր [متانت էն] [էգ. متینه] ։
مثاب մէսապ [ա] Վարձատրեալ ։
مثابرت մուսապէրէթ* [ա] 1. Ջանադրութիւն 2. Ջանալ ։
مثابه մէսապէ* [ա] Աստիճան ։
مثال միսալ [ա] 1. Օրինակ [յգ. امثله] 2. Նման 3. Հրովարտակ 4. Երազ 5. Քեր. Բառ որոյ արմատական գրերէն Ա. ը و կամ ی է ։
مثالب մէսալիպ* [ա] Թերութիւնք ։
مثانه մէսանէ* [ա] Միզաման ։ ذات ال — փամփշտատապ. — خزع փամփշտահատութիւն ։
مثانی մէսանի [ա] Փամփշտային ։
مثاوی մէսավի* [ա] յգ. مثوا ի ։
مثبت մուսպիթ [ա] 1. Հաստատող [اثبات էն] [էգ. مثبته] 2. Բա-ցիթ Հաստատուած 3. Դրական, Հաստատական ։
مثقال միսգալ [ա] 1. Կշիռ, ծանրութիւն [ثقل էն] 2. Մրթ-խալ, արամ ու կէս ։
مثقب միսգապ [ա] Ծակող [ثقب էն] [ամաթ. մամթգամ] ։
مثقوب մէսգուպ [ա] Ծակուած [ثقب էն] ։
مثل միսլ [ա] 1. Նման [յգ. امثال] 2. Զատիկ ։ اوچ — ی երեք-պատիկ ։
مثل մէսէլ [ա] 1. Առակ [յգ. امثال] 2. Առած ։
مثلا մէսէլա [ա] Զոր օրինակ ։
مثلث մուսէլլէս [ա] 1. Եռեակ [تثلیث էն] [էգ. مثلثه] 2. Եռանկիւն ։
مثلثات մուսէլլէսաթ* [ա] Եռանկիւնաչափութիւն ։
مثلث մուսէլլէս [ա] Եռանկիւնի ։
مثللو մէսէլլու [թ] Պէս, նման ։
مثمر մուսմիր [ա] 1. Պտղատու [اثمار էն] [էգ. مثمره] 2. Ար-դիւնաբեր ։
مثمن մուսէմմէն [ա] 1. Ութնպատիկ [ثمن էն] 2. Ութանկիւն 3. Գնով մը ծախուած բան ։
مثنوی մէսնէվի [ա] Տոյրբայանգք ։
مثنی մուսէննա [ա] 1. Քեր. Երկ-ւորական [تثنیه էն] 2. Երկու-կէտով ։
مثوا մէսվա [ա] Բնակարան ։
مثوبه մէսուպէ* [ա] Տրիտուր, վարձք ։
مثول մուսուլ [ա] Յառաջ կալ ։ حضور شهریارده — ا կայսեր ներկայանալ ։
مثیل մէսիլ [ա] Նման ։
مجاب մուճապ [ա] 1. Պատաս-խանուած [اجابت էն] 2. Ըն-դունուած ։

مجادله մու-ճատէլէ* [—] Վիճաբանութիւն, վէճ [յգ. مجادلات]։

مجار մաճար [թ] 1. Հունգարացի 2. Հունգարիա։ —جه Հունգարերէն. —لی Հունգարացի։

مجارستان մաճարիսթան [գ] Հունգարիա։

مجاری մէճարի* [—] յգ. مجرا ի։

مجاز մու-ճազ [—] 1. Ներելի [اجازت էն] 2. մէճազ. Փոխաբերութիւն։ على طريق —اً ، — ال փոխաբերաբար։

مجازات մու-ճազաթ* [—] 1. Պատիժ [جزا էն] 2. Պատժել։

مجازی մէճազի [—] 1. Փոխաբերական [էգ. مجازیه] 2. մու-ճազի. Պատժող [مجازات էն]։

مجال մէճալ [—] Կարողութիւն, կար, ոյժ։

مجالس մէճալիս* [—] յգ. مجلس ի։

مجالسه մու-ճալեսէ* [—] Միատեղ բազմիլ [جلوس էն]։

مجامر մէճամիր* [—] յգ. مجمره ի։

مجامع մէճամի'* [—] յգ. مجمع ի։

مجامعه մու-ճամէ'ա* [—] Մերձաւորութիւն, խառնք [جمع էն]։

مجامله մու-ճամէլէ* [—] Հեզահամբոյր վարք, քաղցրութիւն [جمال էն]։

مجاز մէճճանէն [—] Ձրիաբար։

مجانبت մու-ճանէպէթ* [—] Տե'ս اجتناب։

مجانس մու-ճանիս [—] Տե'ս متجانس։

مجانست մու-ճանէսէթ* [—] Տե'ս تجانس։

مجانين մէճանին* [—] Ցիմարներ [եզ. مجنون]։

مجاوبه մու-ճավէպէ* [—] 1. Իրարու պատասխանել [جواب էն] 2. Պատասխանել։

مجاور մու-ճավիր [—] 1. Դրացի, կից, մերձաւոր [مجاورت էն] 2. Վանական [յգ. مجاورين ، مجاوران]։

مجاورت մու-ճավէրէթ* [—] 1. Դրացնութիւն [جار էն] 2. Վանքի մէջ ճգնել 3. Ճգնութիւն։

مجاوزه մու-ճավէզէ* [—] Սահմանը, չափը անցնել։

مجاهد մու-ճահիտ [—] 1. Ջանացող [مجاهده էն] [յգ. مجاهدين] 2. Կրօնքի համար պատերազմող։

مجاهده մու-ճահէտէ* [—] 1. Ջանալ 2. Կրօնքի համար պատերազմիլ 3. Կրօնային պատերազմ [յգ. مجاهدات]։

مجبر մու-ճպիր [—] Ստիպող [اجبار էն] [էգ. مجبره]։ قوهٔ —ه բռնական, ստիպողական հարկ։

مجبور մէճպուր [—] 1. Ստիպեալ, բռնադատեալ [جبر էն] [էգ. مجبوره] 2. Անձնատուր։

مجبوريت մէճպուրիյէթ* [—] բՍտիպում, հարկ։

مجبول մէճպուլ [—] Բնածին, բնագարոյ, բնարոյ [جبلت էն] [էգ. مجبوله]։

مجتبی մու-ճթէպա [—] Ընտրեալ [اجتباء էն]։

مجتر մու-ճթէրր [—] Որոճող, ո-

բռնայնի [اجترار էն] [էգ. مجترە]։

مجتمع մու-ճթեմի՛ [—] 1. Հաւաքուած, ժողովուած [اجتماع էն] [էգ. مجتمعە] 2. Հաւաքական 3. անգա. Միախառն։ օ— عمالك ՛ օ— جماهير Միացեալ Նահանգք։

مجتمعاً մու-ճթեմի՛ան [—] Հաւաքաբար։

مجتنب մու-ճթենիպ [—] Զգուշացող, հեռի կեցող [اجتناب էն]։

مجتهد մու-ճթեհիտ [—] Մեկնիչ ուրբ գրոց, օրինաց [اجتهاد էն] [յգ. مجتهدان ՛ مجتهدين]։

مجد մէճտ [—] 1. Փառք 2. մու-ճիտտ Ջանացող։

مجدد մու-ճէտտիտ [—] 1. Նորոգիչ [تجديد էն] [էգ. مجددە] 2. մու-ճէտտետ Նորոգուած 3. Նոր։

مجدداً մու-ճէտտետէն [—] Նորէն։

مجذوب մէճզուպ [—] 1. Քրաւեալ [جذب էն] [էգ. مجذوبە] [յգ. مجذوبين] 2. Յափշտակուած 3. Խելացնոր 4. Եկղ. Մկանց ձգտում ունեցող։

مجذوم մէճզում [—] Բորոտ [جذام էն] [յգ. مجذومين]։

مجرا մէճրա [—] 1. Ջրանցք, ընթացք [جريان էն] [յգ. مجاری] 2. Խողովակ։

مجرب մու-ճէրրեպ [—] Փորձեալ, փորձ [تجربه էն] [էգ. مجربه]։

مجرد մու-ճէրրետ [—] 1. Մերկացեալ [تجريد էն] [էգ. مجردە] 2. Առանձին, մեկուսի 3. Պարզ, ռամկական 4. Ամուրի 5. Իբր. Ուղղական 6. Աւելորդ տառ ունէր մերկացեալ բառ 7. [Բ. գ.] Սոսկ, միմիայն։ —بعد միջոց, անջրպետ. لك— ամուրիութիւն. ات — Հոգեւորականութիւնք։

مجر մէճրէթ [—] Գեր. Գերիչ։

مجرم մու-ճրիմ [—] 1. Յանցաւոր, մեղաւոր [յգ. مجرمين] [էգ. مجرمه] 2. Ոճրագործ, պատժապարտ։

مجرميت մու-ճրիմիյեթ [—] Յանցաւորութիւն։

مجروح մէճրուհ [—] 1. Վիրաւորեալ [جرح էն] [էգ. مجروحه] [յգ. مجروحين] 2. Հերքուած։

مجرور մէճրուր [—] Նախադրեալ։

مجزوم մէճզում [—] 1. Կտրուած [جزم էն] 2. Վերջնականապէս որոշուած, հաստատուած։

مجسم մու-ճէսսէմ [—] 1. Մարմնացեալ [էգ. مجسمه] 2. Մեծ 3. Եկղ. Հաստատ մարմին։

مجفف մու-ճէֆֆէֆ [—] Յամաքեցուցիչ։

مجلا մու-ճէլլա [—] 1. Յղկեալ 2. Փայլուն, պայծառ։

مجلد մու-ճէլլիտ [—] 1. Կազմարար [تجليد էն] 2. մու-ճէլլէտ Կազմուած [էգ. مجلده] 3. Գիրք, հատոր [յգ. مجلدات]։

مجلس մէճլիս [—] Բազմական, ժողով, խորհուրդ [جلوس էն] [յգ. مجالس]։

مجلوب մէճլուպ [—] 1. Քրաւեալ [جلب էն] [էգ. مجلوبه] 2. Բերուած։

مجلى մու-ճէլլա [—] տե՛ս مجلا։

مجله մուճէլլէ* [ա] 1. Ճոխ կազմ ունեցող գիրք [جل էն] 2. Գիրք մահմետական քաղաքային օրինաց, օրէնագիրք :

مجمره մէճմէրէ* [ա] Բուրվառ [جمره էն] [յգ. مجامر] :

مجمع մէճմա՛ / مجمعه մէճմա՛ա* } [ա] 1. Ժողովարան, հաւաքման տեղի [جمع էն] [յգ. مجامع] 2. Գետախառնունք , կցուան : احساس — զգայանոց :

مجمل մու-ճմէլ [ա] 1. Ամփոփ [اجمال էն] [էգ. مجمله] 2. Համառօտ, համկիրճ :

مجملاً մու-ճմէլէն [ա] Համառօտիւ :

مجموع մէճմու՛ [ա] 1. Հաւաքուած [جمع էն] [էգ. مجموعه] 2. Ամբողջ : اً — ամբողջովին, միահամուռ :

مجموعه մէճմու՛ա* [ա] 1. Ամբողջական, ամբողջ [جمع էն] 2. Հաւաքածոյ [յգ. مجاميع] :

مجنح մու-ճէննահ [ա] Թեւաւոր :

مجنون մէճնուն [ա] Ցիմար, խենթ [جنت، جن էն] [էգ. مجنونه] [յգ. مجانين] : — يت، — لق : յիմարութիւն :

مجنونانه մէճնու-նանէ [պ] 1. Ցիմարական 2. Ցիմարաբար :

مجنه մէճէննէ* [ա] Դիւաց որջ [جن էն] :

مجوسی մէճուսի [ա] Մոգ, կրակապաշտ [էգ. مجوسيه] : ت — մոգութիւն :

مجوف մու-ճէվվէֆ [ա] Գոգաւոր, սնամէջ [جوف էն] [էգ. مجوفه] :

مجوهر մու-ճէվհէր [ա] 1. Գոհարով զարդարուած [جوهر էն] 2. Գոհարեղէն : جى — ակնավաճառ :

مجوهرات մու-ճէվհէրաթ* [ա] 1. Գոհարեղէնք :

مجهز մու-ճէհհէզ [ա] 1. Հանդերձեալ, յարդարեալ [تجهيز էն] [էգ. مجهزه] 2. մու-ճէհհիզ [illegible] Պատրաստիչ :

مجهود մէճհուտ [ա] 1. Ջանացուած [جهد էն] 2. Ջանք, ճիգ :

مجهول մէճհուլ [ա] 1. Անծանօթ [جهالت էն] [էգ. مجهوله] 2. Քեր. կրաւորական : الاحوال — կասկածելի :

مجيب մու-ճիպ [ա] 1. Պատասխանող [اجابت էն] 2. Ընդունող :

مجيد մէճիտ [ա] Փառաւորեալ, փառաւոր [مجد էն] :

مجيدی մէճիտի [ա] Սուլթան Մէճիտի վերաբերեալ կամ անոր հաստատուած :

مجيديه մէճիտիյէ* [ա] Սուլթան Մէճիտի կոխած դրամ : — آلتونی մէճիտեան ոսկի : سيم — մէճիտեան արծաթ :

مجيز մու-ճիզ [ա] Արտօնող [اجازت է :

مح մըհ [թ] Նեղ և երկայն ուռ : تعليمى — ուսանողախաղութիւն :

محابا մուհապա [ա] Զգուշութիւն [կրճատեալ محابات էն] : بى — անզգոյշ :

محابر մէհապիր* [ա] յգ. محبر ի :

محابس մէհապիս* [ա] Բանտեր :

محابيب մէհապիպ* [ա] յգ. محبوب ի :

محاذات մուհազաթ* [ա] Դէմ յանդիման ըլլալ [حذا էն] ։

محاذی մուհազի [ա] Դէմ յանդիման։

محاذیر մեհազիր* [ա] յգ. محذور ի ։

محارب մուհարիպ [ա] Պատերազմող, պատերազմիկ [محاربه էն] [էգ. محاربه] ։

محاربات մուհարէպաթ* [ա] յգ. محاربه ի

محاربه մուհարէպէ* [ա] 1. Պատերազմիլ [حرب էն] 2. Պատերազմ, մարտ [յգ. محاربات]։

محارم մեհարիմ* [ա] յգ. محرم ի ։

محاسب մուհասիպ [ա] Հաշուակալ [محاسبه էն] [յգ. محاسبين محاسبان]։

محاسبات մուհասէպաթ* [ա] յգ. محاسبه ի ։

محاسبه մուհասէպէ* [ա] 1. Հաշիւ [յգ. محاسبات] 2. Հաշուակալութիւն ։ տաճ. جی — Նախարարութեան մը կամ պաշտօնատան մը Ա. Հաշուակալը։

محاسن մեհասին* [ա] Աղէկութիւնք։ գեղեցկութիւնք [եզ. حسن] ։ انظار — Հոգածութիւնք, հոգատարութիւնք ։

محاصر մուհասըր [ա] Պաշարող [محاصره էն] [յգ. محاصرين]։

محاصره մուհասարէ* [ա] 1. Պաշարել [حصر էն] 2. Պաշարում [յգ. محاصرات] ։

محاضره մուհազարէ* [ա] Ըստ կանոնի վիճաբանութիւն, տրամաբանութիւն [յգ. محاضرات] ։

محاط մուհաթ [ա] Շրջապատեալ [احاطه էն] ։ علم — ծանօթ, յայտնի ։

محافظ մուհաֆըզ [ա] 1. Պահապան [محافظه էն] [էգ. محافظه] [յգ. محافظين] 2. Բերդապահ ։

محافظه մուհաֆազա* [ա] 1. Պահպանել, պահել [حفظ էն] 2. Պահպանութիւն ։

محافل մեհաֆիլ* [ա] Ակումբներ [եզ. محفل] ։

محاکم մեհաքիմ* [ա] Դատարաններ, ատեաններ [եզ. محکمه] ։

محاکات մուհաքէմաթ* [ա] յգ. محاکمه ի։

محاکمه մուհաքէմէ* [ա] 1. Դատել [حکم էն] 2. Դատաստան [յգ. محاکمات] 3. Դատավարութիւն։

محال մեհալլ* [ա] 1. Տեղեր [եզ. محله] 2. մուհալ Անկարելի [յգ. محالات] ։

محاله մեհալէ* [ա] Դաւ, վարպետութիւն [حیله էն] ։ لا — անպատճառ ։

محامد մեհամիտ* [ա] յգ. محمدت ի ։

محاوره մուհավէրէ* [ա] 1. Խօսակցիլ 2. Խօսակցութիւն [յգ. محاورات] ։

محب մուհիպպ [ա] 1. Բարեկամ, սիրելի, սիրող [էգ. محبه] [յգ. محبين، محبان] 2. Հետեւող ։

محبانه մուհիպպանէ [պ] 1. Բարեկամական 2. Բարեկամաբար ։

محبت մահապպէթ* [ա] Սէր, բարեկամութիւն [حب էն] [տաճ. մուհապպէթ] ։

محبتنامه մահապպէթնամէ [պ] Սիրագիր ։

محبس մահպիս [ա] Բանտ, արգելարան [حبس էն] [յգ. محابس] ։

محبوب մահպուպ [ա] 1. Սիրեցեալ,

սիրելի [حب էն] [էգ. محبوبه] 2. Սիրեկան, տարփացեալ [յգ. محابيب] .

محبوس մահպուս [=] Բանտարկեալ [حبس էն] [յգ. محبوسين] . —خانه բանտ .

محبوسيت մահպուսիյէթ* [=] Բանտարկութիւն .

محبي մուհիպպի [դ] Բարեկամական .

محتاج մուհթաճ [=] Կարօտ [احتياج էն] [յգ. محتاجين] .

محتاجيت մուհթաճիյէթ* [=] Կարօտութիւն .

محتال մուհթալ [=] Նենգաւոր, խարդախ [احتيال էն] .

محتجب մուհթէճիպ [=] Ծածկուած, պահուրտած [احتجاب էն] .

محترز մուհթէրիզ [=] Զգուշացող, զգոյշ [احتراز էն] .

محترق մուհթէրիք [=] 1. Հրկիզեալ, այրած [احتراق էն] 2. փխ. Այրելի .

محترم մուհթէրէմ [=] Յարգոյ, յարգի, պատուական [احترام էն] [էգ. محترمه] .

محتسب մուհթէսիպ [=] Հին ատենի քաղաքապետ՝ որ էր միանգամայն ոստիկանապետ [احتساب էն] .

محتشم մուհթէշիմ [=] Մեծապատիւ .

محتكر մուհթէքիր [=] Համագրաւող վաճառաց [احتكار էն] .

محتلم մուհթէլիմ [=] Երազախաբ, երազախար [احتلام էն] .

محتمل մուհթէմէլ [=] Հաւանական [احتمال էն] [էգ. محتمله] .

محتمی մուհթէմի [=] Ինքզինքը պաշտպանող [احتماء էն] .

محتوى մուհթէվի [=] Պարունակող [احتواء էն] .

محتويات մուհթէվիյաթ* [=] Պարունակութիւն (ք) .

محجم միհճէմ [=] Արուակ .

محجوب մահճուպ [=] 1. Ամօթահար [حجاب էն] [էգ. محجوبه] 2. Ամօթխած, ամչկոտ .

محجوبيت մահճուպիյէթ* [=] 1. Ամօթահարութիւն 2. Ամօթխածութիւն .

محجور մահճուր [=] Իրաւ. Արգիլեալ, զրկեալ (իւր կամաց) .

محجوز մահճուզ [=] Իրաւ. Արգելքի ներքև առնուած, արգիլեալ [حجز էն] [էգ محجوزه] .

محدب մուհադդէպ [=] 1. Կուզ [حدبه էն] 2. Երկր. Կորնթարթ, գմբեթարդ .

محدث մուհդէս [=] 1. Հաստատող [احداث էն] [էգ. محدثه] 2. մուհդէս Հաստատուած 3. Նորահնար 4. մուհադդիս Մահմետի աւանդութիւնները պատմող [تحديث էն] [յգ. محدثين] 5. մուհադդէս Պատմուած 6. Նորելուկ .

محدد մուհադդիտ [=] 1. Սահմանող [تحديد էն] 2. Սրցնող .

محدود մահտուտ [=] 1. Սահմանեալ [حدود էն] [էգ. محدوده] 2. Սահմանափակ .

محذور մահզուր [=] 1. Զգուշանալի բան [حذر էն] [յգ. محذورات, محاذير] 2. Վտանգ, երկիւղ .

محذوف մահզուֆ [ա] 1. Ջնջուած [حذف էն] [էգ. محذوفه] [յգ. محذوفات] 2. Կրճատուած ։

محراب միհրապ [ա] 1. Մզկիթի ներքը ճակատը դրուած որ կը համապատասխանէ եկեղեցւոյ սեղանին 2. Խորշ (որմի մէջ) ։

محراف միհրաֆ [ա] Ոլաք ։

محرر մուհառրիր [ա] 1. Գրող, խմբագիր [تحرير էն] [էգ. محرره] [յգ. محررين] 2. մուհառրէր. Գրուած ։

محررات մուհառրէրաթ* [ա] 1. Գրուածք [եզ. محرر] 2. Նամակներ, գրութիւններ ։

محرص մուհառրիս [ա] Ցանկացնող [تحريص էն] ։

محرف մուհառրէֆ [ա] Աղաւաղեալ, փոփոխեալ [تحريف էն] [էգ. محرفه] ։

محرق մուհրիգ [ա] Այրեցիչ, այրեցիկ [احراق էն] [էգ. محرقه] ։

محرك մուհառրիք [ա] 1. Շարժիչ [تحريك էն] [էգ. محركه] 2. Գրգռիչ 3. մուհրիք Շրջան, շաւիղ ։

محرم մահրէմ [ա] 1. Արգիլեալ իր [حرام էն] [յգ. محرمات] 2. Մերձաւոր ազգական որոյ հետ ներելի չէ ամուսնանալ 3. Մտերիմ, խորհրդակից 4. Գաղտնի ։

محرم մուհառրէմ [ա] 1. Արգիլեալ [تحريم էն] [էգ. محرمات] 2. Առաջին ամիս արաբական լուսնային տարւոյ ։ — اسرار . դաղտնապահ ։

محرمانه մահրէմանէ [պ] 1. Մտերմաբար, գաղտնութեամբ 2. Մտերմական, ծածուկ ։

محرميت մահրէմիյէթ* [ա] 1. Գաղտնակից մտերմութիւն 2. Ծածկութիւն ։

محرميه մուհառրէմիյէ* [ա] Կաղանդչէք ։

محروس մահրուս [ա] Պահպանեալ [حراست էն] [էգ. محروسه] ։

محروسه մահրուսէ* [ա] 1. Պահպանեալ 2. Քաղաք ։ — ممالك Թուրքիա ։

محروق մահրուգ [ա] Այրուած [حرق էն] [էգ. محروقه] ։

محروقات մահրուգաթ* [ա] Վառելիք ։

محروم մահրում [ա] Զրկեալ, զուրկ [حرمان էն] [յգ. محرومين] ։

محروميت մահրումիյէթ* [ա] Զրկանք ։

محزون մահզուն [ա] Տխրամած, տրտում, տխուր [حزن էն] ։ انه — տխրալի, տխրագին ։

محزونيت մահզունիյէթ* [ա] Տխրութիւն, թախծութիւն ։

محسن մուհսին [ա] Շնորհատու, բարերար [احسان էն] [էգ. محسنه] [յգ. محسنات، محسنين] ։

محسنات մուհսինաթ* [ա] Աղէկութիւններ, օգուտներ ։

محسوب մահսուպ [ա] Հաշուեալ [حساب էն] [էգ. محسوبه] [յգ. محسوبات] ։ ا — հաշուոյ անցնել ։

محسوبا մահսուպէն [ա] Ի հաշիւ ։

محسود մահսուտ [ա] Նախանձեալ, նախանձելի [حسد էն] ։

محسوس մահսուս [ա] Զգացուած, զգալի [حس էն] [էգ. محسوسه]։

محشر մահշէր [ա] Վերջին դատաստանի օրը մարդկանց հաւաքուելիք տեղը [حشر էն]։ کونی — խառնակութիւն։

محشی մուհաշշի [ա] Առընթերագրեալ [تحشیه էն]։

محصل մուհասսըլ [ա] 1. Հաւաքիչ [تحصیل էն] 2. մուհասսալ Հաւաքուած։

محصنات մուհսինաթ* [ա] Զգաստ, ողջախոհ կանայք։

محصود մահսուտ [ա] Հնձուած [حصاد էն]։

محصور մահսուր [ա] 1. Պաշարեալ [حصر էն] [էգ. محصوره] 2. Ծրջապատեալ 3. Սեպհական, սահմանեալ։

محصول մահսուլ [ա] 1. Յառաջ եկած [حصول էն] [յգ. محصولات] 2. Հունձք, բերք 3. Արդիւնք 4. Միտ բանի։ ل — արդիւնաբեր։

محصولات մահսուլաթ* [ա] Բերքեր, հունձքեր։

محصولدار մահսուլտար [պ] Արդիւնաբեր, պտղատու։

محصون մահսուն [ա] Ամրացեալ։

محض մահզ [ա] Զուտ [էգ. محضه]։

محضا մահզա [ա] Լոկ, միմիայն։

محضر մահզար [ա] 1. Ներկայութիւն [حضور էն] 2. Հանրագիր։ — نیك բարեմոյն։

محضر մուհզըր [ա] Բարապան դատարանի [احضار էն]։

محط մահաթթ [ա] Իջեւան [حط էն]։

محظور մահզուր [ա] Արգիլեալ [յգ. محظورات]։

محظوظ մահզուզ [ա] Գոհ, հաճ, ուրախ [حظ էն]։

محظوظیت մահզուզիյեթ* [ա] Հաճութիւն, գոհունակութիւն, հաճոյք։ سنیه — գոհունակութիւն կայսեր։

محفظه մահֆազա* [ա] 1. Պահարան, ընդունարան [حفظ էն] [յգ. محافظ] 2. Պատեան, պատիճ։

محفل մահֆիլ [ա] 1. Ժողովատեղ [յգ. محافل] 2. Ակումբ 3. Մզկիթի մէջ կայսեր կամ ծոյնաւորաց յատուկ վանդակապատ տեղի։

محفور մահֆուր [ա] Փորուած حفر է։

محفوظ մահֆուզ [ա] 1. Պահուած [حفظ էն] [էգ. محفوظه] 2. Պահպանուած։

محفه մահաֆֆէ* [ա] Պատգարակ ուղտու [ռմկ. մուհաֆա]։

محق մահըքք [ա] Արդարացի [احقاق էն] [էգ. محقه]։

محقانه մուհիքքանէ [պ] 1. Արդարապէս 2. Արդարացի։

محقر մուհաքքար [ա] Արհամարհեալ, անարգեալ, նախատեալ [تحقیر էն]

محقق մուհաքքըք [ա] 1. Քննող, խուզող, խորաթափանց [تحقیق էն] [յգ. محققین] 2. մուհաքքաք Ստոյգ, հաստատեալ։

محقون մահքուն [ա] Ներարկեալ [حقنه էն]։

محك մըհէքք [—] Փորձաքար [حك էն] [ադա. մէհէնկ] :

محكم մուհքէմ [—] Ամուր, հաստատուն [احكام էն] [էգ. محكمه] :

محكمه մահքէմէ* [—] Դատարան, արդարութեան ատեան [حكم էն] [յգ. محاكم] :

محكوك մահքեուք [—] 1. Փորագրուած [حك էն] [էգ. محكوكه] [յգ. محكوكات] 2. Քերուած :

محكوم մահքեում [—] 1. Վճռուած [حكم էն] [էգ. محكومه] 2. Դատապարտեալ [յգ. محكومين] :
ـ به — վճռուած բան . عليه — . عليها դատապարտեալ :

محكى մահքի [—] Պատմուած [حكايت էն] [էգ. محكيه] :

محل մահալլ [—] Տեղ, վայր, ատեղի [حلول էն] [յգ. محال، محلات] :

محلات մահալլաթ* [—] յգ. محل، محله ի :

محلى մահալլիյէ [—] Բրնձի ալիւրով, կաթով և շաքարով շինուած դոնդող :

محلل մուհալլիլ [—] 1. Լուծող [تحليل էն] [էգ. محلله] 2. Բժշ. փարատեցուցիչ 3. Քիմ. Լուծիչ նիւթ 4. Քակտիչ :

محلوج մահլուճ [—] Գզուած [حلج էն] :

محلوق մահլուք [—] Ածիլուած [حلق էն] :

محلول մահլուլ [—] 1. Լուծուած, լուծեալ [حل էն] [էգ. محلوله] 2. Անժառանգ մեռած [յգ. محلولات] :

محلولات մահլուլաթ* [—] Անժառանգ մեռածի ստացուածք [եզ. محلول] :

محلوليت մահլուլիյէթ* [—] Անժառանգութիւն :

محله մահալլէ* [—] Թաղ [حلول էն] [յգ. محلات] :

محلى մահալլի [—] 1. Տեղական 2. մուհալլա Զարդարուած [تحليه էն] :

محليه մահալլիյէ* [—] Տեղական :

محمد մուհամմէտ [—] Յոյժ գովելի [تحميد էն] :

محمدت մահմէտէթ, մահմիտէթ* [—] 1. Գոհութիւն [حمد էն] [յգ. محامد] 2. Գովութիւն 3. Գովեստի արժանի գործ, հանգամանք : ساز — գոհացող :

محمدى մուհամմէտի [—] Մահմետական [էգ. محمديه] :

محمر մուհամմէր [—] 1. Կարմրած [احرار էն] 2. մուհամմիր. Բժշ. կարմրացուցիչ [تحمير էն] :

محمص մուհամմաս [—] Քիմ. Բովհրած [تحميص էն] :

محمض մուհամմազ [—] Քիմ. Ժանգոտեալ [تحميض էն] :

محمل մահմիլ [—] 1. Տե՛ս محفل 2. Դեսպանակ որ լի ընծայիւք՝ մեծաւ շքով կը ղրկուի Մեքքէի տաճարը :

محمود մահմուտ [—] 1. Գովեալ [حمد էն] [էգ. محموده] 2. Գովելի :

محموديه մահմուտիյէ* [—] 1. Սուլթան Մահմուտի հաստատուած ոսկի դրամն է 2. Սականմոնի, թորթ :

محموض մահմուզ [—] Թթուեցուցեալ [حمض էն] [էգ. محموضه] :

محمول մահմուլ [ա] 1. Բեռցուած [حمل էն] [եգ. محموله] 2. Ստորոգելի ։

محموم մահմում [ա] ած. Ջերմոտ [حمى էն] ։

محمى մահմի [ա] Պաշտպանեալ [حمايت էն] ։

محميه մահմիյյէ* [ա] 1. Պաշտպանեալ [եգ. محمى] 2. Մեծ քաղաք ։

محن միհան* [ա] յգ. محنت ի ։

محنا մահնաննա [ա] Հինայով ներկուած 2. Կորացեալ ։

محنت միհնէթ* [ա] 1. Փորձանք [յգ. محن] 2. Տառապանք ։

محنتزده միհնէթզէտէ [պ] Վշտահար [յգ. محنتزدكان] ։

محنتكده միհնէթքէտէ [պ] Տառապանաց վայր, տանջարան ։

محنتكش միհնէթքէշ [պ] Վշտակիր, տառապեալ [յգ. محنتكشان] ։

محنتكشان միհնէթքէշան [պ] 1. Տառապեալ 2. յգ. محنتكش ի ։

محو մահվ [ա] 1. Ջնջում 2. Ջնջել ։ او — բնաջինջ ըլլալ ։ وافنا — ի բաց հանում ։

محور միհվէր [ա] 1. Առանցք 2. Սռնակ ։ ى — يه — առանցային, սռնային ։

محول մուհավվիլ [ա] 1. Այլափոխող [تحويل էն] 2. մուհավվէլ Այլափոխեալ 3. Հաստուցման յանձնարարեալ 4. Թողեալ ։

محويت մահվիյյէթ* [ա] Ոչնչացանել զանձն, կատարեալ խոնարհութիւն ։

محير մուհայյիր [ա] Հիացնող [եգ. محيره] ։

محيط մուհիտ [ա] 1. Շրջապատող [احاطه էն] [եգ. محيطه] 2. Շրջանակ, ծիր 3. Շրջափիւռ 4. Թաղանթ ։ بحر — ովկիան ։ دائره — շրջագիծ ։

محيل մուհիլ [ա] 1. Խարդախ 2. Պարտքը կամ պահանջքը երրորդի փոխանցող ։

محيى մուհյի [ա] Կենդանացնող ։

مخ միխ [ա] Ծուծ ։

مخابر մուխաբիր [ա] 1. Թղթակից 2. մուխաբէր* յգ. مخبر ի ։

مخابرات մուխաբէրաթ* [ա] յգ. مخابره ի ։

مخابره մուխաբէրէ* [ա] 1. Թղթակցութիւն [خبر էն] [յգ. مخابرات] 2. Հաղորդակցութիւն 3. Թղթակցիլ, հաղորդակցիլ ։

مخادنت մուխատէնէթ* [ա] Բարեկամութիւն [خدن էն] ։

مخادم մախատիմ* [ա] Որդիք յգ. مخدوم ի ։

مخارج մախարիճ* [ա] յգ. مخرج ի ։

مخازن մախազին* [ա] յգ. مخزن ի ։

مخاصم մուխասիմ [ա] Հակառակորդ [مخاصمه էն] [երկ—. مخاصمين] ։

مخاصمات մուխասէմաթ* [ա] յգ. مخاصمه ի ։

مخاصمه մուխասէմէ* [ա] Թշնամութիւն [خصومت էն] [յգ. مخاصمات] ։

مخاض մէխազ [ա] Երկունք ։

مخاط միխաթ [ա] Լորձնաթաղանթէ թորած հիւթ ։ زلالى — սըրբանք (աղաբերից) ։

مخاطب մուխաթըպ [ա] 1. Խօսող 2. մուխաթապ Ան որ կը խօսի

որ 2. Քեր. Բ. դէմք [էգ. مخاطبه]։

مخاطبه մուխաթապա* [—] 1. Մէկու մը խօսք ուղղել 2. Բանախօսութիւն [յգ. مخاطبات] 3. Խօսակցութիւն։

مخاطرات մուխադարաթ* [—] յգ. مخاطره ի։

مخاطره մուխադարա* [—] Վտանգ [خطر էն] [յգ. مخاطرات]։

مخاطی մուխադի [—] Բժշ. Լորձնային [էգ. مخاطیه]։

مخافت մախաֆեթ* [—] Երկիւղ, վախ [خوف էն]։

مخالب մախալիպ* [—] յգ. مخلب ի։

مخالصت մուխալեսեթ* [—] Անկեղծութիւն [خلوص էն]։

مخالطت մուխալեդեթ* [-] Իրարու խառնուիլ [خلط էն]։

مخالف մուխալիֆ [—] Հակառակ [էգ. مخالفه] 2. Հակառակորդ [յգ. مخالفين]։

مخالفت մուխալեֆեթ* [—] 1. Հակառակիլ 2. Հակառակութ.

مخبر մուխպիր [—] 1. Լրաբեր [اخبار էն] [յգ. مخابر] 2. Թղթակից 3. Բժշ. Նախազդեկոյց 4. Վեր. Փորձանակ։

مختار մուխթար [—] 1. Ընտրուած [اختيار էն] [էգ. مختاره] [յգ. مختاران] 2. Թաղապետ, գիւղապետ 3. Անձնիշխան, ազատ։

مختاريت մուխթարիյեթ* [—] Անձնիշխանութիւն։ اداره — Ինքնօրէնութիւն։

مختبر մուխթեպիր [—] Իրազեկ։

مخترع մուխթերի' [—] Հնարիչ [اختراع էն] 2. մուխթերա' Հնարուած [յգ. مخترعات]։

مختص մուխթաս [—] Սեփհական, յատուկ [اختصاص էն] [էգ. مختصه]։

مختصر մուխթասար [—] Համառօտ [اختصار էն] [էգ. مختصره]։ — أ Համառօտիւ։

مختفی մուխթեֆի [—] 1. Պահուըտած [اختفا էն] 2. Բժշ. Ծածկեալ, թաքուն։

مختل մուխթել [—] Խանգարեալ [اختلال էն] [էգ. مختله]։ — الشعور Խելագար։

مختلج մուխթելիճ [—] Կծկեալ, կարկամեալ [اختلاج էն]։

مختلط մուխթելիտ [—] 1. Խառն [اختــلاط էն] [էգ. مختلطه] 2. Բազմախառն։

مختلف մուխթելիֆ [—] 1. Զանազան, տարբեր [اختلاف էն] [էգ. مختلفه] 2. մուխթելեֆ Վիճեալ, մաքառեալ։

مختمر մուխթեմիր [—] Խմորուած։

مختنق մուխթենիգ [—] Խեղդուած։

مختوم մախթում [—] Կնքեալ, զմռուած [ختم էն] [էգ. مختومه]։

مختون մախթուն [—] Թլփատեալ։

مخدر մուխատտիր [—] 1. Աբողեալ [էգ. مخدره] [յգ. مخدرات] 2. Զ-գաստ, ողջախոհ։

مخدش մուխատտիշ [—] 1. Ճանկռ-թող [تخديش էն] 2. Վիրաւորող։

مخدوم մախտում [—] Որդի (որ ունի իրեն ծառայողներ) [خدمت էն]։

مخذول մախզուլ [ա] Խայտառակ [خذلان էն] [էֆ. مخذوله] [ճէ. مخذولين]

مخرب մուխառրիպ [ա] 1. Աւերիչ, Կործանիչ [تخريب էն] [էֆ. مخربه] 2. մուխառրեպ Աւերեալ, կործանեալ ։

مخرج մախրէճ [ա] 1. Դուրս ելնելու տեղ, ելք [خروج էն] [ճէ. مخارج] 2. Հնչման տեղի 3. մախրէճ բուռ. Ցայտաբար 4. Իւլէմայից յատուկ աստիճան մ'է ։ اقلام — դիւանագիտական գրերոց ։

مخرج մուխրիճ [ա] 1. Դուրս հանող [اخراج էն] [էֆ. مخرجه] 2. մուխրէճ Դուրս հանուած 3. Արտաքսեալ 4. մուխառրէճ [تخريج էն] Վարպետ հանուած ։

مخرجه մուխրէճէ* [ա] Ակ. Արտաքսահան գործի ։

مخرش մուխառրիշ [ա] Բժշ. Գրգռիչ ։

مخروط մախրուտ [ա] Եւկր. Կոն ։ تام — Բոլորշի կոն ։ ناقص — Ծայրատաշ կոն ։

مخروطى մախրուտի [ա] 1. Կոնաձև [էֆ. مخروطيه] [ճէ. مخروطيات] 2. Շուշաձև ։ يت — կոնաձևութ.

مخزع միխզա' [ա] Հերձանելու, կարելու գործի ։

مخزن մախզէն [ա] 1. Գանձարան, ամբարանոց [خزن էն] [ճէ. مخازن] 2. Գետնատուն ։

مخصص մուխասսաս [ա] Յատկացեալ, սահմանեալ [تخصيص էն] [էֆ. مخصصه] [ճէ. مخصصات] ։

مخصصات մուխասսասաթ* [ա] Տե'ս تخصيصات ։

مخصوص մախսուս [ա] 1. Յատուկ, մասնական [خصوص էն] [էֆ. مخصوصه] 2. Մասնաւոր 3. Սահմանեալ, վերապահեալ 4. [Բ. գ.] Դիտմամբ ։ آ — յատկապէս ։

مخطر մուխթըր [ա] 1. Ի յուշ ածող, յուշարար [اخطار էն] [էֆ. مخطره] 2. Ծանուցանող ։

مخطره մուխթըրէ* [ա] 1. Ծանուցագիր 2. Յիշատակ ։

مخطوبه մախթուպէ* [ա] Խօսեցեալ ։

مخطئ մուխթի [ա] 1. Սխալած, յանցաւոր [اخطاء էն] [էֆ. مخطئه] 2. Սխալական ։

مخفض մուխաֆֆիզ [ա] Ճնշիչ ։

مخفف մուխաֆֆիֆ [ա] Թեթևցնող, թեթևացուցիչ [تخفيف էն] [էֆ. مخففه] ։ اسباب — ه մեղմացուցիչ պարագայք ։

مخفف մուխաֆֆէֆ [ա] 1. Թեթևացեալ [تخفيف էն] [էֆ. مخففه]. 2. Համառօտեալ, կարճեալ ։

مخفوض մախֆուզ [ա] Տե'ս مكسور ։

مخفى մախֆի [ա] Գաղտնի, ծածուկ [خفا էն] [էֆ. مخفيه] ։ — جه գաղտնապէս ։

مخل մուխիլ [ա] Եղծանող, խանգարող, վնասող, արատ բերող [اخلال էն] [էֆ. مخله] ։

مخلاب միխլապ
مخلب միխլէպ [ա] Մագիլ [ճէ. مخالب، مخاليب] ։

مخلخل մուխալխիլ [ա] Անգայտացուցիչ ։

مخلد մուխալլէտ [ա] Մնացական ։

مخلص մուխլիս [ա] 1. Անկեղծ

[էֆ. مخلصه] [اخلاص էն] [ճէ. مخلصان] 2. մուխլիսն Փրկիչ, ազատիչ [تخلیص էն] 3. մուխլիս Զարգանոն բանաստեղծի ։

مخلصانه մուխլիսանէ [մ] 1. Անկեղծօրէն 2. Անկեղծի յատուկ ։

مخلصی մուխլիսի [ա] Անկեղծիք ։

مخلفات մուխալլեֆաթ*[ա] Տե՛ս ترکه ։

مخلوط մախլուտ [ա] 1. Խառնուած, խառն [خلط էն] [էֆ. مخلوطه] 2. Խառնուրդ ։ ه — խառնարդել ։

مخلوق մախլուգ [ա] 1. Արարած [خلق էն] [էֆ. مخلوقه] 2. Արարած [ճէ. مخلوقات] ։

مخلی մուխալլի [ա] 1. Պարպող [تخلیه էն] [էֆ. مخلیه] 2. մուխալլի Պարպուած ։ مخلیة الهوا — օդահան գործի ։

مخمر մուխամմեր [ա] 1. Խմորեալ [تخمیر էն] [էֆ. مخمره] 2. մուխամմեր խմորող ։

مخمس մուխամմես [ա] 1. Եռես. Հնգանկիւն [تخمیس էն] [էֆ. مخمسه] 2. Հինգ տողէ բաղկացեալ տուն ոտանաւորի ։

مخمصه մախմասա* [ա] Էէր. Սովութիւն առ ի չգոյէ կերակրոյ ։

مخمن մուխամմին [ա] Գնահատ [تخمین էն] 2. մուխամմին Գնահատեալ [էֆ. مخمنه] ։

مخمور մախմուր [ա] 1. Գինեհարեալ [خمر էն] [էֆ مخموره] 2. Թմբրած ։ لق — Թմբրութիւն (գինւոյ, քնոյ) ։

مخنث մուխաննես [ա] Կնամարդի, կնատ ։ لك — կնատութիւն ։

مخنق մուխաննիգ [ա] Խեղդող ։

مخنوق մախնուգ [ա] Խեղդուած [خنق էն] [էֆ. مخنوقه] ։

مخوف մախուֆ [ա] 1. Երկիւղալի, ահարկու [خوف էն] [էֆ. مخوفه] 2. մուխավվիֆ Ահաբեկուցիչ, պակուցիչ [تخویف էն] ։

مخی մուխիի [ա] Ոսկրածծային, ուղղալից [էֆ. مخیه] ։

مخیر մուխայյեր [ա] 1. Ընտրութեան իրաւունք ունեցող, ազատ [تخییر էն] 2. [Բ. գ.] Պայմանաւ (վաճառուած) ։

مخیط մուխայյատ [ա] Եստ. Բաղմսթել ։

مد մէդդ [ա] 1. Երկարել 2. Երկարում 3. Քեր. Երկար՝ որ ՝ ի վրայ կը դրուի 4. Մակընթացութիւն ։ نظر — Հայեացք նետել ։

مدا մէդա [ա] Վերջ ։ بصر ی — Հասողութիւն տեսանելեաց ։

مدائح մէդաիհ* [ա] ճէ. مدیحه ի ։

مدائن մէդաին* [ա] ճէ. مدینه ի ։

مداح մէդդահ [ա] Մեծա կամ շափաղանց գովող [مدح էն] 2. Վիպասան, իրապատում ։

مداخل մէդախիլ* [ա] ճէ. مدخل ի ։

مداخلات մէդախիլաթ* [ա] ճէ. مداخله ի ։

مداخله մէդախելէ* [ա] 1. Միջամտութիւն [دخول էն] [ճէ. مداخلات] 2. Միջամտել 3. Միջամտու լինել ։

مداد մէդադ [ա] Մելան ։

مدار Մէտար [ա] 1. Դառնալու վայր [دور էն] 2. Շրջան, շաւիղ 3. Առանցք 4. Միջոց 5. Արեւադարձ ։ العین — ակնակապիճ ։

مدارا Մէտարա } [ա] Կեղծաւորութիւն,
مدارات Մէտարաթ* } երեսպաշտութիւն 2. Կեղծաւորել ։

مدارج Մէտարիճ* [ա] Աստիճանք [եզ. مدرجه] ։

مدارس Մէտարիս* [ա] յգ. مدرسه ի։

مدافع Մէտաֆի' [ա] 1. Վանող [مدافعه էն] 2. Պաշտպան 3. Մէտաֆի'* Թնդանօթք ։

مدافعه Մէտաֆի'ա* [ա] 1. Ցետս մղում [دفع էն] [յգ. مدافعات] 2. Պաշտպանութիւն, ջատագովութիւն 3. Ցետս մղել 4. Պաշտպանել, ջատագովել ։

مدام Մէտամ [ա] 1. Շարունակ [ادامه էն] 2. Միշտ 3. Գինի ։

مدانی Մէտանի [ա] 1. Մօտեցող [مدانات էն] 2. Մերձ 3. Համաւասար, նման ։

مداوات Մէտավաթ*[ա] 1. Դարման [دوا էն] 2. Դարմանել ։

مداوله Մէտավէլէ* [ա] Ձեռքէ ձեռք տալ ։ افکار —* կարծեաց փոխանակութիւն։

مداوم Մէտավիմ [ա] 1. Շարունակող [مداومت էն] 2. Ցարատեւող [յգ. مداومین] 3. Ցաճախող ։

مداومت Մէտավիմէթ* [ա] 1. Շարունակել [دوام էն] 2. Ցաճախել 3. Ցարատեւութիւն ։

مداوی Մէտավի [ա] Դարմանող [مداوات էն] ։

مداهن Մէտահին [ա] Շողոքորթ [مداهنه էն] [եզ. مداهنه] ։

مداهنه Մէտահէնէ* [ա] 1. Շողոքորթութիւն [دهن էն] 2. Շողոքորթել ։ جی — کار — շողոքորթ ։

مداینات Մէտայինաթ*[ա] յգ. مداینه ի։

مداینه Մէտայէնէ* [ա] Փոխ, փոխառութիւն, փոխատուութիւն, [دین էն] [յգ. مداینات] ։

مدبب Մէտպէպպէպ [ա] Սրեզ ։

مدبر Մէտպիր [ա] 1. Հեռատես [تدبیر էն] [եզ. مدبره] [յգ. مدبران] [مدبرین] 2. Հնարագէտ, հանճարեղ, քանիբուն, իմաստուն 3. Կառավարող 4. Մէտպիր Ձախողակ [ادبار էն] ։

مدبرانه Մէտպիրանէ [պ] 1. Իմաստնաբար 2. Իմաստունի վայել ։

مدت Մուտտէթ* [ա] 1. Տեւողու- 2. Պայմանաժամ ։

مدح Մէտհ [ա] 1. Գովեստ, ներբող 2. Գովել ։

مدحت Մէտհաթ* [ա] Գովեստ ։

مدحتکر Մէտհաթքեար [պ] Գովիչ ։

مدخر Մուտտէխիր [ա] 1. Համբարող [ادخار էն] 2. Մուտտէխար Համբարեալ [եզ. مدخره] ։

مدخل Մէտխալ [ա] 1. Մանելու տեղ, մուտք [دخول էն] [յգ. مداخل] 2. Մասնակցութիւն 3. Ներածութիւն ։

مدخول մէտխուլ [ա] 1. Այն որուն մուծուած է բան մը [دخول էն] 2. Պարսաւեալ։

مدد մէտէտ [ա] Օգնութիւն ։ ا — օգնել. خواه — օգնութիւն հայցող։

مددرس մէտէտրէս [պ] Օգնութեան հասնող։

مددكار մէտէտքեար [պ] Օգնող։ ی — لق، — օգնականութիւն։

مدر մատէրր [ա] 1. Հոսեցնող [ادرار էն] 2. Բժշ. Միզավար։

مدرار միտրար [ա] Անձրեւաբեր (ամպ)։

مدرجه մուտրէճէ* [ա] Աստիճան։

مدرس մուտէրրիս [ա] 1. Դասատու [تدريس էն] [յգ. مدرسین] 2. Աստուածաբանութեան ուսուցիչ։

مدرسلك մուտէրրիսլիք [թ] Դասատուութիւն։

مدرسه մէտրէսէ* [ա] 1. Գիշերօթիկ վարժարան ժառանգաւորաց [درس էն] [յգ. مدارس] 2. Դպրոց։

مدرك մուտրիք [ա] Հասկցող, իմացող [ادراك էն]։ قوهٔ — ٭ հասկացողութիւն, ըմբռնում։

مدركه մուտրիքէ* [ա] Տե՛ս قوهٔ مدركه ։

مدعا մուտտէ'ա [ա] 1. Պահանջ [ادعا էն] 2. Դատ։ به — պահանջուած։

مدعو մէտ'ուվվ [ա] Հրաւիրեալ [دعوت էն] [յգ. مدعوين]։

مدعى մուտտէ'ի [ա] 1. Պահանջող, թեկնածու [ادعا էն] [էգ. مدعیه] 2. Իրաւ. Դատախազ 3. Ախոյեան 4. մուտտէ'ա Տե՛ս مدعا ։ առաջ. عليه — մուտտէ'ան 'ալէյհ դատախազեալ [էգ. — عليها] [երկու. — عليهما] [յգ. — عليهم]։

مدغم մուտղամ [ա] Քեր. Ի մի վերածուած (երկու տառ) [ادغام էն]։

مدافن մէտաֆին* [ա] յգ. مدفن ի։

مدفع միտֆա' [ա] 1. Թնդանօթ [دفع էն] [յգ. مدافع] 2. Վեր. Արմատախիլ գործի։

مدفن մէտֆէն [ա] Թաղման տեղի [دفن էն] [յգ. مدافن]։

مدفوع մէտֆու' [ա] 1. Ի բաց մղուած [دفع էն] [էգ. مدفوعه] 2. Վճարեալ։

مدفوعات մէտֆու'ադ* [ա] Վճարումներ։ հակ. مقبوضات مأخوذات ։

مدفون մէտֆուն [ա] Թաղուած [دفن էն] [էգ. مدفونه]։

مدقق մուտաքքիք [ա] Նրբաքննիչ, մանրակրկիտ [تدقيق էն] [յգ. مدققين] [էգ. مدققه]։

مدققانه մուտաքքիքանէ [պ] 1. Մանրակրկիտ կերպով 2. Մանրակրկիտի վայել։

مدلل մուտէլլէլ [ա] Ապացուցեալ։

مدلول մէտլուլ [ա] Հետեւութիւն, իմաստ [دلالت էն]։

مدلى մուտլի [թ] 1. Միտիլլի (կղզի) 2. Մատաղաձի։

مدمر մուտէմմիր [ա] 1. Աստակեցնող [تدمير էն] 2. մուտէմմէր Աստակեցուցեալ։

مدمم մուտհիմմ [–] բժշ. Արիւնախառն, արիւնագոյն ։

مدمن մուտմին [–] Յարատև, ջանադիր [ادمان էն] ։

مدن մուտէօն* [–] Քաղաքներ [եզ مدینه] ։

مدنس մուտէննիս [–] 1. Աղտեղող 2. մուտէննէս Աղտեղեալ ։

مدنی մէտէնի [–] 1. Քաղաքական [مدینه էն] [էգ. مدنیه] 2. Քաղաքացի 3. Քաղաքակիրթ 4. Մէտինէցի ։

مدنیت մէտէնիյէթ* [–] Քաղաքակրթութիւն ։

مدور մուտէվվէր [–] 1. Կլոր, բոլորշի [تدویر էն] [էգ. مدوره] 2. Փոխադրուած 3. մուտէվվիր. Դարձնող 4. անգտ. Շրջանակիչ մուկն ։

مدون մուտէվվէն [–] 1. Յօրինեալ [تدوین էն] 2. Մեծահատոր մատեան [ջգ. مدونات] 3. մուտէվվին. Հաւաքածոյ կազմող, յօրինող ։

مدهش մուտհիշ, մուտհիշ [–] Ահարկու, զարհուրելի [تدهیش և ادهاش էն] [էգ. مدهشه] ։

مدهوش մէտհուշ [–] Զարհուրած, ահաբեկած [دهشت էն] [էգ. مدهوشه] ։

مدی մէտա [–] Վախճան ։ — الایام մէտէլ էյյամ. ցմերջ աւուրց ։

مدیحه մէտիհա [–] 1. Գովելի գործ, հանդամանք [مدح էն] [ջգ. مدائح] 2. Գովեստ ։

مدید մէտիտ [–] Երկայն [مد էն] [էգ. مدیده] ։ البصر — Հեռատես. ا — մէտտի էյր ձեռք կարկառել ։

مدیر մուտիր [–] 1. Վարիչ, տեսուչ [اداره էն] [էգ. مدیره] [ջգ. مدیران] 2. Կիսավիճակի կառավարիչ ։ مال —ی Հաշուակալ վիճակի (قضا). هیئت —ان խորհրդարան ։

مدیریت մուտիրիյէթ* [–] مدیرلك մուտիրլիք [թ] 1. Վարչութիւն, տեսչութիւն 2. Կառավարչութիւն 3. Կիսավիճակ ։

مدینه մէտինէ* [–] 1. Քաղաք [ջգ. مدن , مدائن] 2. Մէտինէ ։

مدیون մէտիուն [–] Պարտական [دین էն] [էգ. مدیونه] ։ آ — պարտական ըլլալ ։

مدیه մէտէա [յ] Ալականջ ։

مذاب մուզապ [–] Հալեցուցուած [اذابه էն] [էգ. مذابه] ։

مذابح մէզապիհ* [–] ջգ. مذبح ի ։

مذاق մէզագ [–] Ճաշակ [ذوق էն] ։

مذاکرات մուզաքէրաթ* [–] [ջգ. مذاکره ի] ։

مذاکره մուզաքէրէ* [–] 1. Խորհրդակցութիւն, բանակցութիւն [ذکر էն] [ջգ. مذاکرات] 2. Խորհրդակցիլ, բանակցիլ 3. Երկնութիւն դասի ։ ی — կրկնիչ ։

مذاهب մէզահիպ* [–] ջգ. مذهب ի ։

مذبح մէզպահ [–] Զենարան [ذبح էն] [ջգ. مذابح] ։

مذبذب մուզեպզեպ, մուզեպզիպ [—] Տարուբեր, անորոշ [էգ. مذبذبه]:

مذبوح մեզպուհ [—] Մորթուած, զոհուած [ذبح էն] [էգ. مذبوحه]:

مذروع մեզրու' [—] Կանգունով չափուող [ذراع էն] [յգ. مذروعات]

مذكر մուզեքքեր [—] 1. Յիշեցնող [تذكير էն] [էգ. مذكره] 2. մուզեքքեր. քեր. Արական:

مذكره մուզեքքերե* [—] Ծանուցագիր [օղու. միւզաքքերէ]:

مذكور մեզքեօր [—] Յիշեալ, յիշուած [ذكر էն] [էգ. مذكوره]:

مذل մուզիլլ [—] Նուաստացնող:

مذلت մեզելլեթ* [—] Տե'ս ذلت:

مذلل մուզելլէլ [—] Նուաստացնող:

مذمت մեզեմմեթ, մեզիմմեթ* [—] 1. Պարսաւ [ذم էն] 2. Պարսաւելի գործ:

مذموم մեզմում [—] Պարսաւեալ, պարսաւելի [ذم էն] [էգ. مذمومه]:

مذنب մուզնիպ [—] Մեղաւոր [اذناب էն] [էգ. مذنبه] [յգ. مذنبين]:

مذهب մեզհեպ [—] 1. Գնացք [ذهاب էն] [յգ. مذاهب] 2. Ուղի 3. Կրօնք, դաւանութիւն 4. Աղանդ 5. Կարծիք 6. Վարդապետութիւն 7. մուզեհհեպ Ոսկեզօծ [تذهيب էն]:

مذهبيه մեզհեպիյյե* [—] Կրօնական:

مذيب մուզիպ [—] Հալիչ [اذابه էն]:

مذيل մուզեյյել [—] Յաւելուածաւոր [تذييل էն] 2. Յաւելեալ:

مر մուրր [—] 1. Դառն [مرارت էն] 2. Զմուռս. (صاف —):

مره մըր' [—] Մարդ:

مرائى մուրաի [—] Կեղծաւոր [مرايات էն]:

مراجحه մուրաջեհա* [—] Տոկոսաւոր փոխ [رجح էն]: — جى վաշխառու:

مرابط մուրապըթ [—] Ափրիկեան տէրվիշ, մորպետ:

مرات մըրրաթ* [—] Անգամներ [եզ. مره]:

مرآت միրաթ* [—] Հայելի [رؤيت էն] [յգ. مرايا]:

مراتب մերաթիպ* [—] Աստիճանք [եզ. مرتبه]:

مراثى մերասի* [—] յգ. مرثيه ի:

مراجع մերաճի' [—] 1. յգ. مرجع ի 2. մուրաճի Դիմող [مراجعت էն]:

مراجعت մուրաճա'աթ* [—] 1. Դիմում [رجوع էն] [յգ. مراجعات] 2. Դիմել:

مراح մերահ [—] Ճեմելիք:

مراحل մերահիլ* [—] յգ. مرحله ի:

مراحم մերահիմ* [—] յգ. مرحمت ի:

مراحمكستر մերահիմկիւսթեր [պ] Գթառատ:

مراد մուրատ [—] 1. Կամեցեալ [ارادت էն] 2. Կամք [յգ. مرادات] 3. Իղձ 4. Նպատակ: ا — կամենալ. — دن ... էն հասկցուածը, միտ բանին:

مرادف մուրատիֆ [—] Հոմանիշ [էգ. مرادفه]:

مرار մըրար* [—] Անգամներ [եզ. مره]: آ — քանիցս:

مرارت մերարեթ* Դառնութիւն:

مرارى մերարի [—] Մաղձընկալ:

مراسلات մուրասելաթ* [—] յգ. مراسله ի:

مراسله մուրասելէ* [—] Թղթակցութիւն [յգ. مراسلات]:

مراسم մէրասիմ* [ա] 1. Սովորութիւնք [եզ. رسم] 2. Արարողութիւնք, ծէսք։

مراسى մէրասի* [ա] յգ. مرسا ի։

مراصد մէրասըտ* [ա] յգ. مرصد ի։

مراعات մուրա'աթ* [ա] 1. Յարգանք [رعايت էն] 2. Յարգել. مراعاةً ի յարգանս, յարգելով։

مراعى մուրա'ի [ա] 1. Յարգող [مراعات էն] 2. մէրա'ի* յգ. مرعى։

مرافعه մուրաֆա'ա* [ա] Դատավարութիւն. Հակառակորդաց դատարանի առջև վիճումը [رفع էն]։ او — դատել։

مرافق մուրաֆըգ [ա] 1. Ընկերացող [مرافقت էն] 2. Զուգընթաց։

مرافقت մուրաֆագաթ* [ա] 1. Ընկերացում [رفاقت էն] 2. Ընկերանալ։

مراق մէրագ [ա] 1. Հետաքրքրութիւն 2. Մտատանջութիւն 3. Անհանգստութիւն, մելամաղձոտութիւն 4. Սէր։ ا — հետաքրքիր ըլլալ, մտատանջ ըլլալ։ طوقنق — մղձկիլ. اصحاب —، ارباب — հետաքրքիրք։

مراقبه մուրագապա* [ա] 1. Հսկողութիւն 2. Հայեցողութի. 3. Աստուածային մտախոհութիւն։

مراقد մէրագիտ* [ա] յգ. مرقد ի։

مراقلنمق մէրագլանմագ [թ] Մղձկիլ։

مراقلى մէրագլը [թ] 1. Հետաքրքիր 2. Մտատանջ 3. Անհանգստացող 4. Սիրող։

مراقى մէրագի* [ա] յգ. مرقات ի։

مراكب մէրաքիպ* [ա] 1. Հեծանելիք [եզ. مركب], 2. Նաւեր։

مراكز մէրաքիզ* [ա] Կեդրոններ [եզ. مركز]։

مراكش մէրաքէշ [ա] Մարոք։

مرام մէրամ [ա] Նպատակ, դիմում։

مراودت մուրավէտէթ* [ա] Կամենալ։

مرامت մէրամէթ [թուր. مرمت էն]։

مراوح մէրավիհ* [ա] յգ. مروحه ի։

مرانت մէրանէթ* [ա] Կակուղ լինելը։

مرانقوز մարանգօզ [թ] Տե՛ս مارانغوز։

مراهق մուրահիգ [ա] էրա. Չափահասութեան մերձ եղող պատանեակ։

مراهم մէրահիմ* [ա] Սպեղանիք, օծանելիք [եզ. مرهم]։

مرئى մէր'ի [ա] Տեսնուած [رؤيت էն] [էգ. مرئيه] [յգ. مرئيات]։

مرايا մէրայա* [ա] յգ. مرآت ի։

مرايات մուրայաթ* [ա] Կեղծաւորութիւն [ريا էն]։

مربا մուրէպպա [ա] 1. Կրթեալ, վարժեալ [تربيه էն] 2. Բանդակ։

مربب մուրէպպիպ [ա] 1. Սնուցանող 2. մուրէպպէպ Համեմեալ։

مربط մէրպատ, մէրպէտ [ա] 1. Կենդանի կապելու տեղ [ربط էն] 2. Մենաստան։

مربع մուրէպպա' [ա] 1. Չորանոց [تربيع էն] [էգ. مربعه] 2. Քառակուսի, քառանկիւն։ معين — տարանկիւնակերպ. منحرف — տրապիզ։

مربع մէրպա՛ [ա] Տէ՛ս كوشك ։
مربوب մէրպուպ [ա] Սնուցեալ ։
مربوط մէրպուդ [ա] Կապեալ [ربط էն] [էգ. مربوطه] 2. Յարակից [յգ. مربوطات] 3. Կցեալ ։ —ات յարակից մասունք ։ تى — ة կլոր թիւ ։
مربوطاً մէրպուդան [ա] Առ կցեալ ։
مربوطيت մէրպուդիյէթ* [ա] Կապակցութիւն, յախում ։
مربى մուրէպպի [ա] 1. Դաստիարակ [تربيه էն] [էգ. مربيه] 2. Կրթիչ 3. մուրէպպա Կրթուած ։
مرتب մուրէթթէպ [ա] 1. Դասաւորող [ترتيب էն] [էգ. مرتبه] 2. Գրաշար 3. Պատրաստող 4. մուրէթթէպ Դասաւորեալ 5 Պատրաստուած 6. Սահմանուած ։
مرتبات մուրէթթէպաթ* [ա] Սահմանուած ամսականներ, ծախսեր ։
مرتبلك մուրէթթիպլիք [թ] Գրաշարութիւն ։
مرتبه մէրթէպէ* [ա] 1. Աստիճան [յգ. مراتب] [էրկ. مرتبتين] 2. Կարգ ։
مرتبط մուրթէպիթ [ա] Կապակցեալ
مرتجل մուրթէճիլ [ա] Պատրաստաբան [ارتجال էն] ։ أ — յանպատրաստից ։
مرتد մուրթէտտ [ա] Կրօնափոխ [ارتداد էն] ։
مرتسم մուրթէսիմ [ա] Պատկերացած [ارتسام էն] [էգ. مرتسمه] ։
مرتشح մուրթէշիհ [ա] Թրջած ։
مرتشى մուրթէշի [ա] Կաշառակեր [ارتشا էն] ։
مرتضى մուրթէզա [ա] 1. Հաճեցեալ [ارتضا էն] 2. Մականուն Ալիի (փեսայ Մուհամմէտի)։
مرتعش մուրթէ'իշ [ա] Դողդողջուն ։
مرتفع մուրթէֆի' [ա] Բարձր [ارتفاع էն] [էգ. مرتفعه] ։
مرتك մէրթէք [թ] Քառանկիւն գերան, մարգակ ։
مرتق մուրթէքի [ա] Վերացող ։
مرتكب մուրթէքիպ [ա] 1. Մեղանչող [ارتكاب էն] 2. Վատ, գձուձ ։
مرتهن մուրթէհին [ա] Գրաւառու [ارتهان էն] ։
مرثيه մէրսիյէ* [ա] Դամբանական, եղերերգութիւն خوان — եղերերգակ, եղերերգու ։
مرج մէրճ [ա] هرج و — Խառնակութիւն ։
مرجان մէրճան [ա] Բուստ ։ بالغى — ակնեձուկ ։
مرجب մուրէճճէպ [ա] Մեծարեալ ։
مرجح մուրէճճահ [ա] Նախամեծար [ترجيح էն] ։
مرجع մէրճա', մէրճի' [ա] 1. Վերադառնալու տեղ [رجعت էն] [յգ. مراجع] 2. Դիմելու տեղ, գիմարան 3. Այն առ որ անկ է ։
مرجك մէրճիմէք [ա] Ոսպ ։
مرجو մէրճու [ա] Խնդրուած [رجا էն] ։
مرحبا մէրհապա [ա] Բարի եկար ։
مرحله մէրհալէ* [ա] Մի աւուր ճանապարհ [رحلت էն] [յգ. مراحل] ։

مرحمت Մէրհամէթ* [ա] Գթութիւն, կարեկցութիւն [رحمت էն] [յգ. مراحم] ։ لى — գթացող ։

مرحوم Մէրհում [ա] 1. Գթացեալ [رحمت էն] [յգ. مرحومه] 2. Ողորմած հոգի, հանգուցեալ ։ او — մեռնիլ ։

مرخص Մուրախխաս [ա] 1. Պատուիրակ [ترخيص էն] 2. Լիազօր ։

مرخصه Մէրխասա* [ա] Առաջնորդ ։

مرخم Մուրախխամ [ա] Վերջին տառը կամ վանկը ջնջուած [ترخيم էն] ։

مرخى Մուրխի [ա] Լուծիչ [ارخا էն] ։

مرد Մէրտ [պ] 1. Մարդ [յգ. مردان] 2. Այր 3. Կտրիճ 4. Վեհանձն ։

مرد Մուրտ [պ] Մեռած ։ او — մեռնիլ, կորնչիլ ։

مردار Մուրտար [պ] Պիղծ, անմաքուր ։ لق — անմաքրութիւն, աղբերք ։

مردان Մէրտան [պ] յգ. مرد ի ։

مردانكى Մէրտանէքի [պ] Կտրճութիւն քաջութիւն ։

مردانه Մէրտանէ [պ] 1. Այրական 2. Արիաբար, քաջութեամբ 3. [ի] Գլան ։

مردبان Մէրտիպան [ի] Սանդուխ ։

مردكان Մուրտէկեան [պ] Մեռեալք [եզ. مرده] ։

مردلك Մէրտլիք [ի] 1. Այրութիւն 2. Կտրճութիւն 3. Վեհանձնութիւն ։

مردم Մէրտիւմ [պ] Մարդ [յգ. مردمان] ։

مردخوار Մէրտէխօր, Մէրտէխուր [պ] Մարդակեր ։

مردمك Մէրտիւմէք [պ] Բիբ աչաց ։

مردود Մէրտուտ [ա] 1. Մերժուած [رد էն] [եգ. مردوده] 2. Մերժելի, խոտան, անարգ ։

مردوم Մուրտօւմ [ի] Տեսակ մը սև և մանր սալոր ։

مرده Մուրտէ [պ] Մեռած [յգ. مردكان] ։

مردهسنك Մուրտէսէնկ [պ] քիմ. Փարմարցանկ ։

مردى Մէրտի [պ] Տե՛ս مردلك ։

مرذول Մէրզուլ [ա] Խայտառակեալ [رذالت էն] ։

مرزبان Մէրզպան [պ] Մարզպան ։

مرزبوم Մէրզպում [պ] Սահման ։

مرزنجوش Մէրզէնկիւշ [պ] Թօրիկ ։

مرزوق Մէրզուք [ա] Ողեպահիկ տուացած, սնուցեալ [رزق էն] ։

مرزيفون Մէրզիֆօն [ի] Մարզուան (քաղաք) ։

مرسا Մէրսա [ա] Նաւահանգիստ ։

مرسل Մուրսէլ [ա] 1. Ղրկուած [ارسال էն] [յգ. مرسلين] 2. Առաքեալ, մարգարէ 3. Մուրսէլ Ղրկող ։ اليه — Մուրսէլիւն իլէյհ այն որուն հասցէին ղըրկուած է ։

مرسم Մուրէսսէմ [ա] 1. Գծուած, նկարուած [ترسيم էն] [եգ. مرسمه] 2. Պատկերազարդ ։

مرسول Մէրսուլ [ա] Ղրկուած ։

مرسوم Մէրսում [ա] 1. Գծուած [رسم էն] [եգ. مرسومه] 2. Գըրուած 3. Ցեշեալ [յգ. مرسومات] 4. Թօշակ ։

مرسين մէրսին [ն] 1. Մըրսինի 2. Թուտաք (ձուկ) ։

مرشح մէրշահ [ա] Քամիչ ։

مرشحه մէրշիհա* [ա] Կարգըլը ։

مرشد մուրշիտ [ա] 1. Ուղիղ ճանապարհ առաջնորդող [ارشاد էն] [ջմ. مرشدان، مرشدين] 2. Առաջնորդ ։

مرصاد մըրսատ } [ա] Թագստոց,
مرصد մէրսատ } դիտանոց [رصد էն]։

مرصع մուրասսա' [ա] Ականակուռ [ترصيع էն] ։

مرض մարազ [ա] Ախտ, Հիւանդութիւն [ջմ. امراض] ։

مرضا մէրզա, մէրզա* [ա] Հիւանդք [եզ. مريض] ։

مرضات մէրզաթ* [ա] Հաճութիւն [رضا էն] ։

مرضعه մուրզի'ա* [ա] Ստնտու ։

مرضى մէրզի* [ա] 1. Տես مرضا 2. Մէրզի հաճեցեալ, հաճելի [رضا էն] [եզ. مرضيه] 3. Մարազի Ախտաբանական 4. Ախտական բժիշկ [ջմ. مرضيون] ։

مرطوال մարթավըլ [ն] Մնտուկք ։

مرطوب մարթուպ [ա] Թաց [رطوبت էն] [եզ. مرطوبه] 2. Գոլորշապատ ։

مرعا մէր'ա [ա] Արօտավայր [رعى էն]։

مرعوب մէր'ուպ [ա] Զարհուրած, ահաբեկ [رعب էն] ։

مرعى մէր'ա [ա] Արօտավայր, արօտ [رعى էն] [ջմ. مراعى] ։

مرعى մէր'ի [ա] 1. Յարգելի [رعايت էն] [եզ. مرعيه] 2. Գործածական ։ الخاطر — հաճմարում ունեցող ։

مرعيت մէր'իյյէթ* [ա] Գործադրութիւն ։

مرغ մուրղ [պ] Թռչուն [ջմ. مرغان]։

مرغاب մուրղապ [պ] Ջրտռուն Թռչուն ,

مرغان մուրղան [պ] Թռչունք ։

مرغزار մուրղզար [պ] Տեղի ուր կան բազում Թռչունք ։

مرغوب մէրղուպ [ա] Սիրեցեալ, սիրելի, հաճոյ [رغبت էն] [եզ. مرغوبه] ։

مرفق մէրֆըք [ա] Արմունկ ։ ـيه — ى արմկային ։

مرفوع մէրֆու' [ա] 1. Վերցուած [رفع էն] [եզ. مرفوعه] 2. քեր. ելօթըրէով ։

مرفه մուրէֆֆէհ* [ա] 1. Դիւրակեցիկ [ترفيه էն] 2. Հանգստաւէտ 3. մուրէֆֆիհ Դիւրակեցիկ ընող ։

مرفهانه մուրէֆֆէհանէ [ա] Հանգստաւէտ կերպով ։

مرقات միրգաթ* [ա] Սանդուխ ։

مرقد մէրգատ [ա] Գերեզման, շիրիմ, տապան [رقود էն] [ջմ. مراقد] ։

مرقم մուրագգամ [ա] 1. Գրուած [ترقيم էն] [եզ. مرقمه] 2. Թուագրեալ 3. մուրագգիմ Գրող ։

مرقوم մէրգում [ա] 1. Գրուած [رقم էն] [եզ. مرقومه] 2. Յիշեալ, վերոգրեալ [ջմ. مرقومون، مرقومين، مرقومان] ։

مرك մէրք [պ] Մահ ։

مركب մէրքէպ [ա] 1. Հեծանելի

[رکوب էն] [յգ. مراكب] 2. Նաւ 3. [Բ. գ.] Էշ։

مركب մուրէքքէպ [ա] 1. Բաղկացեալ [تركيب էն] [յգ. مركبات] [իգ. مركبه] 2. Մելան 3. Բռոտ. Խառն. — جهل տգիտութիւն այն մարդու որ չգիտեր թէ տգէտ է։

مركز մէրքէզ [ա] 1. Կեդրոն [ركز էն] [յգ. مراكز] 2. Գլխաւոր վայր 3. Պահականոց։ یه — ، ی — կեդրոնական. یت — կեդրոնականութիւն, կեդրոնացում։

مركوز մէրքուզ [ա] 1. Տնկուած [رکز էն] 2. Հաստատուած 3. Կեդրոնացեալ։

مرلداموق մըրլտամագ } [թ] Փրթմնջել, տրտնջալ։
مرلدانمق մըրլտանմագ }

مرمت մէրէմմէթ* [ա] Նորոգութիւն [ռամկ. մերամէթ]։

مرمر մէրմէր [թ] Մարմարիոն։ صو — ی ալապաստր։

مرموز մէրմուզ [ա] Ակնարկութեամբ հաղորդուած [رمز էն]։

مرمه մէրմէ* [ա] Ցռուկ։

مرمی մէրմի [ա] 1. Նետուած [رمی էն] [իգ. مرميه] 2. Նետուած մարմին, ձիգ, գնդակ եայլն [յգ. مرميات]։

مروارید մուրվարիտ [պ] Մարգարիտ։

مروت մուրուվվէթ* } [ա] Մարդկութիւն, մարդասիրութիւն։ سز — անմարդի։
مروّت մուրուէթ* }

مروتلو } մուրուվվէթլու } [թ] Մարդասէր։
مروتلی }

مروج մուրէվվիճ [ա] Ջատագովող [ترويج էն]։ افكار — գործիք, բերան։

مروحه մէրվէհա* [ա] Հովահար [روح էն] [յգ. مراوح]։

مرور մուրուր [ա] 1. Անցք 2. Անցնիլ։ تذكره سی — անցագիր։

مرور մուրվէր [թ] Թանթրուենի։

مروریه մուրուրիյէ* [ա] Անցագին։

مروزی մէրվէզի [ա] Մարաստանցի։

مروی մէրվի [ա] Պատմուած [روايت էն] [իգ. مرويه]։

مره մէրրէ* [ա] Անգամ։ مرةً بعد اخری կրկին եւ կրկին։

مرهم մէրհէմ [ա] Սպեղանի [յգ. مراهم]։

مرهمسای մէրհէմսայ [պ] Սպեղանի քսող։

مرهوب մէրհուպ [ա] Վախցած։

مرهون մէրհուն [ա] 1. Գրաւադրուած [رهن էն] [իգ. مرهونه] 2. Կապեալ։ وقت — սահմանեալ ժամանակ։

مریخ մէրրիխ [ա] Հրատ (մոլորակ)։

مرید մուրիտ [ա] 1. Ուզող [اراده էն] [յգ. مریدان] 2. Աշակերտ։

مریض մէրիզ [ա] Հիւանդ [مرض էն] [յգ. مرضی] [իգ. مریضه]։

مریم մէրյէմ* [ա] Մարիամ։

مزاج միզաճ [ա] 1. Խառնուածք [յգ. امزجه] 2. Առողջութիւն 3. Բնութիւն։ دان — բնութիւն ճանչցող. کیر — հաճելի. سز — տկար։

مزاح միզահ [ա] Կատակ։ غزته سی — զաւեշտաթերթ։

مزاجم մուզահիմ* [ա] 1. Նեղու-

Թիւնք, յոգնութիւնք [եզ. مزحه կամ زحت] 2. Մուզահէմ Նեղող [مزاحم էն]։

مزاحمه Մուզահամէ* [ա] 1. Զիրար նեղել [زحم էն] 2. Նեղել։

مزاد Միզատ [ա] Աճուրդ [زياده էն]։

مزار Մըզար [ա] Գերեզման [زيارت էն]։

مزارجی Մըզարճը [թ] Մեռելաթաղ, դիաթաղ։

مزارستان Մըզարիսթան [պ] Տե՛ս مزارلق։

مزارع Մըզարի՛ [ա] 1. Արտեր [եզ. مزرعه] 2. Մուզարի՛ իւր ընկերոջ արտը մշակող [مزارعه էն]։

مزارعه Մուզարէ՛ա* [ա] Հողագործական ընկերութիւն մ՛է որ կը տրամադրէ մի կողմանէ արտ և սերմ տալ իսկ միւս կողմանէ աշխատութիւն։

مزاريق Մըզարիգ* [ա] յգ. مزراق ի։

مزالق Մըզալիգ* [ա] յգ. مزلقه ի։

مزامير Մըզամիր* [ա] 1. Սրինգներ [եզ. مزمار] 2. Սաղմոսք [եզ. مزمور]։

مزايا Մըզայա* [ա] յգ. مزيت ի։

مزايده Մուզայէտէ* [ա] Աճուրդ [زياده էն] [յգ. مزايدات]։

مزبله Մըզպէլէ* [ա] Աղբանոց [زبل էն] [յգ. مزابل]։

مزبور Մըզպուր [ա] 1. Գրուած [էգ. مزبوره] 2. Յիշեալ [յգ. مزبوران]։

مزج Մէզճ [ա] 1. Խառնել 2. Խառնուած, խառնութիւն։

مزجاة Մուզճաթ* [ա] Սակաւ, անբաւական։

مزخرف Մուզախրէֆ [ա] Ոսկեզօծ։

مزخرفات Մուզախրէֆաթ* [ա] 1. Ոսկեզօծ զարդք 2. Աղտեղութիւնք։

مزد Մուզտ [պ] Վարձ։

مزداد Մուզտատ [ա] Աւաճել [ازدياد էն]։

مزدحم Մուզտէհիմ [ա] Խռնեալ [ازدحام էն]։ أ — խռնեալ վիճակի մէջ։

مزدوج Մուզտէվիճ [ա] 1. Ամուսնացեալ [ازدواج էն] 2. Զուգեալ։

مزراق Միզրագ [ա] Նիզակ [յգ. مزاريق]։ لى — Նիզակաւոր, գեղարդնաւոր։

مزرعه Մըզրէ՛ա* [ա] Արտ, անդ [زراعت էն] [յգ. مزارع]։

مزركش Մուզէրքէշ [պ] Ոսկեհուռ։

مزروع Մըզրու՛ [ա] 1. Ցանուած [زرع էն] [էգ. مزروعه] [յգ. مزروعات] 2. Ցան։

مزق Մէզգ [ա] Պատառումն։

مزكى Մուզէքքի [ա] 1. Մաքրող [تزكيه էն] [էգ. مزكيه] 2. Մուզէքքա Մաքրուած։

مزلقه Մէզլէգէ* [ա] 1. Լպիրծ տեղի [յգ. مزالق] 2. Սխալական կէտ։

مزمار Միզմար [ա] 1. Սրածայր սրինգ [յգ. مزامير] 2. անգա. Ձայնարան։

مزمز Մըզմըզ [ա] Դանդաղկոտ։

مزمن Մուզմին [ա] Հինաւուրց, երկարատև [էգ. مزمنه]։

مزمور Մէզմուր [ա] Սաղմոս։

مزوا Մուզէվվա [ա] Անկիւնացեալ։

مزواج Միզվաճ [ա] Բազմակնիկ։

مزواد մըզվատ) [ա] Մախաղ պաշարի ։
مزود մըզվէտ)

مزوج մուզէվվէճ [ա] 1. Ամուսնացուցեալ [تزویج էն] 2. մուզէվվիճ. Ամուսնացնող ։

مزور մուզէվվիր [ա] 1. Սուտխօս [تزویر էն] 2. Շինծու ամբաստանութիւններ ընող, զըրպարտիչ 3. Ստայօդ ։

مزه մէզէ[թ] 1. Ճաշակ 2. Համեմ 3. Ծաղր ։ — خوش համեղ ։

مزه لنمك մէզէլէնմէք[թ] 1. Համեմուել 2. Ծաղրել ։

مزيت մէզիյէթ* [ա] 1. Առաքինութիւն [յգ. مزايا] 2. Առաւելութիւն ։

مزيد մէզիտ [ա] 1. Աւելցուած [زياده էն] [էգ. مزيده] 2. Առաւել ։

مزيل մուզիլ [ա] Ջնջող [ازاله էն]։

مزين մուզէյյէն [ա] 1. Զարդարուած, զարդարուն [تزيين էն] 2. մուզէյյին Զարդարող ։

مژده մուժտէ [պ] Աւետիս ։ جى — رسان — աւետաւոր ։

مژگان մուժկեան [պ] Թարթիչք ։

مژه միժէ [պ] Թարթիչ ։

مس մէսս [ա] 1. Հպիլ, դպիլ 2. Շօշափում ։ ا — احتياج պէտքը զգացուիլ ։

مساء մէսա [ա] Երեկոյ ։ ی — ، — یه երեկոյեան ։

مسائل մէսաիլ* [ա] յգ. مسئله ի ։

مسابقت մուսապէգաթ* [ա] 1. Մրցում [سبق էն] 2. Մրցիլ ։

مساجد մէսաճիտ* [ա] յգ. مسجد ի ։

مساحه մէսահա* [ա] 1. Չափում 2. Գետնաչափութիւն 3. Տարածութիւն ։

مسار մէսառր* [ա] յգ. مسرت ի ։

مسارعت մուսարէ՛աթ* [ա] 1. Փութալ [سرعت էն] 2. Փոյթ ։ مسارعة ،له — փութով, շուտով ։

مساطر մէսադըր* [ա] յգ. مسطر ի ։

مساعد մուսա՛իտ [ա] 1. Նպաստաւոր [مساعده էն] [էգ. مساعده] 2. Ներող ։

مساعده մուսա՛ատէ* [ա] 1. Ձեռնտուութիւն [ساعد էն] [յգ. مساعدات] 2. Թոյլտուութիւն, արտօնութիւն 3. Թոյլատրել ։

مساعفه մուսա՛աֆէ* [ա] Տե՛ս مساعده ։

مساعى մէսա՛ի* [ա] Ջանքեր, ճիգեր [եզ. مسعى، سعی]։ — پرور աշխատասէր . پرورلك — . — پروری ինքնօգնութիւն ։

مساغ մէսաղ [ա] Թոյլտուութիւն ։

مسافر մուսաֆիր [ա] 1. Ճամբորդ [مسافرت էն] [յգ. مسافرين] 2. Հիւր ։ خانه — հիւրանոց, պանդոկ . لكه كتمك — այցելութեան երթալ ։

مسافرت մուսաֆէրէթ* [ա] 1. Ճամբորդել [سفر էն] 2. Ճամբորդութիւն 3. Հիւր ըլլալ ։

مسافه մէսաֆէ* [ա] Միջոց, հեռաւորութիւն ։

مساكن մէսաքին* [ա] յգ. مسكن ի ։

مساكين մէսաքին* [ա] յգ. مسكين ի ։

مسالك մէսալիք* [ա] յգ. مسلك ի ։

مسالمت մուսալեմեթ* [ա] Խաղաղութիւն, անդորրութիւն [سلامت էն] ։ پرور — جو —، Խաղաղասէր ։

مسئله / مسأله մէսէ'լէ [ա] 1. Խնդիր [سؤال էն] [յգ. مسائل] 2. Բռց. Խնդիր ։

مسام մէսամմ / مسامات մէսամմաթ [ա] անգ. Ծակոտիք [եզ. مسمه]։

مساحه մուսամահա* [ա] Ներողամտութիւն [سماحت էն] 2. Անտեսութիւն ։

مسامره մուսամերէ* [ա] 1. Երեկոյեան խօսակցութիւն [յգ. مسامرات] 2. Երեկոյթ ։

مسامع մէսամի'* [ա] յգ. مسمع ի ։

مسای մէսամի [ա] Ծանկոտկէն ։

مسامیت մուսամիյէթ* [ա] Ծակոտութիւն ։

مساند մէսանիտ* [ա] յգ. مسند ի ։

مساوات մուսավաթ* [ա] Հաւասարութիւն [سوا էն] ։

مساوره մուսավէրէ* [ա] Սակարկել ։

مساوی մէսավի* [ա] 1. Ձարիքներ, գէշ արարք [եզ. سوء] 2. Մուսավի Հաւասար [مساوات էն] [էգ. مساویه] ։

مسبار միսպար [ա] Վիրաչափ ։

مسبب մուսէպպիպ [ա] Պատճառող 2. Ստեղծող 3. Մուսէպպէպ Պատճառուել. جناب — حقیق . — الاسباب Նախախնամութիւն ։

مسبح մուսպահ [ա] 1. Թեւ (ձկանց) [سبح էն] 2. Մուսէպպիհ Օրհներգու, օրհնիչ [تسبیح էն] ։

مسبع մուսէպպա' [ա] 1. Եօթնակ [سبعه էն] 2. Եօթնանկիւն ։

مسبعه մէսպէ'ա* [ա] Գազանաց վայր [سبع էն] ։

مسبکه մէսպէքէ* [ա] Դարբնակ ։

مسبوق մէսպուգ [ա] Անցած, անցեալ [سبقت էն] [էգ. مسبوقه] ։ — مثل نا Նմանը չի տեսնուած ։

مسبوك մէսպուք [ա] Ձուլուած ։

مست մէսթ [պ] 1. Կինով, արբեալ [յգ. مستان] 2. [թ] Սղկ, կիտակոշիկ, օդ ։

مستأجر մուսթէ'ճիր [ա] 1. Վարձող, վարձաւոր [استیجار էն] [յգ. مستأجرین] 2. Մուսթէ'ճէր. Վարձեալ ։ — Վարձակալութեամբ . فیه — տնարկայ որոյ համար կը վճարուի վարձ մը ։

مستأذن մուսթէ'զին [ա] Արտօնութիւն խնդրող [استئذان էն]

مستأمن մուսթէ'մին [ա] Անձնատուր եղող [استیمان էն] ։

مستان մէսթան [պ] յգ. مست ի ։

مستأنس մուսթէնիս [ա] 1. Ընտելացեալ [استیناس էն] 2. Ընտանի ։

مستأنف մուսթէ'նիֆ [ա] 1. Վերաքննութիւն պահանջող [استیناف էն] 2. Մուսթէ'նէֆ. Վերաքննութեան ղրկուած. علیه — մուսթէ'նէֆուն-ալեյհ. վերաքննութեան կոչեալ (անձ) ։

مستانه մէսթանէ [պ] Գինովի պէս, արբեալ ։

مستبان մէսթէպան [ա] Յայտնի [استبانه էն] ։

مستبد մէսթէպիտ [ա] 1. Անկախ [استبداد էն] 2. Բռնակալ ։

مستبدل մէսթէպտիլ [ա] Փոխանակեալ [استبدال էն] ։ افراد — արձակեալ զինուորք ։

مستبشر մուսթէպշիր [ա] Աւետիս խնդրող [استبشار էն] ։

مستبعد մէսթէպ'ատ [ա] Հեռի, անհաւանական համարուած ։

مستتبع մէսթէթպի' [ա] 1. Պատճառ 2. Հետեւանք ։

مستتر մէսթէթիր [ա] Ծածկուած [استتار էն] [էգ. مستتره] ։

مستثنا ، مستثنى մէսթէսնա [ա] 1. Բացառիկ [استثنا էն] 2. Բացառութիւն [յգ. مستثنيات] ։

مستجاب մէսթէճապ [ա] Ընդունուած, ընդունական [استجابه էն] ։ الدعوه — աղօթքը ընդունական ։

مستجلب մէսթէճլիպ [ա] Գրաւող [استجلاب էն] ։

مستجمع մուսթէճմի' [ա] 1. Հաւաքող [استجماع էն] 2. Կրող ։

مستحاثه մուսթէհասէ* [ա] Բրածոյ [յգ. مستحاثات] ։

مستحب մուսթէհապ [ա] Հաճոյ ։

مستحجر մուսթահճիր [ա] Քարացեալ [յգ. مستحجرات] ։

مستحسن մուսթահսէն [ա] Հաւանեալ, գեղեցիկ [استحسان էն] [էգ. مستحسنه] ։

مستحصل մուսթահսալ [ա] Ձեռք բերուած [استحصال էն] ։

مستحضر մուսթահզըր [ա] Պատրաստուած [استحضار էն] ։

مستحفظ մուսթահֆըզ [ա] 1. Պահպանող [استحفاظ էն] [յգ. مستحفظين] 2. Աշխարհապահ զօրք ։ عساكر — պահապան զօրք ։

مستحق մուսթահագգ [ա] 1. Արժանաւոր [استحقاق էն] [յգ. مستحقين] 2. մուսթէհագգ. Արժանի, արժան ։

مستحقر մուսթահգար [ա] Արհամարհեալ [استحقار էն] ։

مستحكم մուսթահքէմ [ա] Ամրացեալ [استحكام էն] [էգ. مستحكمه] ։

مستحل մուսթէհիլլ [ա] Արդար ։

مستحيل մուսթահիլ [ա] Անկարելի [استحاله էն] ։

مستخبر մուսթախպիր [ա] Իմաց առնուած, իմացուած [استخبار էն] ։ ات — լուրեր, տեղեկութիւններ ։

مستخدم մուսթախտէմ [ա] Ծառայեցուցեալ ի պաշտօնի [استخدام էն] ։

مستخرج մուսթախրէճ [ա] Հանուած [استخراج էն] [յգ. مستخرجات] ։

مستخف մուսթախիֆֆ [ա] Չնչին համարող ։

مستخلص մուսթախլըս [ա] Ազատող [استخلاص էն] ։

مستدام մուսթէտամ [ա] Յարատեւ, տեւական [استدامه էն] ։

مستدعا մուսթէտի'ա [ա] 1. Խնդ-

բուած [استدعا էն] 2. Խնդիրք [յգ. مستدعیات]։

مستدعی մուսթէդ'ի [ա] 1. Խնդրող [استدعا էն] [յգ. مستدعیات] 2. Աղերսարկու [էգ. مستدعیه] 3. մուսթէդ'ա Տե'ս مستدعا ։

مستدعیات մուսթէդ'իյաթ* [ա] Խնդիրքներ [եզ. مستدعا]։

مستدل մուսթէդիլլ [ա] Հետեւցուած, եզրակացուցեալ [استدلال էն]։

مستدیر մուսթէդիր [ա] Բոլորաձեւ, կլոր [استداره էն]։

مستدیم մուսթէդիմ [ա] Շարունակական [استدامه էն]։

مسترجا մուսթէրճա [ա] Խնդրուած [استرجا էն]։

مسترجی մուսթէրճի [ա] Խնդրող։

مسترحم մուսթէրհամ [ա] 1. Աղաչեալ [استرحام էն] 2. մուսթէրհիմ. Աղաչող։

مسترشد մուսթէրշիտ [ա] 1. Աշակերտել ուզող [استرشاد էն] 2. Աշակերտող։

مستریح մուսթէրիհ [ա] Հանգիստ [استراحت էն]։

مستزاد մուսթէզադ [ա] Առաւելեալ [استزاده էն]։

مستسعد մուսթէս'ատ [ա] Երջանկացեալ [استسعاد էն]։

مستسقی մուսթէսքի [ա] Բժշ. Ջրգողեալ [استسقا էն]։

مستشار մուսթէշար [ա] Խորհրդական [استشاره էն]։

مستشرق մուսթէշրիք [ա] Արեւելագէտ։

مستشفی մուսթէշֆա [ա] 1. Հիւանդանոց 2. մուսթէշֆի. Բժշկութիւն խնդրող [استشفا էն]։

مستصحب մուսթէսհէպ [ա] Ի միասին առած [استصحاب էն]։ اً — ի միասին առած։

مستطاب մուսթէթապ [ա] Ընտիր, լաւ [استطابه էն]։

مستطیل մուսթէթիլ [ա] 1. Երկար [استطاله էն] 2. Երկրչ. Ուղղանկիւն։

مستظل մուսթէզիլլ [ա] Հովանաւորեալ [استظلال էն]։

مستعار մուսթէ'ար [ա] Փոխ առնուած [استعاره էն] 2. Աժամանակեայ 3. Կեղծ։ معنای — փոխաբերական իմաստ։ ترك حيات — վախճանիլ։

مستعان մուսթէ'ան [ա] 1. Այն որմէ օգնութիւն կը հայցուի [استعانه էն] 2. Աստուած։

مستعجل մուսթա'ճիլ [ա] 1. Աճապարող [استعجال էն] 2. մուսթա'ճէլ. Անհապաղական [էգ. مستعجله]։ اً — շուտով։

مستعد մուսթա'իտտ [ա] 1. Ընդունակ [استعداد էն] [յգ. مستعدان، مستعدين] 2. Խելացի։

مستعرب մուսթա'րիպ [ա] Արաբացեալ։

مستعرض մուսթա'րիզ [ա] Ցեղ, կողմնական։

مستعفی մուսթա'ֆի [ա] Հրաժարեալ [استعفا էն]։

مستعمرات մուսթա'մէրաթ* [ա] 1. Շէնցուած երկիրներ 2. Գաղթականութիւնք։

مستعمل մուսթա'մէլ [ա] 1. Գործածող [استعمال էն] 2. մուսթա'մէլ, գործածուած, մաշած [էֆ. مستعمله] 3. Գործածական

مستعير մուսթէ'իր [ա] փոխ առնող [استعاره էն].

مستعين մուսթէ'ին [ա] Օգնութիւն հայցող [استعانه էն].

مستغرق մուսթաղրագ [ա] Ընկղմած, մխուած [استغراق էն].

مستغلات մուսթէղալլաթ* [ա] Բարեպաշտական հաստատութեանց կապակեալ գետիններ.

مستغني մուսթաղնի [ա] 1. Անկարօտ [استغنا էն] 2. Դժուարահաճ. او — պէտք չունենալ.

مستفاد մուսթէֆատ [ա] Հասկցուած, իմանալի [استفاده էն].

مستفتي մուսթէֆթի [ա] فتوى խնդրող [استفتا էն].

مستفرغ մուսթէֆրիղ [ա] Փսխեցուցիչ [استفراغ էն].

مستفهم մուսթէֆհիմ [ա] Հարցնող [استفهام էն].

مستفيد մուսթէֆիտ [ա] Օգուտ քաղող, շահող [استفاده էն]. او — օգուտ քաղել, օգտիլ.

مستفيض մուսթէֆիզ [ա] Զարգացող [استفاضه էն].

مستقبل մուսթագպիլ [ա] 1. Ապագայ [استقبال էն] [էֆ. مستقبله] 2. Գալիք 3. քեր. Ապառնի.

مستقدم մուսթագտիմ [ա] Զանագիր.

مستقر մուսթէգիրր, մուսթէգարր [ա] Հաստատուած [استقرار էն].

مستقرض մուսթագրիզ [ա] 1. Փոխ առնող [استقراض էն] 2. մուսթագրազ փոխ առնուած.

مستقصي մուսթագսի [ա] Հետազօտիչ, պրպտող [استقصا էն].

مستقطب մուսթագտիպ [ա] Բեւեռացուող [استقطاب էն].

مستقل մուսթագիլլ [ա] 1. Անկախ, ինքնիշխան [استقلال էն] [էֆ. مستقله] 2. [բ. գ.] Առանձ. انه — անկախօրէն.

مستقيم մուսթագիմ [ա] 1. Ուղիղ [استقامت էն] [էֆ. مستقيمه] 2. Պարկեշտ, ուղղամիտ. انه — պարկեշտօրէն.

مستكبر մուսթէքպիր [ա] Հպարտացեալ, խրոխտ.

مستكره մուսթէքրիհ [ա] 1. Զզուող [استكراه] 2. մուսթէքրէհ Զզուելի.

مستكمل մուսթէքմիլ [ա] 1. Կատարելագործող [استكمال էն] 2. մուսթէքմէլ [ա] Կատարելագործեալ.

مستلزم մուսթէլզիմ [ա] Տրամադրող, պատճառող [استلزام էն].

مستمد մուսթէմիտտ [ա] Օգնութիւն խնդրող [استمداد էն].

مستمر մուսթէմիրր [ա] Շարունակական [استمرار էն]; انه — շարունակ.

مستمسك մուսթէմսիք [ա] Բռնող [استمساك էն].

مستمع մուսթէմի' [ա] Ունկնդրող, ունկնդիր [استماع էն] [ջէ. مستمعين].

مستملك մուսթէմլիք [ա] 1. Տիրա-

ցող 2. Կաստէմիլէ Տիրացուած

مستملكات Կաստէմլիքէատ* [ա] Գաղթայքն երկիրներ ։

مستمند Կաստէմէնտ [պ] Թշուառ, վշտահար [յգ. مستمندان]։ انه — Թշուառաց վայել, ողորմելաբար ։

مستنبط Կաստէնպաթ [ա] Եզրակացուցեալ՝ Հետեւեցուցեալ [استنباط էն]։

مستند Կաստէնէտ[ա]Յենած [استناد էն]։ آ — յենլով, պատճառաւ ։

مستنسخ Կաստէնսախ [ա] Ընդօրինակող [استنساخ էն]։

مستنطق Կաստընթըգ [ա] Հարցաքննիչ դատաւոր [استنطاق էն] [յգ. مستنطقين]։

مستنير Կաստէնիր [ա] Լուսաւոր [• استنا էն]։

مستوجب Կաստէվճիպ [ա] Տէ՛ր [استيجاب էն] مستلزم ։

مستودع Կաստէվտա՛ [ա] Իբրա. Աւանդատուն ։

مستور Կասթուր [ա] Ծածկուած [ستر էն] [էգ. مستوره]։ • — կին Համեստ, ողջախոհ [յգ. مستورات]։

مستوفى Կաստէվֆա [ա] Բաւական, բոլ բաւականին [استيفا էն]։

مستولى Կաստէվլի [ա] 1. Տիրող [استيلا էն] [էգ. مستوليه] 2. Ընդ. Համաճարակ ։

مستوى Մէսթէվի [ա] 1. Հաւասար [استواء էն] [էգ. مستويه] 2. Երկրա. Հարթ ։

مستهجن Մէսթէհճէն [ա] Տգեղ, անախորժ [էգ. مستهجنه]։

مستهزى Մէսթէհզի [ա] Հեգնող, ծաղրասէր [استهزاء էն]։ انه — Հեգնաբար, Հեգնօրէն ։

مستهلك Մէսթէհլէք [ա] 1. Վատնող [استهلاك էն] 2. Մէսթէհլէք. Վատնուած ։

مسجد Մէսճիտ [ա] Մզկիթ [سجده էն] [յգ. مساجد] اقصى — Երուսաղէմի տաճար. حرام — Քէապէ ։

مسجع Մէսճէճա՛ [ա] Յանգաւոր, ներդաշնակ [էգ. مسجعه]։

مسجل Մէսճէճէլ [ա] Արձանագրուած [تسجيل էն][էգ. مسجله]։

مسجود Մէսճուտ [ա] Երկրպագեալ [سجده էն]։

مسجون Մէսճուն [ա] Բանտարկեալ [سجن էն]։

مسح Մէսհ [ա] 1. Քերելով անցնիլ, քսել 2. Օծել։

مسحور Մէսհուր [ա] Կախարդեալ, դիւթեալ ։

مسحوق Մէսհուգ [ա] Մանրած, ծեծուք [سحق էն]։

مسخ Մէսխ [ա] Այլանդակութիւն ։

مسخر Մէսախխար [ա] Նուաճեալ [تسخير էն]։ — وكيل Իրա. Ի բացակայութեան դատախազելի դատարանի կողմանէ նորա տեղ կարգեալ փոխանորդ ։

مسخره Մասխարէ* [ա] 1. Ծաղր [مسخره էն] 2. Խեղկատակ, միմոս 3. Ծիծաղելի, ծանակ ։

—لق — խեղկատակութիւն ։

مسخن մէսախխին [ա] եէղ. Ջերմացուցիչ [تسخين էն] ։

مسخنه մէսախխանէ* [ա] Ջերմասենեակ, չերոց ։

مسدد մէսէտտէտ [ա] Ուղղակից ։

مسدس մէսէտտէս [ա] 1. Վեցնոց [تسديس էն] 2. Վեցանկիւնի 3. Վեցատողեայ ոտանաւոր ։

مسدود մէստուտ [ա] Գոցուած, գոց [سد էն] ։

مسرت մէսէրրէթ* [ա] Ուրախութիւն, զուարթութիւն [سرور էն] [յգ. مسار] ։ — آور ։ — ده ։ — بخش — ուրախարար ։

مسرر մէսէրրէր [ա] 1. Գորտաւոր [سره էն] 2. Մէսէրրէր. Ուրախարար ։

مسرع մէսրի' [ա] 1. Երագող [اسراع էն] 2. Փութացուցիչ ։

مسرف միսրիֆ [ա] Շռայլ, մսխող [اسراف ։ —لك ։ —ى] շռայլութիւն ։

مسرفانه միսրիֆանէ [պ] Շռայլի պէս, շռայլութեամբ ։

مسرود մէսրուտ [ա] Յայտնուած, յիշուած [سرد էն] [յգ. مسروده] ։

مسرور մէսրուր [ա] Ուրախ, զուարթ [سرور էն] ։

مسروريت մէսրուրիյէթ* [ա] Ուրախութիւն, զուարթութիւն ։

مسروق մէսրուգ [ա] Գողցուած [سرقت էն] [յգ. مسروقه] ։

مسطح մուսատտահ [ա] 1. Հարթացեալ, հարթ [تسطيح էն] [յգ. مسطحه] 2. Հարթ, հաւասար ։ — كرۀ — հարթ ագունդ ։

مسطر մըստար [ա] Քանոն [سطر էն] ։

مسطره մըստարէ* [ա] Անկիւնաչափ շարժուն քանոն ։

مسطور մէստուր [ա] Գրուած ։

مسعات մէս'աթ*[ա] Ջանք [سعي էն] [յգ. مساعى] ։

مسعدت մէս'ատէթ* [ա] Երջանկութիւն, երանութիւն [سعادت էն] ։ انسام — երջանկաւէտ ։

مسعط մըս'աթ [ա] Քթախոտի տուփ ։

مسفور մէսֆուր [ա] Գրուած, յիշեալ [سفر էն] [յգ. مسفوران] ։

مسعود մէս'ուտ [ա] Երջանիկ բարեբաստիկ [سعادت էն] ։

مسعوديت մէս'ուտիյէթ* [ա] Երջանկութիւն ։

مسقط մուսգիթ [ա] 1. Վիժեցուցիչ [اسقاط էն] 2. Մըսգաթ. Բանի մը ինկած տեղը [سقوط էն] ։ رأس — մըսգաթը րէ'ս. ծննդավայր ։

مسقف մուսագգաֆ [ա] Առաստաղաւոր, յարկեալ ։

مسقفات մուսագգաֆաթ* [ա] Բարեպաշտական հաստատութեանց կախեալ շէնքեր ։

مسقو մօսգով [թ] 1. Ռուս 2. Ռուսիա ։ جه — ռուսերէն ։ لى — ռուսական հպատակ ։

مسك միսք Մուշկ [արաբ. مشك էն] ։

مسكت մուսքիթ [ա] 1. Լռեցնող [اسكات էն] [յգ. مسكته] 2. Համոզիչ 3. Մուսքէթ [թ] Աշկահառ

խառնող 4. [է] Պատրուգաւոր հրացան :

مسكر մուսքիր [ա] 1. Գինովցնող 2. մուսէքքէր Շաքարացեալ :

مسكرات մուսքիրաթ* [ա] Ոգելից ըմպելիք :

مسكن մէսքէն [ա] 1. Բնակարան [سكون էն] [ճթ. مساكن] 2. անգամ. խորշ 3. մուսէքքին Հանդարտեցնող [تسكين էն] 4. բժշ. Ամոքիչ, մեղմացուցիչ :

مسكنت մէսքէնէթ* [ա] 1. Զուառութիւն 2. Խոնարհութիւն, հեզութիւն [سكون էն] :

مسكوكات մէսքուքաթ* [ա] Դրամներ :

مسكون մէսքուն [ա] Բնակեալ [سكنا էն] [էգ. مسكونه] :

مسكى միսքի [ա] Մշկային :

مسكين միսքին [ա] Զուառ, հեզ, ողորմելի [سكون էն] [ճթ. مساكين] 2. [ռ. գ.] Բորոտ 3. Աղտոտ 4. Ծոյլ 5. Գձուձ : خانه — բորոտանոց :

مسكينلنمك միսքինլէնմէք
مسكينلشمك միսքինլէշմէք [թ] 1. Ծուլանալ 2. Գձձիլ :

مسلح մուսէլլահ [ա] Զինեալ [تسليح էն] [էգ. مسلحه] : اسنان — ، — ժանիքներ :

مسلخ մէսլախ [ա] Սպանդանոց :

مسلسل մուսէլսէլ [ա] Շղթայակապ, շղթայաձև [سلسله էն] :

مسلط մուսալլաթ [ա] Իրեն իշխանութիւն տրուած ոք [تسليط էն] 2. Բռնաւոր, նեղիչ :

مسلك մէսլէք [ա] 1. Ճամբայ [سلوك էն] [ճթ. مسالك] 2. Ասպարէզ 3. Սկզբունք 4. Ընթացք, եղանակ :

مسلم մուսլիմ [ա] 1. Մահմետական [اسلام էն] [էգ. مسلمه] [ճթ. مسلمين] 2. մուսէլլէմ Յանձնուած [تسليم էն] 3. Ստոյգ, աներկբայ 4. [ռ. գ.] մուսէլլէմ Ազատ :

مسلمات մուսլիմաթ* [ա] 1. Մահմետականուհիք [եզ. مسلمه] 2. մուսէլլէմաթ Ստոյգ՝ աներկբայական բաներ :

مسلمان մուսլիման [պ] Մահմետական [ճթ. مسلمانان] :

مسلوب մէսլուպ [ա] Յափշտակուած, կողոպտուած [سلب էն] : — — الشعور — խելացնոր . الامنيه — անվստահելի,

مسلوك մէսլուք [ա] Ընթացեալ, գնացեալ [سلوك էն] :

مسلول մէսլուլ [ա] 1. Մերկացեալ (սուր) [سل էն] 2. բժշ. Թոքախտաւոր :

مسما մուսէմմա [ա] Անուանեալ, կոչեալ [تسميه էն] [էգ. مسماة] :

مسمار միսմար [ա] Գամ, բևեռ : ى — ، ـيه — սեպաձև, լայնամէտ :

مسمع մէսմաա [ա] Լսելիք, ունկն [سمع էն] [ճթ. مسامع] :

مسمن մուսէմմին [ա] Իւղաւոր :

مسموع մէսմուա [ա] 1. Լսուած [سمع էն] [էգ. مسموعه] 2. Լսելի, ընդունելի : و ى — իմանալ :

مسموعات մէսմուաթ* [ա] Տարաձայնութիւնք [مسموع էն] :

مسموم մէսմում [ա] Թունաւորեալ [էֆ. مسمومه] ։ — اً — Թունաւորուելով ։

مسمه մէսամմէ* [ա] ծակ. Ծակոտի [سم էն] [ճէ. مسامات] ։

مسمى մուսէմմա [ա] Տէ՛ս مسما ։

مسن մուսինն [ա] Տարիքոտ, ծեր [էֆ. مسنه] ։

مسند մէսնէտ [ա] 1. Վերադրեալ [اسناد էն] [էֆ. مسنده] 2. Առարզելի ։ اليه — մէսնէտ իլէյհ. ենթակայ ։

مسند մէսնէտ [ա] Պաշտօն, բարձ [ճէ. مساند] ։

مسنم մուսէննէմ [ա] Երէք. Կողմնակալ տեղ, կիսագեմք.

مسنن մուսէննէն [ա] 1. Ատամնաւոր, ատամնաձև [تسنين էն] 2. Մուսիննին. Ատամնաքայծ ։

مسنون մէսնուն [ա] Աւանդական [سنت էն] ։

مسواك միսվագ [ա] Ատամնափոր, քչփորիկ ։

مسود մուսավվատ [ա] Խմբագրող ։

مسوده մուսվէտտէ, մուսէվվէտէ* [ա] Նախագիծ, սևագիր [ճէ. مسودات] ։

مسؤل մէս'ուլ [ա] 1. Պատասխանատու [سؤال էն] 2. Խնդրուած [ճէ. مسؤلات] ։

مسؤليت մէս'ուլիյէթ* [ա] Պատասխանատուութիւն ։

مسهل միսհիլ [ա] Լուծողական դեղ, որբադեղ [اسهال էն] ։

مسهوك մէսհուգ [ա] Փանդահար ։

مسيب մուսէյյէպ [ա] Անփոյթ անհոգ ։ انه — յանհոգս ։

مسيح մէսիհ [ա] Օծեալն, Մեսիա [مسح էն] ։

مسيحا մէսիհա [ա] Մեսիա ։ نفس — دم — Յիսուսի նման բուժիչ շունչ ունեցող ։

مسيحى մէսիհի [ա] Քրիստոնէական, քրիստոնեայ [էֆ. مسيحيه]:

مسيره մէսիրէ* [ա] Պտտելու տեղ, ճեմելիք, զբօսավայր [سير էն]. كاه — ճեմելիք ։

مسيل մէսիլ [ա] 1. Հոսելու տեղ, ջրանցք, ջրմուղ [سيلان էն] 2. Մուսիլ. Հոսեցնող [اسالة էն]

مشابه մուշապիհ [ա] Նման, համգոյն [مشابهت էն] [էֆ. مشابهه] ։

مشابهت մուշապէհէթ* [ա] Նմանութիւն [شبه էն] ։

مشاللق մաշալլըգ [թ] Գերեզմանատուն հրէից ։

مشاتمه մուշաթէմէ* [ա] 1. Իրարու հայհոյել [شتم էն] 2. Փոխադարձ հայհոյութիւն [ճէ. مشاتمات] ։

مشاجره մուշաճէրէ* [ա] Կռիւ, մարտ [شجر էն] ։

مشار մուշար [ա] Ցուցուած [اشارت էն] ։ بالبنان — մատնացոյց եղած, նշանաւոր ։

مشاراليه մուշարուն իլէյհ [ա] Յիշեալ [էֆ. مشاراليها մուշարուն իլէյհա] [երկուս. مشاراليهما մուշարուն իլէյհիմա] [ճէ. مشاراليهم մուշարուն իլէյհիմ] ։

مشارب մէշարիպ* [ա] 1. ճէ. مشرب

կամ مشربه ի 2. Ըմպելիք ։

مشاربه Մուշարէպէ* [—] Միասին ըմպել [شرب էն] ։

مشارطه Մուշարէթա* [—] Տե՛ս شرطلاشمق ։

مشارع Մէշարի՛* [—] Ճանապարհք ։

مشارق Մէշարըգ* [—] յգ. مشرق ի ։

مشارك Մուշարիք [—] Մասնակից, ընկեր [مشاركت էն] [յգ. مشاركين] ։

مشاركت Մուշարէքէթ* [—] 1. Մասնակցիլ, ընկերանալ [شركت էն] 2. Մասնակցութիւն, ընկերութիւն 3. Վեր. Փոխադարձ գործողութիւն ։

مشاطه Մէշշաթէ* [—] Հարս զարդարող (կին) [مشط էն] ։

مشاع Մուշա՛ [—] Եր. Անբաժան [اشاعه էն] [էգ. مشاعه] ։

مشاعره Մուշա՛արէ* [—] Բանաստեղծութեան մէջ մրցիլ [شعر էն] ։

مشاعل Մէշա՛իլ* [—] յգ. مشعله ի ։

مشاغل Մէշաղիլ* [—] յգ. مشغله ի ։

مشافهه Մուշաֆէհէ* [—] Բերան բերնի խօսիլ [شفه էն] ։

مشاق Մէշագգ* [—] յգ. مشقت ի ։

مشام Մէշամմ* [—] Հոտոտելիք, ռունգք, քիթ [شم էն] ։

مشاور Մուշավիր [—] Խորհրդական, խորհրդատու [مشاورت էն] [յգ. مشاورين] حقوق —ى Իրաւագէտ խորհրդական ։

مشاورت Մուշավէրէթ* مشاوره* [—] 1. Խորհրդակցիլ [شورى էն] 2. Խորհրդակցութիւն [յգ. مشاورات] ։

مشئوم Մէշ՛ում [—] Անբարեբեր, աղէտաբեր [شئامت էն] [էգ. مشئومه] ։

مشاهد Մուշահիտ [—] 1. Տեսած [مشاهده էն] 2. Մուշահէտ. Տեսնուած ։

مشاهده Մուշահէտէ* [—] 1. Տեսնել [شهود էն] 2. Դիտողութիւն, զննութիւն [յգ. مشاهدات] ։

مشاهير Մէշահիր* [—] յգ. مشهور ի ։

مشايخ Մէշայիխ مشائخ Մէշաիխ* [—] [յգ. شيخ ի] ։

مشايعه Մուշայէ՛ա* [—] Մեկնողի մը կողմը քալել, յարիլ ։

مشبع Մուշպա՛ [—] Յագեցուցեալ ։

مشبك Մուշպպէք [—] Ցանցաձեւ, հիւսուած ։

مشبه Մուշէպպէհ [—] Նմանեցուցեալ ։ به — ար որ նմանեցուցեալ է բան մը ։

مشت Մուշթ [դ] 1. Բռունց 2. Կռուփ ։

مشتا Մըշթա [—] Ձմեռոց ։

مشتاق Մուշթագ [—] 1. Ցանկացող, յարեւող, սիրող [اشتياق էն] 2. Կարօտցած ։ اله — կարօտիլ ։

مشتبك Մուշթէպիք [—] Գառ ի պառ [اشتباك էն] ։

مشتد Մուշթէտտ [—] Սաստկացած, ծանրացած [اشتداد էն] ։

مشترا Մուշթէրա [—] Գնուած [اشترا էն] ։

مشترك Մուշթէրէք [—] 1. Հասարակաց, անբաժան [اشتراك էն]

[իգ. مشترکه] 2. մուշթէրէքէ Ընկերացող, մասնակցող : — فاعل մեղսակից :

مشتری մուշթէրի [—] 1. Գնող [اشترا էն] 2. Յաճախորդ 3. Արամազդ, Լուսնթագ 4. մուշթէրա. Գնուած :

مشترین մուշթէրիքին [դ] Կռփամարտիկ :

مشتعل մուշթէ՛իլ [—] Բռնկած [اشتعال էն] [իգ. مشتعله] 2. Դիւրավառ :

مشتغل մուշթէղիլ [—] Զբաղած, պարապած [اشتغال էն] :

مشتق մուշթագգ [—] Ածանցեալ [اشتقاق էն] [իգ. مشتقه] [յգ. مشتقات] :

مشتكا մուշթէքէա [—] 1. Այն զորմէ տրտունջ կը լինի [اشتكا էն] 2. Գանգատ, տրտունջ [յգ. مشتكيات]: — ب (պէհ). զորմէ տրտունջ կը լինի :

مشتكى մուշթէքի [—] 1. Գանգատող. [اشتكاء էն] [իգ. مشتكيه] 2. մուշթէքէա Տես مشتكا :

مشتمل մուշթէմիլ [—] 1. Պարունակող, բովանդակող [اشتمال էն] [իգ. مشتمله] 2. մուշթէմէլ. Պարունակեալ :

مشتملات մուշթէմէլաթ* [—] Պարունակեալք, պարփակեալք :

مشته մուշթէ [դ] Կռուփ . [— զամ. մուշթա] :

مشتها մուշթէհա [—] Տենչացեալ. [اشتها էն] [յգ. مشتهيات] :

مشتهر մուշթէհիր [—] Անուանի, Հռչակաւոր. [اشتهار էն] [իգ. مشتهره] :

مشتهى մուշթէհի [—] 1. Յանկացող. [اشتهاء էն] 2. մուշթէհա. Տես مشتها :

مشق մէշգ [դ] Ալփ մի :

مشجره մուշէճճէրէ* [—] Անտառ, ծառաստեղի. [شجر էն] :

مشحون մէշհուն [—] Լի, լեցուն :

مشخص մուշախխաս [—] 1. Անձնաւորեալ. [تشخيص էն] 2. բժշ. Ախտին տեսակը հաստատուած :

مشدد մուշէտտիտ [—] 1. Սաստկացուցիչ. [تشديد էն] [իգ. مشدده] 2. էրա. Ծանրացուցիչ, խստացուցիչ. 3. քեր. Թէշտիտ ունեցող :

مشرب մէշրէպ [—] Բնութիւն, բոյս բարուց . [شرب էն] [յգ. مشارب] :

مشربه մէշրէպէ* [—] Ըմպանակ (մաշրապայ). [شرب էն] [յգ. مشارب]:

مشرح մուշէրրիհ [—] 1. Անդամազննիչ. [تشريح էն] [յգ. مشرحين] 2. մուշէրրահ. Անդամահերձեալ :

مشراط միշրաթ [—] Վիր. Նշտարոց :

مشرف մուշրիֆ [—] 1. Մերձ. [اشراف էն] 2. մուշէրրէֆ. Պատուեալ, փառաւորեալ. [تشريف էն] 3. մուշէրրիֆ. Պատուաբեր :

مشرق մէշրիգ [—] 1. Ծագման

տեղի . [شرق էն] [յգ. مشارق]
2. Արևելք . ی — , یه — արև-ելեան . ین — արևելք և արևմուտք :

مشرك Միւշրիք [ա] 1. Ընկերացող . [اشراك էն] [յգ. مشركين]
2. Բազմաստուածեան :

مشروب Մէշրուպ [ա] 1. Խմուած . [شرب էն] 2. Ըմպելի :

مشروبات Մէշրուպաթ [ա] Ըմպելիք :

مشروح Մէշրուհ [ա] Բացատրուած . [شرح էն] [էգ. مشروحه] :

مشروط Մէշրութ [ա] 1. Պայմանեալ . [شرط էն] [էգ مشروطه]
2. Սահմանադրական : — یت սահմանադրական կառավարութիւն :

مشروع Մէշրու' [ա] Օրինաւոր , օրինական . [شرع էն] [էգ. مشروعه] :

مشط Մուշթ [ա] Սանդր : اليد — ձեռնաձեռն . القدم — ձեռնաթաթ :

مشعر Միւշ'իր [ա] 1. Ծանուցանող , յայտնող [اشعار էն]
2 . Մուշա''ար . Աղուամազօք ծածկուած :

مشعشع Միւշա'շա' [ա] Շքեղ , փայլուն , շողշողուն [شعشعه էն] [էգ. مشعشعه] :

مشعع Միւշա''ա' [ա] Ճաճանչաւոր , ճառագայթաձև :

مشعله Մէշ'ալէ , Մաշ'ալէ [ա] Ջահ . [شعله էն] [յգ. مشاعل] :

مشغله Մէշղալէ [ա] Զբաղում . [شغل էն] [յգ. مشاغل] :

مشغوف Մէշղուֆ [ա] Խելայեղ :

مشغول Մէշղուլ [ա] Զբաղեալ [شغل էն] :

مشغوليت Մէշղուլիյէթ [ա] Զբաղում , գործ :

مشفق Միւշֆիք [ա] Կարեկից , գթասիրտ [اشفاق էն] [էգ. مشفقه] : انه — խանդաղատանօք , գորովալից :

مشق Մէշք [ա] 1. Օրինակ 2. Վարժութիւն :

مشقت Մէշաքքաթ [ա] Յոգնութիւն , նեղութիւն , տառապանք , դժուարութիւն [յգ. مشاق] :

مشقوق Մէշքուք [ա] Երկճեղք [شق էն] :

مشك Միւշք [պ] Մուշկ :

مشكات Միշքեաթ [ա] Պատի խորշ :

مشكبار Միւշքպար [պ] Մշկաբոյր :

مشكل Միւշքիլ [ա] 1. Դժուար [اشكال էն] [էգ. مشكله] 2. Կնճիռ [յգ. مشكلات] 3. Միւշէքքէլ Ձևաւոր , անձնեայ , տեսքոտ [تشكيل էն] 4. Վիթխարի 5. Պատկառելի 6. Միւշէքքիլ . Ձևակերպող , կազմող :

مشكل براندار Միւշքիլ պէրէնտազ [պ] Դժուարութեանց յաղթող :

مشكلپسند Միւշքիլփէսէնտ [պ] Դժուարահաճ :

مشكلكشا Միւշքիլքիւշա [պ] Դժուարութիւններ հարթող :

مشكللنمك Միւշքիլլէնմէք [թ] Դժուարանալ :

مشكور Մէշքեուր [ա] Գոհունակելի [شكر էն] [էգ. مشكوره] :

مشكوك Մէշքեուք [ա] 1. Տարա-

կուռելի [شك էն] [էգ. مشكوكه] 2. Կասկածելի ։

مشكين մուշքին [պ] Մշկահոտ ։

مشلح մօշլահ [թ] Տառատակ ։

مشمئز մուշմէ՛զզ [ա] 1. Գարշող [اشمئزاز էն] 2. Զահի հարեալ ։

مشمش միշմիշ [ա] Ծիրան ։

مشمع մուշէմմա՛ [ա] Մոմազօծ 2. Մոմազօծ կտաւ [ազգա. մուշամպա] ։

مشمول մէշմուլ [ա] Պարունակեալ, բովանդակեալ [شمول էն] ։

مشوار մէշվար [ա] Ընթացք, վարք ։

مشورت մէշվէրէթ* [ա] Խորհրդակցութիւն, խորհուրդ [شورى էն] ։

مشوش մուշէվվէշ [ա] Խառնակ, շփոթ [تشويش էն] ։

مشوق մուշէվվիք [ա] 1. Քաջալերող [تشويق էն] [յգ. مشوقين] 2. Դրդող ։

مشوك մուշէվվէք [ա] Փշոտ ։

مشه մէշէ [թ] Տե՛ս ميشه ։

مشهد մէշհէտ [ա] 1. Մէկու մը նահատակուած տեղը [شهادت էն] 2. Մարտիրոսարան ։

مشهر մէշհէր / մուշէհհէր [ա] Արուեստահանդէս ։

مشهق մուշհէք [ա] Բժշ. Շնչելու ։

مشهود մէշհուտ [ա] Տեսնուած, տեսած [شهادت էն] [էգ. مشهوده] ։

مشهور մէշհուր [ա] Անուանի, հռչակաւոր [شهرت էն] [էգ. مشهوره] [յգ. مشهورين، مشاهير] ։

مشى մէշի՛ [ա] 1. Քալել, գնալ 2. Գնացք ։

مشيئت մէշիէ՛թ* [ա] Կամք ։

مشيب մէշիյպ [ա] Ալեւորութիւն ։

مشيت մէշիյէթ* [ա] 1. Գնացք 2. Արշաւանք 3. Մէ՛շիյէթ կամք ։

مشيخت մէշիխաթ* [ա] Առաջնորդան, հանգամանք شيخ ի ։ — اسلاميه դենպետութիւն մահմեդականաց ։

مشيد մուշէյյէտ [ա] Ամրացնող [شيد էն] 2. մուշէյյէտ Ամրակառոյց [էգ. مشيده] ։

مشير մուշիր [ա] 1. Ցուցիչ [اشارت էն] 2. Հրամայող, հրամանատար [յգ. مشيران] 3. Մարաջախտ ։

مشيريت մուշիրիյէթ* [ա] مشيرلك մուշիրլիք [թ] Մարաջախտութիւն ։

مشيه մէշիյէ* [ա] 1. Թաղանթք պտղի, ողընկեր 2. Արգանդ ։

مشييه մէշիյյէ* [ա] Մերեկենի ։

مشين մէշին [թ] Տե՛ս ميشين ։

مص մասս [ա] Ծծել, քամել ։

مصائب մէսաիպ* [ա] յգ. مصيبت ի ։

مصاب մուսապ [ա] 1. Արկածեալ [اصابت էն] [յգ. مصابين] 2. Ենթակայ 3. Բժշ. Հարեալ, զգածեալ ։

مصابرت մուսապէրէթ* [ա] Համբերութիւն [صبر էն] ։

مصابيح մէսապիհ* [ա] յգ. مصباح ի ։

مصاحب մուսահիպ [ա] 1. Խօսակից ընկեր [مصاحبت էն] 2. Մեծ ներքինի ։

مصاحبت մուսահապէթ* [ա] 1. Ընկերանալ, խօսակցիլ [صحبت

էն] 2. Ընկերութիւն, խօսակցութիւն ։

مصاحف մուսահիֆ* [—] յգ. مصحف ի ։

مصاد մասատ [Ի] Արոյ ։

مصادر մուսատըր* [—] յգ. مصدر ի ։

مصادره մուսատերէ* [—] Յարգունքը գրաւել 2. Գրաւում ։

مصادف մուսատըֆ [—] Հանդիպած ։ او — դիպիլ ։

مصادفه մուսատեֆէ* [—] Հանդիպիլ, պատահիլ ։

مصادقت մուսատեքաթ* [—] Հաւատարմութիւն, անկեղծութիւն [صدق էն] ։

مصادمه մուսատեմէ* [—] 1. Բաղխիլ [صدمه էն] 2. Բաղխում [յգ. مصادمات] 3. Ընդհարում, կռիւ, ճակատամարտ ։

مصارعه մուսարէ'ա* [—] Ըմբշամարտութիւն [صرعه էն] ։

مصارف մասարիֆ مصارفات* [—] Ծախսեր [եզ. مصرف] ։

مصاعب մասա'իպ* [—] Դժուարութիւնք ։

مصاف մասաֆֆ* [—] յգ. مصف ի ։

مصافات մուսաֆաթ* [—] Անկեղծութիւն [صفوت էն] ։

مصافحه մուսաֆեհա* [—] Իրարու ձեռք տալ ։

مصال մասալ Վէպ, առասպել, պատմութիւն, առակ [Յոգ. مثل էն] ։

مصالبه մուսալիպէ* [—] Գծերուն զիրար խաչաձեւ կտրելը [صليب էն] ։

مصالح մասալիհ* [—] Գործեր [եզ. مصلحت] ։

مصالحه մուսալեհա* [—] Հաշտութիւն [صلح էն] ։

مصباح միսպահ [—] Ճրագ [յգ. مصابيح] ։

مصبغ մասպաղա' [—] Մատնանձե ։

مصبوغ մասպուղ [—] Ներկուած ։

مصحح մուսահհիհ [—] 1. Սրբագրիչ, ուղղիչ [تصحيح էն] 2. մուսահհահ. Սրբագրուած [էգ. مصححه] ։

مصحف մուսհաֆ [—] Կուրան [յգ. مصاحف] ։

مصحوب մասհուպ [—] Ընկերացեալ ։ ا — հանդերձ, ընկերացեալ ։

مصداق միստաք [—] Հաստատիչ խօսք [صدق էն] ։

مصدر մաստար [—] 1. Տեղի ուրկէ կը ծագի բան մը՝ աղբիւր [صدور էն] [յգ. مصادر] 2. Քեր. Աներեւոյթ ։ ی — ՝ یه — աներեւութական. — اسم բայանուն. ت — վերացականութիւն ։

مصدر մուսատտըր [—] Սկսեալ [تصدير էն] ։

مصدق մուսատտըք [—] 1. Վաւերացնող, հաստատող [تصديق էն] [էգ. مصدقه] 2. մուսատտաք. Վաւերացուած, հաստատուած ։

مصر մըսըր [—] 1. Մեծ քաղաք [յգ. امصار] 2. կամ մըսրը* Եգիպտոս 3. մուսիրր. Պնդող, յամառող [اصرار էն] ։ لي — ։

ل— մըսըրլըլըն. պանդխտելով. ى— եգիպտացի .

مصراع մըսրա' [—] 1. Դրան փեղկ [صرعه էն] 2. Ոտանաւորի, տող մը ոտանաւոր .

مصرح մուսառրահ [—] Լուսաբանեալ, բացորոշ [تصریح էն]. آ— բացորոշապէս .

مصراع մըսրա' [—] Պատենիկ (տնկոց) .

مصراف մըսրաֆ [—] 1. Ծախս [صرف էն] [յգ. مصارف] 2. Գա-տըրըֆ. Բժշ. Կարծուցիչ [تصریف էն] .

مصروع մասրու' [—] Լուսնոտ [صرعه էն] [յգ. مصروعين] .

مصروف մասրուֆ [—] 1. Ծախսուած [صرف էն] [էգ. مصروفه] 2. Փոխուած, դարձուած . ى— ծախսումն .

مصرى մըսրի [—] Եգիպտական [էգ. مصريه] .

مصطبه մըսդաբէ, մասդաբա* [—] Երկայն նստարան, տախտ [յգ. مصاطب] .

مصطفى մուսդաֆա مصطفا [—] Ընտրեալ [اصطفا էն] .

مصطلح մուսդալահ [—] Արուեստական, անձնեցուց ընկալեալ (բառ, ասացուած) [اصطلاح էն] [յգ. مصطلحات].

مصعد մուս'ատ [—] Վերացեալ ոգի [اصعاد էն].

مصغر մուսաղղըր [—] 1. Փոքր-կացուցեալ [تصغير էն] 2. Քեր. Նուազական .

مصفا մուսաֆֆա [—] Զտեալ [تصفيه էն] [էգ. مصفاة] .

مصفات մըսֆաթ* [—] 1. Զտիչ գործի [صفوت էն] 2. Մաղա-տեսակ ոսկր .

مصفى մուսաֆֆա [—] 1. Զտեալ [تصفيه էն] 2. մուսաֆֆի. Զտ-իչ [էգ. مصفيه] . — اخلاط մաքրիչ հիւթոց.

مصقله մըսգալէ* مصقل մըսգալ [—] Ցոլիչ գործի [صيقل էն] [յգ. مصاقل] [ուղղ. մասկալա]. — جى յղկիչ.

مصل մասլ [—] Ջրային մաս (հիւթոց) اللبن — շճուկ .

مصلا մուսալլա [—] 1. Աղօթա-վայր [تصليه էն] 2. Հանգս-տարան .

مصلاق մասլաք [թ] 1. Աշտահաւ աղբիւր 2. Գուռ, աւազան .

مصلح մուսլիհ [—] 1. Հաշտարար [اصلاح էն] [էգ. مصلحه] [յգ. مصلحون] 2. Բարեկարգիչ, բարւոքիչ 3. Բժշ. Ամոքիչ .

مصلحت մասլահաթ* [—] Գործ [صلاح էն] [յգ. مصالح] .

مصلحتكذار մասլահաթկեօզար [պ] Գործակատար .

مصلوب մասլուպ [—] 1. Կախ-ուած [صلب էն] 2. Խաչեալ [صليب էն] .

مصلى մուսալլի [—] 1. Աղօթող [تصليه էն] 2. մուսալլա. Տես مصلا 3. մըսլի. Բժշ. Ջրային, շճային [էգ. مصليه] .

مصمم մուսամմիմ [—] Հաստատամա-

պէս որոշուած, մասնաւորուած [تصميم էն] [էֆ. مصممه] ։

مصنع մուսաննա՛ [—] Ա. Շինուած, կերտ [تصنيع էն] [էֆ. مصنعه] Բ. Ճարտարարուեստագործ, Հանճարեղ ։

مصنف մուսաննէֆ [—] Ա. Հեղինակ, յօրինող, մատենագիր [تصنيف էն] Բ. մուսաննիֆ. Յօրինեալ, երկ [ճֆ. مصنفات] ։

مصنوع մասնու՛ [—] Ա. Շինուած, շինած [صنع էն] [էֆ. مصنوعه] [ճֆ. مصنوعات] Բ. Սանեղծուած ։

مصور մուսավվէր [—] Ա. Կերպարանող [تصوير էն] [էֆ. مصوره] Բ. Նկարող Գ. մուսավվիր Կերպարանել Դ. Պատկերագարդ ։

مصوغ մասուղ [—] Ձուլուած ։

مصون մասուն [—] Ա. Պահպանեալ [صيانت էն] Բ. Անփոյթ, յապահով, զերծ ։

مصيب մուսիպ [—] Ա. Դիպող, դիպած [اصابت էն] [էֆ. مصيبه] Բ. Ուղիղ ։ ․ — حصة ներդհական, անձնիւք բաժին ։

مصيبت մուսիպէթ* [—] Ա. Արկած, պատահար, փորձանք [ճֆ. مصائب] Բ. [Թ. Գ.] Աղէտ, չար ։ لى — աղէտաբեր ։

مصير մասիր [—] Ա. Գնալացած տեղ [صيرورت էն] Բ. Դիմարան, ապաւէն ։

مصيقل մուսայգալ [—] Յղկուած [صيقل էն] ։

مضاد մուզատտ [—] Ա. Հակառակ [مضاده էն] Բ. Հակա ։ ․․․ — داء زهره անդեղեայ ․ — سم Հակաթիրոգինեան ․ — عفنه Հականեխական ։

مضاده մուզադդէ* [—] Հակառակութիւն [ضد էն] ։

مضار մազարր* [—] Վնասներ [مضرت է] ։

مضارب մուզարիպ [—] Ա. Ընկերող [مضاربه էն] Բ. էրոտ. Գլխագրող որ է տէր դրամագլխի ։

مضاربه մուզարապէ* [—] Ա. Իրարու զարնել [ضرب էն] Բ. Կռիւ, մարտ [ճֆ. مضاربات] Գ. էրոտ. Գլխագրութիւն որ տեսակ մը ընկերութիւն է և կը տրամադրէ մի կողմէն՝ դրամագլուխ գնել, և միւս կողմէն՝ աշխատիլ ։

مضارع մուզարի՛ [—] քեր. Անորիշ ներկայ ։

مضاعف մուզա՛աֆ [—] Ա. Կրկնել, կրկին [էֆ. مضاعفه] Բ. քեր. Արմատական գրերէն Ա. և Բ. ը նոյնատեռ եղող բառ ։ ․ — اصول կրկնապատումար ։

مضاف մուզաֆ [—] Ա. Միացուած [اضافه էն] [էֆ. مضافه] Բ. քեր. Յատկացեալ ։ اليه — սեռական, յատկացուցիչ ։

مضافات մուզաֆաթ* [—] Յարակից մասունք ։

مضامين մազամին* [—] ճֆ. مضمون ի ։

مضايقه մուզայաքա* [—] Նեղութիւն, անձկութիւն ։

مضبط մազպութ [—] Արգելակ ։

مضبطه մազպատա* [ա] Տեղեկագիր [ضبط էն] [ջէ. مضابط] ։

مضبوط մազպութ [ա] 1. Տիրուած [ضبط էն] [էգ. مضبوطه] 2. Ժողովեալ 3. Կազմիկ, կոկիկ 4. Ըմբռնուած 5. Արձանագրուած 6. Ամփոփ, սեղմ 7. Գրաճ. Ճանօթ ։

مضجر մուզճիր [ա] Նեղացուցիչ ։

مضجع մըզճա՛ [ա] 1. Ննջելոյ տեղի 2. Գերեզման ։

مضحك մուզհիք [ա] 1. Ծաղրածու [էգ. مضحكه] 2. Ծաղրաշարժ ։

مضحكه մուզհիքէ* [ա] 1. Ծաղրածութիւն 2. Ծաղրաշարժ բան [ջէ. مضحكات] ։

مضر մուզըրր [ա] Վնասակար [اضرار էն] [էգ. مضره] ։

مضراب միզրապ [ա] Հարիչ քնարի, կոնգոց [ضرب էն] ։

مضرت մազարրաթ* [ա] Վնաս [ضرر էն] [ջէ. مضرات، مضار] ։ — لى վնասակար ։

مضروب մազրուպ [ա] 1. Զարնուած [ضرب էն] [էգ. مضروبه] 2. Թուաբ. Բազմապատկելի ։ — فيه — բազմապատկող . — اصلى արտադրիչ ։

مضطر մուզթարր [ա] 1. Նեղը մնացած [اضطرار էն] 2. Ստիպեալ ։

مضطرب մուզթարիպ [ա] Տառապեալ, խռովեալ [اضطراب էն] [էգ. مضطربه] ։

مضعف մուզա՛՛աֆ [ա] Կրկնապատկող [تضعيف էն] ։

مضغ մազղ [ա] Ծամելն ։

مضغوط մազղութ [ա] Ճնշուած ։

مضغه մուզղա* [ա] Ծամելու նիւթ, ծամոն ։

مضل մուզիլլ [ա] Մոլորեցուցիչ, հրապուրիչ [اضلال էն] ։

مضمار միզմար [ա] Ձիարձակարան, ասպարէզ ։

مضمحل մուզմահիլլ [ա] Փճացած, կործանած [اضمحلال էն] ։

مضمر մուզմիր [ա] 1. Թաքուցեալ [اضمار էն] 2. Զօրութեամբ իմացեալ ։

مضموم մազմում [ա] Էօթրէով [ضمه էն] [էգ. مضمومه] ։

مضمون մազմուն [ա] 1. Իմաստ, բովանդակութիւն, միտք [ضمن էն] [ջէ. مضامين] 2. Խորհրդաւոր խօսք 3. Իրաւ. Տուգանելի [ضمان էն] ։

مضى մուզի՛ [ա] Լուսատու, լուսաւոր [ضياء էն] [էգ. مضيئه] ։

مضيق մուզիք [ա] 1. Նեղցնող 2. Նեղ 3. Մէջլիսէք Կծկիչ 4. Մազիք Անձուկ վայր [ضيق էն] 5. Կիրճ ։

مطابخ մըթապըխ* [ա] Խոհանոցք ։

مطابق մութապըք [ա] Համաձայն [مطابقت էն] ։

مطابقت մութապագաթ* [ա] 1. Համաձայնիլ [طبق էն] 2. Համաձայնութիւն ։

مطاع մութա՛ [ա] Հնազանդեալ [اطاعت էն] ։

մանրուած [طحن էն] ։

مطر մաթար [–] Անձրև [ճք. امطار]։

مطرا մութարրա [–] Թարմ ։ ساز — զովարար ։

مطراباز մաթրապազ [Բ] 1. Խաբեբայ 2. Խիստ աժան առնող և խիստ սուղ ծախող ․ կըրկնավանկառ [ողջ․ مطراقباز էն]։

مطراق միգրաք [–] 1. Գաւազան 2. Սրախաղութեան սուր. باز — սրախաղաց ։

مطران մութրան [–] Եպիսկոպոս։

مطرب մութրիպ [–] Երգեցիկ, նուագածու ։

مطرد մութթարիտ [–] Միօրինակ, համատարր [اطراد էն] [էգ. مطرده]։ قاعدهٔ — ընդհանուր կանոն ․ ـه — առանց բացառութեան, միօրինակ կերպիւ ։

مطرز մութարրէզ [–] Զարդարուած ։

مطرقه միգրաքա* [–] 1. Մուրճ 2. Գաւազան ։

مطروح մաթրուհ [–] 1. Նետուած [طرح էն] 2. Հաստատուած, դրուած ։

مطرود մաթրուտ [–] Վռնտուած [طرد էն] [ճք. مطرودين] ։

مطروش մաթրուշ [–] Ածիլուած, անմօրուս [تراش էն] ։

مطره մաթարա* [–] 1. Հագագակ, կաշէայ սրուակ, տաման 2. ֆիզ. Ալպակէփող ։

مطعوم մաթ'ում [–] 1. Կերուած [طعم էն] 2. Ուտելիք [ճք. مطعومات]։

مطاعم մըթա'իմ* [–] Ուտելիքներ ։

مطاف մաթաֆ [–] Տեղի որոյ շուրջը կը դառնան [طواف էն] ։

مطالب մըթալիպ* [–] ճք. مطلب ի։

مطالبه մուտալէպէ* [–] 1. Պահանջել [طلب էն] 2. Պահանջում [ճք. مطالبات] ։

مطالع մըթալի'* [–] ճք. مطلع ի ։

مطالعه մուտալա'ա* [–] 1. Խոկալ [طلوع էն] 2. Ընթեռնուլ 3. Դիտողութիւն [ճք. مطالعات] 4. Ընթերցում ։

مطاوع մուտավի' [–] 1. Հնազանդ [مطاوعت էն] 2. քեր. Կրաւորականակերպ չէզոք ։

مطاوعت մուտավէ'աթ* [–] 1. Հնազանդիլ [طوع էն] 2. Հնազանդութիւն 3. քեր. Կրաւորականակերպ չէզոքութիւն ։

مطايا մաթայա* [–] ճք. مطيه ի ։

مطايبه մուտայէպէ* [–] 1. Կատակ ընել [طيب էն] 2. Կատակաբանութիւն [ճք. مطايبات]։

مطبخ մաթպախ [–] Խոհանոց [طبخ էն] [ճք. مطابخ] [ողջ․ մութվաք]

مطبعه մաթպա'ա* [–] Տպարան [طبع էն] [ճք. مطابع] ։ جى — տպարանապետ ։

مطبوخ մաթպուխ [–] 1. Եփուած [طبخ էն] [էգ. مطبوخه] 2. Բուսաջուր ։

مطبوع մաթպու' [–] 1. Տպեալ [طبع էն] [էգ. مطبوعه] 2. Սրտահաճոյ ։

مطعون մաթ'ուն [–] Աղացեալ,

مطعون մաթ'ուն [—] 1. Բամբասուած [طعن էն] 2. Ժանտախտէ բռնուած [طاعون էն]։

مطفى մուդֆի [—] 1. Շիջուցանող [اطفا էն] 2. մուդֆա. Մարած։

مطقب մուդգապ [ի] Տե՛ս مثقب ։

مطلا մուդալլա [—] Ոսկեզօծ։

مطلب մաթլապ [—] 1. Պահանջում [طلب էն] [յգ. مطالب] 2. Նպատակ, ուզած ։

مطلسم մուդալսէմ [—] Յուռութեալ [طلسم էն] ։

مطلع մաթլը' [—] 1. Ծագման կէտ, ելից տեղ [طلوع էն] [յգ. مطالع] 2. Առաջին տուն երկտող քերթուածի 3. մուդդալը'. Վերահասու, իրազեկ [اطلاع էն] ։

مطلق մուդլագ [—] 1. Բացարձակ [اطلاق էն] [էգ. مطلقه] 2. [ի.գ] Անպատճառ ։ وكيل — լիազօր փոխանորդ ։

مطلقا մուդլագա [—] Ինչ որ ալ ըլլի, անպատճառ ։

مطلوب մաթլուպ [—] 1. Պահանջուած, ուզուած [طلب էն] [էգ. مطلوبه] 2. Պահանջ, պահանջք [յգ. مطلوبات] 3. Խնդրած, կամեցած ։ وجهله — ' — بروجه պէտք եղածին պէս ։

مطمئن մուդմայինն [—] Անդորր և ապահով [اطمئنان էն] [էգ. مطمئنه]։ آ— յապահովի ։

مطمث մաթմէս [—] Արիւնավար գեղ։

مطمح մաթմահ [—] Մէկու մը տենչանօք նայած տեղը կամ առարկայն [طمح էն] ։

مطمور մաթմուր [—] Թաղուած ։ ه— գետնափոր ։

مطنطن մուդանդան [—] Շքեղ, դղրդիչ [طنطنه էն] [էգ. مطنطنه]։

مطول մուդավվէլ [—] 1. Երկարեալ [تطويل էն] [էգ. مطوله] 2. Ընդարձակ ։

مطوى մաթվի [—] Ծալլուած [طى էն] [էգ. مطويه] ։

مطويات մաթվիյեաթ [—] 1. Ծալլուած ըլլալով 2. Աստ ներփակեալ ։

مطهر մուդահհէր [—] 1. Մաքրող [تطهير էն] [էգ. مطهره] 2. մուդահհէր . Մաքրուած 3. Նուիրական, սուրբ։ روضهٔ —ه շէրիֆ Մուհամմէտի ։

مطهره մաթհարա [պղա. مطره էն]։

مطيب մուդայյէպ [—] 1. Անուշահոտ գործող [تطييب էն] 2. Անուշունք [յգ. مطيبات] 3. մուդայյէպ. Անուշահոտ գործուած ։

مطيباً մուդայյէպէն [—] 1. Հոգածութեան առարկայ լինելով 2. Հանգստաւէտ կերպիւ ։

مطيع մուդի' [—] 1. Հնազանդ [اطاعت էն] [էգ. مطيعه] 2. Խաղաղ։

مطيه մաթիյյէ* [—] Հեծանելի, գրաստ [յգ. مطايا]։

مظالم մազալիմ* [—] Հարստահարութիւնք [եզ. ظلم ، مظلمه]։

مظاهر մուզահիր [—] 1. Ձեռընտու [مظاهرت էն] 2. մըզահիր*. յգ. مظهر ի ։

مظاهرت մուզահերէթ* [—] 1. Թիկունք տալ, օգնել [ظهر էն] 2. Օգնութիւն ։

مظروف մազրուֆ [—] 1. Անօթի մը մէջ դրուած [ظرف էն] 2. Ներփակեալ 3. Պարունակութիւն. Լ— ատ ներփակեալ ։

مظفر մուզաֆֆէր [—] 1. Յաղթական 2. Յաջողեալ ։

مظلف մուզալլէֆ [—] Սմբակաւոր, կճղակաւոր ։

مظلم մուզլիմ [—] Խաւարչուտ, մթին [էգ. مظلمه] ։

مظلمه մազլէմէ* [—] Տե՛ս ظلم ։

مظلوم մազլում [—] Հարստահարեալ, բռնաբարեալ [ظلم էն] [յգ. مظلومين] [էգ. مظلومه] 2. Հեզ, Հեզիկ ։ نه — Հեզութեամբ, Հեզիկ ։

مظلوميت մազլումիյէթ* [—] 1. Հարստահարեալ լինել 2. Հեզութիւն, Հլութիւն ։

مظنه մազաննէ* [—] Կասկածանաց տեղի [ظن էն] سؤ — կասկածելի ։

مظنون մազնուն [—] 1. Կարծուած [ظن էն] [էգ. مظنونه] 2. Կասկածեալ ։ عليه — ամբաստանեալ, կասկածելի [երէ—. յգ. عليهم — ، էգ. عليها — عليها] ։

مظهر մազհէր, մազհար [—] 1.

Այն որ բանի մը ատարկայ կը լինի [ظهور էն] [յգ. مظاهر] 2. Առարկայ 3. Արժանի ։ او — արժանանալ, վայելել ։

مظهريت մազհարիյէթ* [—] Արժանացում ։

مع մա' [—] Հանդերձ, . . . ալ, — ، — هذا ، — ذلك ، աւ . . . .

مافيه մա'մաֆիհ. այսու ամենայնիւ. التأسف — ցաւօք սրտի ։

معاً մէ'ան [—] Ի միասին ։

معا մէ'ա [—] Աղիք [յգ. امعاء] ։

معائب մէ'աիպ* [—] յգ. عيب ի ։

معائى մէ'աի [—] Աղեաց [յգ. معائيه] ։

معابد մէ'ապիտ* [—] յգ. معبد ի ։

معابر մէ'ապիր* [—] 1. Ճամբայներ [عبور էն] [եզ. معبر] 2. Կամուրջներ ։

معاتب մու'աթիպ [—] Յանդիմանեալ [معاتبه էն] ։

معاتبه մու'աթէպէ* [—] Յանդիմանել, սաստել [عتاب էն] ։

معاجين մէ'աճին* [—] յգ. معجون ի ։

معاد մէ'ատ [—] 1. Դարձ [عودت էն] 2. Վերադառնալու տեղ 3. Յարութիւն ։

معادات մու'ատաթ* [—] 1. Իրարու թշնամութիւն ընել [عداوت էն] 2. Թշնամութիւն ։

معادل մու'ատիլ [—] Հաւասար, համազօր [معادله էն] ։

معادله մու'ատէլէ* [—] 1. Համազօրութիւն [عدل էն] 2. Հաւասարութիւն ։

معادن մէ՛ատին* [—] ջմ. معدن ի ։

معاذ մէ՛աղ [—] Ապաստան ։ — الله Աստուած մի արասցէ ։

معاذر մէ՛աղիր* [—] ջմ. معذرت ի ։

معار մուա՛ար [—] Փոխ առուած [اعاره էն] ։

معارج մէ՛արիճ* [—] ջմ. معراج ի ։

معارض մուա՛արըզ [—] Հակառակող, Հակառակորդ [معارضه էն] [երկ—ու. معارضين] ։

معارضه մուա՛արազա* [—] Հակառակութիւն, վէճ, մաքառում [عرض էն] [ջմ. معارضات] 2. Վիճիլ, մաքառիլ ։

معارف մէ՛արիֆ* [—] 1. Գիտութիւնք [եզ. معرفت] 2. Կրթութիւն ։ ناظرى — Կրթական նախարար. پرور — ուսումնասէր ։

معارك մէ՛արիք* [—] ջմ. معركه ի ։

معاركه մուա՛արէքէ* [—] Մարտ ։

معاش մա՛աշ [—] 1. Ապրուստ [عيش էն] 2. Թոշակ, ամսական [ջմ. معاشات] ։

معاشر մուա՛աշիր [—] Կենակից ։

معاشرت մուա՛աշէրէթ* [—] 1. Կենակցութիւն, ընկերութիւն [عشرت էն] 2. Կենակցիլ ։

معاشقه մուա՛աշէգա* [—] Իրարու սիրահարիլ [عشق էն] ։

معاصاة մուա՛ասաթ* [—] Ստամբակութիւն [عصيان էն] ։

معاصر մուա՛ասըր [—] Ժամանակակից [ջմ. معاصرين] ։

معاصرت մուա՛ասէրէթ* [—] Ժամանակակից ըլլալ [عمر էն] ։

معاصى մէ՛ասի* [—] 1. Մեղքեր [եզ. معصيت] 2. մուա՛ասը. ըմ-ստամբակ [?] [معاصاة էն] ։

معاف մուա՛աֆ [—] 1. Ներեալ [معافات էն] 2. Ազատ, զերծ ։

معافات մուա՛աֆաթ* [—] Ներել ։

معافيت մուա՛աֆիյէթ* [—] Ազատութիւն [ջմ. معافيات] ։

معاقبت մուա՛աքապէթ* [—] Պատժել [عقاب էն] ։

معالجه մուա՛ալէճէ* [—] 1. Դեղ ընել [علاج էն] 2. Դարման, դեղ [ջմ. معالجات] ։

معالى մէ՛ալի* [—] Բարձրութիւնք, մեծութիւնք, փառքեր [եզ. معلات] ։ وايه — փառապանծ. كستر — փառաւոր. منقبت — բարձրանձն [?] ։

معامل մուա՛ամիլ [—] Վարուող ։

معاملات մուա՛ամէլաթ* [—] ջմ. معامله ի ։

معامله մուա՛ամէլէ* [—] 1. Գործել, վարուիլ 2. Վարմունք [ջմ. معاملات] 3. Ձևակերպութիւն 4. Գործածութիւն ։ — ى Նախատինք, անարգանք. جى — վաշխառու ։

معاند մուա՛անիտ [—] Յամառ ։

معانده մուա՛անէտէ* [—] Յամառիլ ։

معانق մուա՛անիգ [—] Փարող, մանեալ պատող [?] ։

معانقه մուա՛անաքա* [—] 1. Իրարու փարիլ [عنق էն] 2. Փարումն ։

معانی մէ՛անի*[—] Իմաստներ [եզ. معنی] ։

معاودت մու՛ավէտէթ* [—] 1. Վերադառնալ [عودت էն] 2. Վերադարձ ։

معاوضه մու՛ավէզէ* [—] Փոխանակութիւն [عوض էն] ։

معاون մու՛ավին [—] 1. Օգնական [معاونت էն] [եզ. معاونه] — عساکر կամաւոր զօրք ։

معاونت մու՛ավէնէթ* [—] 1. Օգնել [عون էն] 2. Օգնութիւն, ձեռնտուութիւն, նպաստ [յգ. معاونات] ։

معاهد մու՛ահիտ [—] Դաշնակից, ուխտադիր [معاهده էն] ։

معاهده մու՛ահէտէ* [—] 1. Դաշնադրել [عهد էն] 2. Դաշնադրութիւն [յգ. معاهدات] ։

معایب մէ՛այիպ* [—] յգ. عیب ի ։

معایده մու՛այէտէ* [—] Պայրամի առթիւ փոխադարձ շնորհաւորութիւն մատուցանել [عید էն] ։

معاینه մու՛այէնէ* [—] 1. Զննել [عین էն] 2. Զննութիւն [յգ. معاینات] — جی զննիչ ։

معبد մա՛պէտ [—] Աղօթարան, տաճար [عبادت էն] [յգ. معابد] ։

معبر մա՛պէր [—] 1. Անցնելու տեղ, անցք [عبور էն] [յգ. معابر] 2. մու՛ապպիր. Մեկնիչ երազոց [تعبیر էն] ։

معبود մա՛պուտ [—] 1. Պաշտելի [عبادت էն] [եզ. معبوده] 2. Աստուած ։

معتاد մու՛թատ [—] 1. Սովորած [اعتیاد էն] [եզ. معتاده] 2. Սովորական 3. Սովորոյթ ։ — ى սովորական. اوزره — սովորաբար, ըստ սովորականի ։

معتبر մու՛թէպէր [—] 1. Երեւելի [اعتبار էն] [եզ. معتبره .յգ معتبران] 2. Ընդունելի, վաւերական։

معتدل մու՛թէտիլ [—] 1. Բարեխառն [اعتدال էն] [եզ. معتدله] 2. Չափաւոր 3. Ետա. Չեզոք։ — انه զգաստի, չափաւորի վայել, չափաւորութեամբ ։

معتدی մու՛թէտի [—] Հարստահարող [اعتداء էն]։

معتذر մու՛թէզիր [—] Ինքզինքը արդարացնող [اعتذار էն] ։

معترض մու՛թէրիզ [—] 1. Հակառակող [اعتراض էն] [եզ. معترضه] 2. Քննադատ 3. Քեր. Ընդմիջական ։

معترضه մու՛թէրիզէ* [—] Փակագիծ — جمله միջանկեալ խօսք։

معترف մու՛թէրիֆ [—] Խոստովանող [اعتراف էն] [եզ. معترفه]։

معتزل մու՛թէզիլ [—] Հերձուածող [اعتزال էն] [եզ. معتزله]։

معتسف մու՛թէսիֆ [—] Կեղեքող [اعتساف էն] ։

معتقد մու՛թէքիտ [—] 1. Հաւատացող [اعتقاد էն] 2. մու՛թէքատ Հաւատացուած, հաւատացեալ [յգ. معتقدات] ։

معتصم մու՛թէսիմ [—] Յարող, բռնող [اعتصام էն]։

معتکف մու՛թէքիֆ [—] 1. Ա-

ռանձնացած [اعتكاف էն] 2. Ճգնող ։

معتل մաʻթէյլ [=] 1. Հիւանդ [اعتلال էն] 2. քեր. Արմատին մէջ ا و ى տառերէն զանրբւող բառ [յգ. معتلات] [էգ. معتله]։

معتمد մաʻթէմէտ [=] 1. Վստահող [اعتماد էն] 2. մաʻթէմէտ. Վստահելի, վստահած ։

معتنا ، معتنى մաʻթէնա [=] կամ — بە մտադրութեան, խնամոց արժանի. կարևոր [اعتنا էն]։

معتوق մաʻթուգ [=] Ազատագրեալ [عتق էն] [էգ. معتوقه]։

معتوه մաʻթուհ [=] Ցնորած [عته էն] [էգ. معتوهه]։ —لق զառանցութիւն ։

معجب մաʻճէպ [=] Զարմանալի [اعجاب էն] ։

معجز մաʻճիզ [=] 1. Անկարողացնող [اعجاز էն] 2. Սքանչելիք։ —نما ، ادا սքանչելի, հրաշալի։

معجز մաʻաճճիզ [=] Տաղտկացուցիչ, գլուխ ցաւցնող [تعجيز էն]։ —لك տաղտկութիւն, ձանձրութիւն ։

معجزات մաʻճիզաթ* [=] յգ. معجزه ի։

معجزه մաʻճիզէ* [=] Հրաշք ։

معجل մաʻաճճէլ [=] 1. Փութացուցեալ [تعجيل էն] 2. Կանխիկ [հակ. مؤجل]։

معجلا մաʻաճճէլէն [=] 1. Փութով 2. Կանխիկ [հակ. مؤجلا]։

معجله մաʻաճճէլէ* [=] Կանխիկ վճարուած գումար ։

معجم մաʻճէմ [=] Կէտ ունեցող (տառ) [էգ. معجمه]։

معجون մաʻճուն [=] 1. Շաղուած [عجن էն] 2. Մորա, շաղախ 3. Խիւս պատրաստուածի 4. բժշ. Կատապ ։

معجونلامق մաճունլամագ [թ] Մորտով ծեփել, մորտել ։

معد մաʻատտ [=] 1. Պատրաստեալ [اعداد էն] 2. Սահմանեալ ։

معدل մաʻատտէլ [=] 1. Չափաւորող, բարեփոխող [تعديل էն] 2. մաʻատտէլ. Չափաւորեալ ։ — الليل ، — النهار ، — الليل و النهار գիծ հաւասարութեան տւընջեան և գիշերոյ ։

معدلت մաʻտէլէթ* [=] Արդարութիւն [عدالت էն] ։ — وايه արդարալի ։

معدن մաʻտէն [=] 1. Հանք [յգ. معادن] 2. Մետաղ ։ — كوري բնածուխ ։

معدنى մաʻտէնի [=] 1. Հանքային [էգ. معدنيه] 2. Հանքաբանական 3. Հանքագէտ 4. Մետաղ, մետաղային [յգ. معدنيات]։

معدود մաʻտուտ [=] 1. Թուեալ [عدد էն] [էգ. معدوده] 2. Թուելի 3. Համարուած ։ — نا անհամար ։

معدوم մաʻտում [=] 1. Որ չկայ, գոյութիւն չունի [عدم էն] 2. Որ չէ ներկայ ։ — الجناح անթև ։

معدوميت մաʻտումիյէթ* [=] Չըգոյութիւն ։

معدوى մի'տէվի [ա] 1. Ստամոքս-ային [եզ. معدویه] 2. Զօրա-ցուցիչ ստամոքսի ։

معده մի'տէ* [ա] Ստամոքս [յգ. معد] نواز — ստամոքահեզ ։

معذب մու'ազզէպ , մու'ազզիպ [ա] 1. Նեղիչ [تعذیب ، اعذاب էն] 2. մու'ազզէպ. Նեղուած ։

معذرت մա'զէրէթ* [ա] 1. Թո-ղութիւն [عذر էն] [յգ. معاذر] 2. Պատճառանք , չքմեղանք ։

معذور մա'զուր [ա] Անմեղադրելի [عذر էն] طوتمق — չմեղադրել ։ —یت անմեղադրելիութիւն ։

معرا մու'արրա [ա] 1. Մերկ 2. Ազատ ։

معراج մի'րաճ [ա] 1. Սանդուղք [عروج էն] [յգ. معاریج] 2. Հա-մբարձում ։

معرب մու'արրէպ [ա] 1. Արա-բացուցեալ [تعریب էն] 2. մու'րիպ. քեր. Կատարելավարող 3. Բնագրի մը մեկնութ-թիւնը պարունակող գիրք 4. մու'րիպ. Հոլովեալ , կատա-րեալ ։

معرض մա'րազ [ա] 1. Ցուցանելին, ծանուցանելին [عرض էն] 2. Հիմ ։

معرف մու'արրիֆ [ա] 1. Որոշ-եալ , մեկնեալ [تعریف էն] [եզ. معرفه] 2. մու'արրիֆ. Որոշիչ , Մեկնիչ ։

معرفت մա'րիֆէթ* [ա] 1. Գի-տութիւն , ծանօթութիւն [عرفان էն] [յգ. معارف] 2. Ու-ուեստ 3. Արուեստ 4. Մի-ջոց ։ لى — Ճարտար , Հնարա-գէտ ։

معرفه մա'րիֆէ* [ա] քեր. Որոշ-եալ անուն ։

معرق մու'արրիգ [ա] Քրտ-նեցուցիչ [تعریق էն] ։

معركه մա'րէքէ* [ա] 1. Պատե-րազմի վայր 2. Պատերազմ ։

معروض մա'րուզ [ա] 1. Ցուցա-նուած [عرض էն] [յգ. معروضات] 2. Ինչ որ մէկու մը կը ծանուց-ուի 3. Տեղեկագրութիւն 4. 4. Ընթակայ ։

معروف մա'րուֆ [ա] Ծանօթ [عرفان էն] [եզ. معروفه] ։

معری մու'արրա [ա] Տե՛ս معرا ։

معز մու'իզզ [ա] Մեծարող [اعزاز էն] ։

معزز մու'ազզէզ [ա] Մեծարեալ [تعزیز էն] ։ اً — մեծարանօք ։

معزول մա'զուլ [ա] 1. Պաշտօնանկ [عزل էն] [յգ. معزولين] 2. Ան-պաշտօն ։ اً — անպաշտօն ըլլալով ։

معزولیت մա'զուլիյէթ* [ա] 1. Պաշտօնանկութիւն 2. Ան-պաշտօնութիւն ։

معسرت մա'սէրէթ* [ա] Դժուա-րութիւն [عسرت էն] ։

معسكر մու'ասքէր [ա] Բանակեալ ։

معسل մու'ասսէլ [ա] Մեղրեալ ։

معشار մի'շար [ա] Մէկ տասներորդ ։ عشر մէկ հազարերորդ ։

معشر մա'շէր [ա] 1. Խումբ 2. մու'աշշէր. Տասանորդ հաւա-

քող [تعشير էն] 3. մաաʻաշշէր. Տասնանկիւն ։

معشوق մաʻշուգ [ա] Սիրեցեալ, սիրոյ առարկայ [عشق էն] [յոգ. معشوقين، معشوقان] ։

معص մաʻս [ա] Բժշ. Կծկութիւն ։

معصور մաʻսուր [ա] Քամուած, ճզմուած ։

معصوم մաʻսում [ա] 1. Անմեղ [عصمت էն] [եզ. معصومه] [յոգ. معصومين] 2. Մանուկ տղայ ։ — يت، — لق անմեղութիւն ։

معصيت մաʻսիյէթ* [ա] Անհնազանդութիւն, ապստամբութիւն [عصيان էն] [յոգ. معاصى] ։

معضلات մաʻզըլաթ* [ա] Դժուարինք ։

معطر մուաʻաթթըր [ա] Անուշաբոյր [تعطير էն] ։ — ساز او — անուշահոտ գործել ։

معطس մուաʻաթթըս [ա] Բժշ. Փռնչեցուցիչ ։

معطش մուաթթըշ [ա] Ծարաւեցուցիչ [تعطيش էն] ։

معطل մուաթթալ [ա] 1. Անգործ, դատարկ, անզբաղ [تعطيل էն] 2. Անգործադրելի 3. Անմշակ 4. մուաթթըլ. Անգործածելի ընող ։

معطوف մաʻթուֆ [ա] 1. Դարձըուած [عطف էն] [եզ. معطوفه] 2. Վերագրեալ 3. Շաղկապով միացած ։

معطى մուʻթի [ա] Տուող, պարգեւող [اعطا էն] ։

معظم մուաʻզզամ [ա] Մեծազօր, մեծամեծ [تعظيم էն] [եզ. معظمه] [յոգ. معظمات] ։

معفو մաʻֆուվվ [ա] Ներեալ, ներելի [عفو էն] ։

معقد մուաʻգգագ [ա] Խրթին ։

معقود մաʻգուտ [ա] 1. Կապուած [عقد էն] [եզ. معقوده] 2. Կընքուած 3. Կազմուած ։

معقول մաʻգուլ [ա] 1. Բանաւոր [عقل էն] [եզ. معقوله] [յոգ. معقولات] 2. Իմացական ։

معكوس մաʻքիւս [ա] 1. Վեր ի վայր շրջեալ [عكس էն] [եզ. معكوسه] 2. Ցոլացեալ 3. Ձախորդ, անյաջող ։ — معادلهٔ փոխադարձ համաչափութիւն ։

معل մուʻիլլ [ա] Հիւանդացնող [اعلال էն] ։

معلا մուʻալլա [ա] Բարձր [تعليه էն] ։

معلات մաʻլաթ* [ա] Փառք, մեծութիւն [علو էն] [յոգ. معالى] ։

معلق մուʻալլագ [ա] 1. Կախեալ [تعليق էն] [եզ. معلقه] 2. Ակախ ։ — ده قالمق — եւկմնալ ․ — ات سبعه — եօթն արաբական տաղեր որք Քեապէի մէջ կախուած են ։

معلل մուʻալլէլ [ա] Ախտացեալ [تعليل էն] 2. Պատճառաւեալ ։

معلم մուʻալլիմ [ա] 1. Ուսուցիչ, դաստիարակ [تعليم էն] [եզ. معلمه] [յոգ. معلمين] 2. Մարզիչ, կրթիչ 3. մուʻալլէմ. Վարժ ։ — دار ال դարիւլ մուʻալլիմին. վարժապետանոց ։

معلمات մուʻալլիմաթ* [ա] Ուսուցչուհիք [եզ. معلمه] ։

էն] ❷. Ընկերութիւն, խօ-
սակցութիւն ։

مصاحف մասահիֆ* [ա] յգ. مصحف ի։

مصاد մասատ [թ] Արոյ ։

مصادر մասատըր* [ա] յգ. مصدر ի։

مصادره մասատերէ* [ա] Յար-
գունքս գրաւել ❷. Գրաւում։

مصادف մասատըֆ [ա] Հանդի-
պած ։ او — գիպիլ ։

مصادفه մասատեֆէ* [ա] Հան-
դիպիլ, պատահիլ ։

مصادقت մասատեգաթ* [ա] Հա-
ւատարմութիւն, անկեղծու-
թիւն [صدق էն]։

مصادمه մասատեմէ* [ա] ❶. Բաղ-
խիլ [صدمه էն] ❷. Բաղխում
[յգ. مصادمات] ❸. Ընդհարում,
կռիւ, ճակատամարտ ։

مصارعه մասարէ'ա* [ա] Ըմբշա-
մարտութիւն [صرعه էն] ։

مصارف մասարիֆ مصارفات* [ա]
Ծախսեր [եզ. مصرف] ։

مصاعب մասա'իպ* [ա] Դժուա-
րութիւնք ։

مصاف մասաֆֆ* [ա] յգ. مصف ի ։

مصافات մասաֆաթ* [ա] Անկեղ-
ծութիւն [صفوت էն] ։

مصافحه մասաֆեհա* [ա] Իրարու
ձեռք տալ ։

مصال մասալ Վէպ, առասպել,
պատմութիւն, առակ [Թարք.
مثل էն] ։

مصالبه մասալիպէ* [ա] Գծե-
րուն զիրար խաչաձև կտրելը
[صليب էն] ։

مصالح մասալիհ* [ա] Գործեր [եզ.
مصلحت] ։

مصالحه մասալեհա* [ա] Հաշ-
տութիւն [صلح էն] ։

مصباح միսպահ [ա] Ճրագ | յգ.
مصابيح] ։

مصبع մուսապպա' [ա] Մատնաձև։

مصبوغ մասպուղ [ա] Ներկուած։

مصحح մուսահհիհ [ա] ❶. Սրբագ-
րիչ, ուղղիչ [تصحيح էն] ❷.
մուսահհահ. Սրբագրուած [եզ.
مصححه] ։

مصحف մուսհաֆ [ա] Կուրան
[յգ. مصاحف] ։

مصحوب մասհուպ [ա] Ընկերաց-
եալ ։ ی — Հանդերձ, ընկե-
րացեալ ։

مصداق միսդագ [ա] Հաստատիչ
խօսք [صدق էն] ։

مصدر մաստար [ա] ❶. Տեղի՝
ուրկէ կը ծագի բան մը՝ աղ-
բիւր [صدور էն] [յգ. مصادر]
❷. Քեր. Աներևոյթ ։ ی — ՚ یه —
աներևութական. — اسم բա-
յանուն. يت — վերացակա-
նութիւն ։

مصدر մուսատտըր [ա] Սկսեալ
[تصدير էն] ։

مصدق մուսատտըգ [ա] ❶. Վա-
ւերացնող, հաստատող [تصديق
էն] [եզ. مصدقه] ❷. մուսատ-
տագ. Վաւերացուած, հաս-
տատուած ։

مصر միսր [ա] ❶. Մեծ քաղաք
[յգ. امصار] ❷. կամ միսըր* Ե-
գիպտոս ❸. մուսիրր. Պնդող,
յամառող [اصرار էն] ։ انه — ։

— մասըրրին. պնդելով. — եգիպտացի :

مصراع մըսրա' [—] 1. Դրան փեղկ [مصرع էն] 2. Տաղերուն, տող մը ոտանաւոր :

مصرح մուսարրահ [—] Լուսա-բանեալ, բացորոշ [تصريح էն]: أ— բացորոշապէս :

مصراع մըսրա' [—] Պատենիկ (անկոց) :

مصراف միսրաֆ [—] 1. Ծախս [صرف էն] [յգ. مصارف] 2. Վա-տըրրըֆ. Եծղ. Դարձուցիչ [تصريف էն] :

مصروع մասրու' [—] Լուսնոտ [صرع էն] [յգ. مصروعين] :

مصروف մասրուֆ [—] 1. Ծախ-սուած [صرف էն] [էգ. مصروفه] 2. Փոխուած, դարձուած : ی— ծախսուած :

مصری մըսրի [—] Եգիպտական [էգ. مصريه] :

مصطبه մըսթապէ, մասթապա* [—] Երկայն նստարան, աթոռ [յգ. مصاطب] :

مصطفى մուսթաֆա مصطفا [—] Ընտրեալ [اصطفا էն] :

مصطلح մուսթալահ [—] Արուես-տական, ամենեցուն ընդունել-եալ (բառ, ասացուած) [اصطلاح էն] [յգ. مصطلحات]:

مصعد մուս'ատ [—] Վերացնել սնդիկ [اصعاد էն]:

مصغر մուսաղղար [—] 1. Փոքր-կացուցեալ [تصغير էն] 2. Քեր. Նուաղական :

مصفا մուսաֆֆա [—] Զտեալ [تصفيه էն] [էգ. مصفاة] :

مصفات մըսֆաթ* [—] 1. Զտիչ գործի [صفوت էն] 2. Մաղա-տեսակ ոսկր :

مصفی մուսաֆֆա [—] 1. Զտեալ [تصفيه էն] 2. Մուսաֆֆի. Զը-տիչ [էգ. مصفيه] : ـ اخلاط մաքրիչ հիւթոց:

مصقله մըսքալէ* مصقل մըսքալ [—] Ցղկիչ գործի [صيقل էն] [յգ. مصاقل] [ոզա. մասխալա]: — ى յղկիչ:

مصل մասլ [—] Ջրային մաս (հիւթոց) اللبن — շճուկ :

مصلا մուսալլա [—] 1. Աղօթա-վայր [تصليه էն] 2. Հանգս-տարան :

مصلاق մըսլաք [ի] 1. Աշտահող աղբիւր 2. Գուռ, աւազան :

مصلح մուսլիհ [—] 1. Հաշտարար [اصلاح էն] [էգ. مصلحه] [յգ. مصلحون] 2. Բարեկարգիչ, բարուողիչ 3. Բժշ. Ամոքիչ :

مصلحت մասլահաթ* [—] Գործ [صلاح էն] [յգ. مصالح] :

مصلحتكذار մասլահաթկիւզար [պ] Գործակատար :

مصلوب մասլուպ [—] 1. Կախ-ուած [صلب էն] 2. Խաչեալ [صليب էն] :

مصلی մուսալլի [—] 1. Աղօթող [تصليه էն] 2. Մուսալլա. Տես مصلا 3. Մասլի. Բժշ. Ջրային, Շրայեց [էգ. مصليه] :

مصمم մուսամմէմ [—] Հաստատա-

պէս որոշուած , մտադրուած [تصميم էն] [էգ. مصممه] ։

مصنع մասնու' [—] 1. Շինուած , կերտ [تصنيع էն] [էգ. مصنعه] 2. Ճարտարարուեստագործ , Հանճարեղ ։

مصنف մուսաննէֆ [—] 1. Հեղինակ , յօրինող , մատենագիր [تصنيف էն] 2. Մուսաննէֆ. Յօրինեալ , երկ [յգ. مصنفات] ։

مصنوع մասնու' [—] 1. Շինուած , շինած [صنع էն] [էգ. مصنوعه] [յգ. مصنوعات] 2. Ստեղծուած ։

مصور մուսավվէր [—] 1. Կերպարանող [تصوير էն] [էգ. مصوره] 2. Նկարող 3. Մուսավվէր Կերպարանեալ 4. Պատկերազարդ ։

مصوغ մասուղ [—] Ձուլուած ։

مصون մասուն [—] 1. Պաշտպանեալ [صيانت էն] 2. Անքոյթ, յապահով , զերծ ։

مصيب մուսիպ [—] 1. Դիպող , դիպած [اصابت էն] [էգ. مصيبه] 2. Ուղիղ ։ ه — حصهٔ ուսպհական, անձնիւր բաժին ։

مصيبت մուսիպէթ*[—] 1. Արկած , պատահար , փորձանք [յգ. مصائب] 2. [Բ. գ.] Աղիտալ, չար ։ لى — աղէտաբեր ։

مصير մասիր [—] 1. Գոյացած տեղ [صيرورت էն] 2. Դիմարան, ապաւէն ։

مصيقل մուսայգալ [—] Ողկուած [صيقل էն] ։

مضاد մուզատտ [—] 1. Հակառակ [مضاده էն] 2. Հակա ։ — داء زهره . անդեղեայ — سم Հակափորդիւնեան . عفنه — Հականեխական ։

مضاده մուզատտէ* [—] Հակառակութիւն [ضد էն] ։

مضار մազարր*[—] Վնասներ [مضرت էն] ։

مضارب մուզարիպ [—] 1. Ծեծկուող [مضاربه էն] 2. Էշրա. Գլխագրող որ է տէր դրամագլխի ։

مضاربه մուզարիպէ* [—] 1. Իրարու զարնել [ضرب էն] 2. Կռիւ , մարտ [յգ. مضاربات] 3. Էշրա. Գլխագրութիւն որ տեսակ մը ընկերութիւն է և կը տրամադրէ մի կողմէն՝ դրամագլուխ դնել , և միւս կողմէն՝ աշխատիլ ։

مضارع մուզարի' [—] Քեր. Անորոշ ներկայ ։

مضاعف մուզա'աֆ [—] 1. Կրկնեալ , կրկին [էգ. مضاعفه] 2. Քեր. Արմատական գրերէն Բ. և Գ. ը նոյնատառ եղող բառ ։ ه — اصول կրկնապատկումը ։

مضاف մուզաֆ [—] 1. Միացուած [اضافه էն] [էգ. مضافه] 2. Քեր. Յատկացեալ ։ اليه — սեռական, յատկացուցիչ ։

مضافات մուզաֆաթ* [—] Յարակից մասունք ։

مضامين մազամին* [—] յգ. مضمون ի ։

مضايقه մուզայէգա*[—] Նեղութիւն, անձկութիւն ։

مضبط մըզպութ [—] Արգելակ ։

مضبطه մազպաթա* [ա] Տեղեկագիր [ضبط էն] [ջմ. مضابط] ։

مضبوط մազպութ [ա] 1. Տիրուած [ضبط էն] [էգ. مضبوطه] 2. Ժողովեալ 3. Կարգին, կոկիկ 4. Ըմբռնուած 5. Արձանագրուած 6. Ամփոփ, սեղմ 7. Երաժ. Դանօթ ։

مضجر մուզճիր [ա] Նեղացուցիչ ։

مضجع մազճա՛ [ա] 1. Պառկելու տեղի 2. Գերեզման ։

مضحك մուզհիք [ա] 1. Ծաղրածու [էգ. مضحكه] 2. Ծաղրաշարժ ։

مضحكه մուզհիքէ* [ա] 1. Ծաղրածութիւն 2. Ծաղրաշարժ բան [ջմ. مضحكات] ։

مضر մուզիրր [ա] Վնասակար [اضرار էն] [էգ. مضره] ։

مضراب միզրապ [ա] Հարիչ լարի, կոնդակ [ضرب էն] ։

مضرت մազարրաթ* [ա] Վնաս [ضرر էն] [ջմ. مضرات، مضار] — لى ։ Վնասակար ։

مضروب մազրուպ [ա] 1. Զարնուած [ضرب էն] [էգ. مضروبه] 2. Թուաբ. Բազմապատկելի ։ — فيه — բազմապատկող ։ اصلى — Արտադրիչ ։

مضطر մուզթարր [ա] 1. Նեղը մնացած [اضطرار էն] 2. ըՍտիպել ։

مضطرب մուզթարիպ [ա] Տառապել, խռովել [اضطراب էն] [էգ. مضطربه] ։

مضعف մուզաա՛իֆ [ա] Կրկնապատկող [تضعيف էն] ։

مضغ մազղ [ա] Ծամել ։

مضغوط մազղութ [ա] Ճնշուած ։

مضغه մուզղա* [ա] Ծամելու նիւթ, ծամոն ։

مضل մուզիլլ [ա] Մոլորեցուցիչ, Հրապուրիչ [اضلال էն] ։

مضمار միզմար [ա] Ձիարձակարան, ասպարէզ ։

مضمحل մուզմահիլլ [ա] Փճացած, կործանուած [اضمحلال էն] ։

مضمر մուզմիր [ա] 1. Թաքուցեալ [اضمار էն] 2. Զօրութեամբ իմացեալ ։

مضموم մազմում [ա] Խօթրէմ [ضمه էն] [էգ. مضمومه] ։

مضمون մազմուն [ա] 1. Իմաստ, բովանդակութիւն, միտք [ضمن էն] [ջմ. مضامين] 2. Խորհրդաւոր խօսք 3. Երաժ. Տուգանելի [ضمان էն] ։

مضئ մուզի՛ [ա] Լուսատու, լուսաւոր [ضياء էն] [էգ. مضيئه] ։

مضيق մազիք [ա] 1. Նեղցնող 2. Նեղ 3. Մէ-ղայիք Կծկիչ 4. Մազիք Անձուկ վայր [ضيق էն] 5. Կիրճ ։

مطاع մութա՛* [ա] Խոնարհելի ։

مطابق մութապըք [ա] Համաձայն [مطابقت էն] ։

مطابقت մութապաքաթ* [ա] 1. Համաձայնիլ [طبق էն] 2. Համաձայնութիւն ։

مطاع մութա՛ [ա] Հնազանդելու [اطاعت էն] ։

مطاعم մէթա՛իմ * [=] Ուտելիքներ ։

مطاف մէթաֆ [=] Տեղի որոյ շուր-ջը կը դառնան [طواف էն] ։

مطالب մէթալիպ* [=] յգ. مطلب ի ։

مطالبه մուտալէպէ* [=] 1. Պա-հանջել [طلب էն] 2. Պա-հանջում [յգ. مطالبات] ։

مطالع մէթալի՛* [=] յր. مطلع ի ։

مطالعه մուտալա՛ա* [=] 1. Խոկալ [طلوع էն] 2. Ընթեռնուլ 3. Դիտողութիւն [յգ. مطالعات] 4. Ընթերցում ։

مطاوع մուտավի՛ [=] 1. Հնազանդ [مطاوعت էն] 2. Քեր. Կրաւո-րականակերպ չէզոք ։

مطاوعت մուտավէ՛աթ* [=] 1. Հնազանդիլ [طوع էն] 2. Հը-նազանդութիւն 3. Քեր. Կը-րաւորականակերպ չէզոքու-թիւն ։

مطايا մէթայա* [=] յր. مطیه ի ։

مطايبه մուտայէպէ* [=] 1. Կա-տակ ընել [طیب էն] 2. Կա-տակաբանութիւն [յգ. مطايبات] ։

مطبخ մաթպախ [=] Խոհանոց [طبخ էն] [յգ. مطابخ] [ռամ. մութֆագ]

مطبعه մաթպա՛ա* [=] Տպարան [طبع էն] [յգ. مطابع] ։ — جی տպարանատէր ։

مطبوخ մաթպուխ [=] 1. Եփուած [طبخ էն] [էգ. مطبوخه] 2. Բու-սաջուր ։

مطبوع մաթպու՛ [=] 1. Տպեալ [طبع էն] [էգ. مطبوعه] 2. Սըր-տահաճոյ ։

مطحون մաթհուն [=] Աղացեալ, մանրուած [طحن էն] ։

مطر մաթար [=] Անձրեւ [յգ. امطار] ։

مطرا մութարրա [=] Թարմ ։ ساز — զուարթարար ։

مطراباز մութրապազ [թ] 1. Խաբե-բայ 2. Խիստ ածան անող եւ խիստ սուղ ծախող ․ կըրկ-նակեցիա [ռամ. مطراقباز էն] ։

مطراق միթրագ [=] 1. Գաւա-զան 2. Սրախօսութեան տուր. باز — սրախօսաց ։

مطران մըթրան [=] Եպիսկոպոս ։

مطرب մութրիպ [=] Երգեցիկ, նուագածու ։

مطرد մութթարիտ [=] Միօրինակ, համաձայն [اطراد էն] [էգ. مطرده] ։ قاعدهٔ — ընդհանուր կանոն ․ ـاً — առանց բացառութեան, միօրինակ կերպիւ ։

مطرز մութարրազ [=] Զարդա-րուած ։

مطرقه միթրագա* [=] 1. Մուրճ 2. Գաւազան ։

مطروح մաթրուհ [=] 1. Նետ-ուած [طرح էն] 2. Հաստատ-ուած, դրուած ։

مطرود մաթրուտ [=] Վռնտուած [طرد էն] [յր. مطرودين] ։

مطروش մաթրուշ [=] Ածիլուած, անմօրուս [تراش էն] ։

مطره մաթարէ* [=] 1. Հապա-ղակ, կաշեայ սրուակ, տառ-մաճ 2. Քիմ. Աղաւնեփող ։

مطعوم մաթ՛ում [=] 1. Կեր-ուած [طعم էն] 2. Ուտելիք [յգ. مطعومات] ։

مطعون մաթ՚ուն [—] 1. Թամ-բաստուած [طعن էն] 2. Ժան-տախտի բռնուած [طاعون էն]։

مطفى մաթֆի [—] 1. Շիջուցանող [اطفا էն] 2. մաթֆա. Մարած։

مطقب մաթգապ [Ի] Տե՛ս مثقب ։

مطلا մաթալլա [—] Ոսկեզօծ։

مطلب մաթլէպ [—] 1. Պահանջում [طلب էն] [յգ. مطالب] 2. Նպատակ, ուզած ։

مطلسم մութալսէմ [—] Յուռութ-եալ [طلسم էն]։

مطلع մաթլը՛ [—] 1. Ծագման կէտ, ելից տեղ [طلوع էն] [յգ. مطالع] 2. Առաջին տուն երկ-տող քերթուածի 3. մութ-թալը՛. Վերահասու, իրազեկ [اطلاع էն]։

مطلق մութլագ [—] 1. Բացար-ձակ [اطلاق էն] [էգ. مطلقه] 2. [Ի.գ] Անպատճառ։ وكيل — լիազօր փոխանորդ ։

مطلقا մութլագա [—] Ինչ որ ալ լինի, անպատճառ ։

مطلوب մաթլուպ [—] 1. Պա-հանջուած, ուզուած [طلب էն] [էգ. مطلوبه] 2. Պահանջ, պա-հանջէ [յգ. مطلوبات] 3. Խնդ-րած, կամեցած ։ وجهله — ' — بروجه պէտք եղածին պէս ։

مطمئن մութմաինն [—] Անդորր և ապահով [اطمئنان էն] [էգ. مطمئنه]։ آ — յապահովի ։

مطمث մաթմէս [—] Արիւնավար գեղ։

مطمح մաթմահ [—] Մէկու մը տենչանաց նայած տեղը կամ առարկայն [طمح էն]։

مطمور մաթմուր [—] Թաղուած։ ه — գետնափոր ։

مطنطن մութանթան [—] Շքեղ, դղրդիչ [طنطنه էն] [էգ. مطنطنه]։

مطول մութավվէլ [—] 1. Երկար-եալ [تطويل էն] [էգ. مطوله] 2. Ընդարձակ ։

مطوى մաթվի [—] Ծալլուած [طى էն] [էգ. مطويه]։

مطويّ մաթվիյեաթ [—] 1. Ծալ-լուած բլլալով 2. Առ ներ-փակեալ ։

مطهر մութահհէր [—] 1. Մաք-րող [تطهير էն] [էգ. مطهره] 2. մութահհէր. Մաքրուած 3. Նուիրական, սուրբ։ روضهٔ — ه շիրիմ Մուհամմէտի ։

مطهره մաթհարա [աղբ. مطره էն]։

مطيب մութայյէպ [—] 1. Անու-շահոտ գործող [تطييب էն] 2. Անուշունք [յգ. مطيبات] 3. մութայյէպ. Անուշահոտ գոր-ծուած ։

مطيبٓ մութայյէպին [—] 1. Հա-ղածութեան առարկայ լինե-լով 2. Հանդստուէտ կեր-պիւ ։

مطيع մութի՛ [—] 1. Հնազանդ [اطاعت էն] [էգ. مطيعه] 2. Խաղաղ։

مطيه մաթիյյէ* [—] Հեծանելի, գրաստ [յգ. مطايا]։

مظالم մազալիմ* [—] Հարստա-հարութիւնք [եզ. ظلم ، مظلمه]։

مظاهر մուզահիր [—] 1. Ձեռընտու [مظاهرت էն] 2. Մէզահիր*. յգ. مظهر ի ։

مظاهرت մուզահերէթ* [—] 1. Թիկունք տալ, օգնել [ظهر էն] 2. Օգնութիւն ։

مظروف մազրուֆ [—] 1. Անօթի մը մէջ դրուած [ظرف էն] 2. Ներփակեալ 3. Պարունակութիւն ։ ـ— տալ ներփակել ։

مظفر մուզաֆֆէր [—] 1. Յաղթական 2. Յաջողեալ ։

مظلف մուզալլէֆ [—] Սմբակաւոր, կճղակաւոր ։

مظلم մուզլիմ [—] Խաւարչուտ, մթին [էգ. مظلمه] ։

مظلمه մազլէմէ* [—] Տե՛ս ظلم ։

مظلوم մազլում [—] Հարստահարեալ, բռնաբարեալ [ظلم էն] [էգ. مظلومه] [յգ. مظلومين] 2. Հեղ, հեզիկ ։ ئى — հեզութեամբ, հեզիկ ։

مظلوميت մազլումիյէթ* [—] 1. Հարստահարեալ լինել 2. Հեզութիւն, հլութիւն ։

مظنه մազաննէ* [—] Կասկածանաց տեղի [ظن էն] سؤ — կասկածելի ։

مظنون մազնուն [—] 1. Կարծուած [ظن էն] [էգ. مظنونه] 2. Կասկածեալ ։ عليه — ամբաստանեալ, կասկածելի [երկ. — عليهما ، յգ. عليهم — ، էգ. عليها] ։

مظهر մազհէր, մազհար [—] 1. Այն որ բանի մը տարբեյ կը լինի [ظهور էն] [յգ. مظاهر] 2. Առարկայ 3. Արժանի ։ او — արժանանալ, վայելել ։

مظهريت մազհարիյէթ* [—] Արժանացում ։

مع մա՛ [—] Հանդերձ, . . . ով, — ، —هذا ، —ذلك ، . . . տու . . .

مافيه մա՛մաֆիհ. այսու ամենայնիւ. التأسف — ցաւօք սրտի ։

معاً մա՛ան [—] Ի միասին ։

معا մա՛ա [—] Աղիք [յգ. امعاء] ։

معائب մա՛այիպ* [—] յգ. عيب ի ։

معائى մա՛այի [—] Աղեաց [յգ. معائيه] ։

معابد մա՛ապիտ* [—] յգ. معبد ի ։

معابر մա՛ապիր* [—] 1. Ճամբաներ [عبور էն] [եզ. معبر] 2. Կամուրջներ ։

معاتب մուա՛աթիպ [—] Յանդիմանեալ [معاتبه էն] ։

معاتبه մուա՛աթէպէ* [—] Յանդիմանել, սաստել [عتاب էն] ։

معاجين մա՛աճին* [—] յգ. معجون ի ։

معاد մա՛ատ [—] 1. Դարձ [عودت էն] 2. Վերադառնալու տեղ 3. Յարութիւն ։

معادات մուա՛ատաթ* [—] 1. Իրարու թշնամութիւն ընել [عداوت էն] 2. Թշնամութիւն ։

معادل մուա՛տիլ [—] Հաւասար, համազօր [معادله էն] ։

معادله մուա՛տէլէ* [—] 1. Համազօրութիւն [عدل էն] 2. Հաւասարութիւն ։

معادن մէ՛ատին* [ա] յգ. معدن ի ։

معاذ մէ՛ազ [ա] Ապաստան ։ — الله Աստուած մի արասցէ ։

معاذر մէ՛ազիր* [ա] յգ. معذرت ի։

معار մա—՛ար [ա] Փոխ տրուած [اعاره էն] ։

معارج մէ՛արիճ* [ա] յգ. معراج ի ։

معارض մա—՛արըզ [ա] Հակառա-կող, Հակառակորդ [معارضه էն] [երկ—ու. معارضين]։

معارضه մա—՛արազա* [ա] Հակա-ռակութիւն, վէճ, մաքառում [عرض էն] [յգ. معارضات] 2. Վիճիլ, մաքառիլ ։

معارف մէ՛արիֆ* [ա] 1. Գիտու-թիւնք [եզ. معرفت] 2. Կրթ-թութիւն ։ ناظرى — կրթա-կան նախարար. پرور — ու-սումնասէր ։

معارك մէ՛արիք* [ա] յգ. معركه ի ։

معاركه մա—՛արեքէ* [ա] Մարտ ։

معاش մա՛աշ [ա] 1. Ապրուստ [عيش էն] 2. Թոշակ, ամսա-կան [յգ. معاشات] ։

معاشر մա—՛աշիր [ա] Կենակից ։

معاشرت մա—՛աշերէթ* [ա] 1. Կե-նակցութիւն, ընկերութիւն [عشرت էն] 2. Կենակցիլ ։

معاشقه մա—՛աշաքա* [ա] Իրարու սիրահարիլ [عشق էն]։

معاصاة մա—՛ասաթ* [ա] Ստամբա-կութիւն [عصيان էն]։

معاصر մա—՛ասըր [ա] Ժամանա-կակից [յգ. معاصرين]։

معاصرت մա—՛ասերեթ* [ա] Ժա-մանակակից ըլլալ [عصر էն]։

معاصى մէ՛ասի* [ա] 1. Մեղքեր [եզ. معصيت] 2. մա՛ասի. ըՍ-տամբակ [معاصاة էն] ։

معاف մա—՛աֆ [ա] 1. Ներեալ [معافات էն] 2. Ազատ, զերծ ։

معافات մա—՛աֆաթ* [ա] Ներել ։

معافيت մա—՛աֆիյեթ* [ա] Ազա-տութիւն [յգ. معافيات] ։

معاقبت մա—՛աքաբեթ* [ա] Պատ-ժել [عقاب էն] ։

معالجه մա—՛ալիճէ* [ա] 1. Դեղ ընել [علاج էն] 2. Դարման, դեղ [յգ. معالجات] ։

معالى մէ՛ալի* [ա] Բարձրու-թիւնք, մեծութիւնք, փառ-քեր [եզ. معلات] ։ وايه — փա-ռաւորանձ. كستر — փառաւոր. منقبت — բարձրանձիր ։

معامل մա—՛ամել [ա] Վարուող ։

معاملات մա—՛ամելաթ* [ա] յգ. معامله ի ։

معامله մա—՛ամելէ* [ա] 1. Գոր-ծել, վարուիլ 2. Վարմունք [յգ. معاملات] 3. Ձեռակերպու-թիւն 4. Գործառնութիւն ։ — ى Նախատինք, անարգանք. جى — վաշխառու ։

معاند մա—՛անիտ [ա] Յամառ ։

معانده մա—՛անիտէ* [ա] Յամառ-ել ։

معانق մա—՛անիք [ա] Փ ա ր ա գ, մանեկալ պատող ։

معانقه մա—՛անաքա* [ա] 1. Իրա-րու փարիլ [عنق էն] 2. Փա-րումն ։

معانى մէ՛անի*[—] Իմաստներ [էզ. معنى] ։

معاودت մու՛ավէտէթ* [—] 1. Վերադառնալ [عودت էն] 2. Վերադարձ ։

معاوضه մու՛ավէզէ* [—] Փոխանակութիւն [عوض էն] ։

معاون մու՛ավին [—] 1. Օգնական [معاونت էն] [էզ. معاونه] عساكر —ی կամաւոր զօրք ։

معاونت մու՛ավէնէթ* [—] 1. Օգնել [عون էն] 2. Օգնութիւն, ձեռնտուութիւն, նպաստ [յգ. معاونات] ։

معاهد մու՛ահիտ [—] Դաշնակից, ուխտագիր [معاهده էն] ։

معاهده մու՛ահէտէ* [—] 1. Դաշնադրել [عهد էն] 2. Դաշնադրութիւն [յգ. معاهدات] ։

معايب մէ՛այիպ* [—] յգ. عيب ի ։

معايده մու՛այէտէ* [—] Պայրամի առթիւ փոխադարձ շնորհաւորութիւն մատուցանել [عيد էն] ։

معاينه մու՛այէնէ* [—] 1. Զննել [عين էն] 2. Զննութիւն [յգ. معاينات] —جى զննիչ ։

معبد մա՛պէտ [—] Աղօթարան, տաճար [عبادت էն] [յգ. معابد] ։

معبر մա՛պէր [—] 1. Անցնելու տեղ, անցք [عبور էն] [յգ. معابر] 2. մու՛ապպիր. Մեկնիչ երազոց [تعبير էն] ։

معبود մա՛պուտ [—] 1. Պաշտելի [էզ. معبوده] [عبادت էն] 2. Աստուած ։

معتاد մու՛թատ [—] 1. Սովորած [اعتياد էն] [էզ. معتاده] 2. Սովորական 3. Սովորոյթ ։ —ى սովորականը. اوزره — սովորաբար, բստ սովորականին ։

معتبر մու՛թէպէր [—] 1. Երևելի [اعتبار էն] [էզ. معتبره] [յգ. معتبران] 2. Ընդունելի, վաւերական։

معتدل մու՛թէտիլ [—] 1. Բարեխառն [اعتدال էն] [էզ. معتدله] 2. Չափաւոր 3. Բնա. Չէզոք։ انه — զգաստի, չափաւորի վարել, չափաւորութեամբ ։

معتدى մու՛թէտի [—] Հարստահարող [اعتداء էն]։

معتذر մու՛թէզիր [—] Ինքզինքը արդարացնող [اعتذار էն] ։

معترض մու՛թէրիզ [—] 1. Հակառակող [اعتراض էն] [էզ. معترضه] 2. Քննադատ 3. Քեր. Ընդգիմակաց ։

معترضه մու՛թէրիզէ* [—] Փակագիծ ։ — جلة միջանկեալ խօսք։

معترف մու՛թէրիֆ [—] Խոստովանող [اعتراف էն] [էզ. معترفه]։

معتزل մու՛թէզիլ [—] Հերձուածող [اعتزال էն] [էզ. معتزله]։

معتسف մու՛թէսիֆ [—] Կեղեքող [اعتساف էն] ։

معتقد մու՛թէգիտ [—] 1. Հաւատացող [اعتقاد էն] 2. մու՛թէգատ Հաւատացուած, հաւատացած [յգ. معتقدات] ։

معتصم մու՛թէսիմ [—] Յարող, բռնող [اعتصام էն]։

معتكف մու՛թէգիֆ [—] 1. Ա—

ռանձնացած [اعتكاف էն] Բ. Ճգնող :

معتل մուՙթէիլ [—] Ա. Հիւանդ [اعتلال էն] Բ. քեր. Արմատին մէջ ا و ی տառերէն զանըւող բառ [յգ. معتلات] [էգ. معتله]:

معتمد մուՙթէմէտ [—] Ա. Վստահող [اعتماد էն] Բ. մուՙթէմէտ. Վստահելի, վստահած :

معتنا ، معتنى մուՙթէնա [—] կամ — بہا մտադրութեան, խնամոց արժանի. կարեւոր [اعتنا էն]:

معتوق մուՙթուգ [—] Ազատագրեալ [عتق էն] [էգ. معتوقه] :

معتوه մուՙթուհ [—] Ցնորած [عته էն] [էգ. معتوهه] : —لق զառանցութիւն :

معجب մուՙճիպ [—] Զարմանալի [اعجاب էն] :

معجز մուճիզ [—] Ա. Անկարողացնող [اعجاز էն] Բ. Սքանչելիք: ادا ، لمـ— սքանչելի, հրաշալի.

معجز մուՙաճճիզ [—] Տաղտկացուցիչ, գլուխ ցաւցնող [تعجيز էն] : لك— տաղտկութիւն, ժտութիւն :

معجزات մուՙճիզաթ* [—] յգ. معجزه ի:

معجزه մուՙճիզէ* [—] Հրաշք :

معجل մուՙաճճէլ [—] Ա. Փութացուցեալ [تعجيل էն] Բ. Կանխիկ [հակ. مؤجل] :

معجلا մուՙաճճէլէն [—] Ա. Փութով Բ. Կանխիկ [հակ. مؤجلا]:

معجله մուՙաճճէլէ* [—] Կանխիկ վճարուած գումար :

معجم մուՙճէմ [—] Կէտ ունեցող (տառ) [էգ. معجمه] :

معجون մաՙճուն [—] Ա. Շաղախուած [عجن էն] Բ. Մորա, շաղախ Գ. Խիւս ապականգործի Դ. Բժշ. Կապալ :

معجونلامق մաՙճունլամագ [Թ] Մորով ծեփել, մորտել :

معد մուՙիտտ [—] Ա. Պատրաստեալ [اعداد էն] Բ. Սահմանեալ :

معدل մուՙատտիլ [—] Ա. Չափաւորող, բարեփոխող [تعديل էն] Բ. մուՙատտէլ. Չափաւորեալ : — الليل ، — النهار ، — الليل و النهار գիծ հաւասարութեան տուընջեան և գիշերոյ :

معدلت մաՙտէլէթ* [—] Արդարութիւն [عدالت էն] . — وايه արդարարալի :

معدن մաՙտէն [—] Ա. Հանք [յգ. معادن] Բ. Մետաղ : — كورى բնածուխ :

معدنى մաՙտէնի [—] Ա. Հանքային [էգ. معدنيه] Բ. Հանքաբանական Գ. Հանքագէտ Դ. Մետաղ, մետաղային [յգ. معدنيات]:

معدود մաՙտուտ [—] Ա. Թուեալ [عدد էն] [էգ. معدوده] Բ. Թըւելի Գ. Համարուած : — نا անհամար:

معدوم մաՙտում [—] Ա. Որ չկայ, գոյութիւն չունի [عدم էն] Բ. Որ չէ ներկայ : — الجناح անթեւ :

معدوميت մաՙտումիյէթ* [—] Չըգոյութիւն :

معدوی մա'տէվի [—] 1. Ստամոքս-ային [էգ. معدویه] 2. Զօրա-ցուցիչ ստամոքսի ։

معده մա'տէ* [—] Ստամոքս [յգ. معد] ։ نواز — ախորժելի ։

معذب մա-'զզէպ, մա-'ազզիպ [—] 1. Նեղիչ [تعذیب ، اعذاب էն] 2. մա-'ազզէպ. Նեղուած ։

معذرت մա'զէրէթ* [—] 1. Թո-ղութիւն [عذر էն] [յգ. معاذر] 2. Պատճառանք, չքմեղանք ։

معذور մա'զուր [—] Անմեղադրելի [عذر էն] طوتمق — չմեղադրել ։ —یت անմեղադրելիութիւն ։

معرا մա-'արրա [—] 1. Մերկ 2. Ազատ ։

معراج մի'րաճ [—] 1. Սանդուխ [عروج էն] [յգ. معارج] 2. Համ-բարձում ։

معرب մա-'արրէպ [—] 1. Արա-բացուցեալ [تعریب էն] 2. մա-'րէպ. փէր. Կառավարող 3. Բնագրի մը մերլուծու-թիւնը պարունակող գիրք 4. մա-'րէպ. Հոլովեալ, կառա-վարեալ ։

معرض մա'րազ [—] 1. Յայտնելի, ծանուցանելի [عرض էն] 2. Հիմ ։

معرف մա-'արրէֆ [—] 1. Որոշ-եալ, մեկնեալ [تعریف էն] [էգ. معرفه] 2. մա-'արրիֆ. Որոշիչ, Մեկնիչ ։

معرفت մա'րիֆէթ* [—] 1. Գի-տութիւն, ծանօթութիւն [عرفان էն] [յգ. معارف] 2. Ու-ում 3. Արուեստ 4. Մի-ջոց ։ لى — Ճարտար, հնարա-գէտ ։

معرفه մա'րիֆէ* [—] փէր. Որոշ-եալ անուն ։

معرق մա-'արրիք [—] բժշ. Քրտ-նեցուցիչ [تعریق էն] ։

معرکه մա'րէքէ* [—] 1. Պատե-րազմի վայր 2. Պատերազմ ։

معروض մա'րուզ [—] 1. Յայտ-նուած [عرض էն] [յգ. معروضات] 2. Խնդիր որ մէկու մը կը ծանուց-ուի 3. Տեղեկագրութիւն 4. 4. Ենթակայ ։

معروف մա'րուֆ [—] Ծանօթ [عرفان էն] [էգ. معروفه] ։

معری մա-'արրա. [—] Տե'ս معرا ։

معز մու-'իզզ [—] Մեծարող [اعزاز էն] ։

معزز մու-'ազզէզ [—] Մեծարեալ [تعزیز էն] ։ أ — մեծարանօք ։

معزول մա'զուլ [—] 1. Պաշտօնանկ [عزل էն] [յգ. معزولین] 2. Ան-պաշտօն ։ أ — անպաշտօն ըլլալով ։

معزولیت մա'զուլիյէթ* [—] 1. Պաշտօնանկութիւն 2. Ան-պաշտօնութիւն ։

معسرت մա'սէրէթ* [—] Դժուա-րութիւն [عسرت էն] ։

معسکر մու-'ասքէր [—] Բանակեղ ։

معسل մու-'ասսէլ [—] Մեղրեալ ։

معشار մի'շար [—] Մէկ տասներորդ ։ عشر մէկ հազարերորդ ։

معشر մա'շէր [—] 1. Խումբ 2. մու-'աշշէր. Տասներորդ հաւա-

քող [تعشير էն] 3. մուաշշէր. Տասնանկիւն :

معشوق մա'շուգ [ա] Սիրեցեալ, սիրոյ առարկայ [عشق էն] [Յգ. معشوقين، معشوقان] :

معص մաաս [ա] Բժշ. կծկութիւն։

معمور մա'մուր [ա] Քամնուած, մզուած :

معصوم մա'սում [ա] 1. Անմեղ [عصمت էն] [Էգ. معصومه] [Յգ. معصومين] 2. Մանուկ տղայ : — یت، — لق անմեղութիւն :

معصيت մա'սիյէթ* [ա] Անհնազանդութիւն, ապստամբութիւն [عصيان էն] [Յգ. معاصى] :

معضلات մու'զիլաթ* [ա] Դժուարինք։

معطر մու'աթթըր [ա] Անուշաբոյր [تعطير էն] : — ساز او — անուշահոտ գործել :

معطس մա'թըս [ա] Բժշ. Փռնչեցուցիչ :

معطش մու'աթթըշ [ա] Ծարաւեցուցիչ [تعطيش էն] :

معطل մու'աթթալ [ա] 1. Անգործ, դատարկ, անզբաղ [تعطيل էն] 2. Անգործադրելի 3. Անմշակ 4. մու'աթթըլ. Անգործածելի ընող :

معطوف մա'թուֆ [ա] 1. Դարձըւած [عطف էն] [Էգ. معطوفه] 2. Վերադրեալ 3. Շաղկապով միացած :

معطى մու'թի [ա] Տուող, պարգեւող [اعطا էն] :

معظم մու'աղզամ [ա] Մեծազօր, մեծամեծ [تعظيم էն] [Էգ. معظمه] [Յգ. معظمات] :

معفو մա'ֆուվվ [ա] Ներեալ, ներելի [عفو էն] :

معقد մու'աքքատ [ա] Խրթին :

معقود մա'գուտ [ա] 1. Կապուած [عقد էն] [Էգ. معقوده] 2. Կըռւած 3. Կազմուած :

معقول մա'գուլ [ա] 1. Բանաւոր [عقل էն] [Էգ. معقوله] [Յգ. معقولات] 2. Իմացական :

معكوس մա'քեուս [ա] 1. Վեր ի վայր շրջեալ [عكس էն] [Էգ. معكوسه] 2. Ցոլացեալ 3. Ձախորդ, անյաջող : — معادله փոխադարձ համաստութիւն։

معل մու'իլլ [ա] Հիւանդացնող [اعلال էն] :

معلا մու'ալլա [ա] Բարձր [تعليه էն] :

معلات մա'լաթ* [ա] Փառք, մեծութիւն [علو էն] [Յգ. معالى] :

معلق մու'ալլագ [ա] 1. Կախեալ [تعليق էն] [Էգ. معلقه] 2. Առկախ : قالمق — ده երկմտիլ : سبعه — ات եօթն արաբական տաղեր որք Քէապէի մէջ կախուած էին :

معلل մու'ալլէլ [ա] Ախտացեալ [تعليل էն] 2. Պատճառաւեալ :

معلم մու'ալլիմ [ա] 1. Ուսուցիչ, դաստատու [تعليم էն] [Էգ. معلمه] [Յգ. معلمين] 2. Մարզիչ, կրթիչ 3. մուալլէմ. Վարժ : دار ال — տարիւլ մու'ալլիմին. վարժապետանոց :

معلمات մու'ալլիմաթ* [ա] Ուսուցչուհիք [Եզ. معلمه] :

معلن մու՛լին [ա] 1. Յայտա-րարող [اعلان էն] 2. Էմ. Յա-ռաջընթաց։

معلول մա՛լուլ [ա] Ախտացեալ, հիւանդ [علت էն] [էֆ. معلوله] [ջէ. معلولين]։

معلوليت մա՛լուլիյեթ [ա] Հի-ւանդութիւն, խօթութիւն։

معلوم մա՛լում [ա] 1. Ծանօթ, յայտնի [علم էն] [էֆ. معلومه] 2. Քեր. Բայ որ չէ կրաւորա-կան։ اوله كه — գիտցէք որ. — كز دركه գիտէք որ։

معلومات մա՛լումաթ [ա] Տեղե-կութիւն (ք), ծանօթութիւն (ք)։ لى — տեղեակ, հմուտ։

معما մուամմա [ա] Հանելուկ [تعميه էն]։

معمار միմար [ա] Ճարտարա-պետ [عمران էն]։ — لق ، — ى Ճարտարապետութիւն. — يه ، — ى Ճարտարապետական։

معمر մուամմէր [ա] Երկայնակ-եաց [تعمير էն]։

معمور մա՛մուր [ա] 1. Շինական, շէն, բարգաւաճ [عمران էն] [էֆ. معموره] 2. Մշակեալ։ — ه քաղաք, բարգաւաճ եր-կիր. — يت բարգաւաճու-թիւն. — ه زار Շինական տե-ղեր. — ة العزيز Քարբերդ։

معمول մա՛մուլ [ա] Շինուած [عمل էն] [էֆ. معموله]։ — به մա՛-մուլ-ունպիհ. գործադրական, գործադրելի, օրինակ, կաղա-պար։

معمولات մա՛մուլաթ [ա] Տարա-զագործութիւնք։

معنا մա՛նա [ա] Իմաստ, նշա-նակութիւն [عنايت էն] [ջէ. معانى]։ عالم — երազ, մտա-ւորական աշխարհ. — سز شيلر անոտիք. — حاصل միաք բանի։

معنىً մա՛նին [ա] 1. Իմաստիւ 2. Բարոյապէս։

معنبر մուանպէր [ա] Յամբար-եալ։

معنون մուանվէն [ա] Վերնագ-րեալ, յորջորջեալ [عنوان էն]

معنوى մա՛նէվի [ա] 1. Բարոյա-կան, գաղափարական [معنا էն] [էֆ. معنويه] 2. Անտեսանելի։

معنى մանա՛ [ա] Տե՛ս معنا ,

معنيدار մա՛նիտար [պ] Իմաստա-լից։

معوج մուավվէճ [ա] Ծուռ, հակ [تعويج էն]։ — ه ծուռ, փունդ,

معونت միւավէնէթ [ա] Օգնու-թիւն։

معهود մա՛հուտ [ա] Ծանօթ [عهد էն] [էֆ. معهوده]։

معيار միʻյար [ա] Փորձաքար [عيار էն]։

معيب մուայյէպ [ա] Այպան-եալ, այպանելի, ամօթալի [تعييب էն]։

معيبات մուայյէպաթ [ա] Այ-պանելի արարք։

معيت մա՛իյէթ [ա] 1. Ընկե-րացում, ուղեկցութիւն 2. Հետեւորդք 3. Մէկու մը հե-

բամանըն նէրըէ գոնուռընէր, տօորաքարըլմալ ։ مذ — իւր հէտ, իւր հրամանըն նէրըէ ։ واپورى — պաշհանք նաւէ ։

معير մուիր [ա] Փոխ տուտուլ [اعاره էն] ։

معيشت մաիշէթ* [ա] Աղըրուստ, կենցաղ [عيش էն] [ջմ. معائش]։

معين մուայէն [ա] ١. Որոշուած, սահմանուած [تعيين էն] [իմ. معينه] ٢. Ցատկացուած [ջմ. معينات] ٣. մուայէն. Որոշող, սահմանող ٤. մուին. Օգնող, օգնական, նեցուկ [اعانه էն] ٥. բժշ. Օժանդակ ٦. մուին. Երկրա. Շեղանկիւն։ شبه — տափանկիւնակերպ ։

معينات մուայէնաթ* [ա] ١. Ցատկացուած իրեր ٢. Որոճիկք ։

معيوب մաիւպ [ա] Այպանելի, ամօթալի [عيب էն] [իմ. معيوبه]։

مغ մուղ. մօղ [պ] ١. Մոգ [ջմ. مغان] ٢. Հրապարակ ٣. Մատռուակ ։ پير مغان մօղպէտ ։

مغارب մաղարիպ* [ա] ջմ. مغرب ի ։

مغاره մաղարէ* [ա] Քարայր, քարանձաւ [غار էն] ։

مغازه մաղազա. Մթերանոց, վաճառատուն [Իտալ. مخزن էն] ։

مغازى մաղազի* [ա] ջմ. مغزا ի ։

مغاك մաղաք [պ] Փոս ։

مغالبه մուղալէպէ* [ա] Իրարու յաղթել [غلبه էն] ։

مغالطه մուղալաթա* [ա] ١. Զիբար սխալեցնել [غلط էն] [ջմ. مغالطات] ٢. Հակաճառութիւն ٣. Երկդիմութիւն ։

مغان մուղան [պ] ջմ. مغ ի ։

مغاير մուղայիր [ա] Հակառակ ։

مغايرات մուղայիրէթ* [ա] Հակառակութիւն [غير էն] ։

مغبر մուղպէրր [ա] ١. Փոշիով ծածկուած [اغبرار էն] ٢. Սըրդողած ٣. Բժշ. Փոշեգգած ։ الخاطر — սրդողած ։

مغبن մաղպին [ա] տեղա. Աճուկ, ցայլք ։ ى — يه — ցայլական ։

مغبوط մաղպութ [ա] Նախանձելալ, նախանձելի [غبطه էն] ։

مغبون մաղպուն [ա] Խաբուած ։

مغچه մօղպէչէ [պ] ١. Մոգի տղայ ٢. Գինեվաճառի մանուկ, մանչ ։

مغتنم մուղթէնէմ [ա] ١. Աւար ընող [اغتنام էն] ٢. Առիթէ օգուտ քաղող ։

مغدانوس մաղտանօս. Ազատքեղ [տաճ. معدهنواز էն]։

مغدور մաղտուր [ա] Վնասուած, անիրաւեալ, զրկեալ [غدر էն] [իմ. مغدوره] [ջմ. مغدورين] ։

مغدى մուղաթի, մուղաղի [ա] ١. Սննդարար [تغديه համ اغدا էն] [իմ. مغديه] ٢. Սնուցող ։

مغذى մուղզի [ա] Տե՛ս مغدى ։

مغرب մաղրիպ [ա] ١. Արեւմուտք [غروب էն] ٢. Արեւու մարը մտնելը ٣. Ափրիկէան երկիրք ։ ى — մաղրիպի, ափրիկեցի ։ صلاة ال — երեկոյեան աղօթք ։

مغرم մաղրէմ [ա] Վնաս ։

مغرور մաղրուր [ա] 1. Խաբուած [غرور էն] 2. Հպարտ, սէգ, մեծամիտ ։ — يت ، — لق Հըպարտութիւն . — انه Հպարտի վայել . — لنق Հպարտանալ, խրոխտանալ ։

مغروس մաղրուս [ա] Տնկուած [غرس էն] [էգ. مغروسه]։

مغروق մաղրուգ [ա] 1. Խեղդուած [غرق էն] 2. Ընկղմեալ ։

مغز մաղզ [պ] 1. Ուղեղ 2. Ծուծ ։ — دار Խելացի ։

مغزل միղզէլ [ա] Իլ [غزل էն] [յգ. مغازل] : — ى الشكل، — ى Իլաձև ։

مغزينه մաղզինէ [պ] Տե՛ս مغز ։

مغسل մաղսէլ [ա] Լուանալու տեղ [غسل էն] ։

مغسول մաղսուլ [ա] Լուացուած ։

مغشوش մաղշուշ [ա] Խառն [غش էն] [էգ. مغشوشه] ։ سكهٔ — ه ։ Արծաթաղօծ պղինձ դրամ ։

مغصوب մաղսուպ [ա] Յափշտակեալ [غصب էն] [էգ. مغصوبه] ։ — منه Այն որմէ բան մը յափշտակուած է ։

مغضب մուղզապ [ա] Ցասուցիչ ։

مغضوب մաղզուպ [ա] Ցասուցեալ [غضب էն] ։ — عليه Այն որոյ դէմ սրտմտած է անի ։

مغطس մաղթաս [ա] Լողարան [غطس էն] ։ — عين Աչքը լուանալու փոքրիկ բաժակ ։

مغطوس մաղթուս [ա] Ընկղմուած, մխուած [غطس էն] ։

مغفر միղֆէր [ա] Սաղաւարտ ։

— ى الشكل، — ى Կնգաձև ։

مغفرت մաղֆիրէթ* [ա] Քաւութիւն [غفران էն] ։

مغفور մաղֆուր [ա] Կամ՝ له — Քաւեալ, մեղաց թողութիւն շնորհուած [غفران էն] ։

مغكده մուղկէտէ [պ] 1. Մոգաց վայր 2. Գինետուն ։

مغل Տե՛ս مغولستان، مغول، مغلستان ։

مغلاق միղլագ [ա] Նիգ [غلق էն] ։

مغلطه մաղլաթա* [ա] 1. Սխեղծուած [غلط էն] 2. Խառնաշփոթ գործ 3. Երկդիմի խօսք ։

مغلق մուղլագ [ա] 1. Գոց, փակ [اغلاق էն] 2. Մթին, շփոթ 3. Կնճռոտ, դժուարիմաց 4. միղլագ. Նիգ [غلق էն] ։

مغلم մուղլիմ [ա] Մանկատարփ ։

مغلوب մաղլուպ [ա] Յաղթուած, պարտեալ [غلبه էն] [էգ. مغلوبه] ։ — ا Յաղթել ։

مغلوبيت մաղլուպիյէթ* [ա] Պարտութիւն ։

مغلوق մաղլուգ [ա] Գոցուած ։

مغلول մաղլուլ [ա] Անուրով կաշկանդեալ [غل էն] ։

مغلى մաղլի [ա] Բուսական ըմպելի [غليان էն] ։

مغمد մուղմէտ [ա] Պատեանը դրուած [اغماد էն] ։

مغموم մաղմում [ա] 1. Ցաւալից [غم էն] [էգ. مغمومه] 2. Տըխուր ։ هوا — او Ամպամած լինել ։

مغنیا մաղնիդիսա [յ] Ցոյծ ապիտակ

և նուրբ մանածանող հող մ'է։

مغنم մուղնեմ [ա] Օգուտ, շահ։

مغنى մուղնի [ա] Հարստացնող [اغنا էն] 2. մուղաննի Գեղգեղող 3. Երգեցիկ, երգող։

مغول մողոլ [թ] Մողոլ։ جه — Մողոլերէն։

مغولستان մողոլիսթան [պ] Մողոլաց աշխարհ։

مغيبات մուղայյեբաթ* [ա] 1. Անտեսանելիք 2. Գաղտնիքներ։

مغيث մուղիս [ա] Օգնող [اغاثه էն]։

مغير մուղայյիր [ա] 1. Փոխող [تغيير էն] 2. մուղայյեր Փոխուած։

مغيلان մուղայլան [ա] Տեսակ մը փշոտ ծառ է։

مفاتيح մեֆաթիհ* [ա] جم. مفتاح ի։

مفاجات մուֆաճաթ* [ա] Յանկարծութիւն։

مفاخر մեֆախիր* [ա] 1. Պարծանքներ, փառքեր [եզ. مفخرت] 2. մուֆախիր Պարծող [تفاخر էն]։

مفاخرت մուֆախերեթ* [ա] Պարծիլ [فخر էն]։

مفاد մուֆադ [ա] Իմաստ [افاده էն]։

مفارق մեֆարիք* [ա] 1. Գագաթք գլխոց [եզ. مفرق] 2. մուֆարիք Զատուող, բաժնուած [مفارقت էն]

مفارقت մուֆարեքեթ* [ա] 1. Զատուիլ, բաժնուիլ [فرقت էն] 2. Մեկնիլ 3. Բաժանում 4. Մեկնում։

مفاسد մեֆասիտ* [ա] جم. مفسدت ի։

مفاصل մեֆասըլ* [ա] جم. مفصل ի։

مفاليج մեֆալիճ* [ա] Անդամալոյծք [եզ. مفلوج]։

مفاوضه մուֆավազա* [ա] Հաղորդութիւն։ شركت — Հաւասարական անուամբ ընկերութիւն։

مفت մուֆթ [պ] Ձրի։

مفتخوار մուֆթխօր [պ] Ձրիակեր,

مفتاح միֆթահ [ա] Բանալի [فتح է] [جم. مفاتيح]։

مفتت մուֆեթթիթ [ա] 1. Քարբեկ 2. Բժշ. Քարահալ։

مفتح մուֆեթթիհ [ա] Բացող [تفتيح էն]։

مفتخر մուֆթեխիր [ա] 1. Պարծող [افتخار էն] [եզ. مفتخره] 2. Պանծալի։

مفترح մուֆթերիհ [ա] Ուրախ, զուարթ։

مفترس մուֆթերիս [ա] Գիշատիչ, պատառատիչ։

مفترق մուֆթերիք [ա] 1. Բաժնուած [افتراق էն] 2. Ցիրուցան եղած։

مفترى մուֆթերի [ա] Զրպարտիչ [افتراء էն]։

مفتريات մուֆթերիաթ* [ա] Զրպարտութիւնք։

مفتش մուֆեթթիշ [ա] Քննիչ, խուզարկիչ [تفتيش էն] [جم. مفتشين]։

مفتقر մուֆթեքիր [ա] 1. Աղքատացեալ [افتقار էն] 2. Կարօտ։

مفتوح մեֆթուհ [ա] 1. Բացուած, բաց [فتح էն] [եզ. مفتوحه] 2. Իսթիւն ունեցող [فتحه էն]

مفتوق մեֆթուք [ա] Աղէթափ։

مفتون մէֆթուն [—] 1. Հրա-պուրեալ [فتنه էն] [էգ. مفتونه] 2. Խելացնոր 3. Հիացած ։ —يت Հրապուրում, Հիացում։

مفتی մուֆթի [—] Մահմետական օրինաց հմուտ վճռատու [افتا էն] انام — գլխաւոր մահմե-տականաց ։

مفحم մուֆէհհամ [—] Բնածխա-յին ։

مفخر մէֆխար [—] Պանծանաց առարկայ, փառք [فخر էն]

مفخرت մէֆխարէթ* [—] Փառք, պատիւ [فخر էն] [յգ. مفاخر] ։

مفخم մուֆախխամ [—] Մեծաշուք [تفخيم էն] [էգ. مفخمه] ։

مفر մէֆէրր [—] Փախչելու տեղ, ապաստան [فرار էն]։

مفرح մուֆէրրիհ [—] Զուարթա-ցուցիչ [تفريج էն] ։

مفرد մուֆրէտ [—] 1. Անբա-ղադրեալ, պարզ [افراد էն] [էգ. مفرده] 2. Քեր. Եզակի 3. Առիքերոն 4. Բնս. Զատուց-եալ 5. մուֆրիտ. Զատուցիչ։

مفردات մուֆրէտաթ* [—]Ման-րամասնութիւնք։ طب — դե-ղաբանութիւն ։

مفرز մուֆրէզ [—] 1. Զատուած [افراز էն] [էգ. مفرزه] 2. մուֆ-րիզ. Զատող։

مفرزه մուֆրէզէ* [—] Ջոկատ (զօրաց) ։

مفرس մուֆէրրէս [—] Պարսկա-ցուցեալ ։

مفرط մուֆրիտ [—] 1. Չափա-զանցեալ [افراط էն] [էգ. مفرطه] 2. Չափազանց 3. Վիթխա-րի [ռմկ. մէֆրէթ] 4. մուֆ-րիտ. Չափազանցող ։

مفرغ մէֆրաղ [—] 1. Պարզուտ [افراغ էն] 2. մուֆրիղ, մուֆէր-րիղ. Թափող [افراغ կամ تفريغ էն] 3. Բժշ. Վ ա ր ս ա կ ա ն դեղ ։ صفرا — մաղձադեղ ։

مفرق մէֆրէք, մէֆրաք [—] 1. Գագաթ գլխոյ [فرق էն] [յգ. مفارق] 2. մուֆէրրիք. Զատա-նող [تفريق էն] ։

مفروز մէֆրուզ [—] Զատուած ։

مفروش մէֆրուշ [—] 1. Սփռ-ուած [فرش էն] [էգ. مفروشه] 2. Կահաւորուած ։

مفروشات մէֆրուշաթ* [—] Կահ կարասիք ։

مفروشه մէֆրուշէ* [—] Հարճ ։

مفروض մէֆրուզ [—] 1. Ենթադ-րեալ [فرض էն] [էգ. مفروضه] 2. Պարտաւորեալ ։

مفروق մէֆրուք [—] Անջատ ։

مفسد մուֆսիտ [—] 1. Ապական-ող [افساد էն] [էգ. مفسده] 2. Խանգարիչ, մոլորեցուցիչ, խռովարար [յգ. مفسدين ، مفسدان]։

مفسدت մէֆսէտէթ* [—] 1. Ապա-կանութիւն [فساد էն] [յգ. مفاسد ، مفسدات] 2. Խանգարու-թիւն 3. Չարութիւն ։

مفسر մուֆէսսիր [—] 1. Մեկ-նող, մեկնիչ [تفسير էն] [յգ. مفسران ، مفسرين] [էգ. مفسره] 2. մուֆէսսէր. Մեկնուած ։

مفسوخ մէֆսուխ [—] Ջնջուած [فسخ էն] [էգ. مفسوخه] —يت Ջնջում, խափանում։

مفصد միֆսատ [—] Նշտրակ։

مفصل մաֆսալ [—] 1. Մանրամասն [تفصيل էն] [էգ. مفصله] 2. [Բ. ֆ.] ով. Բամբասող 3. մ-ֆասսալ. Մանրամասն պատմող 4. անտ. մէֆսըլ. Ոսկրագօդ, յօդ, յօդուած [فصل էն] [յգ. مفاصل]։ ی— ' —يه յօդուածական։

مفصلا մուֆասսալան [—] Մանրամասնօրէն։

مفضى մուֆզի [—] Միացնող, հաղորդ։

مفضض մուֆէզզազ [—] Արծաթապատ։

مفطور մէֆթուր [—] 1. Ստեղծեալ [فطرت էն] [էգ. مفطوره] 2. Բնածին, բնական։

مقطوم մէֆթում [—] Ծիծէ կըտրուած։

مفعول մէֆուլ [—] 1. Արարեալ [فعل էն] [էգ. مفعوله] 2. քեր. Խնդիր (բայի) [յգ. مفاعيل] اسم — կրաւորական ընդունելութիւն. به — մէֆուլուն պիհ. հայցական. اليه — իլէյհ. տրական. معه — մաահ գործիական. منه — մինհ ' عنه — անհ. բացառական. فيه — ներգոյական. له — պատճառական. صريح به — ուղիղ խնդիր. غير صريح به — բնութեան խնդիր։

مفقره մէֆքարէ* [—] Աղքատութիւն [فقر էն]։

مفقود մէֆքուտ [—] Անգոյ, ոչ գոյ [فقدان էն]։

مفكر մուֆէքքիր [—] Խորհող —ه ' قوة —ه խորհելոյ կարողութիւն, խորհողութիւն, միտք։

مفكوك մէֆքեուք [—] Ազատեալ, զերծեալ [فك էն]։

مفلح մուֆլիհ [—] Բարեբաստ, երջանիկ [افلاح էն] [յգ. مفلحون ' مفلحين]։

مفلس մուֆլիս [—] Սնանկացեալ [افلاس էն] [յգ. مفلسين]։

مفلوج մէֆլուճ [—] Անդամալոյծ [فلج էն] [յգ. مفلوجين]։

مفوض մուֆավվազ [—] 1. Յանձնուած [تفويض էն] [էգ. مفوضه] 2. մուֆավվիզ [—] 1. Յանձնող։

مفهوم մէֆհում [—] 1. Իմացուած [فهم էն] 2. Իմաստ։

مفيد մուֆիտ [—] 1. Իմաստալից [افاده էն] [էգ. مفيده] 2. Օգտակար։

مفيض մուֆիզ [—] Առատօրէն շնորհող [افاضه էն]։

مقابر մէգապիր* [—] Գերեզմանատունք [եզ. مقبره]։

مقابل մուգապիլ [—] 1. Հանդիպակաց [مقابل էն] [էգ. مقابله] 2. Դէմ 3. Համապատասխան 4. Փոխարէն։ ռամկ. ندن— ' — . . . . ի փոխարէն։

مقابله մուգապէլէ* [—] 1. Դէմ

առ դէմ, երես առ երես կա-ցուցանել [قبل էն] 2. Բաղ-դատել, համեմատել 3. Փո-խարինել 4. Դիմադրել 5. Պատասխանել 6. Պարել 7. Դիմաց, հանդէպ ։ առաջ. — بالمثل փոխարինութիւն, հա-տուցում, ակն ընդ ական. — جى ընդօրինակութիւններ բնա-գրի հետ բաղդատող ։

مقاتل մուգաթիլ* [ա] յգ. مقتل ի ։

مقاتله մուգաթելէ* [ա] 1. Զիրար սպաննել [قتل էն] 2. Մարտ [յգ. مقاتلات] ։

مقادير մագատիր* [ա] 1. Չափեր, քանակութիւններ [եզ. مقدار] 2. Արժէք, յարգ ։ — شناس — գնահատող ։

مقاربت մուգարէպէթ* [ա] Իրարու մօտենալ [قرب էն] ։

مقارن մուգարին [ա] 1. Մօտաւոր, մերձ [مقارنت էն] 2. Մօտ ։

مقارنت մուգարենէթ* [ա] 1. Ըն-կերանալ [قرن էն] 2. Մերձե-ցում ։

مقارنه մուգարնա [է] Դիմանձ ։

مقاريض մագարըզ* [ա] յգ. مقراض ի ։

مقاسمه մուգասեմէ* [ա] 1. Իրարու մէջ բաժնել [قسمت էն] 2. Բաժանում ։

مقاص մագաս. Մկրատ [եզ. مقص էն] ։ دار — ձեռող ։

مقاصد մագասըտ* [ա] Նպատակներ [եզ. مقصد] ։

مقاصلامه մագասլամա [ի] 1 Խա-չաձև 2. Աստուածակիր ։

مقاط մագաթ [ա] 1. Իրաւունք [բառ. مقعد էն] 2. Նաժեկոյթ ։

مقاطع մագաթըը* [ա] յգ. مقطع ի ։

مقاطعه մուգաթաա* [ա] 1. Տե-սակ մը պարգևական վիճակ 2. Վարձակալութիւն արդեանց հարկաց ։

مقال մագալ [ա] Խօսք [قول էն] [յգ. مقالات] ։ تصديقاً للمقال առ ի հաստատութիւն (բանիս) ։

مقاله մագալէ* [ա] Խօսք, ճառ [قول էն] [յգ. مقالات] ։

مقام մագամ [ա] 1. Տեղ, վայր [قيام էն] [յգ. مقامات] 2. Քա-ղաքայ 3. Պաշտօնատեղի 4. Պաշտօնէութիւն 5. Աստի-ճան, արժանապատուութիւն 6. Աստիճան (ձայնի) եղա-նակ 7. Իշխ ։ առաջ. لى — ներդաշնակաւոր. نده طوتمق — նկատել. پدرم — Հոգևոր Հայրս ։

مقامه մագամէ* [ա] Ժողով, լսա-րան [յգ. مقامات] ։

مقامره մուգամերէ* [ա] Մէկու մը հետ բախտախաղութիւն ընել [قمار էն] ։

مقاوله մուգավէլէ* [ա] 1. Պայման դնել [قول էն] 2. Պայմանա-գրութիւն, դաշն [յգ. مقاولات] ։

مقاوم մուգավիմ [ա] Դիմադրող [مقاومت էն] ։

مقاومت մուգավեմէթ* [ա] 1. Դի-մադրել [قيام էն] 2. Դիմա-դրութիւն [յգ. مقاومات] ։

مقايسه մուգայէսէ* [ա] 1. Բաղ-դատել [قياس էն] 2. Բաղ-

գատութիւն [յգ. مقايسات] 3. Համեմատութիւն ։ — ٔ حرارت գոլաչափութիւն ։

مقايضه մուգայէզէ* [ա] Փոխանակութիւն ։

مقبره մագպէրէ*) [ա] Գերեզմանատուն [قبر էն]
مقبر մագպէր) [յգ. مقابر] ։

مقبضه մըգպէզա* [ա] Բռնելու գործի [قبض էն] ։

مقبل մուգպիլ [ա] Բարեբախտ, բախտաւոր [اقبال էն] ։

مقبوح մագպուհ [ա] Այպանելի, եղերելի [قبح էն] [էգ. مقبوحه]։

مقبوض մագպուզ [ա] Ընկալեալ, առնուած, առացած [قبض էն] [էգ. مقبوضه] [յգ. مقبوضات] ։ — علم وخبرى ، — سندى ըն-կալագիր ։

مقبول մագպուլ [ա] 1. Ընդունուած [قبول էն] [էգ. مقبوله] 2. Ընդունելի 3. Յարգի, Հաճոյ ։ — ى او ، — ه كچمك ։ ընդունելի լինել ։

مقبوليت մագպուլիյէթ* [ա] Ընդունելութիւն ։

مقتبس մուգթէպիս [ա] 1. Քաղող [اقتباس էն] 2. մուգթէպէս. Քաղուած [յգ. مقتبسات]։

مقتدا մուգթէտա [ա] Հետեւելի, օրինակելի [اقتدا էն] ։

مقتدر մուգթէտիր [ա] Կարող, ձեռնհաս [اقتدار էն] [էգ. مقتدره]։

مقتدى մուգթէտի [ա] Հետեւող, համակերպող [اقتدا էն] ։

مقترب մուգթէրիպ [ա] Մօտեցած ։

مقترن մուգթէրին [ա] Զուգեալ, ընկերացեալ [اقتران էն] ։

مقتضا մուգթէզա [ա] 1. Պիտոյ [اقتضا էն] [յգ. مقتضيات]։ 2. Տրամադրութիւն, պահանջում ։

مقتضى մուգթէզի [ա] 1. Պիտոյ [اقتضا էն] [էգ. مقتضيه] 2. Պէտք [յգ. مقتضيات]։

مقتفى մուգթէֆի [ա] Հետեւող ։

مقتل մագթէլ [ա] Սպանման տեղի [قتل էն] ։

مقتول մագթուլ [ա] Սպանուած [قتل էն] [էգ. مقتوله] [յգ. مقتولين] ։

مقدار միգտար [ա] 1. Քանակութիւն [قدر էն] [յգ. مقادير] 2. Համեմատութիւն 3. Չափ ։ — ը. քիչ մը, մաս մը. ى— ... ի չափ. — مور միջինին չափ արժէք ունեցող ։

مقدام միգտամ [ա] Կայժ ձեռնագիր, ժրաջան ։

مقدر մուգատտէր [ա] 1. Նախասահմանեալ [تقدير էն] [էգ. مقدره] 2. Փր. Զօրութեամբ իմացեալ 3. մուգատտիր. Նախասահմանող ։

مقدرات մուգատտէրաթ* [ա] Նախասահմանութիւնք ։

مقدرت մագտէրէթ* [ա] Կարողութիւն [قدرت էն] ։

مقدس մուգատտէս [ա] Նուիրական, սուրբ [تقديس էն] [էգ. مقدسه] ։

مقدم մուգատտէմ [ա] 1. Նա-

խաղաս [تقدیم են] [էգ. مقدمه] 2. Նախընթաց 3. Նախաժամար 4. Առաջ 5. Յառաջագոյն 6. մուգադդէմ. Զանազգալ, ժիր [اقدام են] 7. մուգադդէմ. Գալուստ [قدوم են]։

مقدما մուգադդէմա [ա] Յառաջագոյն։

مقدمکی մուգադդէմէքի [բ] Նախընթաց։

مقدمه մուգադդէմէ* [ա] 1. Յառաջաբան, ներածութիւն [تقديم են] [յգ. مقدمات] 2. Սկիզբ։ مقدمة الجيش յառաջապահ։

مقدوح մագդուհ [ա] 1. Պարսաւեալ [قدح են] [էգ. مقدوحه] 2. Եղերելի։

مقدور մագդուր [ա] 1. Նախասահմանեալ [قدر են] 2. Կարողութիւն։ صرف — ձեռքէ եկածը ընել։

مقر մագարր [ա] 1. Կայան տեղի [قرار են] 2. Կեդրոն։ — حكومت մայրաքաղաք։

مقر մուգիրր [ա] Խոստովանող [էգ. مقره]، او — խոստովանիլ. ձ — մուգըրրըն լին. այն որոյ համար բան մը խոստովանեալ է. پ — մուգարրըն պէն. խոստովանեալ իր։

مقراض միգրագ [ա] Մկրատ [قرض են որ բանել է նաև կարել]։

مقرب մուգարրէպ [ա] 1. Մերձեցուցեալ [تقريب են] 2. Մօտակայք արքայի [յգ. مقربين] [مقربان]։

مقرب մուգարրիպ [ա] Մօտեցնող [تقريب են]։ الى المركز — կեդրոնաձիգ։

مقرح մուգարրիհ [ա] Խոցոտիչ։

مقرر մուգարրէր [ա] 1. Որոշուած [تقرير են] 2. մուգարրիր. Վերծանող։

مقرمه մագրամա [բ] Թաշկինակ։

مقرون մագրուն [ա] Ընկերացեալ, մերձ [قرن են]، حقيقت — — صحت — ստոյգ, ճիշդ. — یت կցորդութիւն։

مقره մագարա [բ] Ճախարակ, լիսեռնիկ։

مقسم մագսէմ, մուգսիմ [ա] 1. Բաժանման տեղի [قسمت են] 2. մուգասսիմ. Բաժնուած [تقسيم են] 3. մուգասսիմ. Բաժանող։

مقسوم մագսում [ա] 1. Բաժնուած [قسمت են] 2. Խոսք. Բաժանելի։ عليه — բաժանարար։

مقشر մուգաշշէր [ա] Կեղեւը հանուած։

مقص միգասս [ա] Մկրատ [قص են] [ողջ. մագաս]։

مقصد մագսատ [ա] Նպատակ, դիտաւորութիւն [قصد են] [յգ. مقاصد]։

مقصود մագսուտ [ա] 1. Մտադրեալ [قصد են] 2. Նպատակ [յգ. مقصودات]։

مقصور մագսուր [ա] 1. Կարճ [قصر են] [էգ. مقصوره] 2. Արգիլեալ 3. Սահմանեալ։ — الف էլիֆի պէս հնչուած

ى . ه — մզկիթի մէջ առանձին տեղի ։

مقفى մուգֆի [—] Կատարուած [قفا էն] ։

مقطب մուգադդըպ [—] Բժկ. Մատա-չող ։

مقطر մուգադդար [—] Թորեալ [تقطير էն]։

مقطع մագդա՛ [—] 1. Կտրելու տեղ [قطع էն] [յգ. مقاطع] 2. Կտրոց 3. Դադար, Հանգիստ։

مقطع մուգադդա՛ [—] Կտրատեալ [تقطيع էն] [էգ. مقطعه]։ حروف — ه Անջատ տառեր որք են و ژ ز ر ذ د ا ։

مقطعات մուգադդաաթ [—] Բանաստեղծական հատուածք ։

مقطوع մագդու՛ [—] 1. Կտրուած [قطع էն] [էգ. مقطوعه] 2. Վերջնական, անփոփոխ ։

مقطوعاً մագդուան [—] Միահաղոյն սակարկութեամբ ։

مقعد մագ՛ատ [—] Նստատեղի, նստարան, որքան [قعود էն] ։

مقعر մուգա՛՛ար [—] Գոգաձեւ, խոր ։

مقفى մուգաֆֆա [—] Նոյնայանգ ։

مقلب մուգալլէպ [—] Ցեղաշրջող [تقليب էն] ։

مقلد մուգալլիտ [—] 1. Խեղկատակ, Հողիս [تقليد էն] 2. մուգալլէտ. Վիզը անցուած ։ لك — Խեղկատակութիւն ։ انه — միմոսական ։

مقلل մուգալլէլ [—] Նուազեցնող [تقليل էն] ։

مقلوب մագլուպ [—] 1. Ցեղաշրջր-ջեալ [قلب էն] [էգ. مقلوبه] 2. Շրջեալ ։

مقلوع մագլու՛ [—] Արմատախիլ եղած [قلع էն] ։

مقناطيس միգնադիս [ո] Մագնիս ։ ى — يه — մագնիսական ։ يت — մագնիսականութիւն ։

مقند մուգաննէտ [—] Շաքարով հանդերձեալ [تقنيد էն] ։

مقنع մուգնի՛ [—] Համոզիչ, համոզկեր [اقناع էն] [էգ. مقنعه] ։

مقنن մուգաննին [—] Օրէնսական [تقنين էն] [էգ. مقننه] ։

مقوا մուգավվա. Ստուարաթուղթ [Բառբ. مقوى էն] ։

مقوس մուգավվէս [—] Եղեգ. Աղեղնաձեւ, կոր [تقويس էն] ։

مقول մագուլ [—] Ըսուած, բսած [قول էն] ։

مقوله մագուլէ* [—] Կերպ, տեսակ ։ — و այլոցիր ։

مقوم մուգավվիմ [—] Գնահատ ։

مقوى մուգավվի [—] 1. Զօրացուցիչ [تقويه էն] [էգ. مقويه] 2. Բժկ. Կազդուրիչ 3. մուգավվա Զօրացուցեալ 4. Ստուարաթուղթ ։

مقهور մագհուր [—] Նուաճեալ, յաղթահարեալ [قهر էն] ։

مقياس միգյաս [—] 1. Չափելու գործի [قياس էն] [յգ. مقياسات] 2. Չափ ։ الهوا — օդաչափ ։

مقيح մուգայյիհ [—] Բժկ. Թարախեցուցիչ ։

مقيد մուգայյէտ [—] 1. Արձանա-

կրող [تقيد էն] 2. Մուգայյէտ Կապուած 3. Արձանագրեալ 4. Սեղմեալ, ատհմաննեալ 5. Հոգածու, ուշադիր : او — Հոգ տանիլ :

مقيس մագիս [—] Համեմատեալ, համեմատելի [قياس էն] :

مقيم մուգիմ [—] Կեցող, բնակող [اقامت էն] [էգ. مقيمه] :

مقي մուգայյի [—] Ործացուցիչ, փսխեցուցիչ :

مكائد մէքէաիտ* [—] յգ. مكيده ի :

مكابره մուքեապերէ* [—] Հպարտութիւն [كبر էն] :

مكاتب մէքեաթիպ* [—] 1. Դպրոցք, վարժարանք [եզ. مكتب] 2. մուքեաթիպ. Թղթակից [مكاتبه է] :

مكاتبه մուքեաթեպէ* [—] Թղթակցութիւն [յգ. مكاتبات] : فن — Նամակագրական ուսում :

مكاتيب մէքեաթիպ* [—] Նամակներ [եզ. مكتوب] :

مكار մէքքեար [—] Նենգաւոր, խաբեբայ [مكر էն] [էգ. مكاره] :

مكارات մուքեարաթ* [—] Վարձել :

مكارم մէքեարիմ* [—] յգ. مكرمت ի :

مكارمكار մէքեարիմքեար [ա] Առատաձեռն, բարերար :

مكاره մէքքեարէ. Գրաստ, բեռնաբարձ կենդանի [Թուր. مكارى է]

مكارى մուքեարի [—] Գրաստ վարձու տուող :

مكاسب մէքեասիպ* [—] յգ. مكسب ի :

مكافات մուքեաֆաթ* [—] 1. Վարձատրութիւն, վարձք 2. Վարձատրել :

مكافله մուքեաֆելէ* [—] Համերաշխութիւն [كفالت էն] :

مكافى մուքեաֆի [—] Հաւասար : قطع — Զուգորդ :

مكالمه մուքեալեմէ* [—] 1. Խօսակցիլ [كلام էն] 2. Խօսակցութիւն [յգ. مكالمات] 3. Զրուցատրութիւն 4. Բանակցութիւն :

مكان մէքեան [—] 1. Տեղ, վայր [յգ. اماكن، امكنه] 2. Բնակավայր :

مكانت մէքեանէթ* [—] 1. Հաստատութիւն 2. Զգօնութիւն, ծանրութիւն :

مكب մուքիպպ [—] 1. Ջանացող 2. անգա. Վայրահակ :

مكبر մուքեպպիր [—] Մեծացուցեալ :

مكتب մէքթեպ [—] Գրել կարդալու տեղ, դպրոց, վարժարան [كتب էն] [յգ. مكاتب] : لى — Ուսանող :

مكتسب մուքթեսիպ [—] 1. Ստացող [اكتساب էն] 2. Ստացած 3. մուքթեսեպ. Ստացեալ [էգ. مكتسبه] [յգ. مكتسبات] :

مكتسبات մուքթեսեպաթ* [—] 1. Ստացուածք 2. Ծանօթութիւնք :

مكتفى մուքթեֆի [—] Բաւականացող [اكتفا էն] :

مكتوب մէքթուպ [—] 1. Գրուած [كتب էն] [էգ. مكتوبه] 2. Նամակ [յգ. مكتوبات، مكاتيب] : جى، — ى — ատեանին քարտուղար :

مكتوبلاشمق մէքթուպլաշմագ [թ] Թղթակցիլ :

مكتوم մէքթում [ա] Գաղտնի, ծածուկ [كتم էն] [էգ. مكتومه]։
ات — Թաքուստք։

مكث մէքս [ա] 1. Դադար առնել 2. Դադար։

مكثار մէքսար [ա] Շատախօս։

مكثر մուքսիր [ա] 1 Շատցնող [تكثير էն] 2. մուքսէր. Շատացուած։

مكثف մուքէսսիֆ [ա] Խտացուցիչ [تكثيف էն]։

مكحل մուքահհալ [ա] Ծարիր քաշուած։

مكحله մուքհիլէ* [ա] Ծարրի տուփ [كحل էն]։

مكدر մուքէտտիր [ա] 1. Վշտահար [تكدير էն] 2. Տրտում 3. մուքէտտէր. Վշտացուցիչ [յգ. مكدرات]։

مكذب մուքէզզիպ [ա] Սուտ հանող [تكذيب էն]։

مكر մէքր [ա] Նենգութիւն, դաւ։

مكر մէկէր [գ] 1. Եթէ ոչ 2. Բայց եթէ 3. Թէ. سه — ،
چه — կը կարծե՞ս։

مكرر մուքէրրէր [ա] 1. Կրկին [تكرير էն] [էգ. مكرره] 2. Վերստին 3. մուքէրրիր. Կրկին մեղանչող։

مكرراً մուքէրրէրէն [ա] Կրկին և կրկին, քանիցս։

مكرم մուքրիմ, մուքէրրիմ [ա] 1. Պատուել, մեծարել [اكرام] [تكريم էն] [էգ. مكرمه] 2. մուքէրրէմ. Պատուաւոր։

مكرمت մէքրէմէթ* [ա] 1. Ազնուութիւն [كرم էն] [յգ. مكارم] 2. Շնորհ, բարութիւն, առատաձեռնութիւն։ لى — ، —
لو Շնորհապարտ։

مكروه մէքրուհ [ա] 1. Գարշելի, զազիր [كراهت էն] [էգ. مكروهه] [յգ. مكروهات] 2. Պիղծ։ يت — գարշութիւն։

مكس մէքս [գ] Ճանճ [յգ. مكسان]։

مكسب մէքսէպ [ա] Վաստակ [كسب էն]։

مكسح մուքէսսահ [ա] Ողնաթեք։

مكسر մուքէսսիր [ա] Բեկբեկեալ [تكسير էն] [էգ. مكسره]։ جمع — անկանոն յոգնակի։

مكسر մուքէսսէր [ա] Բեկանող։

مكسوان մէքսէվան [գ] Ճանճվան։

مكسوار մէքսէվար [գ] Ճանճի պէս։

مكسوب մէքսուպ [ա] Վաստըկուած [كسب էն] [էգ. مكسوبه]։

مكسور մէքսուր [ա] 1. Բեկեալ, կոտրած [كسر էն] [էգ. مكسوره] 2. քեր. Քսրէ ունեցող։

مكشوف մէքշուֆ [ա] 1. Յերևան հանուած [كشف էն] [էգ. مكشوفه] 2. Բաց։ الوجه ة — երեսնին բաց։

مكعب մուքէ''ապ [ա] 1. Խորանարդ 2. Խորանարդ մարմին, թիւ։

مكك մէքիք [բ] Տե՛ս مكيك ։

مكلف մուքէլլէֆ [ա] 1. Պարտ անձին եղեալ, պարտաւոր [تكليف էն] [էգ. مكلفه] [յ.գ. مكلفين]

2. Հարկադրաբար 3. Բազմաշխատ 4. Շքեղ։

مكلل մու-քէլլէլ [–] Պսակեալ։

مكمل մու-քէմմէլ [–] 1. Կատարելագործեալ, կատարեալ [تكميل էն] [յգ. مكمله] 2. Շքեղ։

مكمليت մու-քէմմէլիյյէթ* [–] Կատարելութիւն։

مكمن մէքմէն [–] Տե՛ս كمينكاه։

مكنت մէքնէթ* [–] Կարողութիւն, զօրութիւն։

مكنسه մէքնէսէ* [–] Աւել [كنس էն]

مكنوز մէքնուզ [–] Գանձու մէջ պահուած [كنز էն]։

مكنون մէքնուն [–] Թաքուցեալ։

مكون մու-քէվվին [–] 1. Գոյարար [تكوين էն] 2. Կազմիչ, էացուցիչ։

مكونات մու-քէվվէնաթ* [–] Գոյացութիւնք, արարչագործութիւնք։

مكه մէքքէ* [–] Մեքքէ։

مكى մէքքի [–] 1. Մեքքեցի [յգ. مكيه] 2. Մեքքէի։

مكيال միքեալ [–] Չափ [كيل էն]։

مكيده մէքիտէ مكيدت մէքիտէթ* [–] Նենգութիւն, դաւ [كيد էն] [յգ. مكائد]։

مكيس մու-քէյյէս [–] Քսակ. Թաղանթ ափակ։

مكيف մու-քէյյէֆ [–] Արբեցուցիչ, զինովցուցիչ։

مكيفات մու-քէյյէֆաթ* [–] Ոգելից ըմպելիք։

مكيك մէքիք [Ե] Կկոց, բարակ։

مكيل մէքիլ [–] Չափուած [كيل էն]։

مكين մէքին [–] 1. Հաստատ, ամուր [مكانت էն] 2. Բնակաբարոյ։

مكيول մէքիուլ [–] Չափուած։

ملا մէլ՛ [–] Ամբոխ։ على الناس — 'ալա մէլիննաս. ի տես ամենեցուն։

ملا մօլլա. 1. Մեծ դատաւոր [աղաւ. مولى մէվլա էն] 2. Գիտուն։

ملائك մէլաիք / ملائكه մէլաիքէ [–] Հրեշտակներ [եզ. ملك]։

ملائم մու-լայիմ [–] Տե՛ս ملايم։

ملابس մէ-լապիս [–] Հագուստ [ملابسه էն]։

ملابسه մու-լապէսէ* [–] Առնչութիւն։ سيله — աղագաւ, տութիւ։

ملاح մէլլահ [–] 1. Նաւավար [յգ. ملاحان، ملاحين] 2. Նաւուղիղ 3. մէլահ* յգ. مليح ի։

ملاحت մէլահէթ* [–] 1. Նաւավարութիւն 2. մէլահէթ. Աղուորութիւն։

ملاحد մէլահիտ / ملاحده մէլահիտէ [–] յգ. ملحد ի։

ملاحظه մու-լահազա* [–] 1. Մտածել, խոկալ [لحظ էն] 2. Մտածութիւն, դիտողութիւն [յգ. ملاحظات] سيله — մտօք։ سز — անխորհուրդ։

ملاذ մէլազ [–] Ապաստան։

ملازم մու-լազիմ [–] 1. Կցորդ, յարեալ [ملازمت էն] [յգ. ملازمون، ملازمين] 2. Տարալյող 3. Անվարձ դպիր, դրագիր

4. Յիսնապետ ։ ـلك — յիսնապետութիւն ։

ملازمت մու-լազէմէթ* [=] 1. Ծառայել [لزوم էն] 2. Անվարձ դպրութիւն ։

ملاصق մու-լասըգ [=] Յարակից ։

ملاطفه մու-լադաֆէ* [=] 1. Քաղցրութիւն [لطف էն] 2. Կատակ ։

ملاعب մէլա'իպ* [=] յգ. ملعبه ի ։

ملاعبت մու-լա'աբէթ* [=] Ի միասին խաղալ [لعب էն] ։

ملاعنه մու-լա'անէ* [=] Իրարու անէծք կարդալ [لعنت էն] ։

ملاعين մէլա'ին* [=] յգ. ملعون ի ։

ملاقات մու-լագաթ* [=] 1. Դէմ առ դէմ գալ, հանդիպիլ [لقاء էն] 2 Տեսակցիլ 3. Տեսակցութիւն ։

ملاق մու-լագի [=] Հանդիպող [ملاقات էն] ։ او — հանդիպիլ ։

ملال մէլալ / ملالت մէլալէթ* [=] Ձանձրոյթ, տաղտկութիւն ։

ملامت մէլամէթ* [=] 1. Յանդիմանել [لوم էն] 2. Կշտամբանք [յգ. ملامات] ։

ملاّن մէլլան [=] Լի, լեցուն ։

ملاهی մէլահի* [=] Խաղեր ։

ملايم մու-լայիմ [=] 1. Մեղմ [ملايمت էն] [էգ. ملايمه] 2. Յարմար ։

ملايمت մու-լայէմէթ* [=] Մեղմութիւն 2. Յարմարութիւն 3. Փորանցութիւն ։

ملبس մու-լպիս [=] Խառնակիչ ։

ملبوس մէլպուս [=] Զգեցեալ ։

ملبوسات մէլպուսաթ* [=] Զգեստք, հանդերձք ։

ملت միլլէթ* [=] 1. Ազգ [յգ. ملل] [երկ. ملتين] 2. Ժողովուրդ ։

ملتئم մու-լթէիմ [=] 1. Բուժած [التيام էն] 2. Ոցողական դեղ ։

ملتبس մու-լթէպիս [=] Խառնակ ։

ملتثم մու-լթէսիմ [=] Համբուրող ։

ملتجا մու-լթէճա [=] Ապաստան [التجا էն] ։

ملتجى մու-լթէճի [=] 1. Ապաստանող [التجا էն] 2. Փախստական [յգ. ملتجيان] ։

ملتحق մու-լթէհիգ [=] Միացած ։

ملتحم մու-լթէհիմ [=] Մսացած ։

ملتزم մու-լթէզիմ [=] 1. Յանձնառող [التزام էն] 2. Կարծակալ, վաշխառու 3. մու-լթէզէմ. Փափաքեալ 4. Պիտանի համարուած 5. Պաշտպանեալ ։

ملتصق մու-լթէսիգ [=] Միացեալ, կպչած [التصاق էն] ։

ملتفت մու-լթէֆիթ [=] 1. Մեծարող, պատուասիրող, քաղցր [التفات էն] 2. մու-լթէֆէթ Մեծարեալ 3. Լսելի ։

ملتقا մու-լթէգա [=] 1. Հանդիպութեան վայր [التقاء էն] 2. Գետախառնունք ։

ملتقط մու-լթէգադ [=] 1. Հաւաքուած [التقاط էն] 2. մու-լթէգըդ Գետնէն անտէրունջ բան մը վերցունող ։

ملتق մու-լթէգի [=] Հանդիպող [التقا էն] ։

ملثم [թ] Հիւսիսակ (Տողմ) ։

ملتمس մու-լթէմիս [=] 1. Խնդրուած [التماس էն] 2. Խնդիրք

[ժզ. ملتمسات] 3. մուլթէմիսա. Խնդրող 4. Յարգելի ·

ملتقع մուլթէքը' [—] Փայլող ·

ملتوی մուլթէվի [—] Ոլորեալ, գելարթիւր [التوا էն] ·

ملتهب մուլթէհիպ [—] Բորբոքեալ ·

ملجأ մըլճէ' [—] Ապաստան ·

ملجئ մուլճի' [—] Ստիպող [الجا էն]

ملح միլհ [—] Աղ [ժզ. املاح · ملاح]·

ملحد մուլհիտ [—] Ուրացող, հե-րետիկոս [الحاد էն] ·

ملحق մուլհիք [—] 1. Միացնող [الحاق էն] 2. մուլհաք. Միաց-ուած, աւելցուած [էգ. ملحقه] 3. Կախեալ ·

ملحقات մուլհաքաթ* [—] Յարակից մասունք ·

ملحم մուլհիմ [—] 1. Մսոտ, մարմնեղ 2. Գէր 3. մուլհէմ. Բժշ. Մսաբեր դեղ ·

ملحمه մէլհամէ* [—] Պատերազմ·

ملحوظ մէլհուզ [—] Հաւանական [ժզ. ملحوظات] [էգ ملحوظه] [لحظ էն]·

ملخ մէլէխ [գ] Մարախ ·

ملخص մուլախխաս [—] Համառօտ [تلخيص էն] ·

ملذذ մուլէզզիզ [—] 1. Համե-ղացուցիչ 2. Համեղ ·

ملز մըլզ 1. Խառնածին [Ռուբ. ملس էն] 2. Խառնակ ·

ملزم մուլզիմ [—] 1. Պապանձ-եալ [الزام էն] 2. մուլզէմ. Պա-պանձեցնող ·

ملزوم մէլզում [—] Այն որ պի-տանի է բան մը [لزوم էն] · — لازم ايله պատճառ և արդ-

իւնք ·

ملس մըլս [—] Խառնածին ·

ملصق մուլսէք [—] Բժշ. Միաւա-րող ·

ملطف մուլատտըֆ [—] Ամոքիչ ·

ملعبه մէլ'աբէ* [—] Խաղալիք [ժզ ملاعب] [لعب էն] ·

ملعقه մէլ'աքա* [—] Դգալ ·

ملعنت մէլ'անէթ* [—] Անիծից արժանի գործ, անզգամու-թիւն [لعنت էն] [ժզ. ملعنات] ·

ملعون մէլ'ուն [—] Անիծեալ [էգ. ملعونه] [لعنت էն] ·

ملغا մուլղա [—] Ջնջուած [الغا էն] ·

ملفوظ մէլֆուզ [—] 1. Արտա-սանեալ [لفظ էն] [էգ. ملفوظه] 2. Հնչական ·

ملفوف մէլֆուֆ [—] Ներփակեալ [ժզ. ملفوفات] [էգ. ملفوفه] [لف էն] 2. Փաթութեալ ·

ملفوفاً մէլֆուֆէն [—] Ներփակ-եալ ·

ملقب մուլաքքապ [—] Մակա-նուանեալ [تلقيب էն] ·

ملقط մըլքադ [—] Ունելի ·

ملك մուլք, մըլք [—] 1. Ստա-ցուած 2. Ստացուածք, կալ-ուածք [ժզ. املاك] 3. Որ չէ վագֆ. 4. Երկիր, պետութիւն 5. մէլէք. Հրեշտակ [ժզ. ملائك] 6. մէլիք. Թագաւոր [ժզ. ملوك] ·

ملكت մուլքէթ* [—] Երկիր ·

ملكصفت մէլէքիւսըֆաթ [գ] Հրե-շտակաբարոյ ·

ملکدار մուլքտար [գ] Կալուածատէր ·
ى — Կալուածատիրական ·

ملكوت մէլէքիւթ* [ա] Արքայութիւն ։

ملكه մէլէքէ* [ա] 1. Կարողութիւն, յաջողութիւն, ունակութիւն 2. Թագուհի։

ملكى մըլքի , մէլքի [ա] Քաղաքային ։

ملكيت մուլքիյէթ* [ա] Բացարձակ ստացուած։

ملكيه մուլքիյէ* [ա] Քաղաքային ։

ملل միլէլ* [ա] Ազգեր [եզ. ملت]։

ملمع մուլէմմա [ա] 1. Գոյնզգոյն 2. Աղտեղեալ։

ملوان մէլէվան [ա] Գիշեր և ցերեկ ։

ملوث մուլէվվէս [ա] 1. Աղտեղեալ [تلويث էն] 2. Խառնաշփոթ ։

ملوك մուլուք* [ա] Թագաւորներ ։

ملوكانه մուլուքեանէ [պ] 1. Թագաւորական, կայսերական 2. Արքայի պէս ։

ملول մէլուլ [ա] Ձանձրացած ։

ملون մուլէվվէն [ա] 1. Գունաւորեալ [تلوين էն] 2. մուլէվվին. Գունաւորող ։

ملهم մուլհէմ [ա] 1. Ներշնչեալ [الهام էն] [իգ. ملهمه] 2. մուլհիմ. Ներշնչող 3. մէլհէմ. [թ] Տե'ս مرهم ։

ململ մէլմէլ [թ] Բառաչել, մայել ։

ملى միլլի [ա] Ազգային [ملت էն] [իգ. مليه] ։

مليار միլեար [ֆ.] Հազար միլիոն։

مليت միլլիյէթ* [ա] Ազգայնութիւն ։

مليح մէլիհ [ա] Գեղեցիկ, սիրուն [ملاحت էն] [իգ. مليحه] [յգ. ملاح]։

مليك մէլիք [ա] Թագաւոր ։

ملين մուլէյյին [ա] Կակղացուցիչ։

مليون միլեօն [ֆ] Միլիոն ։

ممات մէմաթ [ա] Մահ [موت էն] ی — ـه — մահու ։

مماثل մումասիլ [ա] Նման, համանգոյն, համանման [تماثل էն] [իգ. مماثله] ։

مماثلت մումասէլէթ* [ա] Նմանութիւն [مثل էն] ։

مماذق մումազըգ [ա] Կեղծ բարեկամ։

ممارسه մումարէսէ* [ա] Վարժութիւն [յգ. ممارسات] ։

مماس մումաս [ա] 1. Հպող [تماس էն] 2. Երկր. Շօշափող գիծ ։

مماشات մումաշաթ* [ա] 1. Միասին քալել [مشى էն] 2. Մարդահաճութիւն, փաղաքշանք։ كارانه — փաղաքշանօք ։

ممالك մէմալիք* [ա] Երկիրներ [եզ. مملكت]։

ممالیك մէմալիք* [ա] յգ. مملوك ի։

ممانعت մումանէ'աթ* [ա] 1. Դիմադրել [منع էն] 2. Դիմադրութիւն, արգելք [յգ. ممانعات]։

ممتاز մումթազ [ա] 1. Առանձնաշնորհեալ [امتياز էն] [իգ. ممتازه] 2. Նշանաւոր, գերի–

վերայ ։ ه — ادارهٔ ինքնօրինութիւն ։

ممتثل մումթէսիլ [ա] Հնազանդ ։

ممتحن մումթէհին [ա] Քննիչ ։

ممتد մումթէտտ [ա] 1. Երկարաձգեալ [امتداد էն] 2. Տեւած, տեւող ։ او — տեւել ։

ممتزج մումթէզիճ [ա] Խառնուեալ, միացեալ [امتزاج էն] ։

ممتلی մումթէլի [ա] 1. Լեցուած [امتلاء էն] 2. Լցեալ ։

ممتنع մումթէնի՛ [ա] Անկարելի [امتناع էն] [էգ. ممتنعه] ։

ممثل մումէսսիլ [ա] 1. Նմանեցնող [تمثيل էն] 2. մումէսսէլ. Նմանեցուցեալ ։

ممحو մէմհուվվ [ա] Ջնջուած ։

ممد մումիտտ [ա] 1. Երկարող [امداد էն] 2. Օգնող ։

ممدد մումէտտիտ [ա] Երկայնիչ, ձգիչ [تمديد էն] ։

ممدوح մէմտուհ [ա] Գովեալ, գովելի [مدح էն] [էգ. ممدوحه] ։

ممدود մէմտուտ [ա] 1. Երկարեալ [مد էն] [էգ. ممدوده] 2. Երկար ։

ممر մէմէրր [ա] Անցնելու տեղ, անցք [مرور էն] ։

ممراض միմրազ [ա] Էփ. Վատառողջ [مرض էն] ։

ممرض մումէրրիզ [ա] Ախտաբեր ։

ممزق մումէզզիգ [ա] 1. Պատառող 2. մումէզզագ. Հերձեալ, պատառեալ ։

ممزوج մէմզուճ [ա] Խառնուած ։

ممسك մումսիք [ա] 1. Ագացող [مسك էն] 2. մումսէք. Ժուժկալ [امساك էն] 3. Կծծի 4. Պնդիչ ։

ممشا մէմշա [ա] Ճեմիչ [مشی էն] ։

ممضی մումզի [ա] 1. Ստորագրող [امضاء էն] [էգ. ممضيه] 2. մումզա. Ստորագրուած ։

ممكن մումքին [ա] Կարելի [امكان էն] [էգ. ممكنه] [յգ. ممكنات] ։

مملحه մէմլէհա* [ա] Աղահանք [ملح էն] ։

مملكت մէմլէքէթ* [ա] 1. Երկիր [ملك էն] [յգ. ممالك] 2. Իշխանութիւն ։

مملو մէմլու [ա] Լի, լեցուն ։

مملوح մէմլուհ [ա] Աղած [ملح էն] ։

مملوك մէմլուք [ա] 1. Տիրացեալ, ստացեալ [ملك էն] [էգ. مملوكه] 2. Միւլք եղած [հմմ. موقوفه] 3. Գերի, ստրուկ [յգ. مماليك] 4. Մամլուք որ հին ատենի Եգիպտոսական հեծելազօրաց անունն էր ։ —يت ստրկութիւն ։

مملوكانه մէմլուքեանէ [պ] 1. Ստրկական 2. Ստրկապէս ։

ممنوع մէմնու՛ [ա] Արգիլեալ [منع էն] [էգ. ممنوعه] [յգ. ممنوعات] ։

ممنوعيت մէմնու՛իյէթ* [ա] Արգելումն, արգել ։

ممنون մէմնուն [ա] 1. Շնորհապարտ [منت էն] 2. Ուրախ, գոհ ։ مع الممنونيه ամենայն հաճութեամբ ։

ممنونيت մէմնունիյէթ* [ա] 1.

Գոհունակութիւն 2. Շնորհապարտութիւն ։

ممود մըմէվվիհ [ա] Աժամանակեայ ամոքիչ ցաւոց [[illegible] էն]։

ممه մըմէ [թ] Ստինք ։ ویرمك — կաթ տալ . لی — ստինք ունեցող ։

ممهد մըմէհհիտ [ա] Յարդարող [تمهيد էն] ։

ممهور մըմհուր [ա] Կնքեալ [مهر էն]։ أ— կնքեալ ըլլալով ։

مميت մըմիթ [ա] Մեռցնող ։

مميز մըմէյյիզ [ա] 1. Զանազանող [تمييز էն] [յգ. مميزان ، مميزين] 2. Քննիչ 3. Դեր տնօրէն դիւանատան 4. էբա—. Իրաւարար, իրաւընտիր ։ قوهٔ — բանականութիւն ։

مميز մըմէյյէզ [ա] 1. Զանազանեալ [تمييز էն] [էգ. مميزه] 2. Քննուած ։

مميل մըմիլ [ա] Հակող [اماله էն]։

من մին [ա] Ի, էն ։ بعد — այսուհետեւ . غير — առանց . من غير حد առանց համարձակութեան ։

من մէնն [ա] 1. Շնորհ , բարիք 2. Մանանայ ։

من մէն [ա] Ով ։ له الامر — մէն լէհիւլ էմր . Իշխանութեան տէր ոք, հրամայող ։

منائح մէնաիհ [ա] յգ. منيحه ի ։

منائر մէնա՛իր [ա] յգ. مناره էն ։

مناب մէնապ [ա] — نائب Տեղակալ, փոխանորդ [نيابت էն]։

منابر մէնապիր [ա] յգ. منبر ի ։

منابع մէնապի՛ [ա] յգ. منبع ի ։

مناجات մունաճաթ [ա] Աղերս ։

منادات մունատաթ [ա] Գոչել ։

منادی մունատի [ա] 1. Գոչող [منادات էն] 2. Մունետիկ 3. մունատա. քեր. Կոչական ։

مناديل մէնատիլ [ա] յգ. منديل ի ։

مناره մէնարէ [ա] 1. Մինարէ որ է աշտարակ մզկիթի [نور էն] [ռամկ. մինարէ] 2. Աշտանակ ։

منازع մունազի՛ [ա] Վիճող [منازعه էն] [էրկ. منازعين] ։ فيه — . فيها — մունազա՛ուն ֆիհ, ֆիհա. վէճի ներքեւ ։

منازعه մունազա՛ա [ա] 1. Կռիւ [نزع էն] [յգ. منازعات] 2. Վէճ ։ لی — վէճի ներքեւ ։

منازل մէնազիլ [ա] յգ. منزل ի ։

مناسب մունասիպ [ա] Յարմար, պատշաճ [مناسبت էն] [էգ. مناسبه] ։

مناسبت մունասէպէթ [ա] 1. Վերաբերութիւն [نسبت էն] [յգ. مناسبات] 2. Յարաբերութիւն 3. Պատշաճութիւն 4. Համեմատութիւն ։ տաճկ. يله — առթիւ ։ سز — անպատշաճ, անպատեհ . سزلك — անպատեհութիւն . لی — պատշաճ . آلمق — պատշաճիլ ։

مناستر մանասթըր [յ] Վանք ։

مناسك մէնասիք [ա] յգ. منسك ի ։

مناشير մէնաշիր [ա] յգ. منشور ի ։

مناصب մէնասըպ [ա] յգ. منصب ի ։

مناصفت մունասաֆաթ } [ա] Կէս
مناصفه մունասաֆէ } առ կէս

բաժնել [نصف էն] ․ — اوزره ․ — بروجه կէս առ կէս ․

مناظر մէնազըր* [ա] յգ․ منظره ի ․ — فن Հեռանկարութիւն ․

مناظره մունազարէ* [ա] Վիճել [نظير էն] ․ — فن Ճարտարամտական գիտութիւն ․

مناظم մէնազըմ* [ա] Կարգեր, շարքեր ․

مناعت մէնա'աթ* [ա] Անմատոյց, անառիկ լինել ․

منافات մունաֆաթ* [ա] Հակառակութիւն [نفی էն] ․

منافذ մէնաֆըզ* [ա] յգ․ منفذ ի ․

منافرت մունաֆերեթ* [ա] Փոխադարձ ատելութիւն, գարշանք [نفرت էն] ․

منافسه մունաֆէսէ* [ա] Իրարու դէմ ատելութիւն ․

منافع մէնաֆի'* [ա] Օգուտներ, շահեր [եզ․ منفعت ի] ․

منافق մունաֆըգ [ա] 1․ Բանսարկու․ երկդիմականութիւն ձգող [յգ․ منافقين] 2․ Կեղծաւոր ․ لق — բանսարկութիւն ․

منافقت մունաֆէգաթ* [ա] 1․ Բանսարկութիւն 2․ Կեղծաւորութիւն ․

منافی մունաֆի [ա] Հակառակ, անհաշտ [منافات էն] [էգ․ منافيه] ․

مناقب մէնագըպ* [ա] յգ․ منقبه ի ․

مناقشه մունագաշա* [ա] Վէճ [յգ․ مناقشات] ․

مناقصه մունագասա* [ա] Նուազուրդ [نقصان էն] ․

مناقض մունագըզ [ա] Հակասական, Հակառակ ․

مناقضه մունագազա* [ա] Հակասութիւն [نقض էն] ․

مناكحه մունաքեհա* [ա] Ամուսնութիւն [نكاح էն] [յգ․ مناكحات] ․

منال մէնալ [ա] 1․ Ինչ որ մարդս կարժանանայ [نيلان էն] 2․ Ինչք, ստացուածք ․

منام մէնամ [ա] 1․ Քուն [نوم էն] 2․ Երազ ․

منان մէննան [ա] Բարերար Աստուած [منت էն] ․

مناو մանավ [թ] Մրգավաճառ ․

مناوبه մունավէպէ* [ա] Կարգ, շրջան [نوبت էն] ․ مناوبةً، بال— կարգաւ, փոխ առ փոխ ․

مناهی մէնահի* [ա] յգ․ منهی ի ․

مناهج մէնահիճ* [ա] յգ․ منهاج ի ․

منايا մէնայա* [ա] Մահեր [եզ․ منيه] ․

منبت մունպիթ [ա] Բարեբեր [انبات է] ․

منبر մինպեր [ա] Բեմ, ամպիոն [յգ․ منابر] ․

منبسط մունպասիթ [ա] 1․ Տարածուած, անդայտացած [انبساط էն] 2․ Զուարթ ․

منبع մէնպա' [ա] Ակունք, աղբիւր [نبعان էն] [յգ․ منابع] ․

منبعث մունպա'իս [ա] Յառաջ եկած [انبعاث էն] ․

منبه մունէպպիհ [ա] 1․ Արթնցնող [تنبيه էն] [էգ․ منبهه] 2․ Բժշ․ Գրգռիչ (դեղ) ․

منت մէննէթ* [ա] 1․ Բարիք [յգ․ منن] 2․ Բարիքը երեսը զարնել,

յանդիմանութիւն բարերաց ։
شناس — երախտագէտ ։
منتان գ.նիթան. Տաստակ [ֆարս. نيتن էն] ։
منتبه գ.մունթէպիհ [ա] Արթուն ։
منتج գ.մունթիճ [ա] 1. Արտադրող [انتاج էն] 2. Պատճառ ։ او— պատճառել, արտադրել ։
منتحر գ.մունթեհիր [ա] Ինքնասպան ։
منتخب գ.մունթեխապ [ա] 1. Ընտրեալ [انتخاب էն] [իգ. منتخبه] 2. գ.մունթախիպ. Ընտրող [յգ. منتخبين] ։
منتخبات գ.մունթեխապաթ* [ա] Հատընտիրք ։
منتدار գ.մինթէտար [պ] Երախտապարտ [յգ. منتداران] ։ —لق ، —ى երախտապարտութիւն ։
منتسب գ.մունթէսիպ [ա] 1. Մէկու մը հետ յարաբերութիւն ունեցող [انتساب էն] [յգ. منتسبين] 2. Հետամուտ ։
منتسق գ.մունթէսիգ [ա] Շարուած ։
منتشا գ.մէնթէշէ [թ] Մղլինի ։
منتشر գ.մունթէշիր [ա] 1. Տարածուած [انتشار էն] 2. Հրատարակուած 3. Ցրուել ։
منتشى գ.մունթէշի [ա] Մլած ։
منتصب գ.մունթէսըպ [ա] Կանգնած [انتصاب էն] ։
منتظر գ.մունթազըր [ա] 1. Սպասող [انتظار էն] 2. գ.մունթազար. ըՍպասուած ։
منتظم գ.մունթազըմ [ա] Կանոնաւոր, ի կարգին [انتظام էն] [իգ. منتظمه] ։ o — ديون Հաստատուն պարտքեր ։ o — ديون غير երերուն պարտքեր ։
منتفخ գ.մունթէֆիխ [ա] 1. Փքուած [انتفاخ էն] 2. Ուռած ։
منتفع գ.մունթէֆի' [ա] Օգուտ քաղող, օգտուած [انتفاع էն] ։
منتقل գ.մունթագիլ [ա] 1. Փոխադրուած [انتقال էն] [իգ. منتقله] 2. Փոխանցեալ ։
منتقم գ.մունթագիմ [ա] Վրիժառու ։
منتقى գ.մունթէգա [ա] Վերաքերեալ ։
منتها գ.մունթեհա [ա] Վերջ, ծայր ։
منتهى գ.մունթէհի [ա] 1. Վերջացած [انتها էն] 2. Ցանգած 3. Շրջանաւարտ 4. Վերջին, բարձրագոյն ։
منثنى գ.մունսանի [ա] Կրկնուած ։
منثور գ.մէնսուր [ա] 1. Ցանուած, սփռուած [نثر էն] [իգ. منثوره] 2. Արձակ խօսք ։
منجذب գ.մունճէզիպ [ա] Քաշուել, ձգտել [انجذاب էն] ։
منجر գ.մունճէր [ա] Յանգած, յանգող [انجرار էն] ։
منجل գ.մինճէլ [ա] Մանգաղ ։
منجلى գ.մունճէլի [ա] Ակներեւ, բացերեւ [انجلا էն] ։
منجم գ.մունէճճիմ [ա] Աստղաբաշխ [յգ. منجمين] ։
منجمد գ.մունճէմիտ [ա] Սառուցեալ, սառած [انجماد էն] [իգ. منجمده] ։
منجنيق գ.մէնճէնիգ [ա] 1. Բալիստր, քարընկէց գործի նախնեաց 2. Կարծառ ։
منجى գ.մունճի [ա] Փրկարար [انجاء էն] [իգ. منجيه] ։
منبيق մէնճիգ [թ] Մագիլ, ճանկ ։

منجيقلامق մընճըգլամագ [թ] Ճանկով բռնել ։

منحدر մունհատիր [ա] 1. Հակած

منحرف մունհարիֆ [ա] Ծռած, հակած [انحراف էն] [էգ. منحرفه]։ — المزاج — տկար, — مزاجى — անհանգիստ ։

منحصر մունհասըր [ա] Սահմանեալ, սեպհական [انحصار էն]։ آ — միմիայն ։

منحل մունհալլ [ա] 1. Լուծեալ [انحلال էն] 2. Անտէր մնացած 3. Պարապ ։

منحنى մունհանի [ա] Ծռուած [انحنا էն]։

منحوت մէնհութ [ա] Յապաւեալ։

منحوس մէնհուս [ա] Չախող [نحس էն] [էգ. منحوسه] ։

منخر մընխար [ա] Ռնգունք ։

منخسف մունխասիֆ [ա] Խաւարած ։

منخفض մունխաֆըզ [ա] Ցածցած ։

منخلع մունխալի՛ [ա] Խլուած, զատուած ։

مندال մանտալ [թ] Տե՛ս ماندال ։

مندر մինտէր [թ] Տապաստակ։

مندرج մունտէրիճ [ա] 1. Բովանդակեալ [اندراج էն] [էգ. مندرجه] 2. Գրուած ։

مندرجات մունտէրիճաթ* [ա] Պարունակութիւն (յ) ։

مندرس մունտէրիս [ա] Ջնջուած, կործանած [اندراس էն] ։

مندفع մունտէֆի՛ [ա] 1. Անհետացած [اندفاع էն] [էգ. مندفعه] 2. Անցեալ ։

مندمج մունտէմիճ [ա] Ագուցեալ ։

منديل մէնտիլ [ա] Թաշկինակ [յգ. مناديل] ։

منذر մունզիր [ա] Ազդարար ։

منزل մէնզիլ [ա] 1. Իջեւան, պանդոկ [نزول էն] [յգ. منازل] 2. Տուն, բնակարան 3. Մէկ աւուր ճանապարհ ։ — طوپى — երկայնաձիգ թնդանօթ ։ — جى սուրհանդակ. خانه — ، — كاه կայան, հանգոյց ։

منزل մունզիլ [ա] Իջեցուող [انزال էն] ։

منزلت մէնզիլէթ* [ա] Աստիճան։ — لو — աստիճանաւոր ։

منزله մէնզիլէ* [ա] 1. Աստիճան [نزول էն] 2. Տեղ, վայր ։

منزول մէնզուլ [ա] Կաթուածահար [نزول էն] [էգ. منزوله]։ أ — կաթուածահար ըլլալով։

منزوى մունզէվի [ա] Առանձնացեալ [انزوا էն]։ انه — միայնակ ։

منزه մունէզզէհ [ա] 1. Սուրբ [تنزيه էն] 2. Զերծ ։

منسد մունսէտտ [ա] Գոցուած [انسداد էն] ։

منسك մէնսէք [ա] Արարողութիւն, ձեւակերպութիւն, ծէս [յգ. مناسك]։

منسلب մունսէլիպ [ա] Վերցուած, կապտուած [انسلاب էն] ։

منسلخ մունսէլիխ [ա] Մորթազերծ ։

منسلك մունսէլիք [ա] 1. Ընթացող [انسلاك էն] 2. Ընթացած ,

منسوب մէնսուպ [ա] Վերաբեր-
եալ [نسبت էն]. — اسم վերա-
բերական անական ։

منسوبات մէնսուպաթ* [ա] Մէկէ
մը կախեալ կամ պաշտպան-
եալ եղողներ ։

منسوبيت մէնսուպիյէթ* [ա] Վե-
րաբերութիւն, կապ ։

منسوج մէնսուճ [ա] Հիւսեալ,
տոտայնանկեալ [էջ. منسوجه].

منسوجات մէնսուճաթ* [ա] Կեր-
պաս, կերպասեղէնք ։

منسوخ մէնսուխ [ա] Ջնջուած
[نسخ էն] ։

منسى մէնսի [ա] Մոռցուած
[نسيان էն] [էջ. منسيه] ։

منش մէնէշ [պ] Բնութիւն։ — بد
չարաբարոյ ։

منشأ մէնշէ' [ա] 1. Բանի մը
ծագում առած տեղը [نشئت
էն] 2. Սկիզբ։ كتاب — մէնշէի
քիթապ. գրքոց ուր կը պատ-
րաստուին գրագիրներ ։

منشار մինշար [ա] Սղոց [نشر էն].
ى — սղոցաձև, ձանկաւոր ։

منشرح մունշէրիհ [ա] Ուրախ,
զուարթ [انشراح էն] ։

منشعب մունշաիպ [ա] Ճիւղաւորեալ
[انشعاب էն] ։

منشق մունշաքք [ա] Ճեղքուած ։

منشور մէնշուր [ա] 1. Տարա-
ծուած [نشر էն] [էջ. منشوره]
2. Հրատարակեալ 3. Հրո-
վարտակ [յգ. مناشير] 4. Եռէր.
Հատուածակողմ, սղոցած ։

منشیٔ մունշի' [ա] 1. Շինող [انشاء
էն] 2. Ատենադպիր, դրա-
գէտ [յգ. منشئان] ։

منصب մանսըպ [ա] 1. Պաշտօն
[نصب էն] [յգ. مناصب] 2. Մուն-
սապ. Թափած, Թափուող
[انصباب էն]. او — Թափիլ ։

منصرف մունսարիֆ [ա] Դարձած ։

منصف մունսիֆ [ա] Արդարասէր
[انصاف էն] ։

منصفانه մունսիֆանէ [պ] 1. Ար-
դարացի 2. Արդարութեամբ։

منصوب մանսուպ [ա] 1. Կանգնե-
ւած [نصب էն] [էջ. منصوبه]
2. Կարգեալ 3. Պաշտօնի
վրայ դրուող ։

منصور մանսուր [ա] 1. Աստուա-
ծաղօր. Աստուծմէ օգնեալ
[نصرت էն] [էջ. منصوره] 2.
Յաղթական ։

منصوص մանսուս [ա] Կուրանի
հաստուածով մը կամ Մու-
համմէտի աւանդութեամբ մը
ապացուցեալ ։

منصه մինասսա*[ա]Հարսի սենեակ,
օթոկալան ։

منضج մունզիճ [ա] Թարախեցու-
ցիչ ։

منضم մունզամմ [ա]1. Աւելցուած
[انضمام էն] [էջ. منضمه] 2. Յա-
ւելուածական ։ او — աւե-
լնալ ։

منطار մանթար [թ] Տէ'ս مانطار ։

منطبخ մունթապիխ [ա] Եփած ։

منطبع մունթապի' [ա] Դրոշմեալ ։

منطفى մունթաֆի [ա] Մարած ։

منطق մանթըք [ա] 1. Խօսք [نطق

էն] 2. Տրամաբանութիւն 3. Լեզու ։

منطقه մընթագա* [—] Գօտի [نطاق էն] [ժթ. مناطق] ։ منطقة البروج կենդանակամար, զոդիակոս ։

منطق մանթըքի [—] Տրամաբան [ժթ. منطقیون] ։

منطوق մընթուգ [—] 1. Ըսած, բռուած [نطق էն] 2. Իմաստ, ոգի ։

منطوى մունթավի [—] Մալլուած ։

منظر մընզար [—] 1. Տեսք [نظر էն] [ժթ. مناظر] 2. մընզար. վեր. Ջննարան ։

منظره մընզարէ* [—] 1. Տեսք [نظر էն] [ժթ. مناظر] 2. Տեսարան ։

منظف մունազզըֆ [—] Մաքրիչ, սրբիչ (միրաց) ։

منظور մընզուր [—] Տեսնուած [نظر էն] [իգ. منظوره] ։ — او մէկէ մը սեռնուիլ ։

منظوم մանզում [—] 1. Կարգի դրուած [نظم էն] [իգ. منظومه] 2. Ոտանաւոր ։

منظومه մանզումէ* [—] 1. Քերթուած, տաղ 2. Դրութիւն ։

منع մէն՛ [—] 1. Արգիլել 2. Արգելում ։

منعام մին՛ամ [—] Առատաձեռն ։

منعدم մունՙատիմ [—] 1. Ոչնչացած 2. Չգոյ ։

منعزل մունՙազիլ [—] Պաշտօնանկ

منعطف մունՙաթըֆ [—] 1. Դարձած, դարձող [انعطاف էն] 2. Խոտորած, շեղած ։

منعقد մունՙագիտ [—] 1. Կապակցուած, կնքուած [انعقاد էն] [իգ. منعقده] 2. Որոշուած 3. Գումարուած ։

منعكس մունՙաքիս [—] Անդրադարձ, ցոլացեալ [انعكاس էն] [իգ. منعكسه] ։

منعم մունՙիմ [—] Բարերար [انعام էն] ։

منعمانه մունՙիմանէ [մ] Բարերարաբար ։

منغص մունաղղաս [—] Վշտահար ։

منفا մընֆա [—] Աքսորավայր ։

منفاخ մինֆախ [—] Փուքք [نفخ էն],

منفتح մունֆէթիհ [—] Բացուած ։

منفجر մունֆէճիր [—] Բխած [انفجار էն] ։

منفذ մէնֆէզ [—] Բացուածք, ծակ [نفوذ էն] [ժթ. منافذ] ։

منفرج մունֆէրիճ [—] Բացուած ։ — زاویهٔ բութ անկիւն ։

منفرد մունֆէրիտ [—] 1. Առանձին, մեկուսի [انفراد էն] [իգ. منفرده] 2. Բէյթ. Ոչ համանմանակ ոչ ալ դաւառայքին. բոփիւռ ։ ًا— առանձին ։

منفرق մունֆէրիգ [—] Զատուած ։

منفس մէնֆէս [—] 1. Շնչամուտ անցք [نفس էն] 2. մունֆէֆիս. Շնչաւոր ։

منفسخ մունֆէսիխ [—] Ջնջուած ։

منفصل մունֆասըլ [—] 1. Բաժանուած, անջատ [انفصال էն] [իգ. منفصله] 2. Հրաժարեալ, դադարեալ ։ — ضمیر բաժանական դերանուն ։

منفضج մունֆէզիճ [—] Բժշ. Արտաշնչող, վերածնիչ ։

منفط մունֆիթ [—] Բժշ. Արտաձգական (հիւթոց) ։

منفعت մէնֆաաթ* [—] 1. Օգուտ, օգտակարութիւն [نفع էն] [յգ. منافع] 2. Շահ ։ لى — օգտակար, շահաւէտ ։

منفعل մունֆաիլ [—] 1. Սրդողած [انفعال էն] 2. Բժշ. Կրաւորական ։ او — սրդողիլ, վշտանալ ։

منفق մունֆիգ [—] Ապրեցնող, սնուցանող [انفاق էն] ։

منفك մունֆէքք [—] Զատուած [انفكاك էն] ։ او — զատուիլ ։

منفوخ մէնֆուխ [—] Փչուած ։

منفور մէնֆուր [—] Խորշելի, զարշելի [نفرت էն] [էգ. منفوره] ։ ـيت — զարշութիւն, զարշանք ։

منفهم մունֆէհիմ [—] 1. Իմացուած [انفهام էն] 2. Իմանալի, դիւրիմաց ։

منفى մէնֆի [—] 1 Աքսորեալ, տարագիր [نفى էն] [էգ. منفيه] 2. Քեր. Բացասական ։

منفياً մէնֆիյյէն [—] Աքսորեալ ըլլալով ։

منفيت մէնֆիյյէթ* [—] Բացասականութիւն ։

منقاد մունգատ [—] 1. Կապուած [انقياد էն] 2. Հնազանդ ։

منقار մինգար [—] Կտուց ։

منقاله մէնգալէ [Ի] Նշանաւոր ։

منقبض մունգաբըզ [—] 1. Սրտնեղեալ [انقباض էն] 2. Որովայնապինդ ։

منقبه մէնգըպէ* [—] 1. Ձիրք [էգ. مناقب] 2. Ներբողեան ։

منقح մունագգահ [—] Մաքրուած, զտուած [تنقيح էն] ։

منقرض մունգարիզ [—] Շիջած, կործանած [انقراض էն] ։

منقسم մունգասիմ [—] Բաժնուած [نقسام էն] ։

منقش մունագգաշ [—] Նկարեալ, նկարազարդ [تنقيش էն] ։

منقضى մունգազի [—] Վերջացած, սպառած, լրացած [انقضا էն] [էգ. منقضيه] ։

منقط մունագգատ [—] Կիտաւոր ։

منقطع մունգաթի' [—] 1. Խզուած [انقطاع էն] 2. Կտրուած ։

منقل մանղալ [Ի] Տե'ս مانقال ։

منقلب մունգալիպ [—] Փոխուած [انقلاب էն] ։ او — փոխուիլ ։

منقله մէնգալէ* [—] Անկիւնաչափ ։

منقوش մէնգուշ [—] Տե'ս منقش ։

منقوض մէնգուզ [—] Ջնջուած ։

منقوط մէնգութ [—] Կիտաւոր [نقطه էն] [էգ. منقوطه] ։

منقوع մէնգու' [—] Թրջոց դրուած ։

منقول մէնգուլ [—] 1. Փոխադրուած [نقل էն] [էգ. منقوله] 2. Փոխադրելի, շարժուն [յգ. منقولات] 3. Պատմուած ։

منقى մունագգի [—] 1. Մաքրող [تنقيه էն] 2. Մաքրողական դեղ 3. մունագգա. Մաքրուած ։

منكب մէնքիպ [—] Ուս [յգ. مناكب] ։

منكر մունքիր [—] 1. Ուրացող [انكار էն] [յգ. منكرين] [էգ. منكره]

2. Անհաւատ, անաստուած.
3. Գրամ. Ուրացական 4. Արգիլեալ [էգ. منكرات] 5. Քեր. Անորոշ. در — غير անուրանալի է.

منكرات մունքերաթ* [ա] Արգիլուած գործեր.

منكسر մունքեսիր [ա] 1. Կոտրած [انكسار էն] [էգ. منكسره] 2. Վշտացած 3. Քեր. Բեկբեկեալ.

منكسف մունքեսիֆ [ա] Խաւարած.

منكشف մունքեշիֆ [ա] Երեւան ելած, յայտնուած [انكشاف էն] [էգ. منكشفه].

منكشه մենեքշէ [բ] Մանիշակ.

منكنه մենկենէ [բ] Ճզմելու մեքենայ, հնձան.

منكوب մենքեուպ [ա] Ձախողեալ, անկեալ [نكبت էն] [էգ. منكوبه]. يت — ձախողականութիւն.

منكوحه մենքեուհա* [ա] 1. Ամուսնացեալ [نكاح էն] 2. Կին.

منكوس մենքեուս [ա] Գլխիվայր, տապալեալ [نكس էն].

منكوش մենկեուշ [պ] Օղ.

منلا մօլլա. Գիտուն [Թուրք. مولى էն].

منن մինէն* [ա] յգ. منت ի.

منوال մինվալ [ա] Ջև, սարսաղ.

منور մունէվվէր [ա] 1. Լուսաւոր, լուսաւորեալ [تنوير էն] [էգ. منوره] 2. Գրամ. Լուսաւորիչ.

منوط մենուտ [ա] Կապեալ, կախեալ.

منوم մունէվվիմ [ա] 1. Քնածու, քնացուցիչ [تنويم էն] [էգ. منومه] 2. Թմրեցուցիչ.

منون մունէվվէն [ա] تنوين ունեցող.

منوى մէնվի [ա] 1. Առաջադրեալ, մտադրեալ [نيت էն] [էգ. منويه] 2. Գրամ. Սերմնական [منى էն].

منه մինհ [ա] 1. Անկէց 2. Նոյն.

منها մինհա* [ա] Անկէց, անկէ.

منهاج մինհաճ [ա] Մեծ ճանապարհ, արահետ [نهج էն].

منهبط մունհէպիթ [ա] Իջած.

منهج մէնհէճ [ա] Տե՛ս منهاج.

منهدم մունհէտիմ [ա] Փլած [انهدام էն]. او — փլիլ.

منهزم մունհէզիմ [ա] Պարտեալ, յաղթուած [انهزام էն]. أ — պարտեալ ըլլալ.

منهضم մունհէզիմ [ա] Մարսուած.

منهمك մունհէմիք [ա] Հետամուտ եղող [انهماك էն].

منهوب մէնհուպ [ա] Աւար առեալ, յափշտակեալ [نهب էն] [էգ. منهوبه].

منهى մէնհի [ա] Արգիլուած [نهى էն] [էգ. منهيه].

منهيات մէնհիյաթ* [ա] Արգիլուած բաներ [եզ. منهى].

منى մէնի [ա] Սերմ (ծննդական). سيلان — սերմնահոսութիւն. امتلاء — սերմնալից.

منيب մունիպ [ա] Զղջացող, ապաշխարող [انابت էն].

منيحه մէնիհա* [ա] Նուէր, ընծայ [منائح էն].

منير մունիր [ա] Լուսաւոր, լուսա-

տու [اناره էն] [էգ. منیره] · كتاب

— Լուսատու ·

منیح մէնիհ [ա] Անմերձենալի, անտարբեր [منع էն] [էգ. منیحه] ·

منیف մունիֆ [ա] Բարձր [էգ. منیفه] ·

منیه մունիէ* [ա] Իղձ, փափաք [յգ. منی] 2. մէնիյյէ* [ա] Մահ ·

مو մու [պ] 1. Մազ, հեր 2. Զար · — شر մազի չափ, ամենեւին ·

موائد մէվայիտ* [ա] յգ. مائده է ·

موات մէվաթ [ա] 1. Անշնչական 2. Խոպան ·

مواثیق մէվաթիգ* [ա] յգ. میثاق է ·

مواج մէվվաճ [ա] Ալէկոծ [موج էն] ·

مواجب մէվաճիպ* [ա] է. գ. Թոշակ

مواجهه մուվաճէհէ* [ա] 1. Երես առ երես կացուցանել [وجه էն] 2. Ներկայութիւն ·

مواخات մուվախաթ* / مؤاخات մուա'խաթ* [ա] 1. Եղբայրակցութիւն 2. Եղբայրական սէր [اخوت էն] ·

مؤاخذ մուա'խիզ [ա] 1. Յանդիմանել, [مؤاخذه էն] 2. մուա'խէզ Յանդիմանող ·

مؤاخذه մուախազէ* [ա] 1. Յանդիմանել, պատժել [اخذ էն] 2. Քննադատել 3. Յանդիմանութիւն, պատիժ [յգ. مؤاخذات] 4. Քննադատութիւն ·

مواد մէվատտ* [ա] յգ. ماده է ·

موارات մուվարաթ* [ա] Ծածկել ·

موارد մէվարիտ* [ա] յգ. مورد է ·

مواردات մուվարէտաթ* [ա] 1. Հաղորդակցութիւնք [էգ. موارده] 2. Օտարամուտ վաճառք ·

موارده մուվարէտէ* [ա] Հաղորդակցութիւն [ورود էն] ·

مواریث մէվարիս* [ա] յգ. میراث է ·

موازات մուվազաթ* [ա] Զուգահեռականութիւն [ازا էն] ·

موازن մուվազին [ա] Հաւասարակշիռ [وزن էն] [էգ. موازنه] ·

موازنه մուվազէնէ* [ա] 1. Հաւասարակշռել [وزن էն] Հաւասարակշռութիւն 2. Գի. Կշռականութիւն · — دفتر Հաշուեկշիռ. ی — Հաւասարակշիռ ·

موازی մուվազի [ա] Զուգահեռական [موازات էն] ·

موازین մէվազին* [ա] Կշիռներ [էգ. میزان] ·

مؤاسات մուասաթ* [ա] 1. Դրամական օգնութիւն 2. Թոշակ յատկացնել ·

مواسم մէվասիմ* [ա] Եղանակք ·

مواشی մէվաշի* [ա] Արջառ, դուար [էգ. ماشیه] ·

مواصلت մուվասալաթ* [ա] 1. Միանալ [وصل էն] 2. Հասնիլ ·

مواضع մէվազի'* [ա] յգ. موضع է ·

مواضعه մուվազա'ա* [ա] Կեղծիք, կերպարանութիւն [وضع էն]. مواضعة ، — ایله — طریقیله կեղծեօք. ی — կեղծ, կերպարանող ·

مواطن մէվաթին* [ա] յգ. موطن է ·

مواظب մուվազըպ [ա] Ջանադիր, յարատեւող ·

مواظبت մուվազըպէթ* [ա] 1. Յա-

բառնել 2. Յարատեւութիւն, հանապազորդութիւն ։

مواعده մուվա՛ատէ* [ա] Իրարու խօսք տալ [وعد էն] ։

مواعظ մէվա՛իզ* [ա] յգ. موعظه ի ։

مواعيد մէվա՛իտ* [ա] Խոստումներ [եզ. موعود] ։

موافق մուվաֆըգ [ա] 1. Համաձայն, յարմար [موافقت էն] [իգ. موافقه] 2. Յաջող ։

موافقت մուվաֆագաթ* [ա] 1. Յարմարիլ [وفق էն] 2. Հաւանիլ, հաճիլ 3. Հաւանութիւն ։

مواقع մէվագը՛* [ա] յգ. موقع ի ։

مواقف մէվագըֆ* [ա] Կայանք [եզ. موقف ի] ։

مواكب մէվաքիպ* [ա] յգ. موكب ի ։

موئل մէվիլ [ա] Ապաստան ։

موالات մուվալաթ* [ա] Սէր, բարեկամութիւն [ولا էն] ։

موالی մէվալի* [ա] յգ. مولی ի ։

موالی մուվալի [ա] Հետեւած, հետեւող [موالات էն] ։

مواليد մէվալիտ* [ա] 1. Ծնեալք [յգ. مولود ի] 2. Ծնունդք ։ ثلثه — երեք թագաւորութիւնք որք են անասունք, բոյսք եւ մետաղք ։ — علم բնագիտութիւն ։

مؤانس մուանիս [ա] Ընկերացող ։

مؤانست մուանէսէթ* [ա] Ընկերացումն [انسيت էն] ։

موانع մէվանի՛* [ա] Արգելքներ [եզ. مانعه ، مانع] ։

مواهب մէվահիպ* [ա] Պարգեւք [եզ. موهبه] ։

موبد մօպէտ, մօպիտ, մէվպէտ [պ] Մոգպետ [յգ. موبدان] ։

مؤبد մուէպպէտ [ա] 1. Յաւիտենական [تأبيد էն] [իգ. مؤبده] 2. Մշտնջենաւոր ։

مؤبداً մուէպպէտէն [ա] 1. Յաւիտեան 2. Ցկեանս, մշտնջենապէս ։

موبمو մօպէմօ [պ] Կէտ առ կէտ ։

موت մէվթ [ա] Մահ ։

موتا մէվթա* [ա] Մեռեալք [եզ. ميت] ։

موتاف մօթաֆ [պ] 1. Մազման 2. Մանած ։

مؤتلف մուէթէլիֆ [ա] Միացած ։

موتلو մութլու — موتلی մութլը [թ] Երջանիկ ։ سكا — երանի՜ քեզ։

مؤتمن մուէթէմէն [ա] Վստահելի, ապահով [իգ. مؤتمنه]։

موتی մէվթա* [ա] Մեռեալք [եզ. ميت] ։

مؤثر մուէսսիր [ա] 1. Ազդող [تأثير էն] [իգ. مؤثره] 2. Ազդու, ազդեցիկ 3. Գործող, հեղինակ 4. մուէսսէր. Ազդեցեալ ։

موثوق մէվսուգ [ա] Վստահելի, ստոյգ [وثوق էն] [իգ. موثوقه] ։ — ստուգապէս, ստոյգ աղբիւրէ ։

موج մէվճ [ա] Ալիք, կոհակ [յգ. امواج] ։

موجب մուճիպ [ա] 1. Պատճառող [ايجاب էն] [իգ. موجبه]

2. Զատճառ, շարժառիթ [յգ. موجبات]։

موجب մուճիպ [ա] Տրամադրութիւն, պահանջում [ايجاب էն]։ —نجه ․ — ը բստ, համաձայն. —نجه — ըստ այնմ կատարուի ։

موجد մուճիտ [ա] 1. Հնարող [ايجاد էն] 2. մուճէտ. Հնարուած ։

موجر մուճիր [ա] Վարձու տըւող [ايجار էն] ։

موجز մուճիզ [ա] Համառօտ [ايجاز էն] [էգ. موجزه]։ آ— Համառօտիւք ։

موجزن մէվճզէն [պ] Ալէծուփ ։

موجع մուճի՛ [ա] Ցաւցնող։

مؤجل մուէճճէլ [ա] Պայմանաժամաւոր [تأجيل էն] [էգ. مؤجله 2. Յետաձգեալ, անդադան ։ — مهر կնոջ մը իւր ամուսնէն արձակուած կամ այրիացած ատեն ստանալիք վարձանքը, տուայր ։

موجود մէվճուտ [ա] 1. Գտնուած, գտնուող [وجود էն] [էգ. موجوده] [յգ. موجودات] 2. Ներկայ ։ ات— ունեղերը , արարածք, համագոյք։

موجور մէճուր [ֆ] Կղկղանք ։

موجه մուվէճճէհ [ա] 1. Յարգի, ընդունելի [توجيه էն] 2. մուվէճճիհ. Ուղղիչ։

موحد մուվահհիտ [ա] 1. Միաստուածեան [توحيد էն] [էգ. موحده] [յգ. موحدين] 2. Մահմետական ։

موحش մուվահհիշ [ա] Սոսկացուցիչ [توحيش էն]։

مؤخر մուախխէր [ա] 1. Յետակողմեան [تأخير էն] 2. Վերջին, յետնորդ 3. Ծայր, վերջ։

مؤخرا մուախխէրէն [ա] 1. Վերջերս 2. Յետոյ 3. Վերջէն։

مؤدا մուէտտա [ա] 1. Հատուցեալ [تأديه էն] 2. Իմաստ, միտ բանի, ոգի։

مؤدب մուէտտիպ [ա] 1. Կրթող [تأديب էն] 2. մուէտտէպ. Կրթեալ։

مودت մէվէտտէթ [ա] Սէր, բարեկամութիւն [ود էն] ، لى— ․ لو— սիրեցեալ։

مودع մուտի՛ [ա] էդա. Աւանդատու [ايداع էն] ։

مودوع մէվտու՛ [ա] Աւանդեալ [وديعه էն] [էգ. مودوعه]։

مودول մօտուլ [ֆ] Խթան ։

موده մօտա [է] Նորաձեւութիւն։

مؤدى մուէտտի [ա] 1. Հատուցանող [تأديه էն] 2. Արտադրող 3. մուէտտա. Հատուցեալ։

مؤذن մուէզզին [ա] 1. Մինարէէ բարձունքէն աղօթքի հրաւիրող 2. Կոչիչ, ձայնաւոր ։

موذى մուզի، مؤذى մուզի [ա] Նեղարար, նեղիչ։

مور մօր [պ] Մրջիւն [յգ. موران] 2. մօր, մոր [ֆ] Կապուտակ ։ — موس խիստ կապոյտ ։

مورارق մօրարգը [ֆ] Մթագոյն կապուտակութիւն ։

موراق մօրարմագ [ի] Կապուտակել:

مورانه մուրանէ [դ] Մրջիւնոյ պէս:

مورث մուրիս [ա] 1. Ժառանգութիւն ձգող [ايراث էն] [էգ. مورثه] 2. Յառաջ բերող, արտադրող 3. Պատճառ:

مورچه մուրչէ [դ] Մրջիւն:

مورخ մուվէրրիխ مؤرخ մուէրրիխ [ա] 1. Թուագրեալ [تاريخ էն] 2. մուվէրրիխ, մուէրրիխ. Պատմագիր [յգ. مورخين]. ـــ մուվէրրախէն. Թուագրեալ ըլլալ:

مورد մէվրիտ [ա] 1. Հանելու տեղի [ورود էն] [յգ. موارد] 2. Ուղի, ճանապարհ 3. անդրա. խօզովակ: استعمال — գործածութեան տեղի կամ կիրառութիւն բառից:

مورق մուվէրրագ [ա] Տերեւաշատ:

موروث մէվրուս [ա] 1. Ժառանգեալ, ժառանգորդ [وراثت էն] [էգ. موروثه] 2. Բժշ. Ժառանգական:

مورود մէվրուտ [ա] Հասած [ورود էն] [էգ. موروده] [յգ. مورودات]:

موره մօրա [ի] Գեղոպանեա:

مورينه մօրէնա [ի] Մորէ (ձուկ մ'է):

موز մէվզ [ա] Բանան (պտուղ մ'է):

موزع մուվէզզի' [ա] 1. Ցրուող [توزيع էն] 2. Ցրուիչ: ـك — ցրուիչութիւն:

موزون մէվզուն [ա] 1. Կշռուած [وزن էն] [էգ. موزونه] 2. Հաւասար, կչիռ 3. Լաւաբարոյ 4. Չափական:

موزه մուզէ [ֆ] موزه‌خانه մուզէխանէ [դ] Հնութեանց թանգարան:

موزيقه մուզիգա [ի] 1. Նուագածութիւն 2. Նուագածուաց խումբ: جى — Նուագածու:

موستره մօսթրա [ի] Նմոյշ:

موسخ մուվէսսախ [ա] Աղտեղեալ:

مؤسس մուէսսիս [ա] 1. Հիմնադիր [تأسيس էն] 2. մուէսսէս Հիմնուած, հաստատուած [էգ. مؤسسه]:

موسع մուվէսսի' [ա] Լայնող, ընդարձակող [توسيع էն]:

موسقه մուսգա. Յուռութք [Թուրք. نسخه էն]:

موسم մէվսիմ [ա] 1. Եղանակ [յգ. مواسم] 2. Ժամանակ 3. Կանոնաւոր և պարբերական հողմունք Հնդկաց ծովու: ـك — روبا գարնան (միջնեղանակեան) հագուստ:

موسوس մուվէսվիս [ա] Կասկածոտ [وسوسه էն]:

موسوم մէվսում [ա] Դրոշմեալ, Նշանեալ [وسم էն] [էգ. موسومه]:

موسوى մուսէվի [ա] 1. Մովսիսական, [موسى էն] [էգ. موسويه] 2. Հրեայ:

موسى մուսա [ա] Մովսէս:

موسيقار մուսիգար [ա] Սրինգ:

موسيق մուսիգի [ա] 1. Երաժշտութիւն 2. Երաժշտական [էգ. موسيقيه]:

موسیو մօսիէօ, ֆռանս. [ֆ] Պարոն։

موش մուշ [պ] 1. Մուկ [յգ. موشان] 2. մէյլ [թ] Վէտ։ — — մէտ մէտ։

موشامبه մուշամպա [թուրք. مشمع էն]։

موشح մուվէշշահ [ա] 1. Զարդարեալ [توشیح էն] 2. Ծայրանուն տաղ։

موشتو մուշթու [թ] Աւետիս։ لق — աւետչէայ։

موشته մուշթա. Բռունց, կռուփ [թուրք. مشت էն]։

موشك մուշէք [պ] Փոքր մուկ։ پران — սկիւռ։

موشكاف մուշքէաֆ [պ] 1. Մազ ճեղքող 2. Մանրակրկիտ [յգ. موشكافان]։ انه — մանրախուզիւ, մանրազննին։

موشموله մուշմուլա [թ] Զկեռ։

موصل մէվսըլ [ա] 1. Կցման տեղ [وصل էն] [յգ. مواصل] 2. մուսըլ. Հասցնող [ایصال էն] [էգ. موصله] 3. Թղթաբաշխ 4. մուվասսալ. Կցուած [توصیل է.

موصل մուսուլ [ա] Նինուէ։ ی — նինուէացի։

موصلق մուսլուք [թ] Ծորակ։

موصندره մուսանտըրա [թ] Մեծ պահարան։ آرامق — چنكانه اونده անհնարին առաջարկ։

موصوف մէվսուֆ [ա] 1. Որակեալ [وصف էն] 2. Օժտեալ 3. քեր. Ածականով մը որակեալ գոյական։

موصول մէվսուլ [ա] 1. Կցուած [وصل էն] [էգ. موصوله] 2. Աոր հասած է բան մը [وصول էն]։ — اسم յարաբերական դերանուն։ او — խնդիր առնուլ։

موصی մուսի [ա] 1. Կտակող [ایصا էն] [էգ. موصیه] 2. մուսա. Կտակեալ։ به — մուսաալէհ. կտակ. له — մուսա (ն) լէհ. այն որուն համար կտակ մը եղած էր։

موضح մուզըհ, մուվազզըհ [ա] 1. Լուսաբանող [ایضاح ، توضیح էն] 2. մուվազզահ. Որոշ, յստակ։

موضحا մուզըհան. [ա] Որոշ կերպիւ, մեկին բանիւք։

موضع մէվզը' [ա] Տեղ, վայր [وضع էն] [յգ. مواضع]։ ی — ' یه — բժշ. տեղական։

موضوع մէվզու' [ա] 1. Դրուած [وضع էն] [էգ. موضوعه] 2. Հաստատեալ։ ه — մակադեղ։ بحث — խօսքի նիւթ։

موطی մէվդըը [ա] Կոխելու տեղ, պատուանդան [وطی էն]։

موطن մէվդըն [ա] 1. Բնադաւառ [وطن էն] [յգ. مواطن] 2. Վայր։

موظف մուվազզաֆ [ա] Պարտաւորեալ [توظیف էն] [էգ. موظفه] 2. Թոշակաւոր [ռզ. մուազզաֆ]։ ه — عساكر կանոնաւոր զօրք։

موعد մէվ'իտ [ա] 1. Պայմանաժամ [وعد էն] [յգ. مواعد] 2. Խօստացեալ վայր։

موعظه Մէվ՛ըզէ* [ա] Խրատ [وعظ էն] [յգ. مواعظ]։

موعود Մէվ՛ուտ [ա] 1. Խոստացեալ [وعد էն] [իգ. موعوده] 2. Պայմանաժամանուոր։ — اجل բնական մահ։

موفق Մու-վաֆֆագ [ա] 1. Յաջողեալ, յաջող [توفيق էն] [ած. մուաֆֆագ]։ او — յաջողիլ։

موفق Մու-վաֆֆըգ [ա] Յաջողեցուցիչ [توفيق էն]։

موفقيت Մու-վաֆֆագըյէթ* [ա] Յաջողութիւն։

موفور Մէվֆուր [ա] Բազում, շատ [وفرت էն] [իգ. موفوره]։

موقت Մու-վագգաթ [ա] 1. Աժամանակեայ, առժամեայ, ժամանակաւոր [توقيت էն] [իգ. موقته] 2. Մու-վագգըթ. Մեծ մզկիթաց մէջ ժամացոյցներու ուղղութեան հսկող պաշտօնեայ ժամագործ։

موقتاً Մու-վագգաթէն [ա] Առժամապէս. առժամանակ ինչ։

موقتخانه Մու-վագգըթխանէ [պ] Դիտարան մզկիթի։

موقر Մու-վագգար [ա] Մեծարեալ

موقظ Մու-գըզ [ա] Էժ. Զարթուցիչ [ايقاظ էն] [իգ. موقظه]։

موقع Մէվգը' [ա] 1. Դիրք [وقوع էն] [յգ. مواقع] 2. Տեղ, վայր 3. Կարգ, դասակարգ։ — انتشاره وضع ا հրատարակել։

موقّع Մու-վագգա' [ա] طغرا ով զարդարուած [توقيع էն]։

موقف Մէվգըֆ [ա] Կայան [وقوف էն] [յգ. مواقف]։

موقوت Մէվգութ [ա] Պարբերական [وقت էն] [իգ. موقوته]։

موقوف Մէվգուֆ [ա] 1. Վար դրուած [وقف էն] [իգ. موقوفه] 2. Բանտարկեալ [յգ. موقوفين] 3. Կախեալ 4. Բարեպաշտական հաստատութեան կտակեալ [յգ. موقوفات]։

موقوفيت Մէվգուֆիյէթ* [ա] 1. Բանտարկեալութիւն 2. Կախումն։

موكب Մէվքիպ [ա] 1. Խումբ [յգ. مواكب] 2. Շքադիր յուղարկաւորք։

مؤكد Մու-էքքէտ [ա] 1. Հաստատող [تأكيد էն] 2. Մու-էքքէտ. Հաստատուած։

موكل Մու-վէքքիլ مؤكّل Մու-էքքիլ [ա] 1. Փոխանորդող [توكيل էն] [իգ. موكله] 2. Մու-վէքքէլ, Մու-էքքէլ. Յանձնանձեալ, փոխանորդ։

موكول Մէվքուլ [ա] Յանձնարարեալ, փոխանորդ կարգեալ [وكالت էն] [իգ. موكوله]։

مولا Մէվլա [ա] 1. Տէր [յգ. موالى] 2. Ազատուած 3. կամ Մէվլա. Դատաւոր [توليه էն] Վարդապետ, գիտուն [ռմկ. մօլլա և մօնլա]։

مولانا Մէվլանա [ա] Տէր մեր։

مولد Մէվլիտ [ա] 1. Ծննդավայր [ولادت էն] 2. Ծնունդ։

مولد Մու-վէլլիտ [ա] Ծնցնող, ծնիչ։

[تولید էն] Ց. الا — Զրամբին։

مولد մուվէլլիտ [—] Ա. Ծնցուած [تولید էն] [էգ. مولده] [յգ. مولدات] Ց. Ցօրինել։

مؤلف մուէլլիֆ [—] Ա. Հեղինակ [تألیف էն] [էգ. مؤلفه] [յգ. مؤلفین] Ց. մուէլլիֆ. Երկ. Հեղինակութիւն, գ ո ր ծ [յգ. مؤلفات]։

مؤلم մուէլլիմ [—] Ա. Ցաւալին, կսկծելի [تألیم էն] [էգ. مؤلمه] Ց. մուէլլիմ. Ցաւած։

مولود մէվլուտ [—] Ա. Ծնեալ [مولودات، موالید յգ.] [ولادت էն] Ց. Ծննդեան օր (Մուհամմէտի) Ց. Ծնունդ և կեանք Մուհամմէտի։

مولوز մօլօզ [Թ] Փլածք, աւերածք. طاشی — կոպիճ։

مولوی մէվլէվի [—] Մեվլանա Ճելալէտտինի Բումիի օրինակին հետեւող պարող տէրվիշ։ خانه — վանք պարող տէրվիշաց։

مولویت մէվլէվիյէթ [—] Մօլլայութիւն (դատաւորութիւն)։

موله մօլա [Թ] Հանգիստ։ طاشی — հանգստաքար։

مولی մէվլա [—] Տէ՛ս مولا։

موم մում, մօմ [Պ] Ա. Մոմ Ց. Ճրագ։ جی — ճրագագործ, մոմավաճառ։

موملاق մօմլամագ [Թ] Մամռել ծեծել։

مؤمن մու'մին [—] Հաւատացեալ [ایمان էն] [յգ. مؤمنین] [էգ. مؤمنه] [յգ. مؤمنات]։

موی الیه մումաիլէյհ [—] Ցիշեալ։

موی الیها մումաիլէյհա* [—] Ցիշեալուհի։

موی الیهم մումաիլէյհիմ [—] Ցիշեալք։

موی الیهما մումաիլէյհիմա [—] Ցիշեալ երկու։

مومیا մումիա [—] Մոմիա, զմռսեալ դի։

مومیان մումիան [Պ] Նրբամէջ։

مؤنت մու'նէթ* [—] Ա. Հոգ Ց. Ուտեստ Ց. Պաշար։

مونث մուէննէս [—] Իգ. Իգական։

مونس մունիս [—] Ընտանի։ — ناس ընկերական։

مؤول մուէվվէլ [—] Ա. Մեկնուած [تأویل էն] [էգ. مؤوله] Ց. մուէվվիլ. Մեկնող։

موهبه մէվհիպէ* [—] Նուէր, պարգեւ [هبه էն] [مواهب յգ]։

موهن մուհին [—] Բժշ. Տկարացուցիչ։

موهوب մէվհուպ [—] Պարգեւեալ, նուիրեալ [هبه էն] [էգ. موهوبه]։

موهوم մէվհում [—] Երեւակայական, մտացածին [էգ. موهومه] [յգ. موهومات]։

موی մուի [Պ] Ա. Մազ, հեր Ց. Ձար։

موی تاب մութաֆ [Պ] Տէ՛ս موتاف։

مؤید մուէյյէտ [—] Աստուծով զօրացնող, ամրացնող [تأیید էն] Ց. մուէյյէտ. Աստուծով զօրացուցեալ, ամրացեալ։

مؤیس մուէյյիս [—] Յուսահատեցուցիչ։

موين մուէյին [գ] Մագեղէն ։

مه մէհ [գ] 1. Լուսին [համ. ماه էն] 2. մհ. Մեծ [յգ. مهان] ։

مهابت մէհապէթ* [ա] Ահաւորութիւն ։

مهابتلو մէհապէթլու } [թ] Ահաւոր, վեհաշուք։
مهابتلی մէհապէթլի }

مهاجات մուհաճաթ* [ա] Զիրար անուանարկել [هجو էն] ։

مهاجر մուհաճիր [ա] Գաղթական [مهاجرت էն] [յգ. مهاجرين، مهاجران] ։

مهاجرت մուհաճերեթ* [ա] 1. Գաղթել [هجرت էն] 2. Գաղթում ։

مهاجه մուհաճէմէ* [ա] 1. Իրարու յարձակիլ [هجوم էն] 2. Յարձակում, բաղխում [յգ. مهاجات]։

مهاد մէհատ [ա] Անկողին ։

مهار մէհար [գ] Ցռկակապ ։

مهارت մէհարէթ* [ա] Ճարտարութիւն ։ لی — Ճարտար ։ — سزلك անճարտարութիւն ։

مهالك մէհալիք* [ա] յգ. مهلكه ի։

مهام մէհամմ* [ա] Կարեւոր (գործեր) [եզ. مهمه] ։ پرور — Հմուտ ։

مهامیر մէհամիզ* [ա] յգ. مهماز ի։

مهان մէհան [գ] 1. Մեծեր [եզ. مه] 2. մուհան [ա] Անարգեալ [اهانت էն]։

مهایات մուհայաթ* [ա] իրա. Անբաժան կալուածի մը ժառանգորդներէն իւրաքանչիւրին զայն փոխն ի փոխ գործածելը ։

مهب մէհէպպ [ա] Հովին փչած տեղը [هبوب էն] ։

مهبط մէհպիթ [ա] Բանի մը իջած տեղը [هبوط էն] ։

مهبل մէհպիլ [ա] անդա. Խողովակ կամ փող որ արգանդը կը տանի. Ներքնափող ։ ی — ' ی — Ներքնափողային ։

مهبوت մէհպութ [ա] Զարհուրեալ ։

مهپاره մէհփարէ [գ] Լուսնի նման գեղեցիկ ։

مهتاب մէհթապ [գ] 1. Լուսնի լոյս 2. [թ. ք.] Գէնկալեան հուր 3. Հեզնութիւն ։ ی — դալարազարդ հովանոց ։

مهتدی մուհթէտի [ա] 1. Ուղիղ ճամբու դարձած [اهتداء էն] 2. Մահմետականութեան դարձած ։

مهتر մէհթէր [գ] 1. Աւելի մեծ 2. [թ. ք.] Բարապան 3. Նուագածու [ողա. մէհթէր]։ خانه — երաժշտական խումբ, վրաններու համբարանոց ։ ی — ' لك — մեծութիւն ։

مهتم մուհթէմմ [ա] 1. Ջանադիր [اهتمام էն] 2. Հոգած ։

مهجو մէհճուվվ [ա] Անուանարկ [هجو էն]։

مهجور մէհճուր [ա] 1. Անջատ, հեռի [هجرت էն] 2. Լքեալ ։ یت — անջատում ։

مهچه մէհչէ [գ] Մահիկ։

مهد մէհտ [ա] Օրօրոց [յգ. مهود] علیا — մայր թագուհի ։

مهدب մուհէտտէպ [ա] Արտևանունաւոր ։

مهدوم մըհտում [ա] Փլցուած [هدم էն] ։

مهدى մահտի [ա] 1. Նուիրուած [اهدا էն] 2. մահտը. Նուիրեալ, ընծայեալ ։

مهذب մուհէզզէպ [ա] 1. Զտող, մաքրող [تهذیب էն] 2. մուհէզզէպ. Զտուած ։

مهر մըհր [պ] 1. Արեգակ 2. սէր 3. մուհր, մօհիւր. Կնիք 4. Մէհր [ա] Վարձանք կնոջ ։

مهربان մըհրիպան [պ] 1. Ողորմած, գթած 2. Խանդակաթ, գորովալից ։ ى — ։ لق — գթածութիւն, գորով ։

مهربند մուհրպէնտ [պ] Կնքեալ ։

مهردار մուհրտար, մօհիւրտար [պ] Կնքապահ ։

مهرلك մօհիւրլէմէք [թ] Կնքել ։

مهرلى մօհիւրլի [թ] Կնքեալ ։

مهرو մըհրու [պ] Լուսնադէմ [տե. مهرويان] ։

مهره մուհրէ [պ] 1. Ողորկիչ 2. Ուլունք ։ زن — ողորկիչ ։ لـ — ողորկել ։

مهره մըհրէ* [ա] տե. ماهر ի ։

مهره‌لك մուհրէլէմէք [թ] Ողորկել ։

مهزول մահզուլ [ա] Վտիտ ։

مهسيما մահսիմա [պ] Տե՛ս مهرو ։

مهفوت մահֆութ [ա] Ապշած ։

مهل մըհլ / مهلت մուհլէթ* [ա] Ժամ, ժամանակ ։

مهلقا մահլիքա [պ] Տե՛ս مهرو ։

مهلك մուհլիք [ա] Սպանիչ, մահացու [اهلاك էն][էգ. مهلكه]։

مهلكه մըհլէքէ* [ա] 1. Վտանգաւոր վայր [هلاك էն] [տե. مهالك] 2. Վտանգ ։

مهم մուհիմմ [ա] Կարևոր [էգ. مهمه]։

مهما امكن մըհմա իմքեն [ա] Ըստ կարի ։

مهمات մուհիմմաթ* [ա] 1. Պիտոյք [էզ. مهمه] 2. Մթերք ։

مهماز մահմազ [ա] Խթան [همز էն]։

مهمان միհման [պ] Հիւր ։ سرای — ։ خانه — Հիւրանոց, աշխարհ ։

مهمانپرور միհմանփէրվէր [պ] Հիւրասէր, Հիւրամեծար ։ ى — ։ لك — Հիւրասիրութիւն. ى — ։ انه — Հիւրասիրականն.

مهماندار միհմանտար [պ] 1. Հիւրընկալ 2. Ասպնջական ։

مهمانواز միհմաննէվազ [պ] Տե՛ս مهمانپرور ։

مهمتر մըհթէր [պ] Կարևորագոյն ։ ين — ամենակարևոր ։

مهمز / مهمزه մըհմէզ / մըհմէզէ* [ա] Խթան [همز էն] [տե. مهامز] ։

مهمل մուհմէլ [ա] 1. Անփոյթ թողեալ [اهمال էն] [էգ. مهمله] 2. Անիմաստ, աննշան [տե. مهملات] 3. Անկէտ 4. մուհմիլ. Զանցառու, անփոյթ ։

مهموز մահմուզ [ա] 1. Արմատին մէջ (ء) գտնուող բառ [همزه էն] [էգ. مهموزه] 2. մահմուզ. Խթան [թարգ. مهماز էն] 3. Բիզ (աքաղաղի) ։

مهموزلق մահմուզլուգ-մագ [թ] Խթել ։

مهم մուհիմմ* [ա] 1. Կարեւոր գործ, իր [յգ. مهام مهمات] 2. Պիտոյք ։

مهندس մուհէնտիս [ա] 1. Երկրաչափ [هندسه էն] [յգ. مهندسين] 2. Ճարտարապետ ։ — خانه երկրաչափական վարժարան ։

مهنك մըհէնք. փորձաքար [թուր. محك էն] ։

مهنكير մըհէնկիր թուրք. پهنكير էն։

مهوار մըհվար [պ] Տե՛ս مهوش ։

مهود մուհավվատ* [ա] Օրօրոց ։

مهوش մըհվէշ [պ] Լուսնանման [յգ. مهوشان]։

مهيا մուհէյյա [ա] Պատրաստ, կազմ [تهيئه էն] ։

مهيب մըհիպ [ա] 1. Ահաւոր [هيبت էն] [էգ. مهيبه] 2. Պատկառելի, ծանրադէմ։

مهيج մուհէյյիճ [ա] Գրգռիչ [تهييج էն] [էգ. مهيجه] ։

مهين մուհին [ա] Անարգող [اهانت էն]։

مهيئ մուհէյյիէ' [ա] 1. Պատրաստող [تهيئه էն] [էգ. مهيئه] 2. Բժշ. Նախապատրաստիչ ։

مى մէյ [պ] 1. Գինի 2. մի [թ] Մի՞թէ, արդեօք 3. Թէ։

ميادين միէատին* [ա] յգ. ميدان ի ։

ميال միյէալ [ա] Կարի յօժար [ميل էն] ։

ميامن միէամին* [ա] յգ. ميمنت ի ։

ميان միէան [պ] 1. Մէջտեղ 2. Մէջք 3. Մէջ 4. Միջոց ։ — مو Նրբամէջ։

ميان միէան [թ] Մատուռակ ։

میانجی միէանճը [թ] Միջնորդ ։ — لق միջնորդութիւն ։

ميانه միէանէ [պ] 1. Տե՛ս ميان 2. [թ] Խորիծ ։

مياو միէավ [թ] Մլավիւն ։

مياه միէահ* [ա] Ջուրեր ։ خط اجتماع — ուղխագիծ ։

ميپرست մէյփէրէսթ [պ] Գինեմոլ, գինեսէր [յգ. ميپرستان] ։

ميت մէյյիթ [ա] Մեռեալ [موت էն] [յգ. موتى، اموات] ։ — ى ․ — ـيه Բժշ. դիական ․ — فتح դիազննութիւն ։

ميثاق միսաք [ա] Դաշն, պայմանադրութիւն [յգ. مواثيق] ։

ميجو մէյճու [է] Մանչ, սպասաւոր։

ميخ մէխ [պ] Գամ։

ميخانه մէյխանէ [պ] Գինետուն ։ — جى գինեպան ։

ميخانيك միխանիք [ա] Մեքենայ ։ — علم մեքենագիտութիւն ։

ميخلامق մըխլամաք [թ] Գամել։

ميخلى մըխլը [թ] Գամուած ։

ميخور մէյխօր [պ] Գինըմպու, գինարբու [յգ. ميخواران] ։

ميخوش մէյխօշ [պ] Թթուաշ։

ميدان մէյտան [ա] 1. Հրապարակ, ասպարէզ [յգ. ميادين] 2. [թ.գ] Ժամանակ, միջոց, առաջ. چيقمق — երեւան ելնել. چيقارمق — երեւան հանել. اوقومق — հրաւէր կարդալ. كتيرمك — արտադրել. — ده յայտնի ։

مير միր [ա] 1. Իշխան, պետ [համ. امير էն] 2. Պետ ։

ميراث միրաս [ա] Ժառանգու-

թիւն [ارث էն] ։ يدى — ժառանգիչ․ يمك — ժառանգել ։

ميرآخور միրախօր [պ] Ճաւաան-գորգ, ժառանգ [ջմ. ميرآخوران]

ميرالاى միրալայ [պ] Գնդապետ ։

ميران միրան [ա] Գեյեր ։ առաջ. رتبهٔ مير ميرانى վերջընթեր աստիճան وزارتի, իսկ مير الامرالق ստորադաս աստիճան ميرميرانىի ։

ميرزا միրզա [պ] Իշխանազն ։

ميرى միրի [ա] 1. Գետական [էջ. ميريه] 2. [թ. գ.] Արքունի գանձ ։ ميرىيه ضبط ا յարգու-նիս գրաւել ։

ميزاب միզապ [ա] Խողովակ [ջմ. موازيب] ։

ميزان միզան [ա] 1. Կշիռ [وزن էն] [ջմ. موازين] 2. Փորձ ։

ميزده միյզտէ [պ] Գինեհար ։

ميسر մէյէսսէր [ա] 1. Դիւ-րացուցեալ [تيسير էն] 2. Յա-ջողեալ ։ اولور ايسه — եթէ Տէրը շնորհէ ։

ميسر մէյէսսիր [ա] 1. Դիւրա-ցնող [تيسير էն] 2. Յաջողցնող ։

ميسره մէյսէրէ* [ա] Դիւրակե-ցութիւն [يسار էն] ։

ميسور մէյսուր [ա] Դիւրին ։

ميش միշ [պ] Ոչխար ։

ميشه միշէ [թ] Կաղնի ։

ميشين միշին [պ] Ոչխարի կաշիէ ոչխարենի, քեմուխտ [պղա-մեշին] ։

ميعاد միատ [ա] 1. Պայմանա-ժամ [وعد էն] 2. Վերջին պատասատանի օր ։

ميمه մէյմէ* [ա] Մատաշխ, զուկիլ ։

ميغ միղ [պ] Մէգ, մշուշ ։

ميغناك միղնաք [պ] Միգապատ, միգախառն ։

ميفروش մէյֆիւրուշ [պ] Գինի ծախող ։

ميقات միգաթ [ա] Սահմանեալ ժամանակ, պայման ա ժ ա մ [وقت էն] [ջմ. مواقيت] ։

ميكده մէյքէտէ [պ] Գինետուն ։

ميكسار մէյկեսար [պ] Գինեմոլ ։

ميكون մէյկիւն [պ] Գինեգոյն ։

ميل մէյլ [ա] 1. Միտել, հա-կիլ 2. Յօժարիլ 3. Միտում, հակում 4. Սէր, յօժարու-թիւն ։

ميل միլ [ա] 1. Ասեղ, ասեղ [ջմ. اميال] 2. Աւանդք, որա-նակ 3. Մղոն ։ چكمك كوزه — աչք հանել ։

ميلاد միլատ [ա] Քրիստոսի ծը-նընդեան թուականը [ولادت էն] ։ تاريخ ى — سنهٔ يه — Քը-րիստոսի թուական ։

ميلان մէյէլան [ա] Տես ميل ։

ميليات մէյլիյաթ* [ա] Յօժարու-թիւնք ։

ملیار ، میلیون، مليار [ֆռանս.] Տե՛ս مليون ։

ميم միմ* [ա] Անուն م տառին ։

ميلمك միմլէմէք [թ] 1. م գնել 2. Նշանակել ։

ميلى միմլի [թ] 1. م ունեցող 2. Նշանակեալ ։

مين մէյէնմին [ա] Յայտեայա ։

ميمنت մէյմէնէթ* [ա] 1. Օրհնու-

թիւն [یمن էն] [յգ. میامن] 2. Յաջողութիւն։ — مأنوس، — لى բարիքեր, երջանիկ։

میمون մայմուն [գ] Կապիկ։ — جق ապռուաուկ. اشتاهلى — անհաստատ։

میى մէյ [ա] Միմով [եզ. میمیه]։ — مصدر իսաթիւնով աւելորդ բ ունեցող աներևոյթ։

مینا մինա [գ] 1. Ապակի 2. Կիտուածանկար։ فام — երկնագոյն. كار — կիտուածանկարիչ։

مینه մինէ. Կիտուածանկար [Նոյն مینا էն]։ — لى կիտուածանկարեալ։

مینه‌ملك մինէլէմէք [ի] Կիտուածանկարով զարդարել։

میغ‌میغ մինէ մինէ [ի] Փոքր։

میوه մէյվէ [գ] Պտուղ [յգ. میوها]։ — فروش — պտղավաճառ, — جى մրգավաճառ։

میوه‌دار մէյվէտար [գ] Պտղատու։

ن

ن նուն. Քսանեւիններորդ տառ օսմաներէն այբուբենի արժէքն է 50։ Համառօտագրութիւն رمضان ամսոյ։

نا նա [ի] Ահաւասիկ, ահա։

نا նա [գ] Ան, ոչ։

نائب նաի՛պ [ա] 1. Փոխանորդ [نیابت էն] [եզ. نائبه] [յգ. نواب] 2. Փոխ դատաւոր։ فاعل — կրաւորական բայի տէր բային։

نائحه նաիհա* [ա] Ողբացող (կին)։

نائره նաի՛րէ* [ա] Հուր։

نائل նաի՛լ [ա] Արժանացող [نیلان էն] [եզ. نائله]։ او — արժանանալ։

نائم նաիմ [ա] Քնացած [نوم էն] [եզ. نائمه]։

نااميد նաումիտ [պ] Անյոյս։

نااهل նաէհլ [պ] Անարժան։

ناب նապ [պ] Զուտ, անարատ։

نابت նապիթ [ա] 1. Բուսած, բուսնող [نبات էն] [եզ. نابته] 2. Աճողական։

نابجا նապէճա [պ] Անվայել։

نابدید նապէտիտ [պ] 1. Անտես 2. Անհետ։ او — անհետ լինել։

نابع նապի՛ [ա] Բղխող [نبعان էն]։

نابكار նապէքեար [պ] 1. Անպիտան 2. Անգործ։

نابمحل նապէմահալ [պ] Անտեղի։

نابود նապուտ [պ] Անգոյ։

نابهنجار նապէհէնճար [պ] Անհանճար, անպատեհ։

نابهنكام նապէհէնկեամ [պ] Տարաժամ։

نابى նապի [ա] 1. Ճնական 2. Իմաց տուող [نبأ էն]։

نابینا նապինա [պ] Կոյր [յգ. نابینایان]։

ناپاك նափաք [պ] Անմաքուր։

ناپذیر նափէզիր [պ] Չընդունող։

ناپسند նափէսէնտ [պ] Անհաճոյ։

ناتراش նաթըրաշ [պ] 1. Անտաշ 2. Կոշտ ։

ناتمام նաթըմամ [պ] Թերի ։

ناتوان նաթըվան [պ] Անզօր, տկար ։

ناجنس նաճինս [պ] Վատասերգի ։

ناجی նաճի [ա] Փրկեալ [نجات էն].

ناچار նաչար [պ] 1. Անճար 2. Յակամայս ։

ناچیز նաչիզ [պ] Անարժէք, չնչին, ոչինչ ։

ناچیزانه նաչիզանէ [պ] 1. Ամէնախոնարհ 2. Ամենախոնարհ կերպիւ ։

ناحق նահագգ [պ] Անիրաւ ։ ـیره — յանիրաւի ։

ناحیوی նահիեվի [ա] տնտս. կողմնական [էգ. ناحیویه] ։

ناحیه նահիէ* [ա] 1. Կողմ, մաս [յգ. نواحی] 2. Կիսավիճակ ։

ناخدا նախուտա [պ] 1. Անաստուած [յգ. ناخدایان] 2. Նաւապետ [հմմ. ناوخدا էն] ։

ناخشنود նախօշնուտ [պ] Դժգոհ ։

ناخلف նախալէֆ [պ] Իւր նախորդաց անարժան (յաջորդ)։

ناخن նախըն [պ] Եղունգ ։

ناخوش նախօշ [պ] Անհաճոյ ։

نادان նատան [պ] Տգէտ ։ ی — ։ لق — տգիտութիւն ։

نادر նատիր [ա] Հազուադիւտ [ندرت էն] [էգ. نادره] [յգ. نادرات]։

نادره նատիրէ* [ա] Հազուագիւտ բան [յգ. نوادر ، نادرات] ։

نادم նատիմ [ա] Զղջացած [ندامت էն] او — զղջալ ։

نادی նատի [ա] 1. Գոչող [ندا էն] 2. Բազմական, ակումբ ։

نادیده նատիտէ [պ] Չտեսնուած, չքնաղ ։

نار նար [պ] Նուռ ։

نار նար [ա] Հուր, կրակ ։ اهل — դժոխայքին ։ ـینه یاقمق — մէկու մը երեսէն փուսս կրել ։

ناراست նարասթ [պ] Անարդար ։

ناردان նարտան [պ] Կրակարան ։

ناردنك նարտէնկ [թ] Նուռէ շինուած ապշարակ ։

نارفته նարէֆթէ [պ] Չգնացուած ։

ناركله նարկիլէ [թ] Կլկլակ ։

نارنج նարէնճ } [պ] 1. Թուրինջ
نارنك նարէնկ } 2. Նարինջ ։ ی — նարնջագոյն ։

نارو նարէվա [պ] Անվայել ։

ناری նարի [ա] Հրեղէն [نار էն] [էգ. ناریه] ։ ـه اجزای — դիւրավառ նիւթեր. ـه اسلحهٔ — հրազէններ ։

نارین նարին [պ] 1. Բարակ, նուրբ 2. Տկար, անզօր ։

ناز նազ [պ] 1. Նազանք, պչրանք 2. Զկամութիւն, կերպարանել 3. Քնքշանք ։

نازش նազիշ [պ] Նազանք ։

نازك նազիք, նազիկ [պ] 1. Փափուկ 2. Ազնիւ 3. Շնորհալից՝ վայելուչ ։ لك — փափկութիւն ։

نازكانه նազիքեանէ [պ] 1. Շնորհալից 2. Շնորհալից եղանակաւ ։

نازل նազիլ [ա] 1. Իջած, իջնող [نزول էն] [էգ. نازله] 2. տնտս.

խոնարհեցուցիչ ։ او — իջնել ։

نازلانمق նազլանմագ [թ] 1. Նազել 2. Կերպարանել չկամութիւն ցոյց տալ 3. Արհամարհել ։

نازلی նազլը [ի] 1. Նազող 2. Շփացած 3. Արհամարհոտ ։

نازنده նազէնտէ [պ] Նազող ։

نازنین նազընին [պ] Փափկասուն ։

ناس նաս* [ա] 1. Մարդիկ [եզ. انسان] 2. Հասարակութիւն ։

ناساز նասազ [պ] Անյաջող ։

ناسج նասիճ [ա] Բանող [نسج էն] ։

ناسخ նասիխ [ա] Ընդօրինակող ։

ناسزا նասէզա [պ] Անարժան ։

ناسل նասիլ [ա] Հերաթափիչ ։

ناسوت նասութ* [ա] Մարդեղութիւն, մարդկութիւն ։

ناسور նասուր [ա] 1. Կեղ [յգ. نواسیر] 2. Կոշտ, տեռ ։

ناسی նասի [ա] Մոռացող [نسیان էն] ։

ناشاد նաշատ [պ] Տխուր ։

ناشر նաշիր [ա] 1. Հրատարակիչ [ناشرین յգ.] [ناشره իգ.] [نشر էն] 2. Տարածող ։

ناشکیب նաշքէյպ } [պ] Անհամբեր ։
ناشکیبا նաշքէյպա }

ناشناس նաշինաս [պ] Անգէտ ։

ناشنیده նաշինիտէ [պ] Անլուր ։

ناشی նաշի [ա] Յառաջ եկած [نشئت էն] ։ — دن — պատճառաւ ։

ناصب նասըպ [ա] Կանգնող [نصب էն] ։

ناصح նասիհ [ա] Խրատատու [نصیحت էն] [յգ. ناصحین] ։

ناصر նասըր [ա] Օգնող [نصرت էն] ։

ناصره նասըրէ* [ա] Նազարէթ ։

ناصری նասըրի [ա] Նազովրեցի ։

ناصواب նասըվապ [պ] Թիւր, անուղիղ ։

ناسور նասուր [ա] Տե՛ս ناصور ։

ناصورلانمق նասուրլանմագ [թ] Փտիլ ։

ناصورلی նասուրլը [ի] Բորոտացեալ, տեռեալ, կաշխացեալ ։

ناصیه նասիյէ* [ա] Ճակատ [յգ. نواصی] ։ حال —՛ երեւոյթ ։

ناطر նատըր [ա] 1. Պահապան 2. Բաղնեպան ։

ناطق նատըգ [ա] 1. Խօսող [نطق էն] [իգ. ناطقه] 2. Բանական 3. Պարունակող ։

ناطقه նատըգա* [ա] Լեզու ։ — ی پرداز، — پیرا — լեզուանի, ճարտասան ։

ناطور նաթուր [ա] Տե՛ս ناطر ։

ناظر նազըր [ա] 1. Նայող [نظارت էն] [իգ. ناظره] 2. Հսկող, վարիչ, տեսուչ, նախարար [ناظرین، نظار յգ.] ։

ناظم նազըմ [ա] 1. Կարգի դնող [نظم էն] 2. Քերթող. բանաստեղծութեան մը հեղինակ 3. Եգր. Կանոնաւորիչ ։

ناعم նաիմ [ա] Կակուղ, փափուկ [իգ. ناعمه] ։

ناف նաֆ [պ] Պորտ ։

نافخ նաֆիխ [ա] Փչող [نفخ էն] ։

نافذ նաֆիզ [ա] 1. Թափանցող [نفوذ էն] 2. Ազդու ։ الکلم — — الکلمتین — ազդեցիկ անձ որոյ այոն է այո եւ ոչն ոչ ։

نافع նաֆի՛ [ա] Օգտակար, շա-

հաւոր [نفع էն] [էֆ. نافعه] ։ الصحه — առողջարար ։

نافعه նաֆիա* [ա] Հանրօգուտ շինութիւնք ։

نافله նաֆիլէ* [ա] 1. Շնորհ [յգ. نوافل] 2. Պարտ անձին եղածէն աւելի կատարուած բարի գործ 3. [Բ. գ.] Ի զուր ։ — օչ ի զուր ։

نافه նաֆէ [պ] 1. Մշկոյ փամփուշտ 2. Աղուեսու որովայնի մորթէն շինուած մուշտակ ։

نافی նաֆի [ա] Ժխտող [نفی էն] [էֆ. نافیه] ։

ناقابل նաքապիլ [պ] 1. Անընդունակ 2. Անկարելի ։

ناقص նաքըս [ա] 1. Թերի, անկատար [نقصان էն] [էֆ. ناقصه] 2. Քեր. Բառ որոյ արմատական բառերէն երրորդը و կամ ی է 3. Բառ. Պակաս ։ ة — العقل պակասամիտ (կին) ։

ناقض նաքըզ [ա] Խզանող, ջնջող [نقض էն] [էֆ. ناقضه] ։

ناقل նաքըլ [ա] 1. Փոխադրող [نقل էն] [էֆ. ناقله] 2. Կրող 3. Պատմող 4. Բնա. Հաղորդիչ 5. Անգ. Փոխադրական ։ یت — Հաղորդականութիւն ։ — غیر չաղորդիչ ։

ناقوس նաքուս [ա] Զանգակ ։

ناقه նաքէհ [ա] 1. Պետաառողջ [نقاهت էն] 2. Նաքա* Էգ ուղտ ։

ناکام նաքեամ [պ] Փափաքին չի հասած ։

ناکاه նաքեահ [պ] 1. Յանկարծ, իսկոյն 2. Տարաժամ ։ — كاه و — Ընդէջ ժամու կամ ոչ ։

ناکحه նաքիհա* [ա] Ամուսնացած կին [نکاح էն] ։

ناکس նաքէս [պ] 1. Տմարդի 2. [Բ. գ.] Ժլատ, ագահ [ազգա. նէքէս] ։ ى — ، لك — ամարդութիւն ։

ناکه նաքեհ [պ] հմմ. ناکاه էն ։

ناکهان նաքեահան [պ] Յանկարծ ։ ى — յանկարծական ։

نالان նալան [պ] Ողբացող, հեծեծող ։

نالش նալիշ } ناله նալէ } [պ] Ողբ, հեծեծանք ։ — زنان ، — کنان հեծեծելով ։ — زن ողբացող ։

نام նամ [պ] 1. Անուն 2. Համբաւ 3. Անուանել [յգ. نامان] ։ — نده անուանի ։ — ورمك անուն հանել ։ — آور հռչակաւոր, համբաւաւոր ։

نامتناهی նամութէնահի [պ] Անվերջ, անհուն [էֆ. نامتناهیه] ։

نامحرم նամահրէմ [պ] 1. Այն կամ չափահաս աղջիկ որ չէ ազգական, կամ թէ հեռաւոր ազգական է որով նորա հետ ամուսնութիւն ներելի է 2. Որ չէ խորհրդակից ։

نامدار նամտար [պ] Անուանի [յգ. نامداران] ։ ى — . لق — հռչակաւորութիւն ։

نامراد նամուրատ [պ] Անկամագիւտ ։

نامرد նամէրտ [պ] Վատ, կնատ ։ ى — . لك — վատութիւն ։

نامرضی նամէրզի [գ] Անհաճելի, եպերելի [էգ. نامرضیه] ։

نامزاج նամիզաճ [գ] Տկար, սակաւիկ հիւանդ ։ — لق — տըկարութիւն ։

نامزد նամզէտ [գ] 1. Խօսեցեալ [յգ. نامزدان] 2. Ընտրելի ։ — لك — ընտրելիութիւն ։

نامستحق նամիւսթէհագգ [գ] Անարժան, անարժանաւոր ։

نامسموع նամըսմու' [գ] Չի լսուած ։

نامطبوع նամաթպու' [գ] 1. Անհաճոյ 2. Անախորժ ։

نامعدود նամա'տուտ [գ] Անթիւ, անհամար ։

نامعلوم նամա'լում [գ] Անծանօթ ։

نامِلایم նամիւլայիմ [գ] 1. Անհաշտ, անմիաբան 2. Խիստ, կարծր ։

نامِلو նամլու [թ] 1. Փող հըրատարակիչ 2. Անուանի ։

نامور նամվէր [գ] Անուանի, հըռչակաւոր [յգ. ناموران] ։

ناموس նամուս [ա] 1. Պատիւ 2. Օրէնք [արաբ. յ. nomos բառէն] [յգ. نوامیس] ։ — کار — لی ։ պատուաւոր ։ — سز — անպատիւ ։ — سزلق — անպատուութիւն ։ — اکال — պատուոյ գոհացում ։

نامه նամէ [գ] 1. Նամակ 2. Գիր ։ — فرمان — հրամանագիր ։ — بر — رس — նամակաբեր, գրաբեր ։

نامی նամի [գ] 1. Հռչակաւոր 2. [ա] Աճեցող [نمو էն] [էգ. نامیه] ։

نان նան [գ] Հաց ։

ناپاره նանփարէ [գ] 1. Հացի կտոր 2. Հացի ռոճիկ ։

نانکور նանքէօր [գ] Ապերախտ ։ — لك — ապերախտութիւն, անշնորհակալութիւն ։

نانو նանու [գ] Օրոր ։

نانه նանէ [թ] Անանուխ ։

ناودان նավտան [գ] Խողովակ ։

ناوك նավէք [գ] Նետ ։

ناولون նավլուն [թ] نول էն ։

ناهب նահիպ [ա] Աւար առնող ։

ناهق նահիք [ա] Զռացող ։

ناهموار նահէմվար [գ] 1. Անհարթ 2. Կոշտ, անվայել, անպատշաճ ։

ناهی նահի [ա] Արգիլող [نهی էն] ։

ناهید նահիտ [գ] Աստղիկ ։

نای նայ [գ] 1. Եղեգն 2. Սրինգ ։

نایاب նայապ [գ] Անգտանելի ։

نایزن նայզէն [գ] Սրնգահար ։

نباء նէպա [ա] Լուր ։

نبات նէպաթ [ա] Բոյս, տունկ [յգ. نباتات] ։ — شکری — պաղ շաքար [տճ. նէօպէթ շէքէրի] ։

نباتات նէպաթաթ* [ա] Բոյսեր, տունկեր ։ — علم — բուսաբանութիւն ։

نباتی նէպաթի [ա] 1. Բուսական [էգ. نباتیه] 2. Բուսաբան ։

نباح նէպահ [ա] Հաչում ։

نبالت նէպալէթ* [ա] Արժանապատուութիւն, արժանիք ։

نباهت նէպահէթ* [ա] Փառք, պատիւ ։

نبذه նէպզէ* [ա] Սակաւ ինչ, դոյզն ինչ ։

نبرد Նեպէրտ [գ] Մարտ, կռիւ ։

نبض Նապզ [ա] Բազկահարութիւն, երակահարութիւն [ռմկ. Նապզ] ։

نبضان Նեպեզան [ա] Բ.ձ. Թրթռութիւն շնչերակաց ։

نبع Նեպ' [ա] Բղխել ։

نبعان Նեպէ'ան [ա] Բղխել ։

نبوت Նիւպիւվվէթ* [ա] Մարգարէութիւն ։

نبود Նեպուտ [գ] Չգոյութիւն ։

نبوی Նեպեվի [ա] Մարգարէական [نبي էն] [իգ. نبويه] ։

نبی Նեպի [ա] Մարգարէ [نبوت էն] [իգ. نبيه] [յգ. انبيا] ։

نبیه Նեպիհ [ա] Արթուն ։

نبیل Նեպիլ [ա] Արժանեաց տէր ։

نتائج Նէթա'իճ* [ա] յգ. نتيجه ի ։

نتاج Նիթաճ [ա] Ծնունդ ։

نتانت Նէթանէթ* [ա] Բ.ձ. Ժանտահոտ վերածնութիւն ։

نتوء Նիւթու' [ա] Բ.ձ. Ելուստ ։

نتەکیم Նիթէքիմ كه نتە Նիթէքի [թ] 1. Քանի որ 2. Ինչպէս որ ։

نتیجه Նէթիճէ* [ա] 1. Արդիւնք [յգ. نتائج] 2. Հետեւանք ։ — بخش — پذیر او كلام ի մի բան. او վերջ գտնել. — سز ապարդիւն ։

نشار Նիսար [ա] 1. Սփռել 2. Սփռող ։

نثر Նեսր [ա] 1. Սփռել, ցանել 2. Արձակ ։

نثرا Նեսրէն [ա] Արձակ ։

نجائب Նէճա'իպ* [ա] յգ. نجيب ի ։

نجابت Նէճապէթ* [ա] Ազնուականութիւն, ազատատոհմութիւն ։

نجابتلو Նէճապէթլու [թ] Ազնուական ։

نجات Նէճաթ* [ա] Փրկութիւն ։

نجاح Նէճահ [ա] Յաղթութիւն ։

نجاد Նիճատ [ա] Սրոյ գօտի طويل النجاد Երկայնահասակ ։

نجار Նէճճար [ա] Հիւսն ։

نجاست Նէճասէթ* [ա] 1. Անմաքրութիւն 2. Աղբ ։

نجاشی Նէճաշի [ա] Պատուանուն եթովպական թագաւորաց ։

نجدت Նէճտէթ* [ա] Քաջութիւն ։

نجس Նէճս, Նէճիս [ա] 1. Պիղծ 2. Աղտեղի ։

نجل Նէճլ [ա] Որդի [յգ. انجال] ։

نجم Նէճմ [ա] Աստղ [յգ. نجوم انجم] ։

نجوم Նիւճում* [ա] Աստղեր [եզ. نجم] ։ — اهل աստեղագէտ(ք). — علم աստեղագիտութիւն ։

نجیب Նէճիպ [ա] Ազնուական, ազնիւ [نجابت էն] [իգ. نجيبه] ։

نجیس Նէճիս [ա] Տ'ես نجس ։

نحات Նիւհաթ* [ա] Համաձայնութեան հմուայք ։

نحاریر Նէհարիր* [ա] յգ. نحرير ի ։

نحاس Նիւհաս [ա] Պղինձ ։ — ی — یه պղնձեայ ։

نحاف Նիհաֆ* [ա] Նիհարք [եզ. نحيف] ։

نحافت Նէհաֆէթ* [ա] Նիհարութիւն, վտիտութիւն ։

نحر Նահր [ա] Մորթել ։ — يوم قربان بيرامی տէ'ն ։

نحریر Նըհրիր [ա] Հանճարեղ, բազմահմուտ, փորձ, ուշիմ։

نحس Նահս [ա] Չարաղ, աղէտաւոր։ اكبر — Երեւակ. — اصغر Հրատ։

نحفا Նուհաֆա* [ա] յգ. نحيف ի։

نحل Նահլ [թ] Մեղու։

نحو Նահվ [ա] Համաձայնութիւն։

نحوست Նուհուսէթ* [ա] 1. Չարաղութիւն 2. Չար գուշակ։ لى — Ճախող։

نحوى Նահվի [ա] 1. Համաձայնական [نحو էն] [էգ. نحويه] 2. Համաձայնութեան հմուտ [յգ. نحويون]։

نحول Նըհուլ [ա] Անհնարին տկարութիւն։

نحيس Նահիս [ա] Տե՛ս نحس։

نحيف Նահիֆ [ա] Նիհար, տկար [نحافت էն] [էգ. نحيفه]։

نخاع Նըխա՝ [ա] Ծուծ։

نخاله Նըխալէ* [ա] Թեփ ցորենոյ։

نخالى Նըխալի [ա] Թեփանման։

نخام Նըխամ [ա]. Մաղաս։ ى — ، يه — մաղասային։

نخبه Նուխպէ* [ա] Ընտրեալ, ընտիր։

نخجير Նախճիր [պ] 1. Այծքաղ 2. Որս, երէ։ كاه — որսոյ տեղի։ وان — որսորդ։

نخره Նախրէ* [ա] Փտութիւն ոսկերաց։

نخستين Նըխուսթին نخست Նըխուսթ [պ] Առաջին։

نخل Նախլ [ա] 1. Արմաւենի 2. [թ] Արուեստական ծառ։

نخلبند Նախլպէնտ [պ] Արուեստական ծառ յօրինող։

نخلستان Նախլիսթան [պ] Արմաւենաստան։

نخوت Նախվէթ* [ա] Գոռոզութիւն։ فروش — پيشه ، — գոռոզ։

نخود Նօխուտ [թ] Սիսեռ։

ند Նէտտ [ա] Նման [յգ. انداد]։

ندا Նէտա [ա] 1. Գոչել, աղաղակել 2. կամ — حرف Քեր. ձայնարկութիւն։

ندامت Նէտամէթ* [ա] Զղջում։ — چكمك ، —كش او — զղջալ։

ندبه Նէտպէ* [ա] 1. Աշխարանք 2. Լաց, լալիւն 3. Նէտպէ. Բժշ. Սպի։

ندرت Նէտրէթ* [ա] Նուազութիւն։ اوزره — գուն ուրեք։

ندم Նէտէմ [ա] Զղջում։

ندما Նէտէմա* [ա] յգ. نديم ի։

نديم Նէտիմ [ա] 1. Խրախճանակից [յգ. ندما] 2. Խորհրդակից, մտերիմ, խօսակից։

نذر Նէզր [ա] Ուխտ [յգ. نذور]։ ا — ուխտել։

نذور Նէզուր* [ա] Ուխտեր [եզ. نذر]։

نذير Նէզիր [ա] Խրատատու։

نر Նէր [պ] Արու։

نرخ Նարխ [պ] Սահմանեալ գին։

نرد Նէրտ [պ] Նարդ։

نردبان Նէրտիւպան [պ] Սանդուղք։

نرگس Նէրկիզ [պ] Նարգիզ, նարկիզ։

نرم Նէրմ [պ] 1. Կակուղ 2. Մեղմ։

نزی նէզի [պ] 1. Կակղութիւն 2. Մեղմութիւն ։

نره նէրէ [թ] 1. Ո՞ր տեղ 2. Ո՞ր մաս ։ یه — . ده — ու՞ր . دن — ուստեկից ։ لی — ո՞ր տեղէ, որտեղացի ։

نزار նիզար [պ] Նիհար ։

نزاع նիզա՛ [ա] Կռիւ, վէճ ։ ا— կռուիլ . جی — կռուարար . لی — վէճի նիւթն ։

نزاکت նէզաքէթ* [ա] 1. Փափկութիւն 2. Ազնուութիւն ։ لی — . لو — փափուկ, ազնիւ ։

نزاهت նէզահէթ* [ա] 1. Անապականութիւն 2. Մաքրութիւն ։

نزد նիզդ [պ] Քով ։

نزع նէզ՛ [ա] 1. Խլել, հանել 2. Ի բաց հանում 3. Հոգեվարք ։

نزف նէզֆ [ա] Արիւնահոսութիւն ։

نزل նիւզուլ [ա] Օթեվան ։

نزله նէզլէ* [ա] Հարբուխ ։ — مستولیه համաճարակ հարբուխ ։

نزلی նէզլի [ա] Հարբուխոտ ։

نزول նիւզուլ [ա] 1. Իջնել 2. Կաթուած ։

نزهت նիւզհէթ* [ա] Զուարթութիւն, զբօսանք (միտաց) ։

نزیل նէզիլ [ա] Հիւր ։

نزیه նէզիհ [ա] 1. Անապական [نزاهت էն] 2. Մաքուր ։

نژاد նիժատ [պ] Սեռ, ծագում ։

نسا նիսա* [ա] Կանայք [եզ. امرأة] ։

نساج նէսսաճ [ա] Ոստայնանկ ։

نساجت նէսսաճէթ* [ա] Ոստայնանկութիւն ։

نسب նէսէպ [ա] 1. Հարք, նախահարք 2. Ազգական [յգ. انساب] ։

نسبت նիսպէթ* [ա] 1. Վերաբերութիւն 2. Յարաբերութիւն, համեմատութիւն 3. Բաղդատութիւն 4. [թ. գ.] Հեճուկ ։ ا — վերագրել . հեճուկս տանիլ . արամտեցնել . جی — հակառակասէր, խառնարարանոց ։

نسبة նիսպէթէն*[ա] 1. Բաղդատամամբ 2. Ի հեճուկս, ընդդէմ

نستر նէսթէր
نسترن նէսթէրէն [պ] Վայրի վարդ ։

نسج նէսճ [ա] 1. Գործել, ոստայնանկել 2. Գործուած 3. Հիւսք ։

نسخ նէսխ [ա] 1. Ջնջել 2. Ընդօրինակել 3. Տեսակ մը գիր 4. Նուսախ* Օրինակներ [եզ. نسخه] ։

نسختین նուսխաթէյն* [ա] Երկու օրինակ [եզ. نسخه] ։

نسخه նուսխէ*[ա] 1. Օրինակ [յգ. نسخ] 2. Հմայական պահպանակ ։

نسر նէսր [ա] Անգղ [յգ. نسور] ։

نسق նէսագ [ա] 1. Կարգ 2. Տարազ, կերպ ։ واحد اوزره — միօրինակ կերպիւ ։

نسل նէսլ [ա] Սերունդ [յգ. انسال] ։

نسناس նէսնաս [ա] Այծամարդ ։

نسنه նէսնէ [թ] Իր, բան ։

نسوان նիսվան* [ա] Կանայք [երգ. امرأة] ։

نسيا منسيا նիսեեն մենսեյեն [ա] Մոռացութեան մատնուած ։

نسیان նիսեան [ա] 1. Մոռնալ 2. Մոռացում ։

نسيب նեսիպ [ա] Տոհմիկ [نسب էն] ։

نسيم նեսիմ [ա] 1. Զեփիւռ 2. Օդ ։

نشا նիշա [ա] Նշայ ։

نشئت، نشأت նէշ'էթ* [ա] Ցառաջ գալ ։

نشائيه նիշայիյե* [ա] Օսլայական ։

نشابه նիշաբե* [ա] Նետ ։

نشادر նիշատըր [բ] Անուշադր ։ روحى — անուշադրական ։

نشاسته նիշասթէ [պ] Նշայ, նշայական ։

نشاط նէշադ [ա] 1. Ուրախութիւն 2. Խնդամտութիւն ։ لى — խնդամիտ, զուարթ ։

نشان նիշան [պ] 1. Նշան, նշանակ 2. Հերք 3. Պատուանշան, շքանշան 4. Խօրհրդակ 5. Նշանակ 6. Նշանառութիւն 7. Կանգնող 8. Տնկող։ ասոյ. آلق — գէպ ի նպատակն ուղղել ։ لى — նշանաւոր, նշանուած ։ جى — կորովամիտ ։

نشانده նիշանտէ [պ] 1. Տնկուած 2. Կանգնուած ։

نشانگاه նիշանկեահ [պ] Նշանակ ։

نشانلامق նիշանլամագ [թ] 1. Նշանել 2. Նշան առնել 3. Նշան ընել ։

نشانه նիշանէ [պ] Նշան, նշանակ ։

نشأه նէշ'է* [ա] Ցարութիւն ։

نشئه նէշ'է* [ա] 1. Կայտառութիւն, զուարթութիւն 2. Խում ինչ գինովութիւն ։ لى — یاب — խնդամիտ, զուարթ ։

نشئه لنمك նէշ'էլէնմէք [թ] 1. Խնդամիտ լինել 2. Խում ինչ գինովնալ ։

نشتر նէշթէր [պ] Նշտրակ ։

نشر նէշր [ա] 1. Տարածել 2. Հրատարակել 3. Տարածայնել 4. Հրատարակութիւն 5. Ցարութիւն ։

نشريات նէշրիյաթ* [ա] Հրատարակութիւնք ։

نشست նիշիսթ [պ] Նիստ ։

نشستگاه նիշիսթկեահ [պ] Նստելու տեղ ։

نشسته նիշիսթէ [պ] Նստած ։ [ըս. نشستكان] ։

نشف նէշֆ [ա] Ծծել ։

نشنيده նիշինիտէ [պ] Անլուր ։

نشو նէշվ, նէշու [ա] 1. Բուսնիլ 2. Մեծնալ, աճիլ ։

نشوت նէշվէթ* [ա] Խում ինչ գինովութիւն ։

نشور նուշուր [ա] 1. Տարածող 2. նէշուր Տարածել ։

نشوه նէշվէ* [ա] Զուարթութիւն ։ آور — զուարթացուցիչ ։

نشيب նիշիպ [պ] Զառիվայր ։

نشيده նէշիտէ* [ա] Տաղ, երգ ։

نشيمن նիշիմէն [պ] Նստելու տեղ ։ كاه — Ժողովարանի ։

نشين նէշին [պ] 1. Նստող [մը. نشینان] 2. Նստած ։

نص նասս [ա] 1. Ապացոյց [մը. نصوص] 2. Կուրանէ կամ Մուհամմէտի աւանդութենէ քաղուած անժխտելի ապացոյց։

نصائح նէսաիհ* [ա] մը. نصيحت ի։

نصاب նըսապ [ա] 1. Կատարելութիւն, հասունութիւն, լըրութիւն 2. Չիմ։ — حكمت իմաստութեան կատարը հասած ։

نصار նուսսար* [ա] մը. ناصر ի։

نصارى նասարա*[ա] Քրիստոնեայք [եզ. نصرانى] ։

نصب նասպ [ա] 1. Կանգնել 2. Կարգել 3. Ցանել 4. Անուանում։

نصح նուսհ [ա] 1. Խրատել 2. Խրատ ։

نصحا նուսէհա* [ա] մը. ناصح ի ։

نصر նասր [ա] Օգնութիւն ։

نصرانى նասրանի [ա] Քրիստոնեայ [էգ. نصرانيه] [մը. نصارى]։ —ت քրիստոնէութիւն ։

نصرت նուսրէթ*[ա] Օգնութիւն։

نصف նըսֆ [ա] Կէս ։ — النهار միջօրէական ։

نصفين նըսֆէն [ա] Կիսով։

نصفت նըսֆէթ* [ա] Արդարասիրութիւն ։

نصل նասլ [ի] 1. Ինչպէս 2. Ինչպիսի ։ سه — هر կերպիւ իւիք, ինչև է ։

نصوح նասուհ [ա] Խրատական։ — توبه ճշմարիտ զղջում։

نصوص նուսուս* [ա] մը. نص ի ։

نصيب նասիպ [ա] 1. Բաժին 2. Վիճակ ։ ا— պարգևել, շնորհել. او — վիճակիլ։

نصيحت նասիհաթ* [ա] Խրատ [մը. نصائح]։ ا— խրատել. —جى، —كر խրատատու ։

نصير նասիր[ա] Օգնական[نصرت էն]։

نضارت նէզարէթ* [ա] 1. Դալարութիւն 2. Գեղեցկութիւն,

نضج նուզճ [ա] Հասունութիւն ։

نضرت նազրէթ* [ա] Տե՛ս نضارت ։

نضيج նազիճ [ա] Հասուն ։

نطاست նէտասէթ* [ա] Բժշ. Վարպետութիւն ։

نطاف նըտաֆ* [ա] մը. نطفه ի ։

نطاق նըտագ [ա] Գօտի ։

نطرون նաթրօն [ա] Բորակ ։

نطس նաթս [ա] Հերկել։

نطفه նութֆէ* [ա] Սերմ։

نطق նութգ [ա] 1. Խօսք [մը. نطوق] 2. Խօսելու կարողութիւն 3. Ճառ ։ ا— ايراد ا— ճառել. طوتلق — կարկիլ։

نطوق նաթուգ [ա] 1. Ճարտասան 2. նութուգ* մը. نطق ի ։

نظائر նէզաիր* [ա] մը. نظيره ի ։

نظائف նէզաի՛ֆ* [ա] մը. نظيف կամ نظيفه ի ։

نظار նուզզար* [ա] մը. ناظر ի ։ — هيئت խորհրդարան ։

نظارت նէզարէթ* [ա] 1. Տեսչութիւն, հսկողութիւն 2. Վարչութիւն 3. Նախարարութիւն 4. Տեսք ։ ا— հսկել, վարել։

نظافت նէզաֆէթ* [ա] Մաքրութիւն։

نظام նիզամ [ա] 1. կարգ [յգ. نظامات] 2. Օրէնք, կանոն ։ عسكری — կանոնաւոր զօրք ։ لى — կանոնաւոր, ի կարգին, բստ օրինի ․ سزلق — ապօրինաւորութիւն ։

نظام նազզամ [ա] կարգի դնող [نظام էն] ։

نظاماً նիզամէն [ա] Ըստ օրինի ։

نظامات նիզամաթ* [ա] Օրէնքներ, կանոններ ։

نظامیه նիզամիյէ* [ա] 1. կանոնաւոր 2. Քաղաքային [հակ. شرعیه] ։ خزینه‌سی — ապարապետական գանձ ։

نظر նազար [ա] 1. Հայեացք [յգ. انظار] 2. Զարակնութիւն, յաչաղ 3. Նայիլ ․ առաջ. مده — բստ իս ․ دن دوشمك — աչքէ ելնել ․ حسن — բարեացակամութիւն ․ یله باقمق — նկատել ․ اعتباره آلمق — ի նկատ առնուլ ․ كاه — տեսլարան ․ انداز او — հայիլ ։

نظراً նազարէն [ա] 1. Նկատելով 2. Ըստ, նայելով ։

نظره նազարէ* [ա] Հայեացք ։

نظری նազարի [ա] 1. Տեսական [էգ. نظریه] [հակ. عملی] 2. Տեսողական ։

نظریات նազարիյեաթ* [ա] Տեսականք ։

نظم նազմ [ա] 1. Ճարել 2. Ճարուածք 3. Տաղաչափութ․

نظماً նազմէն [ա] Չափով ։

نظیر նազիր [ա] 1. Նման [نظر էն] [յգ. نظائر] 2. Սուզակէտ ։

نظیره նազիրէ* [ա] Հետեւողութեամբ յօրինուած արձակ կամ ոտանաւոր բանք ։

نظیف նազիֆ [ա] Մաքուր, ջինջ, սուրբ [نظافت էն] [էգ. نظیفه] ։

نعاس նիւ'աս [ա] Թմրութիւն, նիրհում ։

نعال նի'ալ* [ա] Ոտից ագանելիք [եզ. نعل] ։

نعت նա'թ [ա] Սիրուն վերագիր [յգ. نعوت] ։

نعره նա'րէ* [ա] Գոչիւն, աղաղակ [ռամկ. նաղարա] ։ آتمق — աղաղակ բառնալ ։

نعش նա'շ [ա] 1. Դագաղ 2. Դիակ ։ — بنات Մեծ արջ ։

نعل նա'լ [ա] 1. Ոտքի աման [յգ. نعال] 2. Պայտ ․ لری آتمق — սատակիլ ։

نعلبند նա'լպէնտ [պ] Պայտար [ռամկ. նալըպանտ] ։

نعلچه նա'լչէ [պ] 1. Պայտ [ռամկ. նալչա] 2. Լուսնաձև երկաթ կօշկաց ։

نعلامق նալլամաք [թ] Պայտել ։

نعلین նա'լէյն [ա] Փայտեայ կօշիկ [ռամկ. լալըն] ։

نعم նի'ամ* [ա] Բարիքներ [եզ. نعمت] ։

نعم նի'մ [ա] 1. Ի՛նչ աղուոր 2. նա'ամ. Այո ։

نعماء նա'մա* [ա] Բարիք ։

نعمت նի'մէթ* [ա] 1. Բարիք [յգ. نعم] 2. Հաց ։

نعمتدار նի'մէթտար [պ] Շնորհապարտ ։

نمناع նա՛նա [ա] Անանուխ ․ نعنع، نعنع

نعوت նուուութ* [ա] յգ․ نعت ի ․

نعوظ նուուուզ [ա] բժշ․ կանգնումն վարոցի ․

نعم նա՛իմ [ա] 1․ Բարիք 2․ Երջանիկ [نعمت էն] ․ جنت — Դրախտի մի մասն է ․

نفاش նէգգաշ [ա] Գաճաճ ․ —يت գաճաճութիւն ․

نغمه նաղմէ* [ա] Եղանակ, գեղգեղանք [յգ․ نغمات] ․ پرداز — ساز — գեղգեղող ․

نفائس նէֆայիս*[ա] یգ․ نفیسه կամ نفیس ի ․ پرور — ծաշակի ամէր անձ, գեղեցկասէր ․

نفاست նէֆասէթ*[ա] Ազնուութիւն, ազնուութիւն ․

نفاق նէֆագ [ա] Անելութիւն ․

نفت նէֆթ [ֆ] Նաւթ ․

نفق նէֆէգ [ա] Նաւթագույն ․

نفحه նէֆհա* [ա] 1․ Փչումն [յգ․ نفحات] 2․ Բուրումն ․

نفخ նէֆխ [ա] 1․ Փչել 2․ Փքումն ․

نفخه նէֆխա* [ա] Ուռուցումն ․

نفر նէֆէր [ա] 1․ Հոգի, անհատ 2․ Զարդ զինուոր [յգ․ نفرات] ․

نفرت նէֆրէթ* [ա] 1․ Խորշել 2․ Խորշումն, զարշումն ․

نفرين նէֆրին [պ] Անէծք ․ — خوان او անիծել ․

نفس նէֆս [ա] 1․ Հոգի [յգ․ نفوس] 2․ Անձ 3․ Նոյն ինք 4․ Ցանկութիւն ․ ماده․ — في الامر — լանդ ․ پرست — բուն ինքեան․ لامرده — հեշտասէր ․ نه پدرمك — հանդ-

գուրծել ․ առնել ․

نفس նէֆէս [ա] Շունչ [յգ․ انفاس] ․ ماده․ ۱ — փչելով ազօթել ․ آلق — հանգչիլ, շնչել ․ ده—ر մէկ անգամէն ․

نفسانى նէֆսանի[ա] 1․ Զգայական, 2․ բղձական [էգ․ نفسانيه] Մարմնաւոր ․ ت — զգայարանութիւն, անելութիւն ․ تجى — քննախնդիր ․

نفسلك նէֆէսլիք [թ] Շնչահան ․

نفسلنمك նէֆէսլէնմէք [թ] Շնչել ․

نفسى նէֆսի [ա] Մարմնաւոր ․

نقط նէֆթ [ա] Նաւթ ․

نفع նէֆ՛ [ա] Օգուտ, շահ ․

نفعاً للسائدين նէֆ՛ան լիսսայիլին [ա] Յօգուտ այլոց ․

نفقه նաֆագա* [ա] Ապրուստ ․

نفوذ նուֆուզ [ա] Ազդեցութիւն ․ لى — ազդեցիկ ․

نفوس նուֆուս* [ա] Անձեր, անհատներ [էգ․ نفس] ․

نفى նէֆի՛ [ա] 1․ Աքսորել 2․ Աքսոր 3․ քեր․ Ժխտումն, բացասութիւն ․

نفير նէֆիր [ա] Խումբ ․ عام — միահամուռ զօրաժողով ամենայն բնակչաց աշխարհին ․

نفير նէֆիր [ա] Փող ․

نفيس նէֆիս [ա] Գեղեցիկ, ընտիր [نفاست էն] [էգ․ نفيسه] ․ صنائع — գեղարուեստք ․

نقائص նէգայիս* [ա] յգ․ نقيصه ի ․

نقاب նիգաբ [ա] 1․ Քող 2․ Նագգապ․ Դակող [نقب էն] 3․ Տէ՛ս لغمجى ․

نقابت Նիգապէթ* [ա] Պաշտօն ․ ի نقيب ․

نقاد Նագգատ [ա] 1. Կղծը ճըշ- մարտէն լաւ զատանող [نقد էն] 2. Ճարտար ․

نقاش Նագգաշ [ա] Նկարիչ [نقش էն] ․ لق — Նկարչութիւն ․

نقاط Նըգատ* [ա] յգ. نقطه ի ․

نقاوه Նիգավէ* [ա] Մաքրութիւն ․

نقاهت Նիգահէթ* [ա] Բժշ. Կազ- դուրում, ապաքինութիւն ․

نقب Նագպ [ա] 1. Ծակել 2. Ական հատանել ․

نقد Նագտ [ա] Դրամ [յգ. نقود] ․

نقداً Նագտէն [ա] Կանխիկ ․

نقدر Նէգատար [թ] 1. Որքան 2. Որչափ որ ․

نقدى Նագտի [ա] Դրամական [էգ. نقديه] ․

نقدينه Նագտինէ [պ] Դրամ ․

نقر Նագր [ա] Քանդակագործութ ․

نقرات Նագարաթ* [ա] Դարձեակ ․

نقره Նուգրէ* [ա] Ձուլեալ ոսկի կամ արծաթ ․

نقريس Նըգրիս [ա] Ցօդային կա- թուած ․ قدم — ոտնացաւութ ․

نقش Նագշ [ա] 1. Նկարել 2. Նկարչութիւն, նկար [յգ. نقوش] ․

نقشبند Նագշպէնտ [պ] Նկարիչ ․

نقص Նագս [ա] Պակասիլն ․

نقصان Նօգսան [ա] Պակաս ․

نقض Նագզ [ա] 1. Բեկանել, եղ- ծանել 2. Բեկանում, ջնջում ․

نقضيه Նագզիյէ* [ա] Բեկանիչ ․

نقط Նուգատ* [ա] Կէտեր [էզ. نقطه] ․

نقطوى Նուգտավի [ա] الشكل — կիտաձև ․

نقطه Նօգթա, Նուգթա* [ա] 1. Կէտ [յգ. نقط ، نقاط] 2. Պա- հակ 3. Դիրք, տեղ ․ استناد — յենակէտ ․

نقطهلق Նօգթալըգ [թ] Կէտավ նշանակել, կիտագրել ․

نقع Նագ' [ա] Բժշ. Թրջոց ․

نقل Նագլ [ա] 1. Փոխագրել 2. Պատմել 3. Փոխագրութիւն [յգ. نقليات] 4. Պատմութիւն ․ ـــ ابتسم؟ — արտատպելով ․

نقلى Նագլի [ա] 1. Աւանդական [էգ. نقليه] 2. Փոխագրական ․

نقليات Նագլիյաթ* [ա] Փոխագրու- թիւնք ․

نقود Նուգուտ* [ա] Դրամներ ․

نقوش Նուգուշ* [ա] յգ. نقش ի ․

نقول Նուգուլ* [ա] Պատմութիւնք [էզ. نقل] ․

نق Նագգ [ա] Մաքուր [էգ. نقيه] ․

نقيب Նագիպ [ա] Գործակատար ․ الاشراف — գործակատար շէ- րիֆներու որք են սերունդք Մահմետայ ․

نقيصه Նագիսէ* [ա] Թերութիւն ․

نقيضه Նագիզէ* [ա] Հակատական կէտ [յգ. نقائض] ․

نقيه Նագիհ [ա] Հիւանդութենէ ելած, հիւանդքաղ ․

نكات Նիքաթ* [ա] յգ. نكته ի ․

نكاح Նիքահ [ա] 1. Ամուս- նութիւն 2. Պսակ ․ ا — عقد — պսակել ․ لى — ամու- սնացեալ, կողակից ․

نكار Նիկեար [պ] 1. Նկար 2. Գե-

զատուելիլ ոմն․ خانه — տուն նը-կարուց, պատկերաց ։

نگارش նիկեարիշ [ա] Նկարումն․ پذیر او — Նկարուելի․

نگارنده նիկեարէնտէ [ա] Նկարող․

نگارین նիկեարին [ա] Նկարազեղ․

نگاشته նիկեաշթէ [ա] Նկարուած․

نگاه նիկեահ [ա] Հայեաց․ ا — Հայիլ, Նայիլ․

نگهبان Տե՛ս نگاهدار ، نگاهبان ، نگهدار ։

نکبت նէքպէթ* [ա] Ձախորդութիւն․ زده — արկածեալ․

نکته նիւքթէ* [ա] 1․ Կէտ [յգ․ نکات] 2․ Նուրբ կէտ, նրբութիւն ։ ատոյ․ لی — Նուրբ, Հանճարեղ․ دان — ، شناس — ، بین — Նրբամիտ, Նրբահայեաց․ کو — ، پرداز — Նրբախօս․

نگران նիկերան [ա] Հայող․ — او Հայիլ․

نکره նէքրէ* [ա] 1․ քեր․ Անորոշ անուն 2․ Հեռաքրքրական և զուարճալի պատմութիւն 3․ [Ռ․գ․] կամ کو — զուարճաբան ։

نکس նէքս [ա] Բժշ․ Դարձ հիւանդութեան․

نکفه նէքֆէ* [ա] Գեղձ ․

نکفی նէքֆի [ա] Յարականջային ։

نکو նիկու [ա] Բարի, լաւ ։

نکول նիւքուլ [ա] Հրաժարիլ, ի բաց կալ․

نگون նիկուն [ա] Նկուն, վեր ի վայր․ بخت — դժբաղդ․ — سار գլխիվայր ։

نگه նիկեհ [ա] համ․ نگاه էն ։

نگهبان նիկեհպան } [ա] Պահապան․ ی — պահպանութիւն ։
نگهدار նիկեհտար }

نگهت նէքհէթ* [ա] Հոտ․

نگین նիկին [ա] 1․ Մատանի 2․ Կնիք ․

نم նէմ [ա] 1․ Խոնաւութիւն 2․ Ցօղ ․

نم նէմմ [ա] Բանսարկութիւն ․

نما նէմա [ա] 1․ Աճեցում 2․ Տոկոս, շահ ։

نما նիւմա [ա] 1․ Ցուցնող [յգ․ نمایان] ․

نمائم նէմաիմ* [ա] յգ․ نمیمه ի ․

نماز նէմազ [ա] Աղօթք, վըճարանք ․

نمام նէմմամ [ա] Բանսարկու [نم էն]

نمای նիւմայ [ա] Ցուցնող ․

نمایان նիւմայան [ա] Երևցող, ակներև ․

نمایش նիւմայիշ [ա] 1․ Ցոյց [յգ․ نمایشات] 2․ Ցուցամոլութիւն ․ کار — ցուցարար․ لی — ցուցական ․

نماینده նիւմայէնտէ [ա] Երևցող ․

نمچه նէմչէ [թ] Աւստրիա ․ لی — աւստրիացի, աւստրիական հպատակ․ جه — գերմաներէն ․

نمد նէմէտ [ա] Թաղիք ․

نمدزين նէմէտզին [ա] Թաղիք թամբի ․

نمر նէմր [ա] Ինձ [յգ․ انمار] ․

نمرود նէմրուտ [ա] Նեբրովթ․ — دپه سی բուրգ ․

نمك Նէմէք [զ] Աղ․ حرام — ա-պերախտ․ شناس — երախտա-գէտ ․

نمكين Նէմէքին [զ] Աղի ․

نمل Նէմլ ونمل Նէմիլ* [ա] Մրջիւն․

نملنمك Նէմլէնմէք [բ] Խոնաւանալ ․

نملى Նէմլի [բ] }
نمناك Նէմնաք [զ] } Խոնաւ ․

نمو Նէմավվ [ա] Աճում․

نمود Նէմուտ } [զ] 1․ Երեւցող
نمون Նէմուն } 2․ Ցուցնող ․

نمودار Նէմուտար } [զ] 1․ Օրի-
نمونه Նէմունէ } նակ 2․ Տիպար․

نميقه Նէմիգա* [ա] Նամակ ․

نميمه Նէմիմէ* [ա] Բանսարկութիւն․

ننك Նէնկ [զ] 1․ Նենգութիւն 2․ Կռիւ ․

ننه Նինէ [բ] Մեծ մայր ․

ننى Նիննի [բ] Օրօր ․

نو Նէվ [զ] Նոր․ جوان — գեռա-տի․ ايجاد — նորահնար ․ — آموز համբակ ․

نوا Նէվա [զ] 1․ Ձայն 2․ Եղա-նակ, գեղգեղանք 3․ Իրք, միջոց ․

نوائر Նէվաիր* [ա] յգ․ نائره ի ․

نواب Նէվվապ* [ա] յգ․ نائب ի ․

نوات Նէվաթ* [ա] Կուտ ․

نواحه Նէվվահէ* [ա] Վարձուոր լացող կին ․

نواخته Նէվախթէ [զ] Գգուած, փայփայած, գգուեալ, փայ-փայեալ․

نوادر Նէվատիր* [ա] յգ․ نادره ի ․

نواز Նէվազ [զ] 1․ Գգուող, փայփայող [յգ․ نوازان] 2․ Նուագող ․

نوازش Նէվազիշ [զ] Գգուանք, փայփայանք, փաղաքշանք ․ — كار — փայփայող ․ كارانه — փայփայանօք, փաղաքշաբար․

نوازل Նէվազիլ* [ա] 1 Պէտքեր [եզ․ نازله] 2․ [բ․ գ․] Հարբուխ․

نوازنده Նէվազէնտէ [զ] Փաղաք-շող, գգուող ․

نواصى Նէվասի* [ա] Ճակատք [եզ․ ناصيه] ․

نوافل Նէվաֆիլ* [ա] յգ․ نافله ի ․

نواقص Նէվագըս* [ա] Պակասներ [եզ․ ناقصه] ․

نوال Նէվալ ونواله Նէվալէ* [ա] 1․ Շնորհ 2․ Կերակուր ․

نواموز Նէվամուզ [զ] Նորուս [յգ․ ان —] ․

نواميس Նէվամիս* [ա] յգ․ ناموس ի․

نواهى Նէվահի* [ա] Արգելանք ․

نوباوه Նէվպավէ [զ] Առաջին պը-տուղ, երախայրիք, նախա-պատուղ, նորք ․

نوبت Նէվպէթ* [ա] 1․ Կարգ, շրջան 2․ Փոխն ի փոխ կա-տարուած պաշտօն 3․ Անգամ 4․ Բժշ․ Նոպայ ․ տաճ․ جى — Պահակ, պահակալ․ պաշտօ-նեայ որոյ կարգն է պաշտօնա-կել․ بكلمك — ի պահու կալ․ له — ، لشى — կարգաւ ․

نورس Նէվրէս [զ] Ստինքները գեռ նոր ցցուած աղջիկ ․

نوبنو Նէվպէնէվ [զ] Նորանոր ․

نوبهار Նէվպէհար [զ] Գարուն ․

نوح Նուհ [ա] Նոյ նահապետ ․

نوحه նէվհա* [ա] Ողբ ։ — کر ողբացող ։

نور նուր [ա] Լոյս [յգ. انوار] ։ — پاش، — بخش، — افشان լուսասփիւռ ։

نورانی նուրանի [ա] 1. Լուսաւոր [էգ. نورانیه] 2. Լուսեղէն ։

نورس նէվրէս [պ] Նորահաս ։

نورسته նէվրէսթէ [պ] Նորաբոյս ։

نورسیده նէվրէսիտէ [պ] Նորահաս, դեռահաս [յգ. نورسیدكان] ։

نوروز նէվրուզ [պ] Գարնանամուտք ։ — یه տօնընծայք ։

نورین նուրէյն [ա] Երկու լոյսեր ։ ذی‌النورین Օսման որ էր այր Մուհամմէտի երկու դըստերց ։

نوزاد նէվզատ [պ] Նորածին ։

نوش նուշ [պ] 1. Խմող [յգ. نوشان] ։ عیش و — կերուխում ։ ا — խմել, ըմպել ։

نوشا նուշա [պ] Խմող ։

نوشادر նուշատըր [պ] Տե՛ս نشادر ։

نوشانوش նուշանուշ [պ] 1. Անընդհատ ըմպում, 2. Անընդհատ ըմպելով ։

نوشته նիւվիշթէ [պ] Գրուած ։

نوشین նուշին [պ] Անոյշ, քաղցր ։

نوطه նօթա [է] Խազ, նշանագրօշմ ։

نوع նէվ' [ա] Տեսակ [յգ. انواع] ։

نوعاما նէվ'անմա } [ա] 1. Կերպիւ իւիք 2. Բնաւին ։
نوعا նէվ'ամմա }

نوعى նէվ'ի [ա] Սեռական ո և է տեսակի [էգ. نوعیه] ։

نوك նէվք [պ] Սուր ծայր ։

نوكر նէօքէր [պ] Սպասաւոր ։

نول նէվլ [ա] Նաւավճարք ։

نولین նավլէյն Նաւավճարք [երկ. نول էն] ։

نوم նէվմ [ա] Քուն, ննջ ։

نومرو նումէրօ [է] Թիւ ։

نوى նէվի [ա] Թմբրական ։

نومید նէվմիտ [պ] Անյոյս ։

نون նուն* [ա] Անուն ن տառին ։

نونهال նէվնիհալ [պ] Նորատունկ, մատաղատունկ ։

نوهوس նէվհէվէս [պ] Նորափափաք [յգ. نوهوسان] ։

نوید նէվիտ [պ] Աւետիս ։

نویس նիւվիս } [պ] Գրող ։
نویسنده նիւվիսէնտէ }

نوین նէվին [պ] Նոր ։

نه նէ [պ] 1. Ոչ 2. նէհ. Դնող [յգ. نهان] 3. նէհ. Ինն ։

نه նէ [թ] 1. Ինչ 2. Ո՞ր ։ — ایسه նօլ. — ինչ և է. — یه ։ — دن ինչո՞ւ ։ — جی — ինչ արհեստէ ։

نها նիհա* [ա] Խելքեր, մտքեր [էզ. نهیه] ։ — اولی ال ուլին նիհա. խելացիներ ։

نهاد նիհատ [պ] Բնութիւն ։

نهاده նիհատէ [պ] Դրած, դըրուած ։

نهار նէհար [ա] Ցերեկ ։ آ — ցերեկ ատեն ։ ی — ցերեկօթիկ ։

نهال նիհալ [ա] Նորատունկ ։ — ستان տնկարան ։

نهان նիհան [պ] Ծածկուած, թաքուն ։ ی — թաքուն ։

نهایت Նիհայէթ* [ա] 1. Վերջ, ծայր 2. Վերջապէս 3. Առաւելն, ստոյգ. بی — سز անվերջ. الی النهایه մինչ ցվերջ. بولمق — վերջանալ. — الامر վերջապէս:

نهب Նէհպ [ա] 1. Աւարառութիւն 2. Աւար առնել:

نهج Նէհճ [ա] 1. Եղանակ, կերպ 2. Ճանապարհ:

نهر Նէհր [ա] Գետ [յգ. انهار]:

نهرین Նէհրէյն [ա] Երկու գետեր: — ماوراء Միջագետք:

نهری Նէհրի [ա] Գետային [էգ. نهریه]:

نهضت Նէհզէթ* [ա] Ընդոստ ելնել:

نهفته Նիւհիւֆթէ [պ] Ծածկուած:

نهم Նէհէմ [ա] 1. Տենչանք 2. [պ] Նիւհիւմ. Իններորդ:

نهنك Նէհէնկ [պ] Կոկորդիլոս:

نهی Նէհի [ա] 1. Արգիլել 2. Արգելում, ստոյգ. حاضر — Բ. Դէմք արգելական:

نهی Նիւհա* [ա] Տե՛ս نها:

نهیه Նիւհիյէ* [ա] Խելք [յգ. نهی]:

نهیق Նէհիգ [ա] Զռալ:

نی Նէյ [պ] 1. Եղեգ [հմմ. نای] 2. Սրինգ:

نیابت Նիյապէթ* [ա] 1. Տեղակալութ. 2. Փոխ դատաւորութ.

نیات Նիյյաթ* [ա] յգ. نیت ի:

نیاحه Նիյահա* [ա] Լալկանութիւն:

نیاز Նիյազ [պ] 1. Աղաչանք 2. Պէտք: ا — աղաչել. — بی անկարօտ: مند — աղերսող. مندی — աղերսարկութիւն:

نیام Նիյամ [պ] Պատեան:

نیت Նիյյէթ* [ա] Դիտաւորութիւն [յգ. نیات]: ا — առաջադրել:

نیچه Նիճէ نیچه Նիչէ [թ] 1. Ինչպէս 2. Բազում:

نیچون Նիչուն [թ] Ինչու համար:

نیر Նէյյիր [ա] 1. Լուսաւոր [نور էն] [էգ. نیره] 2. Լուսաւոր մարմին 3. Արև 4. Լուսին:

نیران Նիրան* [ա] 1. Կրակներ [եզ. نار] 2. Լոյսեր [եզ. نور]:

نیرنك Նիրէնկ [պ] 1. Խարդախութիւն 2. Դիւթութիւն, հմայութիւն:

نیرو Նիրու [պ] Ոյժ: مند — ուժեղ, զօրեղ:

نیرین Նէյյիրէյն [ա] Արեգակ և Լուսին:

نیزن Նէյզէն [պ] Սրնգահար:

نیزه Նէյզէ [պ] Նիզակ:

نیسان Նիսան [պ] Ապրիլ (ամիս):

نیستان Նէյիսթան [պ] Եղեգնուտ վայր:

نیسق Նիսգի [պ] Զգոյութիւն:

نیش Նիշ [պ] Խայթոց:

نیشتر Նիշթէր [պ] Նշտրակ:

نیك Նիք [պ] Բարի [յգ. نیکان]:

نیکبین Նիքպին [պ] Լաւատես:

نیکبخت Նիքպախթ [պ] Բարեբախտ:

نیکخصلت Նիքխասլէթ [պ] Բարեբարոյ:

نیکخواه Նիքխահ [պ] Բարեացակամ [յգ. نیکخواهان]:

نیکنام Նիքնամ [պ] Բարեյիշատակ:

نیکو Նիկու [պ] Բարի, աղէկ:

نیکوکار Նիկուքեար [պ] Բարեգործ:

نيل Նիյլ [ա] 1. Արժանանալ 2. Նիլ Նեղոս 3. [գ] Լեղակ ։

نيلان Նիլլէյլան [ա] Արժանացում, վայելում ։

نيلكون Նիլկէօն [գ] Կապոյտ ։

نيلوفر Նիլուֆեր [գ] Հարսնամատ (ծաղիկ) ։

نيم Նիմ [գ] Կէս ։

نيمروز Նիմրուզ [գ] Միջօրէ ։

نيمتن Նիմթէն [գ] Տէ՛ռ منتان ։

نيمه Նիմէ [գ] Կէս ։

نيه Նիյէ [թ] 1. Ինչու 2. Ինչ բանի ։

و

و Վավ. Քանակաթիւներորդ տառ օսմանեան այբուբենի արժէքն է 6 ։

و վէ [ա] — [գ] Եւ, ու ։

وا վա [գ] Ո՜հ ։ اسفا — ո՜հ եղո՜ւկ ։

وابسته վապէսթէ [գ] 1. Կապեալ 2. Կախեալ ։

وايسين վափէսին [գ] Յետին ։

وابور վափօր [ֆ] Շոգենաւ ։

واثق վասըգ [ա] Վստահող [وثوق էն] ։

واجب վաճիպ [ա] Անհրաժեշտ [وجوب էն] [յգ. واجبات] ։ — الوجود Աստուած ։

واحد վահիտ [ա] Մէկ, մի [էգ. واحده] ։ قياسی — Թուաց. միութիւն. — بعد — ی — մի առ մի ։

وادی վատի [ա] 1. Ձոր [յգ. اوديه] 2. Նիւթ ։

وار վար [թ] 1. Կայ 2. Գոյութիւն 3. Գանձուած 4. Գոյք ։ — بنم ունիմ. — سنك ունիս. — آنك ունի. ا — ի գոյ ածել ։

وار վար [գ] Համգոյն, նման ։

وارث վարիս [ա] Ժառանգորդ [وراثت էն] [էգ. وارثه] [յգ. ورثه] ։

وارد վարիտ [ա] Հասած, եկած [ورود էն] [էգ. وارده] ։ — او Հասնիլ, գալ ։

واردا վարտա ի բա՛ց կա՛ց [Թուրք. է. կուարտա բառէն] ։ قوسطه — պատկառելի ։

واردات վարիտաթ [ա] Հասոյթք, եկամուտք ։

وارستكی վարեսթէկի [գ] Զերծ լինելն ։

وارسته վարեսթէ [գ] Ազատ, զերծ ։

وارلق վարլըգ [թ] Գոյութիւն ։

وارمق վարմագ [թ] 1. Հասնիլ 2. Երթալ 3. Յանգիլ ։ — աշաղ. — آشاغی اره — Անուանանալ. — Հասնել. — فرقنه կռահել ։

وارنجه վարընճա [թ] 1. Հասնելուն պէս 2. Մինչ ։

واروش վարօշ [հունգ] Արուարձան ։

وارون վարուն [գ] Ձախող ։

واره վարա [թ] — — Տակաւ առ տակաւ ։

واری վարի [գ] Համգոյն, նման, պէս ։

واریت վարիէթէ [ֆ] Ինչք, Հարստութիւն. لى — Հարուստ.

واریش վարըշ [ֆ] Արամմութիւն لى — արամմիտ, խորամանկ.

واریل վարէլ [է] Տակառակ.

واز վազ [ֆ] — كلك · — کچمك դադարել, ի բաց թողուլ, հրաժարիլ.

وازکون վաժկէօն [դ] Ջախող.

واسطه վասըթա* [ա] 1. Միջնորդ 2. Միջոց [յգ. وسائط].

واسع վասի' [ա] Ընդարձակ, լայնատարած [وسعت էն] [էգ. واسعه].

واصف վասըֆ [ա] Նկարագրող [وصف էն].

واصل վասըլ [ա] 1. Հասած [وصول էն] [էգ. واصله] 2. Կցր-եալ [وصل էն].

واضح վազըհ [ա] Որոշ, մեկին, յայտնի [وضوح էն] [էգ. واضحه]. ات — յայտնի իրք.

واضع վազը' [ա] Դնող [وضع էն] [էգ. واضعه] [յգ. واضعين]. — امضا ստորագրող. قانون — օրէնսդիր.

واعظ վա'ըզ [ա] Քարոզիչ [وعظ էն] [յգ. واعظين].

واغون վակօն [անգղիարէն] Երկաթուղւոյ կառք.

وافتیر վաֆթիր [ռ] Մերկառու-թիւն.

وافد վաֆիտ [ա] Այցելու մուտքն.

وافر վաֆիր [ա] Բազում, շատ [وفرت էն] [էգ. وافره].

وافی վաֆի [ա] Բաւական [وفا էն] [էգ. وافيه].

واقع վաքը' [ա] 1. Տեղի ու-նեցած, պատահած, եղած [وقوع էն] [էգ. واقعه] 2. Գըտ-նուած. فی ال — յիրաւի.

واقعا վաքը'ա [ա] Յիրաւի.

واقعه վաքը'ա* [ա] Եղելութիւն, դէպք, պատահար [յգ. وقائع].

واقف վաքըֆ [ա] Տեղեակ, գի-տակ [وقوف էն] 2. Կտակա-րար [وقف էն].

واق վաքը [ա] 1. Պահպանող [وقایه էն] 2. էծմ. Յառաջա-պահ գեղ.

والا վալա [դ] Բարձր. شان — մեծափառ. قدر — մեծարգոյ.

والحاصل վէլհասըլ [ա] Վերջապէս.

والد վալիտ [ա] 1. Ծնող [ولادت էն] 2. Հայր.

والده վալիտէ* [ա] Մայր.

والدین վալիտէյն [ա] Ծնողք.

والله վալլահի [ա] Աստուած վկայ.

واله վալիհ [ա] Շուարած [وله էն].

والی վալի [ա] Կուսակալ [ولایت էն] [յգ. ولات]. لك — Տե'ս ولایت.

والسلام վէսսէլամ [ա] 1. Ողջոյն ընդ ձեզ 2. Եւ ահա ամէ-նայն ինչ կատարեալ է.

وامق վամըք [ա] Սիրահար.

واو վավ* [ա] Անուն و տառին.

واویلا վավէյլա [ա] Վայնասուն.

واه վահ [դ] Հառաչ, հեծութիւն. — — եղուկ, վահ.

واهب վահիպ [ա] Նուիրող, պար-գեւատու [هبه էն].

واهم վահիմ [ա] Երեւակայող [وهم էն].

واهمه վահիմէ*[ա] Ցնորք, բանդագուշանք ։

واهن վահին [ա] Եծ. Տկար, անզօր [وهن են] ։

واهی վահի [ա] Ունայն, սնոտի [էգ. واهیه] [ջգ. واهیات] ։

وای վայ[ի] 1. Վա՜յ 2. Ա՛յ 3. Ո՛հ ։ حالمه— باشمه— վա՜յ ինձ ։

وایه վայէ [պ] Մաս, բաժին ։

وایه‌دار վայէտար } وایه‌مند վայէմէնտ } [պ] Մասնակից, մաս ունեցող։

وبا վէպա [ա] 1. Համաճարակ հիւանդութիւն 2. Ժանտախտ։ ی— ئیه— համաճարակ ։

وبال վէպալ [ա] Չար հետեւանք [ալըն. մեղսալ] ։

وبری վէպրի [ա] Թաւամորթի ։

وتد վէթիտ [ա] 1. Ցից [ջգ. اوتاد] 2. անտ. Սեպուկ։ یه— ی— սեպուկային ։

وتر վէթէր [ա] Լար ։ یه— ی— լարային ։

وتیره վէթիրէ* [ա] 1. Ճամբայ 2. Եղանակ 3. Միջնորմ քթաց։

وثائق վէսաիգ* [ա] ջգ. وثیقه ի։

وثاق վիսագ [ա] Դաշն ։

وثوب վիւսուպ [ա] Ցատքել ։

وثوق վիւսուգ[ա]Վստահութիւն։

وثیقه վէսիգա* [ա] Գրաւոր հաւատիք, մուրհակ, վկայագիր [ջգ. وثائق] ։

وجائب վէճաիպ* [ա] ջգ. وجیبه ի ։

وجاهت վիճահէթ [ա] էրան. Դէմ առ դէմ [وجه են] ։

وجاهی վիճահի [ա] էրան. Դէմ առ դէմ, (ի ներկայութեան երկուց կողմանց) [էգ. وجاهیه]։

وجد վէճտ [ա] Ցափշտակութիւն մտաց, զարմացում։

وجدان վիճտան [ա] Խիղճ ։ لی — խղճահար ։

وجع վէճա՛ [ա] Ցաւ [ջգ. اوجاع] ։ مفاصل — յօդացաւութիւն ։

وجنه վէճնէ*[ա] անտ. Ցցուեալ մասն այտից ։

وجنی վէճնի [ա] Լծօսկրային ։

وجوب վիւճուպ[ա]Կարեւոր հարկ, հարկաւորութիւն ։

وجوبی վիւճուպի [ա] 1. Հարկեցուցիչ [էգ. وجوبیه] 2. մեր. Պարտաւորական (եղանակ) ։

وجود վիւճուտ[ա] 1. Գոյութիւն 2. Մարմին ։ ه کتورمك — ի գոյ ածել ։ لی — մարմնեղ ։

وجوه վիւճուհ* [ա] 1. Երեսներ [եզ. وجه] 2. Երեւլիք 3. Կերպեր, եղանակներ 4. Գլխաւոր կէտեր, էական մասեր 5. Պատճառք։ ամօց. له— بال— — من کل ال ամեն կողմանէ ։ — کثیر ال բազմանկիւն. وجهاً — من ال له وچ մի տեսակէտով ։

وجه վէճհ[ա] 1. Երես [ջգ. وجوه] 2. Եղանակ, կերպ 3. Պատճառ 4. Տեսակէտ ։ پشین — بر կանխիկ ։ بالا — بر բառ վերագրելոյն ։

وجهه վէճհէ* [ա] 1. Կողմ 2. Երես ։

وجهی վէճհի[ա]Երեսաց[էգ. وجهیه]։

وجیبه վէճիպէ* [ա] Անհրաժեշտ

պարտականութիւն, պարապեք [յգ. وجائب] ։
وجيزه վէճիզէ*[ա] Համառօտ ինչ ։
وجيه վէճիհ [ա] Պատուական ։
وجر վէճէր [պ] Վշտիռ ։
وحام վէհամ [ա] Յղի կանանց ուտելու խանդարեալ ցանկութիւնք ։
وحدانی վահտանի [ա] 1. Միակ 2. Մի (Աստուծոյ) ։
وحدانيت վահտանիյէթ* [ա] Միութիւն Աստուծոյ ։
وحدت վահտէթ* [ա] Միութիւն, միայնակութիւն ։
وحش վահշ [ա] Վայրի կենդանի [յգ. وحوش] ։
وحشت վահշէթ* [ա] 1. Վայրենութիւն 2. Սոսկալութիւն 3. Սոսկում ։
وحشی վահշի [ա] 1. Վայրենի [ըստ وحشت էն] [էգ. وحشيه] 2. Գազանական ։
وحشيانه վահշիյանէ [պ] 1. Վայրենական 2. Վայրենաբար ։
وحشيت վահշիյէթ* [ա] } Վայրենութիւն ։
وحشيلك վահշիլիք [թ] }
وحل վահլ[ա]Տիղմ, ցեխ[յգ. وحول]։
وحوش վուհուշ* [ա] յգ. وحش ի ։
وحی վահի' [ա] Աստուածեղէն յայտնութիւն ։ — امين ال Գաբրիէլ Հրեշտակապետ ։
وحيد վահիտ[ա]Միակ [էգ. وحيده]։
وخامت վէխամէթ*[ա]Ծանրութիւն, վտանգաւորութիւն, վտանգ ։ وخيم ի ստ'ն ։ —لو ، —لى

وخيم վախիմ [ա] Ծանր, ծանրակըշիռ, վտանգաւոր[وخامت էն] [էգ. وخيمه] ։
ود վիտտ, վէտտ [ա] Բարեկամութիւն, սէր ։
ودائع վէտաի'* [ա] յգ. وديعه ի ։
وداج վէտաճ [ա] անոթ. փողերակ ։
وداد վէտատ, վիտատ [ա] Տե'ս ود ։
وداع վէտա' [ա] Հրաժեշտ ։ ا — Հրաժեշտ տալ. — ال Մնաս բարեաւ ։
وداعلاشمق վէտալաշմագ[թ] Իրարու Հրաժեշտ տալ ։
ودود վէտուտ [ա] 1. Կարի սիրեցեալ [ود էն] 2. Կարի գորովագութ ։
ودید վէտիտ [ա] Սիրելի [յգ. اودا]։
ودیع վէտի' [ա] Աւանդատու ։
وديعه վէտի'ա*[ա]Աւանդ[յգ. ودائع]։
وراء վէրա [ա] Ետև։
وراثت վէրասէթ* [ա] Ժառանգականութիւն ։
ورثه վէրէսէ* [ա] յգ. وارث ի ։
ورد վէրտ [ա]1. Վարդ 2. Վերտ. Տէրունական աղօթք[յգ. اوراد] 3. Սովորական մաղթանք ։
وردی վէրտի [ա] Վարդագոյն ։
ورزش վէրզիշ [պ] Ջան, փոյթ ։
ورطه վէրթա* [ա] 1. Վիհ, խորխորատ 2. Խոր տիղմ 3. Վտանգ ։
ورع վէրա' [ա] Ողջախոհութիւն ։
ورق վէրագ, վարագ [ա] 1. Տերև [յգ. اوراق] 2. Թղթի թերթ 3. Ոսկւոյ, արծաթի թերթ։
ورقا վէրգա [ա] Աղաւնի ։

ورقپاره վարագբարէ [պ] 1. Թղթի կտոր 2. Պիտակ ․

ورقلامق վարագլամագ [թ] Ոսկեօծ դրուագել ․

ورقه վարագա* [ա] 1. Թուղթ [յգ. اوراق] 2. Նամակ․ صحيفه — դրոշմաթուղթ ․

ورق վարագ [ա] Տերևային ․

ورك վէրք, վէրք [ա] Զատուկր ․

ی — ، یه — զատուկրային ․

ورم վէրէմ [ա] 1. Այտուցք, ուռեց [յգ. اورام] 2. Թոքախտ 3. [թ. գ.] Թոքախտաւոր ․

ورود վիւրուտ [ա] 1. Հասնիլ 2. Հասնումն ․

وريد վէրիտ [ա] Երակ [յգ. اوردە] ․

ی — ، یه — երակաւոր , երակալից, երակային ․

وريد վիւրէյտ [ա] Երակիկ ․

وز վըզ [թ] Բզզում․ كلك — առ ոչինչ գրել ․

وزارت վէզարէթ* [ա] Վեզիրութիւն՝ որ քաղաքային առտիճաններու կատարն է և որոյ արժանացողք բաշա տիտղոսը կ'առնուն ․

وزان վէզզան [պ] 1. Փչող 2. [ա] վէզզան․ Կշռող․ [وزن է] ․

وزر վիզր [ա] 1. Բեռ․ [յգ. اوزار] 2. Մեղք․ 3. [թ] վըզըր — Շուտով ․

وزرا վիւզէրա* [ա] յգ. وزير ․

وزلق վըզըլթը [թ] 1. Բզզում․ 2. Սնոտի բան ․

وزلدامق վըզըլտամագ [թ] Բզզալ ․

وزن վէզն [ա] 1. Կշռել 2. Կշռոք 3. Կշիռ [յգ. اوزان] 4. Չափ, ոտն տաղից 5. քեր. Ձև կաղապար բառից ․

وزنه վէզնէ* [ա] 1. Կշիռ 2. Գանձ, սնտուկ ․

وزنه‌دار վէզնէտար [պ] Գանձապահ ․

وزير վէզիր [ա] Մեծ աւագանի որ է տէր քաղաքային աստիճանաց գերագունին [وزارت էն] [յգ. وزرا] ․ اعظم — մեծ Եպարքոս ․ ی — ، یه — վեզիրական ․

وزيرلك վէզիրլիք [թ] Տես وزارت ․

وسائط վէսաիթ* [ա] յգ. واسطه ի ․

وسائل վէսաիլ* [ա] յգ. وسيله ի ․

وساده վիսատէ* [ա] Բարձ ․

وساطت վէսաթէթ* [ա] Միջնորդութիւն ․

وساوس վէսավիս* [ա] յգ. وسوسه ի ․

وسخ վէսախ [ա] Աղտ, աղտեղութիւն [յգ. اوساخ] ․

وسط վասաթ [ա] Մէջտեղ ․

وسطى վուսթա [ա] 1. Միջին [էգ. وسطيه] 2. վուսթա*. Միջին [էգ. اوسط ի] ․ آسياى — միջին Ասիա, Թուրքաստան ․

وسع վիւսհ' [ա] Կարողութիւն ․ على قدر ال — بلى՝ գատէրէ վիւսհ' ըստ կարողութեան ․

وسعت վիւսհ'աթ* [ա] 1. Ընդարձակութիւն 2. Դիւրակեցութիւն ․ لی — ընդարձակ, լայնատարած ․

وسواس վէսվաս [ա] Թելադրիչ [وسوسه էն] ․

وسوسه վէսվէսէ* [ա] 1. Կասկած,

հոգ, վարանք [յգ. وساوس] 2. Թելադրութիւն : ـلی — ـجی — կասկածոտ, վարանոտ, հոգած :

وسیع վեսի՛ [ա] Տե՛ս واسع :

وسیله վեսիլէ* [ա] 1. Միջոց [յգ. وسائل] 2. Պատրուակ 3. Աւիթ : ـجو — առիթ փնտռող :

وسیم վեսիմ [ա] Դրոշմեալ [وسم էն] :

وش վեշ [պ] Նման :

وشاح վիշահ [ա] Ուս ընդ անութ անցեալ, զարդարուն գօտի :

وشق վեշագ [պ] Լուսան, գազանն որոյ մուշտակն է խիստ ազնիւ [ռմկ. վաշագ] :

وشناب վիշնապ [պ] Բալի, աւշարակ :

وشنه վիշնէ [պ] Բալ : آغاجی — բալենի :

وصاف վասսաֆ [ա] Լաւ նկարագրող [وصف էն] :

وصال վիսալ [ա] 1. Միաւորութիւն, զուգութիւն 2. Մերձաւորութիւն :

وصایا վեսայա* [ա] 1. Կտակներ [եզ. وصیت] 2. Յանձնարարութիւնք, խորհուրդք, պատուէրք :

وصایت վեսաեէթ* [ա] էրա. Կտակակատարութիւն, խնամակալութիւն :

وصف վասֆ [ա] 1. Նկարագրել 2. Գովել 3. Նկարագրութիւն [յգ. اوصاف] 4. Վերադիր, հանգամանք 5. Գովեստ 6. Ածական :

وصفی վասֆի [ա] Որակական : [էգ. وصفیه] اعداد ـه — գոտական թիւեր :

وصل վասլ [ա] 1. Կցել 2. Կցումն :

وصلت վասլաթ* [ա] Տե՛ս وصال :

وصول վուսուլ [ա] 1. Հասնիլ 2. Ժամանումն :

وصی վասի [ա] 1. Կտակակատար [وصیت էն] 2. Խնամակալ :

وصیت վասիյէթ* [ա] Կտակ : ـ ا — կտակել [յգ. وصایا] :

وصیتنامه վասիյէթնամէ [պ] Կտակագիր :

وضع վազ' [ա] 1. Դնել 2. Հաստատել 3. Սահմանել 4. Դնելն 5. Ընթացք [յգ. اوضاع] : ռմկց. اساس ا — հիմնարկել . حمل ا — որդեծնել, տղայ բերել :

وضاعت վեզա'աթ* [ա] Վատզգութիւն :

وضعیت վազ'իյէթ* [ա] Կացութիւն, դիրք :

وضوح վուզուհ [ա] Բացորոշութիւն, յստակութիւն :

وطن վաթան, վեթան [ա] Հայրենիք, բնադաւառ [յգ. اوطان]

وطنپرور վաթանփերվեր [պ] Հայրենասէր : ـلك — ، ـی — հայրենասիրութիւն :

وطنداش վաթանտաշ [պ] Հայրենակից : ـلق — հայրենակցութիւն :

وطنيه վաթանիյյէ* [ա] Հայրենական [եզ. وطنی]։

وطی վաթ' [ա] 1. Կոխոտել 2. Մերձաւորութիւն, խառնուք։

وظائف վեզաիֆ* [ա] յգ. وظیفه։

وظیفه վազիֆէ* [ա] 1. Պարտականութիւն [յգ. وظائف] 2. Թոշակ։ առօր. ا— Հոգ ընել. —خور Թոշակաւոր. —سز անհոգ. —سزلك անտարբերութիւն. ایدنمك — իւր պարտքը նկատել. —دار պարտաւոր։

وعاء վի'ա [ա] Աման, անօթ [յգ. اوعیه]։ —ی ، —یه անօթական։

وعد վա'տ [ա] 1. Խոստանալ 2. Խոստում։

وعده վա'տէ* [ա] Պայմանաժամ։

وعظ վա'զ [ա] 1. Քարոզել 2. Քարոզ։

وعید վա'իտ [ա] Սպառնալիք։

وغا վեղա [պ] Մարտ, կռիւ։

وغیرهم վեղայրէհիւմ [ա] Եւ այլք։

وفا վեֆա [ա] Հաւատարմութիւն, անդրդուութիւն։ ا— բաւել. ا— وعده խոստման հաւատարիմ մնալ. پیوست — հաւատարիմ. —سز անհաւատ։

وفات վեֆաթ* [ա] 1. Վախճանիլ 2. Վախճանում, մահ։

وفادار վեֆատար [պ] Հաւատարիմ, խոստմնապահ, հաստատ. —لق ، —ی անդրդուութիւն։

وفاق վեֆագ [ա] Համաձայնութիւն, միաբանութիւն։

وفد վեֆտ [ա] Ժամանում, եկ։

— معالی փառաւոր։

وفرت վեֆրէթ* [ա] Շատութիւն, առատութիւն։

وفق վեֆգ [ա] Համաձայնութիւն, յարմարութիւն. —ہ պէս համաձայն։

وفور վիւֆուր [ա] Շատութիւն, առատութիւն։

وفی վեֆի [ա] Բաւական։

وفیات վեֆիյաթ* [ա] Մեռեալ(ք)։

وفیر վեֆիր [ա] Շատ, բազում [وفرت էն] [եզ. وفیره]։ — المآثر բազմարդիւն։

وفیق վեֆիգ [ա] Յարմար [وفق էն]։

وقائع վեգայի* [ա] Դէպքեր [եզ. وقیعه]։ —نویس ժամանակագիր։

وقاحت վեգահաթ* [ա] Լրբութիւն, ժպրհութիւն։

وقار վեգար [ա] 1. Լրջութիւն, ծանրութիւն 2. Պատկառանք։ —لی ، —ذی պատկառելի, լուրջ [յգ. ذوی الـ —]։

وقایه վիգայէ* [ա] 1. Պահպանել 2. Պահպանութիւն։

وقت վագթ, վագըթ [ա] Ժամանակ, ատեն [յգ. اوقات]։ —یله ատենով. شمدی —م یوق այժմ չեմ կարող վճարել. —لر خیر اولسون բարիլ. ندە — ժամանակին. — — երբեմն. —لی — —سز տարաժամ. —سز — կանխահաս։

وقتا ه վագթա մա [պ] Երբ որ։

وقع վագ' [ա] Տե՛ս وقار։

وقعه վագ'ա* [ա] Դէպք. —نویس

ժամանակագիր ։

وقف վագֆ, վագըֆ [ա] 1. Կենալ, կանգ առնուլ 2. Կասեցնել 3. Զօնել, ընծայել 4. Բարեպաշտական հաստատութիւն, Հիմնարկ, կտակ [յգ. اوقاف] ։

وقفيه վագֆիյէ* [ա] 1. Բարեպաշտական հաստատութեան վերաբերեալ 2. Կտակագիր ։

وقواق վագվագ [ա] Առասպելական ծառ մ'է որոյ պտուղ մարդու կը նմանի եղեր ։

وقور վեգուր [ա] Լուրջ, ծանրագլուխ ։ انه — լրջօրէն ։

وقوع վուգու' [ա] 1. Պատահում, տեղի ունենալ 2. بولق — Տեղի ունենալ . ծագում առնուլ ։ نامسبوق ى — որ չէ ունեցած իր անցեալը, աննման. — نادر ال հազուադէպ . — اكثر ال յաճախադէպ . حال — իրողութիւն ։

وقوعات վուգու'աթ* [ա] Դէպք(եր), պատահար(ներ) ։

وقوف վուգուֆ [ա] 1. Կենալ . կայ առնուլ 2. Տեղեկութիւն, ծանօթութիւն . — اهل փորձ, տեղեակ [յգ. — ارباب] ։

وقيح վագիհ [ա] Լիրբ, ժպիրհ [وقاحت էն] ։

وقيعه վագի'ա* [ա] Դէպք [յգ. وقائع] ։

وكالت վէքեալէթ* [ա] Փոխանորդութիւն ։ [illegible] . مطلقه — լիազօր իշխանութիւն . دوريه — անդառնալի փոխանորդութիւն

— باش Նախարարապետութիւն,

وكالتپناهى վէքեալէթփենահի [պ] Եպարգոսական, փոխարքայական ։

وكالتنامه վէքեալէթնամէ [պ] Փոխանորդագիր ։

وكلاء վիւքելա* [ա] 1. Փոխանորդք [եզ. وكيل] 2. Նախարարք ։ دعاوى — փաստաբանք . هيئت — Նախարարաց խորհուրդ ։

وكيل վէքիլ [ա] 1. Փոխանորդ [وكالت էն] [յգ. وكلا، وكيلان] 2. Ներկայացուցիչ ։ [illegible] — باش Նախարարապետ ։

وكيلخرج վէքիլխարճ [պ] Մատակարար, քառակատար ։

ولاء վէլա [ա] Մտերմութիւն ։

ولات վիւլաթ* [ա] յգ. والى ի ։

ولاد վէլադ [ա] Տղաբերք ։

ولادت վէլադէթ* [ա] Ծնունդ ։ همايون — ծնունդ կայսեր ։

ولاده վէլադէ* [ա] Մանկաբարձութիւն ։

ولايات վիլայաթ* [ա] յգ. ولايت ի ։

ولايت վիլայէթ* [ա] 1. Կուսակալութիւն 2. Գաւառ [յգ. ولايات] 3. Խնամակալութիւն 4. Սրբութիւն ։

ولد վէլէդ [ա] 1. Տղայ [յգ. اولاد] 2. Որդի, զաւակ ։ الزنا — պոռնկորդի, խորամանկ ։

ولدان վիլդան* [ա] յգ. وليد ի ։

ولو վէլէվ [ա] Եթէ իսկ ։ سلم — վէլէվ սէլիմ դիցուք թէ ։

ولوج վիւլուճ [ա] Մտնել ։

ولوع վիւլու' [ա] Տենչենալ ։

ولوله վէլվէլէ* [ա] Մեծ աղմուկ. ժխոր, դղորդ ։ ـ — տագնապատու, վերվերիչ ։

وله վէլէհ, վէլհ [ա] 1. Զարմացում, հիացում 2. Շուարում 3. վէլէհա և անորն է ։

ولى վէլի [պ] 1. Բայց եթէ 2. [ա] Ազգական, մերձաւոր [ولايت էն] [էզ. وليه] 3. Սուրբ [ջզ. اوليا] 4. Տէր 5. Պաշտպան ։ [illegible]. نعمت — բարերար ։ الامر — հրամանի տէր, իշխող ։ العهد — բարձրախնամ ։

ولى վէլի' [ա] Յաջորդել, անընդհատ հետևիլ ։

وليد վէլիտ [ա] 1. Ծնեալ [ولادت էն] [ջզ. ولدان] 2. Որդի ։

وليكن վէլաքին [պ] Եւ սակայն ։

وليمه վէլիմէ* [ա] 1. Հարսանեաց խնջոյք 2. Հարսանիք ։

وهاب վէհհապ [ա] 1. Միշտ պարգևող, պարգևիչ [هبه էն] 2. Աստուած ։

وهاج վէհհաճ [ա] Բորբոքեալ ։

وهام վէհհամ [ա] Խիստ կասկածոտ [وهم էն] ։

وهله վէհլէ* [ա] اولاده — Նախ և առաջ. ի սկզբան. առաջին հայեցքով ։

وهلة վէհլէթէն* [ա] 1. Իսկոյն 2. Առաջին հայեցքով ։

وهم վէհմ [ա] Երևակայութիւն, կասկած, խէթ [ջզ. اوهام] ։

وهما վէհմէն [ա] Կասկածանօք ։

وهمناك վէհմնաք [պ] Կասկածոտ ։

وهمى վէհմի [ա] Երևակայական [էզ. وهميه] ։

وهن վէհն [ա] Բժշ. Տկարութիւն ։

وى վէյ [պ] Ո՜ ։

ويانه վիյանէ [թ] Վիեննա ։

ويده վիտա [է] Պատուտակ ։ لى — պտուտակաւոր ։

ويرا վիրա [թ] Միշտ ։

ويران վիրան [պ] 1. Աւեր 2. Խոպան 3. Անշէն ։ ا — աւերել ։

ويرانه վիրանէ [պ] 1. Աւերակ 2. Անշէն գետին ։

ويركو վէրկի, վէրկի [թ] 1. Տուրք, հարկ 2. Պարգև 3. Տաղանդ ։ لى — առատաձեռն ։

ويرلك վէրիլիք [թ] Տրուիլ ։

ويرمك վէրմէք, վէրմէք [թ] 1. Տալ 2. Հատուցանել 3. Վերադրել ։ [illegible]. — آتشه հրդեհել ։ — شان շողոքորթել ։ قولاق — ուշ դնել, մտիկ ընել ։ معنا — մեկնել, բացատրել ։

ويره‌سيه վէրէսիյէ, վէրէսիյէ [թ] Ապառիկ ։

ويرم վէրիմ [թ] Բեր ։ لى — պտղատու ։

ويزلق վիզլիք [թ] Տե՛ս وزلق ։

ويزيته վիզիթա [է] Այցելութիւն ։ ا — اعادة փոխադարձ այցելութիւն տալ ։

ويوده վօյվօտա [տէրվիշէրին] 1. Քաղաքապետ 2. Իշխան ։

ه

ه հէ. Երեսներորդ տառ Օսմանեան այբուբենի արժէքն է 5.

ه հ, հէ, հա [ա] Նորա :

ها հա* [ա] Նորա :

ها հա [թ] Ա. Օ՛ն Բ. Մի՛ : օր. — անընդհատ :

هاء հա* [ա] Արաբական անուն ه տառին :

هائب հաի՛պ [ա] Վախցած :

هائل հաիլ [ա] Սոսկալի, սարսափելի [هول էն] [էգ. هائله] :

هائله հաիլէ* [ա] Սոսկալի դէպք, պատահար [յգ. هائلات] :

هائم հաի՛մ [ա] Ցապուշ կրթեալ :

هابط հապիթ [ա] Իջած [هبوط էն] :

هابل հապիլ [ա] Աբել :

هاتف հաթիֆ [ա] Ա. Գոչող, ձայնող Բ. Պատգամախօս :

هاتك հաթիք [ա] Պատառող [هتك է] :

هاجس հաճիս [ա] Միտք ինկող :

هاجسه հաճիսէ* [ա] Խորհուրդ, գաղափար [յգ. هواجس] :

هاچان հաչան [թ] Տե՛ս قاچان :

هادم հատիմ [ա] Փլցնող, կործանող [هدم էն] : اللذات — մահ :

هادى հատի [ա] Ա. Ուղիղ ճանապարհ ցոյց տուող [هدايت էն] Բ. Առաջնորդ :

هارب հարիպ [ա] Փախչող :

هارين հարըն [թ] Խոնջած :

هازم հազիմ [ա] Նուաճող, յաղթող [هزيمت էն] :

هاضم հազըմ [ա] Մարսողական [هضم էն] [էգ. هاضمه] :

هالك հալիք [ա] Ա. Սատկած [هلاك էն] [էգ. هالكه] Բ. Բժշ. Մահաբեր :

هاله հալէ* [ա] Բակ լուսնի : — وار իբրև գրակ :

هاموت համութ [թ] Վզանոց :

هامون համուն [պ] Դաշտ :

هامه համէ* [ա] Ա. Միջատ [յգ. هوام] Բ. Ահարկու կենդանի : համէ*. Գագաթ գլխոյ :

هانكى հանկը [թ] Տե՛ս قنغى :

هانى հանի [թ] Ո՞ւր է :

هاوج հավուճ [թ] Ստեպղին :

هاوروز հավրօզ Միզաւար [թուր. آبريز էն] :

هاولامق հավլամագ [թ] Հաչել :

هاون հավէն [պ] Ա. Սանդ, անկան Բ. Տեսակ մը սանդաձև ռմբընկեց :

هاويه հավիէ* [ա] Դժոխք :

هاى հայ [թ] Ո՜հ : — — անտարակոյս, այո՛ : — هايا هوى، وهوى ճայթիւք և աղաղակ :

هايدامق հայտամագ [թ] Արշաւել :

هايدى հայտի [թ] Ա. Օ՜ն Բ. Օ՜ն անդր Գ. Շո՛ւտ :

هايطه հայթա [թ] Ապստամբ, խեռ :

هايقرمق հայգըրմագ [թ] Պոռալ :

هايلامق հայլամագ [թ] Հոգալ :

هباء հէպա [ա] 1. Մանրամաղ փոշի 2. Անօգուտ, ունայն ։

هبط հէպթ [ա] Տկարութիւն ։

هبوب հուպուպ [ա] 1. Փչել 2. Փչումն ։

هبوط հուպութ [ա] 1. Իջնել 2. Էջք 3. Անկումն ։ قوا — անհնարին տկարութիւն ։

هبه հիպէ* [ա] Նուէր, պարգեւատուութիւն [յգ. هبات] ։ ا — պարգեւել, նուիրել ։

هپ հէփ [թ] Բոլոր, համայն ։

هتف հէթֆ [ա] Աղաղակել ։

هتك հէթք [ա] Պատռել ։ عرض — ، ناموس — պատիւ արատաւորել, բանաքարել ։

هجاء հիճա [ա] Վանկ, հեգ ։ — حروف այբ ու բէն եայլն ։

هجا հիճա [ա] Տե՛ս هجو ։

هجر հէճր [ա] 1. Անջատում 2. հիճր. Բժշ. Ջառանցութիւն ։

هجران հիճրան [ա] 1. Անջատում, բաժանում 2. [թ] Թարախ ։

هجرت հիճրէթ* [ա] 1. Գաղթում 2. Մուհամմէտի Մէքքէէ ելնելով Մէտինէ գաղթելը որմէ կ'սկսի մահմետականաց թուականութիւնը ։

هجرى հիճրի [ա] هجرت ի վերաբերեալ [էգ. هجريه] ։

هجمه հէճմէ* [ա] Բժշ. Յանկարծակի գալուստ ։

هجنت հիճնէթ* [ա] 1. Թերութիւն 2. Գեր. Վատաձայնութիւն ։

هجو հէճվ [ա] 1. Երգիծական բանիւք այպանել 2. Երգիծանութիւն [յգ. هجويات] ։

هجوم հիւճում [ա] 1. Յարձակիլ 2. Յարձակում 3. Բժշ. Հիւթոց ի մի վայր ժողովիլը ։

هجويه հէճվիյէ* [ա] Երգիծական [էգ. هجوى ի] ։

هجه‌لمك հէճէլէմէք [թ] Հեգել ։

هجين հէճին [ա] Տաճիկ ուղտ ։

هداة հիւտաթ* [ա] յգ. هادى ի ։

هدايا հէտայա* [ա] յգ. هديه ի ։

هدايت հիտայէթ* [ա] 1. Տե՛ս رشادت 2. Փրկութիւն ։

هدب հուտպ [ա] 1. Արտեւանունք [յգ. اهداب] 2. Բուս. Ճիւղ ։ ى — ، يه — անդր. արտեւանաւոր ։

هدر հէտր [ա] 1. Անմեղապարտի 2. Ունայն ։

هدف հէտէֆ [ա] Նշաւակ ։

هدفه հէտէֆէ* [ա] Փոքրիկ թեթեւ շարժուն քանոնի ։

هدم հէտմ [ա] 1. Փլցնել, քանդել 2. Քանդումն ։

هدهد հիւտհիւտ [ա] Յոպոպ ։

هدى հիւտա [ա] Տե՛ս رشادت ։

هديه հէտիյէ* [ա] 1. Նուէր, ընծայ [յգ. هدايا] 2. Գին (սուրբ գրոց) ։ لك — ընծայացու ։

هديةً հէտիյէթէն* [ա] Իբր նուէր ։

هذا հազա [ա] Այս, սա ։

هذيان հէզէյան [ա] 1. Բանդագուշանք, ումպէտ խօսք 2. Բժշ. Ջառանցանք ։ ى — ، يه — ջառանցող ։

هر հէր [պ] 1. Ամէն 2. Իւրա-

քանչուր. كيم — ով որ. نه — ինչ որ, եւ Է. نقدر — որչափ որ. نرده — ուրտեղ որ.

هراس հէրաս [պ] Երկիւղ.

هراسان հէրասան [պ] Երկնչող.

هرآيينه հէրայինէ [պ] Ի հարկէ.

هرج հէրճ [ա] Տե՛ս هرج ومرج.

هرجايي հէրճայի [պ] Աստանդա-կան, թափառական. منكشه — հնդթերթի մանիշակ.

هرزه հէրզէ [պ] Ունայն, տրխ-մարական խօսք. خور — ' — وكيل ' كو — ունայնախօս [Յգ. هرزه‌كويان].

هركله հէրկէլէ [թ] Տե՛ս خركله.

هرم հէրէմ [ա] 1. Խոր ծերու-թիւն, զառամութիւն 2. Բուրգ [Յգ. اهرام]. ی — ' يه — բրգային.

هرمزد հէրմիզտ [պ] Որմիզդ.

هزابر հէզաբէր* [ա] Յգ. هزبر ի.

هزار հէզար [պ] Հազար [Յգ. هزاران]. داستان — սոխակ. — فن ' فند — համայնագէտ.

هزارن հէզարէն [թ] 1. Հնդիկ եղէգ 2. Ծաղիկ մ'է.

هزال հէզալ [ա] Վտտութիւն.

هزبر հէզպէր [ա] Առիւծ [Յգ. هزابر . هزبران].

هزل հէզլ [ա] Ծաղրաբանու-թիւն [Յգ. هزليات]. كو — ծաղ-րաբան [Յգ. هزلكويان].

هزليات հէզլիյաթ* [ա] Ծաղրա-բանութիւնք.

هزيمت հէզիմէթ* [ա] Պարտու-թիւն.

هسق հէսթի [պ] Գոյութիւն.

هشاشت հէշաշէթ* [ա] Բերկրակա-նութիւն.

هشت հէշթ [պ] Ութ.

هشيار հէշյար [պ] Ուշիմ.

هضم հազմ [ա] 1. Մարսել 2. Մարսողութիւն. قابل — մար-սելի. ی — ' يه — մարսողական.

هفت հէֆթ [պ] Եօթը.

هفته հէֆթէ [պ] Շաբաթ, եօթ-նեակ [ողջ. հաֆթա]. لرجه — բազում շաբաթներ.

هفته‌لق հաֆթալըգ [թ] Շաբա-թական.

هفوات հէֆէվաթ* [ա] 1. Սայ-թաքումներ [Եզ. هفوه] 2. Սխալներ.

هكبه հէյպէ [թ] Պայուսակ.

هكذا հաքէզա [ա] 1. Նոյնպէս 2. Նաև.

هكيم հէքիմ. Բժիշկ [Խօսք. حكيم էն] لك — բժշկութիւն.

هلاك հէլաք [ա] Սատակում. ا — սատկեցնել, վատնել. او — սատկիլ.

هلال հէլալ [ա]. 1. Մահիկ [Յգ. اهله] 2. Քչփորիկ [Եր. خلال էն]

هلام հէլամ [ա] Մածուած. ی — ' يه — թանձրամած.

هلاهل հէլահէլ [ա] Թոյն. نشار — թունաւորիչ.

هلم جرا հէլիւմ ճէրրէն [ա] Այս-պէս ցվերջ.

هله հէլէ [թ] 1. Նամանաւանդ 2. Ի՛շա, քեզ կ'ըսեմ 3. Վերջապէս 4. Օ՛ն առնեմք.

هليله հէլիլէ [թ] Խնկակաղին ։
هليون հէլիէօն [ա] Ծնեբեկ.
هم հէմ [պ] 1. Համա, կից 2. Նաև 3. Թէ. ه — ինչպէս նաև, նաև. آغوش — գիրկ-ընդխառն. افكار — համամիտ.
هم հէմմ [ա] Հոգ [յգ. هموم] ։
هما հիւմա [պ] Փիւնիկ ։
همال հէմալ [ա] Նման, հանգոյն.
همام հիւմամ [ա] Մեծագործ, մեծաջան [همت էն] ։
همان հէման [պ] 1. Իսկոյն 2. Գրեթէ 3. Ուստի 4. Միայն.
هماندم հէմանտէմ [պ] Նոյն պահուն ։
همايون հիւմայուն [պ] 1. Օրհնեալ 2. Բարեբաստ 3. Կայսերական ։
همبزم հէմպէզմ [պ] Խրախճանակից ։
همپا հէմփա [պ] 1. Համընթաց 2. Գաղափարակից, ընկեր ։
همپايه հէմփայէ [պ] Աստիճանակից.
همپيشه հմփիշէ [պ] Արուեստակից.
همت հիմմէթ* [ա] 1. Խնամք, հոգածութիւն [յգ. همم، همات] 2. Ջանք 3. Շնորհ ։
همتا հէմթա [պ] Նման, հաւասար.
همجنس հէմճինս [պ] Համասեռ ։
همجوار հէմճիվար [պ] Դրացի. لق — դրացնութիւն ։
همچو հէմչու [պ] Պէս, նման ։
همحال հէմհալ [պ] Վիճակակից ։
همحدود հէմհուտուտ [պ] Սահմանակից ։
همدرد հէմտէրտ [պ] Վշտակից ։

همدست հէմտէսթ [պ] 1. Ձեռք ձեռքի տուած, բազկակից 2. Ընկեր ։
همدم հէմտէմ [պ] 1. Մտերիմ, համաշունչ 2. Ընկեր ։
همراز հէմրազ [պ] Խորհրդակից ։
همراه հէմրահ [պ] Ուղեկից, ճանապարհորդակից ։
همرأى հէմրէյ [պ] Համամիտ ։
همرنك հէմրէնկ [պ] Համագոյն ։
همره հէմռէհ [պ] հմմ. همراه էն ։
همزاد հէմզատ [պ] Ծննդակից ։
همزانو հէմզանու [պ] Ծունկ ծունկի նստած ։
همزه հէմզէ* [ա] Անուն (ء) հեմզէ տառին ։
همسايه հէմսայէ [պ] Դրացի [յգ. همسايكان] ։
همسن հէմսինն [պ] Տե՛ս ياشداش ։
همشهرى հէմշէհրի [պ] Քաղաքացի, հայրենակից ։
همشيره հէմշիրէ [պ] Քոյր ։ زاده — քեռորդի ։
همعصر հէմ'ասր [պ] Ժամանակակից [հմմ. معاصر] ։
همكان հէմկեան [պ] Ամենքին ։
همم հիմէմ * [ա] յգ. همت ի.
هممذهب հէմմէզհէպ [պ] Կրօնակից, համակրօն ։
هممشرب հէմմէշրէպ [պ] Համաբարոյ ։
همنام հէմնամ [պ] Անուանակից ։
همنشين հէմնիշին [պ] Միասին նստած ։
هموا հէմվար [պ] 1. Հարթ, հաւասար 2. Պատշաճ ։

همواره հէմվարէ [գ] Միշտ ։
هموم հէմում* [ա] յգ. هم ի ։
همه հէմէ [գ] Համայն, բոլոր ։
هميان հէմիան [գ] Պայուսակ ։
هميانچه հէմիանչէ [գ] Փոքր պայուսակ, դրապանակ ։
هميك հէմճէկ [մ] Անփորձ, գեղջուկ ։
هميشه հէմիշէ [գ] Միշտ, յաճախ ։
هنجار հէնճար [գ] Եղանակ, ոճ ։
هند հինտ [գ] Հնդկաստան ։
هندبا հէնտէպա [ա] Պարտիզական եղերդ ։
هندستان հէնտիսթան [գ] Հնդկաստան ։ جوزى — մշկահոտ ընկոյզ, հնդիկ ընկոյզ ։
هندسه հէնտէսէ* [ա] Երկրաչափութիւն ։
هندسى հէնտէսի [ա] Երկրաչափական [էգ. هندسيه] ։
هندك հէնտէք . Տես. خندق էն ։
هندو հինտու [գ] 1. Հնդիկ 2. Գեղեցիկ սև նիշ ։ ولد — շըն-որդի, խորամանկ ։
هندى հինտի [ա] 1. Հնդկական 2. [մ] Հնդկահաւ ։
هنر հիւնէր [գ] 1. Ճարտարութիւն, հնարք, հանճար 2. Գիտութիւն, արուեստ ։ لى — دار، — հանճարեղ ։
هنرمند հիւնէրմէնտ / هنرور հիւնէրվէր [գ] Հանճարեղ, հնարագէտ [յգ. هنروران، هنرمندان] ։
هنطو հընտօ [հ] Տեսակ մը կառք է ։
هنكام հէնկեամ [գ] Ժամանակ ։
هنكامه հէնկեամէ [գ] 1. Խառնակութիւն 2. Կագ և կռիւ 3. Աղմուկ ։
هنوز հէնուզ [գ] 1. Տակաւին, դեռ 2. Դեռ նոր, հազիւ ։
هو հուվէ [ա] Նա ։ سنه — — իսկութեամբ ։
هوا հէվա [ա] 1. Իղձ, փափաք [յգ. اهواء] 2. Ցանկութիւն ։
هواء հէվա* [ա] 1. Օդ, մթնոլորտ [յգ. اهويه] 2. Օդ 3. Եղանակ (երաժշտական) 4. Կլիմայ 5. 5. էրաբ. Ճենքի մը վրայ այլ չենք կառուցանելու իրաւունք [ռմկ. հավա]՝ بنم ايچون—خوش ինձ համար հոգ չէ ։
هوائى հէվայի [ա] 1. Օդային [էգ. هوائيه] 2. Երկնագոյն 3. Ունայնասէր ։
هواپرست հէվաբէրէսթ [մ] 1. Ունայնասէր [[յգ. هواپرستان] 2. Թեկնածու ։
هواجس հէվաճիս* [ա] յգ. هاجسه ի ։
هوادار հէվատար [գ] 1. Բաղձանքներ ունեցող, ցանկացող, թեկնածու [յգ. هواداران] 2. Օդասուն ։
هوالندرمق հէվալանտըրմագ [մ] Օդի տալ, օդը նորոգել ։
هوالنمق հէվալանմագ [մ] 1. Օդ առնուլ 2. Օդոյ մէջ բարձրանալ ։
هوام հէվամմ * [ա] յգ. هامه ի ։
هوان հէվան [ա] Տես ذل ։
هودج հէվտէճ [ա] Պատգարակ ։
هودك հօտէք [մ] Անշնորհք բիրտ մարդ ։
هوس հէվէս [գ] Փափաք, ցանկութիւն [յգ. هوسات] ։ ا —

փափաքիլ . ـلی — տէ՛ս هوسدار ։

هوسدار հէվէստար [գ] Փափա-

هوسكار հէվէսքեար } քող, եռան-

هوسناك հէվէսնաք } դուն [յգ. [هوسكاران، هوسداران ։

هوش հօւշ [գ] Ուշ, խելք, միտք ։

هوشبدا հօւշպէտա [գ] Շուարած ։

هوشربا հօւշրուպա [գ] Միտք յափշտակիչ, սքանչելի ։

هوشربوده հօւշրուպուտէ [գ] Միտք յափշտակեալ ։

هوشمند հօւշմէնտ } [գ] Ուշիմ [յգ. [هوشمندان،هوشیاران

هوشیار հօւշեար }

هول հէվլ [ա] Սարսափ, երկիւղ ։ — اشتمال սարսափելի ։

هولناك հէվլնաք [գ] Սարսափելի, ահարկու ։

هونك հէվէնկ [բ] Կապոց, շարոց ։

هونكور հէօնկիւր [թ] اغلامق — — դառնագին ողբալ ։

هويت հիւվիյէթ* [ա] Ինքնութիւն ։

هويدا հիւվէյտա [գ] Յայտնի, ակներև ։

هويضه հիւվէյզա* [ա] Մաղձական որովայնածութիւն ։

هه հէ [թ] Այո՛ ։

هی հէյ [գ] 1. Ո՜վ 2. Ո՜հ, ա՜ ։

هیئات հէյ՛աթ* [ա] յգ. هیئت ի ։

هیئت հէյ՛էթ* [ա] 1. Կերպարանք, վիճակ 2. Մարմին, դաս, խումբ 3. Ժողով 4. Տիեզերագրութիւն, աստղաբաշխութիւն ։

هیاکل հէյաքիլ* [ա] յգ. هیکل ի ։

هیام հիյամ [ա] Եռք. Կատաղութիւն, մոլեգնութիւն ։ — رحم մայրաբութիւն ։

هیامو հէյամօ [թ] Օ՜ն քաջե՛ր ,

هیاهوی հէյահէվ [գ] Աղմուկ ։

هیبت հէյպէթ* [ա] 1. Ահաւորութիւն 2. Պատկառանք, շուք ։ ـلی — ـنا — ահաւոր պատկառելի ։

هیجا հէյճա [ա] Մարտ, կռիւ ։

هیجان հէյէճան [ա] Գրգռութիւն, յուզում ։ առաջ. — كلك գրգռել ։

هیچ հիչ [գ] 1. Ոչինչ 2. Անմնաւին, բնաւ 3. Ոչ մի ։ — بر ոչ մէկ. اولمسه — գեթ. كسه — ոչ ոք. صایمق — ․ առ ոչինչ գրել ։

هیرم հէյրէմ [գ] Փայտ ։

هیکل հէյքէլ [ա] 1. Արձան [յգ. هیاکل] 2. Տաճար 3. Անդամ. Ոսկերոլէն կազմած ։

هیکلتراش հէյքէլթրաշ [գ] Արձանագործ ։

هین հէյին [ա] Դիւրին [եգ. هینه] ։

هیولا հէյօւլա, հէյուլա [ա] 1. Հիւլէ 2. Թոհ և բոհ, քաւոս ։

هیهات հէյհաթ [ա] Ի զո՜ւր, եղուկ ։

ی

ی Եէ Երեսուներեքերորդ տառ օսմանեան այբուբենի ։

يا Եա [ա] 1. Ո՜վ 2. կամ, կամ թէ 3. թէ որ 4. Հարկաւ 5. Հապա ։

ياء Եա* [ա] Արաբական անուն ی տառին ։

ياب Եապ [պ] Գտնող ։

يابا Եապա [թ] Տե՛ս يايا ։

يابان Եապան [պ] Տե՛ս يبان ։

يابس Եապիս [ա] Չոր [يبوست էն] [էգ. يابسه] ։

يابنده Եապէնտէ [պ] Գտնող ։

ياپ Եափ [թ] Կամաց ։

ياپاغى Եափաղը [թ] Բուրդ, գզաթ ։

ياپراق Եափրաք [թ] Տերև ։

ياپراقلانمق Եափրաքլանմագ [թ] Տերև արձակել ։

ياپشقان Եափըշգան [թ] 1. Կպչուն 2. Ջանձրացուցիչ ։ اوتى — ապակեխոտ ։

ياپشمق Եափըշմագ [թ] Փակչիլ, կպչիլ ։

ياپشيق Եափըշըգ [թ] Փակած ։

ياپمق Եափմագ [թ] 1. Շինել 2. Ընել 3. Ցօրինել 4. Հիմնել 5. Կատարել ։

ياپمه Եափմա [թ] 1. Շինծու 2. Սուտ ։

ياپو Եափու [թ] 1. Շինութիւն 2. Թերբակատար շէնք 3. Կազմ ։

یاپه Եափա [թ] Հեծանոց ։

ياپيجى Եափըճը [թ] Շինող ։

يات Եաթ [թ] Զէնք ։

ياتاق ، ياتاغان Տե՛ս يتاق ، يتاغان ։

ياترمق Եաթըրմագ [թ] 1. Պառկեցնել 2. Դնել ։

ياتسو Եաթսը [թ] Արևը մարը մտնելէն երկու ժամ յետոյ կատարուած աղօթք ։

ياتشدرمق Եաթըշտըրմագ [թ] Խաղաղեցնել, Համդարտեցնել ։

ياتشمق Եաթըշմագ [թ] Խաղաղիլ ։

ياتقين Եաթգըն [թ] 1. Պառկած 2. Փտած ։

ياتلمق Եաթըլմագ [թ] Պառկիլ ։

ياتمق Եաթմագ [թ] 1. Պառկիլ 2. Ննջել 3. Անկողնոյ ծառայել 4. Երկաթ նստել, տեղ մը կենալ 5. Տապալիլ, շիջիլ 6. Մտնել ։ — ذهن Համոզուիլ ։ ياتوب قالقمق Բնակիլ ։

يأجوج Եէճուճ [ա] Գոգ (Հսկայ) ։

ياخود Եախօտ [պ] Կամ թէ ։

ياد Եատ [պ] Յիշատակ. յիշումն ։ ايتمك — յիշել ։

ياد Եատ [թ] Օտար ։

يادداشت Եատտաշթ [պ] Յիշատակ ։

يادرغامق Եատըրղամագ [թ] Ուրանալ ։

يادس Եատիս Տետակ մը գրաւագրութիւն [հմմ. يادست Եա—

ա՛ւեսթ էն]։ کیکی — հաւքաշ։

یادکار եադիգեար [պ] 1. Յիշատակ 2. Սրիկայ.

یار եար [պ] 1. Բարեկամ [ج. یاران] 2. Սիրելի, սիրական 3. Օգնական. տաճկ. — جهار չա–րեքին սիրելիք Մահմետայ՝ որք են Էպուպէքր, Էօմէր, Օսման և Ալի. زلف — ه طوقنق խօսքով խայթել.

یار եար [թ] Գահավէժ.

یارا եարա [պ] Կարողութիւն.

یاراتمق եարաթմագ [թ] Ստեղծել.

یارادان եարատան [թ] Ստեղծօղ.

یارادلق եարատըլմագ [թ] Ստեղծուիլ.

یارار եարար [թ] 1. Օգտակար 2. Կարող, յաջողակ. لق — օգտակարութիւն, յաջողակութիւն.

یاراشمق եարաշմագ [թ] Վայլել.

یاراغ ، یاراق ، یارامز Տե՛ս یراق ، یرامز ، یراغ.

یارامق եարամագ [թ] 1. Օգտակար լինել 2. Ծառայել.

یارانلق եարանլըգ [թ] Բարեկամութիւն, ընկերութիւն.

یارانمق եարանմագ [թ] 1. Օգտակար լինել 2. Աչք մտանել, յինքն յանկուցանել.

یارب եարէպպ, եարապպի [ա] Ո՜վ Աստուած. — ارحم էրհամ. աղեդարձութիւն.

یارپوز եարփուզ [թ] Խնկածաղիկ.

یارداق եարտագ [թ] Օգնական.

یاردم եարտըմ [թ] Օգնութիւն, օժանդակութիւն. ا — օգնել. جی — օգնական.

یارده եարտա [թ] Անգղիական կանգուն որ է 91 հարիւրորդամէթր.

یارغیلامق եարղըլամագ [թ] Վճիռ տալ, դատել.

یارلق եարլըգ [թ] Բարեկամութիւն.

یارم եարըմ [թ] Կէս.

یارمق եարմագ [թ] Ճեղքել.

یاره եարա [թ] Վէրք. لو ، لى — վիրաւորեալ.

یارهلمق եարալըմագ [թ] Վիրաւորել.

یارهلنمق ، یارهلامق եարալանմագ [թ] Վիրաւորուիլ.

یاری եարը [թ] Կէս. یه — — կէս առ կէս. سی — کیجه կէս գիշեր. چق — քիչ մը.

یاری եարի [պ] Բարեկամութիւն.

یاربجی եարըճը [թ] Փայտահար.

یاریش եարըշ [թ] Մրցում. տաճկ. ی — چکه ուժոյն վիճաբանութիւն. ی — قایق նաւարշաւ. ا — ، چیقمق ، ه — մրցիլ.

یاریق եարըգ [թ] 1. Ճեղք 2. Ճեղքուած.

یاریلامق եարըլամագ [թ] Կիսուն հանել.

یاریم եարըմ [թ] Տե՛ս یارم.

یارین եարըն [թ] Վաղը.

یاز եազ [թ] Ամառ.

یازق եազըգ [թ] Տե՛ս یازیق.

یازلامق եազլամագ [թ] Ամառը անցնել.

یازلق եազլըգ [թ] 1. Ամառնային 2. Ամարանոց.

یازلمق Եազըլմագ [թ] 1. Գրուիլ 2. Արձանագրուիլ ։

یازمق Եազմագ [թ] 1. Գրել 2. Արձանագրել ։

یازمه Եազմա [թ] 1. Գրել 2. Ձեռագիր 3. Ծաղկեայ կտաւ ։

یازی Եազը } [թ] 1. Գիր 2. Տառ ։ آلن — سی Ճակատագիր ։ ال — سی Ձեռագիր ։ لی — գրուած, արձանագրուած ։ خانه — գրասենեակ, գրասեղան ։
یازو Եազու }

یازیجی Եազըճը [թ] 1. Գրագիր 2. Տե՛ս مشاطه ։ لق — գրագրութիւն ։

یازیق Եազըգ [թ] Մե՜ղք, եղո՜ւկ ։ لر اولسون — մե՜ղք ։

یازیلش Եազըլըշ [թ] Գրուածք ։

یازین Եազըն [թ] Ամառը ։

یاس Եաս [թ] Սուգ ։ لی — սգաւոր ։

یأس Եէ'ս [ա] Յուսահատութիւն ։ کتورمك — յուսահատիլ ։

یاساق Եասագ [թ] Տե՛ս یساق ։

یاسمین Եասեմին [պ] Յասմիկ ։

یاش Եաշ [թ] Տարիք ։ نه — دهدر քանի՞ տարեկան է ։

یاش Եաշ [թ] 1. Արտասուք 2. Թաց 3. Թարմ ։

یاشا Եաշա [թ] Կեցցե՛ս ։

یاشاتمق Եաշաթմագ [թ] Ապրեցնել ։

یاشارمق Եաշարմագ [թ] Արցունքնոտիլ ։

باشامق Եաշամագ [թ] Ապրիլ ։

یاشانلمق Եաշանըլմագ [թ] Ապրիլ ։

یاشایش Եաշայըշ [թ] Ապրանք, կենցաղ ։

یاشلی Եաշլը [թ] Տարիքոտ ։

یاشمق Եաշմագ [թ] Քօղ, լաչակ ։

یاشماقلانمق Եաշմագլանմագ [թ] Երեսը քօղով ծածկել ։

یاصدانمق Եասդանմագ [թ] Կռթնիլ, յենուլ ։

یاصدیق Եասդըգ [թ] Տ'ես یصدیق ։

یاصمق Եասմագ [թ] Հարթել ։

یاصی Եասը [թ] Հարթ, տափակ ։ یام — համակ տափակ ։ لق — տափակութիւն ։

یاصیلانمق Եասըլանմագ [թ] Տափկնալ ։

یاغ Եաղ [թ] 1. Իւղ 2. Ճարպ ։ طوك — ی ، ایچ — ی Ճարպ եզանց և ոչխարաց ։ Ճրագու ։ لی — ، لو — իւղոտ, պարարտ ։

یاغجی Եաղճը [թ] Իւղավաճառ ։

یاغخانه Եաղխանէ [թ] Իւղի գործարան ։

یاغدان Եաղդան [թ] Իւղի աման ։

یاغر Տե՛ս یاغز، یاغیر ، یاغیر ։

یاغشلی Եաղըշլը [թ] Անձրեւոտ ։

یاغلامق Եաղլամագ [թ] Իւղոտել ։

یاغلق Եաղլըգ [թ] Թաշկինակ ։

یاغمق Եաղմագ [թ] Տեղալ, գալ ։

یاغمور Եաղմուր [թ] Անձրեւ ։ لی — անձրեւոտ ։ لق — տառատոկ, կրկնոց ։

یاغیر Եաղըր [թ] Կեղ, վէրք ։

یاغیر Եաղըզ [թ] Սպիտակաւուն ։

یافته Եաֆթէ [պ] 1. Գտնուած, գտած 2. Եաֆթա. Պիտակ 3. Ազդագիր ։

یافه Եաֆա [թ] Յօպպէ ։

یاقارمق Եագարմագ [թ] Պաղատիլ ։

یاقشدرمق եաքըշդըրմաք [թ] Կպչեցնել ։

یاقشمق եաքըշմաք [թ] 1. Կպչիլ 2. Պատշաճիլ ։

یاقلاشمق եաքլաշմաք [թ] Մօտենալ, մերձենալ ։

یاقمق եաքմաք [թ] 1. Այրել 2. Վառել ։

یاقوت եաքութ [պ] Յակինթ ։

یاقه եաքա [թ] 1. Օձիք 2. Եզերք 3. Կողմ ։ —یی قورتارمق ազատիլ ։ ا — چال խստիւ բռնել ։ — سیلکمك ، — یرتمق մէկէ մը տրտնջալ ։ —یی اله ویرمك բռնուիլ ։ لق — շարժուն օձիք ։

یاقهلمق եաքալամաք [թ] Բռնել, ձերբակալել ։

یاقی եաքը [թ] Խարան ։ آچق — խարան դնել ։

یاقیجی եաքըճը [թ] Կիզիչ ։

یاقیشق եաքըշըք [թ] Վայելք ։ آلمق — վայելել ։ لی — վայելուչ, բարեձև, գեղեցիկ ։ سز — անվայել, տգեղ ։

یاقین եաքըն [թ] Տե՛ս یقین ։

یاكاز եանղազ [թ] Նեղասիրտ ։ — لق նեղասրտութիւն ։

یاكشاق եանղշաք [թ] Բարբանջող ։

یاكلتماج եանղըլթմաճ [թ] Հանելուկ ։

یاكلتمق եանղըլթմաք [թ] Սխալեցնել ։

یاكلش եանղլըշ [թ] Սխալ ։ لق — սխալութիւն ։

یاكلماز եանղըլմազ [թ] Անսխալ ։

یاكلمق եանղըլմաք [թ] Սխալիլ ։

یال եալ [պ] Բաշ ։ و بال — գեղեցիկ հասակ ։

یالاب եալապ [թ] Ցոլակաթ ։

یالابوق եալապուք [թ] Ցոլցոլուն ։

یالاشمق եալաշմաք [թ] Զիրար լզել ։

یالاق եալաք [թ] Գուռ, կուր ։

یالامق եալամաք [թ] Լզել ։ توكوردیكنی — յետս կոչում ընել ։

یالان եալան [թ] 1. Սուտ 2. Կեղծ ։ یره یین — սուտերդմնութիւն ։ دن — սուտմնէ, առաչօք, կեղծեօք ։ ه چیقارمق — ի սուտ հանել, ժխտել ։

یالانجی եալանճը [թ] Ստախօս ։ لق — ստախօսութիւն ։

یالانمق եանլանմաք [թ] Ինքզինքը լզել ։

یالتاق եալթաք [թ] Շողոմաբար ։ لق — շողոմութիւն ։

یالتاقلانمق եալթաքլանմաք [թ] Շողոմել ։

یالچین եալճըն [թ] Ողորկ ։

یالدیز եալդըզ [թ] Դրուագ ոսկւոյ, արծաթի ։ جی — դրուագիչ ։ لی — ոսկեզօծ ։

یالدیزلمق եալդըզլամաք [թ] Ոսկեզօծել ։

یالكز եալընըզ [թ] 1. Միայնակ, առանձին 2. Միմիայն ։ — باشنه ، — جه առանձինն ։ لق — մենութիւն ։

یالوارمق եալվարմաք [թ] Պաղատիլ ։

یالی եալը [թ] 1. Ծովեզր 2. Ծովեզերեայ տուն ։

یالیت եալիյթէ [ա] Իցի՜ւ թէ, իցէ՜ թէ ։

یالین եալըն [թ] Մերկ ։ قات — Պարզ, միկնակ ։

یالین եալըն [թ] Բոց ։

یالیکلامق եալընլամագ [թ] Բորբոքիլ, բոցավառիլ ։

یامه եամա [թ] Կարկտան, կարկատ ։ جی — կարկատող ։ لی — կարկտած ։ یوز — سی երեսի վրայ հարուածոյ ոտի ։

یامه‌لمق եամալամագ [թ] Կարկատել ։

یان եան [թ] 1. Կող 2. Կողմ 3. Քով ։ առաջ. کسیجی — քըսակահատ ։ باشنده — ی խիստ մօտ ։ ه — ندن ինչ տեսակէտով ։ ه — ի նպաստ ։ باقمق — խեթիւ հայիլ ։ كلك — արմըկամբ յենուլ ։

یانار եանար [թ] Այրող ։ طاغ — Հրաբուղխ ։

یاناشمق եանաշմագ [թ] Տե՛ս یناشمق ։

یانپوری եանփօրէ [թ] Քովնտի քալող, խեղանդամ ։

یانشاق եանշագ [թ] տ. یاکشاق ։

یانفابوج եանգապուճ [թ] Քովընտի քալող. խեղանդամ,

یانفین եանգըն, եանղըն [թ] 1. Հըրդեհ 2. Այրած ։

یانق եանըգ [թ] Արձագանգ ։

یانمق եանմագ [թ] 1. Այրիլ 2. Վնասուիլ ։

یانیق եանըգ [թ] 1. Այրած 2. Զրկեալ 3. Այրած տեղ ։

یاواش եավաշ [թ] Տե՛ս یواش ։

یاوان եավան [թ] 1. Անճարպ 2. Անհամ ։

یاور եավեր [պ] 1. Օգնական 2. Թիկնապահ [յգ. یاوران] ։ سر — առաջին թիկնապահ ։ لك — թիկնապահութիւն ։ اکرم — աւագ թիկնապահ ։

یاورو եավրու [թ] Ձագ ։ م — զաւակս ։

یاورولق եավրուլամագ [թ] Ծնիլ, ծնանիլ ։

یاوری եավրը [թ] Տե՛ս یاورو ։

یاوری եավերի [պ] Օգնականութիւն ։

یاوز եավուզ [թ] Խիստ, ժանտ ։

یاوق եավուգ [թ] Խօսքկապ ։

یاوقلامق եավուգլամագ [թ] Նըշանել ։

یاوقلانمق եավուգլանմագ [թ] Նըշանուիլ ։

یاوقلی եավուգլը [թ] Նշանուած ։

یاوه եավէ [պ] 1. Կորուսեալ 2. Ունայն խօսք ։ کو — զըրաբան [յգ. یاوه‌کویان] ։

یاهو եահու [ա] Ո՜վ դու ։

یای եայ [թ] 1. Աղեղ 2. Զըսպանակ 3. Ամառ ։ لی — զըսպանակաւոր ։

یایا եայա } [թ] 1. Հետեւակ 2. Հետիոտն 3. Տըկար, անկարող ։
یایان եայան }

یایفره եայղըրա [թ] Գանձիւն, ճիչ, աղմկայոյզ աղաղակ ։

—جى . Ճիշ բառնալ — يى باصمق — Ճշող .

يايق եաեըգ [թ] Տարածել .

يايقامق եայգամագ [թ] Լուալ .

يايلا եայլա } يايلاق եայլագ } [թ] 1. Ամառնային բնակավայր 2. Արօտավայր .

يايلامق եայլամագ [թ] Ամռել, ամառը անցունել .

يايلمق եաեըլմագ [թ] 1. Տարածուիլ 2. Ցրուիլ .

يايليم եայլըմ [թ] Միահաղոյն արձակուած հրացանից .

يايمق եայմագ [թ] Տարածել .

يايمجى եայմաճը [թ] Փերեզակ .

يايوان եայվան [թ] 1. Տարածել 2. Ընդարձակել . آغزى — շատախօս .

يياب եեպապ [պ] Աւերել .

يبان եապան [պ] 1. Ամայի, անապատ 2. Անծանօթ . ապագ. آتمق — կարեւորութիւն չըտալ . — سوزم հեռի լուրց .

يبانجى եապանճը [թ] Օտարական .

يبانى եապանի [պ] Վայրենի . — لك վայրենութիւն .

يبروح եեպրուհ [ա] — الصنم Մանդրագոր [բուս. ապտիւս ակ- լամ] .

يبوست եապուսեթ* [ա] Չորութիւն, երաշտութիւն .

پياغى եափաղը [թ] Բուրդ, աղր .

يپاق եափագ [թ] Բուրդ . لى — բրդեղէն . —جى բրդավաճառ .

يپراق ، يپراقلامق Տե՛ս ياپراق ، ياپراقلامق .

يتاغان եաթաղան [թ] Դաշոյն սուսեկաց .

يتاق եաթագ [թ] 1. Անկողին, մահիճ 2. փոս գետոյ 3. Որջ 4. Պահիչ գողունեաց, գողօնաթաքոյց . اوغلان يتاغى արգանդ . تجار يتاغى վաճառաշահ տեղի .

يتاقلق եաթագլըգ [թ] 1. Գողօնաթաքոյց լինել 2. Երկաթեայ կամ փայտեայ մահիճ 3. Անկողնի յարմար .

يتالاق եաթալագ [թ] Մահճակալ հիւանդ.

يتاى եէթամա* [ա] جو. يتيم . ة

يتر եէթեր [թ] Բաւ է .

يتشدرمك եէթիշտիրմէք [թ] 1. Հասցնել 2. Կրթել, հրահանգել, բուծանել 3. Յառաջ բերել, ընծայել .

يتشمش եէթիշմիշ [թ] 1. Հասած 2. Չափահաս .

يتشمك եէթիշմէք [թ] 1. Հասնել 2. Բաւել 3. Հասունանալ .

يتمش եէթմիշ [թ] Եօթանասուն .

يتمك եէթմէք [թ] Բաւել . كوج — կարողանալ .

يتيك եէթիք [թ] Հասուկ .

يتيم եէթիմ [ա] Որբ [իգ. يتيمه] [յգ. ايتام] . لك — որբութիւն . — در հաղուագիւտ մարգարիտ .

يحى եահեա [ա] Յովակիմ .

يخبسته եէխպէսթէ [պ] Սառած .

يخشى եախշը [թ] Լաւ, բարի .

يخنى Եախնի [պ] Մսախառն կե-րակուր ։

يد Եէտ*[ա] Ջեռք [ج. ايادى، ايدى]։ ասաց. واحد — մենավաճա-ռութիւն . — ب — أ — ձեռքէ ձեռք, ուղղակի. ا — وضع — գը-րաւել ։

يدك Եէտէք [թ] 1. Առաջնոր-դութիւն 2. Առաջնորդ պա-րան 3. Յծոյզատիզ փոկ 4. Յծոյզ, երկրորդական 5. Գա-հիստի իւ, առ հարկի առա-նուած իւ. آلق — բան մը ետին ձգելով քաշել տանիլ. جى — Առաջնորդ . لى — պիտոյ եղածէն աւելի ունեցող ։

يدمك Եէտմէք [թ] Բան մը ե-տին ձգելով քաշել ։

يدنجى Եէտինճի [թ] Եօթներորդ ։

يدى Եէտի [թ] Եօթը . لى — ՝ — لك Եօթնոց. شر — եօթնական ։

يديرمك Եէտիրմէք [թ] Կերցնել ։ نفسنه — پاره — կաշառել. — Համոզուրծել ։

يديكر Եէտիկեր [թ] Մեծ Արջ (Համաստեղութիւն) ,

ير Եէր [թ] 1. Երկիր 2. Գե-տին 3. Տեղ, տեղի, վայր 4. Պաշտօն ։ ասաց. ه — بوش ի զուր. كچمك — ه جابدن կարի ամաչել . آدم قوريمق — ينه յար-գել . ا — զետեղիլ . ينه — փո-խանակ. طوتمق — يني տեղը լը-նուլ . وار ى — արժան է .

يراتمق Եարաթմագ [թ] Ստեղծել ։

يرار Եարար [թ] Տե՛ս يارار ։

يراسه Եէրասէ, Եարասա [թ] Ջըր-ջիկան, մաշկաթե ։

يراشمق Եարաշմագ [թ] Տե՛ս ياراشمق ։

يراعه Եէրաա* [ա] Գրիչ ։ زن — գրել ։

يراق Եարագ } [թ] 1. Գործիք 2. Զէնք 3. Առնի ։

يراغ Եարաղ } — يات — առազմամթերք ։

يراقلانمق Եարագլանմագ [թ] Զաւ-րասոուիլ ,

يرامز Եարամազ [թ] 1. Անպէ-տան 2. Անզգամ, խեռ ։ لق — անզգամութիւն, խեռութիւն ։

يرامق Եարամագ [թ] Տե՛ս يارامق ։

يرتلمق Եըրթըլմագ [թ] Պատռիլ ։

يرتماج Եըրթմաճ [թ] Պատռա-ուած, ճեղք ։

يرتمق Եըրթմագ [թ] Պատռել ։

يرتيجى Եըրթըճը [թ] Պատառիչ ։

يرتيق Եըրթըգ [թ] 1. Պատռուած 2. Անպատկառ ։

يرقان Եէրգան [ա] Բժշ. Դալուկ ։ ى — يه ՝ — դալկային ։

يرلشدرمك Եէրլեշտիրմէք [թ] Դը-նել, զետեղել, տեղաւորել ։

يرلشمك Եէրլեշմէք [թ] Տեղաւո-րիլ ։

يرلو Եէրլու يرلى Եէրլի [թ] Տե-ղացի ։ يرنده — يرنجه — ի տեղ-ւոջ ։

يرليغ Եէրլիղ [թ] Հրովարտակ ։

يرمك Եէրմէք [թ] Նզովել, պա-նել ։

يزدان Եէզտան [պ] Աստուած ։ ى — աստուածային ։

يزدجرد Եէզտիճէրտ [պ] Յազկերտ ։

یزید Եէզիտ [ա] Օսմանեան խալիֆայից երկրորդի անունն է, որ ջնջած լինելով Ալիի գերդաստանը մահմետականաց անիծելին եղած է. یزیدی — Եէզիտի՝ որք սատանան կը պաշտեն.

یسار Եէսար [ա] 1. Ձախ կողմ 2. Հարստութիւն, դիւրակեցութիւն.

یساق Եասագ یساغ Եասաղ [թ] 1. Օրէնք 2. Արգիլել. | — արգիլել.

یساقجی Եասագճը [թ] Բարապան.

یستهلمك Եէսթիհլէմէք [թ] 1. Աղբել 2. Աղտեղել.

یسر Եուսր [ա] 1. Հարստութիւն 2. Դիւրութիւն.

یسیر Եէսիր [ա] 1. Դիւրին [یسر էն] [էզ. یسیره] 2. Սակաւ.

یشا Եաշա [թ] Կեցցէ՛ս.

یشرمك Եէշէրմէք [թ] Կանաչանալ.

یشم Եէշիմ [ա] Տեսակ մը մարմարին, օձակուճ.

یشیل Եէշիլ [թ] Կանաչ.

یشیللك Եէշիլլիք [թ] 1. Կանաչութիւն, դալարիք 2. Կանաչեղէն, բնդեղէն.

یشیللنمك Եէշիլլէնմէք [թ] Կանաչանալ.

یصدق Եասդըգ [թ] 1. Բարձ 2. Տնկարան.

یعسوب Եա՛սուպ [ա] 1. Մեղուաց դշխոյ 2. Պետ, գլխաւոր.

یعقوب Եա՛գուպ [ա] Յակոբ. — ی յակոբեան.

یعنی Եա՛նի [ա] Այսինքն.

یغلمق Եըղըլմագ [թ] Դիզուել.

یغما Եաղմա [պ] Աւար, կողոպուտ. | — աւարել. ی — աւարառու.

یغماگر Եաղմակէր [պ] Աւարառու, կողոպտող [յզ. یغماگران].

یغمق Եըղմագ [թ] Դիզել, կուտել.

یغمور Եաղմուր [թ] Տե՛ս یاغمور.

یغنق Եըղընդը [թ] Կոյտ, դէզ.

یغیلی Եըղըլը [թ] Դիզուած.

یغین Եըղըն [թ] Կոյտ, դէզ.

یقا · یقالمق Տե՛ս یاقالمق.

یقدرمق Եըգդըրմագ [թ] Փլցնել տալ.

یقظان Եագզան [ա] Արթուն.

یقظه Եագզա* [ա] Արթնութիւն.

یقلمق Եըգըլմագ [թ] Փլիլ.

یقمق Եըգմագ [թ] Փլցնել, քանդել.

یقنق Եըգընդը [թ] Փլածք.

یقیق Եըգըգ [թ] 1. Փլած 2. Աւերակ.

یقیم Եըգըմ [թ] 1. Կործանում 2. Քանդում.

یقین Եագին [ա] Ստուգութիւն [հմմ. شك] — بيلمك · — علم ال ստոյգ գիտնալ. ی — یه — ստոյգ.

یقین Եագըն [թ] 1. Մերձաւոր 2. Մօտ, մերձ. աւաղ. օ —

ի մօտոյ, վերջերս, մօտերս. օ— كلك մօտենալ.

یقینا Եագընէն [ա] Ստուգապէս.

یقینیات Եագընիյեաթ* [ա] Ստոյգ ծանօթութիւնք.

یك Եէք [պ] Մի. دن — մի անգամէն.

یك Եէյ [թ] 1. Լաւագոյն 2. Եէն. Թեզանիք.

یكا Եանա [թ] Տէ'ս يانه.

یكاز Եանազ [թ] Կաւատար, նեղսոիրս.

یكاق Եանագ [թ] Այտ. — آل կարմրայտ.

یكان Եէքեան [պ] — — Մի առ մի.

یكانكی Եէքեանէնքի [պ] Անզուգականութիւն.

یكانه Եէքեանէ [պ] Միակ.

یكایك Եէքէաէք [պ] Մի առ մի.

یكپاره Եէքբարէ [պ] Միակտուր.

یكتا Եէքթա [պ] Միակ.

یكجهت Եէքճիհէթ [պ] Համամիտ, միաբան.

یكچشم Եէքչեշմ [պ] Միականի.

یكدل Եէքտիլ [պ] Միամիտ.

یكدیكر Եէքտիկեր [պ] Իրար.

یكرمنجی Եիրմինճի [թ] Քսաներորդ.

یكرمی Եիրմի [թ] Քսան [հմմ. եերմի]. شر — քսանական. لك — քսանեակ.

یكرنك Եէքրէնկ [պ] Միագոյն.

یكروزه Եէքրուզէ [պ] Միօրեայ.

یكزبان Եէքզէպան [պ] Միաբերան.

یكسان Եէքսան [պ] Հաւասար. ا— یرله հիմնայատակ ընել.

یكلمك Եէնիլմէք [թ] 1. Յաղթուիլ 2. (խաղը) կորսնցնել.

یكمك Եէնմէք [թ] 1. Յաղթել 2. (խաղը) շահիլ.

یكن Եէյէն [թ] Եղբօրորդի, քեռորդի.

یكنی Եէյնի [թ] Թեթեւ.

یكون Եէքիւն [ա] Գումար. جمع — ընդ. ամէնը.

یكه Եէքէ [պ] Միակ, առանձին.

یكه تاز Եէքէթազ [պ] Միայնակ արշաւող կամ յարձակող.

یكی Եէնի [թ] 1. Նոր 2. Պետնոր 3. Արդէ, վերջին. باشدن — նորէն. دن — նորէն.

یكیت Եիյիթ [թ] Կորիճ, քաջ, այրի. لك — կորճութիւն.

ئكیتلنمك Եիյիթլէնմէք [թ] Արիանալ.

یكیچری Եէնիչէրի [թ] Անուն նախկին հետեւակազօրաց Օսմանեան պետութեան, որ կը թարգմանի նոր զօրք. آغاسی — առաջին հրամանատար ենիչերի զօրաց.

یكیلتمك Եէնիլէթմէք [թ] Նորոգել.

یل Եէլ [թ] 1. Հողմ, հով 2. Ցօղացաւութիւն 3. Փուք. ——. اسمك — لر یرنده ամայիլ. ویرمك օ— հովել, երնել.

یلان Եալան [թ] Սուտ.

یلان Եըլան [թ] Օձ. كوملكی — խորխ. یصدیغی — նուրիճ.

یلانجق Եըլանճըգ [թ] Օձացուկ.

یلانقوی Եըլանգօվի [թ] Օձապտոյտ.

یلپازه Եէլբազէ [թ] Հովահար.

یلپازه‌لمك Եէլփազէլէմէք [Թ] Հովահարել.

یلتنمك Եէլթէնմէք [Թ] Միտել.

یلدا Եէլտա* [ա] Տարւոյն ամենաերկայն գիշերը որ Դեկտեմբերի իններին կը հանդիպի.

یلدیراق Եըլտըրագ [Թ] Շողացող, փայլակնացայտ.

یلدیرامق Եըլտըրամագ [Թ] Փայլատակել.

یلدیرمق Եըլտըրմագ [Թ] 1. Վախցնել 2. Խրտչեցնել.

یلدیرم Եըլտըրըմ [Թ] Կայծակ.

یلدیز Եըլտըզ [Թ] 1. Աստղ 2. Բաղդ 3. Հիւսիսային հողմ. առած. یوکسک ی — բախտաւոր. باریشیق ی — հաշտ. — آی մահիկ եւ աստղ որ է դրօշմ օսմանեան պետութեան. بوجکی — լուսատտիտուն. طاشی — աստղաքար.

یلك Եէլէք [Թ] 1. Բաճկոնակ 2. Զագ ուղտու 3. Փետուր 4. Թեւ նետի.

یلکن Եէլքէն [Թ] Առագաստ. کیسی — առագաստանաւ. — لری صویه ایندرمك պիջանիլ, տեղի տալ. کورك — հապճեպիւ.

یللنمك Եէլլէնմէք [Թ] Փուք արձակել.

یلق Եըլմագ [Թ] Վախնալ, խրտչիլ.

یلمك Եէլմէք [Թ] Վազել.

یلوه Եէլվէ [զ] Կոցառ.

یله Եէլէ [Թ] Բաշ. قورد لی — բօրեան.

یم Եէմ [ա] 1. Ծով 2. Եէմ [Թ] Կեր 3. Խանձ.

یماق Եամագ [Թ] 1. Օգնական 2. Զօդող, համախոհ.

یامق Եամամագ [Թ] 1. Կարկատել 2. Աճել, գնել.

یمان Եաման [Թ] 1. Անագորոյն, խիստ 2. Ահարկու.

یامنمق Եամանմագ [Թ] Զհետ լինել.

یمانی Եէմանի [ա] Եէմէնի երկրէն. — دود Բժշ. վիշապայակ.

یمش Եէմիշ [Թ] Պտուղ, միրգ.

یمشجی Եէմիշճի [Թ] Մրգավաճառ.

یمك Եէմէք [Թ] 1. Ուտել 2. Կրել 3. Վատնել 4. Կերակուր 5. Ճաշ, ընթրիք.

یمکلك Եէմէքլիք [Թ] Մննդեան ծախս.

یمکن Եումքին [ա] Կարելի է.

یملك Եէմլիք [Թ] Մսուր.

یملمه Եէմլէմէ [Թ] Կեր, խանձ.

یمن Եէմէն [ա] 1. Եէմէն 2. Եիւմն, եումն. Օրհնութիւն, Շնորհք, երանութիւն [յգ. میامن] 3. Գուշակութիւն բարեաց.

یمنی Եէմէնի [ա] 1. Հողաթափ 2. Նկարէն կտաւ 3. Եամանի*. Աջ.

یمورطلامق Եումուրթալամագ [Թ] Ածել. առած. — جواهر տխմարական խօսքեր ընել.

یمورطه Եումուրթա [Թ] Հաւկիթ, ձու.

یموشاتمق Եումուշաթմագ [Թ] Կակղացնել.

يموشاجق եօւմօւշաճըգ [թ] Քիչ կակուղ ։

يموشاق եօւմօւշագ [թ] 1. Կակուղ 2. Փափուկ 3. Հեզ ։ قولاق يموشاغى բլթակ ունկան, — لق կակղութիւն, հեզութիւն ։

يموشامق եօւմօւշամագ [թ] 1. Կակղանալ 2. Հեզանալ, զիջանիլ ։

يوم եէմմ* [ա] Ծովեր [եղ. يم] ։

يمين եէմին [ա] 1. Աջ կողմ 2. Երդում [յգ. ايمان], — بالله Աստուծոյ վրայ երդնուլ. ويرمك — երդմնեցնել. لى — երդուեալ ։

ينابيع եէնապի'* [ա] յգ. ينبوع ի։

ينار եանար [թ] Տե՛ս يانار ։

يناشمق եանաշմագ [թ] Մօտենալ, մերձենալ ։

يناشمه եանաշմա [թ] 1. Մերձեցում 2. Ապաստանութիւն ։

ينبوع եէնպու' [ա] Աղբիւր, ակն [յգ. ينابيع] ։

ينكچ եէնկէճ [թ] Խեցգետին ։

ينكه եէնկէ [թ] Հօրեղբօր կամ եղբօր կին ։

ينلمك եէնիլմէկ [թ] 1. Ուտուիլ 2. Տե՛ս يكلمك ։

ينلك եէնմէկ [թ] 1. Ուտուիլ 2. Տե՛ս يكمك ։

ينه եէնէ [թ] Դարձեալ, վերստին ։

يوا եուվա [թ] Բոյն ։

يوارلاق եուվարլագ [թ] Բոլորակ, կլոր ։

يوارلتمق يوارلاتمق եուվարլաթմագ [թ] Գլորեցնել ։

يوارلمق եուվարլամագ [թ] Գլորել ։

يوارلنمق يوارلانمق եուվարլանմագ [թ] Գլտորիլ, գլորիլ ։

يواش եավաշ [թ] 1. Մեղմ 2. կամ —جه կամաց, յամր ։

يواشه եավաշա [թ] Կոճէք ։

يوالمق եավալամագ [թ] Բոյն դնել ։

يوان եավան [թ] Տե՛ս ياوان ։

يوتدرمق եութթուրմագ [թ] 1. Կլլեցնել տալ 2. Խաբել, հաւատացնել, պատրել ։

يوتقنمق եութգընմագ [թ] 1. Կլլել 2. Հաւատալ 3. Համբերել, կրել ։

يوتمق եութմագ [թ] 1. Կլլել 2. Հաւատալ 3. Համբերել, կրել ։

يوتوم եութում [թ] Ումպ ։

يوجلمك եիւճէլմէկ [թ] Բարձրանալ ։

يوجه եիւճէ [թ] Բարձր ։ لك — բարձրութիւն ։

يوخسول եօխսուլ [թ] Չքաւոր ։ — لق չքաւորութիւն ։

يوخسه եօխսա [թ] Տե՛ս يوقسه ։

يورت եուրթ կամ يورد [թ] 1. Հայրենիք 2. Կալուած. — لق երկիր, գետին, կալուած ։

يوردام եօրտամ [թ] 1. Դիւրաշարժութիւն 2. Կարգ ։ لى — դիւրաշարժ, վայելուչ ։

يورطى եօրթը [պ] Տօն ։

یورغان Եօրղան [Ի] Վերմակ, օթոց անկողնոյ. جى — օթոցաբար։

یورغون Եօրղուն [Ի] Յոգնած, խոնջ։ لق — յոգնութիւն. لق آلمق — հանգստանալ։

یورغه Եօրղա [Ի] 1. Ընդոստ ընթացք 2. Ընդոստ ընթացող։ لق — սուրալ։

یورك Եիւրէք [Ի] 1. Սիրտ 2. Գութ 3. Քաջութիւն, ոգի 4. Փափագ 5. Միտք, հոգի. տաղ. قره‌سى — մեղք։ سز — թուլասիրտ, երկչոտ. توكتك — հոգալ. لى — սրտաեալ, քաջ, ոգորմած։ ويرمك — խրախուսել. آچمق — սիրտը սփոփել, զբօսեցնել. يوفقه ى — խիստ զգայուն. باغلامق — ոգեխառնել. قيرلمق — սրտաբեկիլ. قورعق — ى بيوك. հպարտ։ սրտաթափ, սրտապատ լինել. دترهمك — սրտատրոփ լինել. اوينامق — սիրտ բաբախել. طاش — لى քարասիրտ։

یوركلنمك Եիւրէքլէնմէք [Ի] Արիանալ։

یورلمق Եօրըլմագ [Ի] Յոգնիլ։

یورمق Եօրմագ [Ի] 1. Յոգնեցնել 2. Գուշակել։ — آغز խօսիլ։

یوروتمك Եիւրիւթմէք [Ի] Քալեցնել։ — فائض շահ բանեցնել։

یوروك Եիւրիւք [Ի] 1. Լաւ ընթացող 2. Երագ ընթացող 3. Թափառիկ։

یورومك Եիւրիւմէք [Ի] 1. Քալել, գնալ 2. Խոյանալ։ — آكوب ձգել երթալ։

یورويش Եիւրիւյիւշ [Ի] 1. Քալուածք, գնացք 2. Յարձակում։ ا — յարձակիլ։

یوریمك Եիւրիւմէք [Ի] Տե՛ս یورومك։

یوز Եիւզ [Ի] 1. Հարիւր 2. Երես, դէմք 3. Մակերևոյթ 4. Երես (պաստառաց) 5. Առաջակողմ 6. Պատճառ 7. Ազատութիւն, համարձակութիւն։ տաղ. ده بر — մէկ առ հարիւր. لرجه — հարիւրներով. ر — հարիւրապետ. بولمق، — ه چيقمق — կարի իմն համարձակիլ. دن — دوشمك աչքէ ելնել, շնորհազուրկ լինել. اوستنه براقمق — լքանել. دن — نه ایچ տեսակէտով. كوز او — պատկառանքը վերցնել. ينى آشاغى آلمق — տապալել. قره‌سى — աղտոտ։ ينه باقلمز — انوریե. ى پك — կարի գեղանի կամ տգեղ. كوردى — երեսանց. سز — صوراتسز անամօթ. سزلك — լրբութիւն. لو — ايكى երկու երեսէ, կեղծաւոր. كولر — խնդումերես, խնդամիտ. ه — اكشيتمك — كولمك մարդահաճել. اصمق — խոժոռել. دن — بر هيچ — ընաւին. ى — ايچ بر شيشك խնդրոյ մը հիմք. كلك ه — մէկու մը յանցանքը երեսին տալ։

یوز Եուզ [Պ] Յովազ։

یوزباشی եիւզպաշը [թ] Հարիւրա-պետ ։ لق — Հարիւրապետու-թիւն ։

یوزدرمك եիւզտիւրմէք [թ] 1. Լո-ղացնել 2. Ջուրը իջեցնել 3. Մորթը քերել տալ ։

یوزكج եիւզկէճ [թ] Լողակ 2. Ջրի վրայ կեցող ։

یوزلشمك եիւզլէշմէք [թ] Երես երեսի գալ ։

یوزلك եիւզլիւք [թ] Հարիւրնոց ։

یوزمك եիւզմէք [թ] 1. Լողալ 2. Ջրի վրայ կենալ 3. Մորթը հանել ։

یوزمه եիւզմէ [թ] 1. Լողալ 2. Կորզումն մորթոյ ։

یوزك، یوزوك եիւզիւք [թ] Մա-տանի ։

یوسف եուսուֆ [ա] Յովսէփ ։

یوصمه եօսմա [թ] Շնորհագեղ, վայելչագեղ ։

یوصون եօսուն [թ] 1. Մամուռ 2. Ջրոսպ ։ باغلامق، —لانمق — մամռով պատիլ ։ لى — մամ-ռապատ ։

یوغ եօղ [թ] Տե՛ս یوق ։

یوغرمق եօղուրմագ [թ] Շաղուել ։

یوغورت եօղուրթ [թ] Մածուն ։ جى — մածուն ծախող ։

یوغورمق եօղուրմագ [թ] Շաղուել ։

یوغون եօղուն [թ] 1. Հաստ, թանձր 2. Կոշտ ։

یوف եուֆ [թ] Զուր, փուճ ։ — او փճանալ, ոչնչանալ ։ ا — փճացնել ։ سكا — վա՜յ քեզ ։ نه — ի զուր ։

یوفقه եուֆգա [թ] 1. Բարակ, նուրբ 2. Փափուկ 3. Թերթ հաստեայ ։

یوق եօգ [թ] 1. Ոչնչութիւն 2. Ոչնչացեալ 3. Ոչ ։ առաջ. در — չկայ ։ — ور հազիւ ։ ا — ոչնչացնել ։ او — ոչնչա-նալ ։ یوغم չկամ ։

یوقاری եօգարը [թ] 1. Վեր 2. Վերնակողմ 3. Վերին ։ آشاغى — աւելի կամ պակաս ։

یوقسول եօգսուլ [թ] Տե՛ս یوخسول ։

یوقسه եօգսա [թ] Ապա թէ ոչ ։

یوقش եօգուշ [թ] Տե՛ս یوقوش ։

یوقلامق եօգլամագ [թ] 1. Ձեռօք զննել 2. Զննել 3. Խու-զարկել, հետազօտել 4. Ի զննին շրջել 5. Զօրահանդէս ընել ։

یوقلامه եօգլամա [թ] 1. Զննութիւն 2. Խուզարկութիւն 3. Զօ-րահանդէս ։ جى — զննող, հետազօտիչ ։

یوقلق եօգլուգ [թ] Չգոյութիւն ։

یوقوش եօգուշ [թ] 1. Զառ ի վեր ։ یوقاری — 2. Զառ ի վայր, դար վար ։ آشاغى — ։

یوك եիւք [թ] 1. Բեռ 2. Հարիւր հազար դահեկան 3. Պահա-րան ։ اورمق — բեռցնել ։

یوك եիւն [թ] 1. Բուրդ, ասր 2. Բրդեայ ։

یوكسك եիւքսէք [թ] 1. Բարձր 2. Երեւելի ։

یوكسكلك եիւքսէքլիք [թ] Բարձրու-թիւն ։

يوكسلمك Եէքսէլմէք [Ք] Բարձրա-նալ, վերանալ ։

يوكسوك Եէքսէք [Ք] Մատնոց ։

يوكلتمك Եէքլէթմէք
يوكلك Եէքլէմէք [Ք] Բեռցնել ։

يوكلنمك Եէքլէնմէք [Ք] Բեռնաւո-րիլ ։

يول Եօլ [Ք] 1. Ճանապարհ, ճամբայ, ուղի 2. Եղանակ, ձև, կերպ 3. Միջոց 4. Սո-վորոյթ, օրէնք ։ տաճ. يور ی — երկաթուղի ։ ی — ի սէր ։ ی — բառ պատաշաճի ։ تذكره سی — անցագիր. ويرمك— արձակել, ճամբել, տեղի տալ ։ ه دوشمك — ه چيقمق، — ճամբայ ելնել ։ كسمك — յաւա-կահարութիւն ընել ։ خرسز ی — գողուղի ։ قاچامق — խու-սափանք ։ ی شاشمق — ճամբան շուարիլ ։ آلمق — յառաջանալ ։ ه كلك — կարգի մտնել ։ دن— چيقمق մոլորիլ ։

يولار Եօլար [Ք] Պախուրցք ։

يولاف Եօլաֆ [Ք] Վարսակ ։

يولجى Եօլճը [Ք] Ճամբորդ, ուղևոր ։ لق — ճամբորդութիւն ։

يولداش Եօլտաշ [Ք] Ուղեկից ։ لق— ուղեկցութիւն ։

يولسز Եօլսըզ [Ք] 1. Անկարգ 2. Անպատշաճ ։ لق — անկար-գութիւն, անպատեհութիւն ։

يوللامق Եօլլամագ [Ք] Ղրկել, յղել ։

يوللو Եօլլու
يوللى Եօլլը [Ք] 1. Կանոնաւոր 2. Կերպով, ձևով ։

يولجه — բառ պատաշաճի ։

يولمق Եօլմագ [Ք] Խլել, փետտել ։

يولوق Եօլուգ [Ք] Փետտած ։

يوم Եէվմ [Ա] Օր [ج. ايام] ։ տաճ. الحساب — السؤال — յարու-թեան օր ։

يوماً Եէվմէն [Ա] فيوماً — Եէվմէն ֆի Եէվմէն ։ Օր բառ օրէ ։ — من الايام Եէվմէն մինէլ էյյամ. Ո և է օր մը ։

يوماق Եումագ [Ք] Կծիկ ։ لق — կծիկ ընել ։

يومرو Եումրու
يومرى Եումրը [Ք] Ուռուցիկ ։

يوموجق Եումրուճագ [Ք] Ժան-տախտ [ռամկ. եումուրճագ] ։

يوموق Եումրուգ [Ք] Կռուփ ։

يوموقلامق Եումրուգլամագ [Ք] Կռփել, կռփահարել ։

يومولمق Եումրուլմագ [Ք] Գնդաձև ուռիլ ։

يومشاق Եումշագ
يومشامق Եումշամագ Տե՛ս يموشاق ، يموشامق ։

يومق Եումագ [Ք] Լուալ ։

يومق Եումմագ [Ք] Գոցել ։

يومورطلامق
يومورطه Տե՛ս يمورطلامق، يمورطه ։

يومى Եէվմի [Ա] 1. Օրական 2. Օրը, օրական ։

يوميه Եէվմիյյէ* [Ա] 1. Օրական 2. Աւուրչէք ։

يون Եէն [Ք] Բուրդ ։

يونان Եունան [Պ] Յունաստան ։ جه — յունարէն ։ لو — հել-լենացի ։

يونانستان Եունանիսթան [Պ] Յու-նաստան ։

یونانی եունանի [ա] 1. Հելլենական [էգ. یونانیه] 2. Հելլենացի [յգ. یونانیان] ։

یونجه եօնճա [թ] Առվույտ ։

یوند եօնտ [թ] Ձամբիկ ։

یونده եօնտա [թ] Թռչնոց փետուր։

یونس եունուս [ա] Յովնան ։ — بالغی դելֆին, դլֆին ։

یونغه եօնղա [թ] Տաշեղ։

یوغمق եօնմագ [թ] 1. Տաշել 2. եօնմագ. Լուացուիլ։

یونمه եօնմա [թ] Տաշած ։

یووه ، یوواء ، یوا եուվա [թ] Տես یوا ։

یوها եուհա [թ] Հա՛յ, հո՛ւյ (ծաղրական աղաղակ) ։

یهود եէհուտ [ա] Հրեայք։ —ستان Հրէաստան ։

یهودی եէհուտի [ա] Հրեայ ։ —جه Հրէարէն ։

ییقامق եըգամագ [թ] Լուալ։

ییقانمق եըգանմագ [թ] Լուացուիլ։

ییقلمق ، یقمق ، ییقلمق Տե՛ս ییقمق

ییل եըլ [թ] Տարի։ باشی — տարեգլուխ ։

ییلانجق ، یلان Տե՛ս ییلانجق ، ییلان

ییلق ، یلدرمق Տե՛ս ییلمق ، یلدرمق

ییلغین եըլղըն [թ] Վախցած, խրտչած ։

ییللامق եըլլամագ [թ] Տարիներ անցնել։

ییللق եըլլըգ [թ] 1. Տարեկան 2. Տարեկան վարձք։

ییللقجی եըլլըգճը [թ] Սպասաւոր, սպասուհի ։

ییك եէյք [թ] Տե՛ս ئك ։

ییندی եէյնտի ییندق եէյնտիկի [թ] Կերակուր ։

ییڤ եէյիք [թ] Թեթև։

ییو եէվ [թ] 1. Խծիղ 2. Ակօս։ —لی խծղուած, ակօսաւոր ։

ییه‌جك եէյէճէք [թ] Ուտելիք, ուտեստ, կեր ։

ՎԵՐՋ

Օսմաներէնի մէջ ի՛ զարդ եւ ի հաստատութիւն բանից յաճախ կը գործածուին զուտ Արաբերէն եւ Պարսկերէն ասացուածներ յորոց ամենահարկաւոր եւ նշանաւոր եղածներն յօգուտ ընթերցողաց աստանօր կը նշանակեմք:

ا

ابقاكم الله [ա] Էպգաքիւմիւլլահ. Աստուած զձեզ մնացական ընէ։

اتق شر من احسنت اليه [ա] Իթթագը շէրրը մէն ահսէնթէ իլէյհ. Զգուշացի՛ր այն անձին չարիքէն՝ որուն բարիք ըրած ես։

اثنان لايشبعان طالب علم و طالب مال [ա] Իսնանի լայէշպաան, թալի-պիւ իլմին վէ թալիպի մալ. Ուսման փափաքողը և հարստութեան ցանկացողը՝ երկուքն ալ չեն կշտանար։

اجل النوال ما وصل اليك قبل السؤال [ա] Էճէլլիւն նէվալ մա վասալա իլէյքէ գապլէս սուալ. Շնորհաց վսեմագոյնը այն է որ՝ քեզ կը հասնի խնդրելէ առաջ։

احب الشئ الى الانسان ما منع [ա] Էհապպիւշ շէյ՛ի իլէլ ինսանի մա մունի՛ա. Մարդուս ամենէն սիրելի բանն է այն՝ որ արգիլեալ է։

اختر ما شئت [ա] Իխթար մա շի՛թթ. Ընտրէ՛ զորն որ կամիս։

ادام الله اقباله [ա] Էտամալլահու իգպալէհու. Աստուած անոր բարեբաղդութիւնը տեւական ընէ։

اذكروا موتاكم بالخير [ա] Ուզքուրու մէվթաքիւմ պիլ խայր. Ձեր ննջեցեալները բարեաւ յիշատակեցէք(այսինքն մեռելոց վրայ գէշ մի խօսիք)։

ارجعي الى ربك [ա] Իրճի՛ի իլա Ռապպիքէ. Քու Տիրոջդ վերադարձիր։

ارى الموت يختار الكرام . كانه لاهل المعالى و المكارم عاشق [ա] Էրէլ մէվթէ եախթարիւլ քիրամա. քէէննէհու լիէհլիլ մէալի վէլ մէքարիմի աշըգ. Ես կը տեսնեմ որ մահը ընտրեալները կ՚ընտրէ. կարծես թէ փառաց և բարեմասնութեանց տէր եղողներուն սիրահար է։

آسایش دوکیتی تفسیراین دو حرفست . با دوستان تلطف با دوشمنان مدار [պ] Ասայիշի տիւ կիթի թէֆսիրի ին տիւ հարֆ աստ. պա տօսթան թէ-

լուղղուֆ, պու փէ-շմէնան մուսուր. Երկու աշխարհի (այսինքն աս-տի և անտի կենաց) անդորրութիւնը՝ սա երկու խօսքի մէջ կը կայանայ. Բարեկամաց հանդէպ քաղցրութիւն ցոյց տալ, իսկ թշնամեաց երեսպաշտութիւն ընել.

أعوذ بالله [=] էուզու պիլլահ. Աւ Աստուած կ'ապաստանիմ.

آفة العلم النسيان [=] աֆէթիւ'լ իլմի ըննիսեան. Գիտութեան կերլէք փորձանքը մոռացումն է.

الاقارب كالعقارب [=] էլ էգարիպ քէլ 'ագարիպ. Ազգականները կա-րիճներու պէս են.

الامور الكبار تنال بالهمم الكبار [=] էլ ումուրուլ քիպար՝ թունալու պիլ հիմէմիլ քիպար. Մեծ գործերը մեծ ջանքերով կը յաջողուին.

الامور مرهونة باوقاتها [=] էլ ումուրու մերհունէթուն պիէվգաթիհա. Գործերը՝ իրենց սահմանեալ ժամանակին կապուած են.

الانتظار اشد من النار [=] էլ ինթիզարու էշէտտու մինէն նար. Սպա-սելը հուրէն աւելի սաստիկ է.

الانسان مركب من النسيان [=] էլ ինսանու մուրէքքեպուն մինէն նիսեան. Այս խօսքը երկու կերպով կը թարգմանուի. մին՝ انسان բառը نسيان է բաղկացեալ է. երկրորդը՝ մարդս մոռացմամբ բաղադ-րեալ է.

الانصاف نصف الدين [=] էլ ինսաֆու նըսֆուտ տին. Արդարամտու-թիւնը հաւատոյ կէսն է.

التقدير لايتغير [=] էթ թագտիրու լա եթէղայյէր. Նախասահմա-նութիւնը անփոփոխ է.

التقدير من الله و التدبير من الانسان [=] էթ թագտիրու մինալլահ վէթ թէտպիրու մինէլ ինսան. Նախասահմանութիւնը Աստուծմէ է, իսկ հնարքը մարդուցմէ. l'homme propose Dieu dispose.

الحركه بركه [=] էլ հարէքէ պէրէքէ. Շարժումը օրհնութիւն է.

الحق يعلو و لايعلى عليه [=] էլ հագգու եա'լու վէ լա եու'լա 'ալէյհ. Իրաւունքը կամ ճշմարտութիւնը կը բարձրանայ, իսկ վրայ ո-չինչ կարելի է բարձրացնել այսինքն զայն ընկճել.

الحكم لله [=] էլ հուքմու լիլլահ. Կամք Տեառն է.

الحكم لمن غلب [=] էլ հուքմու լիմէն ղալէպ. Իրաւունքը հզօրա-գոյնինն է.

الحياء يمنع الرزق [=] էլ հայաու եէմնա'ու ըրրիզգ. Ամչկոտութիւ-նը մարդուս ապրուստին արգելք է.

الخائن خائف [—] Էլ խաինու խաիֆ. Չարագործը երկչոտ կ'ըլլայ. Գող սիրտը դող։

الرفيق ثم الطريق [—] Էր րեֆիգ սիւմմէթ թարիգ. Նախ ընկեր պէտք է յետոյ ճամբայ ելնել։

الزيادة يدل على معنى [—] Էզ զիյատէթու եէտուլլու ալա մաանա. Յաւելումը իմաստին վրայ յաւելում մը կ'ընէ։

السر اذا جاوز الاثنين فشاع [—] Էս սըրրու իզա ճավազէլ իսնէյնի ֆէշա'ա. Գաղտնիք մը երբ երկրորդի անցնի, ալ եւս կը տարածուի։

السلطان ظل الله يأوى اليه كل المظلومين [—] Էս սուլթանու զըլլուլլահի եէ'վի իլէյհի քիւլլիւ մազլումին. Սուլթանը Աստուծոյ ստուերն է. առ այն կ'ապաստանին ամենայն կեղեքեալք։

الصبر مفتاح الفرج [—] Էս սաբրու միֆթահուլ ֆէրէճ. Համբերութիւնը ազատութեան բանալին է։

الضدان لا يجتمعان [—] Էզ զըդդան լա եէճթէմի'ան. Երկու հակառակ բաներ չեն միանար։

الضرورات تبيح المحظورات [—] Էզ զարուրաթ թուպիհուլ մահզուրաթ. Հարկ լուծէ զօրէնս։

الظاهر عنوان الباطن [—] Էզ զահիրու ունվանուլ պաթընի. Արտաքին երեւոյթը՝ ներքինին պատկերն է։

العادة طبيعة ثانيه [—] Էլ 'ադէթու թաբի'աթուն սանիյէ. Սովորութիւնը երկրորդ բնութիւն է։

العجلة من الشيطان والتأنى من الرحمان [—] Էլ 'աճէլէթու մինէշ շէյթան, վէթ թէէննի մինէր րահման. Շտապելը սատանայէն է, իսկ համբերութեամբ գործելը՝ Աստուծմէ։

العطالة ام الخبائث [—] Էլ 'աթալէ ումմուլ խաբայիս. Անգործութիւնը՝ ամէն չարութեանց (մոլութեանց) մայրն է։

العفو من اخلاق الكرام [—] Էլ 'աֆվու մին ախլաքիլ քիրամ. Ներողութիւնը ազնուականներու բնութիւնն է։

العلم صيد والكتابة قيد [—] Էլ 'իլմու սայտուն, վէլ քիթաբէթու գայտուն. Ուսումը՝ որսալ է, իսկ ուսեալը գրի առնելը զայն կապել է։

العلم فى الصغر كالنقش فى الحجر [—] Էլ 'իլմու ֆիս սըղար՝ քէն նաքշի ֆիլ հաճէր. Փոքր տարիքի մէջ ուսումը՝ քարի վրայ քանդակելու կը նմանի։

العهدة على الراوى [—] Էլ 'ուհտէթու ալէր րավի. Պատասխանատուութիւնը պատմողին վրայ է։

الغريق يتشبث بحبال العنكبوت [ա] էլ ղարիգու եթեշեպպեթու պիհապիլ 'անքեպութ. Ընկղմեալը սարդի թելերուն կը փաթթուի.
دکزه دوشن ییلانه صاریلور :

الفرصة تمر مر السحاب [ա] էլ ֆուրսաթու թեմուրրու մերրէս սեհապ. Առիթը ամպերու անցքին նման կը սահի կ'անցնի.

الفضل للمتقدم [ա] էլ ֆազլու լիլ մութեքատտիմ. Փառքը նախապէս ձեռնարկողինն է.

الاول والآخر [ա] էլ էվվելու վել ախըրու. Առաջինն և վերջինը.

اطلب العلم ولو بالصين [ա] ուդլուպուլ 'իլմէ վե լէվ պիսսինի. Գիտութիւնը խնդրեցէք եթէ չինաց աշխարհի մէջ ալ ըլլայ.

القريب من تقرب لا من تنسب [ա] էլ գարիպու մէն թեգարրեպէ լա մէն թենեսսեպէ. Ազգականը այն է՝ որ կը մերձենայ, և ոչ թէ այն՝ որ ազգական եմ կ'ըսէ.

القليل يدل على الكثير [ա] էլ գալիլու եթուլլու 'ալել քեսիր. Քիչէն շատ ալ կը հասկցուի.

القناعة كنز لا يفنى [ա] էլ գանա'աթու քենզուն լա եֆնա. Գոհացողութիւնը անսպառ գանձ մ'է.

الكلام اذا وعد وفا [ա] էլ քելամու իզա վա'ատէ վեֆա. Ազնուականը երբ կը խոստանայ կը կատարէ.

الكريم اذا تكرر تقرر [ա] էլ քերիմու իզա թեքերրեր թեգարրեր. Խօսք մը երբոր կրկնուի, (մտաց մէջ կը հաստատուի).

اللهم [ա] ալլահումմէ. Ով Աստուած.

الماضى لا يذكر [ա] էլ մազի լա յուզքեր. Անցեալը չի յիշուիր.

المراسله نصف المواصله [ա] էլ մուրասելէ նըսֆիւլ մուվասալէ. Թղթակցութիւնը կէս մը մէկտեղիլ ըսել է.

المشغول لا يشغل [ա] էլ մեշղուլու լա յուշղալ. Զբաղեալը չեն զբաղեցներ.

النادر كالمعدوم [ա] էն նադիրու քել մա'տում. Հազուագիւտ բան մը բոլորովին չկայի պէս կ'ըմբռնուի. Հազուագիւտ գրեթէ չկայի պէս.

الناس موتى واهل العلم احياء [ա] էն նասու մեվթա, վե էհլիւլ 'իլմի ահյա. Ռամիկք մեռեալ են, իսկ գիտունները կենդանի:

النجات فى الصدق [ա] էննեճաթու ֆիս սըտգը. Փրկութիւնը՝ հաւատարմութեան՝ ճշմարտութեան մէջ է.

النساء حبائل الشيطان [ա] էն նիսաու հապաիլուշ շեյթան. Կանայք սատանայի թակարդներն են.

النظافة من الايمان [ա] Էննէզաֆէթիւ մինէլ իման. Մաքրութիւնը հաւատքէ կուգայ.

النعم مجهولة اذا فقدت عرفت [ա] Էննիʻամու մէճհուլէթուն, իզա ֆու-գիտէթ ʻուրիֆէթ. Բարեաց յարգը մարդ չգիտեր. երբ կորսնցնէ յայնժամ կը գիտնայ.

الوكيل كالاصل [ա] Էլ վէքիլու քէլ ասլի. Փոխանորդ մը զինքը փոխանորդողին նոյնն է.

الولد سرابيه [ա] Էլ վէլէտու սըրրու էպիհի. Որդին իւր հօրը գաղտնիքն է. որդի հարազատ զնմանութիւն հօր իւր բերէ.

الهدية قدر هاديها [ա] Էլ հէտիյյէթու գատրու հատիհա. Նուէրը նուիրատուին արժանիքը կը ներկայացնէ.

الى ما شاء الله [ա] Իլա մա շա ալլահ. Աստուծոյ կամեցածին չափ.

الى يومنا هذا [ա] Իլա եէվմինա հազա. Մինչ ցարդ.

ان الله مع الصابرين [ա] Իննալլահէ մաʻաս սապիրին. Աստուած համբերողներու հետ է.

ان شاء الله [ա] Ինշա ալլահ. Եթէ Աստուած կամենայ. Շնորհիւն Աստուծոյ. Կամօք Տեառն.

انا اليه راجعون [ա] Իննա իլէյհի րաճիʻուն. Մեք անդարձակոյս առ Աստուած պիտի փոխիմք.

انا لله وانا اليه راجعون [ա] Իննա լիլլահի վէ իննա իլէյհի րաճիʻուն. Մեք Աստուծոյ եմք և առ Նա պիտի դառնամք.

انتهى [ա] Ինթէհա. Վերջացաւ. Վերջ.

اول اندیشه و انکهی کفتار [պ] Էվվէլ էնտիշէ վէ անկէհ կիւֆթար. Նախ մտածել և ապա խօսիլ.

اهلاً و سهلاً و مرحبا [ա] Էհլէն վէ սէհլէն վէ մէրհապա. Բարի եկաք.

اهله في محله [ա] Էհլուհու ֆի մահալլիհի. Արժանաւորը իւր տեղը կը վայլէ.

این المفر [ա] Էյնէլ մէֆէրր. Ո՞ւր է փախչելու տեղը.

این نیز بکزرد [ա] Ին նիզ պիկուզէրէտ. Այս ալ կ'անցնի.

ب

بارك الله [ա] Պարէքէլլահ. Աստուած օրհնէ.

باقی اطلب توجهکم [ա] Պագը ատլուպ թէվէճճուհէքիւմ. Ի

վերջ բանիս կը խնդրեմ ձեր համակրութիւնը ։

باق فى الطلاق [ա] պաքը ֆիթ թալաքը . Մնացեալը անտանուած ատեններս ։ Ցաւեաութիւն ։

باى حكمة كان [ա] պի էյյի հիքմեթին քեան . Չգիտեմ ինչ պատ-ճառաւ ։

بعد اداء ما وجب علينا [ա] պա՛տէ էտաի մա վէճէպէ ՛ալէյնա . Մեր վրայ հարկ եղածը կատարելէ յետոյ ։

بعد اللتيا والتى [ա] պա՛տէլ լէթթէյյա վէլ լէթի . Մեծ ու փոքր աղէտներէ յետոյ ։

بعد خراب البصره [ա] պա՛տէ խարապիլ Պասրա . Պասրայի կոր-ծանումէն յետոյ . այսինքն բանը բանէն անցնելէ յետոյ ։

بعد وفاتهم [ա] պա՛տէ վէֆաթիհիմ . Իրենց վախճանելէն վերջը ։

بمعناه ايضا [ա] պի մա՛նահու էյզան . Դարձեալ նոյն նշանակու-թեամբ է ։

بينى وبينك [ա] պէյնիյի վէ պէյնէքէ . Իմ և քու մէջ մնայ ։

ت

تا ترياق از عراق آورده شود ماركزيده مرده شود [պ] թա թիրեաք էզ ՛Իրաք ավէրդէ շէվէդ, մարկէզիդէ մուրդէ շէվէդ . Մինչև որ Իրա-քէն դեղթափ բերուի, օձէն խայթեալը ատքին կը մեռնի ։

تحريراً فى اليوم السابع و العشرين من شهر ربيع الاول لسنة سبع و تسعين و مأتين و الف [ա] Թահրիրէն ֆիլ եէվմի՛ս սապի՛ վէլ ՛իշրին մին շէհրի Րէպի՛իլ էվվէլ, լի սէնէթի սէպ՛ին վէ թիս՛ինէ վէ միեթէյն վէ էլֆ. Գրուեցաւ 1297 տարւոյն Րէպի իւլ էվվէլ ամսուն 27 րդ օրը ։

تعلموا الكى تعلموا [ա] Թէ՛ալլէմու լէքեյ թու՛ալլիմու . Սորվեցէք որպէս զի սորվեցնէք ։

تم بالخير [ա] Թէմմէ պիլխայրի . Բարեօք աւարտեցաւ ։

توكلت على الله [ա] Թէվէքքէլթու ՛ալալլահի . Աստուծոյ ապաւի-նեցայ . Ապաւէն իմ Տէր ։

ج

جالسوا الكبراء و خالطوا الحكماء [ա] Ճալիսուլ քուպէրաէ, վէ խալի-

դաւլ հաթիմա. Մեծամեծներու հետ քաղցրացէ՛ք և իմաստնոց հետ տեսնուեցէք ։

جراحات السنان لها الالتيام ۰ ولايلتام ما جرح اللسان [=] ճիրահաթիւս-սինանի լէհէ'լ իլթիամ. վէ լա եէլթէամու մա ճէրէհէլ լիսան. Նիզակի վէրքերն կը բուժին, այլ սակայն՝ լեզուի վէրքը չի բուժիր ։

جل و علا [=] ճէլլէ վէ 'ալա. Վսեմ և բարձր ։

ح

حرره [=] հարրէրէհու. Զայս գրեց ։

حسبنا الله وكفى [=] հասպունալլահու վէ քէֆա. Աստուծոյ կ'ապաւինիմք և Նա միայն բաւ է մեզ ։

حفظنا الله [=] հաֆիզէնալլահ. Աստուած պահէ զմեզ. Աստուած մի արասցէ ։

خ

خير الامور اوسطها [=] խայրիւլ ումուրի էվսաթուհա. Գործոց լաւագոյնը միջակն է. Ամէն բանի միջակը լաւ է ։

خير الطعام ما حضر [=] խայրիւդդա'ամ մա հազար. Լաւագոյն կերակուրը պատրաստ եղածն է ։

خير الكلام ما قل و دل [=] խայրիւլ քէլամ մա գալլէ վէ դէլլ. Լաւագոյն խօսքը այն է որ սակաւ և իմաստալից է ։

د

دام مجده [=] դամէ մէճդուհու. Նորա փառքը տեւական լինի ։

دنيا و مافيها [=] դունեա վէ մա ֆիհա. Աշխարհ և իւր մէջ եղածները ։

ر

رأس الحكمة مخافة الله [=] րէ'սիւլ հիքմէթի մէխաֆէթուլլահ. Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ տեառն ։

مهديا راشدا [=] րաշիտըն մեհտիյեն. Աստուած բարի ճանապարհ տայ ։

رحمة الله عليه [=] րահմէթուլլահի ալէյհ. Աստուած ողորմի անոր հոգւոյն ։ عليها ալէյհա. Անոր. عليهم ալէյհիմ. Անոնց ։

رحمة الله عليهم اجمعين [=] րահմէթուլլահի ալէյհիմ էճմաին. Աստուած ողորմի անոնց ամենուն հոգւոյն ։

رحمة واسعة [=] րահմէթէն վասիաթէն. Առատ ողորմութեամբ ։

رحمهم الله [=] րահիմէհումուլլահ. Աստուած ողորմի անոնց ։

رضى الله عنه [=] րատիյալլահու անհ. Աստուած հաճի անկէց ։

ز

زيد علوه [=] զիտէ ուլուվվուհու. Նորա մեծութիւնը առաւել ըլլայ ։

زيد قدرهم [=] զիտէ գատրուհում. Աստուած նոցա յարգը առաւել ընէ ։

س

سلامة الانسان في حفظ اللسان [=] սէլամէթիւլ ինսան ֆի հըֆզիլ լիսան. Մարդուս խաղաղութիւնը՝ բրկութիւնը՝ իւր լեզուն բռնելուն մէջ կը կայանայ ։

سلمه السلام [=] սէլլէմէհուս սէլամ. Աստուած պահէ զինքը ։

ش

شرف المكان بالمكين [=] շէրէֆիւլ մէքան պիլ մէքին. Տեղւոյ մը փառքը անդ նստողէն կախումն ունի ։

شفاعتي لاهل الكبائر من امتي [=] շէֆաաթի լի էհլիլ քեպաիրի մին իւմմէթի. Ես (Մուհամմէտ) պիտի բարեխօսեմ իմ ժողովուրդէս կարի մեղաւոր եղողներուն ։

ص

صلى الله عليه وسلم [=] սալլալլահու ալէյհի վէսէլլէմ. Աստուծոյ շնորհքը և խաղաղութիւնը անոր վրայ ըլլայ ։

ض

ضاعف الله اجره [—] զա՛աֆալլահու էճրիհու. Աստուած նորա վարձքը կրկնապատիկ ընէ.

ط

طاب ثراه [—] թապէ սէրահ. Սուրբ ըլլայ նորա գերեզմանը.

طالبا لمرضاة الله تعالى [—] թալիպէն լի մէրզաթիլ լահի թէ՛ալա. Բարձրեալն Աստուծոյ հաճութիւնը խնդրելով.

ع

عز من قنع ذل من طمع [—] ՛ազզէ մէն գանա՛ա, զէլլէ մէն թամա՛ա. Մեծ է այն որ գոհացող է, բայց նուաստ է այն որ ագահ և ցանկացող է.

عز نصره ضرب في قسطنطنيه [—] ՛ազզէ նասրուհու տուրիպէ ֆի գոստանտինիյյէ. Մեծ է նորա (Աստուծոյ) օգնութիւնը. կոխուեցաւ Կ. Պոլսոյ մէջ.

عز و جل [—] ՛ազզէ վէ ճէլլէ. Հզօր և բարձր.

عفا الله عما سلف [—] ՛աֆալլահու ՛ամմա սէլէֆէ. Աստուած ներէ ինչ որ յառաջուընէն ըրած է.

على مبهم [—] ՛ալա մէպհէմին. Իրենց տարակուսանքին համեմատ.

عليه السلام [—] ՛ալէյհիս սէլամ. Ողջոյն նմա.

عن ظهر القلب [—] ՛ան զահրիլ գալպ. Գոց. ի մտի.

عند الامتحان يكرم المرء او يهان [—] ՛ինդէլ իմթիհան եուքրէմուլ մէր՛ու էվ եուհան. Քննութեան մէջ մարդս կամ կը մեծարուի և կամ կ'անարգուի.

على كلا التقديرين [—] ՛ալա քիլէթ թագտիրէյն. Երկու ենթադրութեանց. Երկու պարագայից մէջ.

على ما هو المراد [—] ՛ալա մա հուվէլ մուրատ. Ըստ փափաքելեալ եղանակի.

عليه الصلاة والسلام [—] ՛ալէյհիս սալաթու վէս սէլամ. Ողջոյն և օրհնութիւն ի վերայ նորա.

غ

غفرله المولى [ա] ղաֆէրէհ ըլմէվլա. Աստուած անոր ների. لهما լէհիւմա. Երկուքին ։

غير از تسليم [պ] ղայր էզ թէսլիմ. Կ ճարուածէն ի զատ ։

ف

فوق مايتصور [ա] ֆէվգէ մա եէթէսավվէր. Երեւակայութենէ վեր ։

في امان الله [ա] ֆի էմանիլլահ. Մնայք խաղաղութեամբ. Աստուած պահէ ։

ق

قال الله تعالى [ա] գալէլլահու թէ'ալա. Բարձրեալն Աստուած ըսաւ ։

قدم الاهم الى المهم [ա] գատտըմիլ էհէմմա իլէլ մուհիմմ. Կարեւորագոյնը կարեւորէն կը նախադասուի ։

ك

كأن لم يكن [ա] քէէն լէմ եէքուն. Իբր չեղեալ ։

كتبه [ա] քէթէպէհու. Զայս գրեց ։

كرمداران عالمرا درم نيست ٠ درمداران عالمرا كرم نيست [պ] քէրէմտարանի ալէմրա տիրէմ նիսթ. տիրէմտարանի ալէմրա քէրէմ նիսթ. Աշխարհիս բարեսէրները դրամ չունին, դրամ ունեցողներն ալ բարեսիրութիւն չունին ։

كل امر بوقته مرهون [ա] քիւլլի էմրին պի վագթիհի մէրհուն. Ամէն գործ իր ժամանակին կապուած է ։

كل جهول عنود [ա] քիւլլու ճէհուլին 'անուտ. Ամէն տգէտ յամառ է ։

كل شيء يرجع الى اصله [ա] քիւլլու շէյ'ին եէրճի'ու իլա ասլիհի. Ամէն նիւթ իր սկզբնական տարերը կը փոխուի ։

كل نفس ذائقة الموت [—] Քուլլու նէֆսին զայիգաթիւլ մէվթի. *Ամէն ոգի մահ պիտի ճաշակէ ։*

كما هي حقها [—] Քէմա հիյէ հագգուհա. *Ըստ արժանւոյն ։*

كن فيكون [—] Քուն ֆէ եէքուն. *Եղիցի՛ և եղև ։*

كيف ما اتفق Քէյֆէ մաթթէֆագ. كيف ما يريد Քէյֆէ մա յուրիտ. كيف ما يشا Քէյֆէ մա յէշա. [—] *Ըստ կամս. ըստ հաճոյս ։*

ل

لا ادرى قائله [—] Լա էտրի գայիլէհու. *Ըսողը չեմ գիտեր ։*

لا تشبيه ولا تمثيل [—] Լա թէշպիհէ վէ լա թէմսիլ. *Չի նմանցնեմ ։*

لا تنظر الى من قال بل انظر الى ما قال [—] Լա թէնզուր իլա մէն գալէ, պէլ ունզուր իլա մա գալէ. *Մի՛ նայիր խօսողին, նայէ՛ խօսածին ։*

لا حول ولا قوة الا با لله [—] Լա հավլէ վէ լա գուվվէթէ իլլա պիլլահ. *Չկը զօրութիւն և կարողութիւն այլ միայն յԱստուած ։*

لا يخطى [—] Լա յուխթի. *Անսխալ ։*

لا يمكن [—] Լա յումքին. *Կարելի չէ ։*

لا يموت [—] Լա յէմութ. *Անմահ ։*

لحب الله [—] Լի հուպպիլլահ. *Ի սէր Աստուծոյ ։*

له ايضا [—] Լէհու էյզան. *Դարձեալ անորն է ։*

ليس للانسان الا ما سعى [—] Լէյսէ լիլ ինսանի իլլա մա սաա. *Մարդուս համար չկայ այլ ինչ բայց եթէ աշխատութիւն ։*

م

ما توفيقى الا بالله [—] Մա թէվֆիգի իլլա պիլլահ. *Յաջողութիւնք միմիայն Աստուծմէ կ'սպասեմ ։*

ما دامت الحيات [—] Մա տամէթիլ հայաթ. *Ցկեանս. ցմահ ։*

ما شاء الله [—] Մա շա Ալլահ. *Տէրը կամեցաւ. Ինչ գեղեցիկ է ։ Կեցցէ՛ս ։*

ما شاء الله كان [—] Մա շա Ալլահու քեան. *Ինչ որ Տէրը կամենայ կ'ըլլայ—կամօք Տեառն եղև ։*

ما كان وما يكون [—] Մա քեանէ վէ մա յէքուն. *Ինչ որ եղած է և կ'ըլլայ ։*

ما نحن فيه [ա] մա նահնու ֆիհ. Այն խնդիրը որոյ վրայ կը խօսուի. խօսքի նիւթ.

ما وضع له [ա] մա վուզի'ա լեհ (ու). Բառի մը նշանակած բանը. Բառին մը սահմանուած նպատակը. destination.

ما وقع [ա] մա վագա'ա. Ինչ որ անցք ունեցաւ.

ما مضى مضى [ա] մա մազա մազա. Անցածը անցած է. Անցած գացած.

معده تهی تن درست، کیسه تهی دین درست [պ] մի'դէ թիհի թէն տրուսթ, քիսէ թիհի տին տուրուսթ. [առած] Երբ ստամոքսն է պարապ՝ մարմինն է առողջ, և երբ քսակն է պարապ՝ հաւատքն է ողջ.

من اوله الى اخره [ա] մին էվվէլիհի իլա ախըրիհի. Սկիզբէն մինչև վերջը.

من جرب المجرب حلت به الندامه [ա] մին ճէրրէպէլ մուճէրրէպ հալլէթ պիհին նէտամէ. Ով որ փորձուածը փորձէ, զղջայ. Փորձուածը կրկին փորձելը յիմարութիւն է.

من صبر ظفر [ա] մին սապէրէ զաֆէրէ. Ով որ համբերէ կը յաղթէ. Որ համբերէ ի սպառ նա կեցցէ.

من طلب شيئاً و جد وجد [ա] մին թալէպէ շէյ'ան վէ ճէտտէ վէճէտէ. Ով որ բանի մը կը փափաքի ու ջան կը դնէ, զայն կը գտնայ.

من علمنى حرفا فقد صيرنى عبداً [ա] մին ալլէմէնի հարֆէն ֆէգատ սայյէրէնի ապտէն. Ով որ ինձ բառ (գիր, խօսք) մը սորվեցնէ, ստուգիւ զիս իւր ծառան ըրաւ. Ինձ բառ մը սորվեցնողին ծառան կ'ըլլամ.

منم ديكر نيست [պ] մէնէմ տիկէր նիսթ. Ես եմ ուրիշը չկայ. Ինքնահաւան. Եսական.

موضوع له [ա] մէվզու'ուն լէհ. Բառի մը սահմանուած իր նպատակը.

ن

نال ماتمناه [ա] նալէ մաթէմէննահու. Յաջողեցաւ իւր խնդրուածոց.

نعم الانيس الكتاب النفيس [ա] նի'մէլ էնիսիւլ քիթապիւն նէֆիս. Ինչ աղուոր ընկեր է ընտիր գիրքը.

كتبه العبد الفقير اليه عن شانه [ա] Քէթէպէհու լ-ապտու լ-ֆագիրու իլէյհի 'ան շա'նիհի. Գրեց զայս փառաւորեալն Աստուծոյ կարօտ ծառայն։

نور الله قبره [ա] Նէվվէրա լլահու գապրէհու. Աստուած լուսաւորէ նորա գերեզմանը։

و

والا فلا [ա] վէ իլլա ֆէ լա. Ապա թէ ոչ՝ ո՛չ. այսինքն եթէ այն չըլլար ուրեմն այս ալ չըլլար։

وان سلم الانسان من سوء نفسه. فمن سوء ظن المدعى ليس يسلم [ա] վէ ին սէլիմէ լ-ինսանու մին սու-ի նէֆսիհի, ֆէ մին սու-ի զաննի լ-մուտտա'ի լէյսէ յէսլէմու. Եւ եթէ մարդս անմեղ լինի, դարձեալ շարախօսի կասկածանքէն ազատ չի կրնար լինել։

و اى نعيم لا يكدره الدهر [ա] վէ էյյու նա'իմին լա յուքէտտիրուհու տ-տէհրու. Ո՞ր երջանկին է այն որ ժամանակը չի պղտորացուներ։

وسقيهم ربهم شرابا طهورا [ա] վէ սագահում րապպուհում շարապան թահուրա. Եւ Աստուած նոցա տուաւ մաքուր ըմպելի։

وقائع السلف تجارب الخلف [ա] վէգա'ի'ու ս-սէլէֆի թէճարիպու լ-խալէֆի. Առաջնոց պատահարները վերջնոց փորձերն են. այսինքն յաջորդք նախորդաց ժամանակի դէպքերէն փորձառու կը լինին։

وقس عليه الباق [ա] վէ գըս 'ալէյհի լ-պագի. Մնացեալը անոր համեմատէ՛։

وكر بينم نابينا وچاهست اكر خاموش بنيشم كناهست [պ] վէ կէր պինէմ քե նապինա վէ չահ էսթ, էկէր խամուշ պինիշինէմ կիւնահ էսթ. Եւ եթէ տեսնեմ թէ կոյր մը կայ և խոր առաջ հոր, եթէ չի ձայնեմ և լուռ կենամ մեղք է։

ولكل ضيق سعه [ա] վէ լի քիւլլի տըյգըն սէ'ա. Ամեն նեղութիւն իւր լայնութիւնն ունի։

ومن الله التوفيق [ա] վէ մինէ լլահի թ-թէվֆիգու. Յաջողութիւնը՝ Աստուծմէ է։

ومن الماء كل شئ حى [ա] վէ մինէ լ-մա'ի քիւլլու շէյ'ին հայյին. Ամեն կենդանի նիւթ ջուրէ է։

ه

هر چه باداباد [պ] հէր չէ պատա պատ. Ինչ կ'ուզէ թող ըլլայ. advienne que pourra.

هو الحى الباق [ա] հիւ-էլ-հայ-էլ-պաքի. Նա (Աստուած) է կենդանի և մնացական :

هو العلى الغنى [ա] հիւ-էլ-ալի-էլ-ղանի. Նա (Աստուած) է ամե-նաբարձր և անկարօտ :

ی

يا للعجب [ա] եա լիլ-ազէպ. Ով՜ զարմանալի :

يرحمك الله [ա] եէրհամաքա-ալլահ. Աստուած քեզի ողորմի :

يوم جديد رزق جديد [ա] եէվմուն ճէտիտ՝ րըզգուն ճէտիտ. Օր նոր, ապրուստ նոր :

يكفى الرشيد رشده معلما [ա] եէքֆիր րէշիտ րիւշտուհու մուալլիմէն. Խելացիին խելքը իրեն դաստատու է :

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ

ابتلا իպթիլա [ա] Մոլութիւն ։
ابرص էպրէս [ա] Բորոտ ։
ابعاث իպ'աս [ա] Խրկել ։
اجل էճէլ [ա] Աւելի բաժանողակ ։
اجور էճուր* [ա] Վարձատրութիւնք ։
اخباری իխպարի [ա] 1. Սահմանական 2. Տեղեկութեան փոխարէն տրուած վարձք ։
اریش էրիշ [թ] Առէջ ։
ازنیق իզնիք [թ] Նիկիա ։
استدلال իսթիտլալ [ա] Ապացուցանել ։
استفاضه իսթիֆազէ* [ա] Խրատառութիւն ։
اسنان էսնան [ա] Ակռաներու բունիկը [سن էն] ։
آشیانساز աշիանսազ [պ] Բոյն շինող ։
اصلاحخانه իսլահխանէ [պ] Անառակաց . կրթարան ։
اعزام իզամ [ա] Խրկել . առաքել [عزیمت էն] ։
اقتیاد իգթիյատ [ա] Կապուիլ [قید էն] ։
اقدار իգտար [ա] Հոգալ ։
اقطاب ագթապ* [ա] 1. Բեւեռներ [եզ. قطب] 2. Գլխաւորք ։
آلب ալփ [թ] Կորիճ, դիւցազն ։
الصلا էս սալա [ա] Աղօթք ։
اموی էմէվի [ա] Օմէական ։
انبات ինպաթ [թ] Ամառ ատեն փչող հիւսիսային հողմ ։
اوغل بالی [թ] Ծորածոյ մեղր ։
بیحال պիհէհալ [պ] Անզգա-ծառ, անվրէպ ։

پایبوسی փայպուսի Ոտնահամբոյր ։
ترح թէրահ [ա] Վիշտ ։
ترکتاز թէրքթազ [պ] Վազվզտուք ։
تفاضلی թէֆազուլի [ա] Յարաբերական ։
تفخیم թէֆխիմ [ա] Թաւ արտասանել ։
توخیم թէվխիմ [ա] Վտանգաւոր, վնասակար ընել [وخامت էն] ։
تهکم թէհէքքիւմ [ա] Ծաղրել ։
جنی ճինի [ա] Ոգի ։ خبیث — Չար ոգի ։
چفلق չըֆըլթը [թ] Ճռուողում ։
خضوبت խուզուպէթ* [ա] Դալարութիւն ։
دیمومیت տէյմումիյէթ* [ա] Շարունակութիւն ։
ذات الحرکه զաթիւլ հարէքէ* [ա] Ինքնաշարժ ։
راهی րահի [պ] Ճամբորդ ։
سریه սէրիյէ* [ա] Արշաւական զօրք ։
شبع շէպա' [ա] Կշտութիւն ։
شرلق շըրըլթը [թ] Խոխոջիւն ։
صرامت սարամէթ* [ա] Սրութիւն ։
غرقاب ղարգապ [պ] Ողողեալ ։
غشیان ղըշեան [ա] Նուաղում ։
فلکه ֆէլէքէ* [ա] Նաւակ ։
قلقان գալգան [թ] Վահան ։
قولیات գավլիյաթ* [ա] Խօսքեր ։
کیلو քիլօ [ֆ] Հազարակրամ ։
مبذر մուպէզզիր [ա] Շռայլ ։
مسکوت մէսքութ [ա] Լռութիւն պահուած [سکوت էն] ։ عنه — անյիշատակ, լռելեայն ։

ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ

Ներկայ բառարանէս ըստ արժանւոյն օգտուելու համար հետագայ խնդիրները գիտնալ պէտք է:

1. *Մասնիկով մը վերջացած բառերը եթէ գրուած չըլլան իրենց պարզ ձեւակաւը փնտռել պէտք է. ուստի,*
براداران *գտնելու համար՝ պէտք է փնտռել* برادر

روزنامه‌	»	»	»	»	»	روزنامه
مأمورین	»	»	»	»	»	مأمور
قلیله	»	»	»	»	»	قلیل
معروضات	»	»	»	»	»	معروض
خواجگان	»	»	»	»	»	خواجه
دعاگویان	»	»	»	»	»	دعاگو
خدمات	»	»	»	»	»	خدمت
تهنیات	»	»	»	»	»	تهنیه
خیرلو	»	»	»	»	»	خیر
دلبرلك	»	»	»	»	»	دلبر
قامشلق	»	»	»	»	»	قامش

---

2. *Օսմաներէնի մէջ* ا و ه ی *տառերն հին գրագէտներու խնայողութեան՝ իսկ նորերու շուայլութեան առարկայ եղած են. Ուստի Թուրքերէն բառերն թէ ձայնաւորով և թէ առանց ձայնաւորի փնտռել պէտք է, ինչ.*

աղեղ	*եթէ այսպէս*		آغز	*չկայ,*	*այսպէս*	آغیز	*փնտռելու է*	
Նազլանմաք	»	»	نازلنق	»	»	نازلانق	»	»
Խափալը	»	»	یاغی	»	»	یاباغی	»	»
Քօյան	»	»	قیون	»	»	قویون	»	»

---

3. *Ճ ով գրուած բառերը թէպէտև (չ) ով նշանակած ենք, բայց շատեր (կ) ով ալ կը հնչուին, ինչ.*

غازى ղազի , խազի ։ صارغى սարղը , սարըը
غيرت ղայրեթ , խայրեթ ։ يورغان եօրղան , եօրխան

---

4. Կան արաբերէն բառեր որք թէ (ه) ով և թէ (ت) ով կը գործածուին, ինչ․

مراجعه مراجعت ، اقامه اقامت

Ուստի այսպիսիներն եթէ (ه) ով չգտնուին պէտք է (ت) ով փնտռել․

---

5. Արաբերէն և պարսկերէն բառերուն յոգնակին թէպէտ և առաջին նշանակութեան հանդէպ դրուած է, բայց ասկից պէտք չէ հետևցնել թէ այն յոգնակին առաջնոյն կը պատկանի՝ այլ ամենուն․

---

6. Եթէ մէկէ աւելի բարդ բառեր և կամ մասնաւոր ստացուածներ փնտռուի, և առաջին բառի դիմելով չգտնուի, պէտք է հետզհետէ երկրորդին, երրորդին և չորրորդին դիմել․

Ինչ․ كوز طاشى ստացուածը՝ طاش բառի մէջ բացատրուած լինելուն كوز ի մէջ վերստին չը յիշուեցաւ․

---

7. (ء)ն որոյ մերթ էլիֆ ալ կ'ըսուի, Օսմանեան այբուբենի սկզբնատառն է. ուստի այն բառեր որոնց (ء)ն չունին իւր ներքև (و) կամ (ى) տառերն իբր պարզ յենարան, զայնս դասած եմք ի շարս էլէֆ ի որպէս պարտ էր․ Իսկ թէ (و) (ى) ունեցողները յանկրաւի դասեցինք ի շարս (و) (ى)ի՝ ասի ալ նոր ուսանողաց դիւրութիւն մը ընծայելու համար է․

Ինչ․ يأس مسئله دائر բառերը (ا)ի կարգը, իսկ

مؤمن منشى مؤلم « و և ى ի » փնտռելու է․

---

8. Այն ածականները՝ որոնց բարդ աներեւոյթը գրած չեմք, օժանդակով պէտք է այսպէս թարգմանել.

متجاسر	համարձակող	متجاسر اولمق	համարձակիլ
ذاهب	գացող	ذاهب اولمق	գնալ, երթալ
متضرر	վնասուած	متضرر ايتمك	վնասել

---

9. رهين և قرين բառերը՝ գոյականները որոշական մակբայի կը վերածեն. ինչ.

حبور ուրախութիւն　　قرين حبور . رهين حبور ուրախ.
افزايش առաւելութիւն افزايش « . افزايش « առաւելեալ.

---

10. Եթէ գործոյս մէջ չգտնուիք ինչ ինչ արաբերէն բառերու այսպէս (ً) (ٌ) թէնվինով վիճակն, պէտք է բուն նշանակութեան վրայ բառ պատշաճի աւելցնել, է, էամէ, — է, էէր, ողէս, ըլլալով, ով մասնիկներն և իբր մակբայ գործածել. ինչ.

ظلم	անիրաւութիւն	ظلماً	անիրաւութեամբ
حرمت	պատիւ	حرمةً	ի պատիւ
ركوب	հեծնել	ركوباً	հեծնելով
راكب	հեծած	راكباً	հեծած ըլլալով
سريع	արագ	سريعاً	արագապէս
هديه	ընծայ	هديةً	իբր ընծայ

---

11. جى , لو , لى , لق , لك , انه մասնիկներով վերջաւորեալ շատ մը բառերուն միայն պարզ վիճակը դրած եմք. ուստի այնպիսեաց իմաստը անծանօթ չի մնալու համար պէտք է գիտնալ թէ հայերէնի մէջ,

انه պէս, ոճան, կերպով, ոճով, ութեամբ, օրէն, մասնիկներու կը համապատասխանէ, ինչ.

شاه արքայ شاهانه արքայավայել. արքայի պէս

دلير արի دليرانه արիական, արիի պէս. զօ. مقابلهٔ دليرانه

» արիութեամբ, արիօրէն: « دليرانه مقابله ايتدى

لك , لق կամ ութիւն մասնկան կը համապատասխանէ, ինչ.

سفيل թշուառ سفيللك թշուառութիւն

قبا կոշտ قبالق կոշտութիւն

կամ բանի մը տեղը ցոյց կուտայ. ինչ.

چيچك ծաղիկ چيچكلك ծաղկաստան

طاش քար طاشلق քարոտ վայր

لو , لى ածականի կը վերածեն. ինչ.

قورروق պոչ قوروقلى պոչաւոր

مرحمت գթութիւն مرحمتلو գթացող

جى ծախող, գործող, ըսող իմաստն կուտայ, ինչ.

كاغد թուղթ كاغدجى թղթավաճառ

اتمك հաց اتمكجى հացագործ

يلان սուտ يلانجى ստախօս:

---

12. Եթէ գաւառին Թուրքերէն անորոշներ որոնց կրաւորականը և անցողականը գրուած չըլլայ, այնպիսիներն հետագայ օրինակաւ պէտք է թարգմանել.

يازمق գրել يازلمق գրուիլ

چالمق գողնալ چالنمق գողցուիլ

يوللامق ղրկել يوللاتمق ղրկել տալ

كولمك խնդալ كولدرمك խնդացնել